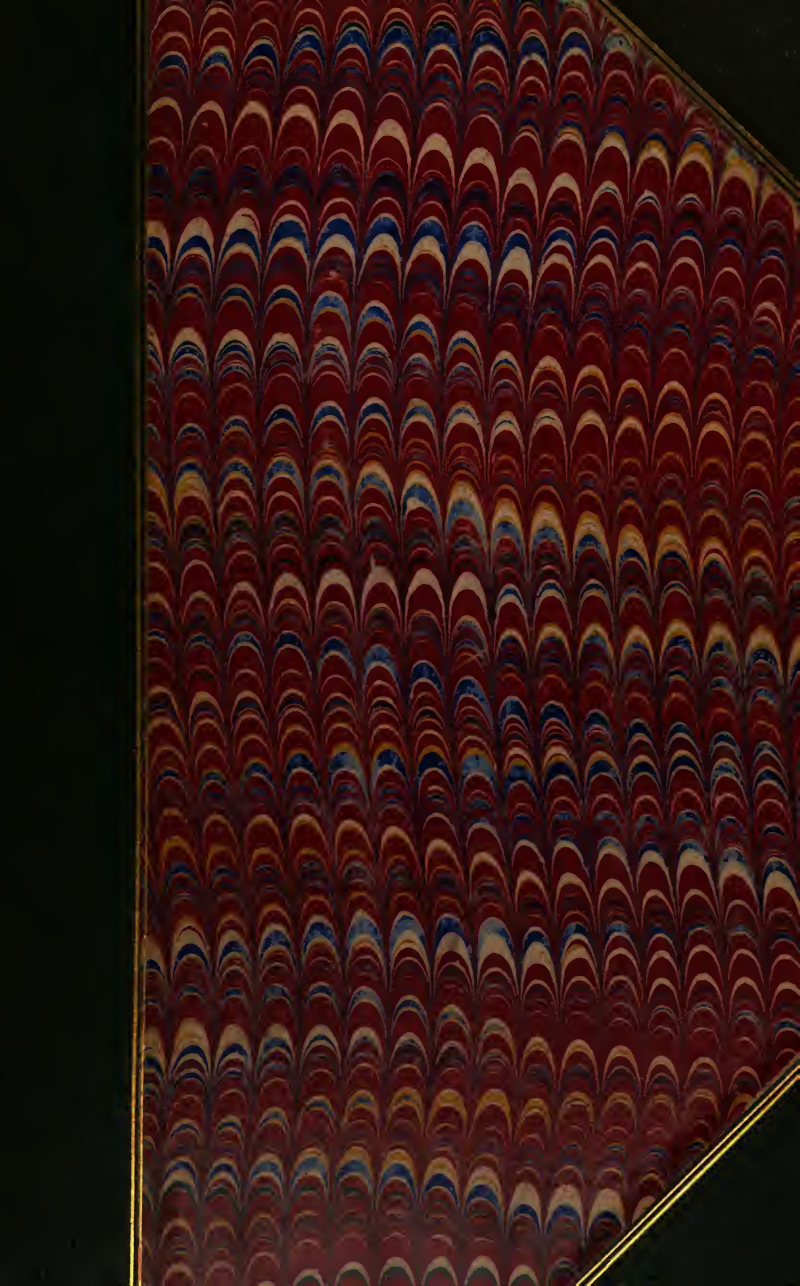

~~55430~~
J NS 12 ADDS f 33

1876.

**TAYLOR INSTITUTION LIBRARY
OXFORD OX1 3NA**

*PLEASE RETURN BY THE LAST DATE STAMPED BELOW
Unless recalled earlier*

19 JUN 2002

SÆMUNDAR EDDA

HINS FRÓÐA

NORRÆN FORNKVÆÐI

ISLANDSK SAMLING

AF

FOLKELIGE OLDTIDSDIGTE OM NORDENS GUDER
OG HEROER

ALMINDELIG KALDET

SÆMUNDAR EDDA

HINS FRÓÐA

UDGIVEN

AF

SOPHUS BUGGE

CHRISTIANIA

P. T. MALLINGS FORLAGSBOGHANDEL

1867

P. T. MALLING BOOTYKKEKI

F O R T A L E.

Den Samling af Oldtidskvæder, som her gives i ny Udgave, er i sit fulde, her foreliggende Omfang ikke gammel. De fleste af disse Digte vare dog allerede i den tidlige Middelalder paa Island forenede til én Samling, som vi nu især kjende fra to Haandskrifter. Denne Samling indeholder Kvæder i det gamle norske Sprog, som behandle Æmner af Nordens mythiske og heroiske Digtning; de ere digtede i det simpleste og oprindeligste nordiske Versemaal; ved intet af dem er Forfatter nævnt. Alle disse Kvæder have lydt fra Folkets Mund, før de bleve optegnede. Det ene af de to Haandskrifter, fra hvilke vi kjende Samlingen, er vistnok kun et lidet Brudstykke, og det andet er heller ikke fuldstændigt; dog se vi saameget, at de ikke have optaget aldeles de samme Digte, ligesom de ogsaa afvige fra hinanden med Hensyn til den Rækkefølge, hvori de lade Digtene komme efter hverandre. Til de Oldkvæder, som fra gammel Tid vare forenede, har man i nyere Tid føiet flere andre, fra forskjellige Haandskrifter hentede Digte, som forekom Afskrivere og Udgivere at være ensartede med hine; men enkelte af disse have en ganske anden Charakter end de, som findes i den fra Middelalderen bevarede Samling.

Det uden Sammenligning fuldstændigste af de gamle Haandskrifter, den Bog, til hvilken vi saagodtsom alene ere henviste, naar vi vil danne os en Mening om Samlingens Beskaffenhed og Formaal, er Codex regius (Konungsbók Sæmundar Eddu). Den Skindbog, som almindelig er kjendt under dette Navn og som i nærværende Udgave er betegnet ved R, er No. 2365 . 4° af den ældre Haandskriftsamling i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn. Den bestaar nu af 45 (ikke 46) Blade, eller af seks Læg, af hvilke de fem første indeholde 8 Blade hvert, det sjette derimod 5 Blade. Der er skrevet fortløbende, uden at der er

gjort nogen Forskjel paa de poetiske og prosaiske Stykker. Adskillelse af Verslinjer er ikke betegnet; heller ikke angives Adskillelse af Vers (Stropher) ved noget Mellemrum, men kun derved, at hver ny Strophes første Ord har stor Begyndelsesbogstav, der, hvis den er første Bogstav i Linjen, gjerne er skudt lidt frem i Randen; derhos er for det meste Prik sat efter en Strophes sidste Ord. Ogsaa ved første Halvstrophes Slutning staar gjerne Prik.

Begyndelsen af et Digt er mærket ved stor rød eller grøn Initial samt ved rød Overskrift (Titel), der er indfældt, som følgende Exempel viser¹⁾:

Por for or aſtr harbarz liob ex fia half hy nótt.
vegi 7 kō at fvnđi gino ađrō meġō fvaðziS var

Ligeledes er Begyndelsen af de længere prosaiske Stykker, der i Udgaven ere stillede som Prologer eller Epiloger til Digtene eller i to Tilfælde som særskilte prosaiske Stykker (Frá dauða Sinfjötla og Dráp Niflunga), udmærket ved stor rød eller grøn Initial og ved rød Overskrift. De fleste Overskrifter ere dog nu utydelige, enkelte ulæselige. Ogsaa mindre Afsnit ere af og til betegnede i Skindbogen, hvorom det nærmere straks nedenfor og ved de enkelte Steder i Anmærkningerne. Der er 31—35 Linjer paa hver Side.

Bogens Indhold, afdelt efter de Afsnit, som Haandskriftet selv ved farvede Initialer og Overskrifter betegner, er følgende:

[Völuspá] fol. 1a, lin. 1 fra oven — 3a, 4 (Udg. S. 12—18).

Jeg har troet at skimte, at der har været Overskrift med rødt, dog dette er usikkert, og i ethvert Fald kan nu intet læses.

hava mal 3a, 4—7b, 9 (Udg. S. 43—64). 6b, 9* (Stjerne betegner fra neden) er Vegt (Udg. V. 138, L. 1) skrevet med større og federe Begyndelsesbogstav end almindelig (dog sort, ikke farvet), og Ordet begynder en ny Linje, uagtet den foregaaende ikke er skreven helt ud, men et Rum omtrent til 4 Bogstaver der er ladet aabent; det er altsaa betegnet, at et nyt Afsnit hermed begynder. Derimod er det ikke tydelig betegnet, at et nyt Afsnit begynder med Vers 111 (6a, 14), ti M i Mål er her ikke mærkelig større, end ofte ellers store Initialer, naar de staa i Begyndelsen af en Linje i Hskr.

vafprvðnis mal 7b, 9—8b, 3* (Udg. S. 65—74). Ved Enden af L. 8 paa fol. 8a er med rødt skrevet capitvlvm, og Segðv i næste Linje (V. 20) begynder med større S end en almindelig stor Begyndelsesbogstav.

ss. hravdvngs konvngs 8b, 3*—9a, 7* (Udg. 75—76b, L. 39). 9a, 10 er der mellem agetr. og Obinn (S. 75b nederst og S. 76a

¹⁾ Þ i Þor og Ordene harbarz liob ere i R med rødt.

øverst) et *Rum*, hvorpaa jeg tror at skimte, at der har været skrevet med rødt cap. (capitvlm), dog er dette næsten aldeles afbleget og ulæseligt.

grinnis mal 9a, 7*—11a, 9 (Udg. S. 76b—88).

for scirnis 11a, 10—12a, 3* (Udg. S. 90—96).

harbarz lioð 12a, 3*—13b, 7* (Udg. S. 97—104).

þor dro miðgarz orm 13b, 7*—15a, 3 (Udg. S. 105—112).

fra egi oc godom 15a, 3—15a, 16 (Udg. S. 113—114a).

loka senna 15a, 17—17a, 12 (Udg. S. 114a, V. 1—S. 123).

S i Sæðv (V. 1, L. 1) er stor og farvet med rødt og grønt. Prosastykket Enn eptir &c. (Udg. S. 122b) begynder 17a, 6 med ny Linje. Efter abaci L. 5 er der et lidet *Rum*, hvorpaa, saavidt jeg kan oine, har været skrevet noget, som nu næsten er aldeles udslettet; dette har da været Overskrift til det efterfølgende prosaiske Stykke; jeg tror endog at skimte: .. loca, saaledes at der derforan endnu er *Rum* til én Bogstav (f_{oo} loca?).

þryms qvida 17a, 13—18a, 4 (Udg. S. 124—128).

fra volvndi 18a, 4—18a, 18 (Udg. S. 163a—163b, L. 29).

fra volvndi oc nidvpi (nidapi?) 18a, 5—19b, 6 (Udg. S. 63b, V. 1—S. 170).

aluiss mal 19b, 7—20a, 19 (Udg. S. 129—134).

her hefr vp qþi (sic! rettere qvipo?) fra helga hvndings bana. þa (eller þa?) h..... (hina forno?) 20a, 21—22a, 3 (Udg. S. 179—189). fol. 20b er i Randen nedenfra opad skrevet med gammel Haand Aue maria gratia plena.

fra hiorvarpi oc sigrlinn 22a, 4—24a, 12 (Udg. S. 171—178).

H i Hiorvarpr 22b, 5 (Udg. S. 172b, 23) er noget større end de almindelige Initialer; dette Ord begynder en ny Linje, og det umiddelbart forudgaaende Ord álofar, som ikke fik *Rum* i foregaaende Linje, er skrevet ved Slutningen af den Linje, som begynder med Hiorvarpr, med Hage foran. Det er altsaa antydet, at et nyt Afsnit begynder med Hiorvarpr.

fra vælsvngom 24a, 13—26b, 19 (Udg. S. 190—201). Mellem forno. og Sotti 24b, 2* (Udg. S. 193b, 19 og V. 14) er der et lidet aabent *Rum*, stort til 2—3 Bogstaver; S i Sotti er ikke større end almindelige Initialer.

fra dæpa sinfiotla 26b, 20—28b, 7* (Udg. S. 202—211). Ordene gæfgastan her konunga 27a, 16 (Udg. S. 203b) ere de sidste i Linjen, men Linjen er med disse ikke ganske fyldt; der er tilbage et *Rum* omtrent til 3 Bogstaver, som er ladet tomt. Gripir h. s. eylima (Udg. S. 204) begynder følgende Linje; G er lidt større end de almindelige Initialer; men da denne G er sort, og da Overskrift mangler, saa er der i R altsaa ikke nogen Beteg-

nelse af, at her et nyt selvstændigt Stykke begynder. — Første Ord i Digtet Hverr 27a, 20 staar i R inde i Linjen, og H er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige Initialer.

[Reginismál] 28b, 6*—30a, 11* (Udg. S. 212—219a, 14). Overskriften er næsten aldeles udslettet; i dens Begyndelse har jeg skjelnet r, der dog, som jeg nu tror, er 2den, ikke 1ste Bogstav; efter r har jeg troet at skimte eg, hvilke Bogstaver dog er usikre. Jeg formoder, at Overskriften har begyndt med fra regin, men den har været fortsat videre. Mellem hrapa. og Sigvrðr 30a, 14 (Udg. S. 217b) er skrevet med rodt cap (d. e. capitulum), og Sigvrðr er skrevet med lidt større Initial end almindelig. Med Ordene Sigvrðr oc reginn 30a, 18 (Udg. S. 219a, 1) begynder i Hskr. intet nyt Afsnit.

fra dǫþa f (d. e. Fáfnis) 30a, 10*—32b, nederst (Udg. S. 219, V. 1—S. 233, V. 29, L. 2). Mellem cōmr og Sigvrðr 31a 20 (Udg. S. 224a, ved Slutningen af V. 31) er der et lidet aabent Rum, omtrent til 4 Bogstaver, og S er lidt federe end de almindelige Initialer. Et endnu mindre aabent Rum er efter Udgavens V. 39 i R. I Hskr. er intet Mærke til nyt Afsnit ved Ordene Sigvrðr reip vp (Udg. S. 227) eller senere i det Digt, som i Udgaven er stillet for sig selv under Navnet Sigdrifumál (se første Anmærkning til dette Digt). Slutningen af Digtet mangler nu i Hskr.; Føl. 32b, det sidste Blad i fjerde Læg, ender med Ordene þott með seggiom fari. Det, som har fulgt nærmest herefter i det gamle Haandskrift, er tabt. Ved Indbindingen er efter 32 b indsat et Læg paa 8 ubeskrevne Blade, som her ikke ere medregnede.

[Brot af Sigurðarkviðu.] Det gamle Haandskrift begynder igjen med Ordene saka vnnit (Udg. S. 237b) inde i et Digt, som strækker sig fra 33a, 1 til 33b, 2 (Udg. S. 237—240).

fra dǫþa sigvrðar 33b, 2—33b, 13 (Udg. S. 241—242a, 10).

gvðrvnar qviþa 33b, 13—34b, 1 (S. 242, V. 1—S. 246). Hskr. har ikke Mærke til, at nyt Afsnit begynder med Gvnnarr (skulde hede Gvðrvn) gecc þáþan a brátt (Udg. S. 246b).

qviða Sigvrðar 34b, 2—36a, 3* (Udg. S. 247—260a, 9). Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med Eptir dǫþa Brynhildar (Udg. S. 260a, 1).

brynhildr reip helveg 36a, 3*—36b, 12* (Udg. S. 260, V. 1—S. 263).

drap niflvnga 36b, 11*—37a, 6 (Udg. S. 264—S. 265a, 5). Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med Þiopprekr konungr var.

[Guðrúnarkviða önnur] 37a, 6—38a, 10* (Udg. S. 265, V. 1—S. 274a, 5). Overskriften er nu aldeles ulæselig. Mellem gorva.

og Herkia fol. 38a, 12* (Udg. S. 273b nederst og S. 274a øverst) er skrevet med rødt cap (d. e. capitulum).

qvida G. (d. e. Gvðrvnar) 38a, 9*—38b, 11 (Udg. S. 274, V. 1—S. 275).

fra borgnyio oc oddrvno 38b, 12—38b, 14 (Udg. S. 276a, L. 1—8).

[Oddrúnargrátr] 38b, 15—39b, 7 (Udg. S. 276, V. 1—S. 281).

Der er ingen Overskrift, men H i Heyrþa (Udg. V. 1, L. 1) er rød og meget stor. Den foregaaende Linje er ikke ganske fyldt med er her qvæpit; derefter er aabent Rum, omtrent til 3 Bogstaver.

dæþi atla 39b, 8—39b, 11 (Udg. S. 282a, 1—6).

atla qviþa in grönlenzca 39b, 12—41a, 9 (Udg. S. 282, V. 1—S. 291).

(atla mál in grönlenzco 41a, 10—44a, 13 (Udg. S. 292—310).

Det af Overskriften, som her er sat i Parenthes, har jeg ikke kunnet læse.

fra gvðrvno 44a, 13—44a, 20 (Udg. S. 311a, 1—18).

gvðrvnar hvæt 44a, 21—44b, 9* (Udg. S. 311, V. 1—S. 315).

hampiss mál 44b, 8*—45b, 23 (Udg. S. 316—323).

Den nederste Halvdel af 45b er ladet tom, og af Samlingen mangler da vistnok herefter intet, med urette kaldes Skindbogen „in fine manus“ (ed. AM. I, p. XLI); hvor mange Blade der mangler mellem fol. 32b og 33a, vides ikke. I Randen er Pergamentet paa flere Steder mørkt og Bogstaverne utydelige, første og sidste Side er i det hele utydelige og vanskelige at læse.

Ved alle de Digte og prosaiske Stykker, som findes i R, er dette Haandskrift lagt til Grund for Udgaven og dets Skrivemaade fulgt. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa Teksten her er trykt, mærkes følgende Afvigelser fra Skindbogens Skrivemaade, for hvilke der tildels ikke gjøres Rede i Anmærkningerne under Teksten (flere af disse Afvigelser gjælde dog, som man vil se, ikke for det noiagtigere Aftryk af Völuspá):

1) Sideskifte og Linjeskifte i R er her ikke betegnet. Hvor et Ord afbrydes i Enden af en Linje, har R undertiden Binde-tegn, men mangler det oftere; i Udgaven er ethvert saadant i to Dele afbrudt Ord skrevet sammen.

2) De enkelte Stykker (Digte og prosaiske Stykker) er i Udgaven stærkere adskilte fra hinanden end i R; i Hskr. kan ved den Afdeling, som behandler Volsungesagnet, de prosaiske Stykker snarest betragtes som Led af en Fortælling, der knytter de poetiske Stykker sammen. Forholdet vil man se ved Sammenligning af Udgavens Tekst med Anmærkningerne og den her foran givne Oversigt over Indholdet af R. Ligeledes vil man ved Sammen-

ligning sé, at her enkelte Forandringer i Digtenes Rækkefølge ere foretagne.

3) Digtene ere her inddelte i Stropher, som ere mærkede med Tal, og Stropherne i Verslinjer; om Forholdet i R sé ovenfor. Hvor her i Udgaven ny Strophe begynder, men R ikke har stor Begyndelsesbogstav, eller hvor R i et Digt har stor Begyndelsesbogstav, uden at der her i Udgaven begynder ny Strophe, er saadan Afvigelse overalt i Anmærkning omtalt.

R har jævnlig ved Slutningen af en Halvstrophe Punctum (og derefter liden Initial), ogsaa undertiden ellers Punctum (med liden Initial efter) inde i en Strophe; Udgaven indeholder ingen Bemærkning herom, uden i enkelte Tilfælde, hvor det af en eller anden Grund syntes mig værdt at lægge Mærke til. I Prosastykkerne har jeg ikke nøie holdt mig til Interpunctionen i R, dog er ingen Forandring, som vedrører Meningen, foretagen uden Anmærkning.

4) Hvor R, som hyppig er Tilfældet, skriver et sammensat Ord adskilt i sine to Dele, er det i Udgaven skrevet som ét Ord. Overalt, hvor jeg mente, at der kunde opstaa Tvil, om vi har ét sammensat Ord eller to adskilte Ord for os, har jeg i Noten anført Læsemaaden i R. Dog beklager jeg nu, at jeg ikke har brugt Bindetegn, hvor R skriver et Compositum i to Dele, ti da havde man overalt kunnet controlere Udgaven.

5) Prepositionerne á og í skrives i R for det meste forbundne med det Ord, de styre, naar dette følger umiddelbart efter; jeg har ikke efterlignet dette, men — uden Bemærkning — skrevet dem adskilte fra det Ord, de styre. Ogsaa her beklager jeg nu, at jeg ikke har givet Adgang til at controlere Udgaven; dog haaber jeg, at den herved voldte Skade ikke er stor (den feilagtige Gjengivelse af iælstrom Guðr. I, 19 ved í ælstrom er rettet i Tillægget).

6) Streger (Accenter) over Vokaler ere i R brugte meget unøiagtig, baade over lange og korte Vokaler, ja endog undertiden over ubetonede Vokaler i Slutningsstavelser (f. Eks. hanóm Háv. 44. ofán Skirn. 31. isá Sig. III, 8. vná Guðr. II, 27. scini Atlakv. 27). Jeg har beholdt dem over de lange Vokaler, men i Anmærkningerne anført, hvor de i R findes over de korte; ogsaa Streger over e, æ, o, ø maatte paa Grund af manglende Typer henvises til Anmærkningerne.

7) Egennavne ere i Udgaven (i Anmærkningerne dog kun tildele) skrevne med store Begyndelsesbogstaver, skjönt dette ikke bruges i R.

8) Hvor i et Digt forskjellige Personer optræde talende og

den Talendes Navn ikke nævnes i Verset, har R undertiden inde i Linjen en udtrykkelig Angivelse af, hvo der er den Talende. I de tidligere Digte i Samlingen sætter R oftere i Randen Navnets Begyndelsesbogstav (med eller uden Prik) og derefter q (med eller uden Prik), d. e. qvab; dette er gjort i Vafþrúðnismál, Skirnismál, Hárbarðsljóð, Lokasenna, Helgakviða Hjörvarðssonar, og Fáfnismál. Disse Randbemærkninger ere dog nu paa mange Steder ganske eller tildels bortskaarne ved Indbindingen. Jeg har for Tydeligheds Skyld overalt tilføiet den Talendes Navn, dog gjør Anmærkningerne bestandig Rede for, hvorvidt disse Overskrifter findes i R eller ikke, og i første Tilfælde, om de i R ere skrevne inde i Linjen eller i Randen. Dog havde det været bedre, at Overskrifterne, der angive den Talendes Navn, vare blevene trykte med mindre Typer; de have ikke anden Betydning end Angivelsen af de talende Personers Navne i et Drama.

9) Flere Forandringer, som vedkomme Bogstavernes Form, ere foretagne; saaledes er f. Eks. ð forandret til d, 1 til i, 2 til r, t til s. Mere om Skrivemaaden i R nedenfor.

10) Hvor R har Taltegn, har jeg skrevet Talord helt ud, dog overalt med Cursiv.

11) Jeg har opløst alle Forkortninger (bönd), saaledes at de Bogstaver, som i R ikke ere skrevne fuldt ud, i Udgaven ere gengivne ved Cursiv (dog med enkelt Undtagelse, som straks skal nævnes). Ikke alene er Forkortning ved Streger, Krøller, Prikker og lignende Tegn over Linjen gengiven ved Cursiv, saaledes þ ved þat; men ogsaa forkortet Skrivemaade ved Anvendelse af mindre Bogstaver over Linjen, saaledes h ved hve. Ved Gjengivelsen af to Bogstaver, som ere sammendragne eller sammenslyngede i R, har jeg ikke været ganske consequent, idet jeg har brugt Cursiv, hvor den ene Bogstavs Form ved Sammendragningen var bleven stærkt forkortet eller forandret, men ikke hvor den eneste Forandring af de to Bogstavers Form bestod deri, at de havde én Stav tilfælles.

12) Et Ord, som med Lethed forstaaes af Sammenhængen, betegnes i Hskr. ofte ved Begyndelsesbogstaven alene eller denne med en anden af Ordets Bogstaver over Linjen, jævnlig med Prik efter; dette er især Tilfældet med Navne, som i det foregaaende ofte har været nævnte, og ved andre hyppig forekommende Ord, som sonr, qvab. Ogsaa ved saadanne Forkortninger (skammstafanir) har jeg skrevet Ordene fuldt ud og betegnet det tilføiede ved Cursiv (dog har jeg ikke holdt det for nødvendigt at bruge Cursiv, hvor i Noten Skrivemaaden i R nøiagtig angives).

13) Ogsaa hvor den gamle Skriver har rettet, hvad han først feilagtig havde sat, har jeg næsten bestandig udtrykkelig angivet dette; kun enkelte, aldeles betydningsløse, af Skriveren selv rettede Feil har jeg forbigaet.

Haandskriftet er utvilsomt islandsk; det er skrevet helt igjennem af en og samme Skriver og rimelig i Slutningen af 13de Aarhundred¹⁾. Her skal fremhæves endel Punkter af den i dette Haandskrift brugte Skrivemaade.

Mellem korte og lange Vokaler skjælnes ikke bestemt. Streg (Accent) sættes, som forhen sagt, vistnok oftest over lang Vokal eller over den anden af de to Vokaler, hvorved en Tøelyd betegnes, men dog ogsaa ofte over korte Vokaler. Vokalens Længde betegnes ikke ved Fordobling af Vokaltegnet; dog skrives *gg* = *g* i Fäfn. 7. I *g* Vafpr. 15 er Kröllen under maaské at forklare som halv Gjentakelse af *a*-Tegnet (den i Anm. udtalte Formodning opgiver jeg). — I de her følgende Sammenstillinger ere Vokaler med og uden Streg i R betragtede under ét. Hvor en meget hyppig forekommende Skrivemaade omtales, anføres gjerne kun ét Eksempel.

a staar i en ubetonet Afledningsendelse, upaavirket ved den følgende Stavelers *u* (*o*), istedenfor Omlydsvokalen i brennandom Háv. 100; derimod skrives oftere *ondom*, f. Eks. lípandom H. Hund. I, 24. hámm Grip. 43 er vist Feil.

av betegner 1) Tøelyden *au*: *arstri* Hým. 27; 2) *ö*, d. e. *u*-Omlyd af *a*: *arn* Vspá 56; særlig mærkes: *bivarr* *bavarr* Vspá 11; *scalyþ* Atlam. 39, der kunde have været beholdt (ellers skrevet med *o* i første Stavelse); 3) *ø* skrives ofte ogsaa, hvor det ældre Sprog har den bløde Vokal *ø* adskilt fra den haarde *q* (= *ö*) (jefr. Lyngby i Tidskr. f. Philol. II, S. 304—307), baade *a*) hvor *ø* er opstaaet af *e* ved *u*-Omlyd: f. Eks. *ængom* Völund. 22; *klæcþva* Skirn. 13; *sæcþva* Guðr. hvöl, S. 310, L. 4; og *b*) hvor den er opstaaet af *a* ved *saavel u*- som *i*-Omlyd: *sæcþiz* Hým. 24; *mæþa* Lok. 43 (jefr. Tillæg); *glæggj* Hým. 9, jefr. *gleyggj* Grip. 7; samt *c*) hvor *o* er bleven til *ø* ved Indflydelse af en følgende af *s* opstaaet *r*, der virker paa samme Maade som *i*: *arviti* Lok. 21, jefr. *ervita* H. Hund. II, 34. Sjøldnere i R er *au*: f. Eks. *lauki* Vspá 4, *av*: *mavgo* Vspá 1, og sammenslyngel *au*: kun i *æxor* Vspá 31.

e bruges i betonedede Stammestavelser 1) hvor *e* svarer til got. *i* eller til got. *ai* foran *h* og *r*: *ec þrym*. 13; 2) hvor *e* er *i*-Omlyd af *a*: *ek þrym*. 13; 3) *e* bruges som Sideform til *ø*, hvor denne fremkommer *a*) af *e* ved *u*-Omlyd: *rekviþ* H. Hjöre. 35; *klecþva* Atlakv. 24; *b*) af *a* ved *saavel u*- som *i*-Omlyd: *gleggrø* Atlakv. S. 291; *exar* Atlam. 41; *gera* Atlam. 85; *c*) af *o* ved *i*-Omlyd: *Sefr* Grip. 15 eller ved Indflydelse af en følgende af *s* opstaaet *r*: *ervita* H. Hund. II, 34. Videre bruges *e* for følgende lange Vokaler 4) *é*: *se* Skirn. 26; 5) *æ* (*i*-Omlyd af *ä*): *eva* Skirn. 26; *efi* Grip. 21; *ettar* H. Hund. I, 48; *Melt* H. Hjöre. 42; 6) *œ* (*i*-Omlyd af *ö*): *feþi* Hårb. 3; *Egir* Lok. S. 113; *feþir* Sig. III, 31; *hæg* Atlam. 49; *geddi* Atlam. 72; *rekiä* Atlam. 97; *beer* Hamð. 7. I ubetonedede Endestavelser bruges ikke sjældent *er*, skjönt *ir* er hyppigere: *veler* Hårb. 148; *svæfer* Grimm. 15; *scerþer* Grimm. 35; *elder* Lok. S. 113, L. 18; *varþer* Lok. 33; *eþler* Völund.

¹⁾ Saaledes ogsaa Guðbrandr Vigfússon i Eyrb. S. XIII, jefr. Möbius Edda Sem. S. XV; efter Munch (den ældre Edda S. XIII) sandsynligvis i Begyndelsen af 14de Aarhundred. Det sættes vel for langt tilbage i Antiqu. Russes I, p. XX (ikke senere end Midten af 13de Aarh.); paa den anden Side tør man nok gaa længere tilbage end Edda Sæmund. ed. AM. I, p. XLI (for Midten af 14de Aarh.).

38; leter *Atlakr.* 16; spler *Atlam.* 31; Syster *Hamð.* 3. Ligeledes e i *Udlyden*, skjönt langt hyppigere i: hlátre *Háv.* 132; einvge dvge *Háv.* 133; mange *Háv.* 130 (først skrevet mørgr); mane *Vaf.* 55; eld hrimne *Grim.* 18; Grimne *Grim.* 49; fleire *H. Hjörv.* 27. Især har den ældre *Skrivemaade* e i *Udlyden* holdt sig, hvor foran i Ordet en traditionel forkortet *Skrivemaade* er anvendt; saaledes lunde *Grimn.* 2; *Völund.* S. 167, L. 3; *Sig. II.* S. 216b; ðe (aldrig ði) = henni; ofte me = manni; ric ðe = ríkinenni *H. Hund.* II, 28; þeire *Hárb.* 16; *H. Hund.* I, 5; miðere *Guðr.* I, 8.

e er i R undertiden skreven saaledes, at den er lukket tilhøire, hvorved den kommer til at ligne s og er let at forveksle dermed; saaledes kan man tvile, om R har sngr *Sig. II.* 26 (som *Udg.*) eller engr; sceþa *Sig. III.* 56 (som *Udg.*) eller sceþa; Gædda *Guðr.* hv. 16 (som *Udg.*) eller Gedda.

q bruges i betonedene Stammestavelser overalt, hvor o kan bruges 1) q*r* *H. Hjörv.* 30; 2) vøldr *H. Hjörv.* 26; 3) q*f*ri *H. Hund.* II, 4; 4) trø*r* *H. Hund.* I, 26; 5) þq*r* *Völund.* 1; 6) sceþa *H. Hund.* I, 38. I de under 5) 6) nævnte Tilfælde er q meget hyppigere end e, derimod omvendt ved 1) 2). R skriver altid egir (16 *Gange*) eller egir (3 *Gange*) eller ægir (1 *Gang*), aldrig qgir (j*es*r. *Guðr. Vigfússon* i *Ný Félagsrit XVII.* 124); ogsaa egði *Guðr.* I, 10, men egðo *Hárb.* 39. Enkelt Gang bruges ogsaa q i ubetonet Endestavelse: hqimq*r* *Guðr.* hvót 19. Tegnet q, som er opstaaet af sammenslynget æ, er enkelt Gong i R skrevet med Krullen over e: sêfa *Háv.* 161; undertiden med Krul baade over og under e: ê, saaledes i kærna *H. Hjörv.* 32; Hqimgr*r* *H. Hund.* II, S. 190, L. 16; Êo *Grimn.* 53; disse to Krøller ere Læninger af de to Böininger til venstre i a.

æ er egentlig en Sammenslyngning af æ og en anden Form for Tegnet q. æ er i R meget sjældnere end q; oftest bruges den 1) som i-Omyld af á, f. Eks. Mættira *Völund.* 37; i Stammestavelser undertiden ogsaa 2) for æ (i-Omyld af ó); ægis *Grimn.* 45; 3) for e, hvor e ikke er i-Omyld af a: æc *Vspá* 2; Hælg*r* *H. Hjörv.* S. 173b, L. 9; gæra *Brot* af *Sig.* 4; 4) for e, hvor e er i-Omyld af a: i Forbindelserne æi og æy; 5) for è: fæ *Atlam.* 56. Ogsaa i ubetonedene Endestavelser bruges æ for det almindelige Sprog i (hvor dette er opstaaet af a): rífnæþ*r* *Hým.* 31; isvndæ *Sig. III.* 53; qþræ *Oddr.* 16.

Enkelstaaende *Skrivemaader* er hqimgr*r* *H. Hund.* II, 1; reiginn *Sig. II.* S. 214b.

ey, ogsaa undertiden skrevet æy, betegner ikke alene Trelyden (i-Omyld af au), men bruges ogsaa meget ofte for a: seycqraz *Vsp.* 62; seynir *Háv.* 28; glæygg*r* *Háv.* 48; neycqvidr *Háv.* 49; treyþr *Háv.* 119; geýrr *Hým.* 9; eyxn *Hým.* 15; beyggvir *Lok.* S. 113, L. 15; Beyggvir *Lok.* 45; steýct *H. Hjörv.* 31 (33); steýccr *H. Hund.* II, 2; gleygg*r* *Grip.* 7; deýqra *Sig. II.* 20; seýccr *Hebr. Br.* 14; heýgg *Atlam.* 39; sleýngþi *Atlam.* 46; neýcþan *Atlam.* 49; kleycqe*r* *Atlam.* 58; heýgg*r* *Atlam.* 73.

i (i R í) skrives for (oprindeligere) y saa sjælden, at det vel maa gjælde for Feil: líf *Grip.* 17 for lyf (j*es*r. *Anm.*); girþir (sidste ir betegnet ved Krul) *Guðr.* II, 19 for gyrdir (j*es*r. *girðr Cod. Fris.* 176, L. 22). — Tegnet j, som enkelte *Gange* findes, er kun graphisk forskjelligt fra i.

o bruges i Stammestavelser 1) hvor „normal“ Retskrivning har o: borinn *Guðr.* I, 25; 2) = ó (u-Omyld af a): ollo *Guðr.* I, 25; 3) = a: komr *Háv.* 62; oxn *Þrym.* 23; gorsimar *Völund.* 21; orindi; snoriz, o. ð.; 4) = u: óng *Sig. III.* 51. Videre bruges o for følgende lange Vokaler: 1) ó: broþvr *Hým.* 23. — Særlig mærkes, at R i Regelen ikke kjender u-Omyld af á uden i de Former, hvor det almindelige Sprog har bevaret den som ó: nottom, ambott, sior, miöfan og (hvor den har holdt sig ved Indflydelse af forudgaaende v) voro, qvomo, vógo, von. Dog synes motsognir *Vspá* 10 at burde

forklares som Måttsoqnir, drottom Guðr. II, 43 som Dat. pl. af dráttir og hostv Atlam. 97 som háa þú (jfr. Tillæg); men hvis dette er rigtigt, saa har Skriveren her beholdt sin Forskrifts Skrivemaade uforandret og uforstaat (se ogsaa under q). Desuden bruges o som mindre nøiagtig Skrivemaade for q 2) = æ (i-Omlyd af ó): Broþr Vspá 44; orir Háv. 32 (= ærir?); komvmc Hárð. 13; forá Hým. 20; forþiz Hým. 31; forip þrym. 22; bot H. Hjörv. 24; þotti Fáfn. 35; domþo Sig. III, 2; Forði Guðr. II, 21; sokia Atlakv. 3; oxto Atlam. 2 (jfr. Tillæg); hrörpi Atlam. 66; sottiir Atlam. 101; dogra Atlam. 101; hraþ forá Guðr. kvót 18; ein stoð Hamð. 5; foti Hamð. 13; 3) = æ (i-Omlyd af á): forá Háv. 12; fole rópi Brot af Sig. 9 = fólkræði (se Tillæg); fróndom Hamð. 13. o er langt hyppigere i Udlyden end v, der dog ogsaa forekommer: stvddv Vspá 21; scriþv H. Hund. I, 23; berginv S. 216a, L. 2; geddvna S. 212, L. 33. Ogsaa hvor þú enklitisk er föiet til en Verbalform og derved þ er blevet til ð, d eller t, skrifer R ikke blot v eller u, men ogsaa ofte o, hvilket viser, at Vokalen er bleven forkortet; saaledes vildo Vspá 1; H. Hjörv. 26; mendo Háv. 112. 123; Hárð. 48 (hvor i Linjen efter skrives mvntv) o. fl. St.; teygðo Háv. 115. 120; hrincto 2 Gange Guðr. III, 5 (jfr. Tillæg); knatto Atlakv. 36. — Ligesaa ere Böiningsformerne om og omc hyppigere end um, vm og vmc. I Aftedningsendelser skifte ogsaa begge Vokaler i R, uden at jeg her kan gaa ind paa Enkelthederne. vng (vngr) er meget hyppigere end ong (yggiongr Vspá 29; naongr Atlakv. 9).

q bruges for følgende korte Vokaler 1) ö (u-Omlyd af a) sjældnere: vql Háv. 78; id. Alv. 22; vqlvndr Völund. S. 163a, L. 6; bgrðvz Sigdr. S. 229a, L. 3; qndo Sig. III, 53; 2) æ: kqmr ofte; frqrinn Hým. 10; qfstr Lok. 50. 51; sqri þrym. 6; hrqr Guðr. I, 12 o. fl. — q bruges for følgende lange Vokaler 1) æ (i-Omlyd af ó), og er herfor den hyppigste Betegnelse: lqdda Vspá 2; 2) æ (i-Omlyd af á) meget ofte: mqti Völund. 14; frqgstan H. Hund. I, 2; mqgð Sig. III, 18; 3) som u-Omlyd af ú i følgende Ord: qsmendar (med Streg over q) Grim. 49; Ambqt Skirn. S. 93a; ambqittar (med Streg over q) H. Hund. II, S. 191a. — Enestaaende er Brugen af q i følgende Ordformer: qlf H. Hund. I, 52 = Álf; sqnr Hým. 11 = sonr; val rqpá Atlakv. 4 = valrauda; hrqkir Háv. 135, der synes at burde forklares af hrekja og ikke af hrækja eller hrækkva. Enkelt Gang forekomme andre Former af q, nemlig ð: oðrla Háv. 133, og ð: hrðvm H. Hund. II, 33. Alle disse 3 Former har sin Oprindelse fra sammenslynget ao (jfr. Lyngby i Tidsskr. f. Phil. II, 296).

q sér i R sjælden ud, som den her er trykt; almindelig er Krumningen under en Fortsættelse af Stregen gennem o, og denne Streg begynder i Regelen ikke udenfor høire Krumning af o; som Initial har jeg af Mangel paa Type gjengivet den ved Q; denne Bogstav er ofte vanskelig at skjelne fra q, da e kan være lukket til høire. q er i R meget sjældnere end q og bruges aldeles i samme Betydning som denne for 1) ö: Ql Alv. 34, Sigdr. 7 (i Udg. insequent Ql). 2) æ: Qþli Lok. 43; Qrvila Oddr. 11. 3) æ: Qstr H. Hund. I, 53; Qr Oddr. 11; svdrøni Atlakv. 2; Qxti Atlam. 75; gløp Atlam. 86. 4) æ: mQn Háv. 96; mQki Sig. III, 4; [grQti eller grQti? Sig. III, 64;] bQpi Oddr. 23.

u og v bruges i R uden Forskjel, begge Tegn baade for Vokal og Konsonant (om Konsonanten særlig siden); v er meget hyppigere end u. Af og til kan v og y være vanskelige at adskille, ti v kan nedentil være tilspidset istedenfor afrundet, og paa den anden Side kan Hagen nedentil i y være ganske liden. v bruges ogsaa ligetil for y: hvq Lok. 29 = hygg; y i hygg Lok. 31 er ikke meget forskjellig fra v i dottvr Lok. 42, ligeledes har y i hygg H. Hund. I, 17 kun en ganske liden Hage nedentil, som adskiller den fra v; fvrr H. Hund. II, 21; hvqg Sig. II, 9 (Prik over v); gvlli Guðr. II, 42; svn Atlam. 74 = sýn;

hvægg *Hamð.* 29; jfr. i *Tillæg om hreǵvndir Sigrðr.* 1. Næmliĝ skrives ofte v over Linjen for y ved Forkortning, da. y her har en ubeķvem Form: t^vgðom *Háv.* 110 (umiddelbart derefter t^va = trúa); of d^vccia *Lok.* 47; þ^vmr þrym. *foran V.* 7, derimod i *V.* 25 snarere þ^vmr, da der gaar nedad en liden Hæĝ; b^vnhildi *Grip.* 27; b^vnh' *Hebr. Br. Overskrift*; t^v = fyr ofte, se *S. XVI.*

Ligesom v bruges for y, saaledes kan omvendt det Tegn, som almindelig betegner y, bruges for v (u). Et sikkert Eksempel er þy *Guðr.* kv. 19; mulig er det samme Tilfældet i byrir *Vspá* 60; krymmor *H. Hjörv.* 22; myndir *Guðr.* kv. 19; byri *Hamð.* 21. v i gvlli *Brot af Sig.* 19 kunde og læses som y. Ofte er y overprikket og kan da aldrig betegne u. — Som Sideform til i bruges y i myclo ofte (er her y fremkaldt ved Indflydelse af den følgende o, u?); desuden i sigtyva *Vspá* 43 (ved Indflydelse af v? eller feilagtig overført fra *Nomin. sigtýr?*); fyrir illa *Skirn.* 33 (jefr. fyrir Ól. s. helga *Chria* 1853, *S.* 239 = fyrir); grymð *Sig.* III, 60, hvis det rigtig tolkes som grim er, hvilket er meget trilsomt.

Konsonanter skrives meget ofte en Gang istedenfor to Gange (eller dobbelt): þacrþr *Völund.* 39; Harþbroðr *H. Hund.* II, *S.* 193b, *L.* 5; svegiþ *H. Hund.* I, 47; grimir ofte her, ligesom i andre *Hskr.*, = grimmr (eller vel snarere her to Sideformer, jfr. ramr og rammr); in *Völund.* 3; kvnac *Völund.* 41; heitin *Sig.* III, 28; gvnars *Atlakv.* 20; Vp *Völund.* 39; Grannar *H. Hund.* II, *S.* 193a; visa *Skirn.* 17 (= visa *Skirn.* 18); hósár *Völund.* 5; ses meipom *Atlakv.* 14; os *Atlam.* 17; drotin *Vspá* 9; drotinn *Skirn.* 3; qvþv *Háv.* 127; hliþang *Alc.* 28. Næmliĝ er det ofte Tilfældet, at et Forkortnings-tegn, der egentlig og regelret betegner en Vokal i Forbindelse med enkelt Konsonant, bruges for Vokal med dobbelt Konsonant. Omvendt bruges Tegn, som i Regelen betegne Dobbeltkonsonanter, ofte for enkelte Konsonanter.

b bruges for det almindelige Sprogs f i følgende Ord: halb *Háv.* 53; hverb *Háv.* 74; olubax *Hárð.* 41 (dog ikke sikkert) = oljufan.

c er hyppigere end k. I Udlyden skrives c, k for g i lostic *H. Hjörv.* 12; tærok hlýra *Guðr.* kv. 9; foran t i okvnnict *Fáfn.* 4; konvnglicet *Fáfn.* 40; froþlicet *Sigrðr.* 14, og þ. lign. — cona skrives ða i *Sinfj.* *S.* 202a.

d har dels denne retstavede Form som nu i Tryk er almindelig, dels oftere Formen ð. Den retstavede Form bruges kun for d, ikke for ð, oftest i Ind- og Udlyd, dog ogsaa i Fremlyd; den kan fordobles: broddi *H. Hund.* II, 19; begge Former kan ogsaa sammenstilles, t. Eks. harþbroddr *H. Hund.* I, 48. — Formen ð, der overalt er gjengivet ved d, bruges derimod ikke alene for d, men ogsaa meget ofte for ð baade i Indlyd og Udlyd.

ð betegner i R meget ofte d: giold *Háv.* 65; arðaga *Grim.* 5; vnð *Grim.* 37; landit *Hárð.* 7; heldr *Lok.* 53; syndit *Völund.* 22 (i Teksten burde have været skrevet syndit); frqndr *H. Hund.* II, *S.* 190, *L.* 12; lvndi *H. Hund.* II, *S.* 196b, *L.* 6; gvdmenðr *H. Hund.* II, *S.* 201b; Sigmenðr *Sinf.* *S.* 202, *L.* 19; granda *Sinfj.* *S.* 202, *L.* 22; kinð *Sigrðr.* 9; henði *Sig.* III, 61 (Feil for henni); sevnðodo *Oddr.* 26; rynenðr *Atlakv.* 9; henðr *Atlakv.* 19; halða *Atlakv.* 31; hrqðreyrog *Atlakv.* 36; standa *Atlam.* 24; grindr *Atlam.* 38; Fvndó *Hamð.* 12.

ð, ð- og þ skifte i R som Betegnelse for ð (aandende d). I Fremlyden er ð brugt i følgende Ord: ðav *Vaf.* 45 og (i andet Led af sammensatte Ord) valðrðnis *Vaf.* 1; valðrðni *Vaf.* 2; valðrvpnis *Vaf.* 2; valðrvðnir *Vaf.* 6. 38. 42; lifðrasir *Vaf.* 45; sviðioð *Völund.* *S.* 163a. Om ð i Præterita paa ða og i Participier paa ð-r se under þ.

f har kun sjælden en Form, der hæver sig op fra Linjen og omtrent er den samme som den almindelig trykte; saaledes i fyr *Grim.* 22; lyngfiscr *Guðr.* II, 22; fragom *Atlam.* 86; af denne Bogstavform forklares ogsaa Forvanskningen

af Guðr. II, 18, L. 12 for af. Den almindelige Form er F. — Mærkes kan Skrive-
maaden rift Háv. 49; rift Sig. II, 66, medens R ellers overalt i analoge Tilfælde
bruger Konsonantforbindelsen pt.

gi skrives undertiden for i, d. e. j, mellem to Vokaler: þýgiar H. Hund.
I, 35; blęgio Atlam. 103; omvendt gyiar Hým. 14. Heraf følger, at gi mellem
to Vokaler blev udtalt som j paa den Tid, da R blev skreven.

h er oftere, navnlig i Ordene hlutr og hlýða, udeladt i Fremlyden foran l:
lavðvæss Völund. S. 163a; lyddi H. Hjörv. S. 171b; lyða H. Hjörv. 41; lut H.
Hjörv. S. 173b; H. Hund. II, 21; Sig. III, 36. 39; lvti Sig. II, S. 214b; lvtr
Sig. III, 23; lþpscjalfr Atlakv. 14, men her kræver Stavrimet l, ikke hl, i
Fremlyden. — Sjælden er h udeladt foran r, ogsaa her er Udeladelsen vistnok
tildels meget ældre end R: gyllring Völund. S. 166b i sidste Led af en Sammen-
sætning, hvor Konsonantforbindelsen kan have virket med; rata Vspá 50, hvor
ogsaa de fleste andre Hskrr. har Formen uden h; rata Grip. 36, hvor Stav-
rimet kræver r, ikke hr, i Fremlyden; reiðgotom, Vaf. 12, hvor Stavrimet kræver
Hreiðgotom; rät H. Hund. II, S. 191b, ligesom i rás Háv. 151 Stavrimet kræver
Formen med r; men i H. Hund. II, 7 skriver R hrätt, som der er nødvendigt
for Alliterationen. Om Sigrdr. 15, L. 6 se Tillæg.

Foran d og t skrives oftest enkelt l, dog ogsaa: halltr Háv. 90 (den
første l, der her er gjengiven med Cursiv, er i R betegnet ved mindre Bogstav
over Linjen); silldr Hárþ. 3; bød vilddi Völund. 36; elldi Alv. 28; borghilddi
H. Hund. II, S. 190a; grimilldr Grip. 51; ospilltar Sigrdr. 19 (men umiddelbart
derforan ovillar); Vilddv Sig. III, 16; selldac Sig. III, 36; villdac Sig. III,
38; gylltom Atlakv. 33; giolld Atlakv. 33: Saaledes ogsaa bollstri Sig. III,
48 og, som det synes, bolltri Guðr. I, 15. Mærk uillia Atlam. 58 = vilja.

x, som i Regelen betegner nn, skrives ofte for n: dvalinx Vspá 14; þaxom Vpá 44;
bqx Háv. 44; iotynð Háv. 143, d. e. iotnom (først feilagtig skrevet iotyn); axdcóta
Háv. 148; vána (å og x sammenslyngede) Skirn. 18 (derimod vana 17); svædzins
Hárþ. S. 97a; hvædzin Lok. S. 113b, V. 41; sin Lok. 2; mvsættv Lok. 49; akarn
H. Hund. I, 53; ein H. Hjörv. S. 171a; samax (de to sidste Bogstaver sammen-
slyngede) H. Hjörv. 3; mærgullin H. Hjörv. 26; baxi (sammenslyngnet med a)
Sig. II, 6; vx Sig. II, 18; þinx Sig. II, 29; andsvor Sig. III, 45; hlaxin Atlam.
46; max Atlam. 70; ix Atlam. 79; þinx Atlam. 96; mix Guðr. hv. 19 (men i
samme Linje þin). Saaledes ogsaa oftere i Acc. sg. m. ax for det almindelige
an, f. Eks. Háv. 39; her og i enkelte andre af de her foran nævnte Tilfælde,
hvor x bruges i Udlyden efter kort Vokal, kan det mulig betegne nn, men i de
fleste af de her anførte Eksempler er det sikkert kun graphisk forskjelligt fra n.

Enkelt Tegn for ng er brugt i følgende Ord: siclings H. Hjörv. 29; alangscipom
H. Hund. II, 13; hvndings Sig. II, 15; fengo Atlam. 94.

qv shifter med cv og kv; cqv skrives for kkv; ogsaa myrcqvan Skirn. 8;
myrcqvan Skirn. 9 (men myrqvan Völund. 3); qvicqvir Hebr. Br. 14; kvicqvan
Atlakv. 24 (men Guðr. hv. 17 qvicvan).

r har Formen 2 efter ð, ð, þ, o og tildeels efter g. I Gen. Pl. paa -ra
og i Komparativer paa -ri skrives mellem to Vokaler stadig en r, f. Eks. grára
H. Hund. I, 12; hęri Sig. II, 17. Ligeledes skrives enkelt r i Nom. s. m. efter
lang Vokal eller Teelyd, naar r ikke hører til Stammen. rs for ss i hverjur
H. Hund. I, 6; rs for s foran t i framarstr Sinf. S. 203b og framarst Guðr.
II, 30, vistnok ved Indflydelse af Komparativformen.

x betegner i Regelen rr; Tegnet har denne Betydning i Komparativernes
framarr, meirr, neþarr, ofarr, hvor bestandig skrives r. Men ikke sjælden er
x kun andet Tegn for r: Tveix Háv. 73; męx Háv. 96; iapax H. Hund. II, 42;
neginn Sig. II, S. 218a; þęx Sigrdr. 18; cost þęra Atlam. 6.

Heistelyden betegnes i R regelmæssig ved f (i Udgiven skrevet s), medens ss betegnes ved s (i Anmærkningerne og her straks efter betegnet ved større S); f. Eks. *uiSi Vspá* 5, L. 5, men i L. 9 *vissi*. Dog bruges S ogsaa, saa at det kun er graphisk forskjelligt fra f; hvor S umulig kunde forstaaes som ss, f. Eks. i Fremlyden og efter en Konsonant har jeg i Anmærkningerne ofte undladt udtrykkelig at bemærke, at R har dette Tegn, og ikke f; men derimod er Skrivemaaden i R overalt i Anmærkning angivet, hvor jeg har gjengivet S efter Vokal ved s og ikke ved ss. Den krumme Form bruges især ofte, hvor Forkortning er anvendt, som i *S^a = svá*, *S^h = sér*. I Gen. sg. efter Vokal har jeg gjengivet S ved ss: f. Eks. *læðvæss Völund*. S. 163a; *ynþiss H. Hund*. I, 9; *nýss H. Hund*. II, 8; (freys Skirn. S. 90a burde vel og have været gjengivet ved Freyss). Derimod har jeg ikke gjengivet dis *Atlakv.* 35 og *hiordis Sinf.* S. 203a. *Grip*. 3 ved diss, *Hiordiss*, da R har dif *H. Hund*. II, 51. Brot af Sig. 14; dif Sig. II, 11, og oftere *disir*, uagtet diss for diss er den ældste Form. Her skal nævnes flere Eksempler paa den krumme S-Form i Indlyd og Udlyd efter Vokal, hvor jeg har gjengivet den ved enkelt s: *ilás Grim*. 22; *lysir Skirn.* 4; *dysiom Hárð.* 45; *liós Lok*. S. 114a; *op fús þrym*. 26; *hús Völund*. S. 163a; *scoll vis H. Hund*. I, 37; *hvs H. Hjör.* S. 172b; *esirrir Sig.* II, S. 113b; *esir* oftere; o. s. v.

t er skrevet for d i Udlyden i vnt *Atlakv.* 26. — I Udlyden især efter Vokal skrives ofte þ, ð, ð for oprindelig t: 1) i Neutrum sg. a) *strát Grim*. 9; *leitát H. Hjör.* 38; *raþit Fáfn.* 21; b) *hvaþ Hárð.* 18 (oftere hvat); *tþ Völund*. 17; *ip Alv.* 7; *nócoþ H. Hund*. I, 5; *mæcþ H. Hund*. II, 24; *vatniþ Sig.* II, S. 115b; *leitað Oddr.* 5; *scapad H. Hund*. II, 28. 2) i Dualis af de personlige Pronominer: a) *it Grip*. 43; *þit Guðr.* III, 2; *vit Hamð.* 29; b) *ip Völund*. 22. 40; *viþ f. Eks. Völund*. 41. *Hamð.* 30; *við Heðr.* 14. 3) i den enklitiske nægtende Partikel -at: a) *scalat Alv.* 1; *Erat H. Hund*. II, 26; *mvnat Grip*. 52; b) *getraþ Sig.* II, 11; *eigþ Fáfn.* 13; *mvnaþ Sig.* III, 56; *Hnecoþ Oddr.* 10; *Forað Hym.* 37; *áttað Fáfn.* 3; Slutningskonsonanten kan, naar a beholdes, ogsaa aldeles forsvinde. Ligesaa t for oprindelig ð 1) i 2den Person Plur.: a) *latiþ H. Hjör.* 12; *scerip og scolþ Atlam.* 59; *heittvð Grip*. 49; b) *kennit H. Hjör.* 12; Takit, hyldit *festit Atlam.* 59. 2) i Fem. Sg. og Neutr. Pl. *lagit Háv.* 84. *Grip.* 52; *hafit Guðr.* II, 35; 3) i vnat *Grip*. 46. — Deraf, at man skrev þat endnu paa en Tid, da man udtalte það, er Skrivemaaden þatan *Háv.* 139 for þaðan at forklare.

Naar en Verbalform i 2 Pers. pl. umiddelbart følges af Pronominet, er Skrivemaaden vaklende: *sníþit er Völund* 17; *scyldvt er Sig.* II, 7; Takit *er Atlam.* 59; *mædoþ ip Guðr.* hv. 3; *Grytiþ er Hamð.* 25; dog ogsaa *Biopi þer H. Hund*. I, 52; *sigli þer Atlam.* 34. Foran Verbet skrives baade er, it (ip) og þer, þit.

þ bruges som Betegnelse for ð (den bløde Lyd) i Indlyd og Udlyd. þ skriver R i mange Afledningsendelser, hvor det senere Sprog bruger d, saaledes i Præterita paa *ða*, i Participier paa *ð-r*, i *Hunkjössord* paa *ð* o. fl.; men hvor R skriver ð og ð, er dette ikke afgjørende for Udtalen, da ð kan betegne d og ð kan betegne ð. Saaledes skrives þ efter enkelt l med kort Vokal foran: f. Eks. i *dvalþa Hárð.* 15; *dvlþi Fáfn.* S. 219b; *fiolþ Völund*. 21; *hálþa Vspá* 42 (jefr. *Anm. til Rig.* 24); *ahaldna Oddr.* 19; *scilþi Völund*. 3. *Guðr.* II, S. 242a. Efter l med lang Vokal (Trelyd) forman forekommer derimod kun d eller kun t: saaledes *deildi*, *hvild*, *hvilda*, *teldan Alv.* 35; *melta*, *velti Grim.* 6, *veltir Hárð.* 34, *velta Hárð.* 37. Efter l med en Konsonant foran skrives negldar *Völund.* 6; *sigldo H. Hund*. II, S. 194a; *Tefldo Vspá* 8. Undtagelser fra ovennævnte Regel er skulu, vilja samt selja, der aldrig har lþ i Præteritum, men kun ld; navnlig kan mærkes Skrivemaaden *selldac Sig.* III, 36 (i samme Vers *talþi*) da ll viser, at ð skal udtales som d, ikke som ð (den aandede Lyd); jefr. f. Eks. *Ól. s. h. Chria* 53, S. 133, hvor *sellði* danner Rim

med all dri (i scyldac Fáf. 26 betegner ð vistnok d). Efter n skrives þ i samme Tilfælde som efter l; dvnþi þrym. 5. 9. Brøt af Sig. 10; fyrmvnþo Guðr. II, 3; mvnþac Guðr. II, 21; vnþir Guðr. I, 17; vnði Hærb. 30; ynþiss H. Hund. I, 9. Derimod efter n med lang Vokal (Tvelyd) foran: leyndi, leyndo, reynda, reyndr, steinda, syndiz, syndo, tyndo; røntan Guðr. hv. 17. Efter n med Konsonant foran: Egndi Hým. 22; hefnd; gvilhyrndar II. Hjörv. 4, men gvilhyrnþar þrym. 23. Undtagelse danner Verbet munu, der i Præteritum aldrig har nþ (som muna), men kun nd; ti at her ikke ð tør tages som Betegnelse for den aandede Lyd, viser mundo Oddr. 12, hvor d i R har den retstavede Form. — mþ skrives baade efter kort Vokal, hvad enten denne ved en Konsonant er adskilt fra m eller ikke, og efter lang Vokal: glvmþo Hým. 10. Atlakv. 31; imþar II. Hund. I, 43; lamþi þrym. 31; þyrmþa Sig. III, 28; semþi Helr. Br. 1; dømþac Hærb. 30; dømþo Sig. III, 2; dreymþi Atlam. 10. 14; sgmþ Atlam. 75; sqmð Sig. III, 50. Efter mb skrives þ: kembþi Vspá 34; Kemþr for Kembþr Sig. II, 25. Efter ng skrives þ: sleymþi Atlam. 46; strengþi Guðr. I, 27; ð: strengði H. Hjörv. S. 176b, hengðo Atlam. 5, og d: strengðac Sigdr. S. 229a; strengdo II. Hjörv. S. 176b. Efter lg har jeg blot fundet d i fylgdag Hærb. 24; fylgd H. Hjörv. S. 176a.

Efter enkelt eller dobbelt k (c) og p med kort Vokal skriver R bestandig þ eller ð, aldrig t, som bruges i det senere Sprog; derimod hvor lang Vokal gaar foran k, p, bruges baade þ og t: sæcpiz Hým. 24; hnvcþir Lok. 60; lvcþi Völund. 5; drecþa II. Hjörv. 19; þecþac Guðr. II, 13; hricþo Atlam. 38; Flycpoz Atlam. 42; neyþan Atlam. 49; slækþir Atlam. 101; ogsaa steicþi Fáf. S. 224a, men steictac Atlam. 83. — glapþi Lok. 20; scapþi Atlam. 50; ypþit Atlam. 47; ypðo Vspá 4; ogsaa oppþo Lok. S. 114a, oppþi Atlam. 63, men steyptiz Grim. S. 88b, steypia Guðr. II, 19.

v har foruden det almindelige Tegn ogsaa undertiden en Form med nedadgaende Spids eller Hage; denne Form synes i R snarere at maatte opfattes som Forandring af den almindelige, end som opstaaet af den angelsaksiske Form af v. Vi finde denne sjældnere Form af v i seva Hæv. 95; hvers Hæv. 138; sigtíva Grim. 45; veorr við velar Hým. 21 (i nederste Linje paa Siden; i velar er ogsaa r, som oftere, skreven med lang nedadgaende Hage; derimod har v i vað i samme Linje den almindelige Form); verr Lok. 36; övo Sig. III, 33; villdac Sig. III, 38. Tegnet med v kan da falde aldeles sammen med Tegnet for y; saaledes har R i Grip. 17 [cy]ldo; først er skrevet scyldo, men dette er rettet til vildo, saaledes at y uden Forandring kom til at gjælde for v. — I Indlyden skifte v og f, ogsaa heor f er det oprindelige.

For x er undertiden skrevet gs: vëgs Hæv. 119; lags Sig. II, S. 212a.

z skrives, hvor efter Oprindelsen s skulde følge efter en Tandlyd: vaz Völund. S. 163a og oftere, Gen. af valn; hinnztr H. Hjörv. 40; lanz H. Hjörv. S. 172b. Atlakv. 32; langbarz Guðr. II, 19. Mærk: gqzscø Atlam. 112. Videre for s efter ll, dd, nn, t, samt efter d og ð med en Konsonant foran: allz; odz Atlam. 63 = odds; mannz, þannz; vitz Hæv. 5; bolz Guðr. III, 9; gestz; landz; hiorvarþz, sverþz, hardz, bragðz. For st kan skrives zt: hagazt Völund. 18 og zst: hvatazstr Hæv. 64; nalgazstv Grim. 53 og z: hardaz Guðr. hv. 16; hléz Oddr. 4? Saaledes skrives i 2 Ps. Sg. veitz Sig. II, 19. Atlam. 82; veitzatv Hærb. 3 (ogsaa veizt og veitzst Vaf. 34); leiz Lok. 52; svaltz Lok. 62. Paa samme Maade skrives i R i reflexive Former sc, zc, zsc, z; se nedenfor. Ved Siden af siz, sitz (af sid es) skrives sizt Lok. 60; Völund. 31; H. Hund. I, 40. Efter r synes z at skulle betegne s i vërz Ale. 3. Endelig maa mærkes Navnet þiaz. —

Den af sik opstaaede Reflexivendelse skrives 1) sc: þylsc Hæv. 17; erosc Hæv. 32; þiäsc Skirn. 33; þöttisca Hærb. 26; barsc Lok. S. 114a; þöttisca Lok.

60; Sâsc Atlam. 36. 2) zc: setzc Skirn. S. 90a; trýazc Skirn. 5; siazc H. Hjörv. 12; stoþvzc Sinf. S. 202a; sézsc Sig. III, 33; fellzcap Atlam. 6; brædzc Atlam. 49; jfr. hvggiszc Atlam. 35. (lezsc Atlam. 75 for letsc.) 3) z, hvilket er den hyggiste Skriveaade: fannz, gøttvz, hvilaz, treystiz, kpmiz; hamaz (Præt. Pcp.) H. Hjörv. S. 172b; bariz H. Hund. II, S. 193; lez, qvaz; þiccz (2 Ps. Pl.) Sig. III, 39. 4) st, kun i erost Háv. 41 (rimelig ved Indflydelse af det paafølgende Ord længst); lextaþv Lok. 47 (jfr. sizt for siz).

I den ligeledes ved Tilslutning af et Pronomen opstaaede Verbalendelse mk (umk) skrives R almindelig mc (ome, vme), dog ogsaa mz (omz, vmz); þottomz Háv. 99; þottvmz Háv. 47. Guðr. II, 12, 37. Oddr. 33; þicciomz H. Hund. II, 40; gorpvmz Hamð. 28 (i samme Vers hvottvmc). m alene findes blot i erom H. Hund. I, 25, der dog ikke er Skrinfeil; se Eg. lez. poet. under erum og -umk og SnE. I, 242, 5, hvor to Hskr. har Form med blot m: erom, erum.

En horisontal, ret eller paa forskjellig Maade krummet Streg over en Vokal betegner enten m eller n, hvorpaa her skal nævnes nogle Eksempler, hvorved Stregen gjengives ved cursiv m eller n: 1) nam Völund. 2; Scamt H. Hund. I, 10; heim Alv. 1; komis H. Hund. I, 7; gvmnom H. Hund. I, 7; þræmmvín Atlam. 17; 2) nepan Völund. 37; andvanr H. Hund. I, 5; en H. Hjörv. 8; fyndo Völund. S. 163a. Undertiden kan man være i Tvil, om Stregen betegner m eller n: morgð betegner i Vaf. 38 morgom, men i H. Hund. II, 30 sikkert morgon, og paa sidste Maade bør man vist ogsaa forstaa det i H. Hund. II, 12, se Tillæg; i Sig. III, 37 maa hvorfð læses som hvorfon, ikke som hvorfom. Ikke sjælden er horisontal Streg sat over en Vokal, hvor nøiagtigere skulde skrives dobbelt m eller dobbelt n, men jeg har aldrig gjengivet Stregen ved dobbelt m eller dobbelt n uden udtrykkelig Bemærkning; saaledes frä Völund. 18 = fránn.

ω over Linjen betegner enten ra eller va, samt ar to Gange i Ordet var.

En Krøl eller Hage ⁵ over Linjen bruges først og fremst som Forkortningstegn for er; ogsaa hvor nøiagtigere skulde skrives er: jeg har da for Tydeligheds Skyld skrevet cursiv er f. Eks. vgrir Lok. 54, da e oftest bruges, hvor Ordet skrives helt ud (saaledes netop i Lok. 54 vgrir); paa samme Maade har jeg gjengivet Tegnet i H. Hund. II, 17: mqr, ligesom Hskr. har mqr i V. 18; i Guðr. hv. 7: fgrþi. Ogsaa bruges dette Forkortningstegn uden r efter, hvor nøiagtig skulde skrives err, saaledes i verru Háv. 11; i Ordet hverr ofte (10 Gange), dog skrives dette Ord ligeledes ganske almindelig hverr, en Gang (Háv. 18) hverr; Forskjellen er altsaa kun graphisk. I Udlyden ved ubetonet Stavelse har jeg gjengivet dette Forkortningstegn ved ir, ikke ved er, da Hskr. oftest har ir, hvor der skrives fuldt ud. I enkelte Tilfælde bruges denne Krøl over Linjen til at betegne r, saaledes ofte i er, ero, hvor Tegnet ingen Misforstaaelse kan rolde, samt én Gang i strengt H. Hjörv. S. 171a; sjælden bruges det for r i Udlyden efter Konsonant, hvor det let kan forvilde: saaledes bør det forstaaes i grindr Háv. 78 (jfr. Tillæg); dreckr Háv. 137 (jfr. Tillæg); þyrstr Lok. 6; ligesaa er vel com⁵ Vaf. 7 = ksmr (Indic.). Ogsaa kan dette Forkortningstegn i sidste Stavelse bruges for ar i et Ord, som ofte gjentages og ved hvilket Udfyldningen forstaar sig af sig selv: saaledes i iotnar Alv. 16; svmar 2 Gange Fáfn. 13 (i samme Linje skrevet fuldt ud svmar); Qlrvar Sigrdr. 7, hvor det er feilagtigt at opløse Qlrvar; ofte i Navnet gvar o. s. v. Ligeledes bruges Krøl over Linjen som Forkortningstegn for andre Slutningsstavelser, hvori r forekommer efter en Vokal, naar Udfyldningen forstaar sig af sig selv, saaledes for vrþr i Sigrþr S. 204a, L. 5 og oftere.

Forkortningstegnet ω over Linjen har jeg oftest gjengivet ved vr. Det bruges mest i Endestavelser, saaledes hvert Öieblik i Navnet Sigurðr; ligeledes i Casus obliqui af bróðir, dóttir, faðir, móðir, systir; disse har jeg 26 Gange fundet

skrevne fuldt ud med vr (ur), men kun 7 Gange med or; videre i Ordene *Sjótturr*, som skrives fuldt ud *fiotvr Háv. 149*, *fiotvrs Völund. 24*, og *jöfurr*, som i *Acc. skrives iofvr H. Hund. II, 16*; undertiden bruges dette Forkortningstegn i *Nom. Acc. pl. af Femininer* paa a, hvor or er det sædvanlige, naar Ordet skrives fuldt ud: *beitor Hjým. 17* (2 Gange); igder *Fáfn. S. 225b*; her har jeg ikke været consequent i Gjengivelsen. Sjælden bruges Tegnet i *Stammestavelser* og betegner da regelret vr (ur), saaledes i *þor. þrym. 25. 30. 31*, forkortet for þvrsa; i sporði *Skirn. S. 96b*. Samme Forkortningstegn er brugt i *sperr Háv. 80* (jfr. *Anm.*), *sporia Grip. 8*, hvilket vel snarest kun er graphisk forskjelligt fra *spyr*, *spyrja*; ogsaa i *sper Sigdr. S. 228*, hvor man kan være i Tvil, om det betyder *spvrði* eller *spyr*. Endelig finde vi det i det vanskelige *abervo* (en liden Prik under h, der mulig har Betydning) *Fáfn. 5*, hvor det, som jeg nu tror, neppe tør opløses or eller rv, da vi i R intet Eksempel har paa en saadan Brug i *Stammestavelser*.

Horizontal Streg over q betegner ve; for Tydeligheds Skyld har jeg gjengivet den ved vq i at *qþö H. Hjörv. 7* og *qmi Atlam. 2*.

Endnu skal tilføies noget om enkelte Ord, som ofte eller altid skrives forkortet i *Skindbogen*.

Ordet for „eller“ skrives oftest *ep'*, ogsaa *ep' H. Hjörv. 27*; *ep' Skirn. 31*; *Grip. 22*; *eð Háv. 86*; dette har jeg gjengivet ved *epa*, *epa*, *eða*, ti R har *epa Háv. 136*; *Hamð. 22*; *eða Háv. 67*; *H. Hund. II, 38*; *eða Lok. 7*; derimod er ingensteds skrevet *eþr*, *eðr*.

eigi skrives fuldt ud *Grip. 47*, og derefter er den forkortede *Skrivemaade eḡ*, *eḡ oplöst*.

I R er skrevet fuldt ud *fyr Vspá 1*; *Vspá 36*; *Grim. 22*; *H. Hund. II, 8*; *Sinf. S. 203a*, dog paa intet af disse Steder med Prik over y; *þyr Lok. 14*, *L. I* skrevet feil for *fyr*; *f'yr Atlakv. 41* med dobbelt Betegnelse for *yr*; derimod *f'yr* (Stregen over v usikker) blot *Alv. 25*. Naar Ordet, hvilket er almindeligst, skrives *f'v* eller (i *Härb. I*) *f*, saa bør altsaa dette opløses *fyr*, ikke *fvr*, saameget mere som v over Linjen ellers i R kan betegne y med r foran (se *S. Xf*). Paa samme Maade er i andre gamle *Hskrr.*, f. Eks. *Morkinskinna*, Ordet snart skrevet *f'*, snart fuldt ud *f'yr*. R har ogsaa den længere Form *fyrir Háv. 56*; *fyrir Grimm. 54*; *Skirn. 34*; *Lok. 15*; *H. Hund. II, 2*; *H. Hund. II, 19*; *Atlam. 64*. Det er feilagtigt, naar det i *Munchs Udgave S. XIV* siges, at der i R gjøres den Forskjel, at *fyr* bruges, naar Ordet staar som *Præposition* foran det deraf styrede Ord, men derimod *fyrir*, naar det kommer efter samme eller staar absolut: paa den ene Side kan *fyr* bruges ogsaa, naar det kommer efter det styrede Ord eller staar absolut, og paa den anden Side kan *fyrir* staa som *Præposition* foran det deraf styrede Ord.

Dativ af hann skrives oftest *h'ö*, i *Háv. 44* *h'öm*; dette er oplöst i *Overensstemmelse* med *Skrivemaaden* hanom *Vspá 41*; *Fáfn. 33*; *Brot af Sig. 17*; hanom *Hjým. 11*; *Atlam. 89*.

heimi er ofte skrevet *hei*; ligeledes synes *heið H. Hund. I, 46* at skulle betegne heimom.

h. kan baade betegne *hét*, som *Völund. S. 163a*, *L. 3*, og *heitir*, sammesteds *L. 9*; i *Alv. 18* bør det opløses *heita*, hvilken Form er skreven fuldt ud i *f. 21*.

Ordet for „Himmel“ skrives i *Nomin. hiū Vspá 3*; *Vspá 50*; *Vaf. 21*; *Alv. 11*; *Oddr. 17*, ligesom i *Accus. og som første Sammensætningsled*; i *Nom. himi Vaf. 20*; *Alv. 12*. Derfor burde kanske Ordet ogsaa i *Nomin. skrives fuldt ud* himin, ikke, som jeg i *Alv. har gjort*, himinn; i *Nyisl. heder dette Ord* ligeledes himin i *Nomin.*, medens inn ellers bruges hvor det bør staa, som i *drottinn, heiðinn (Gislaeson Forml. S. 33)*. Dog finder man i R ogsaa komi

f. Eks. *Vaf. 6* i *Nom. sg. masc.*, oþi *H. Hund. II, 8. 196b* i *Nom. og lignende Skrivemaader.*

høfuð skrives almindelig hæf eller hof, jefr. hæfþs *Häv. 73*, men fuldt ud høfþit *Härb. 15*; hæfþs *Sig. II, 6*; derefter er den forkortede Skrivemaade opløst.

Jeg har fuldt ud skrevet konvng, da Skrivemaaden vngr ved denne Afledningsendelse er meget hyppigere i *R* end ongr; Ordet skrives i *R* altid forkortet: k'r, k'gr, k'. eller paa lignende Maade.

Genitiv af land skrives forkortet l'z *Sigrdr. S. 227*; *Guðr. I, 6* (to Gange); ld'z *H. Hund. II, 8. 194a*; fuldt ud baade lantz *H. Hjörv. S. 172*; *Atlako. 32*, og landz *Guðr. II, 22*, jefr. bandz *Atlam 90*.

Ordet mædr skrives ofte forkortet paa forskjellige Maader, navnlig i Ental ved Anvendelse af Runen Ψ ; men da der ingen Vanskelighed er ved Opløsningen af Forkortningen, skal jeg ikke nærmere gaa ind herpaa.

med skrives ofte forkortet m; ogsaa m. *Alv. 24, 1*; *30, 1*; m. *Alv. 32, 1*; men ogsaa ofte mþ', og fuldt ud með *Vaf. 15, 6*; *Þrym. 13*; *Mgp Skirn. 31*; med *Grim. S. 75a*; Með *Guðr. hv. S. 311a* (ligesom der skrives baade Meþal og Medal).

ml'a kan skrives for mæla, ligesaa ml'tir for mæltir, dog ogsaa ml'a for mælti, ml'i, ml' og m. for mælti. Fuldt ud skrives oftest mēla, dog ogsaa flere Gange mela.

13 Gange har jeg fundet skrevet helt ud oc (jefr. *Avc Häv. 98*), kun én Gang ok *Vaf. 51*, hvor der først synes at have været skrevet uk og hvor Teksten i *R* er forvansket. Oftest τ , hvilket jeg har opløst: oc.

sidan skrives jævnlig siþ', hvilket ogsaa kan opløses siþr = siðr, se f. Eks. *Lok. 10, 12*; dette kan række Til, jfr. *Anm. til Sig. III, 28*.

Forkortet skrives sl', scl't, sl'o, scl'o, sl'm, o. s. v.; fuldt ud scal, scolo, o. s. v., én Gang scalyþ *Atlam. 39*, hvor jeg med urette har indsat sclyþ.

Ordet for „Søn“ skrives ofte forkortet s. og i Flertal ss.; hvor det skrives fuldt ad, har det i *Nom. sg.* bestandig beholdt r i *Vers*, saa at det skrives sonr, sonr, én Gang sonr *Hjym. 11*; ligesaa har det i *Prosa* flere Gange beholdt r: *Skirn. S. 90a*; *Lok. S. 122b*; (sonar *Sig. II, 8. 212a*;) men én Gang i *Prosa*: viðarr son opins *Lok. S. 113b*, hvor altsaa Fadersnavnet staar ved Siden. Hvor s. skal forstaas som *Nom. sg.*, har jeg i *Vers* opløst det sonr, i *Prosa* son.

Gen. og Dat. sg. fem. samt Gen. pl. af så, sù, þæt er aldrig skrevet fuldt ud i *R*, men forkortet 1) þ'ar, þ'rar, þ'rär; 2) þri, þrē, þ're; 3) þ'a, þ'ra, þ'rä. Jeg har feilagtig gjengivet disse Former ved 1) þeirrar, þeirrar; 2) þeirri, þeirre; 3) þeirra, þeirra. Jeg burde have skrevet þearar, þeiri, þeire, þeira, ti i *R* skrives altid én r mellem to Vokaler i *Gen. pl. af Adjectiver* og i *Komparativ*: fára, grára, nyra, hgrä, meiri. Og naar þ'r, þr betegner þeir, saa betegner þ'ra, þra þeira; Skrivemaaden þ'a for þeira kan sammenlignes med m'a for meira *Atlam. 95*.

I Flertal af Præter. Indic. af vera har jeg mærket mig, at der i 3dje Person 8 Gange er skrevet voro, 1 Gang vóro, 2 Gange varo, 1 Gang oro; i 1ste Person 1 Gang vorom, 1 Gang vorvm, 1 Gang vorom, 5 Gange varom; endelig er 1 Gang skrevet vörvmc. Oftest skrives forkortet v, hvilket jeg har opløst váro, men snarere burde have opløst voro; i *Fölund. 6, L. 5* hvor v er feilagtigt for loro, maa vi forudsætte en Skrivemaade voro. Paa lignende Maade skrives i *R* qvomo, qvamo og komo; qvöþyz, qvæþo og kopo.

Der skrives mangfoldige Gange fuldt ud baade við og við, enkelte Gange við; oftest forkortet v.

For at betegne at et Ord eller en Bogstav skal gaa ud som feilagtig, har

Skriveren sat Prik eller Prikke derunder. Af og til er ogsaa noget, som først feilagtig var skrevet, udraderet. Dog er det ikke sjælden ranskeligt at skjelne mellem hvad der er udraderet og udslidt, ligesom der er flere Eksempler paa, at Ord eller Bogstaver, som staa med rette, uden Grund ere udraderede.

For at give en Forestilling om Bogstavformerne i R meddeles bag i denne Udgave efter Antiq. Russes 1ste Bd., Pl. I, et Facsimile af de 6 nederste Linjer paa fol. 33b (Guðr. I, V. 9—12). I nederste Linje er i dette indkommet den Feil, at Prik mangler over t i þot.

Denne Skindbog giver os ikke en Optegnelse af Kvæder umiddelbart efter mundtlig Meddelelse, men en Afskrift af et ældre Haandskrift; ti kun paa denne Maade kan mange af de deri forekommende Feil forklares. Sammenlign siden om A. Derimod er det tvilsomt, om R er Afskrift efter et eneste ældre Haandskrift af samme Omfang, eller om det grunder sig paa én Hovedkilde, men ved Siden deraf enkelte Stykker fra andre ældre Haandskrifter ere optagne. For den sidste Mening taler, om end ikke afgjørende, den i R meddelte Tekst af Helg. Hund. II. Ti efter at her Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle er omtalt paa det Punkt i Fortællingen, hvor den hører hjemme, med Henviisning til det første Digt om Helge og med Anførsel af et Vers, der væsentlig overensstemmende findes i dette Digt, saa indskydes siden, efter at Hodbrodds Død er meddelt, 6 Vers, der meddele Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle i en anden, fra Helg. Hund. I mer forskjellig Form (se S. 195). Her er utvilsomt forskjellige Kilder benyttede, om end ikke nødvendig først af den, der har skrevet R.

Bogen blev af Brynjólfr Sveinsson, der 1639 var bleven Biskop i Skálaholt, funden paa Island, ikke mange Aar efter hans Tiltrædelse¹). At det netop var i 1643, har man vel sluttet deraf, at Bispén selv nederst paa første Side har skrevet dette Aarstal med sit Navnemærke (d. e. *lupus loricatus*) foran. Men vi faa ikke vide, hvor, hos hvem og hvorledes Bogen blev funden. Brynjólfr lod den afskrive af Jón i Oddgeirshólum paa Pergament og tilføiede selv paa denne Afskrift Titelen: Edda Sæmundi multiscii, som er bleven almindelig. Afskriften fik siden Torfæus²); den synes nu at være tabt. Bispén nedsendte

¹) Stephanius, *Notæ uberiores in historiam Danicam Saxonis Grammatici* (Sorae 1645) p. 93: „doceat utraque Edda, & illa genuina Rhythmica Sæmundi Sigfusoni, vulgo Froða, vel Polyhistoris dicti, quam non ita diu è latebris eruisse præ se fert M. Brynjolfus Sveinonius; & vulgarior Snorronis Sturlonij.“

²) Se Arne Magnussen i *Edda Sæmund. ed. AM. I, p. VII*; Catalog over Torfæus's Hskr. med Arnes Haand (Cod. AM. 435b. 4°, p. 44). Guðbr. Vigfússon formoder, at denne Afskrift brændte i 1728.

til Kjøbenhavn, sandsynlig som Foræring til Kong Frederik den Tredje, den gamle Skindbog, der blev indlemmet i det kongelige Bibliothek¹). Torfæus har nederst paa fol. 32b skrevet hjer vantar vid heilræde Brynhildar * (tøtved er udraderet noget, som syntes skrevet med lidt ældre Haand); og øverst paa fol. 33a har han skrevet * λογος κεφαλος. Øverst paa første Side af det næstsidste af de 8 tomme Blade staar med ny Haand: her vantar micit i.

Et Brudstykke af et Haandskrift, der har indeholdt samme Digtsamling i en noget forskjellig Form, foreligger i den paa Island skrevne Membran No. 748. 4° i den arnamagnæanske Samling paa Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn, her i Udgaven betegnet ved A. Arne fik Bogen fra Bør i Fløa paa Sønderlandet. Kun de 6 første Blade høre til Digtsamlingen.

Ligesom i R er her overalt skrevet fortløbende. Begyndelsen af et nyt Digt er betegnet ved rød Overskrift og stor rød Initial; Begyndelsen af et nyt Vers ved stor sort Initial. Der er 29 Linjer eller deromkring paa Siden. Begyndelsen af Skindbogen mangler; det første levned Blade begynder inde i Hárbarðsljóð med Ordene miña værka þv ær allir menn of sæ. (V. 19, L. 7).

Haandskriftet indeholder Hárbarðsljóð fra nysanførte Ord af fol. 1a—fol. 1b, L. 17 (Udg. S. 99, sidste Linje—S. 104).

balldrs dræmar 1b, 18—2a, 11 (Udg. S. 135—138).

Skirnir mal 2a, 11—2b nederst (Udg. S. 90—S. 94, V. 27, L. 8). De sidste Ord paa fol. 2b er en frani ormr með firvm. Efter dette Blade er Lacune, hvorved Slutningen af Skirnismál er tabt.

Det følgende levned Blade begynder inde i Vaffþrúðnismál med Ordene æði dvgir (V. 20, L. 2), og dette Digt er bevaret til Enden: 3a—3b, 10* (Udg. S. 67—74). Derpaa følger

fra hræðvngi konvngi 3b, 9*—4a, 16 (Udg. S. 75—S. 76b, L. 39).

grimnis mal 4a, 17—5b, 6* (Udg. S. 76b, V. 1—S. 88).

hymis kviða 5b, 6*—6b, 4* (Udg. S. 105—112).

fra niðaði konvngi: de tre nederste Linjer paa fol. 6b (Udg. S. 163a).

Efter fol. 6b er igjen Lacune, hvorved vi har tabt alt, hvad Skindbogen foruden det nævnte har indeholdt af Digtsamlingen.

Den største Del af Haandskriftets øvrige Indhold vedkommer Snorra Edda og er trykt i den AM. Udgave af SnE. II, p. 397—494. Deraf at Haandskriftet nederst paa fol. 6b har Begyndelsen af den prosaiske Indledning til Völundarkviða, maa vi slutte, at det ogsaa har indeholdt heroiske Digte, og da vel rimelig tildels de samme

¹) Edda Sam. ed. AM. I, p. VIII.

som R. Da det ikke er sandsynligt, at en hel Række af Gudekvæder har fulgt efter Völundarkvida, saa tør vi ogsaa slutte, at de indbyrdes sammenhørende to Blade 1—2 af A med rette stilles foran fol. 3—6, der ligeledes indbyrdes høre sammen.

Dette Haandskrift maa være noget yngre end R og er rimelig skrevet i Begyndelsen af 14de Aarhundred¹⁾. Det er i Udgaven lagt til Grund ved Vegtamskvida eller Baldrs draumar; ved de øvrige Digte er det benyttet saaledes, at jeg derfra har optaget i Teksten de Læsemaader, som jeg holdt for rettere eller alderdommeligere end de, der fandtes i R. I Anmærkningerne ere alle andre Afvigelser fra R anførte med Undtagelse af de blot og bart orthographiske; dog ere ogsaa saadanne nævnte, naar jeg trode, at de mulig kunde have nogen Betydning for Tekstkritiken. Om de Regler, efter hvilke Stykker af dette Hskr., ligesom af de i det følgende nævnte Skindbøger, ere aftrykte, henvises til hvad ovenfor er sagt ved R.

Skrivemaaden i Skindbogen vil man kunne sé af Aftrykket af Vegtamskvida og af de i Anmærkningerne fra dette Hskr. anførte Ordformer, samt af SnE. II, 397—494; jeg holder det for unødvendigt at omtale den nærmere. Det kan her nævnes, at Krøllen : over Linjen efter en Konsonant i Slutningen af et Ord kan betegne r: þytr Grím. 21; d'pr o: drýpr Grím. 26; vinr Hým. 6; rimelig ogsaa þvndr Grím. 21; herpaa var jeg i Anm. til disse Steder endnu ikke bleven opmærksom.

A har i det hele yngre Sprogformer end R; jeg skal nævne endel spredte Eksempler: v, vm er det almindelige i Endelser, o, om sjældent; æ er blevet til æ (ę, è); Stammevokalen i søkkvask, gløggtr betegnes ved ę. Der skrives igægnvm, frerinn, gerva, ikke igognom, fręrinn, gorva; dyra, dyrvm, ikke dvra, dvrom; gvði Grím. 38, dog goði i 39; gięrfvm Hým. 6, gięrr Hým. 38; bæar Hým. 26. 27, dog ogsaa bæia Grím. S. 75b; iovm Grím. 30, ikke iom; son Grím. 2, Hým. 11, vin Hým. 26, hvor R har bevaret Nominativmærket; rvndit Hým. 32 for hrundit; þer Hým. 38 for er; var Skirn. 17 for ór, varv Hým. 33 for óro; likr Hým. 2 for glikr. Í er den almindelige Skrivemaade for Præpositionen, tyrir Hým. 88. þęktv Grím. 6, þęktr Grím. 15, søktiz Hým. 24 med t, ikke med þ; Fiavld Vaf. 44, vldr Hým. 39, dæmdag Hárþ. 30, vndi Hárþ. 30 med d, ikke med þ eller ð. Ogsaa hvor R har bevaret Endelserne omc, azc, har A vmz (umz), az. Det enklitiske ek har A sjældnere bevaret end R, saaledes har A gladda æc Hárþ. 30; barda æc Hárþ. 36; fræistada Vaf. 44; vera Grím. 1; var Grím.

¹⁾ neppe tidligere. „seculo XIV. incunte vel antea exaratum“ SnE. ed. AM. I. p. VIII.

50. *Hárþ.* 40; hafða *Hárþ.* 39, hvor *R* har gladdac, barþac, freistapac, berac, varc, hafdac; dog *Grím.* 52 sagðac *A* = sagða *R*. *A* skriver dæilldag *Vaf.* 55; dæindag *Hárþ.* 30, hvor *R* har deildac, dømþac, dog *Hárþ.* 23 varðac *A* = bardag *R*, *Hárþ.* 24 fylgdag *AR*, *Hárþ.* 24 sættac *A* = sættac *R*. I *Skírn.* 20 skriver *A* ænkis, *R* manzcis; *Skírn.* 24 *A* manz ænskis, *R* manzcis.

Men naar vi sé bort fra Sprogformernes Ælde, maa begge Haandskrifter siges at være væsentlig lige gode; i de enkelte Tilfælde, hvor de afvige fra hinanden, har snart det ene, snart det andet bevaret det ægte og oprindelige. Vi har i *R* og i *A* ikke indbyrdes uafhængige Optegnelser af to forskellige Mænd, der hver for sig nedskrev Digtene, som de havde hørt dem i Folkemunde; men begge Haandskrifter stamme utvilsomt (for de Digtes Vedkommende, som findes baade i det ene og det andet) fra én og samme skriftlige Kilde, dog ikke umiddelbart, men gennem flere Mellemlid. Tilstrækkeligt Vidnesbyrd herom give allerede de saagodtsom ordret overensstemmende prosaiske Stykker i flere Digte (*Grímn.*, *Skírn.*, *Völund.*). Men det er ogsaa tydeligt af andre Omstændigheder: de følges ofte ad ved tilfældig Omskiftning i Skrivemaaden, saaledes har i *Grím.* 45 begge i *L.* 6 *egis*, i *L.* 7 *ægis*; i *Hárþ.* 24 begge i *L.* 2 fylgdag, i *L.* 4 sættac *R*, ligesom sættac *A*; *Hárþ.* 48, *L.* 3 begge *mvntv*, men *Hým.* 26 *Mvndo R*, *Mvndv A*. De have mange Feil tilfælles, hvoraf nogle ikke vel kan forklares uden som Afskriverfeil; saaledes synes paa følgende Steder, hvor begge Hskr. stemme overens, Teksten feilagtig: *Vaf.* 27, *L.* 4—6 mangler; *Vaf.* 31, *L.* 4—6 mangler; *Vaf.* 34, *L.* 2 f. d. e. fróðan for svinnan; *Grím.* 17, *L.* 6 oc for at; *Grím.* 18, *L.* 6 vito (vitv) hvat for vito við hvat; *Skírn.* 1, *L.* 1—2 *Stærrim* mangler; *Skírn.* 7, *L.* 2 ænn manni *A*, en man *R* for manni; *Skírn.* 12, *L.* 3 mangler; *Hárþ.* 22, *L.* 4 og 36 mangler þá; *Hárþ.* 44, *L.* 3 skægvn *A*, scogom *R* for haugum; *Hárþ.* 45, *L.* 3 scoga *R*, skoga *A* for hauga. Ved gjentagen Afskrivning ere dog flere Afvigelser fremkomne, til hvilke vi ikke altid kan paavise Anledningen; vi sé saaledes, at Digtenes Rækkefølge tildels er forskellig i de to Hskrr., uden at vi kan slutte, i hvilken Orden de har fulgt paa hinanden i Stammehskr. Da *Völundarkvida* i *A* følger umiddelbart efter *Hýmiskvida*, saa maa *Lokasenna* enten aldeles have manglet i dette Hskr. eller ogsaa den prosaiske Indledning have havt nogen anden Form end i *R*, ti Ordene sem nú er sagt (*L.* 4) kan kun staa, naar *Hým.* er det umiddelbart foranstaaende Digt. Jeg finder ikke noget Spor til, at Teksten i *A* ved de Digte, som ogsaa findes i *R*, foruden den for begge disse Hskrr. fælles Kilde skulde forudsætte ved Siden

deraf Benyttelsen af et andet ældre Hskr. (ti af Linjen ænn brimír sverða S. 85b kan dette ikke med Sikkerhed sluttes); men Baldrs draumar er vel hentet fra en anden Kilde, ti havde dette Digt staaet i Stammehskr. for R og A, saa vilde det neppe mangle i R.

Disse to Skindbøger ere de to eneste bevarede Haandskrifter, ældre end 17de Aarhundrede, der indeholde en Samling af de mythisk-heroiske Kvæder, som her udgives; dog give andre gamle Skrifter, som senere skal omtales, Kundskab om andre lignende Samlinger eller om andre Recensioner af samme Samling. Et af de forhen nævnte Digte findes alene for sig fuldstændig afskrevet i et gammelt Haandskrift.

Af Völuspá er der nemlig en Afskrift, som er trykt her i Udgaven S. 19—26, i det Stykke af Hauksbók, som findes i den Arnarnagnæanske Samling No. 544, 4°; denne Afskrift ligesom Hauksbók idethele har jeg betegnet ved H. Om dette mærkelige Haandskrift gives udførlig Underretning af P. A. Munch i Ann. f. nord. Oldk. 1847, navnlig S. 180—198; af Jón Sigurðsson i Antig. Tskr. 1846—1848, S. 108—115; af Guðbrandr Vigfússon i Biskupa ss. I, S. XI—XIX, og af Jón Þorkelsson i Fortalen til Nokkur blöð úr Hauksbók, Reykjavík 1865. Af de gennem disse Afhandlinger meddelte Oplysninger skal her fremhæves, at Haandskriftet, som for største Delen er skrevet med Hauk Erlendssens egen Haand, er kommet fra Vestfjorden: Arngrímr Jónsson fik Bogen fra Ógr i Ísafjardarsýsla; vest i Island synes ogsaa Hauk selv og Teit Paalssön, der i 14de Aarhundred eiede Bogen, at have boet. Afskriften af Völuspá er 7de Stykke af Skindbogens Indhold, som Arne Magnussön opregner det (6te Stykke er Delineatio urbis Hierosolymorum); den er ikke skreven med Hauks egen Haand, men af en anden Islænding, efter Jón Sigurðsson neppe senere end 1330. Afskriften indtager omtrent 2½ Side; den begynder med tredje Linje paa Siden; gammel Overskrift mangler. Paa samme Side staa øverst to Linjer, som Jón Sigurðsson har læst saaledes: þar ... sionvm ok rioða með kefflit allt ok rist krossin með kefflis endanvm ok vigðu síðan | ser (?) g.. gv in nomine patris. Han bemærker derom: „Hvortil denne Stump hører, véd jeg ikke. I Cod. AM. 281. 4° [hvori findes Stykker afskrevne efter Hauksbók paa en Tid, da denne var fuldstændigere end nu] finder jeg det ikke; det lader kun til at der berettes om nogle Indvielses-Ceremonier. Altsaa maa vel næste Blad foran Völuspá være tabt.“

Pergamentet er paa de tre Sider i H, hvor Völuspá er afskreven, meget slidt og mørkt, saa at mange Bogstaver og hele

Ord i Afskriften nu ere meget vanskelige at læse eller endog ulæselige. Jeg har søgt nøiagtig at angive, hvad der er tvilsomt, men det tør vel være, at gjentaget Eftersyn af skarpe og øvede Øine ogsaa paa andre Steder vil kunne rette min Læsning. Navnlig er det meste af de 3 nederste Linjer paa anden Side saagodt-som ulæseligt. Bag i Udgaven meddeles en Kopi af de 4 nederste Linjer (46, 7 fra friggjar. 47. 48. 49), i hvilken Originalens Bredde gjengives, saa at man kan se, hvor stort Rum det, som nu er ulæseligt, har indtaget; derimod gjør denne Kopi ikke Krav paa nøiagtig at gjengive Bogstavformerne i H.

Der er mange og væsentlige Forskjelligheder mellem de to Afskrifter, vi har af Völuspá som Helhed; hver af dem har bevaret mange ægte Stropher, Linjer og enkelte Udtryk, som i den anden ere tabte eller forvaskede; ogsaa i Versenes Rækkefølge afvige de meget fra hinanden. Dette vil man tydelig se ved følgende Sammenligning, i hvilken jeg oftere ikke har taget Hensyn til den forskjellige Inddeling af Stropherne.

R	H	R	H
Strophe	Strophe	Strophe	Strophe
1—20	1—21	43	31
21—25	26—29	44	37—38
26—28	22—24	45	39—40, 1—4
29—34	mangler	46—48	42—44
35, 1—4	mangler	49	41
35, 5—8	30, 5—8	50—51	45—46
36	mangler	52	mangler
37—38	34—35	53	jfr. 48—49
39—40	25	54—61	50—57
41—42	32—33	62	59

Særlig mærkes, at R 7, 3—4; 15, 9—10 mangle i H.

Derimod mangle H 7, 3—4; 11, 5—6; 13, 5—8; 30, 1—4; 36; 38, 3—4; 40, 5—8; 47; 48, 1—4 (bortsat fra andre Afvigelser i denne Strophe); 53, 5—6; 58 i R.

Paa enkelte Steder har de to Afskrifter Udtryk, der svare til hinanden i Mening, men som i Lyd og Træk gaa vidt fra hinanden; jvfr. saaledes 40, 1 Austr sat R med Austr býr H; 44, 5—6 fjöld veit hon fræða, fram sé ek lengra R med: framm sé ek lengr, fjöld kann ek segja H; 56, 3—4: gengr Óðins sonr við úlf (skulde hede orm) vega R med: man (?) Óðins sun ormi mæta H.

Disse store Forskjelligheder synes at vise, at de to Afskrifter udspringe fra forskellig Tradition, og ikke stamme fra samme skriftlige Kilde. Dog ere Afskrifterne i R og H nærmere beslægtede med hinanden end de hver for sig ere med de Afskrifter

af enkelte Vers af *Völuspá*, som foreligge i 3 Hskrr. af *Snorra-Edda* (se om disse nedenfor). *Herpaa* skal anføres nogle *Eksempler*, hvorved Tallene have Hensyn til den først trykte Tekst af *Völuspá* og „a“ betegner R^H, „b“ Afskrifterne af SnE. 3, 2. a. þar er Ýmir byggi; b. þat (þar U) er ekki var. 5. a. L. 9—10 foran L. 7—8. b. L. 7—8 foran L. 9—10. 12, 7. a. Reginn. b. Rekk. 13, 4. Hanarr. b. Hár eller Hárr. 15, 2. a. Dólgrasir. b. Dólgbvari. 15, 3. a. Haugspori. b. Hugstari. 15, 4. hlevangr R; hlevargr H. b. hleðiolfr rW; hleipolfr U. 15, 5—6 kun i b; mangler i a. 16, 3. a. Fjalarr. b. Falr. 19, 3. a. ausinn. b. heilag. 38, 1. a. sa hon R; sier hon H. b. veit ek. 39, 1. a. Sá (Ser H) hon þar. b. Skulu þar. 39, 7. a. svg R; savg H. b. kvelr. 57, 1. a. ter sortna. b. mun sortna. 64, 1. a. sér hon. b. veit ek; det samme Forhold i 55. 56. Herimod kan ikke Enkelt-heder veie op, som at i 11, 9 W ligesom RH har Ái, medens rU har Óinn, der maa være det rette, da Ái siden nævnes; at H i 40, 1 har býr ligesom Codd. af SnE., medens R har sat; at H og Codd. af SnE. i 50, 7 har niðfölr, R neffölr. Navnlig maa det mærkes, at R og H har endel Feil tilfælles; saaledes i 11, 9 Ái for Óinn; 13, 4 Hanarr for Hannarr; 13, 10 Eikinskjaldi, der rimelig er feilagtigt; 15, 5—6 mangler i begge; 17, 1 þriar for þrir; 24, 7 vigspá for vigská; enkelte af disse Feil kan være indkomne allerede ved Digtets mundtlige Forplantning; men andre, især þriar for þrir, synes at give et Vink om, at uagtet de to Afskrifters Tekster i det væsentlige grunde sig paa to forskjellige, om end beslægtede, Optegnelser efter mundtlig Tradition, saa er dog ved Siden heraf i den ene af dem benyttet en Optegnelse, der har stammet fra samme skriftlige Kilde som den anden Afskrift.

Et Par Kvæder, der maa siges at være ensartede med de i den gamle Samling optagne og som derfor nyere Afskrivere og Udgivere med rette har forenet med disse i én Samling, findes alene for sig afskrevne i gamle Skindbøger:

Rígsþula (Navnet Rígsmaal bør forkastes, se Tillæg til Digtet) findes paa et Blad i Cod. AM. 242 fol. Denne Skindbog, der i Udg. er mærket ved W, codeæ Wormianus, Orms-Edda, eies tidligere af Arngrímr Jónsson, der gav den til Ole Worm (Catal. codd. perg. quos . . . possidet Arnas Magnæus, cod. AM. Nr. 435 a. 4°. vita Sæmundi i Edda Scem. ed. AM. I, XVI). Haandskriftet, hvori der er mange Lacuner, vedkommer forøvrigt *Snorra Edda*; det er, ligesom alle Hskrr., efter hvilke Digtene i den saakaldte Sæmundar Edda ere udgivne, skrevet af en Is-lending og er rimelig fra Midten af 14de Aarh. (SnE. ed. AM. II, p. VI). Digtet (Udg. S. 141—149) begynder øverst paa Siden uden Overskrift; det strækker sig over begge Bladets Sider, saa at

ogsaa anden Side er fuldt beskrevet, og intet tyder paa, at Digtet der er sluttet. Følgende Blad mangler nu, og paa dette har Digtet sikkert været fortsat; ligesaa mangler nærmest forudgaaende Blad. Vi har i dette Hskr. ikke første Optegnelse af Rigspula efter mundtlig Tradition, men Afskrift efter et ældre Hskr.; dette viser f. Eks. Skrivfeilene i V. 39. Ligeledes ere alle i det følgende nævnte Digte kun bevarede i Afskrifter efter ældre Haandskrifter.

Hynduljóð (Udg. S. 152—162) er skrevet i Flateyjarbók, No. 1005 fol. i det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn gl. Samling. Haandskriftet er her betegnet ved F; da Portalen til den fuldstændige Udgave af det endnu ikke er kommen, henvises midlertidig til Müllers Beskrivelse i Sagabibl. III, 437—449. F, som af Biskop Brynjólfv blev erhvervet fra Flatey i Breidifjörðr, er skreven fra 1387—1395, for største Delen af Præsterne Jón Þórðarson og Magnús Þórhallsson; Hynduljóð er afskrevet af den sidstnævnte og, da Digtet er tredje Stykke i Bogen og staar paa Spalte 4—5, maa det have været ved 1387. Digtet har rimelig fundet sin Plads i Hskr. paa Grund af sin Forbindelse med de som 7de Stykke optagne Slægtregistre (Flat. I, 24—26), i hvilke ligeledes de navnkundigste Kongestatter føres op til Halvdan den gamle og hans 18 Sønner (Keyser, Efterladte Skrifter I, 247).

Da R danner Grundlaget for nærværende Samling, har jeg ved Ordningen af de hidtil nævnte Digte i det hele holdt mig til den. I to Tilfælde var det nødvendigt at afvige fra den gamle Skindbog: at et af de Digte, hvori Thor optræder, Alvissmál, stilles efter Kvædet om Volund, som dog maa kaldes en Heros, har vist ingen dybere Grund, og derved adsplittes ialfald det sammenhørende; og at Digtet om Helge Hjórvardsson bør staa foran første Digt om Helge Hundingsbane, er klart. Tillige har jeg, da det syntes ønskeligt at holde sammen de Digte, som hørte til samme Hovedgruppe, ladet Vegtamskviða følge umiddelbart efter de i R bevarede Gudekvæder; og herefter er trykt Rigspula og Hynduljóð, da disse Digte føre over fra Gudesagnene til de heroiske Sagn. Hvis man ikke vilde binde sig til R, kunde man ordne Gudekvæderne paa forskjellige Maader efter forskellige Synspunkter. Først maatte ialfald stilles Völuspá, som omfattende den hele Mytheverden; da Spaadommen kvædes for Odin, kunde man derfra naturlig gaa over til de Digte, som nærmest ere knyttede til Odin: Hávamál, Vegtamskviða, Vafþrúðnismál, Grímnismál; herefter kunde følge Hárbarðsljóð, hvori Odin (som Haarbard) og Thor træde op imod hinanden; saa de Digte, der nærmest høre til Thorsmythen: Þrymskviða, Alvissmál, Hymis-

kvida, og Lokasenna (skjønt dette sidste fører den hele Gudestok frem); endelig et Digt fra Froysmythen: Skirnismál.

Jeg har ligeledes beholdt i det hele uden Forandring de i ubunden Stil meddelte Stykker i R, uagtet de ofte mindre godt passe til Digtene; undertiden kan Forvirringen være forvoldt ved Afskrivere, som i de indledende Stykker foran H. Hjörv. og Sigrdr., men Feilen maa andensteds rimelig hidrøre fra Digtenes Samler, saaledes i Fortællingen foran Lokasenna (se Anm.); i Indledningen til Reginsmál, hvor det fortælles, at Sigurd kaarer sig Hesten Grane, uagtet Gripisspá er indsat foran, hvilket Digt lader Sigurd paa Granes Ryg komme til Griper.

Vort Kjendskab til mange af de Kvæder om Guder og Heroer, som ere optagne i den nævnte gamle Samling, betrygges og udvides ved Snorra Edda eller egentlig Edda uden nærmere Bestemmelse. De Haandskrifter af dette Værk, som vi her behøve at tage Hensyn til, ere følgende:

Codex regius, Konungs-Edda, No. 2367. 4°, paa det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn, gl. Samling, her betegnet ved r; skreven rimelig i første Halvdel af 14de Aarh. og kjøbt af Biskop Brynjolv i Skaalaholt 1640.

Codex Wormianus, W; se S. XXIV.

Uppsala-Edda, her mærket U, skreven ved Aar 1300. Skindbogen, som fra først af vistnok eiedes af en af Sturlungerne og som længe bevaredes i Borgeffjorden, blev af Jón Rugmann bragt til Sverige og kom siden i Grev Magnus Gabriel de la Gardies Eie; han gav den i 1669 til Univ.-Bibl. i Upsala. Det af Indholdet, som hører til Edda, er trykt i SnE. ed. AM. II, 250—396. Om Bogen se Dipl. Isl. I, 498 f.

Cod. AM. 748. 4°, A; omtalt S. XIX ff.

Cod. AM. 757 4°; et meget fillet og utydeligt Brudstykke, skrevet omkring Midten af 14de Aarh., trykt i SnE. II, 501—572.

Cod. AM. 1eß fol., trykt i SnE. II, 573—627. Skindbogen, som vistnok har været i en af Sturlungernes Eie, er skreven i 1ste Halvdel af 14de Aarh., efter 1310 (jfr. Dipl. Isl. I, 503 f.).

Orms-Eddu-brot, Wh, Brudstykke, nu kun paa 1½ Blad, fra omtrent samme Tid som W og bevaret sammen med dette Hskr.; trykt i SnE. II, 495—500.

I Eddas første Afsnit, Gylfaginning, der giver et Omrids af den mythiske Verdenhistorie, anføres Stropher af mange af de i den før omhandlede Samling optagne Gudekvæder; de indledes enten med Nævneelse af det enkelte Kvædes Navn (f. Eks. Svá segir i Völuspá) eller af dens Navn, i hvis Mund Strophen er

lagt (f. Eks. Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfr við þann ás, er Loki heitir), eller med et aldeles ubestemt: Svá sem hér segir ell. lign. Der anføres af Völuspá 28 Stropher (dog ikke alle fuldstændig, én to Gange), en hel Del af Vafþrúðnismál og Grímnismál, enkelte af Hávamál, Skírnismál og Lokasenna. Kun én Strophe af et af de heroiske Digte (Fúfnismál) citeres; desuden én Strophe af „Völuspá hin skamma“, som vi gjenfinde i det i Flatøbogen optegnede Hyndluljóð, hvilken Omstændighed be- styrker, at man i nyere Tid har havt Ret i at føie dette Digt til de i den gamle Samling forenede Gudekvæder. Nøiagtig Paa- visning af disse Citater i Gylfaginning er given i Anmærk- ningerne til de enkelte Digte og Stropher. Ogsaa de i prosaisk Form meddelte Fortællinger i Gylfag. bør tages paa Raud med, naar vi helt igjennem skal søge at restituere Kvædernes ægte Form, ti disse Fortællinger grunde sig hovedsagelig paa Vers, og vi kan da ofte gjennem Ordene i den prosaiske Frem- stilling skimte den Form, hvori et Digt eller en Strophe har været kjendt af Snorre Sturlasson; der synes nemlig ikke at være til- strækkelig Grund til at forkaste Udsagnet i den kun omtrent 60 Aar efter Snorres Død skrevne Uppsala-Edda (AM. Udg. II, 250), at han har sammensat ogsaa Gylfaginning¹). Saaledes sé vi f. Eks. af den prosaiske Fortælling i SnE. I, 62, at Snorre har kjendt Linjerne: þeir er hörg ok hof hátimbruðu i Vspá I, 7; af SnE. I, 72, at han i Vspá I, 20 har kjendt Udtrykket ór þeim sal (men ikke sæ). Ogsaa i Prosafortællingen finde vi én Strophe (15de) af Fúfn. benyttet.

I det andet Afsnit af Edda: Skáldskaparmál, som af de gamle énstemmig tillægges Snorre, anføres V. 43 af Grímnism. og V. 20. 30 af Alvíssm. De i Prosa meddelte Oplysninger om Skaldebetegnelser for Guder eller forskellige Gjenstande i Naturen har ofte Hensyn til Udtryk i de Gudekvæder, af hvilke Stropher ellers i Snorres Værk citeres: saaledes ere flere af de i SnE. I, 472 opregnede Navne paa Sol og Maane hen- tede fra Alvíssm. 16. 14; Udtrykket bölvasmiðr om Loke (SnE. I, 268) gjenfindes i Lok. 41, ligesom Författeren ved rægjandi goðanna vel har tænkt paa Lok. 55; o. s. v. Men af større Be- tydning er Skáldskaparmál for de før nævnte heroiske Digte; ti her fortælles i Korthed efter gamle Kvæder Volsungesagnet lige-

¹) Vi kan her og i det følgende sé bort fra, at enkelte Stykker i Gylfaginning rimelig ikke har hørt til Skriftet i dets ældste Form, f. Eks. Cap. 10 (SnE. I, 54 f.) om Nótt og hendes Æt (jfr. Bergmann Fasc. de Gulfi p. 37), ti disse Stykker kan ialfald ikke være meget yngre end Snorres Tid.

fra *Æsernes Bod* for *Otr*; to *Stropher* af *Fáfnismál* anføres i denne Fortælling. Ogsaa synes Forfatteren at have havt *Reginism. V. 23* for *Oie*, hvor han nævner (*I, 330*) systir *Mána* blandt *Skaldevudtryk* for *Solen*. Ved Fortællingen om *Halvdan den gamle* (*SnE. I, 516*) og hans *Ætlinger* (*I, 522*) har vistnok ved Siden af andre *Kilder* *Hyndluljóð* været benyttet.

Snorra Edda er af saameget større Vigtighed for den kritiske Behandling af *Digtene*, fordi den Tekst af disse, som dette Skrift lærer os at kjende, ikke udspringer fra samme skriftlige Kilde som den, der foreligger os i **R.** Forfatteren af *Edda* kan ikke have kjendt noget *Haandskrift* af den *Digtsamling*, som er os levnet, saaledes som *Müller* (*Sagabibl. II, 100 f.*) mener; han ytrer sig herom saaledes: „Jevnligen citerer *Snorres Edda* enkelte *Stropher* af de *Sange*, den anden *Samling* har opbevaret; men de *Sange*, som *Snorres Edda* helt har optaget, er netop saadanne, der slet ikke findes i den anden *Samling*, hvilken Omstændighed neppe kunde være blot Tilfældets Værk. Dette antyder, baade at den saakaldte *Sæmunds Edda* maa være ældre end *Snorres*, og at der ingen anden *Samling* gaves af de ældste *Sange*.“ Disse Grunde synes ikke overbevisende: de *Kvæder*, som i sin Helhed ere optagne i *Snorra Edda*, ere med Undtagelse af *Grottesangen* alle af navngivne *Skalde* og digtede i kunstigere *Versemaal*; deres fuldstændige Optagelse kan da her intet bevise, især da *Edda* tillige optager mangfoldige *Brudstykker* af navngivne *Skaldes Digte*. Og hvad *Grottesangen* angaar, saa er der Grund til at tro, at først en senere *Afskriver* har meddelt den i sin Helhed (se *S. 325a Anm.*); men selv om allerede Forfatteren havde optaget den fuldstændig, saa kunde heraf intet sluttes, saameget mindre, som den største Del af *Völuspá*, navnlig hele *Afsnittet* om *Guders* og *Jotners sidste Kamp*, er optagen i *Snorra Edda*, uagtet dette *Kvæde* ogsaa findes i vor *Digtsamling*; paa den anden Side anfører *Snorre* kun enkelte *Stropher* af flere *Digte*, som ikke **R** har. Meget synes tværtimod at vise, at *Snorre* ikke kan have kjendt vor *Digtsamling*; havde dette været Tilfældet, havde han rimelig tilføiet mangt et *Sagntræk*, som vi nu savne hos ham, og navnlig maatte han vistnok have fortalt mangt anderledes, end han nu har gjort. Dog bliver det ofte umuligt at afgjøre, om *Snorre* har kjendt et *Digt* eller ikke.

Forste Strophe i *Hávamál* er i *Digtet* lagt i *Odins Mund*, medens den i *SnE.* kvædes af *Gylve*. Denne Forandring kan *Snorre* have foretaget paa egen Haand, men det er dog muligt, at han havde hørt *Strophen* i anden Forbindelse, end den, hvori **R** har den; ti der er i *SnE.* intet Spor til, at Forfatteren har

kjendt *Hávamál* som *Helhed*. *Mythen om Suttungsmjoden* er i *SnE.* fortalt efter andre *Kilder*; der siges intet om, at *Rímturserne* gaa til *Valhall* for at spørge efter *Bolverk* (*Háv.* 109), eller om, at *Odin* har svoret *Suttung Ed* (*Háv.* 110); *voveligere* er det at slutte noget deraf, at der i *SnE.* ingen *Hentydning* er til *Mythen om Billings Datter* (*Háv.* 96—102). *Sidste Afsnit af Háv.*, som man i nyere *Tid* har kaldt *Rúnatalspátr Óðins*, synes *Snorre* at have kjendt, hvilket vi tør slutte af *Ynglingasaga*; *jævnfør*: Óðinn kunni svá gera, at í orrostum urðu óvinir hans blindir eða daufir eða óttafullir, en vápn þeira bitu eigi heldr en vendir (*Cap.* 6) med *Háv.* 148¹); Þat kunni hann enn at gera með orðum einum, at slökkva eld ok kyrra sjá ok snúa vindum hverja leið er hann vildi (*C.* 7) med *Háv.* 152. 154; stundum vakti hann upp dauða menn ór jörðu eða settist undir hanga (*C.* 7) med *Háv.* 157; *kanské* er ogsaa *Háv.* 138 *Kilden*, om end ikke den eneste, til: er hann var at kominn bana, lét hann marka sik geirsoddi (*C.* 10); *Háv.* 158 til: Þat var háttir hans, ef hann sendi menn sína til orrostu eða áðrar sendifarar, at hann lagði áðr hendr í höfuð þeim ok gaf þeim bjanak; trúðu þeir, at þá mundi þeim vel farast (*C.* 2).

Den prosaiske Fortale til Skírnismál i R og A kan Snorre ikke vel have kjendt, thi hos ham er det Njord, som beder Skirner spørge Frey, om hvem det er, som har gjort ham vred, medens det hist er Skade. — Af Hárbarðsljóð er intet Spor i SnE.; i Digtet siges (V. 19) at Thor kastede Thjasses Øine op paa Himlen (jfr. Brages Vers i SnE. I, 318); dette strider mod Fortællingen i SnE. I, 214; og i SnE. siges intet om, at Trællene efter Døden komme til Thor. Dog tør man heraf neppe slutte, at Snorre ikke har kjendt Digtet. Dette synes derimod sikkert at være Tilfældet med Hýmiskviða, ti Snorre fortæller (I, 166—170) Mythen om Hymer efter en anden Kilde, uden at nævne flere væsentlig afvigende Træk, som findes i Hýmiskviða. — Lokasenna synes Snorre ikke at kunne have havt skreven for sig; ti han anfører et Vers, som er opstaaet ved Sammenblanding af tre forskjellige, og kan da kun have citeret efter Hukommelsen. Hans Fortælling om Fimafengs Drab stemmer ikke overens med den prosaiske Fortale i R, og han kan derfor ikke vel have kjendt denne. Det prosaiske Stykke efter Digtet fortæller, at Lokes Søn Narve blev omskabt til en Ulv; i SnE. heder det derimod, at det var Vale. — Mythen om Thors Hammerhentning nævnes ingensteds i SnE., men deraf vover jeg dog ikke at slutte,

¹) Snorre har kanské forstaaet bitat þeim vápn né velir som „deres Vaaben bide ligesaaalidt som Kjæppe“.

at *Þrymskviða* har været *Forfatteren* ubekjendt. Derimod synes det tydeligt, at *Snorre* ved *Fortællingen* om *Balders Død* (I, 172 ff.) ikke har benyttet *Vegtamskviða*; dog gjøre *Ordene*: „Baldr enn góða dreyndi drauma stóra ok hættliga um líf sitt. En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín“ det rimeligt, at *Snorre* har kjendt et *Kvæde*, der havde en *Strophe*, som stemte overens med *Vegt. Str. 1. Alene* i *Uppsala-Edda* (SnE. II, 296) nævnes blandt *Skaldebetegnelser* for *Odin* aldinn gautr, hvilket *Udtryk* vistnok er laant fra *Vegtamskv.*

Hvilke af de i *R* optagne *Volsungekvæder* *Snorre* har kjendt og hvilke ikke, lader sig kun for en ringe Del tilnærmelsesvis bestemme. *Sigurdarkviða II* (*Reginismál*) har han benyttet; af *Fáfnismál* anføres *Stropher*, dog synes det tvilsomt, om han har havt *Slutningen* af dette *Digt* og *Sigrdrífumál* i samme *Form* som i *R*, ti *Valkyrjen*, hvis *Tryllesøvn* *Sigurd* bryder, kalder sig hos *Snorre* (I, 360) *Hild* (jfr. *Helr. Br. V. 7*), ikke *Sigrdriva*. I hans prosaiske *Fortælling* finde vi *Gjengivelse* af *Stropher* i *Sigurdarkviða* hin skamma, *Atlakviða* og *Atlamál*. — I *Fortællingen* om *Sorles* og *Hamders Død*, der grunder sig paa forskellige *Kilder*, slutte *Ordene*: „Þá mælti Hamðir: Af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði“ (SnE. I, 370) sig til *Hamðism. 28*, men at *Snorre* ikke har havt for sig hele dette *Digt*, som det er optegnet i *R*, og navnlig ikke *V. 13*, vise temmelig sikkert *Ordene*: En er þeir kómu á leið, þá spurðu þeir Erp — — — betr væri nú at Erpr lifði (se SnE. I, 368).

Snorre synes saaledes ikke at kunne have havt for sig noget *Haandskrift* af den *Digtsamling*, som vi kjende fra *R*. *Bergmann* (*Poëmes Isl. p. 174 f.*) og *Rosselet* (*Isl. Literatur: Ersch u. Gruber Encycl., II. Sect., 31 Theil, S. 253b. 265b*) har fremsat den modsatte *Mening*, at *Samleren* af *Kvæderne* har kjendt og benyttet *Snorra Edda*; de beraabe sig paa den store *Lighed* i *Udtryk*, som paa flere *Steder*¹⁾ findes mellem SnE. og prosaiske *Stykker* i *R*, og udhæve navnlig *Indledningen* til *Lokasenna*, hvor SnE. har den rigtigere *Fremstilling*. Men *Overensstemmelsen* i *Udtryk* forekommer mig her ikke at være saa stor, at den nøder os til at antage én skriftlig *Original*, og ligesaalidt ved de andre prosaiske *Stykker*, naar jeg undtager *Indledningen* til *Guðr. hvót*:

¹⁾ De *Steder*, hvilke det her gjælder, ere: *Skirnism. S. 90 a* jfr. SnE. I, 120; *Lok. S. 113—114 a* jfr. SnE. I, 336—338; *Lok. S. 122 b—123* jfr. SnE. I, 182—184; de prosaiske *Stykker* i *Sig. II, S. 212—215* jfr. SnE. I, 352—358 øverst; *Fáfnism. S. 219 a* jfr. SnE. I, 358; de prosaiske *Stykker* i *Fáfn. S. 223*

leß (SnE. II, 574); *Varianten i Pá-*
renthes fra r.

R.

Eptir þat sneri (fór) hon til sjóvar ok hljóp á sjóinn ok vildi drekkja (týna) sér, en hana rak yfir fjörðinn, ok kom hon þá á þat land, er átti Jónakr konung. En er hann sá hana, tók hann hana til sín ok fékk hennar; þau áttu iij sonu þá er svá heita: Sörli ok Erpr ok Hamðir (Sörli, Hamðir, Erpr); þeir vóru allir svartir sem hrafn á hárlit sem Gunnarr ok Högni ok aðrir Niflungar. Þar fæddist upp Svanhildr dóttir Sigurðar sveins, ok var allra kvenna fegrst (saa r). Þetta spurði Ermenrekr (Jörmunrekkr) konung inn ríki . . .

Guðrún gekk þá til sævar, er hon hafði drept Atla; gekk hon út á seinna ek vildi fara sér; hon mátti eigi sökkva. Rak hana yfir fjörðinn á land Jónakrs konungs; hann fékk hennar;

þeira synir vóru þeir Sörli ok Erpr ok Hamðir.

Þar fæddist upp Svanhildr Sigurðar dóttir;

hon var gipt Jörmunrekki enum ríkja.

Her tror jeg det ligger nær at antage, at SnE. er benyttet i Digtsamlingen: den mere kortfattede Fremstilling i Indledningen til Guðr. hvöt slutter sig i det hele nær til SnE., og navnlig maa udhæves, at den tværtimod Digtet gjør Erp til Gudruns Søn og at den ligesom leß har den unaturlige Rækkefølge Sörli ok Erpr ok Hamðir. Hvad enten nu denne Indledning skriver sig fra den oprindelige Samler af Digtene eller fra en senere Afskriver, saa kan dog Benyttelsen af SnE. i Digtsamlingen kun have været meget sparsom ved de prosaiske Stykker, og slet ingen kan paa-vises i selve Digtene.

Sammenligningen af den Tekst af Völuspá, som foreligger i Hskrr. af SnE., med Teksten i R synes klart at vise, at begge Optegnelser ikke kan stamme fra samme skriftlige Kilde, ti som jeg ovenfor (S. XXIII) tror at have vist, giver R og II to væsentlig uafhængige Optegnelser efter forskjellig mundtlig Tradition, men disse to Optegnelser staa hinanden dog indbyrdes meget nærmere, end nogen af dem staaer Optegnelsen i SnE.; jeg har der ogsaa nævnt flere Afvigelser mellem SnE. paa den ene Side og RH paa den anden Side, som alene synes at kunne forklares som Forandringer i Digtet, der ere blevne til under dets mundtlige Forplantning. Ogsaa ved de i SnE. anførte Stropher af andre Kvæder finde vi flere Afvigelser fra R (og A), der snarest synes at burde forklares paa denne Maade: Grímn. 36,6: geira höð i Gylf.; geirælv R, gæirromv A. Grímn. 44,6: Bifröst Gylf.; Bilröst RA (ligesaa ved

—224 jfr. SnE. I, 358; Fáfn. S. 226 b jfr. SnE. I, 360; Dráp Njft. S. 264 jfr. SnE. I, 364; Guðr. hvöt S. 311 a jfr. SnE. I, 366—368.

Fáfn. 15). *Skírn.* 42,2: löng er önnur *Gylf.*; langar ro tvær **R**; om det i *Gylf.* anførte *Vers af Lok.* er talt *S. XIX.* Udtrykket i *SnE.* synes oftere yngre end *Digtsamlingens*: jfr. *Vspá I, 3*: þat (þar) er ekki var *SnE.* med þar er Ýmir bygði; *Vspá I, 57*: mun sortna *SnE.* med tér sortna; *Grímn.* 44: Bifröst *SnE.* med Bilröst.

Jeg har ved alle Stropher, som anføres i *SnE.*, nævnt i hvilke *Hskrr.* af dette Værk de ere bevarede. Jeg skal her kun antyde Forholdet mellem de tre Haandskrifter, i hvilke *Gylfaginning* findes, forsaavidt det her vedkommer os. **r** og **W**, som indbyrdes ere nær beslægtede, staa fjærnt fra **U**. **W** har ofte rigtigere *Læsemaader* end **r**, uagtet den er yngre, og i den store *Udgave* er **r** ikke sjælden fulgt, hvor dens *Tekst* er fremkommen ved *Skrivfeil*, medens **W** har bevaret det rette. I *Upsala-Edda* er *Fremstillingen* jævnlig langt mere kortfattet, saa at vi der savne mange *Stropher* af de gamle *Kvæder* og mange *Afsnit* eller enkelte *Udtryk*, som grunde sig paa *Kvæderne*; i *Skáldskaparmál* er endog *Volsungesagnet* her slet ikke fortalt, men kun de *Skaldekjendinger* for *Guldet* nævnte, som derfra har sin *Oprindelse* (se *SnE. II, 321*). Mange *Forvanskninger* i det enkelte røbe en ukyndig *Afskriver*, og navnlig ere *Versene* ofte meddelte i en aldeles meningsløs *Form*, se f. Eks. ved *Vafpr. 31.45*; *Lok. 47*; men det er tydeligt, at det *Hskr.*, hvorefter **U** er afskreven, har havt *Versene* af de gamle *Gudekvæder* i en *Tekstform*, der nærmere end den, vi finde i **rW**, har sluttet sig til *Digtsamlingens*, saaledes stemmer **U** ved følgende *Læsemaader* overens med **R**, medens **rW** afvige: *Vspá 3,2* hvergi (ekki **rW**); *10,5* þeir (þar); *10,6* gerþv (*gørþuz*); *19,1* standa (*ausinn*); *26,1* þar (þat); *45,5* i heimi (med *höldum*); *57,2* sigr (*sökk*); *Vaf. 51,3* sloenar (*sortnar*).

Fortællingen om Volsungerne findes fuldstændig kun i **r**, den sidste *Del* deraf ogsaa i *Cod. 1eß*, som er beslægtet med **r**, men dog selvstændig, og som ofte har rettere *Tekst*; dette *Brudstykke* begynder *SnE. I, 362* midt i *Fortællingen om Brynhilds og Gudruns Trætte ved Aæn.* — Nogle *Henvisninger* til de gamle *Gudekvæder* tilhøre kun enkelte *Hskrr.* af *Skáldskaparmál*: *V. 40,4* af *Grímn.* anføres i de to indbyrdes nærbeslægtede *Hskrr. A* (*SnE. II, 431*) og **787** (*II, 514 f.*); *Versene* maa her være optegnede efter en anden mundtlig *Meddelelse* end i *Gylfag.* og i *Digtsamlingen*. Hertil kan føies, at **1eß** (*SnE. II, 591*) ved *Opregningen* af *Navne* paa *Guderne* anfører *Vafpr. 47, L. 4—6* som *Hjemmel* for *regin*, og at **Wb** (*SnE. II, 496*) henviser til en *Strophe* i *Rígsþula* og giver en *prosaisk Gjengivelse* af en anden *Strophe* i samme *Digt*.

Forfatteren af Edda har ikke blot benyttet mythiske Kvæder, som ere os levnede, navnlig i R og A; hans Fremstilling forudsætter Kjendskab til mange, som nu ere tabte. Af flere saadanne citeres der enkelte Vers; jeg har S. 330 ff. aftrykt disse Brudstykker: 1—5 af Gylfag.; 6—8 (ikke i Munchs og Möbius's Udgg.) af Skáldsk.; 12—13 i to Hskr. A og 737 (ikke, som feilagtig S. 334b. 335 angives, A og 1eß), som give Skáldsk. i en afvigende Redaction. Om Digtet Heimdallargaldr, hvoraf No. 3 er taget, gives videre Oplysning i et Sted af Skáldsk. (i r W U 737): Heimdallar sverð höfuð heitir; þviat svá er sagt, at hann var lostinn manns höfði i gögnum; um þat er kveðit i Heimdallargaldri; ok er síðan kallat höfuð mjötuðr Heimdallar: sverð heitir manns mjötuðr.

Stykket Heimdallar — i gögnum mangler i U. Heimdallar, saa overalt Hskrr. undtagen r, som overalt har Heimdalar. sverð höfvt heitir W, d. e. Hovedet heder Heimdalls Sværd; höfuð heitir sverð r 737, der er et mindre tydeligt Udtryk for det samme. Foran svá har kun 737 þviat. Stykket um þat — mjötuðr mangler i 737. um þat U; en þat W; um hann r. mavtþr paa 1ste, mavtþr paa 2det Sted U. sverðit U.

No. 13 er et Brudstykke af et Digt om Fenrer; de straks efter følgende Ord i A (SnE. II, 432) og 737 (II, 515): Ár tvær falla ór munni honum: heitir önnur Ván (vil 737), en önnur Vil (vön 737) maa være en Paraphrase af 4 Verslinjer i samme Digt; disse har rimelig lydt:

falla ár tvær	Ván heitir ein,
ór úlfs munni:	en Vil önnur.

Ogsaa i Ordene: En Gjölmar heita granar hans straks efter ere Rimstavene bevarede fra Verset.

Som No. 11 blandt Brudstykkerne har jeg optaget de i SnE. I, 482 anførte 3 Stropher af Kálfsvísa, der meddele Navnene paa de Heste, som Sagnverdenens navnkundigste Heroer har redet, baade fordi Stropherne angaa de Heroer, hvorom er kvædet i de her udgivne Digte, og fordi Versene forekom mig ensartede med flere Stropher i disse. Stropherne af Kálfsvísa drog de to Ramser af Þorgrínspula (No. 9 og 10) med sig.

Et Hskr. af Edda r meddeler i Skáldskpm. fuldstændig et mythisk-heroisk Digt: Grottasöngr efter en prosaisk Indledning, hvis Fremstilling i flere Stykker ikke stemmer overens med Digtet. Jeg har efter Papirafskrifter og Munchs Eksempel udgivet dette i samme Samling som de i R bevarede Digte (Udg. S. 324—329), da det har fuldkommen samme Charakter som flere af disse og da det hører til en af de Sagnkredse, som omfattes af Hyndluljóð, der ligeledes her er udgivet. Dog kunde Grottasöngr sammen med flere Brudstykker af Kvæder fra Skjoldungesagnkredsen ogsaa passende indlemmes i en Samling, der optog alle Levninger

af heroiske Oldtidsdigte foruden *Völundarkviða* og de *Kvæder*, som høre til Sagnkredsen om *Volsungerne* (hvormed *Helgesagnene* ere sammenknyttede). I Anmærkn. til *Grott.* er oplyst, at et andet *Hskr.*, der har samme prosaiske Fortælling som *r*, kun citerer første Strophe af Digtet, hvilket *Snorre* ogsaa synes at have gjort, og at Sagnet findes fortalt i en kortere Form i to andre *Hskrr.* af *Skúldskpmål*.

Endelig har jeg som No. 14 af Brudstykkerne i *SnE.* optaget 4 Verslinjer om *Odins Ravne*, som i to *Hskrr.* *W* og *A* (ikke, som *S.* 335 b feilagtig siges, i *W* alene) findes i Afhandlingen *Mál-skrúðsfræði* (om Talefigurer), der er forfattet af *Olav Thordsson Hvitaskald* († 1259). I denne Afhandling citeres ogsaa af *Grímn.* Str. 47, L. 1—2.

Jeg skal herefter omtale to prosaiske Værker, som staa i nært Forhold til den Digtsamling, der er os levnet i *R*, og som ere vigtige Kilder for vort Kjendskab til de norrøne *Kvæder* om *Volsungerne*.

Det første er *Völsungasaga*, som fortæller Sagnet om *Volsungerne* i dets hele Omfang og umiddelbart dertil knytter Sagnene om *Ragnar Lodbrok* og hans Sønner.

Sagaen er bevaret i en eneste islandsk Skindbog 1824 b. 4° paa det kgl. Bibl. i *Kjøbenhavn*. Denne Codex, om hvilken se *Fas. I, XIII—XV*, er skreven efter et ældre *Hskr.*, rimelig omkring Slutningen af det 14de Aarh.; Bogen blev sendt til *Frederik III.* af *Brynjolv Sveinsson*, hvis Navnemærke med Aarstallet 1641 efter staar paa sidste Side. En anden Recension af *Völsungasaga* forudsættes dog af de i *Th. Möbius's Edda Sæmundar* udgivne rimur frá *Völsungi hinum óborna*. Disse, som findes i *Cod. AM.* 604, 4°, en Skindbog fra Slutningen af 15de Aarh., og som efter Udsagn i et af Versene ere forfattede af (en ellers ubekjendt) *Kálfr skáld* eller som han selv som Geistlig kalder sig *Vitulus vates*, ere digtede efter *Sagaens* 8 første Kapitler.

For Bestemmelsen af den Tid, paa hvilken *Völsungasaga* er ført i Pennen, er navnlig den Omstændighed af Vigtighed, at *Sagaen* paa flere Steder ordret stemmer overens med *Þiðr.* *saga*. Denne Overensstemmelse kan neppe forklares paa anden Maade end ved at antage, at Forfatteren af *Völs.* har benyttet *Þiðr.*; ti medens de Stykker, om hvilke det her gjælder, i *Þiðr.* fuldkommen har de omgivende Partiers Charakter, stikke de i *Völs.* af fra det øvrige; i de fra *Þiðr.* indskudte Stykker skimter man, at Kilden er en tysk Fortælling, medens *Völs.* ellers grunder sig

paa norrøne Kvæder og Sagn. Völs. Cap. 22 gjenfindes i Þidr. (Ungers Udg.) S. 180, L. 14—S. 181, L. 16; med urette mener Müller (Sagabibl. II, S. 106 f.) og Keyser (Efterl. Skr. I, S. 356), at dette Kapitel senere af en af Völsungasagas Afskrivere er indsat i den allerede færdige Fortælling. Der er nemlig, som Rasmann (Deutsche Heldens. I, S. 9 f.) har påvist¹⁾, i Völs. flere Stykker, som ere laante fra Þidr., og disse ere tildels saa fast knyttede til det omstaaende og ere bleve forandrede paa en saadan Maade, at de ikke vel kan være indkilede af en senere Afskriver. Saaledes er Völs. Cap. 30, Fas. I, S. 200 nederst—S. 201, L. 5 (min Udg. S. 158) laant fra Þidr. S. 301, L. 22—25 og 27—30; Völs. Cap. 32, Fas. I, S. 204, L. 4 f. n.—S. 205, L. 2 (min Udg. S. 162) fra Þidr. S. 302, S. 19—23; Völs. Cap. 33, Fas. I, S. 211, L. 16—21. (min Udg. S. 169) fra Þidr. S. 309, L. 9—13. Hertil tør vel endnu føies Völs. Cap. 11, Fas. I, 143, L. 12—14 (min Udg. S. 106, L. 4—5): Sigmundi konungi var hvarvetna setti torg ok annarr farargreiði jævnført med Þidr. S. 158, L. 25: lætr [Niðungr Sigmundi konungi] allt (Var. allstaðar) setia torg oc veizlur þar (Var. hvar) sem hann ferr.

Allerede herved bliver P. E. Müllers Mening (Sagabibl. II, 103), at Völsungasaga skulde være affattet i Begyndelsen af det 13de Aarh., hvøist usandsynlig, ti Þidrikssaga sætter Unger (Udg. S. IV. XII) ikke længere tilbage end til første Halvdel af 13de Aarh.²⁾ Paa den anden Side sættes Völs. af Rosselet (Isl. Lit. 293) aabenbart alt for langt ned: til anden Halvdel af 14de Aarh.; Sandheden maa ligge mellem disse, to Yderligheder, og jeg holder med Keyser (Efterl. Skr. I, 360) Sagaen for affattet i 2den Halvdel af 13de Aarh.; dog er der Grund til at tro, at den oprindelige Redactionsform ikke i alle Stykker foreligger os. Alt taler for, at Forfatteren var en Islænding og ikke en Nordmand.

Völsungasaga er for en stor Del ikke andet end Omsætning af gamle heroiske Kvæder i Prosa; af og til anføres Vers, kun en Gang en hel Række af Stropher. Ofte følger den prosaiske Fortælling Kvæderne Skridt for Skridt og har undertiden endog

¹⁾ Jeg behøver vel ei at sige, at jeg ikke følger Rasmann i hans videre Slutninger.

²⁾ Det ældste Hskr. af Þidr., den stockholmske Skindbog, er efter Unger skrevet henimod Slutningen af 13de Aarh. Munch (Norske Folks Hist. III, 1053 f.) finder det rimeligt, at dette Hskr. er den virkelige Original; Sagaens Affattelsestid maatte da sættes længer ned. Men at den nævnte Skindbog umulig kan være Original, vøis mange af 'dens Skrivefeil; et Bevis instar omnium er Forvanskningen: Egard laust huert villidyr oc hvern skogarflugl for: þa er gridalaust huert villidyr oc hverr skogarflugl (S. 250).

misforstaat deres Udtryk. Forfatteren har kjendt flere Digte, som nu ere tabte, derimod har han ikke benyttet og rimelig heller ikke kjendt endel af dem, som findes i den os levnede Samling. Hvor han havde for sig flere Kvæder om samme Sagnæmne, har han søgt at forene dem, hvor uforenelige de end ofte vare.

Volsungesagnet har i Sagaen en større Udstrækning end i Digtsamlingen; hin begynder nemlig med en temmelig vidløftig Fortælling om Sigurd Faavnesbanes Forfædre. Den Kilde, fra hvilken Sagaskriveren har øst sit Kjendskab til den første Fortælling om Sige, Brede og Skade, har vistnok været et Folkesagn i ubunden Form og ikke et Digt; det samme synes ogsaa rimeligt ved Fortællingen om Siges Søn Rerer. Derimod er det tydeligt, at han har kjendt og benyttet et eller flere gamle Kvæder om Rerers Søn Volsung og Sønneson Sigmund; den prosaiske Fremstilling røber sig her paa flere Steder som Omskrivning af Digte derved, at Rimstavene stikke frem. Det er dog i Almindelighed kun, hvor Personerne optræde talende, at Forfatteren har fulgt sine Kilder saa nøie; hvor Begivenheder derimod simpelthen fortælles, maa den prosaiske Fremstilling i Udtryk fjerne sig mere fra de Kvæder, som ligge til Grund for den; det er derfor vanskeligt at bestemme, i hvilken Udstrækning Digte ere Kilderne for Volsungasagas Fortælling. Navnlig maa i Cap. 5 Samtalen mellem Signy og hendes Fader Aftenen før Volsungs Fald og ligesaa Samtalen mellem Signy og Siggeir, efterat hendes Brødre ere fangne, være gjengiven efter gamle Vers. At det Digt, Sagaskriveren har kjendt, ogsaa har behandlet Hævnen, som rammer Siggeir, vise de fire Verslinjer¹), han anfører i Cap. 8 (aftrykte her i Udg. S. 336 a som No. 1 af Brudstykkerne i Völs.).

Herpaa komme vi til et Afsnit, i hvilket Sagaen slutter sig til den i R bevarede Samling: Sagnene om Helge Hundingsbane fortælles i Cap. 8. 9 nøie efter Helgakviða Hundingsbana fyrri; det andet Kvæde om Helge kan Forfatteren ikke have kjendt, ti ellers maatte han have benyttet det²).

Fortællingen om Sinfjotles Død i Cap. 10 kan ikke grunde sig paa samme skriftlige Kilde som Behandlingen af dette

¹) Med urette formoder Keyser (Efterl. Skr. I, S. 348, jfr. 351 ovenst), at disse Verslinjer ere det eneste af de gamle Digte, som har været i Minde paa den Tid, da Sagnet optegnedes.

²) Af Ordene: þat ríki tók Hælgí konungr ok dvaldist þar lengi ok fékk Sigrúnar ok gerðist frágr konungr ok ágætr, ok er hann hér ekki síðan við þessa sögu (Cap. 9 Slutn.) tør man ikke med Müller (Sagabibl. II, S. 50 f.) slutte, at Forfatteren har kjendt Helgakviða II; disse Ord har han føiet til paa egen Haand for at fåa en Afslutning paa Fortællingen om Helge.

Æmne i Digtsamlingen (S. 202 f.), ti Sagaen har her flere ægte Træk, som mangle i R: saaledes Udtrykkenes Stigning i Borg-hilds Ord de tre Gange, hun rækker Sinfjötla Hornet: 1) hon kemr fyrir Sinfjötla með miklu horni; hon mælti: „Drekk nú, stjúpson!“ 2) Hon kom i annat sinn með hornit: „Drekk nú!“ ok frýði honum með mörgum orðum. 3) Hit þriðja sinn kom hon ok bað hann drekka af, ef hann hefði hug Völsunga; ligesaa i Sinfjötles Ord de tre Gange, han sér i Hornet: 1) Gjörótt er drykkinn. 2) Flærðr er drykkinn. 3) Eitr er i drykknun; efter: Sigmundur svarar „Lát grön sia, sonr!“ sagði hann har ogsaa alene Sagaen Forklaringen: þá var konungr drukinn mjök, ok því sagði hann svá.

Om Sigmunds Fald har Sagaskriveren benyttet et Kvæde, som ikke er os levnet; ogsaa her skimte vi paa flere Steder den poetiske Form under Prosaens Slør, navnlig i den døende Sig-munds Samtale med Hjordis paa Valen (Cap. 12). Der er ogsaa al Grund til at tro, at den nu tabte Kilde, hvorefter der fortælles om Hjordis Giftermaal med Hjalpreks Son Alv, ialfald tildels har været et Kvæde og ikke et Folkesagn helt igjennem i prosaisk Form.

Disse Kvæder om Sigurds Forfædre, som nu ere tabte og som ikke kan have staaet i R, da Skindbogen var fuldstændig, maa have havt fuldt saa alderdommeligt Præg, som noget af de nu bevarede Volsungekvæder.

Ogsaa Fortællingen i Cap. 13 om Sigurds Barndom, om at han kaarer Grane og om Regins æggende Ord er øst af en nu tabt Kilde, men i Cap. 14 begynder med Ordene: Einn dvergr heitir Andvari (Fas. I, 152, L. 5; min Udg. S. 113, L. 1) Benyt-telsen af samme Samling, som vi har i R (Reginsm. S. 212a, L. 12). Deraf at Sagaskriveren her har sammensat sin Fremstilling af to forskjellige Kilder, er det vistnok at forklare, at han i sine Udtryk gjentager sig selv: jfr. Otr bróðir minn fór jafnan i þenna fors ok bar upp fiska i munni sér med Ordene kort i Forveien: Otr . . . var jafnan i ánni ok bar upp fiska með munni sér. I det følgende indtil Ordene Síðan drap Fáfnir (Fas. I, 153, L. 2 f. n.; min Udg. S. 114, L. 20) følger han nøie Reginsmál, hvoraf her V. 1. 2. 6 citeres; vi finde endog saagodtsom ordret Overensstemmelse med de prosaiske Stykker i R, saa at det er klart, at han har havt for sig en Afskrift af Digtsamlingen, der indeholdt væsentlig de samme Prosastykker som denne Skindbog.

Det nærmest følgende synes ikke at være grundet alene paa den Samling, vi har. I Cap. 17 citeres Reginsm. V. 18, og Forfatteren har rimelig kjendt Sagnet om Gripers Spaadom (Cap. 16) netop fra det Digt Gripisspá, som foreligger os, skjønt han, som naturligt var,

ikke videre har kunnet anvende dette; Sagaen lader Sigurds Møde med Griper indtræffe efter at Sværdet Gram er smedet og umiddelbart for Faderhænnen, i Overensstemmelse med Grip. V. 9, medens R her har en uheldig Ordning. Dog spores derhos i Fortællingen om Sværdet Gram (Cap. 15), om Hævntoget mod Lyngve (Cap. 17) og om Sigurd og Regin paa Gniteheden (Cap. 18 indtil Ordene: Ok er Fáfnir fékk banasár spurði hann Fas. I, 160, L. 10; min Udg. S. 120 øverst) en nu tabt Kilde. Jeg tror endog, at vi endnu har tilbage et Par Verslinjer af et Kvæde, som har skildret, hvorledes Regin ægger Sigurd til at dræbe Faavner, og som Forfatteren af Völs. har kjendt. I Sverris s. Cap. 164 (Fms. VIII, 409) anfører Kong Sverrer i sin Tale til Birkebeinerne anden Halvdel af V. 6 i Fáfnism. uden at sige, hvortil Verslinjerne høre; straks i Forveien i sin Tale til Sigurd Lavard anfører han ogsaa et Halvers: litla ván eiga Birkibeinar þar góðs höfðingja er þú ert. ok er sem kveðit er:

Úlíkr ertu
yðrum niðjum

þeim er framráðir
fyrri váru.

Disse Linjer har vistnok hørt til et Kvæde om Sigurd Faavnesbane, og Ordene har været udtalte af Regin til Sigurd for at ægge ham til at dræbe Faavner. Forfatteren af Völsungasaga har vistnok kjendt disse Vers, og vi finde en prosaisk Gjengivelse af dem i hans Fortælling: nærmest ligge de Ord, Regin udtaler, efter at han med Sigurd er kommen op paa Gniteheden (Cap. 18): Eigi má þér ráð ráða, ef þú ert við hvatvetna hræddr ok ertu úlíkr þínum frændum at hūghreysti; dog kunde man ogsaa tænke paa Regins Ord, da han første Gang ægger Sigurd (Cap. 13): . . . svá mundi þótt hafa þínum fyrrum frændum þínum; ok þótt Völsunga ætt sé at þér, þá mun þú eigi hafa þeira skaplyndi, er fyrst eru taldir til alls frama. Rimelig ligge omtrent enslydende Vers til Grund for Prosafremstillingen paa disse to Steder.

Ved Fortællingen om Sigurds Samtale med Faavner, Faavners og Regins Drab, Fuglenes Kvidren og Mødet med Valkyrjen følger Sagaen Stropherne og de prosaiske Stykker i Fáfnism. og Sigdröfm. næsten Skridt for Skridt; af det sidste Digt citeres 16 Vers, og ved Gjengivelsen af dets Slutning, som ved Lacune er tabt i R, ere Kvædets Udtryk aabenbart temmelig nøie fulgte; dog har der i det gamle Kvæde vist ikke været nogen Antydning til, at Sigdríva var den samme som Brynhild, eller at hun og Sigurd svor hinanden Eder.

Naar vi skal søge at danne os en Forestilling om, hvilke Kvæder der er tabte ved det store Hul i R, og om deres Indhold, saa giver Fortællingen i Völs. (navnlig Cap. 23—29 incl.)

den vigtigste Veiledning; med den maa jævnføres Stropherne i *Gripisspá*, da Spaadomene i dette forholdsvis sene Digt om *Sigurds Skjæbne*, fra han forlader *Sigrdriva* og indtil *Brynhild* ægger *Gjukungerne* til at dræbe ham, forudsætte de *Kvæder*, der nu er talte ved det store *Hul i R.*

Efter *Sigrdrfm.* har i *Digtsamlingen* vistnok fulgt et *Kvæde* om *Sigurds Møde med Brynhild* hos *Heimer*, og derefter er fortalt i *Völs. Cap. 23. 24.* Med urette har efter min Mening *Müller* (*Sagabibl. II, 66 f.*) og *Keyser* (*Efterl. Skr. I, 356 f.*) negtet, at dette *Afsnit* i *Sagaen* grunder sig paa et *Kvæde*, der har hørt til den saakaldte *Sæmundar Edda*; naar de støtte sin Mening paa *Fortællingens sentimentale Tone*, der minder om *Ridderromanerne*, saa gjælder dette tildels kun *Udtryk*, som maa være *Sagaskriverens* egne og ikke kan være beholdte fra *Kvædet*; og desuden kan dette *Afsnit* af *Sigurds Liv* meget vel have været besunget i et *Kvæde* med en blodere, mer erotisk *Charakter*, der ogsaa er fremtrædende i flere *Kvæder* i *Samlingen*. — At *Sigurd* har kjendt *Brynhild*, før han i *Gunnars Ham* rider til hende, og at han har glemt hende ved en af *Grimhild* given *Trylledrik*, er et aldeles nødvendigt *Led* i *Sagnet*, uden hvilket dets rette poetiske Forstaaelse bliver umulig. Intet af de gamle *Kvæder* har en hermed uforenelig *Sagnform*; endog i *Sig. III, 3* siges, at *Sigurd* kjendte *Veiene* til *Brynhild* (jfr. *Tillæg*): hans *Hustru* skulde hun have været, om *Skjæbnen* havde forundt ham det; hertil hentydes ogsaa paa mange *Steder* i de følgende *Afsnit* af *Völs.*, der utvilsomt grunde sig paa nu tabte *Kvæder*. *Heimer* i *Lyndale* som *Brynhilds Fosterfader* synes vistnok at have været fremmed for nogle *Sagnformer* (f. Eks. dem, der foreligge i *Guðr. I, Sig. III*), men han kjendes dog i *Helr. Br.*; og at den, der har digtet *Gripisspá*, har kjendt det *Kvæde*, hvorpaa *Cap. 23. 24* i *Völs.* grunder sig, synes klart, naar vi sammenligne med disse *Grip. V. 29. 31.* Ogsaa bærer *Sagaens Fremstilling* i *Cap. 23. 24* paa flere *Steder* Præget af at være *Omskrivning af Vers*; saaledes f. Eks. *Alsvinns Ord*: Hvi eru þér svá fálátir? þessi skipan þín harmar oss ok þína vini; eða hvi máttu eigi gleði halda? haukar þínir hnípa ok svá hestrinn Grani, ok þessa fám vér seint bót; og *Udtrykkene* sidst i *Cap. 23*: Þat höfðu þeir sér at skemtan at búa vörn sín ok skepta örvar sínar ok beita haukum sínum jævnførte med *Guðr. II, 18*: hesti ríða, hauki fleygja, örurn at skjóta af ýboga og *Rígm. V. 35*.

De følgende *Afsnit* i *Sagaen* grunde sig i det væsentlige ligeledes paa *Kvæder*, som efter al *Rimelighed* har været optagne i *R*; dog kan vi ikke bestemme, hvor meget hvert *Kvæde* har omfattet. Et

Kvæde har vistnok behandlet Gudruns Dromme og hendes Samtale med Brynhild (Völs. Cap. 25); herpaa følger i Cap. 26 Sigurds Komme til Gjuka og hans Giftermaal med Gudrun, der mulig har været besunget i det samme storslagne Digt, hvori Sigurds Ridt gennem Vaverluen og Ophold hos Brynhild i Gunnars Ham, samt Brynhilds Giftermaal har været skildret, og af hvilket Sagaskriveren (Cap. 27) anfører to Stropher (Brudst. No. 2. 3 her i Udg.). De følgende Afsnit behandle Brynhilds og Gudruns Trætte (Cap. 28), hvorved én Strophe citeres (Brudst. No. 4); Brynhilds Harm og hendes Samtaler med Gunnar og Sigurd (Cap. 29): ogsaa her citeres én Strophe (Brudst. No. 5), der siges at høre til Sigurdarkvida. Maaské har alt, hvad Sagaen fortæller i Cap. 28. 29, været besunget i én og samme Sigurdarkvida, af hvilken vi kan have Slutningen i R i det S. 237—240 aftrykte Brudstykke; denne Sigurdarkvida kunde da vel kaldes hin langa. Ialfald har Forfatteren af Völs. benyttet det Digt, hvis Slutning vi har tilbage i Brot af Sigurdarkvidu, ti vi finde i Völs. Cap. 31 en prosaisk Omskrivning af dettes 5 sidste Stropher. I Cap. 30. citeres en Strophe (Brudst. No. 5), som er en Variation af Brot af Sig. V. 4, men Verset i Völs., der er svært forvansket, ligger dog saa fjærnt fra dette, at de ikke vel kan grunde sig paa en fælles skriftlig Kilde. Heller ikke er der noget Spor til, at Sagaskriveren har kjendt det prosaiske Stykke, som R har efter Digtet.

Den paafølgende Fortælling om Sigurds Død er tildels grundet paa Sig. III, men det Træk, at Guttorm, som skal dræbe Sigurd, to Gange gaar ud, fordi han ikke tør se Volsungen i Øiet, findes ikke andensteds og maa være øst af en Kilde, vel snarest et Kvæde, som nu er tabt og som mulig ikke har været optaget i R.

Næsten hele den øvrige Fortælling om Sigurd, Gjukunger og Budlunger fra Cap. 30 af grunder sig paa Kvæder, som vi endnu har i R; følgende Digte ere benyttede: Sigurdarkv. in skamma; Guðrúnarkv. II, af hvilken halvtredje Strophe citeres; Atlakv. og Atlamál. Derimod ere Guðrúnarkv. I, Helr. Brynh., Guðrúnarkv. III og Oddrúnargrátr ikke benyttede; men kun det førstnævnte Kvæde tør heraf med Tryghed sluttes at have været Sagaskriveren ubekjendt, medens Grunde, som kunde bevæge ham til at forbigaa de andre, laa nær. De to Prosastykker Dráp Níflunga og Indledningsordene til Guðr. II kan han ikke vel have havt for sig.

Fortællingen om Jormunrek, Randve og Svanhild i Cap. 40 er efter en tabt Kilde, snarest i rhythmisk Form; men Cap. 41 er en Gjengivelse af Guðr. hvöt. Endelig har i Cap. 42 Sagaskri-

veren benyttet *Hamðismál*, fra hvilket Digt de 4 første Linjer af V. 28 citeres, men ved Siden deraf ogsaa en anden Fremstilling af Sagnet.

Af det foregaaende er det altsaa klart, at Forfatteren af Völs. har havt for sig en Samling, hvori mange af de Digte og Fortællinger om Volsungerne og de med dem sammenknyttede heroiske Ætter, som findes eller fandtes i R., vare optegnede i en Form, der viser tilbage til samme skriftlige Kilde som R. I denne Samling manglede dog flere Digte og Fortællinger, som R. indeholder, medens paa den anden Side Forfatteren af Völs. har kjendt og benyttet endel Sagn og Kvæder om Volsungerne, som ikke optoges i R. Sagaskriverens Haandskrift har paa mange Steder havt rettere og fuldstændigere Tekst. Hvad jeg. forhen ytrede om SnE., at ogsaa den prosaiske Fremstilling er af Betydning for en gennemgribende Tekstkritik af Digtene, gjælder tillige om Völs., og her i langt større Mon, baade fordi denne Saga jævnlig følger sine poetiske Forbilleder langt nærmere, og fordi Volsungedigtene paa enkelte Undtagelser nær kun foreligge os i det ene Hskr. R. Af denne Hjælp, som Sagaen yder Tekstkritiken, har man efter mit Skjøn hidtil ikke gjort tilstrækkelig Brug; jeg har i Noterne anført de tilsvarende Steder af Völs., saa ofte Sammenligningen for Kritikens Skyld syntes mig nyttig; dog skulde jeg ønske, at dette ved de første Digte var gjort i videre Omfang.

Endnu en sagnhistorisk Fortælling fra Middelalderen har benyttet Kvæderne om Volsungerne: det er sögupáttr af Norna-Gesti, der danner en Episode i den vidløftigste Redaction af Olav Tryggvessøns Saga. Vi kjende den fra to Haandskrifter: den bedste Tekst i det hele finde vi i Cod. AM. 62 stor Fol. (som er lagt til Grund i min Udgave i *Norrøne sagnhist. Förtæll. I*, S. 47—80), et ufuldstændigt Hskr. af Olav Tryggvessøns Saga. Skindbogen, som tidligere har tilhørt Skaalaholts Kirke, synes at være skreven noget over Midten af 14de Aarh.¹⁾ — Noget mindre god er den Tekst, som foreligger i *Flateyjarbók* (Udg. I, S. 346—359). — De andre Afskrifter, som findes, har intet selvstændigt Værd; saaledes er navnlig i Cod. 2845. 4°, kgl. Bibl. Kjöbenh. gl. Sml. (hvilket Hskr. er lagt til Grund i *Fas. I*, 313—342) denne Fortælling afskreven efter *Flateyjarbók*²⁾. Páttr af Nornagesti synes

¹⁾ I *Fas. I*, S. XX sættes Haandskriftet altfor langt ned: til sent i 15de Aarh.; i *Grøn. hist. Mind. II*, 223 siges, at det synes at være skrevet i det 14de Aarh.

²⁾ Som Bevis er det her nok at nævne følgende: i Sætningen: en þeir vildu

i den *Form*, i hvilken vi kjende den, at være ikke saa lidet yngre end *Völsungasaga* og snarest at være affattet i *Begyndelsen* af 14de Aarhundred¹⁾.

Nornegest fortæller Olav Tryggvesson om Sigurd Faavnesbane. Flere Stykker af denne Fortælling har Forfatteren taget fra Sagn, han havde hørt i Folkemunde, et og andet Træk har han vel selv lagt til, men den væsentligste Kilde til hans Fortælling er de gamle Kvæder, som han har kjendt i en Samling, der har været nærbeslægtet med den, som foreligger os; flere prosaiske Stykker i R gjenfindes nemlig saagodtsom ordret i *Norna-G. p.* Forfatteren har kjendt Digtningen om Helge Hundingsbane, men vi kan ikke se, fra hvilken Kilde; tværtimod H. Hund. I, 14 og H. Hund. II efter V. 13 lader han (Fas. I, 323; min Udg. S. 58) Hundings Søn Alv foruden Heming komme med Livet fra Kampen med Helge. Derimod er det vist, at han har kjendt og skrevet ud af følgende Stykker i vor Samling (men ikke fra samme Skindbog): *Frá dauða Sinfjötla*, navnlig S. 202a, L. 2—4 og S. 203a L. 2 til Enden. *Reginismál*; heraf optages V. 13—26, samt næsten uden Forandring flere prosaiske Stykker: S. 212a, L. 3—11, Stykket mellem 12 og 13, 14 og 15, 18 og 19; ved Fortællingen om Sigurds Hævntog mod Hundingssønnerne meddeles dog flere Træk, som ikke ere laante fra *Reginism.* Videre er Prosastykket efter Brot af Sig. og nogle Linjer af Stykket efter Guðr. I optagne. Endelig gjenfindes hele *Helreið Brynh.* med Undtagelse af V. 7; af de prosaiske Forord til dette Digt i R gjenfindes L. 1—5 skjønt ikke ordret i *Nornag. p.*, men denne fortsætter derpaa med en længere Fortælling. Medens R lader Ordskiftet mellem Brynhild og Jotunkvinden foregaa, da Brynhild efterat være brændt ager til Hel, saa er det efter *Nornag. p.* paa Veien til Baalet; dette er en aabenbart senere Fremstilling, som Forfatteren dog neppe selv har til-digtet, men vistnok laant fra det senere Folkesagn. Versene af

verja land sitt (Fas. I, 329, L. 19—20; min Udg. S. 65, L. 11—12) har Cod. 62 en; i Flat. er først skrevet ef, men dette er af den gamle Skriver selv rettet til en, hvilket dog ved flygtigt Eftersyn let kan overses; cd. 2845 har ef.

¹⁾ Den har flere senere æventyrlige Udsmykkelser af Völsungesagnet og gjør gjerne fremmede Lande til Begivenhedernes Skueplads; Forfatteren har optaget Vers af de heroiske Kvæder i en jævnlig afændret og forvansket *Form*. Müller (Sagabibl. II, 119 f.) lader Fortællingen være nedskreven i Begyndelsen af 14de Aarh.; Keyser (Efterl. Skr. I, 398) ved Midten eller i anden Halvdel af 13de. Aldeles forfeilet er den i Ant. Russ. I, 211 fremsatte Mening, at den skulde være sammensat i 11te eller 12te Aarh.; denne Mening grunder sig bl. a. paa den urigtige Forudsætning, at Forfatteren har kjendt de gamle Kvæder af mundtlig Tradition alene og ikke af Haandskrifter.

Reginsm. og Helr. Brynh. meddeles i Hskrr. af Nornag. þ. i en Tekstform, der afviger temmelig stærkt fra den, som foreligger i R; denne sidste er næsten overalt den mer ægte og oprindelige. Afvigelserne i Nornag. þ. har ofte sin Grund alene i Afskriverfeil, f. Eks. hafri (for háfar) unnar i Reginsm. 16, 3; men ikke sjælden synes de at maatte opfattes som Forandringer, Kvæderne har lidt i Følkemunde; saaledes f. Eks. Reginsm. 16, L. 5—6 eru segl yðr sjávi stokkin Nornag. þ. for seglvigg eru sveita stokkin R; jeg tror derfor, at Versene i Ng. ere meddelte dels efter et Haandskrift af Digtsamlingen, dels efter mundtlig Tradition. De to Hskrr. af Ng. þ. stemme fordetmeste overens, hvor de fjerne sig fra R, men adskillige Gange har dog Cod. AM. 62 holdt fast ved det oprindelige, hvor Flatabogen afviger; disse Afvigelser i F ere ofte ikke andet end Skrivfeil eller Læsefeil, men dog ikke sjælden vilkaarlige Ændringer; saaledes er i Helr. Brynh. 8, 2 á Goðþjóðu forvansket til á goð þorðv i Cod. 62, og en lignende Forvanskniag har en Skriver søgt at rette ved at indsætte gygiar brodur, som F har.

Forfatteren henviser selv til en fuldstændigere Fremstilling af Sigurd Faavnesbanes Liv: Eptir þat reid hann [Sigurðr] upp á Hindarfjall, ok þar fann hann Brynhildi, ok fara þeira skipti, sem segir i sögu Sigurðar (Fas. I, 329; min Udg. S. 65). Herved har han rimelig en nedskreven Fremstilling af Sigurds Liv for Øie; men da der ellers intet Spor er til, at han har kjendt Völsunga-saga, synes det rimeligere, at herved menes de Meddelelser i bunden og ubunden Form om Sigurd, som indeholdes i den Samling, vi kalde Sæmundar-Edda.

Endelig maa mærkes et Sted, som vedrører Digtningen om Gjukungerne: sið um kveldit tekr Gestr hörpu sína ok slær vel ok lengi, svá at öllum þíkkir unað á at heyra, ok slær þó Gunnarsslagi (saa Cod. 62; G-slag F) bezt; ok at lyktum slær hann Guðrúnarbrögð hin fornu, þau höfðu menn eigi fyrri heyrt (Fas. I, 318; min Udg. S. 52). Der siges intet om, at Gests Harpespil blev ledsaget af Ord. Gunnarsslagir maa betegne de Melodier, som Gunnar skulde have spillet paa Harpen i Ormegaarden, og der er ingen Grund til at tro, at Ord nogensinde har været knyttede til dem. Derimod maa vistnok Guðrúnarbrögð (Guðruns Foretagender eller listige Paafund) hin fornu egentlig være Betegnelse for et Kvæde om Gudrun, hvilket synes at ligge baade i Navnet selv og i den Omstændighed, at Harpespil i det gamle Sagn ikke er sat i Forbindelse med Gudrun, men her er da Udtrykket overført paa det Spil, de Melodier, hvormed Foredraget af hint Kvæde pleiede at ledsages. Om Æmnet for dette Kvæde har været Sagnet om Nivlungernes og Atles Død eller et andet Afsnit af den Digt-

ning, hvori Gudrun optræder, er ikke klart betegnet ved Navnet Guðrúnarbrögð.

Alle de i R bevarede Digte, samt Vegtamskv., Rígsþ., Hyndl. og Grott. findes ogsaa i talrige senere Papirafskrifter, dels enkeltvis afskrevne, dels flere eller færre sammen, dels ogsaa allesammen i én og samme Samling, som kaldes Sæmundar Edda, og da stadig forenede med nogle ogsaa her udgivne Digte, som ikke ere bevarede i gamle Pergamenthskr., nemlig Grógald, Fjölsvinns-mál, ofte ogsaa Sólarljóð og Hrafnagaldur Óðins (Förspjalls-ljóð), samt undertiden med nogle andre Digte.

Ved Udgivelsen af Digtene Gróg., Fjölsv. og Sólarlj., som blot ere bevarede i senere Papirafskr., har jeg ikke beholdt disses Retskrivning, men brugt en Skrivemaade, der i det hele er den for det gamle Sprog nu almindelig vedtagne.

Grógaldur og Fjölsvinns-mál har jeg ikke ladet følge umiddelbart efter de gamle Gudekvæder, da de betegne et senere Stadium i Mythedigtningens Udvikling (jfr. Læning Edda, S. 21—29; Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, S. 672); men de burde aldrig have været mistænkte for at være vægte, d. v. s. forfattede i ny Tid af en lærd Digter, der vilde efterligne en Digtning, hvis Liv og Spirekraft hos Folket forlængst var forsvunden, og deres Ægthed er nu tilfulde godtgjort ved deres Forhold til en dansk-svensk Folkevis (se S. 352). Et Vidnesbyrd om Fjölsvinns-mål fra gammel Tid tør vi finde deri, at to Hskr. af Sn.E. A (II, 488) og 757 (II, 572) har vidofnir blandt hana heiti; ti at Digtet skulde have laant Hanens Navn fra denne Ramse, er meget usandsynligt.

Ved disse Digte, ligesom ved de følgende, der ere udgivne efter Papirhaandskrifter, vilde det have været unyttigt og altfor vidloftigt at medtage alle Læsemaader i de benyttede Hskr.; jeg har efter bedste Skjon gjort et Udvalg og ikke nævnt mange aabenbare Forvanskninger, som kun forekomme i enkelte Afskrifter. Gróg. og Fjölsv. har jeg ikke, saaledes som Sól., fundet særskilt optegnede i Hskr. fra 17de Aarh., men de ere optagne i alle fuldstændige „Sæmundar-Eddur“ paa Papir. Ingen Afskrift, som jeg har sét, var afgjort bedre end de øvrige eller kunde antages for at stamme umiddelbart fra den gamle tabte Original, som maa ligge til Grund for alle Afskrifter; dog har cod. AM. 738. 4to (O), paa hvis Titelblad staar 1680 og hvori vi har en af de ældste Optegnelser, paa flere Steder alene bevaret det rette.

Disse to Digte findes i de forskjellige Papirhskr., der senere særskilt skal nævnes, i forskjellig Orden og Forbindelse; saaledes

findes Rækkefølgen *Grottas., Gróg., Fjölsv., Hyndl. i O, C, cod. 1868. 4to. i kgl. Bibl. Kjob. ny Saml., Rask addit. 21ac 4to. i Univ. Bibl. Kjob.; Hamdism., Fjölsv., Hyndl., Gróg., Grott. i det stockh. oct. Hskr.; i andre atter anderledes.*

Til „*Sæmundar Edda*“ henføres i mange *Papirafskrr.* Sölarljöd, hvilket Digt jeg kun har medtaget i et Tillæg, da det er kristeligt. Men da dette folkelige, i ljóðaháttir digtede Kvæde for en stor Del bevæger sig i de gamle mythiske Forestillinger og da det neppe passende vil kunne indlemmes i nogen anden Samling, bør det nødig ganske udelukkes.

Sölarljöd nævnes tidligere end noget af de andre her udgivne Digte, som kun ere betarede i *Papirhskrr.* Jeg har S. 357a Anm. efter *Guðbrandr Vigfússon* anført, at det først nævnes i en *Commentar* over *Vspá* af *Björn á Skarðsá.* Dette kan nærmere bestemmes efter *cod. Stockh. Isl. 38 fol. Papir:* her findes Citatet af Söl. ikke i „*Nokkorar málsgreinir um þat hveðan bókin Edda hefr sitt heiti*“ S. 239—284, hvilken Afhandling er identisk med *Björns Commentar* over *Vspá*, der efter *Vigfússon* (hos *Maurer Graagaas* S. 99a) er forfattet omkring 1616; men i en umiddelbart derefter følgende Afhandling med Overskrift „*At fornu i þeirri gömlu norrænu kölluðuz rúnir bæði ristingar og svo skrifelsi*“ S. 285—291, der indeholder en *Commentar* over *Runeversene* i *Sigrdrif.* De i denne *Commentar* givne Forklaringer ere aldeles forskjellige fra dem, som findes i *Björns* (i *Cod. 38 fol. straks efter afskrevne*) „*Nokkuð lítið samtak um rúnir*“ fra 1612, men Formen af den Tekst, hvorover der commenteres, er i begge Afhandling den samme. At ogsaa den førstnævnte *Commentar* over *Sigrdr.* („*At fornu — skrifelsi*“) er af *Björn*, synes at være klart af en Henvisning til *Commentaren* over *Vspá*, som deri findes („*svo sem áðr er sagt eptir röluinni i Snorra Eddu þar sem nefndar eru þrjár valkyrjur, þar segir: Skáru á skiði etc.*“ *cod. 38 fol. S. 288*); men den er fölgelig senere end den *Commentar* over *Sigrdrif.*, som findes i „*Nokkuð lítið samtak*“. Citatet af Söl. forekommer S. 288 „*Svo segir i Sölarljöðum gömlu: Bækr ek så etc. fäðar feikn stöfum*“; her er V. 60 og 70 sammenblandede.

Alle Afskrifter af Sölarljöd maa stamme fra samme Original. Digtet er for sig selv afskrevet i flere *Papirhskrr.*, der tildels ere lidt ældre end noget af dem, *heori Gróg., Fjölsv. eller Forspjallslj. findes.* De, som jeg har benyttet, ere:

Cod. AM. 166b oct. paa Papir (her mærket I). Dette Haandskrift, som er kommet fra *Borgefjorden*, synes at være skrevet omkring Midten af 17de Aarh.; det er en Samling af løse Blade og indeholder mest Stykker af *Snorra-Edda*; desuden en Afskrift af „*Ilava mál hin gömlu*“, som aabenbart grunder sig paa R og som slutter med: *glic scolo giðllð giðfum. Vngur V. 46—47* (Resten er bortrevet). I denne Afskrift af Söl. er Inddeling i Verslinjer ikke betegnet. Den er den bedste af alle mig bekjendte Afskr. og har paa flere Steder betaret det rette, hvor de ørrige Afskrifter har en Forvanskning, saaledes i 33,3; 27,5; 70,5, o. fl. St.

Cod. AM. 167 oct. Papir (K). Dette Hskr., som aabenbart er yngre end det foregaaende og rimelig fra Slutningen af 17de Aarh., er en Samling af løse, füllede Blade. Det indeholder efter Katalogen bl. a.: *Háfamál hin fornu* [grunder sig aabenbart paa R; *Ljótilla* sa. . V. 53 her i Udg. er sidste Ord; Resten fattes]; *gátur Gestumblinda* med *commentarns Björns á Skarðsá. ráðning Brynhildar*

ljóða. úr Harbarðs ljóðum [dette Stykke kunde jeg ikke finde] . . . Sölarljóð. Afskriften er nær beslægtet med den i O.

Cod. AM. 155 oct. Papir (G); ligeledes en Samling af løse Blade fra anden Haledel af 17de Aarh. Efter et Brudstykke af Vafþr. (Afskrift uden seltstændigt Værd) følger en Afskrift af Sölarljóð, som er nær beslægtet med K; men kun de 5 første Vers af denne ere bevarede; det øvrige er borte.

Disse tre Afskrifter har, saavidt jeg kan skjønne, ikke været benyttede i de tidligere Udgaver. — I ed. AM. anføres Læsemaader af to Afskrifter, som synes at have hørt til de bedre: den ene tilhørte Guðmundr Hlögason, Præst paa Vestmannaeyjar, den anden Jón Ólafsson fra Grunnavík. Af dette Digt kunde vel endnu paa Island være Afskrifter, som havde Enkeltheder i en rettere Form, end de hidtil bekendte.

Digtet har allerede ved Midten af 17de Aarh. været optaget i „Sæmundar Edda“, hvilket var naturligt, da det tillagdes Sæmund. Jón Árnason meddeler i Isl. Þjóða. I, S. 460 efter et Haandskrift fra Slutningen af 17de Aarh. med ubekjendt Haand et Sagn, hvori det heder: „Sæmundur andaðist 1133, en með hverjum alburðum höfum vær eigi heyrt, þó segja menn, að hann þridagaður hafi úr líkrekkjunni risið og þá kveðið þá drápu, er hans ljóða-Eddu er vön að fylgja og kallast Sölarljóð.“ Jón Sigurðsson, som har udpeget dette Sted for mig, siger, at det ganske har den Stil, som findes hos Jón Guðmundsson lærði og Björn á Skarðsá, og at det vistnok kommer fra en af dem¹⁾.

I Cod. AM 738. 4to (O) er Söl. afskrevet nærmest efter en Gridformular og foran Gestumblindes Gaader med Kong Heidreks Tydninger; men Digtet er ikke optaget i den paa næstsiste Side girne Fortegnelse over „þættir Sæmundar Eddu“. Ogsaa Afskriften her er af de bedre.

I det stockh. oct. Hskr. er Sölarljóð første Digt, dernæst kommer Hrafnag. — I C slutter det Samlingen og følger nærmest efter Getspeki Heidreks. Dette Haandskrift beraaber sig engang paa „membrana“²⁾ og oftere paa „chartae“, uden at man dog kan slutte noget bestemt om denne Membrans Ælde og Værd. — Ogsaa det med C nærbeslægtede Hskr. L., som har Söl. næstsist, efter Getspeki Heidreks og foran Sonartorrek, beraaber sig paa „Chartae“. — B har Söl. efter Grög. og foran Hrafnag.; andre nyere Afskrifter af Samlingen atter paa anden Plads i Rækken.

Sidst i denne Udgave kommer Forspjallsljóð eða Hrafnagaldur Óðins. Dette Digt bør for Fremtiden udelukkes fra Samlingen af norrøne mythiske og heroiske Kvæder. Det tilhører utvilsomt et ganske andet Standpunkt end alle de forhen omtalte Digte; disse ere alle folkelige, alle gjengive de umiddelbart den Tids Forestillinger og poetiske Opfatning, i hvilken de ere bleve til, alle har de gaat fra Mund til Mund længe for de bleve optegnede; Forspjallsljóð derimod er et lærd Digt, forfattet i senere Tid af

¹⁾ Jeg skjønner ikke, hvorfra Hr. Benedikt Gröndal (Ant. Tskr. 1861—63, S. 368 f. 370) saa sikkert véd, at Biskop Brynjólfv endnu ikke havde fundet *codex regius* paa den Tid, da dette Sagn blev nedskrevet.

²⁾ Er det heraf, Guðbrandr Vigfússon (hos Peterson Solsängen, Köpenh. 1862, S. 2) slutter, at det Hskr. paa Pergament, fra hvilket alle Afskr. af Söl. stamme, gik tabt i Kjøbenhavn i 17de Aarh.?

en Mand, som var vel bevandret, ja belæst i de gamle Kvæder og som med Tendents søgte at efterligne en længst forgangen Tids Digtning; det blev rimelig fra først af fæstet med Pen i Bog. Forholdet er omtrent det samme som mellem de homeriske og de aleksandrinske Eposer. I Forspjj. er mangt og meget vanskeligt at tyde; saaledes er det vel ogsaa i de gamle mythiske Kvæder, men Dunkelheden i disse grunder sig væsentlig derpaa, at de tilhøre en Tid, som ligger os saa fjærn og hvis Sprog, Udtryksmaade, Forestillinger og Tro vi kun kjende i Brudstykker; i Forspjj. derimod ere ofte Udtrykkene kunstlede, Billederne søgte, Forfatteren har selv hyllet Digtet i et mystisk Slør. Skjønt det ikke mangler Tankedybde og skjønne Skildringer, giver det Indtrykket af en prangende Udstilling af mythologisk Lærdom. Vi finde her Udtryk og Omskrivninger, som kun tilhøre den kunstige Skaldedigtning, ikke de folkelige mythiske Kvæder fra Oldtiden, f. Eks. diar 18,6; sverð áss hvíta 14,4 = höfuð; rýgjar glygg = hugr 14,6 o. s. v. Vi finde Udtryk og Ordformer som tilhøre et meget sent Sprogstadium: hveim som relativt Pron. 13,5; æsi 17,5; gýgjur 25,6; Óðhrærir 2,5 som det synes Accus. eller Dativ. Nogle Udtryk ere uden Hjemmel, saaledes raknar 19,4, 26,1, ligesom **O** i Vspá I, 44,7 feilagtig har rakna for ragna; hörgar 20,4, hvis vilkaarlige Brug rimelig er fremkaldt ved SnE. I, 62: annan sal gerðu þeir, þat var hörgr er gýðjurnar áttu. Enkelte Former ere dannede ved Misforstaaelse af gamle Sprogformer, som máttk 2,7; for aðalþollar 25,4 var vistnok þolli i Vspá I, 20 Forbilledet, men þollr har Gen. þolls. Navnlig er det at mærke, at nogle Udtryk tydelig ere fremkaldte ved Skrivefeil i bestemte gamle Haandskrifter: 7,; forekommer hárbáðms (Var. harðbaðms) om Yggdrasel; dette unaturlige Udtryk har sikkerlig sin Oprindelse deri, at Forfatteren i R har læst hárbáðmr Vspá II, 18 skrevet som ét Ord og misforstaat dette som „Haartræt“. 25,2 er iodyr brugt som jadar; denne Ordform er vistnok ogsaa laant fra R Vspá II, 5, hvor iodyr vel er en Forvanskning af iodyr. 16,5 har saagodtsom alle Afskrr. nepa for nefa; denne feilagtige Form har Forfatteren rimelig læst i r SnE. I, 534.

Forspjallsljód er efter dette yngre end 13de Aarh.; ja et Digt, hvis Forfatter forholder sig paa denne Maade til det gamle Sprog, kan efter mit Skjøn ikke være fra Middelalderen overhoved, men maa være fra nyere Tid. Jeg tror, at det ikke er ældre end 17de Aarhundred.

Hertil passer godt den Mening, som jeg S. 140b har fremsat i Overensstemmelse med (og som jeg mulig har laant fra) Keyser (Efterl. Skr. I, 236), at Digtet er forfattet som Indledningsdigt

til den ældgamle *Vegtamskv.* af den samme *Mand*, som tildigtede de for *Papirafskrr.* særegne *Vers* og *Verslinjer* i *Vegt.*; jeg har *S. 139 f.* søgt at vise, at denne *Mand* ikke kjendte *Vegt.* uden fra *A.* Den nævnte *Forbindelse* med *Vegt.* er paaapeget ved *Over-skriften.* Denne lyder i alle de af mig benyttede *Hskrr.* *Hrafnagald* *Óðins Forspjallsljóð*, saaledes at de to Navne ere stillede ved *Siden* af hinanden i *Cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct.*, *Cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol.* og *B*; det sidste er sat i *Klammer* i *CL*; kun i det nye *Hskr. M* ere de forbundne ved „*al*“. For det første *Navn* findes ingensomhelst rimelig *Tilknytning* i *Digtets Indhold*; jeg tror derfor med *Gunnar Paalsson*, som dog med urette holdt *Digtet* for gammelt, at *Hrafnagald* *Óðins* er *Forvanskning* af *Hræfuagald* *Óðins* og at dette har været ment som *Fællesnavn* for de to *Digte*, af hvilke det første, som dannede *Indledningen*, særlig blev kaldt *Forspjallsljóð* d. e. *Fortaledigt*, det andet *Vegtamskviða*. *hræfuagald* istedenfor *valgald* eller *nágald* er vistnok ikke i *Overensstemmelse* med *Brugen* af *Ordet* *hræ* i det gamle *Sprog*, men er ganske naturligt i den sene *Tid*, hvori *Digtet* og dets *Navn* maa være blevet til. Ved sin abrupte *Begyndelse* opfordrede *Vegt.* til at tildigte et *Indledningsdigt*.

Jeg har ovenfor udtalt den *Mening*, at *Forspjallsljóð* ikke er ældre end *17de Aarh.*; det er dog aldeles vist, at det var til allerede ved *Midten* af *17de Aarh.*, og rimelig noget før. Lidet er at bygge paa *Udtrykkene* i „*En Skrivelse* fra *Arne Magnussen* til *Hr. John Haldorsen*, *Provst* i *Hítardal*, dateret *18 Junii 1729* om de *Bøger* han havde mistet i den store *Kjöbenhavns Ildebrand 1728*“ meddelt af *Thorkelin* og oversat fra *Islandsk* af *Thorlacius* i *Kjöbenhavns Universitets-Journal* udg. ved *Prof. Jacob Baden*. *Fjerde Aargang. 1796. S. 8* (hvorpaa *Gisli Brynjúlfsson* har gjort mig opmærksom): „*Vores Rector sal. Olav* har skrevet mig, hvilket *Brev* og er brændt, angaaende een af disse *Oder* [i *Sæmunds Edda*], om jeg husker ret, *Hrafnagald* *Óðins*, at *Mag. Brynjólfr* haver ladet denne *Ode* opskrive efter et enkelt, gammelt og skident *Blad*, hvilket han, saavidt jeg erindrer, udtrykkelig siger var defect i *Enden*. Dette er nu alt for mig, ligesom i en *Taage*, da jeg har mistet *Documenterne*.“ Men *Digtet* findes i *cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct.*, der er skrevet omkring *1670*; *cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol.*, hvor *Digtet* særskilt er optegnet, er ogsaa skrevet mellem *1670* og *1680* (*Arvidsson Förteckn.*); og det er allerede i disse *Hskrr.* paa mange *Steder* fortaenket, saa at det i *Forveien* maa have været flere *Gange* afskrevet.

Gudmund Magnússon fortæller (*Edda Sæm. ed. AM. I, p. 204*), at den islandske *Digter* *Eirík Hallsson*, der levede omkring *1650* (*Finn Magnúsen Ocers. af den ældre Edda II, 213*), i ti *Aar* studerede dette *Digt* og derpaa kastede det bort med den *Tilstaelse*, at han forstod lidet eller intet deraf.

Forspjallsljóð er neppe enestaaende *Frembringelse* i første *Halvdel* af *18de Aarhundred*; i dette *Tidsrum* synes ikke alene udfyldende *Vers* og *Verslinjer* at være blivne indskudte i de gamle mythiske *Digte*, men ogsaa *Heidreks Svar* paa *Gestumblindes Gaader* at være bragte i *Versform*. *Keyzers Indvending* (*Efterl. Skr. I, 262*), at „*Begyndelsen* af det *17de Aarhundrede* eller den nærmest

foregaaende Tid neppe kan antages at have besiddet nogen Digter med den Aand, de Kundskaber og den Fordomsfrihed, som Digtet synes at forudsætte¹⁾, har vistnok Vægt, men er neppe afgjørende; jeg henstiller Sagen til islandske Lærdes nærmere Undersøgelse. — For at sætte Digtet i sit sande Lys, har jeg i det ikke brugt consequent Skrivemaade, men i det hele beholdt Papirafskrifternes Orthographi (det samme burde ogsaa have været gjort ved de uægte Vers i Vegtamskv.). I Forspjallstj. var oftere end andensteds Teksten og Fortolkningen mig uvis, hvilket er naturligt, da Digtets Udtryk ikke følge almenlydige Love, men tildeels ere vilkaarlige. Det staar paa forskjellig Plads i de forskjellige Afskrifter: i det stockh. oct. Hskr. efter Sölarlj. og foran Vspá; i L. efter Hamð. og foran Vegt.; i B. efter Söl. og foran Grott.; i C. efter Hamð. og foran Getspeki Heiðreks; i andre nyere Afskr. atter anderledes. Det mangler i O. og S.

Flere „Sæmundar-Eddur“ optage ogsaa efter en prosaisk Indledning Gestumblindes Gaader og Kong Heiðreks Svar under Overskriften Getspeki Heiðreks. Den Versform, hvori Heiðreks Svar her gives, er vistnok nyere, men ellers er Kvædet sikkert nok ægte og gammelt; det danner et Sidestykke til Vafþr. og kunde paa Grund af sin Charakter gjerne optages her i Samlingen af mythiske Kvæder. Dette synes dog ikke hensigtsmæssigt; man maatte da ogsaa optage de øvrige Vers i saga Hervarar ok Heiðreks konungs; disse ere nu vistnok jævnbyrdige med de saakaldte Eddadigte, men i vor Samling danne dog Kvæderne den overveiende Bestanddel og ere meddelt nogenlunde i sin Helhed, medens vi derimod i Herv. s. har en udførlig prosaisk Fortælling, i hvilken Brudstykker af gamle Kvæder ere indskudte.

Digit af Egil Skallagrimssøn, som ere medtagne i nogle Samlinger paa Papir, ere os her aldeles uvedkommende.

Endelig er i enkelte nyere Papirafskrifter iblandt Digtene i Sæmundar Edda optaget et Digt i Stinjet fornyrdalag Gunnarsslagr om Gjukungun Gunnars Harpe-spil og Kvad i Ormegaarden. Dette er trykt som Tillæg i Edda Sæm. ed. AM. II, 1000—1010 og i Rasks Udg. S. 274—277. At det ikke kunde være gammelt, var klart, og i den AM. Udg. II, p. XXIV—XXVII fremførtes Oplysninger, som kun lod liden Tilbage om, at det var forfattet af den lærde islandske Digter séra Gunnar Pálsson (født omkring 1712, død 1793) om hans Navne efter Antydningen i þ. af Nornagesti. Men enhver Til bortryddes ved Oplysninger, som ere mig meddelt af Guðbrandr Vigfusson: Gunnarsslagr findes i Kvæðasafn séra Gunnars Pálssonar i British Museum 11, 192 (ikke Autograph), og der har Forfatteren selv (efter 1777) skrevet om dette Digt; „Eg sendi þetta nýsmíðað þeim nafnkenda manni séra Eyjólfri á Völlum¹⁾, er lét vel yfir og lagði þetta til síðast: jubeo te macte esse tanto in antiquitatibus nostris profectus; og ætla eg þetta hafi verið 1745—46. Sveini lögmanni sendi eg og exemplar, . . . er mitt litla verk vel approberaði. Framar man eg eigi af að segja, enda máské tortýndr sé sú verki, þar mag. Hálfðán Einarsson hans eigi getr i sinni sciagraphia hist. lit., en nefner þó aðra mína smákevðlinga. G. P. S.“

Det gjælder nu at bestemme de nyere Papirafskrifters Betydning for de Digtets Vedkommende, som ogsaa findes i gamle Skindbøger. Spørsmålet er: Stamme disse Papirafskrr. samtlige umiddelbart eller middelbart alene fra de gamle Membraner, som vi endnu har? eller grunde nogle af dem sig helt igjennem eller tildels paa gamle, nu tabte Membraner, eller paa nu tabte Stykker af de beva-

¹⁾ Gunnar Pálssons Lærer.

rede ufuldstændige Membraner? Afgjørelsen af dette Spørsmaal er af stor Vigtighed for Tekstkritiken, da Afskrifter, som findes i de Afskr., der ene og alene grunde sig paa ældre Hskr., som vi endnu har, ikke kan være andet end Fortvænkninger, Conjecturer eller senere Tildigtninger, medens derimod de Afskr., som helt igjennem eller tildels stamme fra tabte Membraner, maa benyttes som Kilder sammen med de bevarede Skindböger. Spørsmaalet har været forskjellig besvaret. Arne Magnussön, en Autoritet af allerførste Rang, ytrer sig herom saaledes (ita Säm. i Edda Säm. ed. AM. I, p. VIII sq.): „antiquam [membranam] . . . Brynjolfo . . . oblatam, omnes ejusdem argumenti Libri, in Islandia et alibi sub Edda Sæmundi nomine exstantes, pro matre venerari coguntur; quod eo tutius assevero, quo accuratius omnes, quas illa habet, mendas, ac aliquot foliorum lacunam in chartaceis exemplaribus, e variis Islandiæ partibus ad me delatis, occurrere viderim; adeo ut dicta membrana sola ejus generis hodie superesse credatur [Arne kjendte dengang ikke cod. AM. 738, 4to]; quamvis diffundendum non sit, talia monumenta tempore Brynjolfi plura existisse, unde variae lectiones, et integri quodoque versus, quæ membranæ desunt, in chartacea ejus apographa translata esse videntur, quorum tamen originalia aut hodie desiderantur, aut in latebras iterum abierunt.“ Denne Dom er gjentagen af P. A. Munch i hans Udgave. I modsat Retning ytre sig de Mænd, som har besørget den AM. Udg. af Säm. Edda, ligesaa Finn Magnussen, og skarpest Brynjolf Snorrason i Ann. f. n. Oldk. 1847, S. 356: „Finn Magnussen har i Fortalen til sin Overs. af den ældre Edda, 1ste Deel S. XVI, udtalt den Mening . . . , at nogle af Papirhaandskrifterne „öiensynlig ere skrevne efter andre nu forsvundne Membraner“. Da jeg har gjenneengaaet de fleste af de hertværende Papirhaandskrifter af den ældre Edda, kan jeg af egen Erfaring bekræfte, at denne Mening er den ene rigtige, idet flere af Haandskrifterne i den Grad afstige fra codex regius, at det er aldeles utænkeligt, at de, enten middelbart eller umiddelbart, nedstamme fra samme“.

Jeg maa afgjort slutte mig til Arne Magnussöns Mening. Det er utvilsomt, at intet Papirhaandskrift af Sæmundar Edda helt igjennem er afskrevet efter en tabt, af R uafhængig Original; Teksten i alle de Digte, som findes i R, grunder sig middelbart eller umiddelbart paa dette Haandskrift, dog saaledes at tildels ogsaa A, Afskriften af Völuspá i H, samt SnE., Völs. og Nornag. ere benyttede; og alle nu bevarede fuldstændige Papirafskrifter af R ere tagne paa en Tid, da dette Hskr. var i samme fragmentariske Tilstand, hvori vi kjende Skindbogen. Ligesaalidt har Papirhskr. af Säm. Edda optaget Vegtamske., Rigsp., Hyndl., Grott. fra nu tabte Originaler; disse Digte ere overalt middelbart eller umiddelbart afskrevne efter A, W, F, r af SnE. I Modsætning til Arne Magnussön og Munch tror jeg endogsaa, at alle enkelte Vers, som kun findes i Papirafskr., og alle for disse særegne Læsemaader i de Digte, som tillige ere bevarede i gamle Skindböger, ere — paa en eneste Undtagelse nær — af senere Oprindelse og ikke grundede paa tabte Membraner.

Denne Undtagelse finder jeg i Slutningsversene i Sigrdrif. fra V. 29, L. 3 af, ti disse Vers, som nu mangle i R, bære umiskjendeligt Præg af Ægthed. De forekomme fra først af ikke i de fuldstændige Samlinger paa Papir med Titelen „Sæmundar Edda“, som optage alle de i R bevarede Digte; men det Haandskrift, hvorpaa alle Afskrifter af disse Vers grunde sig, maa have haft dem i samme Forbindelse, hvori vi finde dem i cod. Isl. No. 64 fol. Papir i kgl. Bibl. i Stockholm og i cod. AM. 738 4to (codex oblongus, O). I cod. Stockh 64, som for største Delen er skreven med Jón Eggertsson Haand omkring 1680 (Guðbrand Vigfússon i Íslenskar Þjóðsögur I, S. XVII) og som navnlig indeholder flere Afhandlinger af Jón Guðmundsson

lærði, findes som 5te Stykke bagefter et os her aldeles uvedkommende Digt under Overskriften Sigurdar qvida Fofnis bana Reginsm. V. 16—24 med kort Forklaring. Derpaa som 6te Stykke under Overskriften Sigurdrifu mæl sem hun talade til Sigurdur unnusta síjns. eptir það hann hið hana náud af henne Sigdrif. V. 5—8, L. 3. 9—13, L. 6. 15—17. 21, L. 4 til Slutning. Efter V. 37, L. 6: róm eru rog af risum (sic!) følger: Sigurdur seiger síjþann Sigurdrifu tíjþinde af aullum löndumm (disse Ord skreue som Overskrift). Þesse Sigurdur átte Gudrunu Giuka dóttir, þa hann var veiginn með suikumm, sat Godrvn kona hannz ífer honumm Hun gret ei sem aprar konur. Enn so harmþrunginn var hun, af henne lá vid spreing til geingu bæþe konur og karlar af hugga hana, enn þat var ei audvelltt. Þá taladi ein til hennar. Derpaa Guðr. I, V. 13, L. 5—8. V. 14 V. 18, L. 2—10 med Overskrift Godrun qvaþ. V. 19. V. 20, L. 1—4, samt V. 17, L. 2—10 med Overskrift: Þá quad ein aunnur. Den Tekst af Versene i Reginsm., som foreligger i cod. Stockh. 64, grunder sig tydelig dels paa R, dels paa Nornag. i F; Læsemaaderne: Hier eru við Sigurdur, á síð, skipu-taelm (sidste Bogstav kludret) i V. 17 og Hnicar hietúmc þac i V. 18 ere vist blot Foræanskninger og ikke laante fra en tabt Membran. Teksten i Sigdrif. indtil V. 29, L. 3 grunder sig dels paa R (cod. Stockh. 64 har saaledes i V. 12, L. 2 beholdt Skrifteilen magni fra R) dels paa det endnu bevarede Hskr. af Vols., nævnt i V. 13—21 (saaledes i V. 17: á glere og á gulli og á göðu silfri, i vine og á virtri, og á valvo seszi, á gumna hollde); i disse Vers er ikke Spor til nogen nu ubekjendt Kilde (ti af þu eige á þingi deiler vid þier matkara mann, edur vid heimiska hale i V. 24 kan kun være Foræanskning). Teksten i Versene af Guðr. I grunder sig paa R alene (Foræanskningen grundu i V. 14, L. 1 forklares af Skrivemaaden gvdí. i R; Yckar i V. 17, L. 3 er en Skriftefeil, som er beholdt fra R. hættlga for hiorvi i V. 14, L. 8 og i elstraum i V. 19 L. 7 for iælstrom maa være Foræanskninger eller vilkaarlige Forandring af Kildens Tekst). Da der her altsaa udenfor Slutningsversene i Sigdrif. (fra V. 29, L. 3 af) ikke er Spor til en nu ubekjendt Kilde, saa formoder jeg nu, at disse Slutningsvers, som aabenbart ere ægte, ogsaa grunde sig paa R; at en Afskrift af R, sem ialfald indeholdt hele Sigdrif. med Stykker af Reginsm. og Guðr. I, og som altsaa var tagen paa en Tid, da denne Skindbog endnu ikke havde tabt Bladene mellem 32b og 33a, er den middelbare eller umiddelbare Kilde for cod. Stockh. 64. Man vil imod denne Formodning ikke kunne anføre, at man da maatte vente her ogsaa at finde andre af de Digte, som nu ere faldne bort i R mellem 32b og 33a; ti heller ikke det, som i R kommer nærmest efter Lacunen, er taget med. Ogsaa ellers synes der at være enkelte, skjönt usikre, Spor til Afskrifter af Digte i R, som ere tagne, for Bishop Brynjolfe fandt Bogen frem (mere herom senere).

Efter Versene af Guðr. I følger i det nævnte Hskr. under Overskrift Liðd Brinhilldar eru hier vtiþjdd en Forklaring af Sigdr. V. 5—19 (indtil og med heillom hafa i L. 7), som er en noget forandret og forkortet Afskrift af den Commentar, som Björn á Skarðsa giver i sit 1642 forfattede Skrift Nokkuð lítið samtak um rúnir, der bedst findes afskrevet i cod. Stockh. Isk. No. 38 fol. Den Tekst af Sigdrif., som Björn á Skarðsa forklares, grunder sig ene og alene paa en meget feilfuld Afskrift af det endnu bevarede Hskr. af Vols. og er forskjellig fra den ovennævnte Tekst af Sigdr.; som findes i cod. Stockh. 64, men i Gjengivelsen af Björns Commentar i cod. Stockh. 64 ere de Former af Ordene i Sigdrif., som han havde for sig, paa flere Steder forandrede for et bringes i Overensstemmelse med den foran indtagne Afskrift af Digtet¹⁾.

¹⁾ Jeg skal anføre ét Eksempel af flere: i Sigdrif. V. 12 har Björn (efter

Den Afskrift af Slutningsversene i Sigrdrif., som findes i cod. Stockh. 64, kan altsaa ikke føres tilbage til Björn á Skarðsa¹⁾, men skriver sig vistnok fra en Samtidig af ham.

Ogsaa cod. AM. 738. 4to (codex oblongus, O), paa heis Titelblad staaer 1680, men heis Indhold vel for største Delen er skrevet lidt før (Jón Sigurðsson), har kun de samme Stykker af Reginsm. som cod. Stockh. 64 og, skjönt ikke umiddelbart, derefter Sigrdrif. med Slutningsversene, hvorefter følge de samme Stykker af Guðr. I og den forandrede Gjengivelse af Björns Commentar; ogsaa i det enkelte stemmer O næsten overalt med cod. Stockh. 64. — I cod. AM. 161. oct., Q (S. 234 a feilagtig cod. AM. 166b oct. og P), et Haandskrift fra anden Halvdel af 17de Aarh., findes (efter en Afskrift af Hávamál) Sigrdrifumál med Slutningsrsersene, og dertil er paa samme Maade, som i de to førnævnte Hskrr., knyttet Stykker af Guðr. I, hvortil kommer Commentar over Sigrdrif. Med Afskriften af Sigrdr. i dette Hskr. er den i Cod. AM. 149 oct. nøie beslægtet. Endelig kan her nævnes den værdiløse Afskrift af „Sigurdar qvida, Sigurdarumál, þeirra Ráðning, Guðrúnar qvida“ i No. 1871. 4to i kgl. Bibl. Kjöh. ny kgl. Sml., rimelig skrevet sent i 18de Aarh.

Derimod mangle Slutningsrsersene i Sigrdr. i de fleste „Sæmundar-Eddur“ (Papirafskrifter af den hele Digtsamling), som tildels udfylde det manglende ved at indsætte det tilsvarende prosaiske Stykke af Völs.; nogle faa nyere Afskrifter af den hele Digtsamling, som har disse Vers, bemærke udtrykkelig, at de har dem fra en særlig Kilde, der da maa være et af de ovennævnte Hskrr. eller en dermed fuldkommen ensartet Optegnelse. Saaledes har No. 1866. 4to. kgl. Bibl. i Kjöh. ny Sml. (cod. Lurdorphianus, L; skrevet 1750) efter þat rēþ ec þer it vi | þott meþ seggiom sari fölgende Bemærkning: „desunt membranae ad minimum folia 8, ita dicit exscriptum [meum]; idem exscriptum inserit hic sequentes paginas, quae ibi ad calcem appositae reperiuntur e libro quodam chartaceo haustae“ og derpaa følger: þat rēþ ec þer it vi | þott meþ seggiom sari | auþr mál til ofúg, o. s. v. I det hermed meget nær beslægtede Hskr. No. 1109 fol. kgl. Bibl. Kjöh. ny kgl. Sml. (C) findes ogsaa Slutningsversene i Sigrdr. optagne med Tilføielse af samme Oplysning.

Arne Magnússon, som kjendte Slutningsversene, har ikke holdt dem for uægte; i Brev til Thormod Torvessøn af 6te Aug. 1690 skriver han: Ef nokkuð finnst kann i hans Sæmundar-Eddu á pappir, sem ekki er i membranu, þar sem tantar i Brynhildarkeidu, þægi eg gjarna mér með tíð communiceraðist; mér þykir svo sem eg séð hafi þá lacunam með einhverju fyldu i exemplaribus chartaceis“ (kgl. Bibl. Kjöh. Kallske Saml. 140 fol., efter Meddelelse af Guðbrand Vigfússon); i O har Arne med egen Haand efter Conjectur foretaget endel Rettelser ved Afskriften af de nævnte Vers. — Papirafskrifternes Skrivemaade i disse Vers har jeg forandret til den i R brugte.

Efter at have taget dette Forbehold skal jeg søge at godtgjøre min Mening, at de nyere Papirafskrifter af alle de her udgitte Digte, som ere bevarede i

cod. 38 fol.) læst . . . heipt um gjallda. Hvi þar um vindr og forklarer dette Hvi ved Hvoru þínu malruna eða þrúðilna visna smíðe; i cod. 64 er istedenfor Hvi indsat Harm, men Björns Forklaring beholdt, uagtet den aldeles ikke gjælder Læsemaaden Harm.

¹⁾ Det er urigtigt, naar det i Möbius's Udgave af Sæm. Edda S. V siges, at Slutningsversene i Sigrdr. findes som integrerende Del af Digtet i den af Björn á Skarðsa. forfattede Commentar.

gamle Skindbøger, ikke udgaa fra andre Kilder end netop disse Skindbøger. I denne Hensigt gennemgaar jeg her et Par Papirshskr. af Sæm. Edda, om hvilke det er blevet sagt, at de ikke stamme fra R.

Cod. Isl. No. 15 oct. i kgl. Bibl. i Stockholm (som jeg her betegner ved St.) er skreven omkring 1670 (Arwidsson Förteckning), ialfald för 1684, ti cod. Stockh. 34 fol., som aabenbart er afskrevet derefter, vidner selv, at den er skreven i dette Aar¹⁾. St. begynder med: Her hefiast Sölar liöd Sæmundar ins fröða. Hrafná galdur Óþins Forspialls liöd. Derpaa kommer Varlo spaa. Saa følge alle de i R optagne Gudekvæder, dog ikke overalt i den samme Orden og med de samme Overskrifter som der, sidst Hymis kviþa; og derefter Vegtams kviþa. Saa komme alle de i R optagne heroiske Kræder, dog ikke overalt med de samme Overskrifter som der, og efter Hamþis mál endelig: Fiqlsvins mál. Hyndlu liöd. Gróngaldur er hon gól syni sinum dæd. Grottasængur indledet ved samme prosaiske Stykke (Gull er kallat miol Froþa o. s. v.) som i r. Rigsþ. findes her ikke²⁾.

Man vil let finde, at R danner Grundlaget, skjönt ikke det umiddelbare, baade for den egentlige Tekst og for de i Randen tilskrevne Varianter i St. ved de Digte, som nu ikke ere bevarede i andre gamle Skindbøger. Hoor der i R er den store Lacune, er der ogsaa i St. Hul. Sigrdrif. stanser i Haandskriftet med V. 28, og istedenfor de i det følgende manglende Vers og Digte er den prosaiske Fortælling i Völs. optagen. Efter Ordene ok þetta bundo þa eiþom með ser, som afslutter Fortællingen om Mødet mellem Sigurd og Sigrdrifa, staar i Randen: Her brast i Sæmundar eddo ok er sa brestur her uppfylður sem varþ af sogþætti Sigurðar Fafnis bana a cap. 20 usque ad 30. Her henviser St. selv ved Sæmundar edda til R og vidner selv, at den har udfyldt Hullet fra Völs. Efter Udfyldningen begynder igjen Afskriften af Digtene (som i Rasks Udg. af Edda Sæm. S. 207) med

Hví ertu Brynhildr

Buðla dóttir

bólvi blandin

ok banaráðum?

hvæt hefir Sigurðr

tíl saka unnit,

er þú fræknan vilt

ljörvi næma?

Det følgende efter R. Linjerne Hví ertu — banaráðum erefeilagtige (se S. 237); vi har her et sikkert Eksempel paa, at Stockh. Hskr. meddeler Verslinjer, som vilkaarlig og uden Støtte i noget gammelt Hskr. ere tildigtede for at gshjælpe en Mangel i R. I de øvrige heroiske Digte (undtagen Hyndl. og Grot.) grunder Teksten i St. sig aabenbart ene og alene paa R; den har alle dennes Feil, hvorpaa jeg skal nævne et Par Eksempler: St. har Helga kviþa Hatinga skada [Haddinga skata] efter Helga kviþa Hundingsbana; Völund. 2, L. 12: Onondar; H. Hjörv. S. 171a, L. 19: Jarlinn heim; H. Hund. II, S. 190b, L. 19: hiarþar ok kvaþ; Reginsm. 10, L. 4: fár, o. s. v., o. s. v. Afsigelser i St. fra R kan da intet Værd have. Heller ikke de i Randen tilskrevne Varianter har større Betydning. I Hamð. 13 er i Randen med andet Blæk efter Svarþi skrevet Erpur, efter sva kvass ligesaa vitur, efter fotor æprom endelig: eþir holdgröinn hönd annarj; dette er aabenbart vilkaarlige Tilføielser for at hjælpe paa en indbildt Mangel i den traditionelle Tekst; det stockh. Foliohskr. har optaget disse Til sætninger i

¹⁾ Da cod. 34 fol. intet selvstændigt Værd har, burde alle Citater af dette Hskr., som i Anmærkningerne ere anførte efter Rasks Udgave, have været borte. Ogsaa „Edda Sæmundar hin fröða“ i cod. Stockh. Isl. II. 4to, som jeg ikke har set, er meget nær beslektet.

²⁾ Digtenes Rækkefølge i St. er meddelt i Edda Sæm. ed. AM. II, p. XVII f., men de der angivne Overskrifter ere for en stor Del urigtige.

Teksten, og derfra har de vandret ind i Rasks Udgave. Naar saaledes St. har ingensteds viser hen til anden Kilde end R, kan Navnet paa Borghilds Broder Eiðnar, som i Sinf. S. 202a er skrevet til i Randen med anden Haand, medens Teksten har aabent Rum for Navnet, heller ikke vel være laant fra en tabt Membran af Digtsamlingen, om det end er taget fra en anden, ligeledes af R afhængig, Papirafskr.

Ogsaa ved alle de Gudekvæder, som findes i R, undtagen Völuspá, er R St's eneste, skjönt ikke umiddelbare Kilde. Ogsaa ved disse Kvæder gjenfinde vi Feilene i R og Forvanskninger, som pege hen til dette Hskr.: f. Eks. Háv. 14, L. 4: aþur baztur; Vaf. 32, L. 5: aldni; Grimn. 5, L. 4: Freir; Skirn. 7, L. 2: ex max; Hárð. 41, L. 2 inn med aabent Rum foran (for ólubax); Hym. 3, L. 3: hefþom; Lok. 19, L. 6: fiorgvall; Þrym. 11: ærindi erfítt ok; Alv. 10: meþ Alfom fold ... Dverggar Groandj. Da altsaa ogsaa her R overalt danner Grundlaget og da vi allerede i St. har fundet sikre Eksempler paa Verslinjer, som ere tilföiede uden Stötte i Traditionen, saa' man ogsaa i Gudekvæderne de saa Verslinjer, som ikke findes i R, holdes for senere tilföiede uden Hjemmel i Traditionen, hvis ikke indre Grunde uigjendrikelig bevise, at de ikke kan være tildigtede i nyere Tid. Inde i Teksten i St. finde vi mellem Alv. 8 og 9 følgende Vers:

Freista máttu, Vingþórr!	heima alla niu
alls þú frekr ert	heðik ok farit
durgs at reyna dug;	ok vitat vetna hvat.

Mellem de to Replikker af Thor var det naturligt, at en Islænding savnede et Vers af Dværgen; jeg tror, at dette har givet Anledning til at tildigte dette Vers. Der er intet, som gjør det nödvendigt at antage det for gammelt, tværtimod synes det at bære flere Mærker af sin sene Oprindelse: frekr findes neppe i de gamle Kvæder med at og Infin. omtrent i samme Bet. som gjarna; durgs kan være Forvanskning af dvergs, og ved dug tör jeg mindre tage Anstöd, skjönt det ellers kun forekommer i Prosa med Betydningen „Kraft, Dygtighed“ samt i Forspj. V. 4; men vetna hvat er enestaaende i de gamle mythisk-heroiske Kvæder (skjönt hotvetna forekommer) og betænkeligt.

I Háv. V. 87. 88 følger ligesom i R Akri efter val nyfeldom, men nederst paa Siden er med forskjelligt Blæk skrevet: heidrikum himni z hljgande herra; disse Linjer, som ere tildigtede efter islandske Ordsprog, fordi Verset ikke havde den regelrette Længde, röbe sin nyere Oprindelse ved Ordet herra (jfr. Anm. til Háv. 87,4). Under disse Ord er for at faa 8 Linjer i Verset tilföiet: hunda gelti ok harmi skoekju, men med meget ny Haand, saa at jeg neppe behöver at beraabe mig paa, at Ordet skækja ikke findes i det ældste Sprog. Efter arsanom staar inde i Teksten „, og dertil er i Randen skrevet med samme Haand ópmála manni, hvilket skal danne Stavrim med Akri ársänum, men netop derved spildes Versemaatet. Det stockh. Hskr. 34 fol., der er afskrevet efter No. 15. oct., har optaget disse Tilsetninger i Teksten og tilföiet endnu en uægte Linje, hvorved det faar to Slinjede Vers:

a.	b. Heiprikum himni
val nyfeldom.	hläsandi herra,
Akri ársänum	dyri i sveltti,
ópmála manni,	trui engi mann, o. s. v.;
hunda helli,	
ok harmi skjækju.	

men disse to Vers fordömmes sig da selv¹⁾. Derimod har St. ikke de i R mang-

¹⁾ Ytringerne om det stockh. Foliohskr. i Anm. til Háv. 87,4, som ere laante fra Rasks Udg., berigtiges ved hvad her er sagt.

lende Linjer, som mange Papirafskrr. tilføie i Hæv. 65. 111. 133; Vaffr. 27. 31. 40. Teksten i Hyndl. grunder sig paa Flatøbogen: f. Eks. mulum i 5, L. 4 er Feil-løsning af Trækkene i Flat.; Teksten i Grottasöngur paa Cod. reg. af SnE., som Bevis kan f. Eks. nævnes Forvanskningen vaknar i 20, L. 7, hvorved med anden Haand er skrevet vaknar (af dette feilagtige vaknar har Rask gjort vaknar). Ved Vegtamskviða er A Kilden, dette viser f. Eks. ølða i 13, L. 4; Hskr. har i dette Digt de i Papirafskrr. almindelig tilføjede Vers, som aabenbart ere uægte (se S. 138—140). Ligeledes finde vi her de Afsigelser fra A i enkelte Ord, som stadig følge med de Vers i Vegt., som mangle i A; da disse Vers ere uægte, maa ogsaa disse Afsigelser fra A i det enkelte være foretagne uden traditionel Hjemmel af samme Mand, som tildigtede Versene. Særlig mærkes her, at St. i V. 4 (efter fretta beiddi, se S. 139a) har følgende Tekst: [unst næþug reþ nús orþ kveþa] unst næþik reis nass orþ of kvaþ (samt i Randen næd^c skrevet til næþug); den første af disse Læsemaader skriver sig vist fra samme Haand som de øvrige Ændringer.

Til Slutning har jeg gjemt Völuspá. Jeg tror i det foregaaende at have vist, at R ved alle de Digte, som findes i denne Skindbog, er den eneste ægte Kilde; vi har ogsaa set, at St. har optaget flere enkelte uægte Vers, d. e. Vers, som i nyere Tid ere tildigtede uden Hjemmel i Traditionen, og navnlig i Vegt. vilkaarlige Forandringer af enkelte Ord. Vi vil da heller ikke i Völuspá uden de mest tvingende Grunde antage en nu tabt Kilde.

I dette Digt er Teksten i St. en Afskrift af en Optegnelse, hvorved baade R og H ere benyttede: saaledes har St. i Vspá I, V. 6, L. 1: gengengo (i Randen med samme Haand gengo); 8, L. 3: veltugis (vettergis, veltengis); 13: Hepti, Vili, Hanar ok Svior (Sviþor), Billingur Bruni, Bildur Bure, Frar Fornbogi (Hörnbori), Frøgur ok Loni. I Randen ere mange Varianter skrevne til, dels med samme Haand, dels med en anden gammel Haand, dels med senere Haand; saaledes staar i 9, 6 i Teksten dróttli, i Randen med samme Haand dróttir, med senere Haand drótt ū; denne sidste Læsemaade grunder sig paa Codd. af SnE. Mange af Afsigelserne fra de gamle Hskrr. af Vspá ere aabenbart Forvanskninger, andre kan mulig være tilsigtede, vilkaarlige Forandringer, f. Eks. den i 2, L. 4 tilskrevne Variant frøðða; men ingensteds finder jeg Læsemaader af enkelte Ord, som maa stamme fra en tabt gammel Kilde.

I Vspá I, V. 16 har St. to Verslinjer

Heri, Högstari,

Illjóðólfr, Móinn,

som ikke findes i de gamle Skindböger og som bevislig ere vilkaarlig og feilagtig tilføjede for at gjøre Verset 8linjet (se Anm. til I, 16). Alle ydre Grunde tale da for, at ogsaa de to Linjer i I, 61:

fólkvaldr goða

ok Fjölris kind.

og de fire i I, 65:

senur hann dóma
ok sakar leggjr,

vésköp (skrevet veskarp) setr
þau er vera skula
(i Randen: vara munu),

der heller ikke findes i de gamle Hskrr., ere tilføjede af samme Grund, skjönt Linjerne i 61 og 65 vistnok ere komne tidligere ind end de i 16, da hine findes i flere Papirafskrr., hvor disse mangle. Udtrykket i det i 61 tilføjede Linjepar klinger mig ogsaa noget lærd: Fjölris forekommer i de gamle mythiske Digte kun i Grimm. og Reginsm., hvor Odin opregner sine Navne. Det synes ikke usandsynligt, at det er en og samme Mand, som har tilføiet Vers eller Verslinjer baade i Vspá, Alvissm. og Vegt., og Versene i Vegt. synes igjen at røbe samme Forfatter som Forspjallsljóð.

No. 1866. 4° i kgl. Bibl. i Kjöb. ny Sml., her betegnet ved L, har Titelen: „Edda Sæmundar Prests ins Fróða Sigfússonar at Odda. Skrifud a äre eptir Guds Burd 1750.“ Først i Bogen er endel Bemærkninger, der, som en Overskrift siger, ere skreene med Biskop Herslebs Haand, af hvilke mærkes: „Om dette Exemplars store Raritet er dette at sige, at neppe i heele Island skal findes 2 a 3 gode Exemplarer af denne Edda, men denne er confereret med et Exemplar den lærde Sa. Eyolfur Jonssen eiede, og et andet Larmand Widalin har haft og altsaa er meget accurat . . .“ Lurdorphs Naem staa foran i Bogen¹⁾. Dette Hskr. stammer efter Guðmundr Magnússon (Edda Sæm. ed. AM I, p. XLII. II, p. 327, not. e) og flere Steder) ikke fra R; men dette er aabenbart urigtigt.

L henviser selv paa mange Steder til Membrana, d. e. R, som sin Hovedkilde, men har ved Siden deraf benyttet Papirafskrr.: L har saaledes i H. Hund. I, 19, L. 1 Sa Sic chart. (paa Membr.); efter Sigdr. 29, 2: desunt membranae ad minimum folia 8 (se ovenfor), o. s. v. Først komme alle de i R optagne Stykker aldeles i samme Orden og med Skindbogens Overskrifter, saavidt de kunde læses, inde i Teksten, men andre Overskrifter anførte i Randen efter „Chartae“. Efter Hamdismál er skrevet Finis med en stor Slynkning efter; derpaa følger: Hrafnagaldur Óðins [Forspialls Lioð]. Vegtams qvíða. Fíolsvinnsmál. Hyndlu liop. Grou galdur er hon gól syni sínum dauþ Fornali til Grotta svangs [derefter Grottasöngur]. Fornali til getspeki Hleidreks kongs [derefter selve Gaadedigtet]. Her hefiast Solar lod Sæmundar ins fróða. Kvæði Egils Skallagrims sonar er hann kallar [sonar] torrek.

Selve Teksten i alle de Digte, som findes i R, er, som sagt, efter Haandskriftets eget Vidnesbyrd afskrevet efter R; heller ikke de Varianter i disse Digte, som siges at være laante fra Papirafskrr., har noget selvstændigt Værd. Disse ere tildels de samme, som vi fandt i St. I Völuspá grunde de sig tildels paa H; saaledes anføres efter II, V. 51 i Randen: hic inserunt chartae Geyr garmr mioc fyr gnipa helli festr mun slitna en freki reenna gin lopt ifir; at H her er den oprindelige Kilde, er aabenbart; der er Stans midt i en Sætning, fordi man ikke kunde læse det følgende i H.

I de Digte, som ogsaa findes i A, ere de fleste af de i Randen tilskrevne Læsemaader udrundne fra denne Skindbog; saaledes er i Randen ved Grimn. 43,9 skrevet „enn brimir sverpa addunt chartae“; enkelte Varianter stamme fra Codd. af SnE., saaledes Vafþr. 23,1 Mundilfari al. Mundilfari. Flere af de Vers og Verslinjer, som ikke findes i de gamle Skindböger, men som ere optagne fra „Chartae“, har L tilføjes med St.; saaledes Verslinjerne i Vspá I, 16. 61. 65; de i Vegtamskv. i Papirafskrr. almindelige Vers; Verset mellem Alv. 8 og 9. Men L har ogsaa fra „chartae“ optaget Vers og Verslinjer, som hverken findes i St. eller i gamle Skindböger; mod disses Ægthed maa vi paa Forhaand af ydre Grunde være yderst mistænksomme, da vi, som netop nævnt, i samme Hskr. har sikre Eksempler paa uægte Vers, som ere optagne fra Papirafskrr.; og af indre Grunde vil de ogsaa vise sig forkastelige. Saaledes har L efter Vafþr. 27, L. 3: addunt chartae ar of hepi þau | sculo ey fara | unnz riúfaz regin, hvis Uægthed SnE. viser. Efter Vafþr. 31, L. 3: addunt chartae: en siom fleygþi | or supheimi | hyrr gaf hrími fíqr; de ægte Linjer har SnE. bevaret. Ved Vafþr. 40 efter Segðu þat et XI | allz þú tiva rauc | aull Vafþrúðner

¹⁾ Betegnelsen af dette og andre Hskrr. i Edda Sæm. ed. AM. er meget forvildende: i Tom. II anføres Læsemaader af Codex Lurdorphianus (No. 1866) under Mærket „L.“, medens „L.“ i Tom. I betegner Codex Langebekianus; og Tom. II, p. XXV III findes om Cod. Suhmianus anført det som gjælder Cod. Lurd.

vitir i *Randen*: ita chartae: hvat einherinr vinna | heriafauþrs at | unz riúfæz
regin, heis Uægthed allerede af *R* er klar. Efter *Vasfr.* 41, L. 5 ligeledes i
Randen efter *Papirafskrr.* nul með ásum drecka, hvilken Linje spilder *Udtryk*
og *Versemaal*. Efter *Grimn.* V. 35 i *Randen*: addunt chartae: Sundbornar
bygg ec normir vera eigut þær æt saman S: ro askunnar S ro alfkunnar Sumar
S ro dd. Dvalins; dette *Vers* hörer ikke hjemme her, men i *Fáfn.* V. 13; det
er af *Papirafskrr.* falskelig indtaget i *Grimn.* fra *SnE.* (I, 72), hvor det citeres
tæted *Grimn.* V. 35 (I, 74). Efter *Grimn.* 51,2 i *Randen*: miclom ertú miþi tældr
ek add., hvilken Linje er tildigtet, for at frembringe *ljóðahátt.* I *Hárð.* anføres
af „Chartae“ følgende *Begyndelse*: þorr for aptr or | austr vegi | oc kom at
sundi siþ | flei var hinnig | oc ferio hirþir | kallar þorr a þegn; dette er aabenbart
en — rimelig først i 18de Aarh. foretagen — Omdigtnig af den prosaiske *Be-*
gyndelse i *R*, hvorved *Versemaalet* er uheldig valgt. Efter *Hárð.* 4, L. 3: add.
chartae: dautt i ranni, et uheldigt *Forsøg* for at faa *ljóðahátt.* I *Hárð.* flere
lignende *Tilsætninger*, alle aabenbart uægte og af samme *Forfatter*.

De to efter *Hym.* 36, L. 6 tilføiede *Linjer*: er með Hyme | eptir söru (chartæ)
med sit daarlige *Stavrim* kan da heller ikke gjøre *Krav* paa at være ægte, men
ere tildigtede for at gjøre *Verset* *Slinjet*.

Ingensteds finder jeg, at de fra *Papirhskrr.* optagne *Læsemaader* af enkelte
Ord i *L* hencise til en nu tabt gammel *Membran*; tværtimod er der flere *Steder*,
som godtgjøre, at ogsaa de udgaa fra *R*; saaledes har *L* i *Hund.* II, 36,
L. 8: þinig (þⁿig *Membr.*) chartae þorinig; men dette þorinig kan kun være *Feil-*
læsning af hvad der staar i *R*; efter *Sig.* III, V. 15, L. 3 „chartæ add. broþr
mian“, som i *R*; o. s. v., o. s. v.

Nænlig i *Havamål* er i vidt Omfang de traditionelle *Udtryk* forandrede,
Verslinjer og *Vers* tilføiede. Men flere *Steder* vise tydelig, at saadanne *Foran-*
dringer og *Tilsætninger* ere foretagne vilkaarlig og uden *Støtte* i noget af *R*
uafhængigt *Hskr.*, og efter disse *Steder* maa de andre bedømmes. For at faa
gjort *Háv.* 111 til to fuldstændige *Vers*, ere *Linjer* bleve indskudte, men netop
derved er *Versemaalet* blevet ødelagt: efter *Mål* er at þylla staar i *Randen*: add.
ek þolar stórar. I *Randen* til venstre for

of rúnar heyrþa ec dóma (sic)

ne um ráþom þaugþo:

Ek. inser. ok reginn doma, til høre: ne of risting þaugþo. ec dqma i *R* blev
feilagtig læst som oc domn og dette forstaat som *Substantiv*, hvilket gav *Anled-*
ning til ok regindóma, og for at faa *Stavrim* med ne um ráðum þögðu, blev
da en ny *Linje* foran denne tilføiet. *Háv.* 70, L. 2 giver et andet tydeligt *Ek-*
sempel paa *Forandringer*, som kun skyldes *Gjætning*: *L* har oc sgl lifþom al.
eou sialdauþom, al. beccauþom. Paa de fleste *Steder* i *Háv.* vil *Uægtheden*
af *Tilsætningerne* og *Forandringerne* i *L* være let at godtgjøre; heller ikke i
dette *Digt* lader det sig nogensteds berise, at de støtte sig til ægte *Tradition*.
Charakteristisk er det, at der i den yngre *Papirafskrift* *L* er langt flere *Tilsæt-*
ninger end i den ældre *stockholmske Afskrift*.

Min Mening maa ikke opfattes saaledes, at *Afveigelser* fra de gamle
Skindbøger, nænlig fra *R*, i enkelte *Læsemaader* og de tildigtede *Vers* og *Vers-*
linjer først skulde være fremkomne i de *Papirafskrr.*, som jeg her har omtalt;
men disse har optaget dem fra tidligere — ligeledes uselestændige — *Afskrifter*.
Nænlig af *Vspá* og *Havamål* maa allerede ved Miden af 17de Aarhundrede
Afskrifter have været i Omløb paa Island, som afveg i betydelig Grad fra *Tek-*
sterne i *R* (og *H*), uagtet disse laa til Grund; netop disse to *Digte*, samt
Sigrdrif., bleve oftest særskilt afskrevne, og naar den ene skrev af efter den

anden, saa at hver enkelt Afskriver altid forandrede noget, ved Unöiagtighed eller Misforstaaelse, ved at læse eller skrive feil, ved at indsætte mere almindelige Udtryk for sjældnere eller nyere Former for ældre, saa kunde eller rettere maatte Teksten allerede herved blive stærkt afvigende fra det ægte oprindelige Grundlag, saa at dette paa sine Steder neppe lod sig gjenkjende. Men hertil kom ogsaa ofte, at man for at rette eller fuldstændiggjøre de gamle Vers indsatte noget af sit eget.

Jeg skal nu kortelig gennemgaa endel af de Papirafskrifter, jeg foruden de allerede nævnte har benyttet; først de Hlaandskrifter, især fra anden Halvdel af 17de Aarh., som indeholde kun enkelte af de her i Samlingen optagne Digte, dernæst de, som under Titelen „Sæmundar Edda“ sammenfatte alle eller de fleste Digte

Cod. AM. 166a oct., Hskr. fra anden Halvdel af 17de Aarh.; Arne Magnussøn har foran skrevet: „Þessa Eddu hefe eg til eignar feingð hiá Jóni Hákonarsyni á Vatshorne 1702. Eg kalla hana Hlaundals-Eddu“. Den Indholdsfortegnelse, som findes i Hskr., stemmer ikke overens med dets nuværende Indhold; følgende Digte, som opføres: Sigrdrífumál eða Brynhildarljóð, Völuspá, Vafþrúðnismál, Sigurdarkviða, Sölarljóð findes nu ikke i dette Hskr. Det begynder nu med Hávamál. Afskriften af dette Digt afviger særdeles meget fra R, og mange af dens Læsemaader kunde man være fristet til at henføre til en tabt ægte Kilde, f. Eks. i 1, L. 5—7:

þvi ongum ma óruænt

um alldur þikia

hvar flandur hans sitia firir;

29, L. 6: ogognum (d. e. ogogn uni) gelur; 61, L. 1: Þveiginn oc kendur (d. e. kemdr); men dette vilde være urigtigt; at R er den virkelige Kilde, fra hvilken gennem flere Afskrifter Teksten i cod. AM. 166a stammer, vise Læsemaader som i V. 11: birdi betra ber maður brautu ad, en vegnez uera; i 35, L. 2 heor scula mangler; og navnlig i 112, L. 5: not þin^usiu. Afskriften vrimler af grove Forrænsninger, og alle Afvigelser fra R ere ligesaamange Afvigelser fra den egentlige Kilde.

Endnu værre mishandlet er Grottasöngur i den Afskrift, som findes i samme Hskr.; den vrimler af meningsløse Udtryk og af alle Slags Feil; som et Eksempel kan nævnes Begyndelsen af V. 3: þær þraut þulu þianýg silldar, leingur ludra liettum stefium, hvor r viser sig at være den oprindelige Kilde. Man kan derfor ikke lægge nogensomhelst Vægt paa Afvigelser fra r i denne Afskrift, som i V. 2, L. 4: beiddar, i V. 4, L. 3 Froda lid; i V. 7 (umiddelbart efter V. 6 L. 8) Eigi meir sofit enn mōndull hrærist, edur leingur en liod eitt quedid, o. s. v., o. s. v. Jeg forbigaar de os her ikke vedkommende Stykker, som Hskr. indeholder.

En Afskrift af Hávam., der er nær beslægtet med den, som cod. AM. 166a indeholder, findes i No. 13. 4to i Univ. Bibl. i Christiania. Dette Papirhskr., som indeholder SnE. og Hávam., er, efter Bemærkning foran fra 1807 af Geir Vidalin, en egenhændig Afskrift af Eyólfur Jónsson á Völlum i Svarfærdal. V. 1, L. 5—7 lyder her: þvi ongvanm mā órvænt um alldur vera, hvars hans sitia flendr á fleti firir.

Cod. AM. 166b oct. (se S. XLV) indeholder en Afskrift af Grott., der slutter med V. 9, og som er meget nær beslægtet med Afskriften i cod. AM. 166a.

Cod. AM. 751. 4to, som efter Arne Magnussøn er skreven af Guðmundr Andresson († 1654), indeholder Vspá, Hávam., „Rigspáttur“, Snorra Edda. Har intet selvstændigt Værd. Afskriften af Vspá og Háv. er nær beslægtet med den i Resens Udgave benyttede „codex Christiærni Noldii“. At Afskriften af

Vspá væsentlig grunder sig paa R, vise f. Eks. følgende Læsemaader: i I, 23, L. 1 gengengv; 26, L. 1 var; 33, L. 7 á vordr; dog har den i V. 1 helgar kindr og valldædurs efter H. Særlig kan mærkes, at den ved 15, L. 3. 4 i Randen har (efter SnE.): havr. glöinn. hugstari. hleidolfr. dore. ore. dufr. andvari; V. 60, L. 5—6 findes i den forvanskede Form minnast á fornū mál oc dæme. — At R er den egentlige, skjönt ikke umiddelbare, Kilde ved Háv., viser f. Eks. V. 112, L. 5 not þuðat set; denne Afskrift har efter Háv. 86, L. 4 heidrikkum himne. oc hlæiande herra. Teksten i „Rigspáttur“ stammer fra W, som f. Eks. i V. 1 alsæmin viser.

Cod. AM. 165 oct. er efter Arne Magnussön ligeledes skreven med Gudmund Andreßöns Haand. Indeholder Vspá, Grott., „Rigskviða. Runakapituli. Aðskiljanleg excerpta ur Eddu“ m. m. Teksten af Vspá stemmer nær overens med den, som 754. 4to indeholder; i Randen ere Varianter skrevne til, der tildels stamme fra Codd. af SnE., saaledes i I, V. 40 tiugari, al. tregari; i I, V. 53 harmur, al. hamur. Særlig mærkes følgende Varianter: I, V. 1, L. 3 meiro og minne, i Randen: alii magna og moda; V. 4, L. 2 biðum — baudmum; V. 4, L. 6 suala — salar; V. 8, L. 2 jodyr — jadar; disse Afsigelser fra de gamle Skindbøger (hvoraf enkelte allerede findes hos Björn á Skarðsá) maa være fremkomne ved Conjekture, vilkaarlig Forandring eller ved Forvanskning. Optegnelserne af de øvrige Digte i dette Hskr. ere ligeledes uden selvstændigt Værd; Grott. grunder sig paa r (se f. Eks. i V. 3, L. 8 st^uudga), Rig., der ikke stemmer overens med Afskriften i 754. 4to, paa W (V. 1, L. 3 alsæminn), Runacap. paa R (V. 139, L. 6 aptur þatan).

Med Afskrifterne af Vspá i cod. AM. 754. 4to og cod. AM. 165 oct., der begge ere skrevne af Gudmund Andreßön (Gudmundus Andreæ), kan sammenlignes følgende Bemærkninger af samme Mand i Resens Udgave af Vspá (edit. 1): „Binas fuisse constat Völu Spaar seu gnomas Volæ, Völu Spaa en Meire og Völu Spá hin skemre; majorem scilicet et minorem: posteriorem hic nempe minutam tantum habemus, è priori porro multa reperiuntur citata, ut infra videbimus“. — „In prima Strophæ occurrit è Majori Voluspa aliter citatum quam Meire og Minne Møgu Heimdallar: Magna og Móða Møgu Heimdallar.“ „3. Ar var allða tha Ymer bygde . . . In Edda ipsa citatur è Voluspa majori in hunc modum: Ar var allða tha er ecke var.“ „4. . . Salar Steina: Suala Steina reperiatur in codice antiquo“. „... Biðum ? . . . notandum in codice antiquo scribi Baudmum.“ „Jam Deergi sunt enumerati, qui alias dicuntur in Voluspaa majori Liösüllfar.“ Det er en aldeles vilkaarlig og forvirret Maade, paa hvilken Gudmund her skjælnet imellem Vspá in skemri, hvilket Naen han tillægger Vspá, som Digtet findes i R, og Vspá in meiri, som han siger vi ikke har fuldstændig tilbage, men af hvilken der findes mange Citater. De Citater, som efter ham ere tagne af Vspá in meiri, ere Varianter hentede fra Codd. af SnE. eller fra Papirafskr.; ja Udtrykket Liösüllfar, som skal bruges om Dværgene i Vspá in meiri, er jo kun laant fra Prosafortællingen i Gylfaginning.

Her kan mærkes, at Völuspá i Papirafskr. oftere faar Tillægget tveföld; saaledes nævner i cod. AM. 739. 4to Arne Magnussön blandt en hel Del — nu tabte — Sæmundar-Eddur ogsaa „Sr. Halldörs i Reykhollte 4to. Sigurðar Biörns-sonar lögmanns fol. báðar eins, rángar, með tvefalldræ Völuspá i“; ligeledes har O i Fortegnelsen over „þættir Sæmundar Eddu“ Völuspá tveföld. Da Afskriften af Vspá i O ikke blot grunder sig paa R, men ogsaa paa H og tildels paa Codd. af SnE., saa tror jeg at Tillægget tveföld henpeger til en dobbelt Kilde for Teksten.

Cod. AM. 164 oct. paa Papir, fra anden Hælfedel af 17de Aarh., indeholder foruden noget af SnE. og andet Vaffr., hvis Begyndelse mangler, Vspá, Alvissm.,

„Skirnir ljöd“, længere frem Slutningen af Gaadedigtet i Hervar. s. (med Commentar), samt noget af Härbr. Alt uden selvstændigt Værd.

Cod. AM. 281. 4to. paa Papir, fra omkring 1680 (Jón Sigurðsson), indeholder navnlig mange Stykker, som ere afskrevne efter Hauksbók; sidst kommer Völuspá, hvis Tekst grunder sig baade paa H og paa en Afskrift af R. Her findes ikke de falske Dværge navne i I, V. 16, derimod de i Papirafskr. almindelige Linjer i V. 61 og 65.

Andre, her ikke nævnte, i forskellige Bibliotheker bevarede Afskrifter paa Papir af enkelte her udgivne mythiske Digte, som findes i R eller andre gamle Skindbøger, har ligesaaalidet Værd. Dette gjælder uden Til ogsaa om det i Catalogen over Isl. Hskr. i Bodleian Library i Oxford 100 C. nævnte „Hávamál, exemplar vetustum (impressis editionibus non adhibitum)“, hvorpaa Jón Sigurðsson har gjort mig opmærksom.

Af større Samlinger fra senere Tid af de her udgivne Digte med Titelen „Edda Sæmundar ins fróða“ har jeg allerede nærmere omtalt en fra 17de Aarh. i det kgl. Bibl. i Stockholm (cod. 15 oct., se S. LIII—LV) og en fra det 18de Aarh. i det kgl. Bibl. i Kjöb. (cod. 1866. 4to, ny Sml., se S. LVI—LVII). Alle andre Sæmundar-Eddur fra nyere Tid ere for de Digtes Vedkommende, som ere bevarede i gamle Skindbøger, ligesaa uselestændige og af ligesaa liden Betydning for Tekstkritiken som de to nævnte St. og L, og efter min Mening har ingen af dem (naar Slutningsversene i Sigdr. undtages), saalidt som St. og L, fra tabte Kilder bevarer ægte Vers, Verslinjer eller enkelte Ord, der mangle i Membranerne. Navnlig findes i det kgl. Bibl. i Kjöbenhavn mange saadanne Samlinger, ikke ældre end 18de Aarh.; af disse skal jeg nævne nogle.

No. 1109 fol. i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, her mærket C. Har Titelen Sæmundar Edda ens fróða. Foran er fæstet et Blad, hvorpaa er skrevet bl. a. følgende: „Dette Hr. Conferenceraad B. W. Lurdorps Exemplar af Edda Sæmundar i folio . . . er en fast accurat og paalidelig Afskrift af den Edda, som forrige Con-Rector paa Holum John Egilsen, nu Pastor Lausensensis, har været Eyere af, hvilket Exemplar ikke aleene er bleven confereret med nogle codicibus chartaceis en gl. Membr. men og med en meget ypperlig codice chart. egenhændig skreven af Sal. Hr. Ejulf Jonssen, fordum Præst til Walle udi Svarfadardahl. (Underskrift) J. Olavson (og med forskjellig Haand) Vice-Laugmand i Island. November 1769“. Dette Hskr. er, ogsaa med Hensyn til de i Randen skrevne Varianter, meget nær beslægtet med L. Det begynder med Vspá, følger Ordenen i R indtil og med Þrymskv.; derpaa kommer Wegtams qviða. Grotta saungr. Grou galdr er hun gol syni sinom dæp. Fiðlsvins mál. Hyndlu liopþ. Fra Vaulundi (Volundar qviða chartis). Saa følges igjen Ordenen i R (Lacunen i R er udfyldt efter Völsungasaga). Efter Hamðism. kommer: Hrafn galdur Opins (Forspialls liod). Formæli til Gest (sic) speki Heidreks kongs. Her hefiast Soolar liod Sæmundar ins fróða.

No. 1108 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, her mærket B; har tilhørt Suhm. Paa første Blad er skrevet „af Bibliothechu Hytardalensi exscripta af Arna Bodvari Poët. Island.“, paa andet som Titel „Edda Sæmundar ens fróða“. Har først Digtene i R i samme Rækkefølge som i Skindbogen, dog ogsaa andre Overskrifter end de der forekommende (f. Eks. Fra Hiorvarpi oc Sigrlinn eda Qvida Helga Haddinga scapa). Teksten stammer i disse Digte aabenbart fra R. Derefter følger Wegtams qvida. Fiðlsvins mál. Hindlu liop. Grou galdr er hon

syni gól apr enn þat Opinn i helio hvarf oc hon var dæp¹⁾). Solar liöþ. Hrafnna galldr Opins Forspiallsliöþ. Fræ Fenio oc Menio. Formgli at Getspeki Heiþreks konongs (med Gaaderne). Rigsþula mangler her.

No. 1869 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöp. ny Sml. med Titelen *Sæmundar Edda*; her mærket S. Er identisk med „S“, det Haandskrift i Suhms Eie, som omtales i *Edda Sæm. ed. AM. I*, p. XLIV. Det er afskrevet efter et Papirhshr., som har tilhørt Langebek, og Indholdet kan nogenlunde ses af „*Ordo codicis Langebekiani*“, som er meddelt i *Edda Sæm. ed. AM. II*, p. XVIII—XX. Forspjallsliöþ mangler her.

No. 1111 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöp. ny Sml. her betegnet ved M, fra sent i 18de Aarhundrede, vistnok tildels Afskrift af No. 1869, 4to. Her findes Hrafnna-Galldr Opins [Al. Forspiallsliöþ] afskrevet efter en anden Original end det øvrige, som man ser af følgende Bemærkning foran ved Registret: „Den 6te Ode som kaldes Othins Raene-galder fattedes.“

No. 1110 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöp. ny Samling; *Sæmundar Edda* fra 18de Aarh. Først staar Sölarliöð, derpaa Vspá. Hskr. er ufuldstændigt i Slutningen: det ender i *Atlam. V. 19*; de Digte, som følge efter *Atlam.* i R, mangle, ligesaa *Grott.*, *Rig.*, *Hyndl.*, *Grög.*, *Fjölsv.*, *Forspj.*

No. 1867 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöp., ny Samling, har Titelen: „*Edda*, þat er Fræþi fornmannna. Samanskriþof af Sæmundi presti Sigfússyne enom frøþa. Enn nú at nyo uppskriþof. Anno 1760. Af Sr. Olafse Bryniúlfs syne ad Kirkiu-baj i Austfördum.“ Indeholder først Gunnarsslagr paa upaginerede Blade og ikke optaget i „*Registur yfer kvíþljunga Sæmundar Eddu*“; har efter *Völundarkviða*: *Grög.*, *Fjölsv.*, *Grott.*, *Hyndl.*, *Söl.*; *Forspj.* mangler her. Efter „*Sæmundar Edda*“ følger bl. a. „*Útlegging Biörns á Skardsá yfer Vælu spaa*“, samme Forfatters Nokkuð lítið samtak um rúnir; Vafþr. (ikke samme Tekst som den forud indtagne, dog ligesaaltid af selstændigt Værd) med Commentar; ogsaa en Gaade af Getspeki Heiðreks. I *Hávamál*, heor Afskriften — ligesom ved alle de andre Digte — er uden selstændigt Værd (jfr. f. Eks. *V. 14*, *L. 4*: þap er apur bestur; i *71*, *L. 2*: hundur), mærkes følgende Aftigelser, der stemme overens med *Resens* Udg. (1665): i *V. 39*, *L. 5*: so arfax; *V. 61*, *L. 1*: þveigin oc kempur; efter *V. 86*, *L. 6*: Heiþrikom himni, hleamþi herra, biarnar fimleik eþor barni höfþingia, siukom kálfi, o. s. v.; har *V. 111*, *L. 1* saaledes: Mal er þulo at þilia ei leingar; *L. 7—8* i følgende mishandlede Form: heirda ek a doma med dagræþom.

No. 1873. 4to. i kgl. Bibl. Kjöp. ny Sml. Hskr. fra sent i 18de Aarh. indeholder Vafþr., Getspeki Heiðreks, Vegt., *Grott.* med Fortale efter r, samt et Par Digte, som her ere os uvedkommende.

Flere andre *Sæmundar-Eddur* paa Papir i kgl. Bibl. Kjöp. ny Sml. kan ganske forbigaaes.

Efter *AM.* Udgaave har jeg i Anmærkningerne til *Forspjallslj.* og *Söl.* anført enkelte Læsemaader af *Erichsens* Hskr., der var afskrevet efter L, men hvor i Randen Varianter vare skrevne til efter forskjellige andre Papirafskrr. (se *Edda Sæm. ed. AM. I*, p. XLII); af *Geir Vidalins* Papirhskr. af *Sæm.-Edda* fra 17de Aarh., der synes at have indeholdt en af de bedre Afskrr. af *Forspj.* (*ed. AM. I*, p. XLIII); samt af den Afskrift af *Forspj.*, som *Gunnar Pálsson* eiede (*ed. AM. I*, p. XLVII).

Ikke større Værd end de hidtil opregnede *Sæmundar-Eddur* fra 18de Aarh.

¹⁾ Denne forvirrede Overskrift maa vel være en Sammenblanding af Overskriften til *Grög.* og af en Overskrift, enten til *Vegtamskviða* eller til *Forspjallsliöð*.

har Rask Addit. No. 21a. 4to i Univ. Bibl. i Kjöb., hvilket Papirhskr. efter Meddelelse af Prof. P. G. Thorsen er identisk med det efter Rasks Udg. citerede „Eddubrot Rasks“. Det indeholder de i R optagne Gudekvæder samt Vegt. (foran Alrism.), Grott., Grög., Fjölsv., Hyndl.

Ældre er cod. AM. 738 4to, O (jfr. S. LII), paa hvis Titelblad staar 1680. Paa næstsidste Side staar: þesser eru þettir Sgmunpar Eddu. 1. Vøluspá tuefölp. 2. Havamál. 3. Runatalzpáttur. 4. Vafdrupnismál. 5. Grymnes mál. 6. Skýrnis sár. 7. Harbarþs liop. 8. Hymes kvypa. 9. Egis drekkka. 10. Loka glepsa. 11. Hamarzhymt. 12. Vegtámskvypa. 13. Alvis mál. Alle disse Digte findes i Hskr.; Teksterne ere væsentlig af samme Art som i St.: de grunde sig paa R, dog saaledes, at i Vspá ogsaa H og enkeltvis SnE. ere benyttede, og for Vegt. er A Kilden. I Vegt. findes de i Papirafskrr. almindelige Tilsætninger og Forandringer, i Alb. Verset mellem 8 og 9, o. s. v., o. s. v. Særlig mærkes, at i Vspá efter I, V. 15 er skrevet (Hleri), men ikke de dermed ellers følgende Dværgenavne, og at i Háv. efter katli V. 85 i Randen er skrevet heydrjúkum himni hléandi herra. Adskillt fra Fortegnelsen over Gudekvæderne ved en Streg følger derpaa en Fortegnelse (14—27) over de heroiske Kvæder, som findes i R, med Navne, som i flere Stykker afvige fra Overskrifterne i R, men som gjenfindes i de fleste Papirafskrr., og saaledes at flere Digte ikke særskilt ere opførte. Af de heroiske Digte, som i Hskr. ere opregnede, findes der kun de ovenfor S. LII nævnte Stykker. Efter en Streg kommer derpaa i Fortegnelsen: 28. Grotta svngur. 29. Gröugalþur. 30. Fjarlsvyns mál. 31. Hyndlu liop. Rigsp. og Forspjallslj. findes ikke i dette Hskr. Sölarljöd, der ikke er optaget blandt „þettir Sæmundar-Eddu“ er derimod her optegnet (efter en Gridformular), derpaa følger Getspeki Heidr., og saa Versene af Reginism. („Sigurðar hviða önnur“). O indeholder ogsaa mangt og meget andet, som her ikke vedkommer os.

Andre lignende Samlinger findes nu ikke i den arnamagnæanske Samling, men i cod. AM. 739. 4to nævner Arne „Sæmundar Eddur geyse margar“, som vistnok har været i hans Eie og ere brændte; de maa efter et Udsagn af Arne, som nedenfor anføres, alle have været Afskrifter yngre end „initium episcopatus Brynjólfs“, og alle maa de have været afhængige af R. Han opregner i alt 15, deriblandt „med hendi Mag. Brynjólfs, framan af, frá Oddi Sigurðar syni, fol.“ „i Mag. Brynjólfs var fleira en i membranis“; „med hendi Björns á Skarðsá, gandraung“; „Jóns i Oddgeirshölum 4to membr.“; „med minne eigin hendi fol. þar af hafa copíur Sr. Jón i Hitardal og Páll lögmaðr.“

Allerede 1650, ja endog nogle Aar tidligere har der vistnok været Afskrifter af flere Gudekvæder, navnlig Vspá, Háv., Vegt., som indeholdt mange af de fra de gamle Skindböger afvigende Læsemaader og uægte Tilføielser, som gaa igjennem de fleste Papirafskrr. fra anden Halvdel af 17de og fra 18de Aarh. Dette tør slutes af hvad forhen er meddelt om enkelte Papirafskrr. (se især S. LVIII f.); herpaa tyder ogsaa et Brev af 1651 fra Brynjólfur Sveinsson til Ole Worm (i Olai Wormii epp., p. 1056—1068), i hvilket der findes talrige Citater af Digtene i Sæmundar-Edda, navnlig Vspá, Háv., Vafþr. og Sigrdr. Som man maatte vente, er den af Biskoppen benyttede Tekst en Afskrift af R (af Háv. 143 anfører han saaledes: enn fyrer Alfum Dualin, Dain ok dvergum fyrer); men det er at mærke, at vi her i Háv. V. 111 finde nogle uægte Tilsætninger, som gaa igjennem en hel Del Sæm.-Eddur: „Locus ex Hafamálum adlatus in meo exemplari integer sic habet: Maal er að þýlia þulur stórar ... Um Runar heyrðak oc regindoma ne of risting þaugþo ...“ O. Worms Oversættelse af Háv. 111 i Lit. Dan. ed. II (1651), c. 3 slutter sig til samme forvanskede Tekst, som

findes i *Resens Udg.* 1665: Mál er þulu at þylja ei lengr . . . heyrða ek á dóma með dagræðum.

De hos Björn á Skarðsá forekommende Citater af de mythiske Digte vrímle af Feil og vise ingensteds hen til nu ukjendte Kilder. I „Nokkuð lítið samtak um rúnir“ fra 1642 anfører han af *Hávamál* V. 130, L. 5—10; V. 115, L. 5—7; V. 120, L. 5—7; V. 137, L. 5—15; der er flere Afsigelser fra R: i 115 opnarunum for eyrarvno, i 120 ræðum for rvnom; i 130 geta for qveþia; i 137 ox for ax, hel for hvið; men margre for mange i V. 130 viser uimodsígelig, at hine Afsigelser kun ere Fortanskninger og at den benyttede Afskrift af *Háv.* stammer fra R, om end gennem flere Led. I sin Commentar over Vspá har Björn benyttet en yderst feilfuld Tekst af Digtet, som for største Delen stammer — middelbart — fra R (dette viser f. Eks. Læsemaaden veltengis i I, V. 8), men som derhos har optaget flere Læsemaader fra H (som framtelja i I, V. 1, sal i I, V. 20) og fra r af SnE. (saaledes navnlig i I, V. 9). Alle Afsigelser fra disse Skindbøger ere sikkert enten Fortanskninger eller Gjetninger uden Støtte i noget gammelt Hskr., saaledes heimis kindur i I, V. 1, L. 2; inðar i I, V. 5, heorvæð mærkelig nok den rette Mening er funden; niðum for niðjum i I, V. 6, o. s. v.; i samme Afhandling er der enkelte Citater af Vafþr. og Grimm., som heller ikke henvise til nogen nu ukjendt Kilde.

I Björns anden Commentar over *Sigrðr.*, som følger efter Commentaren over Vspá (se S. XLV), og ved hvilken han ligesaavel som ved den i „Nokkuð lítið samtak“ indeholdte har benyttet en feilfuld Afskrift af den Tekst, som foreligger i Cd. af Völs., forekommer et Citat, som fortjener Opmærksomhed: en það sem hér stendr: I gumna holdi, gaupnis oddi ok á gýgjar brjósti þá hefi eg séð i einum litlum Eddubálki (saa cod. Stockh. 38 fol.; „bæklr“ i No. 1886 4to, kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml.) forgömlum (fornum 1886) sem laungu aðr undan gekk Snorra Eddu, þar eill Völcan eðr nornin rista láta á Gnugis skiðu ok á Grana brjósti, heað nokkurir meina skiðu skapta sem gegni geiri Óðins.“ Menes ved „einn litill Eddubálkr (Eddubæklingr?) forgamall“ R? rigtignok staar skiðu ikke i R, men denne Afsigelse kunde vel forklares ved Björns store Unöiagtighed.

Den Digtsamling, som nu kaldes *Sæmundar Edda*, blev paa Island, efter at den i omtrent to Aarhundreder synes at have været næsten ubekjendt eller upaaagtet, i 17de Aarhundred først almindelig bekjendt, da Biskop Brynjolv havde faat *codex regius* i sit Eie. Der er ikke Spor til nogen fuldstændig Afskrift, som er ældre end dette Tidspunkt: „öll Exemplaria [Sæmundar Eddu], sem eg séð hefi, eru yngri en initium episcopatus Brynjolfi“ vidner Arne Magnussøn i Addit. 65. 4to i Univ. Bibl. Kjöb. (efter Meddelelse af Jón Sigurðsson). Jón Guðmundsson lærði kjender i sit Skrift om *Edda* (cod. Isl. 38 fol. Papir i kgl. Bibl. Stockh.) aldeles ikke Digtsamlingen: vistnok citerer han Vers af Völuspá, som ikke findes i SnE., men dem har han taget fra *Hauksbók*, som han kjendte; ogsaa omtaler han det i *Þrymskviða* behandlede Sagn, men dette kjender han fra *Þrymlur*, Rimerne om *Thrym* (disse Oplysninger ere mig først meddelte af Guðbrandr Vigfússon). Dog er det at mærke, at Björn á Skarðsá allerede i sin Afhandling „Nokkuð lítið samtak um rúnir“, der sikkert er skreven 1642,

kjender Hávamál, se S. LXIII¹). Maaské kan dette forklares saaledes, at Biskop Brynjolv allerede saa tidlig havde fundet cod. reg. frem. Dog synes den af Björn benyttede Afskrift at maatte stamme fra R gennem flere Led; og de Vers af Vspá, som han i sin Commentar over dette Digt²) citerer, gives i en fra R saa stærkt afvigende Form, at det synes mindre rimeligt at tænke paa en Afskrift, som blev tagen umiddelbart fra R, efterat Biskop Brynjolv havde fundet denne Bog frem, men sandsynligere, at Afvigelserne ere opstaade derved, at allerede en Stund længere tilbage en Afskrift af Vspá i R var tagen, og at denne gjentagne Gange var bleven afcopieret, inden den blev saa forandret, tildels derved, at ogsaa H og Codd. af SnE. bleve benyttede. Det samme gjælder om nogle før omtalte Papirafskrr. af Háv. fra 17de Aarh., som ere stærkt afvigende fra R. Ogsaa Slutningsversene i Sigrdr. ere efter min Formodning (S. LI) bevarede fra en ældre Afskrift af enkelte Digte i R. Skjønt fuldstændige Afskrifter af R saaledes ikke synes at have været kjendte før Biskop Brynjolvs Tid, har dog mulig allerede tidligere Optegnelser af enkelte Digte, navnlig maaské Háv., Vspá, Sigrdr., efter samme Skindbog været i Omløb. Her er en Bemærkning af Vigtighed, som Arne Magnusson med egen Haand har nedskrevet (Addit. 65. 4to, se ovenfor): „Þormóðr Torfason [født 1636], hërumbil um sæxtugt, segist i úngdæmi sínu hafa heyrt fôður sinn citera nokkuð „úr Sæmundar eddu“, sem hann hafi sagt hafa „fyrir ^{nockru} laungu (sic) lesað“ — þetta sagði Þormóðr fyrir víst — og má þar af sjá, að menn hafa þá vitad af þessari bók og kallað hana svo fyr en Brynjólfr eignadist cod. reg.“

Ligesom de her udgivne Digte i nyere Tid først bleve almindelig bekjendte, efterat Biskop Brynjolv havde fundet R, saaledes bragte ogsaa han Navnet Sæmundar Edda i almindelig Brug. I den gamle Tid er Edda det faste Navn for den nu saakaldte Snorra Edda og findes først som saadant i den upsalske Skindbog, derimod er det aldrig brugt som Navn paa en Samling af folkelige mythiske og heroiske Digte; se Egilsson Lex. poet. Edda 2) og Guðbrandr Vigfússon i Maurers Artikel Graagaas i Ersch

¹) Herefter ere Guðbr. Vigfússons Ytringer hos Maurer Graagaas S. 98, Anm. 83 at modificere.

²) Allerede Stephán Ólafsson i sine Noter til Vspá, der ere trykte i Resens Udgave og efter Fortalen til denne forfattede i 1644, polemiserer mod Forklaringer til dette Digt af Björn á Skarðsd, hvilke dog kun tildels stemme overens med de, som findes i Björns Commentar i Cod. Stockh. 38 fol.

und Gruber *Encycl. Særtryk* S. 98. „I Digte og Viser fra 14de Aarh. af og lige ned til Nutiden tales meget ofte om Eddulist, Eddument, Edduskil, Edduregla... og lign., hvorved Udtrykket altid henviser til den mere udviklede Kunstpoesi, for hvilken Snorres *Compendium* giver Regler, i Modsætning til den simplere, naturligere Folkepoesi; ogsaa alene om Snorres Værk bruges Navnet Edda i prosaiske Skrifter fra Begyndelsen af 17de Aarh.“ (Graa-gaas, *anf. St.*). Men naar Biskop Brynjolv paa Afskriften af R skrev som Titel Edda Sæmundi multiscii (S. XVIII), saa har han deri dog vistnok sluttet sig til Meninger, som vare udbredte blandt hans Samtidige. Man tilskrev Sæmund en omfattende Forfattervirksomhed og antog, at der havde været en stor Edda, hvoraf der kun var levet Brudstykker; navnlig fremsatte Björn á Skarðsá uden gammel Hjemmel den Paastand, at den prosaiske Edda oprindelig var forfattet af Sæmund og kun foreget af Snorre, hvilket blev fulgt af flere, bl. a. Arngrímur lærði; ved Citater af Snorra Edda nævner Björn snart Sæmund alene som Forfatter, snart Sæmund og Snorre tilsammen. Og Særa Magnús i Laufás sluttede deraf, at Snorra Edda ikke var tilstrækkelig til at forklare mange af de deri forekommende Gudenavne, at der havde været en af selve Æserne eller deres Ætlinger forfattet ældre Edda, som nu var tabt og hvoraf der i Snorra Edda kun var bevaret et Udtog. Paavirket af disse Meninger klager Biskop Brynjolv, før han har fundet den gamle Skindbog, som indeholder Digtsamlingen, over Tabet af „*ingentes thesauri totius humanæ sapientiæ, conscripti a Sæmundo sapiente, et imprimis nobilissima illa Edda, cujus vix millesimam partem reliquam nunc præter nomen habemus, atque hoc ipsum, quod habemus, omnino perditum fuisset, nisi Snorronis Sturlæi epitome umbram potius et vestigia, quam verum corpus Eddæ illius antiquæ, reliqua fecisset.*“ Da nu Biskoppen fandt R frem, var det naturligt, at han antog, at denne Bog indeholdt den gamle af Sæmund forfattede Edda. Se om dette udførligere Arne Magnússon i *Vita Sæm. i Edda Sæm. ed. AM. I, p. LX. XIV-XV. XXVII*; Guðbrandr Vigfússon hos Maurer Graa-gaas S. 98 f. At dog Navnet Sæmundar Edda om Digtsamlingen ikke var aldeles ukjendt før Biskop Brynjolvs Tid, synes at gøres rimeligt ved det S. LXIV anførte Vidnesbyrd af Torfæus, skjönt intet med Tryghed lader sig bygge herpaa. Det af Biskoppen anvendte Navn blev fra hans Tid almindeligt for R og for den deri indeholdte Digtsamling. Allerede Björn á Skarðsá optog det i sin Commentar til *Vspá*, hvor det f. Eks. heder: „*bók sú, sem Sæmundr prestur Sigfússon hinn fróði hefir samansett, er ulla í ljóðum; ... hafa margir kallat þá bók Sæmundar*

ljóðabók“ (cod. Stockh. 38 fol., S. 240); „vil ek fyrst tala nokkuð um þá dimmu og djúpskildu spá, er Sæmundr setr undan í bók sinni, og kend er við völu“ (S. 241 f.); „allt þetta hér sagt kemr fram í Eddu Sæmundar í þeim afgamla ljóðahætti, spásögnum og spakmælum“ (S. 252). Fra Björn skriver sig ogsaa snarest den ovenfor S. XLVI anførte Optegnelse, hvori Udtrykket Sæmundar ljóða-Edda bruges.

Man tænkte sig Sæmund enten som Forfatter eller som den, der først havde opskrevet Digtene med latinske Bogstaver. Men i Skrifter, der ere saa gamle, at deres Udsagn kunde antages at grunde sig paa en ægte Tradition, findes intetso姆helst Vidnesbyrd om, at Sæmund skulde have forfattet Digtene i Samlingen, hvilket ogsaa for de allerfleste Digtes Vedkommende er umuligt, eller at han skulde have samlet saadanne Kvæder; vi maa da af indirecte Vidnesbyrd tilnærmelsesvis søge at udfinde den Tid, paa hvilken Digtene ere samlede. Først maa dog mærkes, at Samlingen, da den kom i Stand, baade i Omfang, Ordning og i Redactionen navnlig af de prosaiske Stykker sikkert har været temmelig forskjellig fra den, vi kjende fra R og tildels fra A; ti af enhver Afskriver forandres eller tilføies gjerne en hel Del efter andre Kilder eller efter eget Skjøn, undertiden skydes ogsaa noget ud — allerede i de to nævnte Skindbøger har vi to noget forskjellige Redactioner —; men saalænge den overveiende Del grunder sig paa én og samme skriftlige Optegnelse, kan vi dog tale om én og samme Samling.

Ikke alene er der i gamle Skrifter intet Vidnesbyrd om, at Sæmund har samlet de i R optagne Digte, men der er endog flere Kjendsgjærninger, som tale derimod. At en saa omfattende skriftlig Samling af de gamle Digte skulde være kommen istand allerede saa tidlig, stemmer slet ikke overens med det Billede, som gives os af den islandske Litteraturs Omfang og Stilling paa den Tid i den af Þóroddr rúnameistari Gamlason omkring 1140 (Guðbr. Vigfússon i Eyrb. S. XLI) forfattede orthographiske Afhandling: til þess at hægra verði at rita ok lesa, sem nú tíðist ok á þessu landi, bæði lög ok áttvisi, eða þýðingar helgar, eða svá þau hin spakligu fræði, er Ari Þorgilsson hefir á bækr sett af skynsamligu viti, þá hefi ek ok ritað oss Íslendingum stafrof (SnE. ed. AM. II, 12). Men at Sæmund ikke kan have istandbragt Digtsamlingen i R, synes navnlig klart deraf, at Snorre Sturlasson, som jeg ovenfor (S. XXVIII—XXX) har søgt at vise, ikke har kjendt denne; ti Snorre, som blev opfostret hos Jon Loftsson, der var Sønnesøn af Sæmund, kunde ikke have været uvidende om et saadant Værk af denne eller have unlladt at benytte det i Gylfa-

gining og Skældskaparmål. *Ja Samlingen kan af denne Grund efter al Rimelighed ikke være ældre eller ialfald ikke synderlig ældre end Snorre. Jeg har (S. XXXI) endog søgt at paavise et — rigtignok enestaaende og usikkert — Eksempel paa, at Snorra Edda er benyttet i Digtsamlingen og at altsaa denne er yngre end Snorres Værk.*

Fra den anden Side har vi et fast Holdepunkt for Bestemmelsen af Digtsamlingens Ælde i de to Haandskrifter, af hvilke vi kjende den. Som forhen sagt, er rimelig det fuldstændigste: R fra Slutningen af 13de Aarhundred, det andet fra Begyndelsen af 14de; de grunde sig i sit Hovedindhold paa én fælles skriftlig Kilde, dog ikke umiddelbart, men gennem Mellemlid. Da disse Mellemlid maa have udfyldt en ikke altfor kort Tid, saa tør vi heraf slutte, at den første Istandbringelse af vor Digtsamling ikke er synderlig yngre end Midten af 13de Aarhundred. — Dette Resultat gjendrives ialfald ikke ved Nornag. þ., hvis Forfatter har benyttet Digtsamlingen. Lidt længere op i Tiden fører vistnok Völsungasaga os. Jeg har foran vist, at Forfatteren af denne Fortælling maa have benyttet en Samling af Oldtidskvæder, der for en meget stor Del maa have grundet sig paa samme skriftlige Kilde, som den, vi kjende fra R (om han forefandt de i R ikke optagne Digte om Sigurds Forfædre og enkelte om hans Ungdomsliv i samme Samling, som de øvrige Völsungekvæder, eller i en anden, lader sig vel nu ikke sikkert afgjøre, skjønt det sidste synes rimeligst). Sagaen har jeg troet at burde sætte til anden Halvdel af 13de Aarh.; men nu ligger der sandsynlig et temmelig langt Tidsrum mellem den Virksomhed, der optegnede Kvæderne efter mundtlige Meddelelser og sammenfattede dem til én Samling, i hvilken de tildels bleve forbundne ved korte Prosastykker, og paa den anden Side den, der omskrev disse Kvæder i Prosa og forenede disse Paraphraser i én omfattende Fortælling; jeg véd ikke, om dette kan styrkes derved, at Sagaen i Sammenligning med Digtsamlingens Prosastykker har Spor af en senere Tids Opfatning: valkyrjur blive saaledes til skjaldmeyjar.

Det synes mig derfor rimeligt, at vor Digtsamling er istandbragt omkring Aar 1240; dog kan gjerne ældre Optegnelser af enkelte Digte i den have været indlemmede. — Jeg holder det for utvilsomt, at dette Arbejde skyldes en Islænding. Allerede paa Grund af Islændingernes og Nordmændenes Forhold overhoved til Forfatter- og Samlervirksomheden ved Æmner af dette Slags maa man, indtil det modsatte er godtgjort, nødvendig tænke paa en Islænding; hertil kommer, at de to bevarede Haandskrifter ere islandske; at Völs. og Nornag., hvori Samlingen er benyttet, lige-

ledes kun kjendes i islandske Hskr. og sikkerlig ere forfattede af Islændinger; endelig peger Forholdet til SnE. i samme Retning. Derimod foreligger der, saavidt jeg véd, intet Vidnesbyrd om, at den skrevne Samling har været kjendt i Norge.

Jeg skal her nævne et Udsagn i Þiðriks s., som synes at vedkomme vor Samling, men af hvilket jeg ikke vover at ud-
drage nogen Slutning om, naar eller hvor denne er bleven til: Norrœnir menn hafa saman fœrt nokkurn part sogunnar en sumt með kveðskap. Þat er fyrst fra Sigurði at segia Fafnisbana. Volsungum ok Niflungum ok Velent smið ok hans broður Egli. fra Niðungi konungi (Nórðmenn hafa samanført nokkurn hlut sögu þessarar cod. AM. 177 fol.). Ok þo at nokkut bregðiz atkvæði um manna heiti eða atburði. þa er eigi undarligt sva margar tungur sem þessi saga fær. en hvar sem hon er sögð þa ris hon nalega af einu efni (denne Tekst i cod. AM. 177 fol. synes rigtigere end den af Unger fra cod. AM. 178 fol. optagne: sva margar sogur sem þessir hafa sagt. en þo ris hon nær af einu efni) Ungers Udg. S. I. Her synes snarest at være Tale om en skreven Samling, der tildels bestaar af Prosa, tildels af Vers. Og da her Sigurd Faafnesbane, Nivlungur og Volsunger nævnes sammen med Velent, Egil og Niðung, uagtet disse to Sagngrupper i Norden ikke ere sammenknyttede ved noget tydelig fremtrædende Baand, saa synes det rimeligt, at herved hentydes til vor Samling, som indeholder baade Digtet om Volund og Digte og Sagn om Sigurd, Volsunger og Nivlungur¹⁾. Men Prologen, hvori ovennævnte Ord findes, har ikke været optagen i det ældste nu kjendte, mest af Nordmænd skrevne, Hskr. af Þiðr. (se Ungers Udg. S. XIII), den findes kun i to islandske Hskr.²⁾; dog synes der mig at være Grund til at antage, at den hidrører fra Forfatteren, men dette er ikke til Hinder for, at Enkeltheder i den kan være tilføiede af senere Afskrivere. Ogsaa er det et omtvistet Spørgsmaal, paa hvilket jeg her ikke skal gaa ind, om Sagaens Forfatter var en Nordmand eller en Islænding; jeg holder det sidste med Rasmann for rimeligst, og ialfald kunde en Islænding om sine Landsmænd i Modsætning til Danske og Svenske bruge Udtrykket norrœnir menn.

¹⁾ Dette gjendrives ikke derved, at Sagnene om Sigurd, Volsunger og Nivlungur i Þiðr. ere nævnte først, ti det kunde ské paa Grund af deres større Navnkundighed; heller ikke ved Navneformerne Velent og Niðungur, ti Þiðr. antyder selv, at den norrœne Samling tildels har haft andre Navneformer.

²⁾ Denne Prolog er ogsaa benyttet i den Bearbejdelse af Odd Munks Olaf Trygvessons Saga, som findes i islandsk Hskr. fra Begyndelsen af 14de Aarh. i kgl. Rigsbibl. i Stockholm (se P. A. Munchs Udg. af dette Hskr. S. 61).

Den Samling af mythisk-heroiske Kvæder, som foreligger os i R, kan ikke have været den eneste paa Island i gamle Dage. Allerede A og Völs. lære os at kjende to i flere Stykker afvigende Redactioner. Og det er rimeligt, at Snorre i sin Edda har benyttet en Samling eller flere, som da har været ældre end den, som foreligger os, og uafhængig deraf; ti om han end af og til har citeret efter Hukommelsen (jfr. S. XXIX), saa er det ikke rimeligt, at han selv har kunnet alt udenad eller altid har havt Folk ved Haanden, der kunde Digtene udenad (jfr. Munch, Norske Folks Hist. 3dje Del, S. 1043).

Da den Digtsamling, som foreligger os, ikke vel kan være bragt i Stand af Sæmund og da der er Grund til at tro, at den er yngre end Gylfag. og Skíldsk., og da endelig Navnet Edda i gamle Dage alene blev brugt om Snorra-Edda, saa synes Navnene „Sæmundar-Edda“ og „Den ældre Edda“ og allermest „Edda“ (uden nærmere Bestemmelse) at være uheldige og forkastelige, ligesaa vist som de ikke har yammelig Hjemmel. Disse Navne, som man nu gjerne lader omfatte alle de Digte, som sene Papirafskr. og Nutids Udgaver optage, har ogsaa fremkaldt skjæve Forestillinger, som tildels endnu ere ganske almindelige; man tænker sig Indholdet af den Samling, som nu udgives under et af disse Navne, som et bestemt begrænset Afsnit, hvad det dog ingenlunde er. Vistnok kan Samlingen siges at meddele næsten alt hvad der er os bevaret i den gamle Versform af de folkelige Oltidsdigte, som besynges Gudemyther, men af heroiske Kvæder er der udenfor Samlingen ikke saa ganske ubetydelige Levninger, der tilhøre væsentlig samme Udviklingstrin, som de optagne Digte; saaledes navnlig Versene i Hverfjarar saga; flere af de fra Skjoldungesagnkredsen levede enkelte Vers kan ogsaa, ligesaa vel som Grottesangen, stilles i Række med Volsungedigtene, og det samme gjælder om Brudstykker af Digte, hvori andre heroiske Ætler har været besyngne. — Paa den anden Side har de skjæve Forestillinger om Sæmundar-Edda som en fast afsluttet Helhed for sig bidraget sit til, at man ofte har overset Forskjellighederne mellem de Digte, som sammenfattedes under dette Navn, saa at f. Eks. Vers af „Hrafnagaldur Óðins“ nævntes som Hjemmel for mythiske Forestillinger eller sproglige Eiendommeligheder Side om Side med Vers fra Hedendommen. Et almindeligere, mindre bestemt Navn for Samlingen (maaské norrøn fornkvæði eller fornaldar kvæði Norðrlanda) vilde have været mer passende.

Jeg har søgt at vise, fra hvilke Kilder vi kjende de her udgivne Kvæder, og i Forbindelse dermed gennemgaaet Digtsamlingens Historie; derimod maa jeg her næsten aldeles forbigaa de enkelte Digtes ydre og indre Historie, forsaavidt denne er uafhængig af den skriftlige Optegnelse. Heri er Æmne til mangfoldige Undersøgelser, som tildels endnu saagodtsom ikke ere begyndte. Først fremtræder Spørgsmaalet om de forskjellige Digtes Ælde, om deres oprindelige Hjem og Udbredelse, om hvorlænge de holdt sig i Folkemunde; dertil kan knytte sig Undersøgelser om Efterligninger i Udtryk af de gamle mythiske og heroiske Digte og om Forholdet til de af Middelalderens Folkeviser, som besyngte samme Æmner. Dernæst er der mangt og meget, som gjælder Digtenes Udviklingshistorie: Flere, især mer udførlige Kvæder kan indeholde Afsnit, som tidligere dannede selvstændige Digte eller kjendtes i en anden Forbindelse; enkelte kan ogsaa have optaget Vers, der tidligere bleve kvædne for sig selv. Alle Vers i ét og samme Digt ere, om de end oprindeligt tilhøre dette, ikke derfor altid lige gamle; i Völuspá er saaledes f. Eks. vistnok flere af de Vers, der fortælle om Verdens Skjæbne, som V. 3, bevarede, om end i noget skiftende Form, fra den Tid da de nordiske Folk endnu ikke havde adskilt sig fra sine Stammefrænder, hvilket derimod neppe gjælder om de Vers, som føre den Volve frem, i hvis Mund Kvædet lægges; i Atlakvíða synes V. 23 og 25 at have et mer alderdommeligt og ukunstlet Præg end de fleste andre Vers i Digtet, og de er da rimelig blevene staaende uforandrede igjen fra en ældre Besyngelsesform. I enkelte Digte finde vi en gennemgribende Omarbejdelse, saaledes som Svend Grundtvig i sin Afhandling om den heroiske Digtning (hvori det første Gang er forsøgt at fremstille Omridsene af denne Digtningens indre Udviklingshistorie) med rette paapeger, at Guðrúnarkvíða hin forna tidligere har havt den sædvanlige episke Form. Alt dette har jeg her ladet ligge, ligesom ogsaa Undersøgelsen om Forholdet mellem forskjellige endnu bevarede Digte, der kvæde om væsentlig samme Æmne, f. Eks. Helgakvíða Hund. I og II; Atlakvíða og Atlamál; Guðrúnarhvöt og Hamðismál; kun hist og her, hvor et kritisk Spørgsmaal i det enkelte gav Anledning, kunde en Ytring herom flyde ind i en Anmærkning, saaledes at Gripisspá forudsætter Fáfnismál og Sigrdrifumál. Ligesaa lidt kunde jeg behandle Spørgsmaalet om de i Brudstykker bevarede Digtes oprindelige Helhed eller forsøge at restituere enkelte Vers af Volsungedigte, hvor af den rythmiske Form Rimstavene tildels lod sig gjenfinde i Volsungasagas prosaiske Fortælling.

Et Spørgsmaal, som navnlig er af Vigtighed for Digtenes kritiske Behandling, men hvorved i denne Udgave kun enkelte Bemærkninger dvæle og som her ikke har faat en gennemgribende Indflydelse paa Tekstkritiken, er Spørgsmaalet om den oprindelige Strophebygning. I Modsætning til Munch og Keyser og i Overensstemmelse med N. M. Petersen, Jessen og fl. tror jeg, at fast Strophebygning ved de her udgivne Digte i det hele ligger til Grund; oldengelske Digte kan ikke tale for det modsatte: disse staa tværtimod paa et mer fremrykket og mindre folkeligt Trin i Digtformens Udvikling. Navnlig har Stropher (Vers, Æreuder) der bestaa af to Halvstropher, hver paa 2 Linjepar, vistnok fra først af været gennemførte i de fleste Kvæder, som ere digtede i det episke fornyrdalag (kviduháttir). Afvigelse herfra skyldes tildels Udgifveres og Afskriveres Feil, men maa tildels ogsaa allerede være indtraadt, før Digterne bleve nedskrevne. De har oftest sin Grund deri, at Verslinjer glemtes (hvilket da let kunde bevirke, at to Vers droges sammen til ét); i de fleste Tilfælde ere vi da ikke længere i Stand til med Sikkerhed at restituere det som fattes. Men Slinjede Stropher ere ogsaa jævnlig blevene udvidede, og saadan Udvidelse har sikkerlig oftere fundet Sted allerede paa en Tid, der ligger bagenfor de yngste af de i den gamle Samling optagne Digtes Tilblivelse, paa en Tid, da den folkelige mythisk-heroiske Digtnings Spirekraft endnu ikke var uddød. Jeg tror derfor, at man neppe overalt kan eller bør forsøge at gennemføre Slinjede Stropher. Jeg har i Anmærkningerne indskrænket mig til enkelte Ytringer om uregelret Strophebygning, navnlig hvor Udtryk eller Indhold syntes at røbe Verslinjer som senere tilføiede om end før Digtet blev nedskrevet, eller hvor ogsaa Sammenhængen syntes at vise, at noget var faldet ud. Heller ikke har jeg i Anmærkningerne gjort Forsøg paa overalt at paa-pege, hvor hele Vers vare faldne ud, men for det meste kun, hvor Indholdet af det tabte Vers tilnærmelsesvis kunde bestemmes eller hvor en Bemærkning om et slikt Tab var nyttig for Forstaelsen af de levnede Vers.

Sprogformerne har jeg i det hele beholdt saaledes, som de vare skrevne i Haandskrifterne, og jeg har ikke forsøgt en consequent Gjennemførelse af en alderdommeligere Sprogform, hvorpaa Gislason ved Völuspá og Hávamál har givet en Prøve. Dog burde man i en Udgave, der ikke holder sig strengt til Haandskrifterne, engang søge, saavidt muligt, at gennemføre en Sprogform, der for de fleste Digtes Vedkommende væsentlig blev den samme som i de ældste Digte af navngivne Skalde. Medens saaledes, for at nævne nogle Eksempler, Haandskrifterne vakle mel-

lem þar er og þars, hvar er og hvars, hafða ek og hafðak, ero efter r med Vokel foran og ro, þér, þit og ér, it, líkr og glikr, burde i en saadan Udgave de alderdommeligere Udtryk overalt foretrækkes; es, vesa, vas burde gjennemføres; vr burde skrives i Ordenes Fremlyd paa de Steder i Digtene, hvor v har været hørt i Udtalen; fra den haarde Vokal, som er u-Omlyd af a, burde man adskille den bløde Vokal, der i R almindelig skrives ey og som opstaar af a ved Indflydelse af følgende vj (vi), af e ved Paavirkning af følgende v (ú) og som i-Omlyd af o; ligesom der vel ogsaa kunde blive Spørgsmaal om at optage u-Omlyd af á.

Da kun enkelte Stykker i denne Udgave ere trykte med en af Haandskrifterne uafhængig Skrivemaade, har jeg ikke holdt det for raadeligt i disse at afvige fra det almindelige¹⁾.

Ved nærværende Udgave har det først og fremst været mit Maal at lægge et paalideligt Grundlag, hvorpaa man ved fremtidige Udgaver og Undersøgelser med Tryghed kan bygge. Jeg har derfor villet give en nøiagtig og endog i alle Enkeltheder fuldstændig Underretning om den Form, i hvilken Digtene ere bevarede i Haandskrifter fra Fortiden. Ved Siden deraf har jeg dog søgt at bidrage, hvad jeg uden at forfeile Hovedoiemedet med Udgaven har kunnet, til at føre tilbage det rette og oprindelige, hvor dette i Haandskrifterne er blevet forvansket, gjort utydeligt eller glemt; om jeg end har optaget i Teksten mange Forandringer, som kun grunde sig paa Gjetning, tror jeg dog, at Udgavens Paalidelighed ikke derved har lidt noget Skaar, da jeg overalt i Anmærkningerne har nævnt Haandskrifternes afvigende Læsemaade. Dog kan det vel være, at flere Conjecturer uden tilstrækkelig Grund ere blevene satte ind i Teksten; nogle har jeg selv i Tillæg og Rettelser vist bort. Ofte vilde jeg ikke holde en vovelig Gjetning tilbage, naagtet jeg ikke selv stolede paa at have rammet det rette, ti den turde kanske lede paa Vei, hvor Haandskrifternes Læsemaade tidligere var beholdt uforstaat og uoplyst. Ved de Digte, som blot ere bevarede i sene Papirafskrifter, var en større Dristighed tilladelig eller snarere nødvendig. — Jeg har blot villet tilføie tekstkritiske Anmærkninger, men selv fra dette Synspunkt var en Udtalelse om den efter min Mening rette Fortolkning naturligvis ofte nødvendig.

¹⁾ Dog har jeg brugt de gamle Former med þ, hvor det senere Sprog har d eller t: talðar, höfða, yppu, o. s. v. Nogle Ord skulde jeg ønske at have skrevet anderledes; saaledes burde vel 'ro have været beholdt istædt for 'ru, nótt for nátt, mun for man. Nogle Ujævnheder, f. Eks. gongu i Völuspá men i Sálarljóð gœngu, bedes undskyldte. Ogsaa for min — mer end tilberlig — inconsequente Retskrivning af vort nuværende Skriftsprog maa jeg bede om Undskyldning.

De Haandskrifter, som ere benyttede ved denne Udgave, har jeg, paa de nedenfor nævnte Undtagelser nær, selv gennemgaat, og jeg haaber, at mine Angivelser af deres Læsemaalder i det hele skal vise sig at være paalidelige og nriagtige; navnlig tror jeg at turde udtale dette for alle Skindbøgers Vedkommende. Enkelte Feiltagelser (navnlig kanské ved Papirhaandskrifter), som maatte have indsneget sig, tør vel undskyldes derved, at jeg ikke har kunnet have Haandskrifterne ved Haanden under selve Trykningen. Navnlig R har jeg gjentagne Gange undersøgt; ved A har jeg havt til Hjælp en Afskrift af Professor Unger, ligesom min Gjengivelse af Afskriften af Völuspá i Hauksbók i nogle Enkelt-heder er bleven rettet efter hans Meddelelser. Fra Begyndelsen af Udgaven indtil og med Lokasenna havde jeg ikke selv benyttet r og w, men anført Læsemaalder af disse Hskrr. (nødtvungen tildels ikke med Haandskrifternes egen Retskrivning, men med den i Udgaver almindelig vedtagne) efter andres Vidnesbyrd, navnlig efter den AM. Udgave af SnE. og i Völuspá tillige efter Gislason i 44 Prøver af oldnordisk Sprog og Litteratur; men senere har jeg selv gennemgaat alle her udgivne Stykker, som findes i Hskrr. af SnE., og derefter i Tillæg rettet flere Angivelser¹). U, leß, 757 og Wb har jeg ikke selv benyttet men givet Læsemaalder af dem efter den AM. Udgave af SnE.; S har jeg gennemgaat, men de fleste enkelte Læsemaalder ere tagne fra den AM. Udgave af Sæm.-Edda; Addit. Rask. 21a (Eddubrot Rask) har jeg ogsaa selv flygtig gennemset, men de anførte Læsemaalder ere hentede fra Rasks Udgave af Sæm.-Edda. Læsemaalder af de stockholmske Papirhaandskrifter No. 15 oct., 34 fol. og 11 qv. ere ligeledes ved de enkelte Digte anførte efter Rasks Udgave, men til Fortalen og Tillæggene har jeg selv kunnet benytte No. 15 oct. og 34 fol.; om enkelte andre Papirhskrr., af hvilke nogle Læsemaalder ere anførte efter den AM. Udgave, se S. LXI.

For at man ikke skulde formode, at mine Angivelser om Haandskrifternes Tekst, hvor de afvige fra ældre Udgavers, vare fremkomne ved Trykfeil eller Mangel paa Opmærksomhed, har jeg i Regelen (ikke overalt, især overfor v. d. Hagens Udgave) udtrykkelig modsagt afvigende Angivelser. Afvigende Læsemaalder i andre Udgaver (navnlig Rasks), som grunde sig paa Papir-afskrifter, der stamme fra endnu bevarede Skindbøger, har jeg ikke uden af særlige Grunde nævnt. Ogsaa har jeg med Vilje undladt at nævne flere Conjecturer af andre Udgivere.

¹) Prof. Unger gjør mig nu opmærksom paa, at r i Völuspá I, V. 15, L. 7 (seilagtig) har Skirpir Virpir.

Citater fra Vers i den saakaldte *Sæmundar-Edda* kan ofte være vanskelige at finde i en *Hast*, naar der henvises til en anden Udgave end den, man netop har ved Haanden. Værst er det, naar der henvises til en Udgaves Sidetæl; dermed skulde man aldeles høre op. Man bør nævne Digt og Verstal: men selv om dette gjøres, volder det Møie, at Verstallene i de forskjellige Udgaver ikke stemme overens. Jeg foreslaar derfor, at alle Udgaver for Fremtiden føie til i Randen de Verstal, som findes i en bestemt Udgave (f. Eks. Munchs), der da bliver den faste Norm, hvortil man ved Citater kan holde sig. Jeg beklager, at jeg ikke her har gjort dette.

Trykningen af nærværende Udgave begyndte allerede for fulde 6 Aar siden; Forsinkelsen er navnlig bleven bevirket ved min Fraværelse fra Christiania om Sommeren. Det er da naturligt, at flere Læsemaader og Forklaringer ere nævnte som fremsatte for første Gang af mig selv, medens de dog kan findes i andre Forfatters Skrifter, endog i de, der ere udkomne for flere Aar siden¹).

Den usforholdsmæssig lange Tid, i hvilken Udgaven har været under Trykning, har givet Anledning til, at der til Slutning kommer talrige Tilleg og Rettelser. Da jeg nemlig i Mellemtiden oftere paany saa efter i *Hskrr.*, navnlig i R, og gennemgik Digtene, maatte jeg nødvendig ved Slutningen af mit Arbeide se meget anderledes og, som jeg tror, rettere end dengang, da Teksterne og de derunder staaende Anmærkninger bleve trykte²).

¹) Nogle netop udkomne Skrifter, som jeg ikke kunde benytte i „Tillæg og Rettelser“, opfordre her til et Par Ord. Jeg glæder mig over, at jeg er stude sammen med Gislason i Forklaringen af grænaz II. Hund. I, 50, se Aarbøger f. nord. Oldk. 1866 S. 384 f., hvor han ogsaa sammenligner fridvân segi grâna (Membranen granna) i et Vers i Sturl. III, 216 (Afsnit IX, Cap. 19), og ligeledes i Forklaringen af gôr Hamð. 30, se Aarbøger 1847, S. 160–70. Ligeledes har jeg hørt den Tilfredsstillelse, at min Foraudring vin (Borgvnda) Atlake. 18 med Hensyn til Meningen falder sammen med C. Hofmanns Forslag (i Sitzungsberichte der kgl. Bayer. Akademie der Wissenschaften: Sitzung der philos.-philol. Classe vom 1. Juni 1867) vini, hvilket han opfatter som en forældet Form for Accusativ i Ental; men det kan neppe godtgøres, at en Accus. sg. vini har været brugt saa sent, at den kan hjemles Atlakeviða; i Háv. 155 vil Hofmann læse þær villir og forstaa villir som en forældet Hunkjønnsform; en saadan kan jeg dog ikke let forlige med got. vilþjös; Hofmann bebuder et kritisk-exegetisk Arbeide over Sæmundar-Edda, hvilket jeg naturligvis inndefer med Længsel. Flere af mine Forklaringer og Læsninger ere allerede benyttede i Fritzens Ordbog, i Svend Grundtvigs Skrift om Nordens gamle Litteratur, og andensteds.

²) Her vil jeg tilføie en enkelt Bemærkning, som ikke kom med i Tillæg og Rettelser: Vafþr. 24 fgd. stöttes oc (eða) i Hskrr's Tekst allz þic svinnan (froþan) qreþa oc (eða) þv. Vafþrödnir, vitir ved Vafþr. 38: allz þu tiva ræc æll, Vafþrödnir. vitir („eftersom du jo skal kjende“).

Men særlig har mine „Tillæg og Rettelser“ modtaget en værdifuld Berigelse derved, at min Ven Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn meddelte mig talrige og skarpsindige Bemærkninger til min Udgave; paa mange Steder har han efter min Mening først fundet det rette, i mange andre Tilfælde har hans Bemærkninger klart vist mig Vanskeligheden og ledet mig frem til en ny, og, som jeg tror, sandere Opfatning.

Trykfeilenes Mængde beklager jeg; blandt dem ere opførte flere Feil i Angivelsen af Verstal, som ere opstaaede derved, at der henvises til Digte, som først kom senere i Udgaven og hvis Verstal bleve forandrede, inden de bleve trykte.

Da jeg begyndte denne Udgave, der skulde give det haandskriftlige Grundlag, var det min Plan at lade den følges af en Haandudgave, hvis Skrivemaade ikke bandt sig til Haandskrifternes. Denne Plan fastholder jeg endnu, men jeg vil neppe kunne faa den udført paa de første Aar.

Idet jeg slutter, er det mig en kjær Pligt at udtale min Taknemmelighed for al den Understøttelse, jeg til dette Arbejde fra forskjellige Sider har modtaget.

Det Kongelige Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem bevidner jeg min Erkjendtlighed, fordi det har tilstaaet mig Understøttelse til at undersøge islandske Haandskrifter i Kjøbenhavn.

Blandt de enkelte Mænd, som har ydet mig Hjælp, bør jeg med Taknemmelighed først mindes mine afdøde Lærere, Professorerne R. Keyser og P. A. Munch, som ved Begyndelsen af min Udgave hjalp mig med Raad og Daad; navnlig maa jeg fremhæve, at Prof. Keyser, som først førte mig ind i Studiet af disse Digte og hvis Forelæsninger over dem jeg havde den Lykke helt igjennem at kunne følge, til frit Brug laante mig et Eksempplar af Munchs Udgave, hvori han havde skrevet til de vigtigste af sine Bemærkninger til de enkelte Digte, og at han i Samtaler meddelte mig mange værdifulde Vink og Oplysninger. Det er da let forklarligt, at jeg ofte har haft vanskeligt for at skjelne mellem det, som jeg har lært af Prof. Keyser, og mit eget, og jeg tør ei indestaa for, at en Feiltagelse heri ikke en enkelt Gang kan have hendt mig.

De allerfleste Haandskrifter, som jeg har brugt, gjemmes i de offentlige Bogsamlinger i Kjøbenhavn; dær er mit Arbejde i hoi Grad bleven lettet ved den opofrende Velvilje, med hvilken jeg overalt er bleven mødt; navnlig maa jeg frembære min hjærtelige

Tak til Professor P. G. Thorsen, Overbibliothekar ved Universitets Bibliotheket, til Bibliothekar H. Gundorph, Bestyrer af den arnamagnæanske Bogsamling, og til Justitsraad Chr. Bruun, Overbibliothekar ved det store kongelige Bibliothek. — Ogsaa Overbibliothekaren ved det kgl. Bibliothek i Stockholm, G. E. Klemming, og Overbibliothekaren ved Upsala Universitets-Bibliothek, C. G. Styffe, har vist mig stor Velvilje ved Udlaanet af Haandskrifter.

Vigtige Oplysninger og trofast Hjælp til mit Arbeide skylder jeg Archivar Jón Sigurdsson og Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn, Cand. Guðbrandr Vigfússon for Tiden i Oxford, Professorerne C. R. Unger og O. Rygh i Christiania. Maatte navnlig de finde, at mit Arbeide uaagtet alle sine Mangler betrygger og i nogen Mon fremmer Kundskaben om disse mærkelige Oldtidsdigte!

Sophus Bugge

I N D H O L D.

	Side		Side
Völuspá I.	1	Fáfnismál.	219
— II. (<i>cod. reg.</i>)	12	Sigrdrífumál.	227
— III. (<i>Hauksbók</i>)	19	— <i>Anmærkning.</i>	234
— IV. (<i>codd. af Snorra-Edda</i>).	26	Brot af Sigurðarkviðu.	237
— <i>Excurs.</i>	33	Guðrúnarkviða hin fyrsta.	242
Háramál.	43	Sigurðarkviða hin skamma (Sigurðarkviða Fáfnisbana III).	247
Vafþrúðnismál.	65	Helreið Brynhildar.	260
Grimnismál.	75	Dráp Níðunga.	264
Skirnismál (fyr Skirnis).	90	Guðrúnarkviða önnur (Guðrúnarkviða hin forna).	265
Hárbarðsljóð.	97	Guðrúnarkviða hin þriðja.	274
Hýmiskviða.	105	Oddrúnargrátr.	276
Lokasenna.	113	Atlakviða.	282
Þrymskviða (<i>mindre rigtig Hamarsheimt</i>).	124	Atlamál hin grœnlensku.	292
Alvismál.	129	Guðrúnarhvöt.	311
Vegtamskviða (Baldrs draumar).	135	Hamðismál.	316
— <i>Anmærkning.</i>	138	Grottasöngur.	324
Rígsþula (<i>feilagtig Rígs</i> mál).	141	Brudstykker i Snorra-Edda.	330
— <i>Anmærkning.</i>	149	Brudstykker i Völsunga saga.	336
Hýndluljóð.	152	Svipdagsmál I. Grógaldur.	338
Völundarkviða.	163	Svipdagsmál II. Fjölsveinismál.	343
Helgakviða Hjörvarðssonar.	171	<i>Excurs til Grógaldur og Fjölsveinismál.</i>	352
Helgakviða Hundingsbana hin fyrri.	179	<i>Tillæg.</i>	
Helgakviða Hundingsbana önnur (<i>vel bedre: hin síðari</i>).	190	Sólarljóð.	357
— <i>Anmærkning.</i>	201	Forspjallsljóð (<i>feilagtig Hrafnagaldur Óðins</i>).	371
Frá dauða Sinfjötla.	202	Navne-Fortegnelse.	377
Gripisspá (<i>mindre rigtig Sigurðarkviða Fáfnisbana I</i>).	204	Tillæg og Rettelser.	388
Reginismál (<i>mindre rigtig Sigurðarkviða Fáfnisbana II</i>).	212	Trykfeil.	

FORKLARING AF FORKORTNINGER OG TEGN.

(Haandskrifter.)

- A** = *codex Arnemagnæanus af Sæmundar-Edda*, No. 748. 4to, paa Pergament, i den arnamagnæanske Samling i Kjøbenhavn. Se S. XIX ff.
- B** = No. 1108 fol., paa Papir, i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, ny Samling. Se S. LX f.
- C** = No. 1109 fol., Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LX.
- F** = *Flateyjarbók*, No. 1005 fol., Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. XXV.
- G** = No. 155 oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLVI.
- H** = *Hauksbók*, No. 544. 4to, Pergament, AM. Sml. Se S. XXII ff.
- I** = No. 166b oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLV.
- K** = No. 167 oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLV f.
- L** = No. 1866. 4to, Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LVI f.
- M** = No. 1111 fol., Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LXI.
- O** = *codex oblongus*, No. 738. 4to, Papir, AM. Sml. Se S. LII. LXII.
- Q** = No. 161 oct., Papir, AM. Sml. Se S. LII.
- R** = *codex regius af Sæmundar-Edda*, No. 2365. 4to, Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. I ff.
- r** = *codex regius af Snorra-Edda*, No. 2367. 4to, Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. XXVI.
- S** = No. 1869. 4to, Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LXI.

St. = *codex island. No. 15 oct.*, Papir, i det kongelige Bibliothek i Stockholm. Se S. LIII ff.

U = *codex Upsaliensis af Snorra-Edda*, No. 11 oct., Pergament, i Universitets Bibliotheket i Upsala, Delagardieske Samling. Se S. XXVI.

W = *codex Wormianus af Snorra-Edda*, No. 242 fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XXIV f.

Wb = Brudstykke i fol. af Snorra-Edda, Pergament, bevaret sammen med **W**. Se S. XXVI.

1eß = No. 1eß fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XXVI.

62 = No. 62 fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XLI.

757 = No. 757. 4to, Pergament, AM. Sml. Se S. XXVI.

Bergm. = Bergmann.

Eg. = Seeinbjörn Egilsson.

Ettm. = Ettmüller.

Gg. = Svend Grundtvig.

Gisl. = Konrad Gislason.

Gr = *Lieder der alten Edda durch die Brüder Grimm*. Berlin 1815.

K = (Kjøbenhavner-Udgaven) *Edda Sæmundar hins fróða. Hafniæ sumptibus legati Magnæni*. I. II. III. 1787. 1818. 1828 (ogsaa betegnet som *Edda Sæm. ed. AM.*).

Lün. = Lüning.

M. = *Den ældre Edda udgiven af P. A. Munch*. Christiania 1847.

Müb. = Möbius.

Fas. = Fornaldar sögur Norðrlanda.

Fms. = Fornmanna sögur.

Norna-G. þ. = söguþdtt af Norna-Gesti
(citeret efter Fornaldar sögur, i Fortalen tillige efter min Udgave).

SnE. = Snorra Edda (citeret efter den arnamagnæanske Udgave).

Völs. = Völsunga saga (citeret efter Fornald. sög., i Fortalen tillige efter min Udgave).

† foran et Ord i Teksten betegner, at Ordet efter min Mening er forvansket.

[] betegner (undtagen i Navne-Fortegnelsen), at det derved indesluttede Ord ikke findes i noget Haandskrift.

| betegner, at en Linje ender i Haandskriftet.

|| betegner, at en Side ender i Haandskriftet.

Prikker betegne, at noget synes at mangle (hvor der fattes Verslinjer, saa at dog Linjetallet kan bestemmes, eller hvor der fattes enkelte Ord).

Stjærner betegne, at noget synes at mangle (hvor der er faldet ud et længere Stykke eller flere Verslinjer, uden at disses Tal kan bestemmes).

Cursiv i de Ord, som ere aftrykte efter gamle Haandskrifter, betegner Opløsning af en i Haandskriftet brugt forkortet Skrivemaade. Se S. VII.

(Kun i Anmærkningerne.)

α efter Mærket for et Papirhaandskrift betegner Læsemaade inde i Haandskriftets Tekst, β Læsemaade i Randen af Haandskriftet.

— betegner, at to Ord danne Stavelserim med hinanden.

VÖLUSPÁ.

I.

1. „Hljóðs bið ek allar
helgar kindir,
meiri ok minni
mögu Heimdallar;
viltu, at ek, Valföðr!
vel framtelja
forn spjöll fira,
þau er fremst um man.

2. Ek man jötna
ár um borna,
þá er forðum
mik fædda höfðu;
níu man ek heima,
níu íviði,
mjötvíð mæran
fyr mold neðan.

3. Ár var alda
þar er Ýmir bygði,

vara sandr né sær
né svarar unnir,
jörð fannsk æva
né upphiminn,
gap var ginnunga,
en gras hvergi.

4. Áðr Burs synir
bjöðum um ypðu,
þeir er Miðgarð
mæran skópu;
sól skein sunnan
á salar steina,
þá var grund gróin
grœnum lauki.

5. Sól varp sunnan,
sinni mána,
hendi inni hægri
um himinjódyr;

Völuspá. Under dette Navn citeres Digtet i Codd. af Snorra Edda; alene ved Anførsel af V. 19 (SnE. I, 76) og V. 38. 39 (SnE. I, 200) nævnes det Digt, hvoraf Versene ere tagne, ikke ved Navn i noget Hskr. af SnE.

1. Om dette Vers jvfr. Excurs. — 3. Komma efter minni M. — 5. Andre vildu, de vilde. — 5. 6. Valföðrs | vél M.; Valföður | vél Rask, K. og fl. — 7. fornsþjöll i dt Ord Udg. Men jvfr. Helg. Hund. I, 36: fornra spialla. — 7. fira, saa udtales Ordet nu af Islændinger. Den ældste Form er enarere fira; jvfr. oldeng. firas, fyras, oldsaks. firihō (Gen. pl.), oldtydsk firahim (Dat. pl.), fireō (Gen. pl.). Dog har oldnorsk sviri (—tir, Bård. s. Snæf. S. 17 Vigf. Udg., — þir Bergb. p. S. 125 Vigf.) lang Vokal,

uagtet Ordet paa Oldeng. heder sweora. — 8. er ek M. efter H. — 8. Efter man sætter Brynjolf Snorrason Spørmaalstegn.

2, 6. íviðjur M. efter H.

3, 2. Ýmir, saa udtales Navnet nu af Islændinger; kanske opr. med Grimm Ymir af ymja. Eller kan den lange Vokal støttes ved got. iumjō ōχλοσ? — 5. 6. Jfr. den oldtydske Weissobrunner Bøn, L. 3. 4: ero ni was | noh űflimil.

4, 2. bjöðum Rask, Gisl. efter H; bjöðum K. M.

5, 4. himinjódyr (Himmelstedøren), saa synes Ordet at have været forstaaet af de gamle Afskrivere, og saaledes læser Br. Snorrason. himinjódyr (Himmelsteddyrene) K. M. Jeg formoder himinjöður af jöðurr d. s. s. jadarr, = oldeng. eodor (som jöfurr = oldeng. eodor, fjötur =

sól þat ne vissi
hvar hon sali átti,
máni þat ne vissi
hvat hann megins átti,
stjörnur þat ne vissu
hvar þær staði áttu.

6. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk;
nátt ok niðjum
nöfn um gáfu,
morgin hétu
ok miðjan dag,
undorn ok aptan,
árum at telja.

7. Hittusk æsir
á Íðavelli,
þeir er hörg ok hóf
hátimbruðu,
afla lögðu,
að smíðuðu,
tangir skópu
ok tól gördu.

8. Tefldu í túni,
teitir váru,
var þeim vettugis
vant ór gulli;
unz þrjár kvámu

þursa meyjar
ánátkar mjök
ór jötunheimum.

9. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr skyldi dverga
drótt um skepja
ór brimi blóðgu
ok ór Bláins leggjum.

10. Þar var Móðsognir
mæztr um orðinn
dverga allra,
en Durinn annarr;
þeir mannlikun
mörg um gördu
dvergar í jörðu,
sem Durinn sagði.

11. Nýi, Niði,
Nordri, Sudri,
Austri, Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Nár ok Náinn,
Nípingr, Dáinn,
Bifurr, Bafurr,
Bömburr, Nori,
Ánn ok Ánarr,
Óinn, Mjóðvitnir.

oldeng. feotor); jvfr. Ann. til Hrafnag. 25, 2. Ellers er denne Ordform bevarret i Mandsnavnet Jöðurr. Allerede Petersen har i Nord. Myth. S. 72 Ann. foreslaaet himinjaðar. — 5. Eg. og Gisl. skrive nè ogsaa i Bet. „non“. — 9. 10. forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67) og Ettm.

6, 4. Jeg har med Snorrason henført þat til det foregaaende og derfor sat Semikolon efter gættusk. Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67 f.) formoder, at V. 6 indeholder Brudstykker af to Vers, og at der mellem gættusk og nátt mangler 6 Linjer. Ettm. forkaster Lin. 3. 4.

7, 4. Efter hátimbruðu indsætter M. efter II afls kostuðu, | alls freistuðu. Disse Linjer ere forkastede af Bergm., Petersen og Snorrason.

9, 6. drótt um skepja, saa og Rask; drótt of sk., Gisl.; dróttir sk., M.

10, 4. Durinn eller Dúrin (jvfr. dúra)? — 5-7. Jeg forstaar disse Linjer saaledes: þeir dvergar um gördu mörg mannlikun í jörðu. Rask og K. læse: þeir m. | m. um gördu | dverga or jörðu. M.: þar m. | m. um gördusk | dvergar or jörðu.

11-16. Disse Vers høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 71 f.) og A. ikke oprindeligt til Völuspá. — 7. Báfurr? — 8. Nori eller Nóri?

12. Veggr ok Gandálfr,
Vindálfr, Þorinn,
Þrár ok Þráinn,
Þekkr, Littr ok Vitr,
Nýr ok Nýráðr,
nú hefi ek dverga,
Reginn ok Ráðsviðr,
rétt um talða.

13. Fili, Kili,
Fundinn, Nali,
Hepti, Vili,
Hanarr, Sviurr,
Billings, Brúni,
Bíldr ok Buri,
Frár, Hornbori,
Frægr ok Lóni,
Aurvangr, Jari,
Eikinskjaldi.

14. Mál er dverga
í Dvalins liði
ljóna kindum
til Lofars telja,
þeir er sóttu
frá salar steini
Aurvanga sjöt
til Jöruvalla.

15. Þar var Draupnir
ok Dólgþrasir,
Hár, Haugspori,
Hlévangr, Glóinn,
Dori, Ori,
Dúfr, Andvari,
Skirfir, Virfir,
Skafiðr, Ái.

16. Álfr ok Yngvi,
Eikinskjaldi,
Fjalarr ok Frosti,
Finnr ok Ginnarr;
þat man æ uppi,
meðan öld lifir,
langniðja tal
Lofars hafat.

17. Unz þrír kvámu
ór því liði
öflgir ok ástkir
æsir at húsi,
fundu á landi
litt megandi
Ask ok Emblu
örlöglausa.

18. Önd þau ne áttu,

13, 2. Nali, *saa* *Udgg. Maaske Náli eller med Codd. af SnE. Vali.* — 4. Hannarr? — 5. Brúni, *saa* *Eg. Neppe af brún, Bryn, men mere af Adj. brúnn, brun, jeffr. skotsk Brownie og Kuhn zeitschr. f. vgl. sprachf. I, 200, Grimm Myth. S. 414. Bruni Rask M.* — 6. Buri, *saa* *Eg. Bári Rask M.* — 7. Hornbori forekommer som Mandens navn paa Kallerup-Stenen i Sjælland (*F. Mag-nusen i danske Vid.-Selsk. hist. philos. Afsn. VI, 467*); af bera, *jeffr. oldeng. hornbora, en Hornbærer.*

14, 4. Lofars eller med *Gisl. Lofars?* — 7. Aurvangr, *saa* *Rask Eg.; aurvanga K. M. Gisl.*

15, 4. Hlévangr eller Hlévangr? — 5, 6. *Disse to Linjer, der udelades af alle Udgg., ere her optagne efter Codd. af SnE.*

16, 4. *Efter Ginnarr inds yds Udgg. efter Papirafskrr. urigtig følgende Linjer:*

Heri, Höggstari,
Hljóðólfr, Móinn.

Disse Navne have Papirafskrr. vilkaarlig optaget fra SnE. uden at bemærke, at de kun ere forvanskede Varianter til de allerede i 15, 3. 4 opregnede Navne.

17. *Foran dette Vers er rimelig noget udfuldet; heri har da staat et Ord, hvortil því i L. 2 har sluttet sig. Ikke engang, naar vi stryge V. 11—16, vil því vel kunne vise tilbage til ginnheilug goð i V. 9. Anderledes Scheving i Skand. Lit. Skr. 1810, S. 186. — 4. at húsi er sikkerlig rigtigt. Rask Bergm. og ff. ændre efter Papirafskrr. med urette at húsi. Huset, hvori det første Menneske-par skal bo, er der allerede; ved dette Hus ligge Ask og Embla som to Træer (tveir trémenn, Háv. 49, hvilket Vers angaar samme Mythe) paa Stranden eller*

óð þau ne höfðu,
lá né læti
né litu góða;
önd gaf Óðinn,
óð gaf Hœnir,
lá gaf Lóðurr
ok litu góða.

19. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðar brunn.

20. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skíði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær lif kuru

alda börnum,
örlög seggja.

21. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
er Gullveig
geirum studdu
ok í höll Hárs
hana brendu;
þrýsvar brendu
þrýsvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.

22. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspá,
vitti hon ganda,
seið hon hvars hon kunni,
seið hon hugleikin,
æ var hon angan
illrar brúðar.

23. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hvárt skyldu æsir

þaa Marken (á landi; velli at, *Háv. 49*).
Jfr. Indledn. til Rigsmål: einhver af ásum,
sá er Heimdallr hét, fór ferðar sinnar ok
fram með sjóvarströndu nökkurri, kom at
einum húsabæ.

18, 7. Lóðurr. *For Vokalen jfr. Ís-*
lendingadrápa V. 1, hvor Navnet dan-
ner Helrim med glóða (*Gisl. Prøver*,
S. 553).

19, 2. 3. Interpunctionen efter *Gisl.*;
Andre sætte Komma efter Yggdrasill, men
ikke efter baðmr.

20, 3. sal, *saa Rask og Mannhardt*
Germ. Myth. S. 542; *sæ K. M. Gisl.* —
5-8. forkastes af Petersen (*Ann. f. nord.*
Oldk. 1840—41, S. 72 f.) og *Mannhardt*
(*Germ. Myth. S. 542*); *medens derimod*
Ettm. forkaster L. 9—12. — 7. *Rask og M.*

sætte ikke Komma efter skíði. — 12. örlög
segja (3 Ps. pl.) *K. Lün., jfr. Mann-*
hardt Germ. Myth. S. 599.

22. Om dette *Vers jfr. Exeura.* —
4. vitti, *saa Eg. af vitta, arte magica*
domare (af vitt); vitti *K. M.* — 5. 6. seið
maa i begge Linjer være samme Ord; jeg
har derfor fulgt H, hvorefter seið bliver
Verbum. Ved *Læsemaaden i R*, som
Udgg. have fulgt, maa seið i L. 5 *tages*
som Subst., men *saaledes kan det ikke*
uden Tvang forstaaes i L. 6; *desuden*
kunde H's Tekst lettere forvandles til R's
end omvendt. hugleikin maa her *tages i*
activisk Betydning „med Lyst, med Iver“.
seið hon kunni, | seið hon leikin [var]
K.; s. h. k., | s. h. leikinn *M.* — 8. þjó-ðar *K. M.*

afráð gjalda
eða skyldu goðin öll
gildi eiga.

24. Fleygði Óðinn
ok í fólk um skaut,
þat var enn fólkvíg
fyrst í heimi;
brotinn var borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígská
völlu sporna.

25. Þá gengu regín öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr hefði lopt allt
lævi blandit
eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.

26. Þórr einn þar vá
þrunginn móði,
hann sjaldan sitr
er hann slíkt um fregn;
á gengusk eiðar,
orð ok særi,
mál öll meginlig
er á meðal fóru.

27. Veit hon Heimdallar

hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi;
á sér hon ausask
aurgum forsi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

28. Ein sat hon úti,
þa er inn aldni kom
yggjungr ása
ok í augu leit.
Hvers fregnið mik?
hví freistið mín?
alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt:
í inum mæra
Mímis brunni;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.

Vituð ér enn eða hvat?

29. Valði henni Herföðr
hringa ok men,
féspjöll spaklig
ok spáganda;
sá hon vitt ok um vitt
of veröld hverja.

30. Sá hon valkyrjur
vitt um komnar
görvar at riða

24. Rask Bergm. M. sætte med urette
L. 1—4 efter L. 5—8. — 7. vígská, saa
ændret efter Forslag af Eg. for vígspá;
jeg har uafhængig af ham formodet det
samme. Jfr. Fms. IX, 493: vígskátt
vísa ríki.

25. Foran dette Vers mangler vel, som
F. Magnusen (*Ældre Edda overs. I, S. 60 f.*), Petersen (*Ann. f. nord. Oldk. 1840*
—41, S. 83) og Lüning mene, et Stykke,
hvori der har været sagt noget om den
Tildragelse, som gav Anledning til Gu-
dernes Raadslagnings.

26. 1. vá, saa og Gisl. Jfr. Lokas. V.
64: ec veit at þu vegr. — 2. þrunginn

móði, som Udgg. have, er vel det rette;
dog kunde man og formode þrunginn móði,
jvfr. borginn móði og oldeng. bolgenmód.

27. Om Ordningen af dette Vers jvfr.
Excurs.

28. Om dette Vers se Excurs. —
5. Rask og M. begynde med Hvers et nyt
Vers. — 10. Mímis (saa udtales Navnet
nu af Islendinger) eller Mímis?

29. Om dette Vers se Excurs. — 2. Rask
betegner, at to Linjer mangle efter men.
— 3. fékk spjöll Etm. og Pfeiffer. Og-
saa jeg tviler paa, at féspjöll er det rette.
— 4. spá ganda Rask.

30. Om dette Vers jvfr. Excurs.

til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögun önnur,
Gunnr, Hildr, Göndul
ok Geirskögun;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.

31. Ek sá Baldri,
blóðgum tívir,
Óðins barni
örög fölginn:
stóð um vaxinn
völlum hæri
mjör ok mjök fagr
mistilteinn.

32. Varð af þeim meiði,
er mér sýndisk,
harmflaug hættlig,
Höðr nam skjóta.
Baldrs bróðir
var of borinn snemma,
sá nam Óðins sonr
einnættir vega.

33. Þó hann æva hendir
né höfuð kembði,

áðr á bál um bar
Baldrs andskota.
En Frigg um grét
í Fensölum
vá Valhallar.
Vituð ér enn eða hvat?

34.

.
.
.

Þá kná Vala
vigbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt ór þörmum.

35. Hapt sá hon liggja
undir hvera lundi
lægjarnlíki
Loka áþekkjan;
þar sitr Sigyn
þeygi um sínum
ver vel glýjuð.
Vituð ér enn eða hvat?

36. Á fellr austan
um eitrdala
söxum ok sverðum,
Slíðr heitir sú.

37. Stóð fyr norðan

30, 4. Goðþjóðar *forklarer jeg her som ellers af Gotar; Andre goðþjóðar af goð.* — 9—12. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 73) og M.; Verset vilde ogsaa vinde derved, at disse Linjer vare borte.*

31, 2. *tívir M.*

32, 2. *Rask ændrer mér til mjör.* —

32, 5-8. og 33, 1-4. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 69) og M., som mene at disse Linjer feilagtig ere overførte fra Baldrs draumar; men se derimod Br. Snorrason i Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 365 f.*

34, 5-8. *Rask og M. sætte disse Linjer efter V. 35, Bergmann efter áþekkjan; de forkastes af Br. Snorrason (Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 366 f.). Ettmüller sætter*

dem, ligesom jeg, foran V. 35, men betegner Lacune efter þörmum og ikke foran þá kná Vala. — 5. *Vala er med Afzelius, Bergm. og Eg. at forstaa som Gen. sg. af Vali, og ikke som Nom. sg. til völu, der heder völvá (jfr. Gisl. Oldn. Forml. S. 35).*

35, 3. *lægjarnlíki, saa M. lægjarn líki Rask K.; Eg. tager lægjarn for lægjarnan. Kanske lægjarns líki.* — 4. *áþekkjan Pfeiffer.*

36-39. *Disse Vers indsættes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 84. 89) og ft. mellem Vers 64 og 65; jfr. SnE. I, 198. 200. Men se derimod J. Aars i Tskr. f. Philol. og Pæd. I, 326—344.*

36, 3. *söxum ok sverðum. Jfr. Fas. I, 491: saxi ok með sverði, og Saxo Grammaticus (S. 51 Müll. Udg.): fluvium diversi generis tela rapido volumine detorquentem.*

á Niðavöllum
salr ór gulli
Sindra ættar;
en annarr stóð
á Ókólni,
bjórsalr jötuns,
en sá Brímir heitir.
38. Sal sá hon standa
sólu fjarri
Náströndu á,
norðr horfa dyrr;
féllu eitrdropar
inn um ljóra,
sá er undinn salr
orma hryggjum.

39. Sá hon þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok morðvarga
ok þanns annars glepr
eyrarúnu;
þar saug Niðhögggr
nái framgengna,
sleit vargr vera.
Vituð er enn eða hvað?

40. Austr sat in aldna
i Járniði
ok fœddi þar
Fenris kindir;
verðr af þeim öllum

einna nökkurr
tungls tjúgari
í trolls hani.

41. Fyllisk fjörvi
feigra manna,
rýðr ragna sjöt
rauðum dreyra;
svört verða sólskin
um sumur eptir,
veðr öll válynd.
Vituð er enn eða hvað?

42. Sat þar á haugi
ok sló hörpu
gýgjar hirðir
gláðr Egðir;
gól um hánum
í gaglviði
fagrrauðr hani,
sá er Fjalarr heitir.

43. Gól um ásum
Gullinkambi,
sá vegr hölða
at Herjaföðrs;
en annarr gelr
fyr jörð neðan
sótrauðr hani
at sölum Heljar.

44. Geyr Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

37, 2. Niðavöllum, *saa og Gisl.*, der dog betegner det som uvist, om Ordet i første Stavelse har i eller i; Niðafjöllum *Rask K. M. efter SnE.* — 6. Ókólni *K. M.*, af kala kól, som Draupnir af drjúpa draup, Hófvarpnir af verpa varp. Ókólni *Rask og Eg.*, der henviser til kol, kul, *Kúlde.* — 8. Brímir eller Brimír?

39, 7-10. *Disse Linjer høre efter Penteræen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 90) til et eget Vers om Hvergelmir, hvis Begyndelse er tabt.* — 7. Niðhögggr eller Niðhöggr? For det sidste kunde Forbindelsen med Niðafjöll (*V. 66*) tale,

men niðhögggr er og Sværðnavn (*SnE. I, 567*) og i denne Betydning synes det ialfald alene at kunne forklares af nið.

40, 8. trolls, dette er den ældste Form; trolls *Udgg.*, hvilken Form allerede lader sig paavise i gammel Tid paa Island.

41, 5. svört verða, *saa og Rask K.*; svart var þá *M. Gisl. med R.*

44. Man kunde paa Grund af Teksten i **H** formode, at dette Vers: Geyr — sigtíva skulde sættes fuldstændigt mellem *V. 35* og *36* og at de fire første Linjer: Geyr — renna skulde gjentages som stéf første Gang mellem *V. 39* og *40* og

Fjöld veit hon fræða,
fram sé ek lengra,
um ragnarök
römm sigtíva.

45. Bræðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla;
hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ru klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk;
man engi maðr
öðrum þyrma.

46. Leika Míms synir,
en mjötuðr kyndisk,
at inu gamla
Gjallarhorni;
hátt blæss Heimdallr,
horn er á lopti;

mælir Óðinn
við Míms höfuð.

47. Skelfr Yggdrasils
askr standandi,
ymr it aldna tré,
en jötunn losnar;
hræðask allir
á helvegum,
áðr Surtar þann
sefi of gleypir.

48. Hvat er með ásum?
hvat er með álfum?
gnýr allr jötunheimr,
æsir 'ru á þingi;
stynja dvergar
fyr steindurum
veggbergs visir.

Vituð ér enn eða hvat?

49. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

anden Gang her mellem V. 43 og 45. Dog vilde denne Formodning ikke have noget sikkert at støtte sig til, og jeg har derfor her heller fulgt R.

45, 5. M. interponerer ikke efter heimi.

46, 3. gamla, saa og Rask M. Gisl.; galla i R kunde støttes ved SnE. I, 306: galla brú, pontem resonantem.

49. Disse 4 Linjer skulle efter R og H aabenbart gjentages som stef, og efter den oprindelige Fordeling synes der at skulle være 4 Vers i hvert stefjamål eller mellem hver Gang Stevet forekommer. Dette Forhold lader sig endnu tydelig iagttage i H: I Versene 32—35 have vi ét stefjamål paa 4 Vers. Det næste: V. 37—41 bestaar tilsyneladende af 5 Vers, men Uregelmæssigheden ligger her egentlig blot deri, at Vind öld i Hskr. er skrevet med stor V; V. 37 og 38 bør skrives som ét Vers og vi have da her det andet stefjamål paa 4 Vers. V. 43—46 danne det tredje stefjamål paa 4 Vers. Det sidste stefjamål 48—50 indeholder derimod kun 3 Vers; denne Uregelmæssighed er rimelig opstaaet

derved, at et Vers om Vidars Kamp med Ulven er glemt; V. 48 og 49 synes nemlig begge væsentlig at handle om Thors og Midgardsormens Kamp. — I R er Forholdet vistnok anderledes; men jeg tror dog, at det lader sig godtgjøre om de fleste Afvigelser, at de grunde sig paa Forvanskninger. Første stefjamål i R indeholder kun 2 Vers: 44—45. Men V. 45 er aabenbart en Sammenføining af 2 Vers (den sidste Halvdel af det andet af disse fænde vi i H V. 40: hræðaz — gleypir). Og derefter maa V. 49: Hvat er með ásom — veggbergs visir v. e. e. h. indskydes, ti denne Plads har det ikke alene i H, men ogsaa i Codd. af SnE. og der, hvor det staar i R, passer det aabenbart ikke, da det der adskiller det ensartede og sammenhørende. Vi have da faaet ét stefjamål paa 4 Vers. Videre maa Stevet (geyr — renna) være glemt efter V. 51: Þa comr hlínar — angantyr, ti ikke alene H har det der, men Forf. af Gylfaginning synes ogsaa at have kjendt det paa denne Plads; og naar vi nu, efter hvad der

50. Hrymr ekr austan,
hefisk lind fyrir.

Snýsk jörmungandr
í jötunmóði:

ormr knýr unnir,
en ari blakkar,
slitr nái niðfölr.
Naglfar losnar.

51. Kjöll ferr austan,
koma munu Muspells
um lög lýðir,
en Loki stýrir;
fara fiðmegir
með freka allir,

þeim er bróðir
Byleists í för.

52. Surtr ferr sunnan
með sviga lævi,
skinn af sverði
sól valtíva.
Grjóthjörg gnata,
en gífr hrata;
troða halir helveg,
en himinn klofnar.

53. Þá kemr Hlinar
harmr annarr fram,
er Óðinn ferr
við úlf vega,

lige foran er bemærket, udskyde V. 49 (Hvat er með asom — visir v. e. e. h.), saa have vi det andet stejlamd bestaaende af de 4 Vers 47. 48. 50. 51. Til det tredje stejlamd have vi nu i R kun 3 Vers: 52. 53. 54, men ogsaa denne Afsigelse fra det formodede oprindelige Forhold har rimelig sin Grund i en Forvanskning: V. 53, som bestaar af 12 Linjer, kan nemlig med Sandsynlighed betragtes som opstaaet ved Sammensmeltning af 2 Vers, saameget mer, som Thors Kamp med Midgardsormen i H synes at være behandlet i 2 Vers. — Bergmann (Poèmes Isl. p. 218) finder det besynderligt, at de fire Linjer Geyr — renna indsættes som V. 49, efterat det i V. 47 er sagt, at jötunn losnar (jötunn er dog snarere = Loki, end = freki), og fuldstændig meningsløst, at de samme Linjer indsættes som V. 58, efterat det er fortalt, at Jorden er sunken i Hælet og at Ulven er dræbt af Vidar. Men Linjerne Geyr — renna bør ikke sættes i Tidsforhold til de nærmest forudgaaende Vers og hvad deri er fortalt; festr man slitna, en freki renna udsiges af Vølven som fremtidigt i Forhold til den Tid, da Völuspá kvædes. Ved denne Opfatning, der ved et Omkvæd er fuldt berettiget, falde Bergmanns Indvendinger bort. — Ogsaa Ettm. har givet de nævnte 4 Linjer som etef, men naar han tilføier dem ved hvert andet Vers, saa er dette uden Støtte i Hskr.

50, 7. neffölr Rask K. M. Gisl.

51. I dette Vers maa der vel stikke flere gamle Feil. Enten i V. 50 eller 51 synes austan at være urigtigt. Jeg tror snarest, at Kjöll ferr austan i V. 51 er feilagtigt for K. f. nordan (Petersen i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 86 formoder enten i V. 50 eller 51 nordan; Vigfússon i V. 50 vestan). — Videre maa vel Muspells i L. 2 grunde sig paa en Forvanskning; ti Muspells lýðir maa komme fra Muspell, altsaa sændenfra, og kunne ikke skilles fra Surt. Muspells i L. 2 er vel snarest forvansket af Heljar, jefr. SnE. Loka fylgja allir Heljar sinnar. Disse maa jo dog vel komme fra nord, ti „nordr liggir Helvegr“. — 2. Muspells eller Múspells? — 8. Byleists M. Jeg skriver derimod Byleistr, for Bylheistr af bylr og et Adj. heistr, jefr. oldeng. hæst (violentus), oht. haistêra handi (= oldn. heiptugri hendi); ogsaa Formerne Byleiptr og Byleiftr ere hjemlede; jefr. heipt og got. haifats; derimod er Byleipr og Byleystr uhjemlede og urigtige Former. Skrivemaaden by leipz i R kan alene ikke være tilstrækkelig til at gjendrive min Forklaring. Eller tyder Navnet Bý-leiptr og er beslægtet med leiptr, f. n. Lyn?

52, 2. sviga lævi, noza virgarum, af svigi (Eg. lex. 801 b.); jefr. læ klungrs Fms. VII, 66. — 6. hrata, saa og Gisl.; rata Rask K. M. Denne Form i samme Betydning som hrata er dog ved Stavrimit sikret i Sig. I, 36: ratar gorliga | raþ Sigurdar.

en bani Belja
bjartr at Surti;
þar man Friggjar
falla angan.

54. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

55. Þá kemr inn mikli
mögr Sigföður
Viðarr vega
at valdýri;
lætr hann megi hveðrungs
mund um standa
hjör til hjarta;
þá er heftt föður.

56. Þá kemr inn mœri
mögr Hlóðynjar,
gengr Óðins sonr
við orm vega;
drepr hann af móði
Miðgarðs véurr;
munu halir allir
heimstöð ryðja;
gengr fet níu
Fjörgynjar burr

neppr frá naðri
niðs ókvíðnum.

57. Sól tér sortna,
sigr fold í mar,
hverfa af himni
heiðar stjörnur;
geisar eimi
ok aldrnari,
leikr hár hiti
við himin sjálfan.

58. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

59. Sér hon upp koma
öðru sinni
jörð ór ægi
iðjagræna;
falla forsar,
flýgr örn yfir,
sá er á fjalli
físka veiðir.

60. Finnask æsir
á Íðavelli
ok um moldpinur

53, 8. angan er støttet af de fleste Hskrr. og af metriske Grunde; angantýr Rask K. M. Gisl. — Ordet tyr, som i R er tilføjet efter angan, kan mulig være indkommet derved, at tyr i det Hskr., hvorfra R stammer, var skrevet til, og da vel i Margen, af en Mand, som efter angan savnede en Omtale af Kampen mellem Ty og Garm, der i SnE. I, 190 nævnes efter Kampen mellem Frøy og Surt. Afskriversen af R kan tillige have tænkt paa Navnet Angantýr.

54 mangler i alle Udg. Jeg har tilføjet det her efter H. Ogsaa Forf. af Gylfaginning synes at have kjendt det paa denne Plads.

56. H synes at have to Vers om Thors Kamp med Midgardsormen, og nærværende Vers indeholder da rimelig Brud-

stykker af to forskjellige. Hauksbók vilde her rimelig give os en fuldstændigere og bedre Tekst, hvis alle dens Ord kunde læses. — 2. Hlóðynjar, saa Udg.; den første Vokal i Ordet er dog ikke sikker. — 3. 4. udskydes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) og af M., som ændrer hann i L. 5 til orm. — 4. orm, saa ændret med Olafsen, Bergm. og fl. for ulf. — 7. 8. høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) andensteds hen. — 11. neppr, foroverbøiet; jeft. ek fer gneppr . . niðr til Surts, Bergbúaþ. Vigf. Udg. S. 127.

57, 1. tér sortna; jeft. Helg. Hjörv. V. 40: tíá blöpa vndir, Brot af Sig. V. 13: hyggia tēþi, og Eg. lex. poet. 817 b. — 6. ok aldrnari, saa og Gisl.; við aldrnára Rask K. M.

mátkan dæma
ok minnask þar
á meginðóma
ok á Fimbultýs
fornar rúnar.

61. Þar munu eptir
undrsamligar
gullnar töflur
í grasi finnask,
þærs í árdaga
áttar höfðu.

62. Munu ósánir
akrar vaxa,
bóls man alls batna,
Baldr man koma;
búa þeir Höðr ok Baldr
Hropts sigtoptir
vel valttívar.
Vituhð er enn eða hvat?

63. Þá kná Hœnir
hlut við kjósa
ok burir byggja
brœðra tveggja

vindheim víðan.

Vituhð er enn eða hvat?

64. Sal sér hon standa
sólu fegra
gulli þakðan
á Gimlé;
þar skulu dyggvar
dróttir byggja
ok um aldrdaga
yndis njóta.

65. Þá kemr inn ríki
at regindómi
öflugr ofan,
sá er öllu ræðr.

66. Þar kemr inn dimmi
dreki fljúgandi,
naðr fránn neðan
frá Niðarfjöllum;
berr sér í fjöðrum
— flýgr völlu yfir —
Niðhöggr nái.
Nú man hon sökkvask.“

61, 5. ár daga Rask. — 6. Efter höfðu
tilfæie Rask K. M. med Papirafskrr. føl-
gende Linjer:

fólkvaldr goða
ok Fjölnis kind.

62. Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—
41, S. 88) lader dette Vers, og derpaa V. 63,
følge umiddelbart efter V. 59; ligesaa
Ettm., der dog lader V. 63 følge efter V.
61. — 7. vé valttiva Rask efter Papirafskrr.

63, 2. hlut við Rask M.; hlaut við K.
Sehering; hlautvið, ramum sacrificalem,
bacillum divinatorium Eg.; hlutvið, Lod-
kristen, Spaastokken, Petersen (Nord.
Myth. 398. 407) og Müllenhoff (Allgem.
Monatschr. 1852, S. 321).

64, 4. á Gimlé. Denne Læsemaade i
R er her nødvendig for Versemaalets
Skyld. Ogsaa alle de andre Hskrr. skrive
Gimle og ikke Gimli. Gimlé er, som jeg
tror, for Gimhle af hle, Læ. Udg. skrive
á Gimli, og Gis. betegner, at der er ud-
faldet et Ord derefter; Rask, Bergm.,
og Ettm. udfylde á Gimli hámm (maatte

hede há, jefr. SnE. I, 78: sá salr..., er
Gimle heitir); lettere var det da at om-
stille Gimli á. — 7. aldr daga Rask.

65, 4. Efter ræðr tilfæie Rask K. M.
med Papirafskrr. følgende Linjer:

semr hann dóma

ok sakar leggtr,

vésköp setr [Skrevetveskaup i Afskrr.; An-
dre: verkaup d. e. verkkaup.]

þau er vera skulu. [Andre: vara munu.]

Jeg ved ikke at anføre slaaende indre
Grunde mod disse Linjers Ægthed; men
da alt ellers tyder paa, at Papirafskrr. af
Völuspá blot grunde sig paa de Pergament-
hskrr., vi have, da det videre kan pa-
vises, at Papirafskrr. i Völ. have indskudt
uægte Verslinjer (se Anm. til 16, 4), og da
de her omhandlede Linjer ialfald kunne
være digtede i senere Tid, saa tør vi ikke
fæste nogen Lid til deres Ægthed. Jeg
antager, at de ere tildigtede for at gjøre
Verset stinjet. Dog er det rimeligt nok,
at fire Linjer mangle efter ræðr.

66, 8. Om denne Linje jefr. Excura.

II.

(Cod. reg. Nr. 2365, 4to.)

1. Hliods bið ec
allar kindir
meiri oc mini
mavgo | heimdallar
vilðo at ec ualfaþr
uel fyr telia
forn | spioll fira
þæ er fremst um man.

2. Ec man iotna |
ár um borna
þa er fordom
mic fódða hofdo
nio man æc heima |
nío iviþi
miot uið mōran
fyr mold nedan.

3. Ar uar alda
þar | er ymir bygdī
vara sandr ne sēr
ne sualar unīr
iorð fanz | ēva
ne upp himin
gap uar ginvnga
en gras hvergi.

4. Aðr bvr̃s | synīr
biððom um ypðo
þeir er mið garð
mōran scopo.
sol scein | sunan

a salar steina
þa var grvnd groin
gronom lauki. |

5. Sol varp svnan
sini mana
hendi ini hogri
vm himin iodyr |
sol þat ne vissi
hvar hon salī atti
stiornor þat ne visso
hvar | þer staði atto
mani þat ne vissi
hvat hann megins atti.

6. Þa gen|gengo regin oll
arøk stola
ginheilög god
oc vm þat gettvz |
nott oc niþiom
nāfn vm gafo
morgin heto
oc miðian dag
vn|dorn oc aptan
árom at telia.

7. Hittoz æsir
a ida uelli
þeir | er hærg oc hof
hatimbroðo.
afla lægðo
æð smiðoþo

1. Med Ordet Hliods begynder Digttet paa øverste Rand af S. 1 i Høkr., H er rød og meget stor. Nogen Overskrift kan nu ikke skjælnes, og der har maaske aldrig været nogen. — 4. De fire sidste Bogstaver i heimdallar ere utydelige, navnlig er det usikkert, hvorvidt R har heimdallar eller heimdalar. — 5. For vilðo har R vilðo med en Prik oppe ved d; sidste Bogstav er o, og ikke u. — 5. at, ikke it. — 5. Skrevet ualfaþr, hvilket maa oplæses ualfaþr (ikke ualfaþur). — 6. I fyr staar

ikke Prik over y. — 8. man, saa R, neppe manc.

2, 3. þar R, men v er underprikket som urigtig. — 8. fyr skrevet her, som almindelig hvor det forkortes, fv i R.

3, 3. sēr, ikke ser.

4, 4. mōran, ikke mōtan. — 5. sunan, ikke suna.

5, 4. Over y i iodyr staar en Prik. (Bogstavtegnet betyder altsaa sikkert y, ikke u). — 10. megins R, dog er Stregen over e ikke ganske tydelig.

6, 1. gen | gengo feilskrevet for gengo.

tangir | scopo
oc tol gorðo.

8. Tefldo itvni
teitir voro
var þeim vettergis |
vant or gulli.
vnz m. qvomo
þursa meyar
amatkar | mioc
or iotvn heimom.

9. Þa g. r. a. ar.
hverr scyldi duerga |
drotin scepia
or brūnis bloði
oc or blam legiom.

10. Þar mot|sognir
moztr vm orðinu
dverga allra
en dvrin anar
þeir man|licon
morg vm gorðo
dvergar or iorðo
sem dvrin sagði.

11. Nyi | oc nipi
norðri oc suðri
æstri oc uestri
alþiofr dvalin.
biv|ær bavær
bæmbur nori
án oc anar
ai mioðvitnir.

12. Veigr | oc gandalfr
vindalfr þrain
þeccr oc þorin
þror vitr oc litr |
nár oc nyraþr
nú hefi ec dverga

regis oc raðsuidr
rett | um talþa.

13. Fili kili
fvndin. nali.
hepti. vili
hanar svi|or.
frar hornbori.
fregr oc loni.
ærvangr. iari
eikins|cialdi.

14. Mal er dverga
idvalixs liði
liona kindom
tíl lofa|rs telia.
þeir er sotto
fra salar stæini
ærvanga siætt
tíl | ióro valla.

15. Þar var drapnir
oc dolgþrasir
hár hæg spori |
hlævangr gloi.
scirvir. virvir.
scafiþr. ai.
alfr oc yngvi |
eikinscialdi.
fialar oc frostri
finr oc ginar.
þat mvn vppi ||
meþan æld lifir
langniþia tal
lofars hafat.

16. Vnz þriár qvomo |
or því lípi
æflgir oc astgir
esir at hvsi.
fvndo alandi

9, 2. hverr, ikke Hverr. — 3. drotin, ikke drottinn.

12, 4. Efter litr er oc og et Navn udvaderet.

14, 2. dvaliss, ikke dvalins. — 6. fra er skrevet ved f med Forkortningstegn

for ra over Linjen, men efter f følger desuden ra skrevet fuldt ud.

15, 1. drapnir, ikke drapn. — 4. hlævangr, saavidt jeg kan se, ikke hlevangr.

16, 1. þriár feilskrevet for þrir.

litt | megandi
asc oc emblo
orlæglæsa.
ænd þar ne áttó
óp þav | ne hæfðo
la ne lēti
ne lito goða.

17. Aund gaf opin
op | gaf hēnir
la gaf loðva
oc lito goða.

18. Asc ueit ec standa |
heitir yodrasill
hárbaðmr ausin
huíta auri.
þaðan coma | dægar
þers idala falla
stendr e yfir gron
vrðar brvni. |

19. Þaðan coma meyar
margs uitandi
þriar or þeim se
er und | polli stendr
vrð héto eina
aðra verþandi
scáro ascidi
scvld | ena þriðio.

20. Þer læg lægðo
þer lif kvro
alda bornom
ór læg se ia.

21. Þat man hon folc uig
fyrst iheimi
er gvll ueig |
geirom stvddv

oc ihavll hárs
hana brendo.

22. Þrysvar brendo |
þrysvar borna
opt osialdan
þo hon ex lifir.

23. Heidi hana | heto
hvars til hvsa com
uólo vel spá
uitti hon ganda
seið | hon kvni
seiþ hon leikin
e var hon angan
illrar brvðar. |

24. Þa g. r. a. a.
huart scyldo esir
afrað gialda
eþa scyldo goðin | æll
gildi eiga.

25. Fleygði oðin
oc ifole um scát
þat var ex folc | vig
fyrst iheimi.
brotin var borð uegr
borgar asa
knatto | vanir uigspa
uollo sporna.

26. Þa g. r. a.
hverir hefði lopt | alt
lēvi blandit
eþa ett iotvns
ops mey gefna.

27. Þorr ein | þar var
þrengin moði
hann sialdan sitr

16, 6. *I megandi er eg utydilige.* —
10. *I hæfðo er h og især æ utydilige.*
— 11. *I lēti er de to første Bogstaver*
ikke tydelige; ikke: lá þau ne áttu.

23, 3. *uólo sér ud som úolo, men*
det var vistnok Skriverens Mening, at
Stregen over Linjen (der her er an-
vendt uden tilstrækkelig Grund) skulde

tilhøre o. — 6. *seiþ, saavidt jeg kan*
sé, ikke seiþ'; hvad man har antaget
for Accent, er nok kun en Hage ved þ,
og det er en betydningsløs Plæt, som
man har ansét for Apostroph. — 8.
brvðar skrevet ^{brv} *þiðar.*

24, 4. *eþa her som stadig, hvor det*
førkortes, skrevet op'.

er hann sliet vm fregn
age|ngoz eðnar
orð oc sęri
mál æll megin lig
er amedal fóro. |

28. Veit hon heimdalar
hlíð vm folgit
undir heiðvonom
helgom | þaðmi.
á sér hon æsaz
ærgom forsi
af ueði val fædris
uit|op er en e. hvat.

29. Ein sat hon uti
þa er ix aldni com
ygíóngr | asa
oc iægo leit.
hvers fregnit mic
hvi freistiþ min
alt | ueit ec oðin
hvar þv æga falt
ienom mæra
mimis | brvni
dreckr mióð mimir
morgin hverian
af vepi v.
v. e. e. h. |

30. Valþi henne herfæðr
bringa oc men
fe spioll spaclig
oc spa | ganda
sa hon uitt oc vm vitt
of verold hveria.

31. Sa hon valkyr|ior
vitt vm komnar
gærvvar at riða
til goðþioðar.
scvld | helt scildi
enn scægul ænor

gvnr. hildr gændul
oc geir || scægul.
nv ero talþar
nænor herians
gorvar at riða
grvnd | valkyrior.

32. Ec sa baldri
blodgom tivor
odins barni
or log | folgin
stóð vm vaxin
vollo hęri
miór oc mioc fagr
mistiltein. |

33. Varð af þeim meði
er mer syndiz
harmflæg hęttlig
hæþr | nam scióta.
baldrs broðir
vár of borin snęmma
sa nam opins | sónr
ein nettr vega.

34. Þo hann eva hendr
ne hæfuþ kembþi
aþr | a bál vm bar
baldrs andscota.
en fric um grét
ifensa'lom
ua | val hallar
v. e. e. h.

35. Hapt sa hon ligia
undir hvera lundi
lę |giarn lici
loca aþeckian.
þar sitr sigyn
þeygi vm sinom
ver | velglyioð
v. þ. e. h.

36. A fellr æstan

29, 8. Efter æga er skrevet þitt, men dette er underprikket som urigtigt.

32, 6. vollo er vistnok, som Munch mener, blot en Skrivefeil for vollom, idet en Sreg over den sidste o er glemt.

33, 2. I syndiz er d'en skreven til over Linjen — 6. opins skrevet med stor S.

34, 7. ua skrevet uoþþr.^a

um eitr dala
 sǫxom oc sverþom |
 slíþr heitir sv.
 stod fyr norðan
 aníþa vollom
 salr or gvlli
 sin|dra ęttar.
 enn anar stoð
 a okolni
 bior salr iotvns
 en sa brimir | heitir.

37. Sal sa hon standa
 solo fiári
 na strondo a
 norþr hor|fa dyr.
 fello eitr dropar
 in vm líóra
 sa er undin salr
 orma | hrygiom.

38. Sa hon þar vaða
 þvnga stræma
 menn meinsvara
 oc morð vargar. |
 oc þan anars glepr
 eyra rýno
 þar sǫg niþ | hægr
 náí fram gengna
 sleit vargr vera
 v. e. e. e. h.

39. Avstr sát | in aldna
 i iarn uíþi
 oc fōddi þar
 fenris kindir.
 verþr af þeim | a'llom
 eina noccorr
 tvngls tivgari
 itrollz hami.

40. Fylliz fior|vi
 feigra manna
 ryþr ragna siót
 raðom dreyra
 svart var þa sol | scín
 of svmor eptir
 veþr oll valynd
 v. e. h.

41. Sat þar a hægi |
 oc sló hærho
 gygiar hirþir
 gladr eþþer.
 gól vm hanom
 igagl | víþi
 fagr rædr háni
 sa er fialar heitir.

42. Gól um asom
 gul|lincambi
 sa uecr hælpá
 at hiarar at heriafædrs.
 en anar | geln
 fyr iorð neðan
 sót ráþr háni
 at sælom heliar.

43. Geyr | garmr mioc
 fyr gnipa helli
 festr mvn slitna
 en fre|ki rena
 fiolþ veit hon frōða
 fram se ec lengra
 vm rag|na ræc
 ræm sigtyva.

44. Broþr mvno beriaz
 oc at bæxom | verþa
 mvno systrvngar
 sifiom spilla
 hárt er i heimi

36, 3. sǫxom, saa ganske tydelig, ikke
 sǫxom. — 5. fyr skrevet fuldt ud, ikke
 Prik over y. — 6. vollom skrevet fjollō.

38, 3. 4. Egentlig skrevet in morð vargar |
 meins vara oc (saa feilagtig afdeelt); men

Stregerne og Prikkerne over morð og
 meins vise den rigtige Ordstilling. —
 5. þax egentlig skrevet þaxz, men a er,
 som det synes, overraderet (eller slidt?).

41, 4. Over e i eþþer staar Accent i R.

43, 5. frōða, ikke frōða.

44, 2. bæxom, ikke barnom.

hór | domr micill
 scegǫld scalm ǫld
 scildir ro klofnir
 vindǫld | vargǫld
 aþr verold steypiz
 mvn engi maþr
 oðrom þyrna. |

45. Leica mims synir
 en miotvǫr kyndiz
 at en galla
 gial||lar horni
 hatt blæss heimdallr
 horn er alopti
 melir oðin |
 við mims hæfuþ |
 ymr íþ aldna tre
 en iotvn losnar
 scelfr ygdrasil
 ascr st|andandi.

46. Geyr nv g.

47. Hrymr ekr ǫstan
 hefiz lind fyr
 sn|yz iormvngandr
 i iotvn moði.
 ormr knyr vnir
 ex ari hl|accar
 slitr nai nef fǫlr
 nagl far losnar.

48. Kioll fer ǫs|tan
 koma mvno mvspellz
 vm lǫg lydir
 ex loki styrir
 fara | fifls megir
 meþ freka allir
 þeim er brodir
 by leipz ifór.

49. Hvat er | meþ asom

hvat er meþ alfom
 gnyr allr iotvn heimr
 ęsir ro aþin|gi
 stynia dvergar
 fyr stein dvrom
 veg bergs visir
 v. e. e. h.

50. Surtr | fer svnan
 meþ sviga lefi
 scin af sverþi
 sol valtifa.
 griot bi|org gnata
 en gifr rata
 troþa halir helveg
 en himin clofnar. |

51. Þa comr hlinar
 harmr anar fram
 er oðin fer
 við ulf vega |
 en bani belia
 biartr at surti
 þa mvn fręgiar
 falla angan | tyr.

52. Þa komr in mieli
 mǫgr sigfǫdur
 viðar vega
 at val dy|ri.
 letr hann megi hvedrvngs
 mvnd vm standa
 hiór til hiarta |
 þa er hefnt fǫdur.

53. Þa komr in mǫri
 mǫgr hlodynir
 gengr | ępins sonr
 við ulf vega
 drepr hann af mopi
 miðgarz uęor |

45, 3. galla, ikke gialla. — 8. Efter hæfuþ
 ere følgende Ord udvaderede: ymr íþ aldna
 tre ex iotvs losnar scelfr.

47, 1. Inlet Punkt over Hrymr, deri-
 mod er et Punkt sat over den forreste
 Krølle af ǫ i ǫstan; Guðbrandr Vigfús-

son formoder, at Afskriveren har villet
 ændre ǫstan til vestan, men at han har
 glemt at indskyde o efter v.

48, 8. by leipz, ikke býleips.

49, 3. iotvn heimr, ikke blot heimr.

53, 5. hann skrevet h'.

mvno halir allir
heim stöð ryþia
gengr fet nío
fiorgyn|iar bva
neppr fra naðri
niðs oqviðnom.

54. Sol ter sortna |
sigr fold imar
hverfa af himni
heiðar stior nor.
geisar eimi |
viþ aldr nara
leicr har hiti
uið himin sialfan.

55. Geyr n. |

56. Ser hon upp koma
aðro sin
iorð or egi
iþia grona.
falla | forsar
flygr ærn yfir
sa er afialli
fisca ueiðir.

57. Finaz | esir
aiþa velli
oc vm mold þin vr
matkan dōma
oc a fimbl | tys
fornar rvnar.

58. Þar mvno eptir
vndr samligar
gvll|nar tæflor
igrasi finaz.

þers i ardaga
attar hofðo. |

59. Mvno osanir
acrar uaxa
bæls mvn allz batna
baldr | mvn coma.
bva þeir hæþr oc baldr
hroptz sigtoptir
vel val|tivar
v. e. e. h. .

60. Þa kna honir
hlæt viþ kiosa
oc byrir | bygia
brødra tvegia.
vind heim vidan
v. e. e. h.

61. Sal ser | hon standa
solo fegra
gvlli þacþan
agumlé.
þar || scola dygvar
drottir bygia
oc vm aldr daga
ynþis niota. |

62. Þar komr in dimmi
dreki flivgandi
naþr fran neþan
fra | niþa fiollom.
ber ser ifioþrom!
flygr væll yfir
niþhægr | nai
nv mun hon seyqvaz.

53, 8. Over q i stöð staar Accent i R.

54, 1. ter, ikke teer. — 5. eimi, ikke eimr.

57, 5. oc a fimbl, ikke: oc fimbl.

60, 3. Der er ikke Priek over y i byrir; y
er maaske her kun en egen Bogstavform for v.

62, 4. fra udvisket i R. — 4. niþa,

saa R, skjönt den sidste Bogstav er
noget utydelig, hvilket er foranlediget
derved, at Skriven først har skrevet
en urigtig Bogstav og derpaa rettet
denne til a; der skal ikke læses niþa. —
8. hon skrevet h°, hvilket ikke kan læses hann.

III.

(Hauksbók = Cod. AM. 544, 4to)

1. Hliðs bið ek allar
helgar kindir
meiri ok minni
mogu heimdallar
villtu at ek vafðrs
vel | fram telia
forn spiðll fira
þau er ek fremz vm man.

2. Ek man iðtna
ær vm borna
þa er | forðum
mik fædda höfðv:
niu man ek heima
niu iuidiur
miðtvið mérán
fyrir molld ne|ðan.

3. Aar uar allða
þar er ymir bygði
vara sandr ne sior
ne svalar unnir
iðrð fannz eða |
ne vpp himinn
gap var ginnvnga
enn gras ekki.

4. Aadr bors synir
biðum of yptu
þeir er | mérán
miðgarð skopu
sol skeinn sunnan
æ salar steina
þa uar grund groin
grænum | lauki.

5. Sol uarp sunnan
sinni mæna
hendiinni hægri
of iður
sol þat ne uissi
huar hon sali | ætti
stiðrnur þat ne uissu
hvar þær stadi ættu
mæni þat ne vissi
hvat hann megins | atti.

6. Þa gengu regin ǫll
æ rǫkstola
ginnheilvg goð
ok vm þat giettuz
nott ok niðium
nǫfn | vm gæfu
morgin hetv
ok miðian dag
vndvrn ok aptan
ærum at telia.

7. Hittuz æsir |
æ idaueili
afls kostuðv
allz freistuðu
afla lögðu
auð smiðuðu |
tangir skopv
ok tol giðrðu.

8. Teflðu itvni
teitir uorv
var þeim uettugis |
vant or gulli

1. Hliðs — vel er tredje, ikke første,
Lige paa S. 11 i Hskr.; Overskrift mangler.
— 5. villtu, ikke vilka. — 8. man, ikke nam.

2. 4. fædda, ikke fædda. — 7. miðtvið,
ikke mǫtvið. — 8. fyrir skrevet f, og
saledes almindelig i H.

3. 3. sior, ikke siár. — 7. ginnvnga,
ikke ginvnga. — 8. ekki, ikke hvergi.

4. 1. Aadr, ikke Undz. — 3. mérán
er ikke ganske tydeligt, men kan dog med
Sikkerhed skjælnes.

5. 4. iður eller iöður, ikke iodor.

6. 3. heilvg, ikke heilög. — 6. vm er
ikke ganske tydeligt.

7. 2. æ er utydeligt. — 7. t i tangir
er utydelig.

8. 4. v i vant er ikke ganske tydelig.

unz þriar komv
þussa meyar
æmatkar miðk
or iðtyn heimvm. |

9. Þa gengu regin öll
æ rokstola
ginnheilug goð
ok vm þat giættuz
hverer skyldu duergar |
drottir skepia
or brimi bloðgv
ok or blains leggium.

10. Þar uar modsognir
meðtr of | orðinn
duerga allra
enn durinn annar
þeir manlikan
morg of giorðv
duerga i iorðu
sem | durinn sagði.

11. Nyi niði
norðri suðri
austri vestri
alþiofr dualinn.
naar ok nainn |
nipingr dainn
ueggr gand alfr
uindælfr þorinn.

12. Bifvr bafvr
bømbvr nori
æn | ok onar
ai miðvitnir.
þrar ok þrainn
þror litr ok vitr
nyr ok nyræðr

nv hefi ek | rekka
reginn ok raðsviðr
rett vm talða.

13. Fili kili
funndin nali
hefti fili
hanar | ok svida
nær ok nainn
nipingr dáinn
billingr bruni
billdr ok buri
fror forn | bogi
fræg ok loni.

14. Aurvangr iari
eikin skialldi
mæl er duerga
i dualins liði |
liona kindum
til lofars telia
þeim er sottu
fra salar steini
orvanga siot
til iorv valla. |

15. Þar var draufnir
ok dolgþraser
hær haugspori
hlevargr gloinn
skirfir virvir
ska | fiðr ai
aalfr ok yngvi
eikinskiöldi.

16. Þat man æ vppi
meðan öld lifir
lang | niðia tal
lofars hafat.

9, 3. ginnheilug, ikke ginheilg. —
8. blains eller blams.

12, 1. Bifvr bafvr, ikke Bifor bafor.
— 5. þrainn, ikke þorinn. — 6. þr. l. ok v.,
ikke þr. v. ok l. — 9. reginn, ikke regin.

13, 4. svida, ikke svidr. *Det har dog
maaske været Afskriverens Mening at
skrive svior, og hvad man har antaget
for d sér næsten ud til at være o, hvor-*

over der er kommet en tilfældig Streg. —
8. billdr, ikke biltor. — 10. fræg, denne
urigtige Form synes H at have, og ikke
frægr; ialfald staar ingen r nede i Linjen
efter g, og der synes heller ikke at være
tilskrevet nogen r over Linjen.

14, 5. liona er ikke tydeligt, dog, saa-
vidt jeg kan skjelne, ikke lioma.

15, 4. hlevargr, ikke hløvargr.

17. Vndz þriar komu

þussa brudir

astkir ok ofgír

æser | at husi

fundu æ landi

litt megandi

ask ok emblv

orluglausa

ond þau ne | attu

od þau ne hofdu

læ ne læti

ne litv goða.

18. Ond gaf odinn

od gaf | hénir

læ gaf loðvr

ok litv goða.

19. Ask ueit ek standa

heitir yggdrasil |

hær badmr ausinn

huita auri.

þaðan koma dögðvar

þers i dala falla |

stendr æ yfir grænn

vrðar brunni.

20. Þaðan koma meyar

margs vitan | di

þriar or þeim sal

er a polli stendr.

vrð hetv eina

aðra verdandi

skæ | ru æ skiði

skulld hina þriðu.

21. Þær lög logðu

þær lif kuru

all | da þornum

orlög at segia.

22. Þa gengv regin öll

æ rökstola

ginnheilugh | god

ok um þat giðtuz

hverr hefði loft allt

lævi blandit.

eðr ætt ið | tuns

oðs mey gefna.

23. Þorr einn þar vaa

þrunginn modi

hann sialldan | sitr

er hann slikt of fregn

æ genguz eiðar

orð ok ok særi

maal öll | meginlig

er æ meðal voru. ||

24. Veit hun heimdallar

hlíð um folgit

undir heidvönm

helgum badmi

æ ser hon | ausaz

orgum forsi

af uedi valföðrs

uitu þer enn eðr hvat.

25. Austr byr hin alldna

i | iarnvidi

ok feðir þar

fenris kindir

verðr af þeim öllum

einna nokkur

tungls t.. | gari

i trollz hami.

17, 1. þriar, ikke þrir; dog er Ordet, som det synes, raderet. — 2. þussa brudir, som det synes, raderet; V. 8 har først foresvævet Skrivoeren. — 3. astkir, ikke astgír. — 8. orluglausa, ikke orloglausa.

19, 6. dala, ikke dali.

21, 4. orlög, ikke orlog.

22, 5. hvert, ikke hverir. — 7. eðr skrevet q. her og oftere i H.

23, 1. vaa, ikke var. — 4. fregn, ikke fregn. — 6. ok ok to Gange. — 8. voru, som er sidste Ord paa Siden, staar midt i en Linje; Resten af Linjen er ubeskrevet.

24, 3. vönm, ikke vonm. — 5. hon synes at være skrevet h^o.

25, 2. i foran iarn kan jeg ikke se. — 7. De to Bogstaver efter t i t..gari ere for mig ulæselige. — 8. trollz eller trollz?

fylliz fiórfi
 feigra manna
 ryðr ragna siqt
 rauðum dreyra
 svört verða | solskin
 um sumvr eftir
 ueðr ǫll ualynd
 uitv þer einn enn eðr hvat.

26. Þat man hon folk|uig
 fyrst i heimi
 er gullueig
 geirum studdi
 ok i hǫll hærs
 hana brendv
 þrysvar bren|dv
 þrysvar brendv
 þrysvar borna
 opt osialldan
 þo hon en lifir.

27. Heiði hana hetu
 huars | til hvsa kom
 ok vǫlu vel spa
 uiti hon ganda
 seid hon hvars hun kunni
 seid hon huglei|kin
 æ var hon angann
 illrar bruðar.

28. Þa gengv regin ǫll
 æ røk stola
 ginnheilvg goð
 ok vm | þat giettuz
 huart skylldv æsir
 afræð giallda
 eðr skylldv guðin ǫll
 gilldi eiga. |

29. Fleygði oðinn
 ok i folk vm skaut
 þat var enn folkuig
 fya i heimi
 brotinn var borð|veggr
 borgar æsa
 knaattv vanir vig spa
 vǫllv sporna.

30. Þa kna vala
 vigbond sn|ua
 helldr voru harðgior
 hǫft or þormum
 þar sitr sigyn
 þeygi vm sinum
 ver uel | glyiut
 vitv þer enn eða hvat.

31. Geyr garmr miðk
 fyrir gnupa | helli
 festr man slitna
 enn freki renna
 framm se ek lengr |
 fiðð kann ek segia
 um ragna røk
 rømm sigtiva.

32. Sat þar æ haugi
 ok | slo hǫrpu
 gygiar hirðir
 glaðr egðir
 gol yfir
 igalguiði
 fagr rauðr hani
 enn sa fia|laa heitir.

33. Gol yfir æsum
 gullin kambi
 sa vegr hǫlða

25, 9. H har fylliz med liden f, men der-
 foran Punctum. — 11. ryðr, ikke ryðz.
 — 12. dreyra, ikke dræira. — 16. eiñ en
 eðr, ikke en; enn eðr.

26, 4. goirum eller goirum? — 4. studdi,
 ikke studdu. — 7. 8. þrysvar (ikke þrisvar)
 brendv to Gange. — 10. en, neppe enn.

27, 4. uiti, ikke vittu. — 5. hvars hun, ikke
 hvars hon eller hvars. — 7. angan, ikke angan.

29, 8. sporna, ikke spornna.

30, 2. vigbond, ikke vigdeild. — sn i
 snua er ikke ganske tydelige, men kan
 dog skjælnes. — 3. 9 d. e. voru, ikke v
 d. e. vm. — 7. glyiut, ikke glyut.

31, 2. gnupa, ikke gnipa; a er ikke
 tydelig. — 5. fram, ikke fram. — 5. lengr,
 mere kan nu ikke skjælnes, og der har vist
 aldrig staaet lengra. — 8. rømm, ikke røm.

32, 8. De tre første Bogstaver i fialag
 ere meget utydelige.

at heria fǫðrs
enn annar gelr |
fyr iǫrð neðan
sot rauðr hani
at solum heliar.

34. Sal sier hon standa
solu fiari |
næströndu æ
norðr horfa dyr
falla eitrdropar
inn vm liora
sæ er undinn salr |
orma hryggjum.

35. Ser hon þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok mordvar|ga
ok þannz annars glepr
eyrna runa -
þar savg niðhoggr
nai framgengna
sleit | vargr vera
vitv þer enn eða hvat.

36. Geyr nu garmr miok
tyrir gn. h.
f. man sl.
enn f. |

37. Bræðr munu beriaz
ok at þonum verðaz
munu systrungar
sifum spilla

hart | er i heimi
hordomr mikill
skeggǫll skælmǫlld
skilldir klofnir.

38. Vind ǫlld varg|ǫlld
æðr verǫlld steypiz
grundir gialla
gifr fliugandi
man eingi maðr
ǫðrum þyrma. |

39. Leika mims synir
enn miǫtvör kyndiz
at hinn gamla
giallar horni
hætt blæss | heimdallr
horn er æ lopti
meier oðinn
við mims hofut.

40. Skelfr yggdrasils
askr | standandi
ymr hid alldna tre
enn iǫtunn losnar
hræðaz allir
æ helvegum
æðr surtar | þann
sevi of gleypir.

41. Hvat er með æsum
hvat er með alfum
gnyr allr iǫtun heimr |
æsir eru æ þingi
stynia dvergar

33, 5. De to sidste Bogstaver, især den sidste, i gelr ere utydelige; den anden Bogstave i Ordet er sikkert e, og ikke o. — 6. fyr, som det synes, og ikke fur eller tyri.

34, 1. H synes at have sier og ikke ser; Bogstaverne si synes sikre, ogsaa r er temmelig tydelig, derimod o utydelig.

35, 4. r i varga kan jeg ikke skjelne. — 5. þannz, ikke þann.

36, 1. Snarere miok end miok.

37, 2. verðaz, ikke verða. — 5. 6. Dissæ to Linjer mangle ikke i H. — 8. skilldir, ikke skyldir.

38, 1. Vind ǫlld med stor V og derforan Punctum. — 3. 4. grundir gialla, gifr

fliugandi synes at være et Brudstykke, som er kommet ind paa en feilagtig Plads.

39, 8. mims, ikke mimis.

40, 7. surtar er meget utydeligt, dog er der, efter hvad jeg med Bestemthed tror at skjelne, skrevet saa og ikke surta, ingenlunde surta. Af Papirafskrr. fra sidste Halvdel af 17de Aarh. have nogle Surtar, andre Surta. — 7. þann er utydeligt, dog har H, efter hvad jeg med fuld Bestemthed tror at skjelne, saa og ikke þaa. Ogsaa alle Papirafskrr. have þann. — 8. sevi er sikkert. — gleypir, ikke gleypi.

41, 2. alfum, ikke ælfum.

fyrir steindyrvm
vegbergs uisir
uitv þer enn eða hvat. |

42. Geyr nu garmr miok
fyrir gnipa helli
f. m.

43. Hrymr ekr austan
hefiz lind fyrir |
snyz iormungandr
i iotunmoði
ormr knyr unnir
enn ari hlakkar
slitr nai | niðfölr
naglfar losnar.

44. Kioll ferr austan
koma munu muspellz
vm lögh | lyðer
enn loki styrir
farar fílmegir
með freka aller
þeim er broðir
byleistz | i ferd.

45. Surtr ferr sunnan

með suiga levi
skinn af sverde
sol valtifa
griotbiörg gnata |
enn gifr rata
troða haler helveg
enn himinn klofnar.

46. Þa kemr hlinar
harmr an|nar framm
er oðin ferr
við vlf vega
enn bani belia
biatr at surti
þar man | friggjar
falla angann.

47. Geyr nu garmr miok
fyrir gnipa helli
f. m.

48. Ginn loft yfer |
giörð iarðar . eð . .
. g . ar
orms . . edvm
. . . oðins svn

42, 1. miok eller miøk? — 2. gnipa, ikke gnupa.

43, 2. hefiz, neppe hefiz. — 2. I fyrir ere de to sidste Bogstaver aldeles utydelige. — 7. niðfölr er utydeligt, men H har, efter hvad C. R. Unger og jeg med Bestemthed tro at sé, saa og ikke naufölr.

44, 5. farar, saaledes, saavidt jeg kan sé, og ikke fara. — 8. i ferd er meget utydeligt.

45, 2. levi, saavidt jeg kan sé, ikke levi. — 3. skinn, ikke skin. — 4. valtifa, ikke vaatifa.

46, 3. oðin eller oðin? — 8. angann, ikke angantyr eller angan.

47, 1. miøk, ikke miok.

48. Mulig have vi en prosaisk Omskrivning af de 4 første Linjer af dette Vers i SnE. (I, 188): Midgardsormr blæss svá eitruinu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allögurligr. Midgardsormen menes ialfald ved giörð iarðar; jefr. Hym. V. 23: gein við agni | sv er god flá | vmgiörp nedan | allra landa. Egil Skalla-

grímsson kalder Havet jarðar gjörð (Egils S. Cap. 82, 2). — 1. Ginn, ikke Gin. — 1. yfer er sidste Ord i Linjen, og intet har været skrevet mellem dette Ord og giörð. — 2. De tre nederste Linjer paa Siden i H (fra giörð af) have allerede i anden Halvdel af 17de Aarh. været høist utydelige, ti i ingen af de Afskrifter af Völuspá fra denne Tid, der tildels grunde sig paa H, findes noget Spor til disse Linjer. Schevings Bemærkning i Skand. Lit. Selsk. Skr. 1810, S. 178, at Tabet af de tre Linjer for en Del erstattes ved Papircod. Nr. 282 4to AM., der synes at være en middelbar Afskrift af H, er efter Meddelelse af Jón Sigurðsson urigtig. Det Hskr. i den AM. Samling, som - tildels - maa stamme fra H, er 281 (ikke 282) 4to, men det er som Afskr. ganske upaalideligt i det enkelte. Det Stykke, som her vedkommer os, lyder saaledes:

ex bam belia biatur at Surti, þa mun friciar falla

ormi mēta
uargs at . . . |
uidars
49.

.
.
. |
munu halir al . . .
. ydia
.
. ||

50. [Sol] ter sortna
sigr folld imar
huerfa af himni
heiðar stiðrnur |
[ge]isar eimi
ok allðrnari
leikr hær hiti
við himin sialfan.

51. Geyr | [nu] garmr miðk

fyrir gnipa helli
festr man slitna
enn freki r. |

52. [Se]r hon vpp koma
ðöru sinni
iðrð or ægi
iðia græna
falla for|sar
flygr örn yfir
sæ er áa fialli
fiska veiðir.

53. Hittaz æser
i iða | uelli
ok um molld þinur
matkan dēma
ok minnaz þar
a megin | doma
ok a fimbultys
fornar runar.

54. Þa munu æser

Angantyr. Geyr Garmur miok fyrir Gnipa helli
festr mun slitna efi freki renna. Gin lopt yfir
þa kemur hið mikli mærgur Sigfardurs víðar vega,
og saa fremdeles Afskrift af R V. 52, derpaa følger Afskrift af R V. 53. 54, dog med den Afvigelse fra R, at Linjerne Geyr — renna ere indskudte mellem Ordene ryðia og gengr fet i V. 53. Afskriften er, som man vil sé, her uden noget Værd for os. — 2. giðrð er utydeligt, dog maa, efter hvad jeg med Betæmthed tror at skjelne, læses saa eller giord, og ikke gini eller bani. — 2. iarðar, ikke viðar. — 2. Ordet efter iarðar er maaske nedan; ed er nogenlunde sikkert, ogsaa a'en tror jeg at skimte; derimod kan jeg hverken skjelne Bogstaven nærmest foran eða eller den Bogstav, som følger efter eða. — 3. Mellem det Ord, som jeg har antaget for nedan, og g. ar synes der at være skrevet omtrent 6 Bogstaver. Mellem g og ar staar der en eller to Bogstaver. Bogstaverne g og ar ere nogenlunde tydelige, men ikke sikre. Vi have vel her en Stump af et Verbum i

Præs. Ind. Act. 3dje Ps. Sg. — 4. orms synes der at staa, men kun s er fuldkommen sikker. Mellem dette Ord og edv synes der at staa to eller tre Bogstaver. I edvm have vi vel en Levning af et Subst. i Dat. Pl. — 5. Mellem edv og ödins staar der 3 eller 4 Bogstaver. Vigfússon har læst en, men saa staar der, saavidt jeg kan se, ikke. Heller ikke synes der at være skrevet kemr eller gengr. — 5. svn, neppe son. — 6. ormi, ikke itran. — 7. Ikke vargsbr, men, som det synes, uargs at; dog er især t meget utydelig. — 7. Mellem at og uidars har der været skrevet 3 eller 4 Bogstaver.

49. Ved at betragte medfølgende lithographerede Kopi og ved at eftersé, hvor mange Verslinjer der pleier at staa paa en Linje i II, vil man sé, at dette Vers efter al Rimelighed maa have bestaaet af 8 Linjer.

50. Ved Begyndelsen af de 4 første Linjer paa S. 13 i II er Pergamentet afrevet; det, som saaledes mangler, er her indklamret. — 1. ter, ikke teor (i II maatte der desuden have været skrevet teor): t skjelnes utydelig i Randen af Pergamentet.

51, 2. gnipa, ikke gnupa.

undrsam | legar
gullnar tǫflur
i grasi finna
þærs i aardaga
aattar hǫfðv. |

55. Munu osaanir
akrar uaxa
bǫls man allz batna
man balldr ko|ma
bua þeir hǫðr ok balldr
hroptz sigtoftir
vel uelltifar
uí|tu þer enn eðr hvat.

56. Þa kna hénir
hlvtrið kiosa
er burir byggia |
bræðra tueggia
vindheim víðan
vitv þer enn eðr hvat.

57. Sal ser | hon standa

solu fegra
gulli þaktan
a gimle.
þar skoðo dyggvar |
drottir byggia
ok vinn allrdaga
yndis niota.

58. Þa kemr hinn ri|ki
at regindomi
ǫflugr ofan
sa er ǫllu ræðr.

59. Kemr hinn | dimmi
dreki fliugandi
naðr fraann neðan
fra niða
berr sier i | fiðrum
flygr uoðl yfir
niðhoggr nai
nó man hon sök|vaz.

IV.

(Codices af Snorra Edda.)

3. SnE. I, 38. 1. alda **WU**;
halda r. — 2. þat (þar **U**) er
ekki var **rWU**. — 3. vara **rU**;
varat **W**. — ser r; siár **W**;
sior **U**. — 4. unnir **rW**; vndir
U. — 5. æfa **W**; e¹ r (d. e. eigi);
ē¹ **U** (d. e. eigi). — 8. gras **WU**;
g^s (d. e. gras eller grass?) r. —
hvergi **U**; ekki **rW**.

5, 5-10. SnE. I, 50, hvor disse

*Verslinjer anføres efter følgende
Ord: Þeir (Börs synir) gáfu staðar
(staði **U**) öllum eldingum, sumum
á himni, sumar fóru lausar undir
himni, ok settu þó þeim stað ok
sköpuðu göngu þeim. Svá er sagt
í fornum visindum, at (Ordene fra
sumum mangle i **U**) þaðan af váru
dægr greind ok áratál, svá sem
segir í Völuspá (de to sidste Ord*

55, 7. uelltifar, saaledes **II**; dog sér
det næsten ud, som om Afskriveren selv
har villet rette dette til uelltifar.

56, 2. hlvtvið, ikke hlvt við.

58, 1. k i riki er utydelig.

59, 8. h'ón med Hage oventil ved h'en,
ikke han.

Verstallene referere sig til den først
trykte Tekst af Völuspá. Tallet er ud-
mærket med Stjerne, naar vedkommende

Vers ikke i sin poetiske Form er optaget,
men kun paa Prosa omskrevet i SnE.

mangle i U). — 7-10. máni þ. n. v. h. h. m. á., stjórnur þ. n. v. h. þ. s. á. **rWU**.

7.* 8.* *Jfr. SnE. I, 62*: Í upphafi setti hann (Allföðr) stjórnarmenn í sæti (*de to sidste Ord mangle i r*), ok beiddi þá at dæma með sér örlög manna ok ráða um skipun borgarinnar (dæma orlog manna ok raða U); þat (domrinn U) var þar sem heitir ðavöllr, í miðri borginni. Var þat hit fyrsta þeirra verk, at gera hof Annan sal gerðu þeir, þat var hörgr (er hörgr var i U) Þar næst lögðu þeir afla (smiþöfvr þeir hvs er þeir logþo afl i U), ok þar til gerðu þeir hamar ok tóng ok steðja, ok þaðan af öll töl önnur, ok því næst smiðuðu þeir málm, stein ok tré, ok svá gnógliga þann málm er gull heitir, at öll búsgögn ok öll reiðigögn höfðu þeir af gulli, ok er sú öld kölluð gullaldr, áðr en spilltist af tilkvámu kvennanna; þær kómu ór jötunheimum.

9. 10, 5-8. *SnE. I, 64*.

9, 4. *vm þat U*; of þat **rW**. — 5. hverr **WU**; at **r**. — skyldi dverga **rWU**. — 6. drott of skepia **rW**; drott *vm* spekia U. — 7. or brimi bloðgu **rWU**. — 8. ok or bla-ens leggium **W**; ok blám^s leigivm U; oc or blam slegivm **r**.

10, 1-4. *Jfr. SnE. I, 64*: Móðsognir var æztr (ættztr þeirra U; dvergr **r**) ok annarr Durinn **rWU**. *Blandt dverga heiti i A (SnE. II, 469)*: Motsognir, i 757 (*SnE.*

II, 552): Motsognir. — 5. þeir U; þar **rW**. — 6. morg vm gerþv U; mörg of görduz **rW**. — 7. dvergar **rWU**. — i jörðu **rU**; i iorðu **W**. *Jfr. i Prosastykket*: af atkvæði guðanna urðu þeir (dvergarnir) vitandi mannvits ok höfðu (hafa U) mannsliki ok búa þó i jörðu ok i steinum. — 8. sem Durinn sagði **rW**; sem þeim dýrinn kendi U.

11. 12. *SnE. I, 64. 66*.

11, 1. **W** *tilføier ok mellem de to Navne; ligesaa i L. 2*. — 4. Alþiofr **WU**; Alþiofr **r** *urigtig*. — 5. Nár *mangler i U*. — ok *mangler i rWU*. — 6. Nipingr **rW**; Niningr U *urigtig*. — 7. Bifurr Bafurr **r**; Bavor (*eller Bavorr*) **W**; Bivor Bavr U. *Jfr. blandt dverga heiti i 757 (SnE. II, 552)* Biuorr Bauorr; i **A** (*SnE. II, 469*) Bivor Blavorr. — 8. Bavmbavr **r**; Bombvr (*eller Bombor*) **W**; Bambavr U. *Jfr. blandt dverga heiti i A (SnE. II, 469) og 757 (II, 552)* Bum-burr. — 9. Ori Onarr **W**; Orr Annarr U; Onarr **r**, *hvor det forste Navn mangler*. — 10. Oinn **r**; Onni (*eller Oinn*) U; Ái **W**. *Jfr. Óinn Sig. II, 2 og blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470) og i 757 (II, 553)*. — Miöþvitnir U; Miöðvitnir **W**; Moðvitnir **r**.

12, 1. Vigr U; Vigr **rW**. — 2. Þorinn **rWU**. — 3. Þror Þroin **rW**; Þior Þorinn U. — 4. Þekkr **rW**; *mangler i U*. — Littr ok

7.* Forf. af Gylfag. maa altsaa af Völuspá V. 7 have kjendt samme Tekst som i R og ikke som i H.

11, 9. Ánarr eller Ónarr er Navnet paa Jords Fader (*SnE. I, 54*). I **r** kaldes

han der rigtignok Annarr, men Vokalsens Længde er sikret ved Fms. VI, 140, hvor Ánars danner Helrim med hánum, og ved *SnE. I, 320*, hvor Ónars danner Helrim med gróna.

Vitr **W**; Litr Vitr **r**; Vitr ok Litr **U**. — 5. Nyr **rW**; mangler i **U**. — ok mangler i **rWU**. — 6. mangler i **rWU**. — 7. Rekkr Ráðsviðr **rWU**. Blandt dverga heiti i **A** (*SnE. II, 470*) og 757 (*II, 553*) staa baade Reginn og Rekkr (af det sidste Navn kan i 757 nu kun re... skjelnes). — 8. mangler i **rWU**.

13. *Jfr. SnE. I, 66.* — 1. 2. Disse Linjer staa lige efter Vindálfr Þorinn og umiddelbart foran Þrór Þróinn i **rWU**. — 2. Vali **rWU**. — 3. 4. Disse Linjer staa som de sidste i et Vers umiddelbart efter Dúfr Andvari (15, 6) i **rWU**. — 3. Heptifli **rUA** (*SnE. II, 470*) 757 (*II, 553*); Heftifli **W**. — 4. Hárr Sviarr **W**; Hárr Siarr **r**; Hár segir **U** urigtig. Blandt dverga heiti i **A** (*SnE. II, 470*) staa baade Hár og Hannerr; i 757 (*SnE. II, 553*) er det første af disse Navne ulæseligt, men det andet er skrevet Hannarr. *Jfr. 15, 3.* — 5-10. mangle i **rWU**. — 7. Blandt dverga heiti i **A** Hornbori (saa Ungers Afskrift; i *SnE. II, 470* urigtig Hænbvi); i 757 (*SnE. II, 553*) kan kun horn læses. — 9. *Jfr. blandt dverga heiti i A (SnE. II, 469) og 757 (II, 553) Aurvargr.*

14.* *Jfr. SnE. I, 66:* En þessir kómu frá Svarins (Svarnis **U**) haugi til Aurvanga á Jöruvöllu (saa **W**

= ioru v. **rU**), ok er þaðan kominn Lofarr (saa **W**; Lovarr **U**; ok eru komnir þaðan Lovarr **r**); þessi eru nöfn þeirra. *Dette prosaiske Stykke følger efter Navnene Hárr Sviarr og gaar foran Navnene Skirfir Virfir.*

15. *SnE. I, 66. Foran Navnet Draupnir og efter Navnet Ráðsviðr staa følgende Prosastykke:* En þessir eru ok dvergar ok búa i steinum, en inir fyrri i moldu. — 1. Þar var mangler i **rWU**. — Draupnir **rW**; Dramir **U** urigtig. — 2. Dolgþvari **rWU**. **A** (*SnE. II, 469 f.*) og 757 (*II, 552 f.*) har blandt dverga heiti som to Navne i forskjellige Linjer Dolgr og Þrasir (i 757 kan kuner skjelnes). — 3. Hórr **rW**; Hár **U**. *Jfr. blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470) og 757 (II, 553) Heri. Seog 13, 4.* — Hugstari **rWU**. *Jfr. blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470) Høgstari og i 757 (II, 553) Hugsta..* — 4. Hleðiolfr **W**; Hleipolfr **U**. *Jfr. blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470) og 757 (II, 553) Hlioðolfr.* — Gloinn **rWA** (*SnE. II, 470*) 757 (*II, 553*); Gloni (eller Gloin) **U**. — 5. 6. i **rWU**. — 7. Skirfir Virfir **r**; Skirvir Virvir **WU**.

16, 1-4. *SnE. I, 68.* — 1. Alfr Yngvi **U**; Alfr Ingi **rW**. — 2. Eikinskialdi **W**; Eikinskialli **U**; Eikinn skialdi **r**. — 3. Falr Frosti **rWU**. — 4. Fiðr Ginnarr **rW**; Fiðr Ginar **U**.

13, 4. Hannarr er maaske en rigtigere Form end Hanarr. Navnet maa da udlæses af hannr (hannarr), der synes at have samme Betydning som hagr; df. sjónhannr (sjónhannarr), om den der efter tiemaal godt kan bedømme et Arbeides

Værd, sjónhenni, *Subst. f. (se Unger i Saga Ól.k.ens helga, Chr. 1853, S. 254.)*

15, 3. *Jfr. kuggr Hárs, Dvergeskibet, Skáldh. rim. 5, 2.*

16, 3. Falr „Dverg“ vil Eg. ogsaa finde i et Skaldevers *SnE. I, 240. Men*

17.* 18.* *Jfr. SnE. I, 52:* Þá er þeir Börs synir gengu með sævarströndu, fundu þeir tré tvau ok tóku upp tréin ok sköpuðu af menn; gaf hinn fyrsti önd ok lif, annarr vit ok hræring, þriði ásjónu, málit ok heyrn ok sjón; gáfu þeim klæði ok nöfn (*Ordene fra gáfu mangle i U*): hét karlmaðrinn Askr, en konan Embla (Emla U).

19. *SnE. I, 76.* — 1. standa U; ausinn rW. — 2. Yggdrasil WU; Yggdrasil r. — 3. hár baðmr heilag rW; hár borinn heilag U. — 6. þærs W; þær U; er r. — dali rWU. — 7. stendr hann æ yfir grænn W; stendr hann æ yfir grvñ r; stendr yvir grein U.

20.* *Jvfr. SnE. I, 72:* Þar stendr salr einn fagr (staþr einn U) undir askinum við brunninn, ok ór þeim sal koma þrjár meyjar, þær er svá heita: Urðr, Verðandi, Skuld; þessar meyjar skapa mönnum aldr.

25. 26. *SnE. I, 138. Disse Vers anføres efter en længere Fortælling om hvordan Sleipner blev til; af denne aftrykkes her kun følgende Ord:* Þá settust guðin á dómstóla sína ok leituðu ráða, ok spurði hverr annan, hverr því hefði ráðit at gipta Freyju í jötunheima, eða spilla loptinu ok himninum svá, at taka þaðan sól ok tungl ok gefa jötnum En er æsirnir sá þat til viss, at

þar var bergrisi kominn, þá varð eigi þyrmt eiðunum, ok kölluðu þeir á Þór: ok jafnskjótt kom hann, ok því næst fór á lopt hamarrinn Mjöllnir.....

25. 3. goð rW; gvþ U. — 4. um U; of rW. — 5. hverr rWU. — alt *mangler i U.* — 6. lævi W; læfi r; levi U. — 8. Óðs mey rW; osk mey U.

26. 1-4 *efter 5-8 i rU; 5-8 mangle i W.* — 1. Þar vá U; þat va W; þat van r. — 2. þrunginn móði WU; þrvngin moði r. — 4. of fregn rWU. — 7. meginlig r; meginlik U. — 8. fóru rU.

28. 7-14. *SnE. I, 70.* — 8. þú WU; a r. — 9. í W; í þeim U; vr þeim r. — 11. mjöd WU; moð r. — 13. veði WU; veiði r. — valföðrs rW; valsfavþ' U. — 14. vituð þer rW; viti þer U. —

37.* *Jfr. SnE. I, 198:* Þá mælti Gangleri: „Hvat verðr þá eptir, er brenndr er himinn ok jörð ok heimr allr, ok dauð goðin öll ok allir einherjar ok allt mannfólk? ok hafit þér ádr sagt, at hverr maðr skal lifa í nokkvorum heimi um allar aldir.“ Þá segir Þriði: „Margar eru þá vistir góðar ok margar illar; bazt er þá at vera á Gimle á himni (a Gimle meðr Svrti U), ok allgott er til góðs drykkjar, þeim er þat þykkir gaman, í þeim sal er Brimir hei-

í *Völuspá* er Fjalarr sikkert det rette; *jvfr. Fortællingen om Dørgene Fjalarr og Galarr i SnE. I, 216 f.*

17.*18.* *Menneskenes Skabelse fortælles i Gylfaginning umiddelbart efter Himmelens og Jordens Skabelse og før Livet paa Idavolden og Dvergenes Skabelse.*

20.* *Forf. af Gylfag. har altsaa i Völuspá*

20, 3 læst sal og ikke sæ, i 4 und og ikke á.

26. *Kan man af Ordene þá varð eigi þyrmt — Mjöllnir stutte, at Forfatteren af Gylfag. i Völuspá V. 26 har læst Linjerne á gengusk — fóru foran þórr — fregn, saaledes som rU har det?*

tir; hann stendr á Okolni (*saa W*; stendr ok á himni *r urigtig*). Sá er ok góðr salr er stendr á Niðafjöllum, görr af rauðu gulli; sá heitir Sindri. Í þessum sölum skulu byggja góðir menn ok siðlátir.“ *Slutningen har U langt kortere saaledes*: gott er til dryckiar i brimle eða þar sem heitir sindri. þar byggja góðir menn.

38. 39, 1-4. 7-8. *SnE. I, 200.*

38, 1. veit ek standa *rWU*. — 3. náströndu á *rW*; nástravndv á *U*. *I det forudgaaende Prosastykke har alle tre Hskrr. Formen Náströndum*. — 5. falla *rWU*. — 6. um *U*; of *rW*.

39, 1. Skulu þar vaða *rWU*. — 3. menn meinsvara *rW*; menn meinsvarar *U*. — 4. morðvargar *rW*; morþingar *U*. — 7. 8. *indledes med de pros. Ord*: En i Hvergelmi er verst. — 7. þar kvelr *WU*; þa kvelr *r*. — 8. framgengna *WU*; fram gēga *r*.

40. 41. *SnE. I, 58. 60.*

40, 1. Austr byr *rWU*. *Jfr. i Prosastykket* Gygr ein býr fyr austan Miðgarð. — aldna *rW*; arma *U*. *Dog har U i det pros. Stykke*: Gamla trollkona er mörpir

margra iotna. — 2. Járnvíði *rU*; ía'nvíði *W*. — 3. fœðir *rWU*. — 6. einna nökkurr *rW*; ima nockvr *U*. — 7. tjúgari *rW*; tregari *U*.

41, 5. svört verða *rWU*. *Jfr. i Prosastykket*: þaðan týnir sól skini sínu. — 6. um *U*; of *rW*. — 7. veðr oll ualvnd *W*; verþr avll valvd *r*; verþr oll va. ly. *U*. — 8. vituð ér enn eða hvað *rW*; v. einn ok h. *U*.

45. *SnE. I, 186. Jfr. i det forudgaaende Prosastykke* eru um alla veröld orrostur miklar, þá drepast bræðr fyrir ágirni sakar, ok engi þyrmir föður eða syni i manndrápum ok sífja sliti (eða sífivm *U*). — 2. verþaz *rW*; verþa *U*. — 5. i heimi *U*; með höldum *rW*. — 7. skeggiöld *r*; skeggiöld *W*; Skeg öld *U*. — 8. skildir klofnir *rW*; skildir klofna *U*. — 10. áðr *rW*; vndz *U*. — 11. 12 *mangle i rW*.

46, 5-8. 47, 1-4. 48. 50. 51. 52. 53. 55. 56. 57. *SnE. I, 192. 194. 196. 198. Disse Vers indføres efter følgende prosaiske Stykke*: Þá verðr þat, er mikil tíðindi þykkja, at úlfrinn gleypir

38. 39. *Fortællingen om Naastrand i Gylf. følger efter det ved 37* aftrykte pros. Stykke.*

41, 7. *Ligesom rW her har válund for válynd, saa har jeg i det vestlige af øvre Telemarken oftere hørt vaalúndt (vaalónnt), usikkert, for det hos Aasen anførte vaalynt.*

46-57. *Den prosaiske Fortælling om Ragnarok i Gylfaginning grunder sig ikke blot paa Völuspá: Meget er en Gjengivelse af Vers i andre gamle Digte, saaledes de her ovenfor udeladte Ord: Völfrinn Vigriðr er hundræð rasta víðr á hvern veg af Vafþr. V. 18; andet grunder sig vistnok paa Folkesagn og Folketro, der ikke var fæstet i poetisk Form; saaledes de ovenfor udeladte Fortællinger om, hvoraf*

Skibet Naglfar og Vidars Sko dannes, og de dertil knyttede Formaninger; endelig tilhører vel ogsaa noget Forfatteren alene. Jeg har alligevel ovenfor paa nogle faa Stykker nær aftrykt den hele Fortælling, for at kunne meddele den i Sammenhæng, da den ikke er uden Vigtighed for Tekstkritiken i Völuspá. Den fortjener i denne Henseende saameget større Opmærksomhed, som den forudsætter en Tekst af Völuspá, der tildels er forskjellig fra og fuldstændigere end den, hvori Versene af dette Digt ere meddelte i de os levende Hskrr. af SnE. Saaledes ere Ordene: ok stigr þaðan braut niu fet en Gjengivelse af Verslinjerne gengr fet niu | Fjögrnjær

sólina, ok þykkir mönnum þat mikit mein; þá tekr annarr úlfrinn tunglit, ok gerir sá ok mikit úgagn; stjörnurnar hverfa af himninum. Þá er ok þat til tíðinda, at svá skelfr jörð öll ok björg, at viðir losna ór jörðu upp, en björgin hrynja, en fjótrar allir ok bönd brotna ok slitna; þá verðr Fenrisúlfr lauss. Þá geysist hafit á löndin, fyrir því at þá snýst Miðgarðsormr i jötunmód (iötunheima U feilagtig) ok sækir upp á landit. Þá verðr ok þat, at Naglfar (Naglfaræ U) losnar, skip þat er svá heitir; . . . en í þessum sævargang flýtr Naglfar; Hrymr heitir jötunn, er stýrir Naglfara. En Fenrisúlfr ferr með lgapanda munn, ok er hinn efri kjaþtr við himni, en hinn neðri við jörðu; gapa mundi hann meira, ef rúm væri til; eldar brenna ór augum hans ok nösum. Miðgarðsormr blæss svá eitrunu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allógurligr, ok er hann á

aðra hlið úlfnum. Í þessum gný klofnar himinninn, ok ríða þaðan Muspells synir: Surtr ríðr fyrst, ok fyrir hánum ok eptir bæði eldr brennandi; sverð hans er gott mjök, af því skinn bjartara en af sólu (sverþ hans er sva biart sem sol U) Muspells megir sækja fram á þann völl er Vígríðr heitir; þar kemr ok þá Fenrisúlfr ok Miðgarðsormr, þar er ok þá Loki koininn ok Hrymr, ok með hánum allir Hrímpursar, en Loka fylgja allir Heljar sinnar (þar er ok Loki ok Hrymr með honvm. Loka fylgja ok hellornar U); en Muspells synir hafa yfir sér fylking, er sú björt mjök En er þessi tíðindi verða, þá stendr upp Heimdallr ok blæss ákaflega í Gjallarhorn ok vegr upp öll guðin, ok eiga þau þing saman. Þá ríðr Óðinn til Mimis brunns ok tekr ráð af Mimi fyrir sér ok sínu liði. Þá skelfr askr Yggdrasils, ok engi lutr er þá óttalauss á himni eða

burr (I, V. 56, L. 9. 10), der ikke findes i Codd. af Sn.E., men derimod i R. — Jeg skal her tilføie nogle Ord om Forholdet mellem enkelte Stykker af denne Fortælling i Gylfaginning og Vers i Völuspá. Ordene: Hrymr heitir jötunn, er styrtir Naglfara grunde sig vistnok bare paa en Misforstaaelse af Völuspá I, V. 50. — Naar det i Gylfag. fortælles, at Muspells Sønner ride til Kampvolden anførte af Surt og at Hels Skarer følge Loke, saa sér dette ud til at være rigtigere end Fremstillingen i Völuspá I, V. 51. Dog kan Forf. af Gylfag. her neppe have havt for sig og fulgt en Tekst af Völuspá, som har været væsentlig forskjellig fra den, vi have; ti følgende Ord paa et andet Sted i Gylfag. (Sn.E. I, 138): Naglfar (Naglfari rU) er mest skip; þat er á Muspell (þat eigo Muspellz megir U) sy-

nes at vise, at han i Völ. I, 51, 2 har læst Muspells. Fremstillingen i Gylfag. er vel given efter Ytringer i andre Digte (som f. Eks. Lokas. 42; Fáfn. 15), efter Folkesagn og efter Forfatterens eget Skjøn. — Ordene engi lutr er þá óttalauss á himni eða jörðu synes snarere at være en Gjengivelse af Völuspá I, V. 48: Hvat er með ásum — veggbergs visir, end af Völuspá I, V. 47, L. 5—8: hræðask allir — gleypir. — Ordene: þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er bundinn er fyrir Gnipahelli synes at vise, at Forf. af Gylfag. har havt en Tekst af Völuspá for sig, hvor Linjerne Geyr Garmr — renna ligesom i H fulgte efter Verset þá kemr Hlfnar — falla angan; dog synes han at have misforstaaet disse Linjer og efter en anden Kilde at have tilføiet Kampen mellem Ty og Garm.

jörðu. Æsir hervæða sik ok allir einherjar, ok seekja fram á völlum (völlinn U): riðr fyrstr Óðinn með gullhjálmm ok fagra brynju ok geir sinn, er Gungnir heitir; stefnir hann móti Fenrisúlfi, en Þórr fram á aðra hlið hánnum, ok má hann ekki duga hánnum, því at hann hefir fullt fang at berjast við Miðgarðs-orin. Freyr berst móti Surti, ok verðr harðr samgangr áðr Freyr fellr; þat verðr hans bani, er hann missir þess hins góða sverðs, er hann gaf Skirni. Þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er bundinn er fyrir Gnipahelli (Gnipalvndi U), hann er it mesta forat; hann á víg móti Tý, ok verðr hvárr öðrum at bana. Þórr berr banaorð af Miðgarðsörmi, ok stigr þaðan braut níu fet; þá fellr hann dauðr til jarðar fyrir eitri því, er ormrinn blæss á hann (niv fet vm eitr ormsins U). Úlfrinn gleypir Óðin, verðr þat hans bani; en þegar eptir snýst fram Viðarr ok stigr öðrum fœti í neðra kjapt úlfsins; annarri hendi tekr hann inn efra kjapt úlfsins, ok rífr sundr gin hans, ok verðr þat úlfsins bani. Loki á orrostu við Heimdall, ok verðr hvárr annars bani. Því næst slyngr Surtr eldi yfir jörðina, ok brennir allan heim.

46, 6. á lopti **WU**; alopt r. — 7. mælr **WU**; mer (*ligner*: mey) r. — 8. Míms **rW**; mímis U.

47, 3. aldna **W**; alna **rU**. — 4. en jötunn losnar **rW**; æsir erv a þingi U.

48, 2. hvat er með álfum **rW**; hvat með asynivm U. — 3-4 *mangler i U* (*jvfr*. 47, 4). — 3. gnygr **W**;

ymr r. — 6. steindurum r; steindyruin **W**; steins dyrvm U. — 7. *mangler i U*. — vegbergs r; uegbergs **W**.

50 *mangler i U*. — 1. austan **rW**. — 5. knýr **W**; kya r. — 6. en ari hlackar **W**; avrn mvn hlacka r. — 7. niðfölr **rW**. — 8. Naglfar **W**; Naglfal r *urigtig*.

51 *mangler i U*. — 1. Kioll ferr austan **rW**. — 3. of **rW**. — 5. fara **W**; þarro r. — flímgir **rW**. — 8. byleiz r; byleistz **W**. — i för **rW**.

52 *anfores SnE. I, 40 (hvor det ogsaa findes i U) foruden SnE. I, 194 (hvor det mangler i U)*. — 1. Surtr **rW**; Svartr U. — 2. lævi **Wαβ**; levi U; leivi **ra**; leifi **rβ**. — 6. gífr **rW**; gvp^r U. — hrata **WβU**; rata **raβWa**.

53 *mangler i U*. — 2. hamr **rW**. — 7. þar **rW**. — 8. angā r; angan **W**.

55 *mangler i U*. — 1. 2. Gengr Óðins son við úlf vega **rW**. — 3. Viðarr of veg **rW**. — 5. hveðrungs **W**; hveðrvgs r. — 6. of **rW**. — 7. hior **W**; hior r. —

56 *mangler i U*. — 1. Gengr (*for Þá kemr*) **rW**. — 2. hloðyniar **W**; hloðyniar r. — 3-12. neppr af (at r) nadri niðs ókvíðnum; munu halir (hallir r) allir heimstöð (heim steið r) ryðja, er af móði drepr Miðgarðs veorr **rW**.

57, 1. mun sortna **rWU**. — 2. sigrfolldinār U; sökkr fold í mar **rW**. — 4. heiðar **rU**; heiðum **W**. — 6. ok aldrnari **rWU**.

59.* 60.* 61.* 62.* *Jfr. SnE. I, 200. 202: upp skýtr jörðunni þá ór sænum, ok er þá græn ok*

fögr; vaxa þá akrar ósánir; koma þar Baldr ok Höðr (kemr þar Baldr W, hvor Ordene ok Höðr ere udslettede) frá Heljar; setjast þá allir samt ok talast við ok minnast á rúnar sínar ok ræða of tíðindi þau, er fyrrum höfðu verit, ok Miðgarðsorm ok

um Fenrisúlfr; þá finna þeir (finnaz þar W) í grasinu gulltöflur þær, er æsirnir höfðu átt.

64. SnE. I, 78. 80. — 1. veit ek standa rWU. — 3. þaktan WU; betra r. — 4. Gimle rWU. — 5. þar rU; þann W. — 7. um WU; of r.

Excurs til Völuspá.

Det tør vistnok fremsættes som en afgjort Sag, at den Skikkelse, hvori Haandskrifterne, navnlig *codex regius* og *Hauksbók*, have bevaret *Völuspá*, i mange Henseender er mangelfuld, at en hel Del er udfaldet, hvorved meget af det, som er tilbage, staar uden ret Sammenhæng, at et og andet, som ikke fra først af har tilhørt Digtet, er kommet ind, at Versenes og Verslinjernes rette Orden paa endel Steder er forrykket, og at flere enkelte Ord ere forvanskede. Og dog kan det neppe fremhæves for stærkt, at man maa være meget varsom med at forlade det i Haandskrifterne givne Grundlag; ved at ændre efter et løst subjectivt Skjen eller efter sene Papirafskrifter, der umiddelbart eller middelbart nedstamme fra R eller H og derfor ingen Autoritet have, har man som oftest kun fjernet sig mer fra det oprindelige.

Hvad navnlig Versenes Ordning angaar, vover jeg at paa-staa, at den Versfølge, som R

har, i det hele er langt rigtigere end alle de fra Haandskrifterne meget afvigende og indbyrdes vidt forskellige Maader, hvorpaa Digtets Vers i de fleste nyere Udgaver, hos Rask, Bergmann, Munch, Ettmüller, ere ordnede. I den først trykte Tekst har jeg derfor i det hele fulgt Versfølgen i R, og det endog ved flere Vers, hvor jeg nærer stærk Tvil om dens Rigtighed; derimod skal jeg i dette Excurs dvæle ved nogle af disse Vers, der efter min Mening i R ikke have faat sin rette og oprindelige Plads, og navnlig ved I, 28 og I, 29.

For den rette Opfatning af disse Vers er det af Vigtighed at faa besvaret det Spersmaal: For hvem kvædes *Völuspá*? Hvem er det, som har frittet Volven og faat hende til at tale? Vistnok beder hun „alle hellige Ætter, større og mindre Heimdalls Sønner“ om Lyd, og ofte gjentager hun, naar hun har udtalt sine dybe Vidsdomsord: „Vide I endnu eller hvad?“ Men dette udelukker dog ikke Muligheden af, at en

Enkelt, og da sikkerlig en af Gudernes Kreds, har søgt hende og krævet af hende Kundskab om Alverdens Skjæbne.

Til en Formodning om, at dette er saa, fores vi allerede ved Sammenligning af andre norrøne mythiske Digte, i hvilke en Volve spaar om Verdens og Gudernes Skjæbne: i Hyndluljóð, hvor dog Spaadommene om Ragnarok, som have foranlediget Navnet Völuspá hin skamma, kun lidet synes at passe til Digtets egentlige Formaal, er det Frøuya, som kommer til Hyndla og kræver Visdom, og i Vegtamskviða, der staar Völuspá nærmere, er det Odin, som vækker Volven af Dodsens Sovn, at hun skal afsløre Fremtiden for ham. Og denne Formodning vil, som jeg tror, ved en rigtig Fortolkning af det første Vers i Völuspá vise sig at være vel grundet.

Her har R vildo eller vildø, H villtu. Formen vildo kan være 3 Ps. Pl. Imperf. „de vilde“; men saaledes kan ikke villtu forklares. Derimod kan baade vildo og villtu være 2 Ps. Sg. Præs. med þú*), og denne Opfatning bør da sikkert foretrækkes, naar intet andet er til Hinder; saameget mer, som der her ikke synes at være nogen Brug for Imperfectum.***) Dette „du“ tyder paa en bestemt Spør-

ger, men hvem? Jeg tror, at det, som i Vegtamskviða, er Odin. I V. 1 læser jeg, som foreslaaet i Anmærkn. til Munchs Udgave:

villtu, at ek, Valföðr!

vel framtjelja, o. s. v.

Saaledes har R ualfæþ'. Rigtignok paastaar Brynjolf Snorrason (Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 359), at dette ogsaa kan læses valföður; men der findes intet Eksempel paa en saadan Forkortning i R. Tegnet for ur sér ganske anderledes ud. Med Udtrykket vel framtjelja maa jævnføres völu velspá, Völuspá I, 22; vissi hann vel fram, Þrymskv. V. 15. Almindelig læser man efter H:

at ek Valföðrs

vél fremtelja

og forklarer: „forkynde Valfaders kunstige Værker“ (Petersen, Nord. Myth. S. 57). Men det synes underligt, at Volven først skulde nævne „Valfaders kunstige Værker“ og derpaa „Mændenes gamle Sagn, de tidligste hun mindes“; ti om Odins Værker bliver der jo først Tale paa et senere Trin af Verdensudviklingen.***) Men naar vi fortolke Volvens Ord saaledes som jeg her har gjort, saa kunne vi ikke finde os tilfredsstillede ved, at Digtet begynder med Volvens Tale, saaledes vi til den Formodning, at der forud

*) Saaledes skriver R for anden Person vildv, Háv. 45; myndø, Harb. 48, Hým. 27 og oftere.

**) Læsenaaderne vilda ek (Bergmann, Petersen) og vildo it ek (Kjeb. Udg.) ere uhjemlede.

***) Oversættelsen „kunstige Værker“ synes ogsaa af en sproglig Grund tvivlsom, ti vél kan ikke være Intetkjønsord. vél findes desuden ingensteds i de norrøne mythiske Digte anvendt i nogen lignende Forbindelse.

for denne, ligesom i *Vegtamskviða*, har været en episk Indledning, der fortalte om, hvorledes Odin kom til Volven og frittede hende, eller og et Vers, der indeholdt Odins Tiltale til hende. Jeg tror endogsaa, at vi have idetmindste Stumper af en saadan Indledning bevarede i de 8 første Linjer af I, 28 og i I, 29, hvilke urigtig ere blevne skudte ind i Volvens Tale. Dette skal jeg søge nærmere at begrunde.

I, 28. 29 maa aabenbart gjælde den samme Volve, som den, i hvis Mund hele *Völuspá* er lagt. Efter den almindelige Ordning skulde da Volven her omtale sig selv i tredje Person og hentyde til et Møde, som hun engang havde haft med Odin. For at finde en Grund til, at Udviklingen af Verdens Skjæbne her paa én Gang afbrydes ved Fortællingen om et saadant Møde, har man tydet det hele paa følgende Maade: Medens hun efter eget Minde har meddelt de foran fortalte Begivenheder, forkynder hun det efterfølgende ved den Seerevne, som Odin ved hint Møde gav hende.*) Men dette er efter min Mening afgjort urigtigt og strider bestemt mod de Gamles Opfatning. Volven kan ikke have faaet sin Spaadoms-kraft af Odin; hun, ligesom alle ikke menneskelige Volver, har den

ifølge sin Oprindelse og medfødte Evne, jvfr. *Hyndl. V. 33*: „Alle Volver stamme fra Vidolv.“ Uden Tvil tænkte heller ikke vore Forfædre sig, at Odin, da han havde pandsat sit Øie i Mimers Brønd, med én Gang havde øst deraf en saa klar Viden om al Fremtid, som vor Volve har den; ti hver Gang, naar truende Skyer rulle frem over Æsernes Himmel, maa Odin ty til Mimers eller til de jotunbaarne Volvers Visdom. Navnlig staar Fortællingen i *Vegtamskviða* i skarp Modsætning til den almindelige Opfatning af *Völuspá* I, 28. 29.

Desuden har jeg ovenfor i V.1 troet at finde en Udtalelse af, at det er Odin, som har opfordret Volven til at tale, og at det er til ham, hun nærmest vender sine Ord. Er dette rigtigt, saa maa Bergmanns Forklaring opgives, ti det kan dog ikke vel tænkes, at Volven her skulde meddele Odin den Kundskab, hun skyldte netop ham. Jeg kan altsaa ikke skjønne andet end at en Fortælling om et Møde med Odin her kommer ubeføiet og forstyrrende.

Og hvorfor giver Odin Volven rige Gaver? som Lon, heder det, fordi hun kunde sige, hvor hans Øie var skjult. Jeg tror ikke, at Odin vilde lade sig noie med

*) Saaledes f. Eks. Bergmann (*Poèmes Islandais*, S. 168): „Vala parle ensuite de son entrevue avec Odin; elle dit, que ce dieu, charmé de la science dont elle a fait preuve, lui a communiqué le don de la vision et de la prophétie. Le récit de

cette entrevue forme la transition à la seconde partie, parce que le présent qu'Odin fait à la prophétesse explique comment elle a pu voir dans les neuf mondes ce qu'elle raconte dans la seconde partie.“

saa lidet; det ligner ham ikke. Allerede Petersen (i *Ann. f. nord. Oldk.* 1840—41, S. 81) har ytret, at de her omhandlede Vers tyde paa en længere Samtale mellem Odin og Volven. Ved Ordene hringa ok men*) maa vistnok menes Gaver, som Odin gav hende for at faa hende til at meddele Visdom (saa og F. Magnusen i *Den ældre Edda*, overs. I., S. 62). Og hun vægrede sig ikke heller, men „hun saa vidt, vidt over hver Verden“ og — kvad. Og det, som hun forkyndte, er ikke blot, hvad i R og Udgaver følger, fra I, 30 til Enden, ti dette maa aabenbart tænkes kvædet paa samme Tid og for samme Tilhørere, som det foregaaende, men det er — hele vor Völuspá.

Jeg tror da, at de fire første Linjer af I, 28 og hele I, 29 ere episke Vers, som ikke ere lagte i Volvens Mund og som da ikke kunne høre hjemme paa den Plads, de have i R, men som maa tilhøre Digtets Indledning. — I, 28 slutter med „Vituð ér enn eða hvat?“ Disse Ord, som her møde os anden Gang i Digtet og siden komme

igjen syv Gange som etslags Omkvæd, forklarer man almindelig: „Forstaa I det nu, eller hvad?“ „Vide I nu, hvad det betyder?“; jeg tror, at de snarere bør forstaaes: „Vide I endnu, eller hvad?“ „Gaar eders Viden endnu længere?“; men de passe ialfald neppe i Digtets Indledning. Dette synes at tale imod den Formodning, som jeg ovenfor har fremsat, men jeg bortfjerner denne Vanskelighed paa følgende Maade. Naar vi se, at R her har et Vers paa 14 Linjer, og naar vi holde fast ved, at Ordene „Vituð ér enn eða hvat?“ ikke passe i Digtets Indledning og altsaa heller ikke kunne høre til samme Vers som de fire første Linjer Ein sat hon úti o. s. v. indtil i augu leit, der, efter hvad jeg har udviklet, maa tilhøre Indledningen, saa ligger det meget nær at formode, at dette 14 linjede Vers er en Sammenblanding af to: nemlig et regelmæssigt 8linjet Vers, som tilhører Digtets Indledning: Ein sat hon úti indtil hvar þú anga falt, og et Vers, som hører hjemme langt inde i Digtet ligeefter I, 19. 20, hvor Yggdrasil,

*) Man har ingen Ret til at lægge en saa omfattende Betydning i det vanskelige Ord spáganda, at man deraf slutter, at Volven fik at sin Spaadomsevne af Odin; spáganda maa vel være Gjenstande (som det synes: Trolddyr), der kunne være til Brug ved Trolddom og Spaadom. Ettmüller og Pfeiffer ændre fésþjöll for Stavrímets Skyld til fékk spjöll. Ogsaa jeg nærer Tvil om Ordet er rigtigt. Dog kan i sammensatte Ord den sidste Del af Sammensætningen undertiden have Rim-

vægten, f. Eks. Sig. II, 4: Ofrgjöld fa | gvmna synir; Fáfn. 38: einvaldi vera, og saaledes oftere ved de Ord, som ere sammensatte med ó eller ú. Hvis fésþjöll er rigtig Læsemaade, saa maa Ordets Betydning vistnok forklares efter Yngl. Cap. 7: Óðinn vissi of allt jarðfé, hvar fölgit var, ok hann kunni þau ljóð, er upplaukst fyrir hánun jörðin ok björg ok steinar ok haugarnir, ok batt hann með orðum einum þá er fyrir bjuggu ok gekk inn ok tók þar slíkt er hann vildi.

Urdebrønden og Nornerne om-
tales. De to første Linjer af
dette andet Vers ere bortfaldne,
men Sammenhængen viser tyde-
lig, hvilken Mening de maa have
indeholdt, og i Lighed med I, 27:

Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi

tør vi med Tryghed bestemme
deres Form, saa at vi udfylde
det manglende paa følgende
Maade:

Veit hon [eller: ek] Óðins
auga fólgit
í enum mæra etc.
af veði Valföðrs.

Vituhð er enn eða hvat?

Og nu skjønne vi, at netop
Ligheden mellem de to første
Linjer her og de to sidste i det
tidligere Vers:

alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt

gav Anledning til Sammen-
blandingen af disse to Vers*).
Da Snorra Edda har Ordene
fra Alt veit ek indtil Vituhð er
enn eða hvat inclusive som et
Vers og den paapegede Sam-
menblanding saaledes ogsaa, ial-
fald tildels, foreligger i dette
Skrift, saa er den efter al Ri-
melighed foregaat allerede i
Folkemunde.

Da saaledes de 8 første Linjer
af I, 28 havde forvildet sig langt
ind i Digtet, saa kunde heller
ikke I, 29, der nødvendig slut-

tede sig til hine Verslinjer,
blive staaende i Indledningen,
og nu stillede man dette Vers,
der slutter:

sá hon vitt ok um vitt
of veröld hverja

rimelig paa Grund af Ordlig-
heden umiddelbart foran:

Sá hon valkyrjur
vitt um komnar etc.

Da Volven i sin Tiltale til
Odin i I, 29 bruger Flertallet:
„Hvorum fritte I mig, hvorfor
friste I mig?“, saa kan heller
ikke Flertallet i den ofte gjen-
tagne Verslinje: „Vide I endnu
eller hvad?“ paa nogen Maade
tale imod min Mening, at Vol-
ven efter Opfordring fra Odin
kvæder Völuspá. Og ligesaa
lidet vil man kunne anføre imod
mig de hoitidelige Ord, hvormed
Volven begynder sit Kvad: „Om
Lyd beder jeg alle hellige Æt-
ter, større og mindre Heimdalls
Sønner“: alle disse Væsener by-
der Volven med Andagt at lytte
til hendes Kvad, i Bevidstheden
om, at hendes Ord har Betyd-
ning for den hele Verden. Or-
dene i I, 14: Mál er dverga —
ljóna kindum — telja „det er
Tid at opregne Dverge for
Menneskene“ kunne da heller
ikke vække Betænkelse, og vi
behøve ikke engang at fremhæve,
at det Afsnit, hvori disse Ord
forekomme, efter al Rimelighed
ikke har hørt til Völuspá i dets
ældste Skikkelse.

*) Codex reg. af Sn.E. har Ór þeim
enum mæra Mímis brunni drekkir mjöð
Mímir morgun hverjan af veði Valföðrs

som én Sætning; men dette giver et stygt
tautologisk Udtryk.

Kanske have vi endnu et Vers, som har tilhørt Digtets Indledning eller episke Ramme, forstukket paa et galt Sted, jeg mener I, 22. Jeg kan ikke undertrykke Formodningen om, at dette Vers skulde staa som det allerførste, umiddelbart foran I, 28 (Ein sat hon úti — auga falt); dette vil jeg dog kun fremsætte som en Formodning, der ingen Indflydelse skal have paa Bedømmelsen af det, som jeg i det foregaaende har udviklet. Jeg skal imidlertid anføre noget, som hos mig vækker Betænkelse ved den almindelige Ordning og Tydning.

I I, 21 fortælles, at Gullveig blev gjennemboret med Spyd og brændt i Odins Hall, altsaa i Valhall. I, 23 og 24 maa give Oplysning om, hvem der øvede denne Daad. I det første af disse Vers heder det: Alle Magter gik til sine Raadstole og de høihellige Guder raadsloge, om Æserne skulde lide Tab eller om alle Guderne skulde have Bod. regin öll og ginnheilug goð synes her at maatte forstaaes paa samme Maade som i I, 6 og I, 9, altsaa om Æserne alene, ikke om Æser og Vaner; først i næste Vers nævnes den Krig mellem Æser og Vaner, der giver Anledning til, at nogle

af Vanerne: Njord, Frøy og Fröyja optages i Æsernes Kredse. — Udtrykket afráð gjalda betyder ellers overalt (se Har. s. Harðr. C. 96; Fms. X, 324; Nj. C. 100. 129. 147): at lide Tab, lide Skade ved Drab af Mennesker, lide Nederlag*); og vi have da ingen Ret til at oversætte det anderledes i Völuspá; men det eneste Drab, hvorom her synes at kunne være Tale, er Drabet paa Gullveig. Endelig er gildi d. s. s. gjald. Verset synes altsaa at maatte forstaaes saaledes: De høihellige Guder (Æserne) raadsloge, om Æserne skulde lide Tab, d. e. om de skulde lide det Tab, som var dem forvoldt ved Gullveigs Drab, uden at faa Bod eller Hævn, eller om alle Guderne skulde have Erstatning. Sammenhængen synes her at fordre, at ogsaa goðin öll maa være de samme som æsir, hvilket jo allerede synes rimeligt, naar det er godtgjort, at regin öll og ginnheilug goð i samme Vers kun kan være Æserne. — I, 24 nævner dem, hos hvem Æserne søge Bod eller Hævn; her heder det, at Odin slynger sit Spyd ind i Krigerflokken, hvorpaa Kampen begynder: Æsernes Borggjærde brydes (nemlig af Vanerne), og Vanerne fare hen over Fien-

*) Da der i Fms. VI, 420 er skrevet afróð for afráð, saa tror jeg, at ogsaa afróð gjalda i Grett. C. 24 betyder det samme og at Ordene: sögðu, at þeir myndi mikit afróð gjalda ikke med Thordarson's al oversættes: „de forestillede ham, at disse Mænd vilde tilføie

ham et stort Tab af Menneskeliv, førend han kunde faa Bugt med dem“, men: de sagde, at de (Jarlen og hans Mænd) vilde lide stort Tab af Menneskeliv, førend de andre (Gretter og de som forsvarede ham) kunde blive dræbte.

dernes (*Æsernes*) Land. Det maa vel altsaa være Vanerne, som har brændt Gullveig i Odins Hall, og det er for at faa Bod eller Hævn derfor, at *Æserne* begynde Kampen med Vanerne. Gullveig synes altsaa at have været en Aasynje eller dog at have staaet i nærmeste Forbindelse med *Æserne*. Men er dette saa, da synes hun neppe at kunne være den samme som Volven Heid, der farer med Trolldyr, over Seid og er onde Kvinders Lyst. Ti i denne Troldkvinde synes vi at have for os en almindelig jotunbaaren Volve; Odin og Fröyja drive vel Seid, men de stilles dog aldrig, uden gennem Spotteren Lokes Mund, i dette Lys.

Ialfald tror jeg, at I, 22 ikke vil savnes mellem I, 21 og 23. 24, og bortset fra Haandskrifternes Ordning viner jeg intet, som taler imod min Formodning, at Heid netop er den Volve, som kvæder Völuspá, og derimod aldeles forskjellig fra Gullveig*).

I Navnet Heiðr har man rigtignok villet finde et Udtryk for Volvens Identitet med Gullveig, men Heiðr er et almindeligt Navn for Volver og Troldkvinder; saa kaldes ogsaa en Jotunkvinde i Hyndluljóð V. 23.

Naar endelig nogen vilde indvende, at vore Forfædre ikke kunde have tænkt sig, at et Digt,

der forkyndte Sandheder, saa dybe, som de kunde skues af en hedensk Aand, et Haab, saa livsaligt, som det kunde oprinde i en hedensk Sjæl, — at Völuspá blev kvædet af en Troldkvinde, „der altid var onde Kvinders Lyst“, saa vilde denne Indvending sikkerlig være ugrundet. Jeg behøver igjen blot at minde om Vegtamskvíða og Hyndluljóð. Desuden er den Volve, som kvæder Völuspá, paa andre Steder i Digtet ligefrem betegnet som en Jotunkvinde og Troldkvinde: saaledes i V. 2:

Ek man jötna
ár um borna
þá er forðum
mik fædda höfðu,

hvor dog fædda snarere betyder „opfostret“ end „født“; ligesaa ved Ordene: Nú man hon sökkvask i V. 66, hvormed man sammenligne Hebr. Brynh. 14: „seyctv, gygiarkyn!“ og sökkva trölli hos Eg. lex. poet.**)

Men hverken I, 28: Ein sat hon úti o. s. v., eller V. 22: Heiði hana hétu o. s. v. kan oprindeligt have været Digtets første Vers, ligesaa lidt som Fjölsvinnsmaal fra først af kan have begyndt med:

Utan garða

hann sá upp um koma;
hon, hana synes at maatte vise tilbage til et foregaaende Vers, hvor Volven har været nævnt. Men dette er uerstatteligt tabt.

*) Grimm, Weinhold og Müllenhoff mene, at Heid er den Volve, som kvæder Völuspá, men ansé hende alligevel for den samme som Gullveig.

**) Ordene Ein sat hon úti behøve derimod ikke at betegne hende som Jotunkvinde eller Troldkvinde; jefr. Sig. III, V. 6.

Efter I, 19. 20 bør, som jeg ovenfor har søgt at vise, følge det Vers, hvis største Del er bevaret i de 6 sidste Linjer af I, 28. Med Hensyn til I, 27 har allerede Petersen (i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 80) gjort opmærksom paa, at det ikke med rette er stillet foran I, 28: „Odin maa først have skjult sit Øie, førend dette kunde omtales som et Pant“. Jeg tør ikke afgjøre, hvor dette Vers bør have sin Plads: det kunde kanske blive staaende umiddelbart efter I, 26, hvor R og H har det; men jeg er dog mest tilbøielig til at lade det følge efter Versene om Yggdrasil, Nornerne og Odins Øie i Mimers Brønd, da det ligesom disse dvæler ved Verdenstræet og Odins Pant, og da Verset om Odins Øie i Mimers Brønd (Veit hon Óðins auga fólgit í inum mœra o. s. v.) efter min Restitution er bygget fuldkommen symmetrisk dermed.

Efter I, 27 faa vi da I, 21. 23. 24. Til I, 24 slutter sig, som Lünning bemærker, ganske naturlig I, 25. 26, naar man antager, at noget er bortfaldet foran I, 25: Da Gjærdet om Æsernes Borg og vel ogsaa deres Borg selv er brudt i Kri-gen med Vanerne, have Æserne efter Lokes Raad afsluttet en Kontrakt med en Jotun, at han skal bygge dem en ny Borg.

Da jeg nu har indsat I, 27. 28. 29 paa andre Steder, saa komme vi efter I, 26 til I, 30, og imod denne Indordning af I, 30 er der, saavidt jeg ser, intet at indvende: Godþjóð maa efter min Mening her, som paa alle andre Steder, hvor det forekommer, forklares af Gotar, Gotnar; Volven kvæder da i dette Vers om Valkyrjernes Komme til Menneskeverdenen; men til Menneskene kunne Valkyrjerne ikke komme før efter den første Kamp mellem Æser og Vaner. Finn Magnusen (Ældre Edda, overs. I, S. 62) og Ettm. have opfattet I, 30 paa en anden Maade, hvorefter det nødvendig maatte staa umiddelbart foran I, 31; de mene nemlig, at Balders Død her forkyndes ved Valkyrjernes Ridt til Guderne (godþjóðar). Dog er denne Opfatning neppe rigtig; ti Valkyrjernes Ærinde er at „kaare Val“, at kalde de faldne Kjæmper til Valhall; men paa den Tue, hvor Balder segner, er ingen Val for Odins Moer at kaare: ham skal Hel eie.*)

Hvad jeg ovenfor har udviklet, har ingen Indflydelse paa Ordningen af den øvrige Del af Völuspá.

Jeg skal endnu kun tilføie et Par Ord om den sidste Linje i Digtet: Nú man hon sökkvask. P. A. Munch har udtalt den

*) Naar det i SnE. (I, 176. 238) fortælles at Odin og med ham Frigg, Valkyrjerne og hans Raene, at Frøy, Heimdall, Frýgja og mange Rinturser

og Bergriser søgte til Balders Baalfærd, saa kan dette naturligvis ikke støtte F. Magnusens Forklaring.

Formodning for mig, at denne Linje ikke skulde regnes med til Volvens Tale, hvorved altsaa Digtet vilde faa en episk Slutning, ligesom det efter min Mening har en episk Begyndelse. Men mod denne Formodning synes Verbet man at stride; ogsaa vilde det være en usædvanlig Anordning af Verset, at dets 7 første Linjer vare lagte i Volvens Mund, medens den sidste var fortællende. Jeg tror, at Volven her, ligesom i mange andre Vers, betegner sig selv ved hon istedenfor ved ek.

Den omhandlede Del af Völuspá tænker jeg mig altsaa ordnet paa følgende Maade:

* * *

1. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspá,
vitti hon ganda,
seið hon hvars hon kunni,
seið hon hugleikin,
æ var hon angan
illrar brúðar.

2. Ein sat hon úti,
þá er inn aldni kom
yggjungur ása
ok í augu leit.
„Hvers fregnið mik?
Hví freistið mín?
alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt.“

3. Valði henni Herföðr
bringa ok men,
féspjöll spaklig
ok spáganda;
sá hon vítt ok um vítt
of veröld hverja.

4. „Hljóðs bið ek allar
helgar kindir,

meiri ok minni
mögu Heimdallar;
villtu, at ek, Valföðr!
vel framtelja
forn spjöll fira,
þau er fremst um man.

* * *

22. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðar brunni.

23. Þaðan koma meyrar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skiði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær líf kuru
alda börnum,
örlög seggja.

24. Veit hon Óðins
auga fólgit
í inum mæra
Mímis brunni;
drekkr mjöd Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hva?

25. Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönum
helgum baðmi;
á sér hon ausask
aurgum forsi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hva?

26. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
er Gullveig
geirum studdu
ok í höll Hárs
hana brendu;
þrysvar brendu
þrysvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.

27. Þá gengu regin öll
á rökstóla,¹
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hvárt skyldu æsir
afráð gjalda,
eða skyldu goðin öll
gildi eiga.

28. Fleygði Óðinn
ok í fólk um skaut,
þat var enn fólkvíg
fyrst í heimi;
brotinn var borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígská
völlu sporna.

29. Þá gengu regin öll

á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr hefði lopt allt
lævi blandit
eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.

30. Þórr einn þar vá
þrunginn móði,
hann sjaldan sitr
er hann slíkt um fregn;
á gengusk eiðar,
crð ok særi,
mál öll meginlig
er á meðal fóru.

31. Sá hon valkyrjur
vitt um komnar
görvar at riða
til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögunn önnur,
Gunnr, Hildr, Göndul
ok Geirskögun;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at riða
grund valkyrjur.

H Á V A M Á L.

1. Gattir allar,
 aþr gangi fram,
 vm skoðaz scyli,
 vm scygnaz scyli;
 þriat ouist er at vita,
 hvar ovinir sitia
 a fleti fyr.

2. Gefendr heilir!
 gestr er inn kominn,
 hvar scal sitia sia?
 miok er braðr
 sa er a bráðdom scal
 sins vm freista frama.

3. Eldz er þarfr

þeims inn er kominn
 oc a kne kalinn;
 matar oc vaða
 er manne þarfr
 þeim er hefir vm fiall fariþ.

4. Vatz er þarfr
 þeim er til verþar kómr,
 þerro oc þiðlaþar,
 goþs vm oþis,
 ef ser geta mætti,
 orþz oc endrþægo.

5. Vitz er þarfr
 þeim er víða ratar,
 dǫlt er heima hvat;

Dette Digter kun bevaret i R. V. 1 anføres ogsaa i SnE. og V. 84 L. 4—6 i Fóstbr. s. — Overskrift hava mal i R med rødt Blæk. — V. 164 hjemler Navnet Hávamál for Afsmittet fra V. 111 til Enden.

1. Anføres ogsaa i SnE. (I, 36); det kvædes der af Gylfi, da han under Navnet Gangleri træder ind i Valhall, hvor han finder tre Høvdinger, Hár, Jafnhár og Þriði. Den, der har forenet de Vers, hvorefter Hávamál bestaar, til ét Digt, maa vel have tænkt sig, at V. 1, ligesom de følgende, kvædes af Odin, der tydelig viser sig som den talende allerede i V. 13. 14. — 1. Gattir allar **RrW**; Skatnar allir **U** urigtig. — 2. aþr gangi fram **RrW**; aþr ne gangim framm **U**. — 3. kun i **R**; udelades af **rWU**. — 4. Denne Linje udskydes med urette af Rask og M. Den her forekommende metriske Eiendommelighed er i forskjellige Afændringer ganske almindelig i Digte, som ere forfattede i ljóðahátttr, findes saaledes meget ofte i Háv., ogsaa i Grímn., Harbarðslj., Lokas., Alvisism., Skírn., Helg. Hjörv.,

Fáfn., Sigrdrifum., Gróg. Det er ligeledes et af de karakteristiske Mærker ved en af Snorre i hans Háttatal (SnE. I, 714 f.) anvendt særegen Art af ljóðahátttr, der i en yngre Afskrift af SnE. kaldes galdratalag, at der efter den 6te Linje i Verset følger en 7de, som er metrisk fuldkommen ligeartet med den 6te og kun ubetydelig afændret i Ordene. — 4. scyli **RrW**; skoli **U**. — 5. at vita mangler i **W**; at mangler i **U**. — 7. fleti **RrW**; fletivm **U**. — fyr **R**; fyrir **rWU**.

2, 2. komi **R**. — 4. miok, saa **R**, skjönt den sidste Bogstav er noget kludret. — 5. a bráðdom **R**, hvilket Eg. oversætter „apud postes“; K. M. ændre efter Papirafskrr. a bráðtom; jevfr. Ordsproget bráð eru brautingja erendi.

3, 2. komi **R**.

4, 5. Rask, K. og M. sætte ikke Komma efter mætti.

5, 2. ratar. Dette Verbum synes her, V. 18 og Alv. V. 6 at maatte udtales med r i Fremlyden og ikke med vr, som man efter got. vratōn kunde vente.

at ægabragði verþr
sa er ekki kann
oc með snotrom sitr.

6. At hyggiandi sinni
seylit maþr hrösinn vera,
heldr getinn at geði.
Þa er horscer oc þæguðl
kómur heimisgarda til,
sialdan verþr víti vorom;
þviat obrigdra vin
fór maþr aldregi,
enn manvit micit.

7. Enn vari gestr,
er til verþar kómur,
þvnnu hliði þegir,
eyrom hlydir,
enn ægom scodas;
sua nysiz froþra hverr fyr.

8. Hinn er sell,
er sér um getr
lof oc licnstafi;
odolla er við þat,
er maþr eiga skal
annars briostvm i.

9. Sa er sell,
er sialfr vm a
lof oc uit, meðan lifir;

þviat ill rað
hefir maþr opt þegit
annars briostom or.

10. Byrði betri
berrat maþr bræto at,
enn se manuit micit;
æði betra
þiccir þat i okvnnom stað,
slict er valaþs vera.

11. Byrði betri
berrat maþr bræto at,
enn se manuit micit;
vegnest verra
veggra hann velli at,
enn se ofdryccia æls.

12. Era sva gott,
sem gott qveþa,
æð alda sona;
þviat fora veit,
er fleira dreccr,
sins til geds gvmi.

13. Omínnis hegri heitir
sa er yfir ælþrom þrvmir,
hann stels geði gvma;
þess fvgls flæðrom
ec flotraþr varc
i garði Gvnnlaþar.

6. Skulde de tre sidste Linjer, som og Dietrich formoder, være senere tilføiede her? de seks første Linjer prise jo ikke, som V. 10, god Forstands Værd, men minder den forstandige om at være forsigtig.

7, 6. nysiz R; hnýsisk Gisl. Vístnok forekommer Ordet oftere i denne Form, og i Sonartorr. 13: hnýsumk hins | ok hygg at þvi fordrer Stavrímet i Fremlyden hn. Men at nýsa er den rette Form i Hæam. viser V. 139: nýsta ec niþr, | nam ec vp rýnar, og V. 112: nótt þv risat, | nema á niós ser, og at n i Fremlyden i dette Ord er urgermanisk, godt-gjæres ved got. bi-niuhsjan, oldeng. neós-jan og tilsvarende Former i andre germaniske Sprog.

9, 4, 5. M. deler þviat ill rað hefir | maþr opt þegit.

10, 3. man uit R. — 4. 5. æði betra þiccir þat | i okvnnom stað Gisk.; æ. b. þiccir | þat i o. st. Rask K. M.

11, 1. 2. 3. skreene Byrði b. b. i R. Disse Linjer meddeles ligesom her af Rask. De udelades af M., der gjør V. 11 og 12 til ét Vers, og i K., der regner V. 11 fra Vegnest til æl alda sonom incl. og begynder V. 12 med følgende Linjer: Vegnest verra | beraþ maþr borþi fra, | enn se ofdryccia ævls, der ere optagne efter Papirafskrr. — 4. verra skrevet vera i R.

12, 1. era med liden e og derforan Punktum i R. — 2. gott R; Rask ændrede gumnar. — 3. sona R og M.; sonom Rask K. — 4. fora R, d. e. fora, færa.

14. Avlr ec varð,
varð ofrolvi
at ins froða Fialars;
þei er ælðr baztr,
at aprt vfi heimtir
hverr sitt geð gvmi.

15. Þagalt oc hvgalt
scyli þiððans barn
oc vigdiarft vera;
glapr oc reifr
scyli gvmna hverr,
vnnz sinn biþr bana.

16. Ósniallr maþr
hyggz mvno ey lifa,
ef hann viþ uig varaz;
enn elli gefr
hanom engi friþ,
þott hanom geirar gefi.

17. Kópir afglapi,
er til kynnis komr,
þylsc hann vm eþa þrvmir;
alt er senn,
ef hann sylg um getr,
vppi er þa geþ gvm.

18. Sa einn veit,
er víða ratar

oc hefir fiolþ vm fariþ,
hverio geði styrir
gvmna hvert,
sa er vitandi er vitz.

19. Haldit maþr a kerí,
drecki þo at hófi miæð,
mæli þarft eþa þegi;
okynniss þess
vár þic engi maþr,
at þv gangir snemma at sofa.

20. Graþvgr halr,
nema geðs viti,
etr ser aldrtega;
opt fer hlægis,
er meþ horscom komr,
manni heimscom magi.

21. Hiardir þat vito,
nær þér heim scola,
oc ganga þa af grasi;
enn osviþr maþr
kann evagi
sins vm mals maga.

22. Vēsall maþr
oc illa scapi
hlær at hvivetna;
hitki hann veit,

14, 2. ofr olvi i to Ord R. — 4. 1 i
ældr er skrevet til over Linjen i R, og Hage
sat mellem ar og ð, hvor det skal indføies.

15, 6. bána R.

16, 1. Ósniallr R. — 4. 5. enn elli
gefr hanom | engi friþ Rask.

17, 1. Kópir har lang Vokal i første
Stavelse, hvilket vi lære af norske og svenske
Bygdemaal, hvori Ordet endnu bruges.

18, 3. fiolþ R. — 4. 5. hverio geði |
styrir g. h. Rask K. — 5. hverr R.

19, 1. Haldit, saa R, ikke Haldi; saa og
M. „Man skal ikke holde paa Bægeret“,
d. e. man skal ikke holde Bægeret tilbage,
man skal tage imod og drikke af det
Bæger, som rækkes En? haldi Rask K.
Möb. — 1. kéri R. — 2. miæð R. — 5. vár
R. = váir af et foreldet Vð. vá, dadle, af
vá, f., res insolita, som firna af firm
(Eg.). Eller jfr. got. un-vahs áμειπτος?

20, 2. geðs R.

21, 6. mals, saa R og M. Jeg har
ikke været at ændre dette, da ogsaa i
Oldengelsk eunnan undertiden forbindes
med Gen.: ic gen ne conn þurh gemæscipe
monnes ðwer ænges on eorðan Crist
V. 198 (Greins Glossar). Dog er mals
snarere blot en ved det forangaende sins
foranlediget Skrivefeil og med Rask K.
Gisl. at ændre til mal. Det er saameget
besynderligere, at det af kann styrede
Ord her mod Sædvane er sat i Gen., da
dette Ord igjæn styrer et andet Subst. i Gen.

22, 1. V i Vēsall maa udtales som
Vokal, da Ordet danner Stavrim med
illa (Adv., ikke Adj., smt. illa skapi
farinn Ísl. ss. II, 73, og Vatnød. s.
Vigf. Udg. S. 46: hann var fjölkunnigr
mjök ok þó at öðru illa), jvfr. Olavsen
Nord. gl. Digtek. S. 30, Eg. lez. pøtt.

er hann vita þyrpti,
at hann era vamma vanr.

23. Osviþr maþr
vakir vm allar netr
oc hyggr at hvivetna;
þa er móþr
er at morni kómr,
alt er vil sem var.

24. Osnotr maþr
hyggr ser alla vera
viðhlöiendr vini;
hitki hann fiþr,
þot þeir vm hann fár lesi,
ef hann með snotrom sitr.

25. Osnotr maþr
hyggr ser alla vera
viðhlöiendr vini;
þa þat finnr,
er at þingi kómr,
at hann a formelendr fá.

26. Osnotr maþr
þicciz alt vita,
ef hann a ser i va vero;
hitki hann veit,
hvat hann skal við queþa,
ef hans freista firar.

27. Osnotr maþr
er með aldir kómr,

þat er bazt at hann þegi;
engi þat veit,
at hann ecci kann,
nema hann með til mart;
ueita maþr
hinn er vetki ueit,
þott hann með til mart.

28. Froðr sa þycciz
er fregna kann
oc segia it sama;
eyvito leyna
mego yta seynir
þvi er gengr vm gvma.

29. Qrna mēlr
sa er ęva þegir
stadla'so stafi;
hraðmēlt tvnga,
nema haldendr eigi,
opt ser ogott vm gelr.

30. At ęgabragði
scala maþr annan hafa,
þott til kynni'ss komi;
margr þa froþr þicciz,
ef hann freginn erat
oc nai hann þvrrfiallr þrvma.

31. Froðr þicciz
sa er flotta tecr
gestr at gest heðinn;

839 b; hvis der ikke skal ændres Úsøll.

— 6. era, saa ændret med Rask Dietrich Lün. Pfeiffer; er R og K. M.

23, 1. 2. Osviþr maþr vakir | vm a. n. M. Gisl.

25, 1. 2. 3. O snotr Y. h. s. a. v. v. vini R. K. M. ændre i L. 3 viðhlöiendr uden Grund til vilmælendr.

27, 1. maþr tilføiet med Udgg.; mangler i R. — 7. 8. ueita maþr hinn | er vetki ueit K. M. — 7. 8. 9. udelades af Rask og Pfeiffer; ogsaa jeg tror med Lünning, at disse Linjer her ere senere tilføiede.

28, 1. I R er skrevet þycciz, men over i er et Forkortnings tegn, som betegner ir eller er; Skriveren synes først at have

skrevet þyccir, men derpaa at have rilet ændre dette til þycciz. Jfr. 30, 4. 31, 1.

— 4. eyvito i ét Ord R. Jfr. eyvitar, eyvit, eyvið. — 5. seynir R, d. e. synir. Jfr. Gisl. Um frump. isl. t. S. 131 f.

— 6. gengr, saa R, ikke gengz.

29, 1. Over Q i Qrna staar Accent i R. — 3. stadla'so R og Udgg., Gen. eg. af stadla'sa, f.; jfr. loklausa = lokleysa, Fms. VIII, 102; Barl. S. 63 Var., S. 170 Var., vitlausa = vitleysi, Merl. II, 97, og Vatnlausa = Vatnleysa, Isl. ss. I, 46. 61. — Rask formoder stadla'sa.

30, 5. er at i to Ord R. — 6. þrvma R.

31, 1. 2. Froðr þicciz sa | er flotta tecr Udgg.

veita gorla
sa er *vm* verði glissir,
þott hann með græmum glami.

32. Gvinnar margir
erosc gagnhollir,
enn at virði recaz;
aldar rög
þat mæn þ vera,
orir gestr við gest.

33. Arliga verþar
scyli maþr opt fá,
nema til kynnis komi;
sitr oc snópir,
lætr sem solginn se
oc kann fregna at fa.

34. Afhverf micit
er til illz vinar,
þott a bræto því;
enn til goðs vinar
liggia gagnvegir,
þot hann se firr farinn.

35. Ganga scal,
scala gestr vera
ey i einom stad;
livr verþr leiþr,
ef lengi sitr
annars fletiom á.

36. Bv er betra,
þott litit se,

halr er heima hverr;
þott tver geitr eigi
oc tægreptan sal,
þat er þo betra en þon.

37. Bv er betra,
þott litit se,
halr er heima hverr;
blöðvgt er hiarta
þeim er biðia scal
ser i mál hvert matar.

38. Vapnom sinom
scala maþr velli á
feti ganga framarr;
þviat ovíst er at vita,
nær verþr a vegom víti
geirs *vm* þærf gyma.

39. Fanca ec mildan mann
eþa *sua* matar goðan,
at ei veri þiggia þegit,
eþa sins fiar
svagi [giöflan],
at leiþ se lán, ef þegi.

40. Fiár sins,
er fengit hefr,
scylit maþr þærf þola;
opt sparir leiom
þaz hefir lívfom hvgat,
mart gengr verr enn varir.

41. Vapnom oc váðom

31, 4. 5. veita gorla sa | er *vm* v. g.
Rask.

32, 3. virði, *saa* ændret med *K.*; virði
R., der kan opløses virði eller virði;
Skriveren har rimelig glemt at underprikke
i foran þ. virði d. s. s. verði, som i
Háv. 118 og *Grænl. hist. Mind. I, 638*
Var. 3 (Nomin. virðr, m., eller virði, n.?).
virði *Rask*; virði *M.* — 3. recaz maa ud-
tales som vrecaz. — 4. 5. aldar rög þat
mæn þ vera *K. M.* — 6. orir *R* bør
vel forståas som ærir med *Rask*; jeþr.
norak sta hos *I. Aasen*.

33, 3. nœa *R.*, d. e. nema, og *saa* *Udgg.*
Skriefeð for ne æ, d. e. né án (nemlig
verð)??

34, 1. micit *R.*

35, 1. scal tilføiet med *K. M.*; mang-
ler i *R.*

36, 2 og 37, 2. litit maa vel være for-
vansket, ti *Stavrim* mangler.

36, 5. tægreptan vistnok af taug f.,
og ikke af tåg. — 6. þon *R.*

37, 1. 2. 3. skrevne: Bv er b. þ. l. s.
h. h. hver. i *R.* — 4. hiarta *R.*

38, 6. þærf *R.*

39, 1. mildan *R.*, med a og s sammen-
slyngede. — 5. giöflan, indsat efter For-
modning; mangler i *R.*, uden at dette er
antydnet ved noget aabent *Rum*. svági.....
Rask; svagi örvan *K.*; svá giöflan *M.*

40, 2. hefr; *saa R* fur hefir her, som
ofte ellers.

scolo vinir gleðiaz,
þat er a sialfvm synst;
viðrgefendr oc endrgefendr
erosc lengst vinir,
ef þat biðr at verða vel.

42. Vin sinom
scal maðr vinr vera
oc gialda gíof við gíof;
hlátr við hlátri
scyli hálþar taca,
en læsung við lygi.

43. Vin sinom
scal maðr vinr vera,
þeim oc þess vin;
enn ovinar sins
scyli engi maðr
vinar vinr vera.

44. Veitztv, ef þv vin átt
þann er þv vel trvir,
oc vill þv af hanom gott geta:
geði scaltv við þann blanda
oc gíofom scipta,
fara at finna opt.

45. Ef þv átt annan
þannz þv illa trvir,
vildv af hanom þo gott geta:
fagrt scaltv við þann mela,
en flátt hyggja
oc gialda læsvng við lygi.

46. Þat er enn of þann
er þv illa trvir,

oc þer er grvnr at hans gedi:
hleia scaltv við þeim
oc vm hvg mela,
glic scola gíold gíofom.

47. Vngr var ec forðom,
for ec einn saman,
þa varð ec villr vega;
ædigr þottvmz,
er ec annan fann,
maðr er mannz gaman.

48. Mildir frøcnir
menn bazt lifa,
sialdan sv́t ala;
en osniallr maðr
vggir hotvetna,
sytir ę glæyggr við gíofom.

49. Vaðir minar
gaf ec velli at
tveim tremonnom;
reccar þat þottvz,
er þeir rift hoðo,
neíss er neycqvidr halr.

50. Hrárnar þall
sv er stendr þorpi a,
hlyrat henne bærre ne barr;
sva er maðr
sa er mannzi ann,
hvat scal hann lengi lifa?

51. Eldi heitari
brennr með illom vinom
fríðr fimn daga;

41, 5. erosc, saa rettet; erost R. Skri-
veren er rimelig kommen til at skrive st
for se paa Grund af st i det paaføl-
gende Ord lengst.

42, 1. 2. og 43, 1. 2. Vin sinom scal
| maðr v. v. K. M. Gisl.; Vin sinom
scal maðr | vinr vera Rask.

42, 3. við gíof R. — 5. táca R. —
6. lygi, saa R; først var skrevet lys,
men dette har Skriveren selv rettet.

43, 3. vin, saa rettet; vis R.

44, 1. vin átt rettet for vísátt i R. —
— 3. hanóm R.

46, 1. þat skrevet þat i R.

47, 6. gamax R (a og s sammenslyngede).

48. 2. lifa R.

49, 2. gaf ec | ec velli at R. — 4. þat,
saa R og Udg. Maa forklares collectivt
„det Kram“, hvis det ikke er Feil for
þeir. — 5. rift R. — 6. Efter neycqvidr
er i R først skrevet Y (d. e. maðr), men
dette er af den gamle Skriver selv under-
prikket som urigtigt.

50, 1. 2. Hr. þall sv | er st. þ. a Rask.
— 3. hlyrat, saa rettet med Udg.;
hlyrar R. — 4. 5. sv a er maðr sa | er
m. a. K. M.

51, 3. fimn skrevet v i R.

enn þa sloenar,
er inn setti komr,
oc versnar allr vinscapr.

52. Micit eitt
scala manne gefa,
opt cæpir sér i litlo lof;
meþ halfom hleif
oc meþ hællo ker
fecc ec mer felaga.

53. Litilla sanda,
litilla sæva
litol ero geð guma;
þvi allir menn
vrðot iafnspakir,
halb er æld hvar.

54. Meþalsnotr
scyli manna hverr,
æva til snotr se;
þeim er fyrða
tegrst at lifa,
er vel mart vito.

55. Meðalsnotr
scyli manna hverr,
æva til snotr se;
þriat snotr mannz hiarta
verþr sialdan glatt,
ef sa er alsnotr, er á.

56. Meðalsnotr
scyli manna hverr,
æva til snotr se;

orlvg sín viti
engi maþr fyrir,
þeim er sorgalæsastr sævi.

57. Brandr af brandi brenn,
vnnz brvnninn er,
fvni qveykiz af fvna;
maþr af manni
verþr at mali kvðr,
enn til dölscr af dvl.

58. Ar scal risa
sa er annars vill
fe eþa fior hafa;
sialdan liggiandi vlfr
lær vm getr,
ne sofandi maþr sigr.

59. Ár scal risa
sa er á yrkendr fá
oc ganga sins verca a vit;
mart vm dvelr
þann er vm morgin sefr,
halfr er ædr vnd hvætom.

60. Þvrra sciða
oc þakinna næfra
þess kann maþr miot,
þess viðar,
er vinnaz megi
mal oc missere.

61. Þveginn oc mettr
riði maþr þingi at,
þot hann sæð vèdr til vel;

51, 5. setti skrevet v i R.

53, 2. sæva Gen. pl. af sær.

54, 1. 2. Meþalsnotr scyli | manna hverr
K. M.; saa og i 55. 56. — 2. hverr
skrevet hver i R.

55, 2. Skrevet s. m. h. i R. — 3. Denne
Linje mangler i R.

56, 2. Skrevet s. m. h. i R. — 3. Denne
Linje mangler i R, hvor dog en Hage
mtyder, at den skal tilføies i Lighed
med 54, 3. — 5. Skrивeren har i R
skrevet f i fyrir lige indpaa den bagerste
Stav af V (d. e. maþr) og derved maaske
villet betegne, at V skal udgaa. Kansk

burde man derfor læse orlvg sín | viti
engi fyrir med Rask K.

57, 3. fvni R.

58, 1. 2. risa sa, saa rettet efter 59,
1. 2; ri|sa R.

59, 4. 5. mart vm dvelr þann | er vm
m. s. Rask K. M.

60, 3. miot, saa skrevet med M. efter
Jónsson; jefr. Høfuðlausn V. 20: kann
ek mála mjöt. miotyðe R; Prikken under
v skal rimelig betegne, at ikke blot v,
men ogsaa de to følgende Bogstaver de skal
udgaa. mjötuds Eg. Möb. — 6. missere R.

61, 3. vèdr skrevet vèdr i R. —

seva oc bróca
scammiz engi maþr,
ne hestz in heldr,
þot hann hafid góðan.

62. Snapir oc gnapið,
er til sevar komr,
örn a aldinn mar;
sva er maþr,
er með morgom komr
oc a formelendr fá.

63. Fregna oc segia
scal froðra hverr,
sa er vilð heitinn horscr;
einn vita,
ne annarr scal,
þioþ veit, ef þriro.

64. Ríki sit
scyli radsnotra hverr
i hófi hafa;
þa hann þat finnr,
er með frønom komr,
at engi er einna hvatastr.

65.
.

.;
orða þeirra,
er maþr æðrom segir,
opt hann giold vm getr.

66. Micilsti snemma
kom ec i marga staði,
enn til sið i svma;
ætl var drvccit,
svmt var olagat,
sialdan hittir leiðr i lid.

67. Her oc hvar
mundi mer heim vf boðit,
ef þyrptac at malvngi mat,
eða tvá ler hengi
at ins tryggva vinar,
þars ec hafða eit etið.

68. Eldr er beztr
með yta sonom
oc solar sýn,
heilýndi sitt
ef maþr hafa nair
án vid læst at lifa.

69. Erat maþr allz vesall,
þott hann se illa heill;

6. 7. *Rask og Pfeiffer skrive i én Linje:* nè hestz þótt hafit góðan. *Men neppe nødvendigt, jevfr. f. Eks. V. 131. 141. 146.*

— 7. hafid góðan skrevet haf góðan (a og sammenslyngede) i R.

62. Dette Vers er i R skrevet efter V. 63, og saaledes i alle Udgg.; men baade over Snapir og over Fregna er i R sat Mærket /:, som betegner, at de to Vers skulle bytte Plads. — 3. örn med Accent over ö i R. — 5. komr R, d. e. komr, kemr.

63, 2. hverr skrevet hver i R. — 5. ne tager jeg her som né = got. nih, og ikke = got. ni. — 6. þriro, saa R, d. e. þrir 'ro. Jfr. *Helg. Humd. I, 52:* þeiro i R, d. e. þeir 'ro, og hrygvirr ó og þer ó i cod. *AM. 686 B hos Gisl. Um frump. isl. t. S. 242.*

64, 1. 2. Ríki sit scyli | radsnotra hverr *K. M. Gisl.* — 2. hverr skrevet hver i R. — 4-6. gjenfindes i *Fáfn. 17,* hvor hann mangler og hvor der staar

þeiirom, ikke frønom. — 6. hvatastr R.

65. *Udgg. begynde Verset med følgende Linjer, som findes i nogle Papirafskr.: gætinn ok geyminn skyli gumna hverr ok varr at vintrausti [vina trausti Rask]. Lacune er ikke betegnet i R, der har Orða með stor O og derforan Punktum. — 6. giold R.*

66, 1. Micilsti, saa R og *K. M. Micils* til *Rask og Pfeiffer*, men jevfr. helzti, hölzti af helzt til. — 5. olagat, saa R, ikke olaga. — 6. lid, saa R. Ordet har rimelig lang Vokal, ligesom de tilsvarende Ord i andre germaniske Sprog, jevfr. f. *Eks. got. leipus, mht. leit; Fms. VI, 170* danmer lid i lige Verslinje *Stavrim* med smids.

67, 1. 2. Her oc hvar mundi | mer h. v. b. *K. M. Gisl.* — 1. hvár R. — 2. vf, saa R, ikke of. — 3. malvngi = málum-gi (*Gisl. Um frump. isl. t., S. 239.*) — 5. vinar R.

svmr er af sonom sæll,
sumr af frændom,
svmr af fe orno,
svmr af vercom vel.

70. Betra er lifðom
enn sæ olifðom,
ey getr qvicr kv;
eld sa ec vpbrenna
æðgom manne fyr,
enn víti var dæþr fyr dvrom.

71. Haltr ridr hrossi,
hiorð recr handarvanr,
dæfr vegr oc dvgir;
blindr er betri,
enn brendr se,
nytr mangi náss.

72. Sonr er betri,
þott se siþ of alinn
eptir genginn gvma;
sialdan bætast einar
standa bræto ngr,
nema reisi niþr at nið.

73. Tveir 'ro eins heriar,
tvnga er hæfuþs bani,

er mer i hedin hvern
handar vni.

74. Nott verþr feginn
sa er nesti trvir;
scammar 'ro scips rár;
hverb er hæstgrima;
fiolþ vm vidrír
a fimm dægom,
enn meira a manaði.

75. Veita hinn
er veki veit:
margr verþr af æðrom api;
maþr er æðigr,
annarr oæðigr,
scylyt þann vitca vár.

76. Deyr fe,
deyia fröndr,
deyr sialfr it sama;
enn orztirr
deyr aldregi
hveim er ser goðan getr.

77. Deyr fe,
deyia fröndr,
deyr sialfr it sama;

69, 5. Over *o* i orno staar *Accent* i R.
70, 2. enn sæ olifðom, saa ændret efter
Formodning af Rask og Eg.; oc sæl lif-
ðom R; ok sællifðom M.

71, 2. handarvanr, saa rettet med alle
Udgg.; hvndar vanr R.

72, 4. bætast einar, saa R. Denne Form
forekommer ellers ikke og er derfor ikke
sikker; alm. bautasteinn, Fagsk. S. 19:
bautaðarsteinn. — 5. ngr, saa R; først
var skrevet at, men dette er af den gamle
Skriver selv rettet.

73. Dette Vers er maaske mangelfuldt.
Finn Magnusen mener, at dette og føl-
gende Vers ere indekudte paa et urigtigt
Sted og udrevne fra sin rette Sammen-
hæng. — 1. Tveir R. — 2. hæfuþs skre-
vet hæfþs i R. — 3. 4. maaske med Die-
trich at skrive som én Linje.

74, 1. nott R med liden n, derforan
Punktum; R begynder altsaa her ikke et
nyt Vers.

75, 2. Over *o* i veki staar *Accent* i R.
— 3. af æðrom, saa ændret med Udgg.
for aflærdrom R. „Mangen gjøres til Nar
af en anden Nar, mangen efteraber An-
dres Naragtighed“; F. Magnusen jevfr.
de danske Ordspog: En Abe kommer
Andre til at glo og gabe; en Nar gjør
flere. Ved denne Læsemaade og For-
klaring er der ingen Tankesammenhæng
mellem første og anden Vershalvdel; til-
talende er derfor Svend Grundtvigs Æn-
dring: af ærom, jevfr. Sólarlj. V. 34:

ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

6. vitca, saa R, ikke vitca. — vár R,
hvilket jeg med Overs. i K. forstaar som
Gen. af vá; var Eg. = ver (virum).

77, 3. Denne Linje ikke skrevet i R,
men efter f. (d. e. fröndr) staar der en
Hage, som antyder, at den skal gjentages
i Lighed med foregaaende Vers.

ec veit einn
at aldri deýr:
domr vm dæþan hvern.

78. Fvllar grindir
sa ec fyrir Fitivngs sonom,
nv bera þeir vanar vól;
sva er aþr
sem ægabragð,
hann er valtastr vina.

79. Osnotr maþr
ef eignaz getr
fe eþa fliods mvnoð,
metnadr hanom þroaz,
en manvit aldregi,
fram gengr hann drivgt i dvl.

80. Þat er þa reynt,
er þv at rvnom spvrr
enom reginkvnnom,
þeim er gordo ginregin
oc fáði fimbvlþvlr,
þa hefir hann bazt, ef hann þegir.

81. At qveldi scal dag leyfa,
kono er brend er,
meki er reyndr er,
mey er gefin er,

is er yfir komr,
æl er drvecit er.

82. I vindi scal við hægga,
vedri a síó róá,
myrkri víþ man spialla,
morg ero dags ægo;
a scip scal scriðar orca,
en a sciold til hlifar,
møki hæggs,
enn mey til kossa.

83. Við eld scal æl drecca,
en a ísi scriða,
magran mar cæpa,
en meki særgan,
heima hest feita,
en hvnd a því.

84. Meyiar orðom
scyli manngi trva,
ne því er qvedr kona;
þviat a hverfanda hveli
voro þeim hiorto scæpvd,
brigð i briost vm lagit.

85. Brestanda boga,
brennanda loga,
ginanda vlfi,

78, 1. 2. Fvllar grindir sa ec | fyr F. s.
Udgg. — 2. sónom R. — 3. vanar for-
staar jeg med Rask K. M. Gisl. som vðnar;
Eg. forklarer vanar som „Mangel“, je fr.
Adj. vanr. — 6. vina R.

79, 5. mánvit R.

80, 1-3. Uregelmæssig have vi her tre
sammenhørende Linjer, alle med samme
Rimstav r. Lignende i getspeki Heiðreks
(Fas. I, 465 ff.):

Góð er gáta þín,
Gestr blindi!
getit er þeirrar.

Vi tør neppe ordne:

þat er þa reynt, er þv at rvnom
spvrr enom reginkvnnom.

2. spvrr skrevet sperra i R med et Forkort-
ningstegn for vr, der dog ogsaa undertiden
bruges for yr. Med samme Forkortningstegn
er spyrra i Sig. I, 8 skrevet sperria i R. Med
Tokalen u skriver Ordet oftere i gamle Hskrr.,

saaledes Præs. Indic. spur, Bisk. ss. I, 536.
537; Imperat. spurdo Ól. s. h. kyrra, Cap. 9,
V. 5 i Heimskr. (Fms. VI, 448, Anm. 4);
endnu siges paa Island i flere Bygder spurja.

81, 5. is, saa rettet for is R. — 6. æl R.

82, 1. vindi R. — 5. Med urette mener
Lünig, at denne Linje er forvansket.
Se Eg. lex. poet. orka 4).

84. Dette Vers vilde mer passende
staa umiddelbart foran V. 90.

84, 3. kona R. — 4-6. Disse tre Linjer
anføres ogsaa i Fóstbræðra saga (Gisla-
sons Vág. S. 83 efter Hauksbók; Flatey-
jarbók II, S. 206) som en „kvíðlingr sá
er kveðinn hafði verit um lausungarkonur“,
der mindes af en Mand paa Grønland
omtr. Aar 1025. — 4. Þviat med stor þ
og derforan Punktum i R; mangler i
Fóstbr. s. — 5. voro RH; ero F. — 6.
brigð RH; ok brigð F. — vm lagit R
(for lagid): lagit H; um lagin F.

galandi krako,
rytanda svíni,
rótlásum víði,
vaxanda vági,
vellanda katli,

86. Flivganda fleíni,
fallandi báro,
ísi einnottom,
ormi hrínglegnom,
brvðar bedmalom,
eða brotno sverpi,
biarnar leiçi,

eða barni konungs,
87. Sivcom kalfi,
sialfræða þreli,
vælo vílmeli,
val nyfeldom.

88. Akri ársánom
trvi engi maþr,
ne til snemna syni;
veþr roðr akri,
enn vit syni,
hett er þeirra hvart.

89. Broðvrana sinom,
þott a bræto meþi,
hvsi halfbrvno,
hesti alsctotvm
— þa er iór onýtr,
ef einn fotr brotnar —,
verþit maþr sva tryggð,
at þesso trvi ællo.

90. Sva er friþr quenna
þeirra er flát hyggia,
sem aki io obryddom

86, 4. órmi R. — hring legnom R,
d. e. hringlegnum (af liggja). — 8. eða,
saa ændret for eð i R.

87, 4. Herefter indskyder det stock-
holmske Papirhaandskrift fra 1684, hvis
Tekst af Hávamál aabenbart grunder
sig paa R, og med det Rask og Munch
følgende Linjer, der mangle i R, uden
at der er sat Mærke til, at her skulde
være en Lacune:

heiðrikum himni,
hlæjanda (skrevet hlæandi) herra,
hunda helti (Hskr. gelti)
ok harmi skækju (skrevet skækju),
derefter har det nævnte Papirhskr. endnu
følgende to rimløse Linjer:

óðmála manni,
dýri i svelt.

De to første af disse Linjer:

heiðrikum himni,
hlæjanda herra,

findes ogsaa i Resens Udg. Kbh. 1665.
— helti har Dietrich (Haupt zeitschr. f.
deutsch. alt. III, 417) og Pfeiffer med
rette indsat for gelti efter det tyske
Ordprog: hund hincen, weiber weynen,
krämer schwoeren, sol sich kein weiser an-
keren (hos Sebast. Frank). Jfr. det isl.
Ordprog: hunda helti ok kaupmanna
eiðr hafa jafnan stað (Guðmundr Jóns-
son, safn af isl. orðskv.) og det danske:

Disse skal man ei agte eller tro: Hunde-
hinken, Horevinken, Kvinders Græden, o.
s. v. (hos P. Syv). De nævnte, af Rask og
M. optagne, 4 Linjer maa være tilføiede her
i senere Tid paa Island efter der gjængse
Ordprog, som kunne være ældgamle paa
norront Maal, men i en anden Form,
ti herra, hvorfor Pfeiffer indsætter harra,
er et senere Ord. Dietrich (anf. St.) har
paavist de to første Ordprog som tyske
fra 12te Aarh.: ridenti domino diffide
pologve sereno (altdeutsche blätter I, 11)
og fra 16de: klarem himmel und lachen-
den herren sol niemand trauen (Sebastian
Frank, sprichwörter). Jfr. hos P. Syv:
Tro ei leende Herrer og grædende Kvinder.

88. Dette Vers maa urigtig være stil-
let her, hvorpaa ogsaa Dietrich (Haupt
zeitschr. f. d. alt. III, 416) gjør op-
mærksom; ti et Vers, der er forfattet i
Starkadavlag, kan dog ikke staa i syntac-
tisk Forbindelse med et Vers, der er for-
fattet i ljóðaháttr. Alle de i 85. 86. 87
forekommende Dativer maa være styrede
af verþit maþr sva tryggð, at þesso
trvi ællo i 89. Jeg skulde snarest tro,
at 88 burde sættes umiddelbart efter 89;
maaske kunde da 87 og 89 forbindes til
ét Vers. — 1. akri med liden a og der-
foran ikke Functum i R.

89, 4. alsctotvm, saa synes R at have;

a isi hálom,
teitom tvevetrom,
oc se tamr iða,
eða i byr ópom
beiti stíornlavso,
eða scyli háltr henda
hreín i þáfialli.

91. Bert ec nv mæli,
þviat ec þæði veit,
bríðr er karla hvgr konom;
þa ver fegrst melom,
er ver flast hyggiom,
þat tælr horsca hvgi.

92. Fagrt scal mæla
oc fæ biða
sa er vill fiolds ast fá,
líki leyfa
ens liosa mans;
sa fgr er friár.

93. Astar firna
scyli engi maþr
annan aldregi;
opt fá á horscan,
er a heimscan ne fá,
lostfagrir litr.

94. Eyuitar firna
er maþr annan scal
þess er vm margan gengr gvma;

heimsca ór horscom
gorir hælpa sono
sa inn matki mvnr.

95. Hvgr einn þat veit
er býr hiarta ngr,
einn er hann ser vm seva;
æng er sot verri
hveim snotrom manne
enn ser ængo at vna.

96. Þat ec þa reynda,
er ec i reyri sat
oc vettac mins mvnar;
hold oc hiarta
var mer en horsca mör,
þeygi ec hana at heldr hefic.

97. Billings mey
ec fann bediom á
solhvita sofa;
iarls ynþi
þótti mer ecci vera,
nema við þat líc at lifa.

98. „Ávc ngr apni
scaltv, Óþinn! coma,
ef þv vilt þer mæla man;
alt ero oscáp,
nema einir viti
slícan lavet saman.“

99. Aprt ec hvarf,

dog er Endelsen vm ikke sikker. — 7. I verþit er it tilskrevet over Linjen i R, og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføies.

92, 6. R synes at have friár, og ikke friar. Udtalen frjá er hjemlet ved følgende ogsaa af Eg. anførte Verslinjer i et mandsøngskvæði i cod. reg. 2367, 4to:

annars barn er sem úlf at frjá,
óðfúss mundi blindr at sjá

(saa Hskr., ikke: mun i brjóst at sjá).

94, 1. Eyuitar i ét Ord R. Ordet forekommer ogsaa i Kongespeilet (Chria Udg. S. 40). — 2. er, saa R og K; udelades af Rask og M. Men jvfr. Vafþr. 49 efter A; Grimm. 50; Harb. 25; Alvism.

7; Helg. Hjörv. 16. 22; Fjölsv. 50; Sölarl. 49. 50; Fas. III, 9. — 4. horscom, saa ændret for horscan R, med a og v sammenslyngede.

95, 4. sot, saa maa læses i R, skjønt de to sidste Bogstaver ikke ere ganske tydelige. — 6. vna R.

96, 3. mvnar R. — 5. mör, saa ændret for mör i R.

97, 6. lifa R.

98, 1. Ávc, saa R, som det synes; dog er den sidste Bogstav ikke ganske tydelig. — 3. man R; først var skrevet meý, men Bogstaverne ey ere underprikkede som urigtige og derefter skrevet an. — 4. oscáp R.

oc vna þottomz,
visom vilia fra;
hitt ec hvgða,
at ec hafa mynda
geð hennar alt oc gaman.

100. Sva com ec næst,
at in nytta var
vigdrot æll vm vakin;
með brennandom liosom
oc bornom vípi,
sva var mer vilstigr of vitapr.

101. Oc nær morni,
er ec var enn vm kominn,
þa var saldrot vm sofin;
grey eit ec þa fann
ennar góðo kono
bvndit beðiom a.

102. Mærg er góð mér,
ef gorva kannar,
hugbrigð víð hali;
þa ec þat reynda,
er íþ ráðspaca
teygða ec a flærdir flióð;
hæpvngar hverrar
leitapi mer it horsca man
oc hafða ec þess veki vífs.

103. Heima glaþr gvmi
oc víð gesti reifr,

sviþr scal vm sic vera,
minnigr oc málvgr,
ef hann vill margfrodr vera,
opt scal goðs geta;
fimbvlfambi heitir
sa er fátt kann segia,
þat er osnotrs aþal.

104. Enn aldna iotvn ec sotta,
nv em ec aptr vm kominn,
fát gat ec þegiandi þar;
mærgom orþom
melta ec i minn frama
i Svttvngs solum.

105. Gvnnlæd mer vm gaf
gvllnom stóli á
drycc ins dyra miapar;
iðl iþgiold
let ec hana eptir hafa
sins ins heila hvgar,
sins ins svara seva.

106. Rata mvnn
letomc rúms vm fá
oc vm griot gnaga;
yfir oc vndir
stodome iotna vegir,
sva hetta ec hæfði til.

107. Vel keyptz litar
hefi ec vel notip,

99, 2. vna R; maaske bør ændres vna med Rask. — 6. gaman R, med a og n sammenslyngede.

100, 6. vilstigr R, d. e. vilstigr, via difficultis; jevfr. margan vilstig varð hann at ganga, Fms. VIII, 48 (Eg.).

101, 2. komi R. — 5. kono R.

102, 3. hali R. — 9. veki, saa ændret med Rask og K.; vektis R og M.

103, 7. Fimbvlfambi R med stor F og derforan Punctum, og i Overensstemmelse dermed begynde alle Udgg. her et nyt Vers.

104. R betegner ikke, at et nyt Afanit begynder, med dette Vers. — 1. ec i R tilskrevet i Margen ligeforan sotta af den gamle Skriver selv.

105, 3. miapar R, — 4. 5. ill iþgiold let ec | hana e. h. K. M.

106, 1. 2. Rata mvnn letomc | rúms vm fá Udgg. — 1. Ogsaa i Sn.E. I, 220 kaldes Naveren Rati i rW; Roði U urigtig. Af rata, vandre om, eller jevfr. lat. rodere, skr. rad, fodere, findere?

107, 1. litar, saa R og Udgg. Alle Forklaringer af det almindelige Ord litr synes tvungne. Eg. forstaar litar som Sideform til lutar, hlutar; dette er uan-tageligt, men maaske tør vi ændre lutar; jevfr. köllum vér þat skaldffla lut Sn.E. I, 222 W (r urigtig lit). Petersen og Lüning ville ændre liðar, af liðr, Drik; men Ordet er vistnok neutr. gen., ligesom de tilsvarende Ord i Oldsaks. Oht., da det i Nomin. heder lið (Sn.E. I, 252. 546).

fáss er fróþom vant;
þviat Óðrerir
er nv vpp kominn
á alda vés iarþar.

108. Ífi er mer á,
at ec vęra en kominn
iotna góðom or,
ef ec Gvnnladar ne nytac,
ennar góðo kono,
þeirrar er lægðomc arm yfir.

109. Ens hindra dags
gengo hrimþvrsar
Hava ráps at fregna
Hava hæłlo í;
at Bælverci þeir spvrðo,
ef hann vęri með bændom cominn
eþa hefði hanom Svttvngr of sóit.

110. Bágeiþ Óðinn

hygg ec at vnnit hafi;
hvat scal hans trygðom trva?
Svttvng svikinn
hann let svmbli fra
oc grötta Gvnnlæðo.

111. Mál er at þylia
þvlar stóli a
Vrþar brvnni at;
sa ec oc þagþac,
sa ec oc hvgðac,
hlydda ec a manna mál;
of rvnar heyrdar ec dōma,
ne vm rádom þægðo
Hava hæłlo at,
Háva hołlo i,
heyrdar ec segia sva:

107, 4. Óðrerir R; ogsaa i V. 140 skriver R Óðrerir. I Codd. af SnE. skrives Navnet Óðrerir eller Óðrerir, én Gang i r Óðreyrir (I, 216). Jfr. þiðreyrir Háv. 160 og maaske Mandanavnet Rerir (Fas. I, 116 ff.). Stammeordet kan neppe være hræra. — 5. komi R. — 6. iarþar R og Udgg. alda vés iarþar forklæres i K. „populorum habitationis terrae: mortalibus habitabiles“, af Eg. „terrae numinis hominum“. Jeg formoder iarþar; alda vés jaðarr = Miðgarðr.

108, 2. komi R. — 4. nýtac R. — 5. kono R.

109, 6. comi R. — 7. sóit, saa ændret med Udgg.; i R er først skrevet sótt, men derpaa over den dobbelte t sat en i, altsaa soitt.

110. Er dette Vers, ligesom de foregaaende, lagt i Odins Mund? Jvfr. i 105: ill iþgiold let ec hana optir hafa. Finn Magnusen og Dietrich mene, at Verset er lagt i Jotnernes Mund. Simrock formoder, at dette Vers, ligesom ogsaa de to foregaaende, er et senere Tillæg fra kristen Tid.

111. M i Mál er i R lidt, dog ikke meget, større end de almindelige store Bogstaver ved Begyndelsen af et Vers; den er skreven med sort Blæk, som de andre Bogstaver. De Papirshskr., som Rask følger, give det her begyndende

Afsnit: V. 111—137 incl. Navnet Lodd-fáfnismál. Dette Afsnit maa tilligemed V. 138—164 oprindeligt have dannet et eget Digt: V. 1—110 incl. ere lagte umiddelbart i Odins Mund; i det følgende have vi derimod en egen Indklædning: Loddfáfnir, som er den Talende i V. 111, meddeler ved Urdebrønden de Ord, som ere udtalte til ham af Odin i Valhall. V. 111 danner Indledningen ikke blot til V. 112—137, men ogsaa til V. 138—164; disse sidste Vers udtales ligeledes til Loddfáfnir af Odin i Valhall, hvilket de sidste Linjer af V. 162 og V. 164 vise. Herpaa tyde ogsaa Ordene: of rvnar heyrdar ec dōma, ne vm rádom þægðo i V. 111. — 2. stóli a; saaledes, og ikke stóli at, som Udgg. have, har der, saavidt jeg kan se, været skrevet i R; men den oprindelige Skrift er her bleven udydelig, og over Linjen er med nyere Haand skrevet at. — 3. Vrþar; saa har været skrevet i R; men dette er blevet noget udydeligt og i Margen er derfor skrevet Vrðar. — 7. of med liden o og derforan Punctum i R. Udgg. begynde her et nyt Vers. — 7. Mellem denne og fgd. Linje indskyder M. efter Papirafskr. ok regindōma, | né um risting þögðu; K. kun den sidste af disse to Linjer.

112. Raðomc þer, Loddafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 nótt þv risat,
 nema á niósn ser
 eða þv leitir þer innan vt staðar.

113. Raðomc þer, Loddafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 fiolkvnnigri kono
 scalatv i faðmi sofa,
 sva at hon lyki þic lidom.

114. Hon sva gorir,
 at þu gáir eigi
 þings ne þioðans máls;
 mat þv villat
 ne mannskiss gaman,
 ferr þv sorgafvllr at sofa.

115. Raðomc þer, Loddafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 annars kono

teygðo þer aldregi
 eyrarvno at.

116. Raðomc þer, Loddafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þu getr:
 a fialli eða firði
 ef þic fara tidir,
 fastv at virði vel.

117. Raðomc þer, Loddafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 illan mann
 lattv aldregi
 ohæpp at þer vita;
 þviat af illom manne
 fœr þv aldregi
 giold ens góða hvgar.

118. Ofarla bita
 ec sa einom hal
 orð illrar kono;
 flaraþ tvnga
 varþ hanom at fiorlagi
 oc þeygi vm sanna sæc.

112, 1. Loddafnir R. Nænet Fáfñir har lang á, heilket maa sluttes af den nyere isl. Udtale og Skrivemaade Fofñir; jefr. Acc. Faabni i en Afskr. fra Midten af 17de Aarh. efter en Membran (Diðr. i. S. 181). — 2. en, saa ændret med Rask efter V. 116; at R og K. M. Jfr. Fáfñ. 20: Røþ ec þer nv, Sigvrþr! | enn þv ræþ nemir. — 2. némir R. — 4. Denne Linje udelades af Rask og M. — 5. þv risat R; først er der skrevet þvñ sat, men derpaa er af den gamle Skriver selv n underprikket og over Linjen skrevet ri. — 7. vt staðar, saa R og Rask M.; vstaðar K. Eg. Lün. Jfr. leita sér staðar Yngl. s. Cap. 14; Ól. s. helga Cap. 145 (i Heimskr. Kbh. Udg. II, S. 228).

113, 1-4. Skreene i R: Raðomc þer l. a. þ. r. n. n. og derefter en Hage, som betegner, at der skal fortsættes i Lighed med 112. — 6. scalatv, saa R; først

var skrevet scaltv, men a er af den gamle Skriver siden skreven til over Linjen og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføres. — Efter dette Ord er først skrevet fña þic, men dette er af den gamle Skriver underprikket som urigtigt.

114, 1. hon med liden h og derforan Punctum i R.

115, 1-4. Raðomc þ. l. R. — 5. kono R.

116, 1-4. Raðomc þer. l. f. æ. R.

117, 1-4. Rað. þ. R; disse Linjer udelades her af M. — 5. illa R, med a og n sammenslyngede. — 7. Rimord ohæpp og at, eller ohæpp og vita, saa at v udtales som Vokal?

118, 1. 2. Ofarla bita ec sa | einom hal Rask. — 2. Efter sa er i R først skrevet bita, men siden er dette af den gamle Skriver selv underprikket. — 3. kono R. — 5. fiorlagi R. — 6. sæc R.

119. Radome þer, Loddafafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 ueitztv ef þv vin at
 þannz þv vel tréir,
 farþv at finna opt;
 þviat hrísi vegs
 oc hávo grasi
 vegr er vętki treyþr.

120. Radome þer, Loddafafnir,
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 goðan mann teygðo þer
 at gamanrvnom
 oc nem licnargaldr, meþan þv lifir.

121. Radome þer, Loddafafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 vin þinom
 ver þv aldregi
 fyrri at flavmslitom;
 sorg etr hiarta,
 ef þv segia ne náir
 einhveriom allan hvg.

122. Radome þer, Loddafafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,

þer mvno góð ef þv getr:
 orþom scipta
 þv scalt aldregi
 við osvinna apa;

123. Þviat af illom manne
 mvndo aldregi
 gofs læn vm geta;
 enn goðr maþr
 mvn þic gorva mega
 licnfastan at lofi.

124. Sifom er þa blandat,
 hverr er segia reþr
 einom allan hvg;
 alt er betra
 en se brighðom at vera,
 era sa uinr aðrom er vilt eit segir.

125. Radome þer, Loddafafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 þrimr orðom senna
 scalatv þer við verra mann;
 opt inn betri bilar
 þa er inn verri vegr.

126. Radome þer, Loddafafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 scósmiþr þv verir
 ne sceptismiþr,

119, 1-4. Radome þer. R. Saaledes betegnes disse Linjer i R ogsaa i V. 120. 128. 131. 132. 135; Radome þer. i V. 121. 122. 125. 126. 127. 129. 130; Rað. þer. i V. 134; Raþome þer. i V. 137. Disse Linjer udelades i V. 119 af M. — 5-7. Variant til V. 44. — 8. vegs R, d. e. vex. — 10. treyþr R, d. e. trøþr (Gisl. Um frump. 130), treðr; ey er her Betegnelse for i - Omlyd af o.

120, 5. 6. Maaske at dele: goðan mann | teygðo þer at g. K. M. dele: goðan mann teygðo | þer at g.

121, 1-4. Disse Linjer udelades af M. — 7. flavmslitom skrevet som ét Ord med M.; fláv slitō R. Af flaumr i Bet.

Overielse; jefr. flaums fellidōmr, Magn. s. g. Cap. 19, V. 9 i Heimskr. Efter Pfeiffer af flaumr, Glæde. flaua slitum Rask K., af Adj. flár.

123, 1. Þviat með liden þ og dərforan Punctum i R.

124, 2. hverr skrevet hver i R. — 6. Maaske med K. at skrive som to Linjer. Rask udelader aðrom.

125, 5. 6. Rimordene ere vel þrimr og þer. Man skulde vente: við þer verra mann. — 6. scal^atv R.

126, 1-4. Disse Linjer udelades af M. — 5. verir R; Rask ændrer unødvendig verir-a.

nema þv sialfom þer ser;
scór er scapapr illa
eða scapt se rangt,
þa er þer bavl beðit.

127. Radomc þer, Loddafafir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv bavl kant,
qveþþv þer bavl at
oc gefat þinom fiandom friþ.

128. Radomc þer, Loddafafir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
illo feginn
verþv aldregi,
en lát þer at goðo getið.

129. Radomc þer, Loddafafir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
upp lita
scalattv i orrosto
-gialti glikir
verþa gvmna synir -,
siþr þitt vm heilli halir.

130. Radomc þer, Loddafafir!

en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
ef þv vilt þer goda kono
qveþia at gamanrénom
oc fa fægnvð af,
fægro scaldv heita
oc lata fast vera;
leipiz mange gott ef getr.

131. Radomc þer, Loddafafir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
varan bid ec þic vera
oc eigi ofvaran,
ver þv viþ æl varastr
oc viþ annars kono
oc viþ þat iþ þriðia,
at þiofar ne leiki.

132. Radomc þer, Loddafafir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at háði ne hlátre
hafðv aldregi
gest ne ganganda.

133. Opt vito ogörla
þeir er sitia inni fyr,

126, 8. *Ber et er tilfæris foran scór?*

127, 6. qveþþv i R skrevet úþv, d. e.
qveþv. — þer K. M. *Læsemaaden er noget*
usikker i R, der har þ med et Forkort-
ningstegn efter, dog snarere þer end þat.

129, 5. 6. upp lita scalattv | i o. Rask
K.; M. skriver disse Ord som én Linje.
— 6. i tilskrevet over Linjen og Hage
sat nede i Linjen, hvor det skal indføies,
i R. — 9. siþr skrevet i R siþ, der og-
saa kan oplæses siþan. — 9. þitt, saa R
og Udgg.; Finn Magnusen formoder þic,
hvilket vilde være simplere.

130, 1-4. Disse Linjer udelades af M.
— 5. Ef med stor E i R. — kono R. —
10. mange, saa R. Skriveren har først
skrevet margt, men har derpaa selv under-
prikket den første r og skrevet n over,

samt rettet den anden r til e. Her, som
ellers, af maðr, neppe af man.

131, 1-4. Disse Linjer udelades af M.
— 6. of váran R. — 10. at þiofar R og
K. M.; at þic þiofar Rask. Dette er
maaske det rette; þic kunde let bortfalde
foran þiofar.

132, 1-4. Disse Linjer udelades af M.
133, 1. Opt med stor O og derforan
Punktum i R. Rask gjør hele dette Vers
til ét med det frgd. K. M. henføre L.
1. 2. 3 til frgd. Vers og begynde derpaa
et nyt Vers med fgd. Linjer, som de
indskyde efter enkelte Papirafskrr.:

Löstu [Afskr. og K. Lesti] ok kosti
bera ljóða synir
blandna brjóstum i;
derpaa lade de følge L. 4—6 (erat — dуге).

hvers þeir 'ro kyns er koma;
 erat maðr sva goðr,
 at galli ne fylgi,
 ne sva illr, at einvge dyge.

134. Raðome þer, Loddafainr!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 at három þvl
 hleþv aldregi,
 opt er gott þat er gamlir qveþa;
 opt or scarpom belg
 scilin orð coma,
 þeim er hangir meþ hám
 oc skoðlir meþ scrám
 oc váfir meþ vilmogom.

135. Raðome þer, Loddafainr!
 en þv ráð nemir
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 gest þv ne geyia
 ne a grínd hrökir,
 get þv váloþom vel.

136. Ramt er þat tre
 er rípa scal

ællom at vpploki;
 bágv þv gef,
 eþa þat biðia mvn þer
 læs hvers a liðo.

137. Raðome þer, Loddafainr!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 hvars þv æl dreckir,
 kios þv þer iarðar megin,
 þviat iorð tecr við ælþri,
 enn eldr vid sóttom,
 eik víþ abbindi,
 ax við folkyngi,
 hæll víþ hýrogi,
 heiptom scal mána qveþia,
 beiti víþ bitsóttom
 enn víþ bælví rónar,
 fold scal víþ floði taca.

138. Veit ec at ec hecc
 vindga meiði a
 neðr aðlar nio,
 geiri vndaþr
 oc gefinn Óðni,

134, 1-4. Disse Linjer udelades af M.
 — 10. hám, saa R og Rask; efter Eg.
 af há, Skind. ham K. M. — 12. vil-
 mógom R.

135, 6. hrökir R d. e. hrekir. — 7.
 váloþom R. — 7. Efter denne Linje op-
 tager K. af Papirafskrr.: þeir munu líkn
 þér lesa.

136, 5. mún R. — 6. hvers R.

137, 4. Istedenfor denne Linje har K.
 efter Papirafskrr. følgende Linjer: þér
 skulu nýt ef nemr, | góð ef þú getr, | þórf,
 sem þú þiggir, | holl ef þú hefir vel, og
 begynder et nyt Vers med Hvars. —
 5. ál R. — 5. dreckir, saa R, ikke
 dreckr, som Udgg. have; ir er her, som
 almindelig, betegnet ved en Krølle, der
 efter Konsonanten k ikke i dette | Haand-
 skrift kan betegne blot r. Jeg har ikke
 vovet at ændre denne Form, ti Konjunctiv
 i en Sætning, der begynder med et ube-

stemt Relativ, findes ogsaa i Sigrðr. V. 35:

þat ræð ek þér it tiunda,
 at þú trúir aldregi
 várum vargdropa,
 hvers þú ert bróður bani
 eða hafir þú feldan föður;

hvilket Sted rigtignok kun er bevaret i
 senere Papirafskrifter. Jfr. ogsaa Háv.
 126, 8. 9; Háv. 163, 8. 9; ef med Konj.
 og Ind.

138, 1. Veit er i R skrevet med meget
 større Begyndelsesbogstav end almindelig,
 dog med sort Blæk, og begynder en ny
 Linje, uagtet den frgå. ikke er beskrevet
 fuldt ud; Skriveren af R har altsaa vil-
 let betegne, at her et nyt Afsnit begynder.
 Papirafskrr. give dette Afsnit Overskriften
 Rúnatalsháttir Óðins, saa og Rask K.,
 eller Rúnaháttir Óðins eller Rúnacapítule.
 — 2. Munch (Det norske Folks Historie
 I, 211 og Nordmændenes ældste Gude-

sialfr sialfom mer,
a þeim meipi,
er mangi veit,
hvers hann af rótom renn.

139. Við hleifi mic seldo
ne víþ hornigi,
nysta ec níþr,
nam ec vp rýnar,
opandi nam,
fél ec aptr þaðan.

140. Fimbvllið nío
nam ec af enom fregia syni
Bálþorns Bestlo fædvur;
oc ec dryc of gat
ens dyra miðar
ásinn Öðreri.

141. Þa nam ec frqvaz
oc froþr vera
oc vaxa oc vel hafaz;
orð mer af orði
orz leitaði,
verc mer af verki
vercs leitaþi.

142. Rvnar munt þv finna
oc raðna stafi,
mioc stóra stafi,
mioc stinna stafi,
er fápi fimbvlpvrl
oc gorðo ginnregin
oc reist hropttr rægna.

143. Opinn meþ asom,
enn fyr alfom Dainn,
Dvalinn oc dvergom fyr,
Asvidr
iotnom fyr,
ec reist sialfr svmar.

144. Veiztv hve rista scal?
veiztv hve rapa scal?
veiztv hve fá scal?
veiztv hve freista scal?
veiztv hve bidia scal?
veiztv hve blóta scal?
veiztv hve senda scal?
veiztv hve soa scal?

145. Betra er obeþit
enn se ofblotiþ,

og *Helte-Sagn*, S. 10) vil heller læse Vindga meiði (= Vinga meiði). Men sammenlign vindga meiði, det vindige Træ, med *Hamð*. 17: vargtre vindcarld, de vildkolde Galger (= oldsaks. waragtreo). — 6. sialfr er skrevet til over Linjen i R og Hage sat mellem Ödni og sialfom, hvor det skal indføres.

139, 2. hórni | gi R. — 6. fél, saa R, ikke föll. — 6. þaðan, saa ændret; þatan R. Saaledes skrives Ordet ogsaa f. Eks. en Gang i cod. A. M. 623 (*Gisl. Um frump. Isl. t.*, S. 92); i cod. A. M. 655 en Gang þatþan (*Gisl. S. 93*).

140, 3. Bálþorns, saa ændret med K. og Pfeiffer efter Codd. af SnE. (I, 46); Bálþórs R og M. — 3. Bestlo R. I SnE. I, 46 skrives Navnet Bestla i W, Besla i r, Beysla i U; i SnE. I, 244 Bestla i rW, Besla i 757, Bezla i U. Efter dette Ord er i R først skrevet syn, men dette er udraderet som urigtigt.

141, 4. 5. Thaaen (*Nord. Univ. Tskr.*

II, 4, S. 113) mener, at Bogstavrimet viser, at disse Linjer tilhøre en Tid, da man endda sagde vorð. Men dette er ikke nødvendigt; den samme Vokal kan være Rimstav i begge Linjer. Jvfr. f. Eks. *Helg. Hjörv. V. 15*:

Atli ec heiti;
atall scal ec þer vera.

142, 2. raðna, saa R og Udgg.; vel ikke roðna? jvfr. *Gudr. II, 22*.

143, 2. 3. alfō dvalix daix, oc dvergō fyr R; ved Tegnene over Linjen betegnes, at daix skal sættes foran dvalix. Rask udelader oc. — 4. 5. Asvidr | iotnom fyr ordnet som to Linjer efter Dietrich (*Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. III, 111*); Udgg. skrive disse Ord som én Linje. — 4. asvidr R; Rask ændrer med Papirafskrr. Alsvidr, hvilket synes at være et mer betegnende Navn; jvfr. inn alsvinna iotvn, *Vafpr. 1 o. fl. St.*, og Jotunnavnet Fjölsviðr i *Fjölsvinnsmál*. — 5. iotnom skrevet iotvō i R.

ey ser til gildis giof;
betra er osennt
enn se ofsóit.

Sva Þvndr vm reist
fyr þioða ræc,
þar hann vp vm reis
er hann aprt of kom.

146. Liop ec þæ kann,
er kannat þioðans kona
oc mannzcis mægr;
hialp heitir eitt,
enn þat þer hialpa mvn
viþ sæcom oc sorgom
oc svtom gorrullom.

147. Þat kann ec annat,
er þvrfo yta synir
þeir er vilia læcnar liva:

.

.

.

148. Þat kann ec þripia,
ef mer verþr þærfl micil
haptz viþ mina heiptmægo:
eggjar ec deyfi
minna andscota,
bitaþ þeim vapn ne veler.

149. Þat kann ec et þiorþa,
ef mer fyrðar bera
bænd at boglimom:

sua ec gel,
at ec ganga ma,
sprettr mer af fótom fiotvrr,
en af hændom hapt.

150. Þat kann ec it fimta,
ef ec se af fári scotinn
flein i folci vaða:
flygra hann sua stint,
at ec stædviçac,
ef ec hann sionom of sec.

151. Þat kann ec et setta,
ef mic sçir þegn
a rótom rás viðar,
oc þann hal
er mic heipta qveþr,
þann eta meín heldr enn mic.

152. Þat kann ec it siaunda,
ef ec se † havan loga
sal vm sessmægom:
brennrat sua breitt,
at ec hanom biargigac,
þann kann ec galdar at gala.

153. Þat kann ec iþ átta,
er ællom er
nytsamlict at nema:
hvars hatr vex
meþ hildings sonom,
þat ma ec bota brát.

154. Þat kann ec iþ níunda,

145, 6. reist, saa R og Udg.; Petersen (Nord. Myth. S. 214) forestaar reis, men neppe med Grund.

146, 2. kona R. — 3. manz^eis R.

147, 1. annat skrevet II. i R. — Ligesaa er i alle de følgende Vers (148-163) Ordenstallet i R betegnet ved det latinske Taltegn. — 3. Herefter antyder R ingen Lacune.

148, 1. III. R; þripia K. M.; it þripia Rask Pfeiffer. — 5. andscota R. — 6. veler er Flertal af væl, ikke af völr. Jfr. beita e-n vélum. Flertalsformen véllir forekommer ogsaa ellers, f. Eks. Barl. S. 137.

149. Jfr. Grög. V. 10. — 3. boglimom,

saa Eg., af bogi; bóg limom R; bóglimom Udg., af bógr.

151, 3. rás R, en ved Stavrimet sikret Form for hrás. Jfr. Skirn. V. 32.

152, 2. Det synes underligt, at Rimvægten her heiler paa se, hvoreed man bliver nødt til at udtale ^{se} havan loga, saa at havan bliver tonløst; man skulde tro, at se maatte være tonløst og hørs til Maalfyllingen her, som i 150, 2. 155, 2. 157, 2. Jeg formoder derfor, at der her stikker en Feil. Er havan en Fortælling af sofandom? — 3. sæs mægom R i to Ord.

153, 5. sionom R.

ef mic næþr vm stendr
at biarga fari míno a floti:
vind ec kyrrí
vagi á
oc svefic allan se.

155. Þat kann ec íp *tíunda*,
ef ec se tvnriþor
leica lopti a:
ec sva vine,
at þer villar fara
sinna heim hama,
sinna heim hvga.

156. Þat kann ec íp *ellipta*,
ef ec scal til orrosto
leiþa langvini:
vndir randir ec gel,
enn þeir meþ ríki fara
heilir hildar til,
heilir hildi fra,
coma þeir heilir hvaþan.

157. Þat kann ec íp *tolpta*,
ef ec se a tre vppi
vafa virgilná:
sva ec rist
oc í rínom féc,
at sa gengr gvmi
oc meigr víþ mic.

158. Þat kann ec íp *þrettánda*,
ef ec scal þegn vngan
verpa vatni á:

mvnaþ hann falla,
þótt hann í folc komi,
hnígra sa haþr fyr hiorom.

159. Þat kann ec íp *flugrtánda*,
ef ec scal fyrða líþi
telia tiva fyr:
asa oc alfa
ec kann allra skil,
fár kann osnotr sva.

160. Þat kann ec íp *fímtánda*,
er gól þiðreyrir
dvergr fyr Dellings dvrom;
afl gol hann asom,
enn alfom frama,
hyggio Hroptaty.

161. Þat kann ec íp *sextánda*,
ef ec vil ins svinna mans
hafa ged alt oc gaman:
hvgi ec hverfi
huitarmri kono
oc sny ec hennar ællom sēfa.

162. Þat kann ec íp *síautíánda*,
at mic mvn seint firraz
eþ manvnga man.
Liöþa þessa
mvn þv Loddafnir!
lengi vanr vera,
þo se þer goð ef þv getr,
nyt ef þv nemr,
þærþ ef þv þiggr.

154, 3. fari R. — 6. svefic R, d. e.
svæfic af svæfa; ikke af svefja.

155, 5. þer villar, saa ændret med
Pfeiffer; þeir villir R og Rask K. M.
Haandskriftets Læsemaade forsværer K.
ved at forstaa tvnriþor om mandlige
Fæstener (saaledes som Hunkjensordene
mannfýla, vábeyða o. fl. bruges). —
6. heim hama, saa Rask Eg. Pfeiffer som
to Ord; heim hama R. heimhama K. M.
— 7. heim hvga R og Rask Eg. Pfeiffer;
heimhuga K. M.

156, 5. fára R.

157, 3. virgil ná R i to Ord; saaledes
ogsaa Rask.

158, 5. kómi R. — 6. hiórom R.

159, 1. flugrtánda, saa og M. — Rask
og K. gjengive Taltegnen XIII. ved
fjórtaánda. — 6. Rimordene ere osnotr
og sva.

160, 2. þiðreyrir R. Er dette Navn
rigtigt? I L. 1 maa nu þat være Rim-
ord, men dette er mistænkeligt, ti i
alle de frgd. Vers 147—159 er Talordet
Rimord; man skulde derfor istedenfor
þiðreyrir vente et Navn, som begyndte
med F.

162, 4. liöþa með liden l og derforan
Punctum R.

163. Þat kann ec íþ *dtiánda*,
 er ec æva kennig
 mey ne mannz kono,
 — alt er betra
 er einn vm kann,
 þat fylgir lioða locom, —
 nema þeirri einni,
 er mic armi verr
 eþa min systir se.

164. Nv ero Hava mál *qvæðin*
 Háva hævlo i
 allþærf yta sonom,
 oþærf iotna sonom;
 heiðl sa er qvæð!
 heiðl sa er kann!
 nióti sa er nam!
 heilir þeirs hlyddo!

163, 3. kóno R. — 4. 5. 6. *Hazellius*
 (*Inledn. till Háv., S. 14*) *ansér disse Linjer*
for senere Tillæg.

164, 4. iotna R. *Skriveren har først*
skrevet yta, men derpaa understreget dette
og skrevet det rette i Margen.

VAFÞRÚÐNISMAL.

Opinn qvaþ:

1. „Raþ þv mer nv, Frigg!
allz mic fara tíðir
at vitia Vafðrvdnis;
forvitni micla
qveþ ec mer a fornóm starfom
við þann inn alsvinna iotvn.“

Frigg qvaþ:

2. „Heima letia
ec munda Heriafvdðr
i gærdóm goða;
þriat engi iotvn
ec hvgrla iafnramman
sem Vafðrvðni vera.“

Opinn qvaþ:

3. „Fíolþ ec fór,
fiolþ ec freistaða,
fiolþ ec reynda regin;
hitt vil ec vita,
hve Vafðrvþnis
salakynni se.“

Frigg qvaþ:

4. „Heill þv farir!

heill þv aptr komir!
heill þv a sinnom sér!
oþi þer dvgi,
hvars þv scalt, Aldafvþr,
orðom mæla iotvn!“

5. For þa Oðinn
at freista orþspeci
þess ins alsvinna iotvns;
at hvallo hann com,
oc atti þ Íms faðir,
inn gecc Yggv þegar.

Opinn qvaþ:

6. „Heill þv nv, Vafðrvðnir!
nv em ec i hval kominn
a þic sialfan sia;
hitt vil ec fyrst vita,
ef þv froþr ser
eþa alsviþr iotvnn.“

Vafþrvðnir qvaþ:

7. „Hvat er þat manna,
er i mínóm sal
verpóm orði á?
vt þv ne comir

*Detto Digt er fuldstændig bevaret i R; i
A fra a di dvgir i 20, 2. — V. 18. 30, L. 4 —
6. 31. 35. 37. 41. 45. 47. 51 anføres i SnE
Overskrift vafþrvdnis mal i R med rødt
Blæk. Ved V. 1—20 incl. ere Over-
skrifterne, der angive, hvem der taler
(Opinn qvaþ, Frigg qvaþ og Vafþrvðnir
qvaþ), tilsatte af mig; de mangle nu i R.
2. 5. iafn rammas R, a og s sunnlyngede.
3. 2. 3. I Lighed med 41, 2. 3. skulde
her skrives freistaðac og vm reynda.
4. 2. kómir R. — 5. scalt, Aldafvþr!
na ændret; scalt or alda farþr R. Jeg
tror, at or er at forklare saaledes, at
Skrivere efter scalt begyndte paa at*

*skrive orðom, men, da han havde skrevet
or, huskede, at der først skulde staa
alda farþr: det urigtige or glemte han
dog at underprikke. Udgg. forstaa or
som „noster“, og Guðm. Magn. ændrer
derfor orr, M. órr. Men dette Ord er
til Skade baade for Udtryk og Metrum.*

*5, 3. inS R. — iotvns R. — 5 oc R, ikke
er, som Udgg. have. Jfr. f. Eks. Skirn. V. 3,
L. 3 og Völund. pros. Indl.: fyndu þeir a
vazstrondo konor þriar, oc spvno lin. —
5. íms R. Dette Navn maa være for-
vansket, da Stævim mangler, ti i L. 4
kan ikke at være Rimord; Hrimnis??*

6, 2. koml R.

orom hǫfðom ofra,
nema þv inn snotrari ser.“

Opinn qvaþ:

8. „Gagnraþr ec heiti,
nv emc af gongo kominn
þyrstr til þinna sala,
laðar þvrfi

— hefi ec lengi farit —
oc þinna andfanga, iotvnn!“

Vafþrvðnir qvaþ:

9. „Hvi þv þa, Gagnraþr,
méliz af gólfi fyr?
farþv i sess i sal!
þa scal freista,
hvarr fleira viti,
gestr eþa inn gamli þvlr.“

Opinn qvaþ:

10. „Oþpigr maþr,
er til æþigs kǫmr,
méli þarft eþa þegi;
ofrmelgi micil
hygg ec at illa geti
hveim er víþ kaldrifiadan kǫmr.“

Vafþrvðnir qvaþ:

11. „Segþv mer, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa hestr heitir,
er hverian dregr
dag of drottmaþgo?“

Opinn qvaþ:

12. „Scinfaxi heitir,
er inn scira dregr
dag vm drottmaþgo;
hesta beztr
þyccir hann meþ Hreiðgotom,
ey lysir mæn af mari.“

Vafþrvðnir qvaþ:

13. „Segdv þat, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa iór heitir,
er æstan dregr
nott of nyt regin?“

Opinn qvaþ:

14. „Hrimfaxi heitir,

7, 5. orom **R**, har lang Vokal i første Stavelse; jefr. *Gisl. Um frump. isl. t.*, S. 201; *Ólónord. Forml.* § 118, 13). *SnE. I*, 502 danner óra *Helrim* med stórum. — 5. ofra **R**, = áfrá?

8, 1. Gagnraþr **R** her og ellers. Navnet bur, som jeg tror, forklares: „Den som raader for Seier“; jefr. ráða gagni, s. Ól. k. e. helga, *Chria* 1853, Cap. 24, V. 1. Rask forklarer: „getspakr at gagni“; Andre: „Den, som giver gavnlige Raad“. Derimod staar blandt Óðins heiti i **A** (*SnE. II*, 472) og 757 (*SnE. II*, 555) Gangráðr, heitket Rask og Bergm. optage i Vafþr. — 5. Interpunctionen efter Bergm.; *M.* sætter intet Tegn efter þvrfi og Komma efter farit.

10. Weinhold (*Altnord. Leben*, S. 346) mener, at dette Vers ikke hører hjemme her, men at der her har staat et andet Vers, hvis Indhold rimelig har stemt overens med Þrymskv. V. 10. Men det er neppe nødvendigt at antage dette; Lünig: „Odin antwortet mit der beschei-

denheit eines armen wanderers; der wirth soll erst erproben, ob der gast etwas tüchtiges (þarft) vorzubringen vermag.“ Jefr. ogsaa *Bergmann Poëm. Isl.*, S. 252. — 4. micil **R**.

11, 6. of, saa ændret med Rask *M.*; oc **R**.

12. Jfr. det prosaiske Stykke i *SnE. I*, 56. — 5. Hreiðgotom, saa ændret for Stavrimets Skyld efter Formodning af *R. Keyser* og af *K. Müllenhoff* (*Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. XII*, 260); jefr. oldeng. Hréðgotum, Hræda here og oldn. Hreiðarr, Hreiðmarr. Se og *Munch i Norskt Maanedskr. III*, 271 f. — reiðgotom **R**, hesta beztr þyccir | hann meþ Reiðgotom Rask *M.*; reiðgotom (*Heste*) **E**. — 6. lysir mæn **R**.

13, 2. 3. Disse Linjer ikke skrevne i **R**, der dog efter gagnaþr har en Hage, som betegner „etc.“ — 6. of, saa ændret med Rask *M.*; oc **R**.

14. Jfr. det prosaiske Stykke i *SnE. I*, 56.

er hveria dregr
nott of nyt regin;
meldropa fellir hann
morgin hvern,
þaðan komr dæggr vm dala.“

Vafpruðnir qvaþ:

15. „Segðv þat, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sv á heitir,
er deilir meþ iotna sonom
grvnd oc meþ goðom?“

Opinn qvaþ:

16. „Ifing heitir á,
er deilir meþ iotna sonom
grvnd oc meþ goðom;
opin renna
hon scal vm aldrdaga,
verþrat íss a á.“

Vafpruðnir qvaþ:

17. „Segðv þat, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa vællr heitir,
er finnaz vigi at
Svrtr oc in svaso goð?“

Opinn qvaþ:

18. „Vigriþr heitir voðlr,
er finnaz vigi at
Svrtr oc in svaso goð;
hvndraþ rasta
hann er a hverian veg,
sa er þeim vollr vitaþr.“

Vafpruðnir qvaþ:

19. „Froþr ertv nv gestr,
far þv a becc iotvns
oc melomc i sessi saman!
hæfði veðia
við scolom hællö i,
gestr! vm geðspeki.“

Capitvllvm.

Opinn qvaþ:

20. „Segðv þat ip eína,
ef þitt qþi dvgir
oc þv, Vafpruðnir, vitir:
hvaþan iord vm com
eþa vpphiminn
fyrst? inn froþi iotvnn!“

Vafpruðnir qvaþ:

21. „Ór Ymis holdi

14, 3. of, saa ændret; oc R. —
4. mel dröpa R. At mël har lang Vokal,
visee isl. mjel og dansk: Mile. Dette
stemmer med Grimms Sammenligning med
oldeng. midl, Bidsel (Andr. u. Elene, S.
164).

15, 2. 3. Ikke skrevne i R, der efter
g. har en Hage, som betegner „etc.“ —
4. Under á er i R sat en krum Hage,
som gaar skraa opad fra venstre til høire.
Har Skriveren her kanske villet betegne
u-Omylden af á, der i andre gamle Hskr.
betegnes bl. a. ved en Sammenlyngning af
a og o?

16, 2. iotna, saa R; først er skrevet
alda, men dette er af den gamle Skriver
selv underprikket som urigtigt og over
Linjen er skrevet io og i Margen iotna.
— 4. 5. opin renna hon scal | vm a. Udgg.
— 5. aldr daga R i to Ord, saa og Rask.

17, 2. 3. Af disse Linjer er i R kun
skrevet a. (d. e. allz), men derefter staae
en Hage, som betegner „etc.“

18. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
I, 198 i rW, uden at det Diget, hvoraf
det er taget, nævnes. Ogsaa findes en
prosaisk Gjengivelse deraf SnE. I, 188.
190, hvor U urigtig skriver Vigri-
þinn for Vigriþr, som rW have. —
4. hvndraþ R.

Overskriften capitvllvm med rødligt
Blæk i R, nu næsten udslidt. Der staae
ikke: gátur Vafpruðnis.

20, 1. I Segðv R er S'en større end
de almindelige store Begyndelsesbogstaver.
— 2. qþi R; æði A, hvis Tekst af Digtet
begynder med dette Ord. — 3. oc R; æ.
A, d. e. æða. — 5. vp himi R; vpp
himinn A. — 6. in R; hinn A.

21. Fra og med dette Vers til Enden

var iorð *vm* scæpvð,
 en or beinom biorg,
 himinn or hæsi
 ins hrinkalda iotvns,
 enn or sveita sior.“

Opinn qvaþ:

22. „Segðv þat annat,
 ef þitt eþi dvgr
 oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
 hvaðan máni *vm* kom,
 sa er ferr menn yfir,
 eþa sol iþ sama?“

Vafþrvðnir qvaþ:

23. „Mvndilföri heitir,
 hann er Mána faþir
 oc *sva* Solar iþ sama;
 himin hverfa
 þv scolo hverian dag
 aïdom at ártali.“

Opinn qvaþ:

24. „Segðv þat iþ þriþia,

aïlz þic svinnan qveþa,
 oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
 hvaðan dagr *vm* com,
 sa er ferr drot yfir,
 eþa nott meþ niðom?“

Vafþrvðnir qvaþ:

25. „Dellingr heitir,
 hann er Dags faþir,
 enn Nott var Nærvi borin;
 ny oc niþ
 scopo nyt regin
 aïdom at artali.“

Opinn qvaþ:

26. „Segðv þat iþ *fiorþa*,
 aïlz þic froþan qveþa,
 oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
 hvaðan vetr *vm* com
 eþa varmt svmar
 fyrst meþ froþ regin?“

Vafþrvðnir qvaþ:

27. „Vindsvalr heitir,

er i **R** og **A** den Talendes Navn angivet i Margen ved Bogstaverne V. q. eller O. q.; dog er ved enkelte Vers én Bogstav eller begge bortskaarne ved Indbindingen.

21. Jfr. *Grimm. V. 40.* — 4. hiñ **R A.** — 5. iót vns **R.**

22. 1. annat skrevet .11. i **RA.** Ligesaa er i de følgende Vers i Odins Spørsmaal Ordenstallet betegnet ved det latinske Taltegn i **RA.** — 2. 3. e. þ. q. d. oc þ. v. **R,** og derefter en Hage, som betegner „etc.“; e. þ. e. d. **A.** — 4. *vm* **R;** of **A.** — 5. sa ær **A;** *sva* at **R.** Jfr. 24, 5 og 36, 5. — 6. iþ **R;** hit **A.** Saa og almindelig ellers i **A.**

23. Jfr. *Prosastykket i SnE. I, 56.* — 1. Mvndil | föri **R;** Mvndilfæri **A;** i *SnE. I, 56* Mvndilfæri **r** (*Ungers Afskrift*), Mvndilfæri **W,** Mvndilferi **U;** i *SnE. I, 330* Mvndilfæri **r,** Mvndilfæri **W 737,** Mvndilfæti **U;** i *Flat. I, 24* Mvndilfæri. Samme Vokalskifte finder Sted i Navnet Svadilföri **r** (*SnE. I, 136*), Svadilfæri **W,**

Svadilferi **U.** — 6. ár tali **R;** alldtali **A.**

24. 3. Denne Linje er i **R** her skre-

ven: oc þ. v. v; ved alle de følgende Vers er Linjen slet ikke skreven, kun *V. 36* begynder i **R** saaledes: Segðv þat iþ *IX. a* þ. s. q. e. hvaðan, o. s. r. Dette o. skal kanske snarere læses ef, end eða; og mulig er ef det rette i *V. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36;* Skriveren kunde i *V. 24* urigtig have gjentaget oc fra *V. 20. 22. A* har 24, 3 saaledes: æ. þv vafþrvðnir vitir, hvor æ. af Skriveren vistnok er ment som eða; ved alle følgende Vers er Linjen slet ikke skreven. — 5. sa er **R;** sa ær **A.** — 5. drott **A;** drot **R.**

25. Jfr. det prosaiske Stykke i *SnE. I, 54.* — 1. Dellingr, saa **RArW;** kun **U** har urigtig Doglingr. Navnet kommer ikke af dagr, men af et Adj. dallr = oldeng. deall (*superbus, clarus*), heoraf Dalla, Heimdallr, Mardöll. — 3. nott **A;** not **R.** — 3. nærvi **R;** nærvi **A.** I *SnE. I, 54* tyder Navnet i Nomin. Norvi eða Næfi, **U:** Nori. Jfr. *Alv. V. 29, L. 5.* — 6. artali **RA.**

26, 23. a. þ. f. **RA,** og derefter i **R** en Hage, som betegner „etc.“ — 6. meþ **R;** *vm* **A.**

hann er Vetrar faþir,
enn Svasvþr Svsmars;

.....
.....
.....“

Öþinn qvaþ:

28. „Segðv þat iþ fimta,
allz þic froþan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hverr † asa ellztr
eþa Ymis niðia
yrfi i ardaga?“

Vafþrvðnir qvaþ:

29. „Orófi vetra,
aþr vęri iorþ vm scopvþ,
þa var Bergelmir borinn;
Þrvdgelmir
var þess faðir,
enn Avrgelmir afi.“

Öþinn qvaþ:

30. „Segðv þat it setta,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvaþan Avrgelmir com

27. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 82. —
3. Svasvþr har lang Vokal i første Stavelse.
— svmarS R. — Hverken R eller A an-
tyde herefter nogen Lacune. Flere Papir-
afskr. og alle Udgg. indskyde:

ár of bæði þau
skulu ey fara,
unz rjúfask regin.

Jeg formoder, at vi have en prosaisk
Gjengivelse af de tabte Verslinjer i føl-
gende Ord i SnE.: ... Vindsvafr, hann
er Vasaðar son, ok váru þeir áttungar
grimmir ok svalbrjóstaðir, ok hefir Vetr
þeirra skaplyndi. Verslinjerne kunne kan-
ske have havt omtrent følgende Form:

Vindsvafr faðir
var Vasaðr of heitinn,
öll er sú ætt til ötul.

28, 2. a. þ. f. R og derefter en Hage,
som betegner „etc.“; a. þ. f. k. A. —
4. asa, saa RA og alle Udgg. — Jeg
tror, at dette Ord maa være feilagtigt:
naar Vafþrvðnir ikke i sit Svar gjør
Rede for, hvem der først blev til af
Æterne, saa kan Odin ikke have spurt
derom. Bergmann (Pomes Isl. 296), som
er den eneste, der gjør nogen Bemærkning
ved dette Sted, siger, at Vafþrvðnir
alene svarer paa det sidste Spørgsmaal,
som vedrører ham nærmere, fordi han
selv er af Jotunæt. Men Vafþrvðnir
kan ikke svare paa, hvad ham mest
lyster; det er her en Kamp paa Liv og
Død, hvor Svar maa følge paa hvert
Spørgsmaal. Heller ikke kan Ordene, som

de staa i Hskrr. og Udgg., oversættes:
Hvem blev først til i Tidens Ophav, var
det en af Æterne eller en af Ymers
Ætlinger? — Jeg tror, at asa bør æn-
dres til iotna. Jfr.

Vafþr. 6: hitt vil ec fyrst vita,
ef þv froþr ser
eþa alsviþr iotvnn;

Vafþr. 34: hratt þv fyrst vm mant
eþa fremst vm veitzt;

Lokas. 64: Kvað ec fyr asom,
qvaþ ec fyr asa sonom.

Mindre rimeligt synes det mig at ændre:
hverr allra elstr
Ymis niðia.

— 6. ardaga R; arðaga A.

29, 1-3. Jfr. 35, 1-3. — 1. Orófi A;
Órófi (eller Orófi?) R. — 2. vm, saa A;
mangler i R. — scopvþ R. — 3. var mangler
i A. — 3. A skriver i to Ord bær gælmir
(derimod i V. 35 i ét Ord). Den første
Del af Navnet er dog vist berg. —
3. borí R; borinn A. — 6. avrgelmir R
her og i næste Vers. Med a skrives Navnet
ogsaa i A, og med v eller au, saavidt jeg
véd, i alle Hskrr. af SnE., endog i dem,
som ikke pleie at skrive v for q eller ö,
navnlig sikkert i rUA 767 leß; vi maa
derfor her antage v for den ægte
Tvetyd.

30, 2. a. þ. s. q. R; a. þ. f. k. A.
— 4-6 ogsaa i SnE. (I, 44) rW, indledet
med Ordene: En hér segir svá Vafþrvðnir
jötunn (r lægger urigtig til: þá spurði
Gangleri).

með iotna sonom
fyrst? inn froði iotvnn!“

Vafþrvðnir qvaþ:

31. „Or Elivagom
stveco eitrdropar,
sua óx, vnnz or varð iotvnn;
þar ero órar ęttir
komnar allar saman,
því er þat ę allt til atalt.“

Opinn qvaþ:

32. „Segðv þat ip siaunda,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hve sa börn gat
enn balldni iotvnn,
er hann hafdit gygiar gaman?“

Vafþrvðnir qvaþ:

33. „Vndir hendi vaxa
quaþo hrímþvrsi

mey oc mæg saman;
fótr við fōti gat
ins froða iotvns
sexhæfðaðan son.“

Opinn qvaþ:

34. „Segðv þat ip átta,
allz þic froþan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvat þv fyrst vm mant
eþa fremst vm veitzt?
þv ert alsviþr iotvnn.“

Vafþrvðnir qvaþ:

35. „Orófi vetra,
aþr vęri iorð vm skæpvð,
þa var Bergelmir borinn:
þat ec fyrst vm man,
er sa inn froði iotvnn
a var lvðr vm lagiðr.“

30, 6. fyrst? inn froði iotvnn! jvfr.
20, 6. *Rask og M. interpungere*: fyrst, inn
froði iotvnn? — 6. in R; hinn A; enn r.

31. *Dette Vers anføres i SnE. (I, 44),
i W umiddelbart efter L. 6 af V. 30,
i r med Ordene þá er foran.* — 1. Eli-
vagon har lang Vokal i første Stavelse,
hvis det kommer af el; men hvorfor ikke
da Élvágar? — 3. sua RA; ok rWU.
— 3. or varð ArW; varð or R. Denne
Linje er i U forvansket skreven: ok voxtr
vinds. ok varþ iotvnn or. — 4-6 mangle
i RA, uden at Lacune er betegnet, men
findes i Codd. af SnE., i U forvanskede
til: þær einar settir koma saman. Flere
Papirafakrr. og efter dem flere Udgg.
have istedenfor disse Linjer som L. 4-6
af V. 31:

en slum fleygði
ór suðheimi,
hyrr gaf hrími fjör.

*Disse ere først af Bergmann erkjendte
for vægte.* — 4. ero r, udelades af W
og af Bergm. — 5. komnar r; komu W;
koma Bergm. Jfr. Ordene i SnE. umid-
delbart efter dette Vers: þá mælti Gang-
leri: Hvernig óxu ęttir saman (saa r;
saman mangler i WU) þaðan? — 6. æ
allt til r; allt W.

32, 4. Over q i börn staar Accent i R.
— 5. balldni A; aldni R. — 6. gygiar R;
gyiar A.

33. Jfr. *Prosastykket i SnE. I, 46.*
— 2. quaþo R; kvøðv A. — 4. fótr R;
fot A. — gat R; mangler i A. — 6.
sæxhøfðaðan A; ser hæfðaðan R (a og s
sammenslyngede); sérhøfðaðan Udgg.

34. I Randen udfor dette Vers Od R.
— 2. a. þ. f. R, med en Hage efter,
som betegner „etc.“; a. þ. f. k. A. Ei-
melig bør froþan efter Bergmanns For-
modning ændres til svinnan, saa at Segðv
bliver Rimord her som i V. 24. 36. Jfr. dog
i Heidr. s. (Fas. I, 487. Pet. Udg. S. 43):

Segðu mér þat eina,
alls þú vera þykkir;
hvor alls synes at være Rimord. — 4. vm
mangler i R; of A, ikke um. — 5. fremst vm
veitzt R; frems of væist A.

35. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 48), uden at Digttet, hvoraf det er
taget, nævnes.* — 1. Orófi R; Orofi AU;
Orofi r; Orovi W. — 2. vęri iorð R og
ArW; iorð veri U. — vm RAU; of W;
mangler i r. — 4. W feilagtig er for ec.
— vm RU; of ArW. — mán R. —
5. at froþa iotvnn U urigtig. — 6. a var
ArWU; var a R. — vm RAU; of rW.

Opinn qvað:

36. „Segðv þat íþ níunda,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvadan vindr vm komr,
sva at ferr vág yfir?
e menn hann sialfan vm síá.“

Vafþrvðnir qvað:

37. „Hręsvelgr heitir,
er sitr a himins enda,
iotvnn i arnar ham;
af hans vengiom
qveþa vind koma
alla menn yfir.“

Opinn qvað:

38. „Segðv þat íþ tíunda,
allz þu tiva ræc
æll, Vafþrvðnir, vitir:
hvadan Niorðr vm kom
† meþ asa sonom?
— hofom oc hærgom

hann reðr hvnmorgom —
oc varþað hann asom alinn.“

Vafþrvðnir qvað:

39. „I vanaheimi
scopo hann vis regin,
oc seldo at gislingo goðvm;
i aldar ræc
hann mvn aptr coma
heim meþ visom vænom.“

Opinn qvað:

40. „Segðv þat et ellipta:
hvar ytar tvnom i
hæggvaz hverian dag?
val þeir kiosa
oc riþa vígi fra,
sitia meirr vm sáttir saman.“

Vafþrvðnir qvað:

41. „Allir einheriar
Oðins tvnom i
hæggvaz hverian dag;
val þeir kiosa

36. Jfr. *Prosastykket i SnE. I, 80.* — 3. R har efter q. (d. e. qveþa) e. d. e. eða eiller ef? se *Anm. til 24, 3.* — 5. sva at R; sa er A og M. — 6. e. menn hann sialfan vm síá R; . e. maðr vm sialfan hann stær A. *Ligesom R her skriver e med en Prikker, A e mellem to Prikker, saa skriver R Ordet i Völund. V. 17 e mellem to Prikker. Jfr. SnE. (I, 80): en svá sterkr sem hann er, þá má eigi sjá hann (engi ma hann síá U).*

37. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 82), uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes.* — 2. er RArW; hann U. — 4. hann R urigtig for hans, som alle de øvrige Hskrr. have. — vengiom R; vængivm AWU; vængum r. — 5. koma alle Hskrr. undtagen U, som har standa.

38, 2. tiva R; tifa A. — rác R. — 4. vm R; of A. — 5. meþ asa sonom RA. *Linjen maa være forvansket, da Stavrim mangler. Rask formoder å Nøatúnom, hvilket uden Tvil i det væsentlige er rigtigt. Kun om Præpositionen kan man være usikker; maaske snarere: til Nøatúna. — 6. 7. Skulde disse Linjer urigtig være komne ind fra*

et andet Kvad? — 6. hofom R; hqfvm A. — 7. hvnm morgom R; hvnmorgvm A. — 8. varþað R; varat A.

39, 1-3. Jfr. *Prosastykket i SnE. I, 92.* — 5. hann mvn R; mvn hann A.

40, 41. *Disse to Vers skrives i R saaledes: Segðv þat et .XI. hvar ytar tvnom i hægvaz hverian dag Val þeir kiosa oc riþa vígi fra sitia meira vm sáttir saman.; i A: S. þ. e. XI. allir eins hæriar oðins tvnm i hæggvaz hverian dag. Val þeir kiosa oc riða vígi fra sitia meira vm sáttir saman. — Udgg. indsætte efter Papirafskrr. som I. 2—6 af V. 40 følgende Verslinjer:*

alls þá tiva rök
öll, Vafþrvðnir, vitir:
hvat einherjar vinna
Herjaföðrs at,
unz rjófask regin?

41. *Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 132), uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes.* — 1. einheriar rWU; eins hæriar A. — 3. hverian ArW; hværn U.

oc rípa vígi frá,
sitia meirr vm sáttir saman.“

Opinn qvaþ:

42. „Segþv þat íþ *tolpta*,
hvi þv tiva ræc
æll, Vaðrvðnir, vitir?
fra iotna rýnom
oc allra goða
segir þv íþ sannasta,
inn alsvinni iotvnn!“

Vaðrvðnir qvaþ:

43. „Fra iotna rýnom
oc allra goða
ec kann segia satt,
þvrat hvern hefi ec
heim vm komit:
nio kom ec heima,
fyr niðhel neðan,
hinig deya or helio halir.“

Opinn qvaþ:

44. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,

fíolþ ec vm reynda regin:
hvat lifir manna,
þa er inn mæra líþr
fimbvlvetr með fírom?“

Vaðrvðnir qvaþ:

45. „Líf oc Leifþrasir,
enn þæ leynaz mvno
i holti Hoddmimis;
morgindaþggvar

ðav ser at mat hafa,
enn þaðan af aldir alaz.“

Opinn qvaþ:

46. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,
fíolþ ec vm reynda regin:
hvaðan comr sol
a inn sletta himin,
þa er þessa hefir Fenrir farit?“

Vaðrvðnir qvaþ:

47. „Eina dottur
berr Alfræðvll,
aþr hana Fenrir fari;

— 5. Herefter indskyde Papirafskrr. og med dem K. Rask følgende Linjer:

öð með ásum drekka
ok seðjask Sæhrimni.

Deres Uægthed har Bergmann først udtalt.

42, 1. þat mangler i A. — 6. segir þv R; sægir þv A. Læsemaanden segþv er aldeles uhjemlet og, som Bergm. har paavist, meningsløs.

43, 5. vm R; of A. — 6-8. Jfr. SnE I, 38: vándir menn fara til Heljar ok þaðan i Niðhel (niðheim U); þat er niðr i inn niðunda heim. — 6. Jeg har med R. Keyser sat Komma efter heima; Udg. interpungere her ikke. — 7. fyrr R; í A, og saaledes stadig i dette Hskr. — 8. hinig R; hinnig A. Den sidste Form er den oprindelige.

44, 1. Fíolþ R; Fíald A. — 2. freistaþac R; fræistaða A. — 3. vm mangler i R; of A. — 5. inn R; hin A. — I de flgd. Vers, som begynde med de

samme 3 Linjer, ere L. 1. 2 ikke skrevne fuldt ud i RA, Lin. 3 aldeles ikke skrevne.

45. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 202), uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt. — 1. leifþrasir ARW; lifðrasir R; lifþrasir U. — 2. enn þæ, saa alle Hskrr. undtagen U: er þar. — mvno, saa alle Hskrr., undtagen U: meyar. — 3. holti hoddmimis RrW; holldi hoddmimis A; mimis holldi U. — 4. dagggvar RArW; dagggva U. — 5. ser RA; er r; mangler i W. — U har for hele denne Linje kun þær. — 6. enn þaðan ArW; þaðan R. — U har denne Linje saaledes: ok þar vm alldir alaz.

46, 6. þa ær A; þa þa er R.

47. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 204) uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt. L. 4—6 ogsaa anførte ved Gjenemgaaelse af Navne paa Guderne i et Hskr. af Skáldskapm. 1æß (SnE. II, 591). — 2. alfræðvll (alfræðull) alle Hskrr., undtagen r: alfræðul. — 3. hana RArW; henni U.

sv skal ríða,
þa er regin deya,
modvr bráttir mér.“

Opinn qvaþ:

48. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,
fíolþ ec vm reynda regin:
hveriar 'ro þer meyar,
er líða mar yfir,
frodgediapar fara?“

Vafþrvðnir qvaþ:

49. „Þriar þiðár
falla þorp yfir
meyia Mæghrasiss;
hamingior einar
þer er i heimi ero,
þo þer með iotnom alaz.“

Opinn qvaþ:

50. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,
fíolþ oc vm reynda regin:
hverir raþa esir
eignom goða,
þa er sloenar Svrtá logi?“

Vafþrvðnir qvaþ:

51. „Viþarr oc Vali
byggia vé goða,
þa er sloenar Svrtá logi;
Móþi oc Magni
scolo Miollni hafa
Vingnis at vigþroti.“

Opinn qvaþ:

52. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,
fíolþ ec vm reynda regin:
hvat verþr Oðni
at aldragi,
þa er vm rivfaz regin?“

Vafþrvðnir qvaþ:

53. „Vlfr gleypa mvn
Aldafarþr,
þess mvn Viþarr reca;
kalda kiapta
hann klyfia mvn
vitnis vigi at.“

Opinn qvaþ:

54. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,

— 4-6. *Disse Linjer har U saaledes:*
sv mvn renna eða ríða regin bráttir mér.

— 4. ríða **RArW**; renna **leþ**. — 5. þa
er **RAleþ**; er **rW**. — 6. modvr **RrW**;
móðar **A**. **leþ** har denne Linje saaledes:
M b^r m.

48, 5. *Udgg. interpungere ikke efter yfir.*
— líða kan kun være 3 Ps. Plur. Præs. Ind.
og fara tager jeg heller som sideordnet der-
med, end med *Eg.* som *Gen.* af för.

49, 1. þiðár **R** (eller: þið ár) og **A**.
Jeg konstruerer: þriar þiðar falla yfir
Mæghrasis meya þorp. — þiðar **K**.
Rask (som Flertal af þið). Men herimod
strider falla. — 1. 2. *Udgg. dele:* þ. þ.
falla | þorp yfir. — 3. mæghrasis **R**; mægh-
prasis **A**. — 5. þær er **A**; þeirra **R** og *Udgg.*

51. *Dette Vers ansføres ogsaa i SnE.*
(I, 202), uden at Digttet, hvortil det
hører, er nævnt. — 1. váli, saaledes,
som det synes, **R** med Streg over a'en.

*Nævnet har maaske lang Vokal i første
Stavelse, da W en Gang skriver i Gen.*
Vaala (*SnE. I, 120*) og r en Gang Váli
(*SnE. 554*). — 2. For goda har **U** g^rþa.
— 3. sloenar **RAU**; sortnar **r**. — 3. For
Svrtá har **U** Svarta. — 4. For Móþi har **r**
Megi. — 5. miollni i alle Hskrr. med to
l'er, undtagen i **r**, der her har Nævnet
med én l, men ellers med to l'er. —
6. vingnis at vigþroti **ArW**; vignis
synir at vigroþi **U**; ok (o er utydelig;
først synes der at have været skrevet
uk) visa at vigþroti **R** og *Udgg.*

52, 5. alldr lagi **A**; aldre lagi **R** (ikke
aldralagi), dog er e, som det synes, under-
prikket og derved betegnet som urigtig. —
6. vm mangler i **R**; of **A**. *Jfr. Grimm.*
V. 4, L. 6.

53. *Jfr. Prosastrykket i SnE. I, 192.* —
2. alda farþr **R**; allða farður **A**. — 3. viþar
R; uíðar **A**. — 3. reca **RA** maa udtales
som vrecs. — 6. uitnis **A**; vingnis **R**.

fiolþ ec vm reynda regin:
 hvat mælti Óðinn,
 aþr a bál stigi,
 sialfr i eyra syni?“

Vafprvðnir quap:

55. „Ey manne þat veit,
 hvat þv i ardaga

sagdir i eyra syni;
 feigom mvnni
 melta ec mina forna staf
 oc vm ragnarvc.
 Nv ec við Óðin deildac
 mina orþspeci,
 þv ert ę visastr vera.“

54, 4-6. I *Heiðr. s. (Fas. I, 487; Pet. Udg. S. 43)* fremsættes Spørsmålet i følgende Form:

hvat mælti Óðinn
 i eyra Baldri,
 áðr hann var á bál borinn?

— 6. sialfr R; ok sialfr A.

55, 1. mane R, ikke manns; manni A.

— 2. ardaga RA i *ét Ord.* — 4. 5. f. m. melta ec | mina f. st. *Rask M.* — 5. ec mina R; ek um mina A. — 6. vm R; of A. — rávc R. — 7. RA har Nv med stor N og derforan *Punctum*; R har i *Randen ud for dette Ord V. q.* — 7. við R; uit A. — 7. deildac R; dæilldag A. — 9. vera *Gen. pl. af verr; ikke Inføn.*

GRIMNISMÁL.

Sýnir Hraðdvngs konungs.

Hraðdvngur konungur atti tva sono, het annarr Agnarr, en annarr Geirraðr. Agnarr var tíó vetra, enn Geirraðr átta vetra. Þeir 5 rero tveir á bati með dorgar sínar at smafisci. Vindr rac þá í haf vt. Í natmyrkri brvto þeir við land oc gengo vp, fyndo cotbónda einn; þar voro þeir vm vetrinn. 10 Kerling fostraði Agnar, enn karl fostraði Geirraðr oc kendi hanom rað. At vári fece karl þeim scip. Enn er þv kerling leiddo

þá til strandar, þá mælti karl einmæli við Geirraðr. Þeir fengo 15 byr oc qvomo til stæðva fædvr sins. Geirroðr var fram í scipi; hann hlióp vp á land, enn hratt út scipino, oc mælti: „Farþv nv þar er smyl hafi þic!“ Scipit rac 20 í haf vt. Enn Geirroðr gek vpp til bóiar, hanom var þar vel fagnat; enn faðir hans var þá andaðr. Var þá Geirraðr til konungs tækin, oc varð maðr 25 agetr.

Dette Digt findes i sin Helhed baade i R og A. — V. 11—15. 18—20. 23. 24. 29. 34—36. 40. 41. 43. 44. 46—48. (49. 50. 54.) anføres ogsaa i SnE.

Navnet grimnis mal er i R og A skrevet ved V. 1 med rød Blæk; i R er det nu meget afbleget og næsten ulæseligt. Under dette Navn nævnes ogsaa Digtet i SnE. ved Anførsel af V. 23 (her ikke i U). 24. 36 (I, 130. 88. 118. „i Grímnismálum“). V. 44 indledes i SnE. (I, 132) i r W med Ordene: svá er hér sagt í orðum sjálfra ísanna; V. 46 (I, 84) med Ordene: enn hefir hann (Óðinn) nefnat á fleiri vega, þá er hann var kominn til Geirraðar (geirraðar U) konungs (U tilføier: segir hann svá). Om de øvrige Vers af dette Digt, som anføres i SnE., siges det ikke der, til hvilket Digt de høre. — Jeg skriver med Bask Eg. o. Æ. Grímnir med lang Vokal og forklarer Navnet af grima; M. o. Æ. skrive Grímnir og forklare det af grímmr. — Den prosaiske Indledning har i R følgende med rød Blæk skrevne Overskrift: ss. hraðvngs k's, hvis jeg ellers læser de nu meget afblegede og næsten

ulæselige Træk rigtig; i A med rød Blæk: fra hraðvngi konungi. Baade R og A skrive Kongens Navn med w, og med w eller av eller au skrives dette Navn i alle Hærr., hvor det forekommer; det rette er altsaa Hraðvngur, ikke Hróðvngur.

2. 3. en anar geirraðr R; en a. geirraðr A. — 5. dorgar R; dorgir A. — 7. 8. Í nat myrkri brvto þeir við land. R; þeir brutu í nátt myrkri við land A. — 9. einn A; ein R. — 10-12. en karl fostraði geirraðr ok kendi hanom rað A; en karl geirraðr R. — 13. þv kerling, saa RA. I R var først skrevet kerling þv men ved Skraastreg og Prik over begge Ord er den rette Ordfølge betegnet. — 14. strandar R; skipa A. — 16. qvomo R; komv A. — 17. fædvr R, „feilskrevet paa Grund af det paafølgende s i sine“ (M.). — 19. 20. Far þv nv þar A; Farþv þar R. — 21. í haf A, mangler i R. — gæx upp A; gek vt R. — 22. bóiar R; bóia A. — var þar vel A; var vel R. — 23. 24. en faðir hans var þá andaðr A; þá var faðir hans andaðr R. — 24. Var þá geirraðr R; Geirraðr var þá A. —

Opinn oc Frigg sato i Hliþ-
scíálfo oc sa vm heima alla.
Odinn mælti: „Sér þv Agnar
fostra þinn, hvar hann elr born
5 við gygi i hellinom? Enn Geir-
roþr fostri minn er konungr oc
sitr nv at landi.“ Frigg segir:
„Hann er maþnipingr sa, at
hann qvelr gesti sina, ef hanom
10 þiccia of margir coma.“ Opinn
segir, at þat er in mesta lygi;
þv vedia vm þetta mál. Frigg
sendi escimey sina Fvllö til Geir-
roðar. Hon bad konung varaz, at
15 eigi fyrgerþi hanom folkvunnigr
maþr sa er þar var kominn i
land; oc sagði þat marc á, at
engi hvndr var sva olmr, at á
hann mundi hlæpa. Enn þat
20 var inn mesti hegomi, at Geir-
roþr konungr vëri eigi matgoþr;
oc þo lætr hann handtaca þann
mann, er eigi vildo hvndar a
ráða. Sa var i feldi blám oc
25 nefndiz Grímnir oc sagði ecci
fleira fra ser, þott hann vëri at
spvrþr. Konungr let hann pína

tíl sagna oc setia milli elda
tveggja, oc sat hann þar átta nêtr.
Geirroþr konungr atti þa son tíó 30
vetra gamlan, oc het Agnarr
eptir broþur hans. Agnarr gecc
at Grímnir oc gaf hanom horn
fvlt at drecca oc sagði, at faðir
hans gorði illa, er hann pindi 35
þenna mann sacþvsnan. Grímnir
dracc af; þa var eldrinn sva
kominn, at feldrinn brann af
Grímnir. Hann qvaþ:

1. Heitr ertv, hripyþr!

oc heldr til micill;
gongomc firr, fvni!
loði sviþnar,
þott ec a lopt berac,
brennomc feldr fyr.

2. Átta nêtr sat ec
milli elda her,
sva at mer mangi
mat ne báð,
nema einn Agnarr,
er einn scal ráða
Geirroþar sonr
Gotna lande.

1. 2. hliþscíálfo R; hliðskíalf A. — 2. heima alla R; alla hœima A. — 5. 6. Enn geinroþr fostri minn er konungr R; Ænn, konungr fostri minn A. — 7. sitr nv at landi R; sitr at lönðvm A. — segir skrevet s. i R og A. — 8. sa R og A er her, som oftere, d. s. s. slíkr. — 11. segir skrevet s. i R og A. — 13. æski mæy A; escis mey R. Begge For-mer ere rigtige. — 13. 14. geir.ðar R, den femte Bogstav er for mig ulæselig; Gwin. A med Forkortningstegn over n. — 16. kominn A; komi R. — 21. konungr A, mangler i R. — 22. oc þo lætr hann handtaca R; ænn þo lætr konungr hand-taka A. — 23. 24. aráða R; a hlæpa A. — 27. let hann pína R; lætr pína hann A. — 29. trecia R, mangler i A. — sát hann þar R; sat þar A. — 30. þa A,

mangler i R. — 34. ok sagði A; sagði R. — 34. 35. faðir hans gerði ær A; konungr gorði illa er R. — 35. 36. pindi þenna mann A; let pína hann R.

1, 3. góngomc R; gongumz A. — 4. sviþnar R; sviðnir A. — 5. berac R; vera A. — 6. brennomc R; brænnumz A.

2, 2. milli R; millvm A. — 3. 4. Skrevet som to Linjer med Udgg.; jefr. V. 51 og Anm. til Hæd. V. 61. 124. Dog maaske med Lüning (Zürcher Progr. 1859) at skrive som én Linje. — 5. 6. agnarr ær minn A; agnar er | er eix R. — 7. 8. Skrevet som to Linjer med Udgg., dog maaske egentlig én Linje, der oprindelig mulig kunde have lydt: Geirroþar sonr Gotnom. — 7. geinóþar R; Geinóðar A. — sonr R; son A. — 8. gotna Rask M. med liden g.

3. Heill scaltv, Agnarr!

allz þic heilan biþr

Veratyr vera;

eins drycciar

þv scalt aldregi

betri giold geta.

4. Land er heilact,

er ec liggia se

asom oc alfom nēr;

enn i Þrvðheimi

scal Þórr vera,

vnz vm rívfaz regin.

5. Ydalir heita

þar er Vllr hefir

ser vm gorva sali;

Alfheim Frey

gáfo i ardaga

tívar at tannfe.

6. Þor er sa inn þriði,

er blið regin

silfri þæcþo sali;

Valascialf heitir,

er velti ser

áss i ardaga.

7. Sæcqvabeccr heitir enn þiorþi,

enn þar svalar knego

vnnir yfir glymia;

þar þæ Oðinn oc Sága

drecca vm alla daga

glæð or gvllnom kerom.

8. Gladsheimr heitir enn fimti,

þars en gvllbiarta

Valhæll við of þrvmir;

enn þar Hroþr kýss

hverian dag

vapndæþa vera.

9. Mioc er æþkent

þeim er til Óþins koma,

salkynni at sia;

scæptom er rann rept,

scioldom er salr þakíþr,

bryniom vm becki strát.

10. Mioc er æþkent

þeim er til Óþins koma,

salkynni at sia;

vargr hangir

fyr vestan dyrr

oc drvpír ærn yfir.

3, 3. vera tyr i to Ord RA. — 6. giold R: giæld A.

4, 1. heilact R; hæilagt A. — 6. vm R; of A.

5, 3. gorva R; gerva A. — 4. frey A; frey R, ved Prikken under r betegnes, at denne Bogstav er urigtig. — 5. urdaga A; ardagar R.

6. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 78. — 1. þriði R. — 3. þæcþo R; þæctv A. — 5. velti R; vælti A. Se om dette Fb. Eg. lex. pøit. og norsk véla, vøla, gjøre istand, reparere, bøde, rette paa; ogsaa tilrede, pynte, pudse, flye op' hos I. Aasen. — 6. ardaga RA.

7. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 114. — 1. Sæcqvabecr heitir e IIII. R; Sæcqvæ bæcr heitir hinn fiord A. — 4. sága R; saga A. — Navnet har i første Stavelse lang Vokal og er aldeles forskjelligt fra saga, Fortælling; se Eg. lex. og Munch Nordm. Gude- og Helte-Sagn (Chr. 1854), S. 29.

8. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 62, hvor U har Gladheimr. — 1. heitir en v. R; ær hinn fimti A — 2. hin A; en R. — 3. vællhæll við of þrvmir R (i det første Ord ere de urigtige Bogstaver underprikkede og desuden valhæll skrevet i Margen); væll holl v þrvmir A. — Jeg finder med Udgg. her Adj. við.

9. Dette Vers er i R skrevet efter V. 10, men ved Mærket " over Mioc i begge Vers er den rette Rækkefølge, som og A har, betegnet.

9, 2. óþins R. — þeim ær óðins koma A her; men ved Gjentagelsen i næste Vers: þeim ær t. k. — 2. Jeg har med Rask og M. sat Komma efter koma for at betegne, at salkynni, der er Flertalsord, er Object for sia og ikke Subject for er. — 6. strát R; stræð A.

10, 2. 3. Disse Linjer i R skrevne: þ. er. o. k. s. k.

11. Þrymheimr heitir enn setti,
er Þiazi bió
sa inn amátki iotvnn;
enn nv Scaði byggvir,
scír brvðr goða,
fornar toptir fæðvr.

12. Breiðablik ero in siavndo,
enn þar Baldr hefir
ser vm gerva sali;
a því landi
er ec liggia veit
føsta feicnstafi.

13. Himinbiorg ero en atto,
enn þar Heimdall
queða valda veom;
þar vorþr goða
dreccr i vëro ranni
glapþr inn góða miop.

14. Folcvangr er inn nivndi,

enn þar Freyia reþr
sessa costom i sal;
halfan val
hon kyss hverian dag,
enn halfan Oðinn á.

15. Glitnir er inn tivndi,
hann er gvlli stvddr
oc silfri þacþr ip sama;
enn þar Forseti byggir
flestan dag
oc svefer allar sacir.

16. Nóatvn ero en *ellipto*,
enn þar Niorþr hefir
ser vm gorva sali;
manna þengill
enn meinsvani
hatimbropom hærgi reðr.

17. Hrisi vex
oc há grasi

11. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 94). — 1. Þrymheimr alle Hskrr., undtagen U: Þrvþheimr. I Prosastrykket i SnE. skriver r én Gang þmheimr, én Gang þrvh. og én Gang þrimh. — 1. es vi. R; hinn sætti A; disse to Ord mangle i Codd. af SnE. — 2. bió er glemt i W. — þar nv þiazi byr U. — 3. amátki RrW; amatki A; matki U. — 4. byggvir R Codd. af SnE.; byair A. — 5. goða RA; guða r; gvma U. — 6. fornar, saa R og Codd. af SnE.; forna A. — For fæðvr har U foþr.

12. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 92). — 1. Breiðablik saaledes alle Codd. (i to Ord), undtagen R, hvor blik er glemt af den gamle Skriver, men med nyere Haand skrevet til over Linjen. — ero R ærv A; heita rW; heitir U. — hī siáñdv A; in siavndo R ved Skrivefeil; er udeladt i Codd. af SnE. — 2. enn þar, saa RA; þar er Codd. af SnE. — 3. vm, saa RAU; of r. — 4. i því r alene. — 6. feicnstafi alle Codd. undtagen U, der har fæing stavi.

13. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 100). — 1. ero en (hin A) atto RA; heita rW; heitir U. — 2. en þar Heimd-

dallr byr U urigtig. — 4. I U forvansket vorþvm gvþa. — 4. 5. Udgg. dele: þar vorþr goða dreccr i i v. r. — 5. vëro RU; vero ArW. — 6. inn tūføiet efter A (hvor det skrives hin) og Codd. af SnE.; mangler i R.

14. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 96). — 1. er in nivndi R; er hins ix. A; heitir rWU. — 3. kosta bestvm sal U. — 4. 5. halfan val hon kyss i hv. d. Udgg. — 5. hverian RAW; á hverian r; hvern U.

15. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 102). — 1. er in x. R; h. e. x. A; heitir salr Codd. af SnE. — 2. hans U urigtig. — er mangler i W. — 3. þacþr R; þaktr ArW; þacþr ip mangler i U. — 4. þar RAU; þat r; þa W. — Forseti RW; Forsæti ArU. — byggir RA; byggvir rU. — 5. flestan RAW; flestum r; i U forkortet f. — 6. svefr U. — sacir RA; sacar Codd. af SnE.

16, 1. Nóa tvn ero en xi. R; Nos tvn ær h. xi. A. — 3. gorva R; gerva A. — 4. manapengill R; mana þængill A. — 5. meins vani i to Ord RA. — 6. horgi ræðr A; hærg R (uden reðr).

Viðars land Viði;
en þar mavgr of læzc
af mars baki
fröcn at hefna fæðvr.

18. Andhrimnir létur
i Eldhrimne
Sęhrimni sodinn:
flesca bezt,
enn þat fáir vito,
við hvat einheriar alaz.

19. Gera oc Freca
seðr gvnntamiþr
hropigr Heriafæðr;
enn við vin eitt

vapngæfvgr
Oðinn ę lifir.

20. Hvginn oc Mvninn
flivga hverian dag
iormvngrvnd yfir;
ovmc ec of Hvgin,
at hann aptr ne comiþ,
þo siámec meirr vm Mvnin.

21. Þytr þvnd,
vnir þjóþvitnis
fiscr floði i;
árstræmr þickir
ofmicið
Valglæmni at vafa.

17, 3. viðars A; viðars R. — land
viði RA. Viði er med Petersen (Nord.
Myth. S. 321), Keyser og Lünig at for-
staa som Navnet paa Viðars Land, efter
Petersen af viðr, Skov (men det i Fas. II, 26
forekommende Stedsnavn har i Nomin.
Viðr), vel snarere med Keyser af viðr;
jefr. norak vidd „en stor, vidtlæftig
Strækning; især om en ubeboet Mark.
Mest i de sydlige Fjeldbygder . . . om
de store og ubeboelige Marker omkring
Höfjeldene inderst i Landet“ hos I. Aasen.
— land (ok) viði Rask; land ok viði M.;
Landviði Gunnarr Pálsson og F. Magnusen.
— 4. læzc R; læzc A. — 4. 5. Jeg skjøn-
ner ikke, hvorledes disse Linjer kunne
passer her i den Form, hvori Hskrr. og
Udgg. give dem. Modstillingen af mavgr
og fæðvr viser, at de maa være inderlig
knyttede til L. 6, og denne peger fremad
mod Ragnarok; jeg formoder derfor:

en þar mavgr of hlezk
á mars bak.

Jfr. Guðrúnarhv. V. 7: hloþvz modgir
a mara bógo. Gunnarr Pálsson har for-
staaet læzc som hleðsk og Eg. har søgt af
Hskrr.'ernes Ord at faa ud samme Mening
som jeg ved Ændring. — 6. at, saa ændret
med Gunnarr Pálsson, Rask M.; oc RA
skrevet med Forkortningstegn. — Mindre
rimeligt synes det at ændre of; jefr. dog
Fafþr. V. 11. 13. 14.

18. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 126). — 4. felska (eller fellka) bast r.

— 5. For enn har r at. — vito R. — 6.
við hvat einheriar rWU; hvat ein heriar
R (uden við); hvat einheria A.

19. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 126). — 2. gvnntamiþr RAW; gunn-
tamigr r; gvnntanigr U. — 3. hroðiðr r
urigtig. — heria fæðr RA; heria fęþr
U; henafoðr r; Henafoðr W. — 5.
vapngæfvgr RAW; vapngavigr r; vapn-
gæfiþr U.

20. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 126). — 1. Mvninn, saa alle Hskrr.,
undtagen R, som her har mvnis. — 2.
fliugia r. — hvern U. — 4. ovme Rr;
ovmz AW; vnz U. — of er af den
gamle Skriver selv skrevet til over Linjen
i R, og Hage sat mellem ec og hvgin,
hvor det skal indføies; vm A; mangler
i rWU. — hvgin U. — 5. ne mangler
i U. — comiþ R; komi ArW; kemr U.
— 6. siámec R; siámek r; siamz ec
AU; siamz W. — vm RAWU; at r. —
mvnin rW; mvnin R; mvninn AU.

21, 1. Þytr þvnd R; þytr þvndir A.
þund den svulmende Bølge? jefr. oldeng.
þindan, þand, þunden, svulme. Tydes
af de fleste som Navn paa en Aa. Efter
Guðm. Magn. og Finn Magn. Dat. af
þundr. — 2. þjóþ vitnis R; þjóðvitnis A.
Rask og M. skrive Ordet med stor Bogstav.
— 4. þikir A, mangler i R. — 6. val-
glæni A; val glæi R; valglæmi Udgg.
Valglæumir er efter min Formodning
Navnet paa den Aa, som stræmmer om

22. Valgrind heitir,
er stendr velli á
heilög fyr helgom dvrom;
forn er sv grind,
enn þat fáir vito,
hve hon er i lás vm lokin.

23. Fimm hvndrvþ dvra
oc vm fiorom togom,
sva hygg ec á Valhællo vera;
átta hvndrvþ einheria
ganga senn or einom dvrom,
þa er þeir fara við vitni at vega.

24. Fimm hvndrvþ golfa

oc vm fiorom togom,
sva hygg ec Bilscirni með bygom;
ranna þeirra,
er ec rept vita,
mins veit ec mest magar.

25. Heiþrún heitir geit,
er stendr hællo a † Heriafæðrs
oc bitr af Leraþs limom;
scapker fylla hon scal
ins scíra miðar,
knaat sv veig vanaz.

26. Eikþýrnir heitir hiortr,
er stendr a hællo † Heriafæþrs

Valhall; ogsaa Aanaevnet Vælgelmir Sig. II, 4 er Hankjensord. Mannhardt (Germ. Myth. S. 442) antager Valglauimir for Aens Navn. De fleste Fortolkere tage valglauimi som Dat. af valglaumr, hvilket de tyde: Flok af døde Mænd, eller afledt af glaumr ligest.

22, 3. heilog R; hællog A. — dvrom R; dyrum A. — 6. las vm lokin A; lás lokin R.

23. 24. Disse Vers ere ordnede efter A; i R kommer først V. 24 (Fimm—golfa) og derpaa V. 23.

23. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 130). — 1. hvndrvþ R (i ét Ord med Fimm) og U; hvndret A; hundrat r. — dura r; dvra R; dyra AU. — 2. vm fiorom togom R; xl. A; of fiorum tögum r; flora tvgo U. — 3. hygg RrWU; keet A. — a ArWU; at R. — valhællo RrWU; val höll A. — 5. senn ArW; mangler i RU. — dvrom Rr; dyrum AU. — 6. ganga U for fara. — við vitni AWU; at vitni R; með vitni r.

24. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 88). — Verset synes her at forstyrre Sammenhængen; ti baade før og efter er Tale om Valhall. Jfr. Anm. til 25, 2. Luning vil indsætte det efter V. 4. — 1. hvndrvþ RU; hundrat r; i A forkortet h.; hele Linjen er i W skreven D. — 2. oc vm fiorom togom R; ok um forum tögum r; ok vm fiorum tigm A; ok fioratvgo U; ok um XL. W. — 3. Mellem Ordene hygg ec og Bilscirni er i A indskudt a valhöll vera. — bygom R

ArW; bogvm U. — Bilscirni har vistnok lang Vokal i anden Stavelse. — 5. rept RAW; ræfr rU.

25. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128. — 2. heriafæðrs R; heria fœðr A. Dette Ord forstyrrer her Metret, enten det med Rask skrives som en Linje for sig eller ikke. Jeg tror, at det er senere tilføjet og bør stryges. Da V. 24 om Bilskirner urigtig var kommet ind umiddelbart foran V. 25, saa kunde det blotte hællo misforstaas, og derved gaves Anledning til Indsættelsen af heriafæðrs. — 3. leraþs R, men i næste Vers leraþs; lærads A her, i næste Vers l. — I Hskrr. af SnE. skrives Navnet med e i første Stavelse. Neppe af hlé, der neppe i saa gammel Tid vilde have tabt sin h, men maaske af læ, Vædske (der i Hsfuðl. 12 danner Rim med skæ), og raða. — 4. scap ker R; skapker A, saa og r; derimod WU skaptker. Ogsaa paa andre Steder, hvor Ordet forekommer, skrives det forskjellig i forskjellige Hskrr.; saaledes f. Eks. scapker i Saga Ól. k. ens helga, Chria 1853, S. 30; derimod skaptker i Saga Gísla Súrss. Gisl. Udg. S. 166: Flat. II, 33. Af skapt eller til oht. scephan, ðe? — 6. kna at R; kann A.

26. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128. — 1. Eikþýrnir, saa RA og W i SnE. I, 128; samt alle Hskrr. i SnE. I, 590; derimod har i SnE. I, 128 urigtig eirþýrnir og U takþýrnir. — 2. ahællo heria fæþrs R; a hælvi heria fœðrs A. Ogsaa her maa Heriafæþrs være senere

oc bitr af Leraþs limom;
enn af hans hornom
drypr i Hvergelmi,
þaðan eigo votn vll vega.

27. Siþ oc Viþ,
Səkin oc Ekin,
Svəl oc Gvnnþró,
Fiorm oc Fimbvlþvl,
Rin oc Rennandi,
Gipvl oc Gəpvl,
Gəmvł oc Geirvmvl,

þer hverfa vm hodd goða;
Þyn oc Vin,
Þavll oc Həvll,
Graþ oc Gvnnþorin.

28. Vina heitir enn,
ənnor Vegsvinn,
þriðia Þiödmvma;
Nyt oc Nət,
Nəvnn oc Hrəvnn,
Sliþ oc Hriþ,
Sylgr oc Ylgr,

tílsat. Tillige maa man vel omsætte ha'llo á, som frgd. V. har, saa at hiortr og ha'llo blive Rimord; ti á har neppe Vægt nok til at danne Rim sammen med Eikþyrnir. — 5. drypr R; d'pir A, d. e. drypir eller drypir. — 6. eigo R; eiga A.

27. En prosaisk Gjengivelse af dette Vers og af de 5 første Linjer i V. 28 i SnE. I, 128. 130 i r (i det følgende til Forskjel betegnet rα) WU. De fleste Navne i V. 27. 28 findes ogsaa blandt de á heiti, som opregnes SnE. I, 515 ff. i r (i det følgende til Forskjel betegnet rβ) A (i det følgende betegnet Aβ, medens Aα betegner dette Haandskrifts Tekst af Grímn.) 737 (der her har mange Huller) leß. Nogle af Navnene opregnes desuden i SnE. I, 40. — 2. səkin R; səkin Aαβ Uleß; sekin rβW; sekin rα. — səkin AαU; əkin Aβ; ekin rβW; ekin rα; ekin leß; eikin R. — 3. svoll U, derimod i SnE. I, 40 kvöl. — gvnnþro alle Hskrr., undtagen U: gvndro, leß: gunnþor, r i SnE. I, 40: guanþra. — 4. fiorm R = fiorm Aα, saa alle Hskrr., undtagen U: fiorni, derimod i SnE. I, 40 fiorm; leß: forn; r i SnE. I, 40 form. — fimbvlþvl skrives i to Ord fimbvl þvl i Wleß og i r i SnE. I, 40. — 5. De to her forekommende Navne mangle i den prosaiske Gjengivelse i SnE. I, 130. — 6. gəpvl R = gəpvl Aα, og saa alle Hskrr., undtagen U: giopvl (eller giofvl). — 7. gəmvł R = gəmvł A, og saa alle Hskrr. — geirvmvl saa alle Hskrr., undtagen U: geirvmvl og W: geirvmvl. — 8. hodd goða R; hoddgoða A. Gjengives i SnE. ása bygðir. Urigtig skriver Eg. hödd og tror, at Ordet er en Dialekt-

form for höll, Hælding. — hodd svarer til got. huzd, oldsaks. og oldeng. hord o. s. v. og kommer af en Rod HUD, gjæmme, der svarer til gr. $\chi\upsilon\delta$, $\chi\epsilon\upsilon\delta\omega$, lat. cud i custos og rimelig til skr. guh; Ordet betyder ikke blot „den gjæmte“ Skat, men ogsaa: et tilsluttet, fredet, helligt Rum; i Heliand bruges hord saaledes om Templet Allershelligste (169, 4 Schmell.). Her i Grímn. er hodd altsaa d. s. s. vð. — 8. M. og fl. sætte Kolon efter goða, saa at þer kommer til at henpege paa det følgende, men mod Metret og SnE. — 9. Þyn med stor þ og derforan Punctum i R, derimod i A med liden þ og ikke Punctum foran. — U forvansket: fyrí. SnE. I, 130 har foran Þyn følgende Ord: þessar eru enn nefðar. — 10. bəll rα alene for ha'll. — 11. graþ R = gráð A. — 11. gvnnþorin RAW; gunþrain rα; gvndro U.

28. 1. Vina A og Codd. af SnE.; Vín á R. — eñ R; æñ A. heitir enn, | ənnor Rask M.; heitir, | en ənnor K. — Rask vilde heller ændre enn til ein, og saaledes Pfeiffer og Lüning. Dog ikke nødvendigt; jvfr. Fjölsv. V. 38. — 2. vegsvinn R og de fleste Hskrr.; veg svinn W; væg | svinn Aα; vog svinn rα; veglvn U. — 3. þiödmvma, saa alle Hskrr., undtagen 737 og leß: þiödmuna. — 4. 5. De i disse Linjer forekommende Navne staa i den pros. Gjengivelse i SnE. foran Navnene i L. 1. 2. 3. — 4. navtt U for nyt. — nætt Rleßrα; nət Aα; nət Aβ; not 737; reytt U. — 6. sliþ R; slið Aα; i SnE. I, 40 og I, 518 staa i alle Hskrr. Sliðr ved Siden af Hrið. Jfr. Völuspá

Víð oc Ván,
Vænd oc Strænd,
Gjáll oc Leiptr,
þær falla gvmnom nær,
en falla til heliar heðan.

29. Kæmt oc Avmt
oc Kerlægar tver,
þær scal Þorr vaða
dag hvern,
er hann dōma ferr
at asci Yggdrasils;
þvrat asbrv
brenn ælloga,
heilög votn hlóa.

30. Glaþr oc Gyllir,
Gler oc Sceiðbrimir,
Silfrintoppr oc Sinir,
Gisl oc Falhofnir,

Gviltoppr oc Lettfeti,
þeim ríða esir íóm
dag hvern,
er þeir dōma fara
at asci Yggdrasils.

31. Þríár rotr standa
a þria vega
vndan asci Yggdrasils:
Hel býr vnd einni,
annarri hrímþvrsar,
þriðio mennzkir menn.

32. Ratatoscr heitir ikorni,
er renna scal
at asci Yggdrasils:
arnar orð
hann scal ofan bera
oc segia Níþhaggvi níþr.

33. Hirtir ero oc fiorir,

V. 36. — hriþr alene U i SnE. I, 40.
— 8. víþ R, þ har oppe til venstre
en Krølle, der dog synes betydningsløs;
við Aα. — 8. ván R; vað Aα og derefter
Váð Möb.; blandt á heiti i SnE. foran
Við staar von i r757; van Aβ; vaus leß.
— 9. vænd R; vönd Aα; vönd r; vönd
leß; vind Aβ; vinn 757. — 9. Kun Aβ
og 757 strind. — 10. leiptr R og alle
Hskrr., undtagen 757: leiftr, r: leifstr.
— 12. ælloga, i R, som har o med en
Krølle over, kunde baade læses er og en.

29. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 70). — 4. dag hvern ArW; hverian
dag R; hvern dag U. Jfr. 30, 7. —
5. ferr alle Hskrr., undtagen r: skal. —
6. yggdrasils RAW; ygdrasils U; ydra-
sils r. — 8. brenn RAr; brennr WU.
— logo for loga R alene. — 9. en h. v.
flóa U. — I A skrives hællog.

30. Dette Vers gjengives paa Prosa i
SnE. I, 70. De her forekommende Navne
findes ogsaa blandt hesta heiti i A i SnE.
II, 487 (i det følgende betegnet Aβ,
medens Aα betegner Hskr'ets Tekst af
Grímn.) og 757 (SnE. II, 571). Jfr.
ogsaa hesta heiti i Þorgrímsþula (SnE.
I, 480 og bag i denne Udgave). — 2.
gler Rr; glær Aαβ; glær 757; glenr

W; mangler i U. — 8. silfrintoppr AαW;
silfrin toptr R; silfrtopt rAβ 757;
silintoppr U. — 3. sinir RAαrW; simr
U; simir Aβ757. — 4. gísl R; gísl
AαβW; gíls rU; gill 757. — fálhofnir
R; falhofnir rW; falofnir UAβ757;
falæpnir Aα. — 5. lettfeti R; lettfet r alene.
— 6. íóm R; íovm A. — 8. er þeir dōma
fara R; ær dæma A.

31. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 68. —
3. vndan R; vnd A. — 4. vnd A; vndir
R og Udg.

32. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 74. —
1. Ratatoscr R; Ratatoskr A. — Den AM.
Udg. af SnE. skriver Ratatōskr; om rW
i sidste Stavelse har o eller q, ved jeg ikke.
Ratakost U. Er toskr det samme som
oldeng. og oldfris. tusk, nyfris. tosk,
m. Tand? om det første Sammensæt-
ningssted jefr. Anm. til Háv. V. 106.
— 3. yggdrasils A; ydrasils R fejl-

skrevet. — 6. níþharovi R; níðhog |A,
d. e. níðhogvi, ikke níðhoggi.

33. 34. Thaaen (Nord. Univ. Tskr.
I, 3, S. 127) ansér, som mig synes, med
rette disse to Vers for et síldigere Tilæg;
ti V. 35 nævner kun én Hjort og én
Orm: Níðhogg.

33. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 74.

þeirs af þefingar á
gaghalsir gnaga:
Dainn oc Dvalinn,
Dvneyrr oc Dvraþró.

34. Ormar fleiri liggja
vnd asci Yggdrasils,
enn þat vf hyggi hverr osvþra
apa:

Goinn oc Moinn,
þeir 'ro Grafvitnis synir,
Grabacr oc Grafvöllvþr,
Ofnir oc Svafnir

hygg ec at e scyli
meiþs quisto má.

35. Ascr Yggdrasils
drygir erfiði
meira enn menn vm viti:
hiortr biþr ofan,
enn a hliþo fvnar,
scerþer Niðhæggr neþan.

36. Hrist oc Mist
vil ec at mer horn beri,
Sceggjald oc Scægvl,
Hildir oc Þrvdr,

2. 3. þefingar á agaghal'sir gnaga R (ikke
þefingar ágagh.); þefingar á gaghalsir
ganga A. — SnE. gjengiver: bita barr.
þefingar af hefja, e er her altsaa = e;
þ., þaa Yggdrasil"; Rask og Eg. formode
þefinga—rá. — 4. Rask formoder:

Dáinn heitir einn,
Dvalinn annarr.

4. Daninn U alene for Dainn. — 5. dvneyrr R;
dvnæy A; SnE. I, 74 har r dunnevrr?
(Slutningen ikke tydelig), W dunæyrr,
U dyneyr. SnE. I, 478 har r duneyrr,
U dyneyrr, leþ dyneyr. SnE. I, 590
hør r duneyrr, A dvnæy, 737 dvnne...;
leþ duneyr. — 5. dvraþró R; dyraþró
A. Begge Former af Navnet findes ogsaa
i forskjellige Codd. af SnE.

34. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 74) i rWU efter V. 35, indledet
med Ordene: Svá er enn sagt. — 2. vnd
ArW; vndir RU. — 3. þat mangler i
A. — vf R; of ArW; vm U. — osvþ-
ra RrW; ostvinna AU. — apa RAU; afa
rW. — K. og Eg. dele denne Linje i to.
— 4. Goix med stor G og derforan
Punctum i R; men i A med liden g og
derforan ikke Punctum. — 5. þeirro Ar;
þeir ero RU. — 5. hliþar U alene for
synir. — 6. grafvöllvþr U alene. —
7. opnir A alene. — Svafnir har rimelig
lang Vokal i første Stavelse. — 8. scyli
RAU; myni rW; mvni U. — 9. meiþs
rWU; meðs r; mæiðr (d. e. mæiðar) A.
— qeisto R = kvistv A; qvistvm rW;
kostvm U.

35. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.

(I, 74) i rWU. — 3. menn vm viti U;
menn of viti A; menn viti R (her viti)
rW. — 4. hiortr R. — neþan U feil-
agtig for ofan. — 5. fvnir A alene; for
ir er sat en Krølle.

36. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I,
118) i rWU. Det synes i dette Vers neppe
nødvendigt at skjelne mellem de Valkyrjer,
som skjænke for Odin, og de, som skjænke
for Einherjerne. — Hvis der skulde skjel-
nes, blev det uvist, hvilke der skulde regnes
til hver af de to Klasser og hvor der
altsaa burde sættes Semikolon. Finn Mag-
nusen o. f. regner blot Hrist og Mist for
Odins Valkyrjer og sætter altsaa større
Skilletegn efter beri. Men den 3dje Linje
kan ikke vel saaledes løsriveres fra den 1ste
og 2den og forenes med det fgd. Jeg
skulde da være mere tilbøjelig til at sætte
Semikolon efter Geirarnvl. — 3. sceoiarld
RrW; skægg qld A; Skegollid U. Jfr.
Völuspá V. 45. — 4. 5. Rask og M.
sætte L. 5 foran L. 4; dette er tiltalende,
men det er for dristigt at forlade den
Orden, som alle 5 Hakrr. have. Æn-
dringen er heller ikke nødvendig; jefr.
Skirn. V. 34: Heyri iotnar, | heyri hrim-
þvrsar! Skirn. V. 25: Sér þv þenna
møki, mör! | miofan, málfán. Þrymskv.
V. 25: Saca ec brvþir | bita breiðara. —
Ogsaa her have vi to Rimstave i den anden
af de to sammenhørende Linjer. — 4.
Hildir oc Þrvdr ArWU; hildi oc þrvdi R
og Rask M. Disse Akkusativformer maa,
hvis de ikke ligefrem ere feilagtige (hvilket
er nødvendigt ved F. Magnusens Ordning

Hlæcc oc Herfiotur,
Gæll oc Geirænlv,
Randgriþ oc Raþgriþ
oc Reginleif:

þer bera einheriom æl.

37. Arvacr oc Alsviþr
þeir scolo vpp heðan
svangir sol draga;
enn vnd þeirra bógom
fálo bliþ regin,
ęsir, isarn kol.

38. Svalinn heitir,
hann stendr solo fyrir,

scioldr, seinanda goði;
biorg oc brim
ec veit at brenna scolo,
ef hann fellr ifrá.

39. Scæll heitir vlfr,
er fylgir eno scirleita goði
tíl varna viðar;
enn annarr Hati,
hann er Hroþvitis sonr,
sa scal fyrir heiða brvði himins.

40. Ór Ymis holdi
var iorþ vm scæpvð,
enn or sveita sær,

af Verset), med Lün. forklares saaledes, at Subjektet i Bisætningen er draget ind i Hovedsætningen som dens Objekt. — 5. herfiotra U alene. — 6. gæll (goll) RA rW og A i SnE. II, 490; gioll U. Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562 goll r 737 leþ, gioll A. — 6. geira/lvl R; gæirrömlv A; geirahöð r; geira hæð WU. Blandt valkyrja heiti (SnE. II, 490) har A gæirrönlv. Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562 geirahöð rA; geira haud leþ; geira hrið 737 urigtig. — Codd. af SnE. synes i Grímn. at have et forskjelligt Navn Geirahöð, der vel er at jævnføre med det oldeng. heaðu, Kamp, der alene forekommer i Sammensætninger. Derimod maa Geirölul, Geirrömul og Geirönlv være Ændringer af samme Navn. Jeg tror, at Geirönlv er den rette Form, og forklarer da Navnet af det table ana, aande, hvf. andi, jefr. got. us-anan, skr. an, hvf. anila Vind. At Geirönlv er det rette, viser især Odins Navn Geirölnir, istedenfor Geirönlir, som alnit i norske Bygdemaal for andlit (Aasen Gr. S. 71); jefr. Göndlir af Göndul. — 7. Randgriþ RA r; ranngríð W; ok ranngríþ U. Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. ranngríð r, ranngríð leþ, ranngríð A 737. Blandt valkyrja heiti i A (SnE. II, 490) staa baade ranngríð og tanngríð (feilskrevet for ranngríð, som Stavrímet fordrer). — 7. raþgriþ R = ráðgríð A og saaledes rW; raþgriþ U. Blandt valk. h. i A ráðgríð. — 8. oc mangler i R. — 9. þer alle Hskrr., undtagen i þer. — æl R.

37. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 56 i rW. — 1. alsviþr R. — 3. svangir, saa RA; i R skrev Skriveren først sval, men rettede derpaa selv i til n og skrev videre gir. — 4. vnd A; vnd R. — 6. isarn kol, i to Ord RA. Jeg forstaa isarn som Acc. n. pl. og kól som Adj. = oldeng. cöl, eng. cool, oht. chuol. — isarnkol Udg. Jfr. SnE.: undir bógum hestanna settu guðin tvá vindbelgi at kæla þá, en i sumum fræðum er þat kallat isarnkol (saa skriver den AM. Udgave).

38, 1. Svalinn, saa rettet med M.; Svalin A, Svæl R. Jfr. blandt skjaldar heiti i SnE. I, 572 svalinn rA 737; sualingr leþ. — 3. goði R; gviði A. — 4. 5. b. oc b. ec veit | at br. scolo Udg.

39. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 58. — 2. eno R; hin v A. — goði RA. — 3. varna RA, i A skrevet vavna, ikke vavna. — Eg. varna-viðar, silva officiens conspectui. Maaske: „tíl Skovens Værn“. — 4. Hatti U alene. — 5. hann er mangler i A. — sonr R; svn A. — Hroþvitis har lang Vokal i første Stavelse.

40. 41. Disse Vers anføres ogsaa i SnE. I, 52 i rWU og i to Hskrr. af Skaldskap. A (her betegnet Aß, medens Aα betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.) SnE. II, 431 og 737 SnE. II, 514 f.

40, 1. holdi Aα alene. — 2. vm R AαU; of rWAß 737. — 3. or sveita RA rWU; ór hans sára sveita Aß 737. — sær R, siór AαU, siár r, siórr Aß, siarr 737.

biorg or beinom,
 baðmr or hári,
 en or hæsi himinn.

41. Enn or hans brám
 gerðo blið regin
 Miðgard manna sonom;
 enn or hans heila
 varo þar in harðmoðgo
 scy æll vm scæpvþ.

42. Vllar hylli hefr
 oc allra goða
 hverr er tegr fyrstr a fvna;
 þviat opnir heimar
 verþa vm ása sonom,
 þa er hefia af hvera.

43. Ivalda synir
 gengo i ardaga
 Scipbladni at scapa,
 scipa bezt,
 scirom Frey,
 nytom Niarðar bvr.

44. Ascr Yggdrasil
 hann er oþtr vípa,
 en Scipbladnir scipa,
 Odinn asa,
 enn ioa Sleipnir,
 Bilræst brva,
 en Bragi scalda,
 Habroc hæca,
 en hvnda Garmr.

45. Svipom hefi ec nv ypt
 fyr sigtiva sonom,
 víþ þat scal vilbiorg vaca;
 allom asom
 þat scal inn coma
 Egis becci á,
 Ægis drecco at.

46. Hetomc Grímr,
 hetomc Gangleri,
 Herian oc Hialmbæri,
 Þeccr oc Þriði,

40, 4-6 skreves forkortet b'. or. b. b.
 or. h. en or. h. h. i U. — 5. Denne
 Linje er glemt i 737. — baðmr Aα
 alene. — 6. en or hæsi himinn R (her
 himin) Aα (her æñ og him) rWU; himin
 ör hausi hans Aβ737.

41, 1. en med liden e og derforan ikke
 Punctum i R; de øvrige Hskrr. betegne
 heller ikke, at et nyt Vers her begynder;
 kun Aβ skriver Ænn med stor Æ; dog
 skriver dette Hskr. ogsaa i 41, 4 Ænn
 med stor Æ. — 3. svnom Aβ alene. —
 4. ok U for enn. — 5. harðmoðgo
 RAarWU; hriðfelldu Aβ737. — 6.
 vm RU; of Aαβ737.

42, 1. hefr R (af hæfa); hæfir A. —
 3. hverr A; hver R. — 4. 5. þ. o. heimar
 verþa | vm á. s. Rask M. — 5. vm R;
 of A. — 6. er hefia R; ær þeir hæfia A.

43. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
 (I, 264) i rWU. — 2. ardaga skrevet i
 ðt Ord i Hskrr. — 3. scapa RAU; scipa
 rW. — 4-6. Disse Linjer mangle i W.
 — 4. bezt RAU; bast r.

44. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
 (I, 132) i rWU. — 2. hann mangler i

U. — 6. Bilræst RA; Bifrøst rWU.
 Jfr. Fafn. V. 15. — Bilrøst og Bifrøst
 ere mythologisk, men ikke sproglig, iden-
 tiske; Forholdet mellem disse to Nævne-
 former kan sammenlignes med Forholdet
 mellem ragnarök og ragnarökk. — 9.
 Garmr RWU; Gramr A (ra betegnet ved
 Forkortningstegn) r. — Herefter har A
 endnu Linjen: ænn Brimir sverða.

45, 1. nv mangler i A. — 5. 6. Ogsaa
 A skriver i L. 5 ægis, i L. 6 ægis. —
 6. drecco R; dryxiv A.

46-48 anføres i SnE. (I, 84-86) i
 fortløbende Række i rWU. Jfr. for
 disse Vers og 49. 50. 54 ogsaa Óðins
 nöfn i to Hskrr. af Skaldskaparmál: A
 SnE. II, 472 f. (i det følgende betegnet
 Aβ, medens Aα betegner Hskr'ets Tekst
 af Grímn.) og 737 SnE. II, 555 f.

46, 1. Hetomc R, Hætmæz A, Hætmæz
 WU; Heitumæz r. — 2. hetomc R; oc
 ArWU. — Gangleri RU737; Ganglæri
 Aαβ; Ganglari W; Gangari r feilagtig.
 Jfr. Navnet Gangleri, som Gylfi antager
 (SnE. I, 34 i rWU). — 3. heriann U737.
 — 3. oc mangler i Codd. af SnE. her og

Þvðr oc Vþr,
Helblindi oc Hár,

47. Saþr oc Svipall
oc Sanngetal,
Herteitr oc Hnicarr,
Bileygr, Baleygr,
Bælvercr, Fiolnir,
Grimr oc Grímnir,
Glapsviþr oc Fíalsviþr,

48. Siþhætt, Siþsceggr,
Sigfæðr, Hnikvþr,
Alfæþr, Valfæþr,
Atriðr oc Farmatyr;
eino nafni
hetome aldregi,
siz ec meþ folcom fór.

49. Grimne mic hêto

overalt i de flgd. Vers. — 5. Þvðr Aa
rWU (i de to sidste Hskr. skrevet i ét
med det flgd. Navn), ogsaa blandt Óðins
nôfn i Aþ og 737; þvðr R d. e. þvðr;
Skriveren har maaske først skrevet þvðr,
men derpaa villet rette dette til þvðr.
Jfr. Acc. þunn i Hallfr. s. (Gisl. Prøver,
S. 35), der danner Rim med Gunnar. — 5. oc
tilskrevet over Linjen i R her og i flgd. L. —
6. Helblindi R+WU 737; Herblindi Aaþ.
Eg. holder den sidste Form for den op-
rindelige og sammenligner Óðinsnavnet
Gunnblindi og Yngl. C. 5: Óðinn kunni
svá gera, at í orrostu urðu óvinir hans
blindir eða daufr eða óttafullir.

47, 1. 2. Disse to Linjer anføres ogsaa
i SnE. II, 154 i Málskrúðs fræði i WA,
indledede med Ordene: sem kveðit er í
Grímnismálum. — 1. Saþr med stor S og
derforan Punctum i R, derimod i A saðr
med liden s og derforan ikke Punctum.
— 4. Tileyr feilagtig r alene. — De fleste
Udg. skrive Baleygr (oculis flammantibus),
men neppe med rette. Ligesom hos Saxo
Gramm. (S. 343 Müll.) den onde Raad-
giver Bolvisus staar ligeoverfor den gode
Bilvisus, saa maa her Baleygr forklares
„truci oculo“ i Modsætning til Bileygr
„miti oculo“ (Grimm Myth. 347), altsaa
Baleygr for Bileygr. — 6. 7. Man har her
formodet en Feil, da Navnet Grímr alle-
rede er nævnt i 46, 1. Dog er ogsaa
blandt Óðins nôfn i A og 737 Grímr
taget med to Gange. I Opregningen af
Dvergnavne i Fóluspá er ligeledes Ei-
kinskjaldi nævnt to Gange i to Hskr., og
blandt Aavnene i Grímn. 27. 28 fore-
kommer Viþ to Gange. Feilen, om det er
en saadan, er vel ialfald gammel. Den
synes lettest rettet ved blot at stryge Grímr
oc og læse som én Linje:

Grímnir, Glapsviþr oc Fíalsviþr.
Der findes flere Eksempler paa, at den
sidste af 3 sammenhørende Linjer i ljód-
ahdttr har 3 Arses, hvoraf de to første
falde paa Stavelser, der begynde med
Rimstave, medens den tredje falder paa
en Stavelse, som ikke har Rimvægten; se
f. Eks. Hdv. 134, 7; Grímn. 27, 8. —
Rask læser:

Bælvercr, Fiolnir,
Grímnir oc Glapsviþr.

Lüning (Progr.):

Bælvercr, Glapsviþr,
Fiolnir oc Fíalsviþr.

K. indsætter for Grímr i 47, 6 Grímar. —
6. Grímr RA mangler i Codd. af SnE. Jeg
tror, at ikke dette er at betragte som en
Bibeholdelse af det oprindelige, men at Forf.
af SnE. her har strøget Grímr, fordi
dette Navn allerede var nævnt, ligesom
han har strøget Grímnir i V. 49, fordi
dette Navn allerede forekom i V. 47.

48, 1. Siþhætt R (sic). — 2. sigfæðr A
med en Krølle over æ. — 3. 4. Rask og
Lüning ændre: Alfæþr oc Atriþr. Men
jvfr. f. Eks. V. 44. — 3. allföðr r. —
valfæþr mangler i A og Codd. af SnE.
— 4. Atriðr, saa efter Eg. ogsaa r, men
efter K. og M. Atriði. Navnet Atriðr
staar i U mellem Sigföðr og Hnikvþr.
— 5-7 mangle i Codd. af SnE. — 6.
hetome R; hættmz A. — aldregi mang-
ler i A. — 7. meþ mangler i A. —

49. 50. De i disse Vers forekommende
Óðins Navne opregnes i SnE. I, 86 rWU
i Nominativ umiddelbart efter de i V. 48
forekommende Navne, med Undtagelse af
Grímnir, som allerede var nævnt før. —
Forf. af Gylfaginning synes at have læst V.
49, L. 1-7 efter V. 50, ti han nævner Jálkr,
Kjalarr, Viðurr, Þrór efter Sviðurr, Sviðrir,

at Geirraðar,
enn Ialc at Asmundar,
enn þa Kialar
er ec kialca dró,
Þrór þingom at,
Viðrr at vigom,
Osci oc Ómi,
Iafnhár oc Biflindi,
Gvændlir oc Harbarðr með goðom.

50. Sviþvrr oc Sviþr
er ec het at Sæccemimis
oc dvlþa ec þann inn aldna iotvn,
þa er ec Mipvþnis varc
ins mōra bvrar
ordinn einbani.

51. Avlr ertv, Geirroþr!
hefr þv ofdrvccit,

miclo ertv havgginn,
er þv ert mino gengi,
ollom einheriom
oc Opins hylli.

52. Fiolþ ec þer sagðac,
enn þv fatt vm mant,
of þic vela vinir;
meki liggia
ec se mins vinar
allan i dreyra drifinn.

53. Eggmoþan val
nv mvn Yggr hafa,
þitt veit ec lif vm lipit;
vvar 'ro disir,
nv knattv Oðin síá;
nalgaztv mic, ef þv megir!

54. Opinn ec nv heiti,

medens derimod Óski — Hárbarðr følge
umiddelbart efter Farmatýr. Derimod
kan det ikke bestemmes, om han har læst
Grimm. V. 49, L. 8-10 (Osci — goðom)
efter V. 48, L. 4 (Farmatyr) eller efter
V. 48, L. 7 (folcom for).

49, 2. geirraðar R; geirroðar A. — 3.
asmundar A; osmundar R med Accent over o.
I den sidste Navneform er o at forklare
som Tegn for u-Omyd af å, ti Stammen i
åss er åsu. Her menes efter Gislí Brynj-
ólafson (Háv. s. Ísf. Kbh. 1860, S. 122
Anm.) Søkongen Gnoðar-Åsmundr; jvfr.
Fas. III, 407. — 4. kialar R og (i Nomin.)
Codd. af SnE.; iálk A urigtig. — 7.
viðrr at vigom A; Codd. af SnE. have
Viðurr foran Þrór. Denne Linje mangler
i R. Da Þrór staar i Nominativ, saa
har jeg indsat Viðurr for Viðvr. — 8.
Osci oc Ómi R (hvor denne Linje altsaa
ikke mangler); det første Navn er skre-
vet med stor O og derforan staar Punctum;
Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers.
oski ok omi A, det første Navn med
liden o og derforan ikke Punctum. —
9. biflindi RAα og r i SnE. I, 38; bif-
lindi WUAβ; blindi r urigtig; biklinndi
757 urigtig. Af lind, Skjold. — 10.
Urigtig U: gelldnir, Aβ: ganglær for
gændlir.

50. Sviþvrr, saa eller Sviðorr alle Hskr.,

kun r i SnE. I, 38: Sviðarr. — 2. er ec R;
ær ec A. er stryges uden Grund af Rask
og M.; jvfr. Anm. til Háv. V. 94. —
3. dvlþa R; dvlða A. — iótvn R. — 4. Miþ-
vþnis R (ikke A). Jfr. Bjørnens Navne
fetviðnir og elgviðnir. Miðvitnis A og K.
M.; Rask ændrede Mjövvitnis. — 4. vvar
R; var A. — 6. æinbani A; eix bani R.

51, 1. Avlr R. — 2. hefr R; hæfir A.
— Efter ofdruccit indskyde K. Rask M.
med enkelte Papirafskr. følgende Linje:
miklum ertu miði tældr.
— 4. gengi R; gæði A. — 5. 6. skrives
af K. Rask M. som én Linje; Rask stry-
ger desuden ollom. Men Verset, ialfald
i den Form, hvori R og A have det, er
ikke i ljóðaháttir.

52, 1. Fiolþ R; Fiold A. — sagðac
A; sagða R. — 2. fatt A; fat R. —
mánt R. — 3. vela R; væla A. — 4. 5.
m. l. ec se | mins v. K. — 5. miS R.

53, 1. E i Egg i R har ogsaa en Hage
oventil. — 2. mvn R; man A. — 3. vm
R; of A. — 4. vvaño A; vvar ro R (d. e.
varar ro?). — 6. nalgaztv A; nalgaztv R.

54. De i dette Vers forekommende
Odins Navne, undtagen det almindelige
Óðinn samt Ofnir og Sváfnir, opregnes i
SnE. I, 86 i rWU umiddelbart efter
Odins-Navnene i V. 49. 50, saa at Yggr

Yggr ec áþan het,
hetvme Þvandr fyrir þat:
Vacr oc Scilfingr,
Váfvþr oc Hroptatýr,
Gatr oc Ialcr meþ goðom,
Ofnir oc Svafnir,
er ec hygg at orðnir se
allir af einom mer.

Geirroþr konvngv sat oc hafði
sverþ vm kne ser oc brvgðit til

miþs. Enn er hann heyrþi, at
Oðinn var þar kominn, þa stoþ
hann vpp oc vildi taca Oðin fra 5
eldinom. Sverþit slapp or hendi
hanom, oc visso hiohtin niþr;
konvngv drap fotti oc steypitz
afraam, enn sverþit stoð igognom
hann, oc fecc hann bana. Opinn 10
hvarf þa. Enn Agnarr var þar
konvngv lengi siþan.

følger efter Þróð. — 3. hetvme R; hætmvz

A. — fyrir R; f A. — 5. Váfvðr med Ac-
cent over a i RA; Navnet har lang Vokal
i første Stavelse. I 787 skrevet vðfudr,
hvor ó betegner u-Omlyden af á. —
6. I SnE. kommer efter Hroptatýr: Gautr,
Veratýr i rW; Gatr, Ialcr, Veratyr i U.
Maaske burde Veratýr indsættes for Ialcr;
jefr. 49, 8. — 7. Ofnir med stor O og
derforan Punctum i RA. — 8. er R,
mangler i A. — 9. af R og K. Rask; at
A og M.

4. kominn A; komi R. — þa stoð A;
stoþ R. — 5. vpp A; vp R. — vildi
R; vill A. — 7. ok vissv A; visso R.
— 8. steypitz R; steypitz A. — 9. sverþit
R; sverð A. — igognom R (det andet
g tilskrevet over Linjen); igægnvm A.
— 10. oc fecc hann bana R; ok fækk þar
af bana A. — 10. 11. Opinn hvarf þa R,
mangler i A. — 11. 12. Enn agnarr var
þar konvngv lengi siþan R; Enn agnarr
varð konvngv A.

Anmærkning. Lünig bemærker til
dette Digt: „Obgleich ich im allgemeinen
nicht sehr geneigt bin, einschreibungen,
versetzungen u. dergl. zu statuiren, so
möchte ich bei diesem gedichte doch an-
nehmen, dass zwei lieder, die vielleicht
die gleiche einkleidung hatten, zusammen-
gefloßen sind, eines von der herrlichkeit
Odins und der asenwelt (str. 1—25, str.
36, str. 42?, str. 45—54) und ein anderes
lied, kosmogonischen inhaltes, in der art
wie Vafþrúðnismál (str. 26—35, str.
37—44; str. 42 könnte zu beiden passen,

nämlich gleich misslich). Wenn man die
zuerst bezeichneten strophen zusammen-
fasst, so ist es ein lied wie aus einem
gusse, und es klingt ganz anders, strö-
fer und mächtiger, als die hin- und her-
fahrende kosmogonische weisheit des zwei-
ten liedes.“ I Overensstemmelse hermed
har Lünig udgivet Grimm. i et Program,
Zürich 1859. Allerede tidligere havde
Petersen i Nord. Myth. S. 176 med langt
større Dristighed ytret: „Denne sang er
et fuldendt digt, men den er forvansket
ved senere tilsætninger. Efter str. 11
maa man læse str. 42. 45. 51 til enden,
og springe alt det øvrige over.“ Jeg
tror, at det maa indrømmes Petersen og
Lünig, at Grímnismál i den Form, hvori
vi nu have det, ikke er noget helstøbt
Digt, ikke danner nogen sand Enhed.
Denne Mangel paa Enhed kunde rigtig-
nok have været tilstede fra Digtets første
Tilbliven af, og sandsynligt er det ialfald,
at Grímnismáls Digter, det vil sige den,
der først lod Odin som Grímnir kvæde
et Kvad i Geirrods Hall, i dette optog
flere ældre, ikke oprindelig sammen-
hørende Vers.

Dog er Lünings Mening, hvorefter
Grimm. i dets oprindelige Skikkelse kun
skulde have bestaaet af V. 1—25, 36,
42?, 45—54, ret tiltalende. Kun tror
jeg, at man hertil ialfald maa føie det
med V. 25 fuldkommen ensartede V. 26;
og at V. 42 fra først af har hørt til
Grimm., synes mig hævet over enhver
Tvil. Derimod forekommer det mig, at
der ikke er nogen Grund til at antage,
at V. 27—35, 37—44, hvis man ud-
skiller disse Vers fra det oprindelige

Grimn., skulde have hørt til ét og samme Digt og at dette skulde have havt den samme Indklædning som det egentlige Grímn. Disse i Grímn. senere indkomne Vers kunne vistnok have tilhørt forskjellige Digte og være blevene til i forskjellige Tidsaldr. Jfr. Anm. til V. 33. 34.

Særskilt er at mærke V. 40, som er iblandt de Vers, hvilke Lünings udskiller fra det oprindelige Grímn. Dette gjen-

findes i Vafþr. V. 21 væsentlig ændret. Grímn. kan ikke have laant det fra Vafþr., ti Grímn. V. 41 hænger nøie sammen med V. 40, men Vafþr. har ikke V. 41 og kan aldrig have havt Rum dertil. Men ligesaa lidet rimeligt forekommer det mig, at det førnævnte Vers skulde være optaget i Vafþr. fra Grímn.; det synes mig klart, at det er ældre end begge Kvad.

SKÍRNISMÁL

eda

FÖR SKÍRNIS.

Freyr sonr Niarþar hafði einn dag setzc i Hliþscialf oc sa vm heima alla; hann sa i iotvnheima oc sa þar mey fagra, þa er hon
5 gecc fra scala fæðvr sins til scemmo; þar af fecc hann hvg-sottir miclar. Scirnir het scósveinn Freys; Niorþr baþ hann qveþia Frey mals. Þa mælti Scabi:

1. „Ristv nv, Scirnir!
oc gacc [sciótt] at beida
occarn mala mavg,
oc þess at fregna,

hveim enn froþi se
ofreipi afi.“

Scirnir quap:

2. „Illra orþa
er mer ón at ykrom syni,
ef ec geng at mæla við mavg,
oc þess at fregna,
hveim enn froþi se
ofreipi afi.“

Scirnir quap:

3. „Segðv mer þat, Freyr,
folcvaldi goða!
oc ec vilia vita:

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R; i A til V. 28 excl. — V. 42 anføres ogsaa i SnE.

R har Overskriften for scirnir, A Skirnir mal, begge med rødt Blæk.

Med den prosaiske Indledning jvfr. Prosastykket i SnE. I, 120.

1. 2. æinn dag A, mangler i R; jvfr. SnE.: þat var einn dag, er Freyr hafði gengit i Hliðskjálf. — 2. setzc R; sæz A. — 8. freys R. — 9 þa mælti Scabi. Til disse Ord findes intet tilsvarende i SnE., hvor det heder: þá lét Njörðr kalla til sín Skirnir, skósvein Freys, ok bað hann ganga til Freys ok beida hann orða ok spyrra, hverjum hann væri svá reidr, at hann mælti ekki við menn (i rW). I V. 1 er der heller ikke noget Ord, som med Bestemthed viser, at Verset kvædes af Skade.

1, 1. Ristv R; Ris þv A. — 2. sciótt tilfóiet for Stavrimets Skyld; mangler i RA og alle Udgg. — 5. ænn A; æ R. — 6. ofreipi R, den første i er skreven til

over Linjen; i næste Vers forkortet o.; of ræði A her og i næste Vers. — Eg. vil ændre ofreipr. Vistnok kunde ofreipi let være feilagtig kommet ind for ofreipr, da froþi gaar foran, men ofreipi lader sig dog forsvare ved ofrölvi, jvfr. ölr, bránvölvi = bránvölur, andvani = andvaan og lign. — af, saa R her, i næste Vers forkortet a.; áfi A her og i næste Vers. Ordet forekommer ogsaa i Grög. V. 5, L. 6 og er det samme som got. aba ávñf (i Got. specielt om Ægtemanden), af samme Rod som afi, efni og got. abrs, stærk. Eg. vil ændre afni.

2. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 122. — 1. 2. Rimordene ere Illra, orþa og ón. K. Rask M. dele: I. o. er mer | ón a. y. s.; Möb. foretrækker: I. o. er mer ón | at y. s. — 2. ón at ykrom R; vón af yðrvm A. — 5. 6. h. ö. f. s. o. a. R; i L. 5 har A hinn for enn.

3. Foran dette Vers har A inde i Linjen Scirnir q.; i R staar i Margen s, hvorefter q. rimelig er bortskaaret. — 1. Sæg þv mer þat A; Segðv þat R. —

hvi þv einn sitr
endlanga sali,
minn drottinn! vm daga?“

Freyr qvaþ:

4. „Hvi vm segiac þer,
seggr enn vngi!
mikinn móðtrega?
þviat alfráþvll
lysir um alla daga
oc þeygi at minom mvnom.“

Scirnir qvaþ:

5. „Mvni þína hycca ec
sva micla vera,
at þv mer, seggr! ne segir;
þviat vngir saman
varom i árdaga,
vel mettim tveir trvásc.“

Freyr qvaþ:

6. „I Gymis gærþom
ec sa ganga

mer tíða mey;
armar lysto,
en af þápan
alt lopt oc lægr.

7. Mer er mer tíðari
manni hveim
vngom i árdaga;
asa oc alfa
þat vill engi maþr,
at við samt sém.“

Scirnir qvaþ:

8. „Mar gefðv mér þa
þann er mic vm myrcqvan beri
visan vafroga,
oc þat sverþ,
er sialft vegiz
við iotna ętt.“

Freyr qvaþ:

9. „Mar ec þer þann gef,
er þic vm myrcqvan berr

5. ændlanga A; ennlanga R. — sali RA og Udgg. Vel ikke sal i? da vilde endlanga være at henføre til daga; jefr. oldeng. andlangne dæg. — 6. drottinn A; drotinn R.

4. A har foran dette Vers og V. 6. 9 inde i Linjen F. q.; R har i Margen ved dette Vers og V. 6 f. — 2. enn R; hinn A. — 4. alfráþvll R; álf i roðvll A. — lySir R.

5. A har foran dette Vers og V. 8 inde i Linjen S. q. og ligesaa i Margen udfor V. 13. 19. 21. 23. 25; i R staaar s. yderst i Margen tilhøire udfor V. 5. 8 og q i Margen tilvenstre udfor V. 13. Ved de andre Vers mangler Overskriften i R, og ligeledes ved V. 38. 41. — 2. sva micla R; mikla sva A. — 5. varom R; vorom A. — árdaga R; ardaga A, i begge Hskrr. som ét Ord. — 6. tveir mangler A. — trvásc R; treaz A.

6. 2. ec sa R; sa æk A. — 5. þápan R; þeim A. — 6. lægr R; lægir A.

7. 2. manni, saa skrevet efter Formodning af Svend Grundtvig; jefr. 5. 4. 5. ænn manni A; æn max R (a og æ sammenlyngede; ikke man); ogsaa Udgg. beholde eunn. Hskrr.'ernes Læsemaade maatte forklares: „Moen er mig kjærere, end

(hun er — eller har været —) nogen ung Mand“; men dette giver en upassende Mening; til at forklare: „Moen er mig kjærere, end (nogen Mo er — eller har været —) nogen ung Mand“ have vi neppe nogen Ret. Desuden kan i árdaga ikke oversættes: i hans Dages Vaar, i hans Ungdom. — 3. vngm A; ængom R. — árdaga R; ardaga A. — 6. sät A, d. e. samt; sät R.

Mellem V. 7 og 8 maa vistnok, som og F. Magnusen (Ældre Edda overs. II, 178) mener, noget være faldet ud; jefr. SnE. I, 122: þá svarar Freyr ok sagði, at hann hafði sét konu fagra, ok fyrir hennar sakar var hann svá harmsfullr, at eigi mundi hann lengi lifa, ef hann skyldi eigi ná henni: ok nú skaltu fara ok biðja hennar mér til handa ok hafa hana heim hingat, hvárt er faðir hennar vill eða eigi, ok skal ek þat vel launa þér. Þá svarar Skirnir, sagði svá, at hann skal fara sendiferð, en Freyr skal fá hánun sverð sitt, o. s. v. (Dette Afsnit ikke i U.)

8. 1. 2. þa þann er mic R; þaþ (d. e. þápan, ikke þaþer) mik A. — 2. vm myrcqvan R; of myrkan A. — 3. vafrologa RA. — 6. ętt R, ikke ęt.

9. 2. vm myrcqvan R; of myrkan A.

visan vafroga,
oc þat sverþ,
er sialft mvin vegaz,
ef sa er horscr, er hefir.“

Scirnir mælti við hestinn:

10. „Myrct er ýti,
mal qvæþ ec ocr fara
vrig fioll yfir,
þvrsa þioþ yfir;
badir við comvme,
eþa ocr bada tecr
sa inn amatki iotvnn.“

Scirnir reiþ i iotvneima til
Gymiss garða. Þar varo hvndar
ólmir oc bvnðnir fyrir scidgards
hlidi þess er vm sal Gerðar var.
5 Hann reiþ at þar er fehirþir sat
a hægi oc qvaddi hann:

11. „Segðv þat, hirþir!
er þv a hægi sitr
oc vardar alla vega:
hve ec at andspilli komvme

ens vnga mans
fyr greyiom Gymis?“

Hirþir qvaf:

12. „Hvart ertv feigr
eþa ertv framgenginn

. ?

andspillis vanr
þv scalt e vera
godrar meyar Gymiss.“

Scirnir qvaf:

13. „Kostir 'ro betri
heldr enn at klæcqua se
hveim er fýss er fara;
eino dogri
mer var aldr vm scapaþr
oc alt lif vm lagið.“

Gerðr qvaf:

14. „Hvat er þat hlym hlymia,
er ec heyri nv til
ossom rænnom i?
iorþ bifaz,

9, 3. vafrologa R; váfrologa A.

10, 4. þvrsa þioþ yfir A; þyria þioþ
yfir R og Udg. Jeg tror, at ingen af
de to Læsemaader er den rette. Mod
Læsemaaden i R kan indvendes, at det
er underligt, at þyria, der maatte være
Infin., staar i Begyndelsen af en Vers-
linje og har Rimstav, medens det dermed
sideordnede fara staar i Slutningen af en
Linje og ikke har Rimstav. Videre synes
þioþ besynderligt; Eg. forklarer „terra
habitata“, men Skirner kan ikke paa Færden
til Jotunheim først drage over vaade Fjelde
og derpaa over bebygget Land. Endelig
er det mistænkeligt, at yfir i L. 4 ikke
bærer Rimvægten, medens det i L. 3,
hvor det staar paa samme Plads, er
Rimord. Den sidste Indvending gjælder
ogsaa mod Læsemaaden i A. Desuden
skal Skirner ikke drage „over Tursernes
Land“, men „til Tursernes Land“. Jeg
formoder, at yfir feilagtig er kommet ind
fra foregaaende Linje og at det skulde
hede þvrsa þioþar til. — 5. comvme R;

komvme A. — 7. sa inn amatki R; hins
amatki A (uden sa).

2. gymis R; gymis A. — 3. bvnðnir A;
bvnðnir R. — 3. 4. skidgarz hliði A; scid-
gardi. (sidste Ord paa én Side) hlidi
(første Ord paa følgende Side) R.

11, 1. Segðv R; Sæg þv A. — 4.
andspilli komvme A; anspilli komvme R.
— 5. máns R.

12. A har i Margen udfor dette Vers
H¹. q.; i R ses blot q (h. er derfor
bortskaaet). — 3. Hverken i R eller i A
er her Lacune betegnet. — 4. andspillis A;
anspillis R. — 6. gymis R; gymis A.

13, 1. Kostir ro R i to Ord; kostirro
A i ét Ord. — 2. heldr enn at R; enn
A (hvor heldr og at mangle). — klækkva
A, ikke klaukka. — 5. vm mangler i A.
— 6. lagið R; lag A.

14. Herforan i A inde i Linjen Gerðr. q.;
i R ses i Margen alene q (g. derforan er
bortskaaet). — 2. ær ec heyri til A; er
ec hlymia heyri nv til R. — 3. rænnom
R; hollvm A.

enn allir fyr
scialfa garðar Gymis.“

Ambatt qvaþ:

15. „Maþr er her vti
stiginn af mars baci,
ið letr til iardar taca.“

Gerðr qvaþ:

16. „Inn biþv hann ganga
i occarn sal
oc drecca inn meða mioþ!
þo ec hitt óvmc,
at her vti se
minn broðvrbani.

17. Hvat er þat alfa
ne asa sona
ne víska vana?
hvi þv einn vm komt
eikinn fvr yfir
ór salkynni at sia?“

Scirnir qvaþ:

18. „Emkat ec alfa
ne ása sona
ne víska vana;

þo ec einn vm komc
eikinn fvr yfir
ydor salkynni at sia.

19. Epli ellifo
her hefi ec algvllin,
þav mvn ec þer, Gerþr! gefa,
friþ at cæpa,
at þv þer Frey qveðir
oleiðastan lifa.“

Gerðr qvaþ:

20. „Epli ellifo
ec þigg aldregi
at mannzcis mvnom;
ne viþ Freyr,
meþan occart fior lifir,
byggjom beði saman.“

Scirnir qvaþ:

21. „Bæg ec þer þa gef
þann er brendr var
meþ vngom Opins syni;
atta ero iafnhæfir,
er af driþpa
ena nivndo hveria nótt.“

15. I Overskriften Ambatt A; Ambgt R; q er her Tegn for u-Omyden af á; jfr. *Ann. til Grímn. V. 49, L. 3.* — 2. báci R. — 3. ið letr til R; ið lætr hann til A. — 3. Efter denne Linje mangle vel tre Verslinjer.

16. A har i Margen udfor dette Vers og V. 17. 20. 24 G. q.; i R mangler Overskrift ved alle disse Vers; ligesaa ved V. 37. 39. — 1. biþv R; bið þv A. — 4. óvmc R; ovms A. — 6. broðvr báni R.

17. 1. 2. alfa ne asa R; asa oc alfa A. Jfr. *Hamð. V. 15*: Hvat megi fotr foti veita ne holdgróin hond annarri? — 3. næ víska A; ne vísa R; derimod i 18, 3 vísa. — 4. vm mangler i A. — 5. eikin fvr yfir R her, ligesaa i V. 18, kun der eikin; æik inn fyrr A, saaledes Eg., der forstaar eik om et Egegærde. eikin-fvr fyrr Rask. eikinn synes her at betyde „voldsom, rasende“; i nyisl. bruges Ordet om en Tyr, som vil stange. (Men i SnE. I, 430, 3 bør læses eikinborða.) Jeg for-

moder, at eikinn er afstedet af et tabt Verbum eika, som leikinn af leika; dette eika (bevæge sig heftig) er vel det samme som skr. éj, opr. aig, bevæge sig, bæve (ligesom leika = skr. røj, ryste), hvortil gr. αλύς, Stormvind, καταιγίδω, stormer ned, hører, se G. Curtius Grundz. d. griech. Etym., I, S. 149. — Gunn. Pálsson afleder her eikinn af eik og forklarer „lignis nutritus ignis“; men dette synes ikke at passe om en Yaverhue. — 6. ór R; var A.

18. Dette Vers mangler i A. — 2. sóna R. — 3. vana, saa rettet; vána R.

19. 3. mvn R; man A. — 6. lifa A; at lifa R.

20. 3. mannzcis mvnom R; æ ænkis mvnmv A. — 4. freyr A; frey R. — 5. occart R; okkat A. — 6. byggjom R; byggvm A.

21. 4. 5. 6 mangle i A. — 6. hveria, saa ændret med Rask M.; hverio R og K. Dette behøver dog ikke at være en blot Skrivefeil; se Gisl. Um frump. S. 126. (Men

Gerðr qvað:

22. „Bárg ec þiccac,
þot brendr se
með vngom Odins syni;
era mer gville vant
i gærþom Gymis,
at deila fe fæþvr.“

Scirnir qvað:

23. „Sér þv þenna meki, mer!
miofan, málfán,
er ec hefi i hendi her?
hæfuf hæggva
ec mun þer halsi af,
nema þv mer sett segir.“

Gerðr qvað:

24. „Ánæð þola
ec vil aldregi
at mannciss mvnom;
þo ec hins get,
ef iþ Gymir finniz
vígs otræþir, at ycr vega tíði.“

Scirnir qvað:

25. „Ser þv þenna meki, mer!
miofan, málfán,
er ec hefi i hendi her?
fyr þessom eggjom

hnigr sa inn aldni iotvnn,
verþr þinn feigr faþir.

26. Tamsvendi ec þic drep,
enn ec þic temia mvn,
með! at minom mvnom;
þar scaltv ganga,
er þic gvmna synir
siþan eva se.

27. Ara þvfo a
scaltv ár sitia,
horva heimi ór,
snvgga heliar til;
matr se þer meirr leiþr,
enn manna hveim
enn fráni ornir með firom.

28. At vndrsionom þv verþir,
er þv vt kómr,
a þic Hrimnir hari,
a þic hotvætna stari;
viðkvnnari þv verþir,
enn vorþr með goðom;
gapi þv grindom fra.

29. Tópi oc ópi,
tia/svll oc óþoli,
vaxi þer tár með trega;
seztv niþr,

i saga af þorst. Síðu-H., hvoraf Egilsson
lez. pöit. S. 640 b citerer enu IX hverju
nótt læse Gislason, Prøver S. 49 og
Möbius Anal. Norr. S. 175 hverja, uden
at angive nogen Variant.)

22, 1. 2. 3 mangle i A.

23, 2. miofan málfán A; miofan malfan
R. I V. 25 skrevet forkortet m. m. i A,
udeladt i R. — 3. 4. h. h. ec mvn | þer
h. a. Udgg. — 4. ec men R; mvn æk A.
— 6. sgtt R; satt A.

24, 3. mannciss R; mans ænskis A. —
5. iþ R; þit A.

25, 1-3. Ser. þ. þ. m. mer. er e. h. h.
her. R; Ser þv þenna meki. m. m. e. e.
i. h. her A.

26, 1. Tās vendi R; Tās vandi A;
som to Ord ogsaa K. Rask M. — 6. eva
se R; æva sia A.

27, 1. 2. Ára þvfo a scaltv ar sitia R;
Ár scaltv sitia ara þvfv a A. — 3. 4.
hórva heī (d. e. heimi, ikke heim) snvgga
heliar til R, og desuden er mellem heī
og snvgga sat en Hage, som betegner, at
Noget skal indføies der; og i Møgen er
skrevet ór med Hage efter. hórva ok
snvgga heliar til A og M. — 5. þer mæirr
leiðr A; þer leiþr R (ikke leiþri).

Med sidste Ord i V. 27 ender Af-
kriften af Digtet i A; det Blad, hvor-
paa Fortsættelsen har været skreven, er
tabt.

28, 3. hári R. — 7. gapiþv R, som
det synes i ét Ord; a er noget kludret,
men synes dog sikker. — grindom skrevet
i
gndō i R.

enn ec mvn segia þer
svaran svsbreca
oc tvennan trega.

30. Tramar gneypa
þic scola gerstan dag
iotna gærbom i;
til hrimþvrsa hallar
þv scalt hverian dag
kranga kostalás,
kranga kostavon;
grát at gamni
scaltv i gogn hafa
oc leida með tarom trega.

31. Með þvrsi þrihaþvpom
þv scalt ę nara
ępa verlás vera;
þitt ged gripi,
þic morn morni;
verþv sem þistill,
sa er var þrunginn
i ęnn ofanverpa.

32. Til holtz ec gecc

oc til hrás víðar
gambantein at geta,
gambantein ec gat.

33. Reiþr er þer Ofinn,
reiþr er þer Asabragr,
þic scal Freyr fiásc,
en fyriniþla mér!
en þv fengit hefír
gambanreiþi goða.

34. Heyri iotnar,
heyri hrimþvrsar,
synir Svttvnga,
sialfír asliþar,
hve ec fyr byð,
hve ec fyrir banna
manna glavn mani,
manna nyt mani.

35. Hrimgrímnir heitir þvrs,
er þic hafa scal
fyr nagrindr neþan;
þar þer vilmegir
a vípar rotom

29, 6. svb breca R i to Ord; súsbreca
Rask M. Jeg forstaar ikke dette Ord.
Gunn. Pólsón tænker paa dansk „suse“.
súsbreca??

30, 1. Tramar er Flertal af trami, en
end Aand. Dette Ord findes i den be-
stemte Form hos Gudm. Andr. lex. Isl.;
nyisl. ogsaa tremill. Jfr. norsk tram
(tram'en), „et Navn paa Fanden. Skal
forekomme nordensfjelds“ Aasen S. 634;
hos Hallager norsk Gloss. trammen fra
Festlandet; dansk tremmind, Fanden, hos
P. Sye, danske Ordspr. (Udg. 1688), II,
S. 212; gutn. trami, formula jurandi
(trami um jag dā gār), vesterbot. og jämt.
trommä hos Unander: Allmogemålet i
södre delen af Vesterb. län, Uppsala 1857.
— 7. vón R.

31, 2. nára R. At Ordet har kort
Vokal i første Stavelse, viser et Vers af
et mandsingskvæði i cod. reg. 2367, hvor
narir danner Rim med varir. — 8. ępa,
saa ændret; ęp R. — 4. þitt ged gripi

forstaar jeg ikke. Ti at tage ged som
Subject og supplere þic som Object fra
følgende Linje er ligesaa ugjærligt, som
at tage ged som Object og supplere som
Subject fra fgd. L. morn. Jeg formoder
derfor her en Feil. þitt ged gnipi?? gnípa
= oldeng. genipan, mærkne, jefr. got. ga-
nipnan, στρυγάζειν (fskj. fra hnípa).
Eller: þic gríð gripi?? — 5. Jeg forstaar
morn = oht. morna, Kummer, og morni
som Konj. af et Verb. morna, gjøre
kummerfuld. Eg. oversætter: „tabes te
tabefaciati“. — 6. þistill, saa ændret;
þistil R. — 8. ofanverpa i R skrevet
ofán verpa.

33, 1. 2. reiþr R bør læses vreiþr,
ligesom i L. 6: gambanvreiþi. — 2. asa-
bragr R i ét Ord. — 4. en fyriniþla mér!
saa skrevet med Gudm. Magn. og Eg.;
en fyrin iþla mér R. fyrin er mindre rigtig
Skrivemaade for firin. enn fyrr, in iþla
mér! Rask M.

34, 7. gláv R.

geita hland gefi.
 Qþri dryccia
 fa þv aldregi,
 mer! af þinom mvnom,
 mer! at minom mvnom.

36. Þvrs rist ec þer
 oc þria stafi:
 ergi oc eþi
 oc ofola;
 svo ec þat af rist,
 sem ec þat a reist,
 ef goraz þarfar þess.“

Gerðr qvaþ:

37. „Heill verþv nv heldr,
 sveinn!

oc tac víþ hrámcálki
 fvllom forns miapar;
 þo hafpa ec þat etlad,
 at myndac aldregi
 vnna vaningia vel.“

Scirnir qvaþ:

38. „Qrindi mín
 vil ec æll vita,
 aðr ec rípa heim heþan:
 neþ þv a þingi
 mvnt enom þrosca
 nenna Niarþar syni.“

Gerðr qvaþ:

39. „Barri heitir,

er víþ beði vitom,
 lvndr lognfara;
 enn ept neþr nío
 þar mvn Niarþar syni
 Gerþr vnna gamans.“

Þa reip Scirnir heim; Freyr
 stoð víti oc quaddi hann oc spurði
 tíþinda:

40. „Segþv mer þat, Scirnir!
 aþr þv verpir sædli af mar
 oc þv stígir feti framarr:
 hvat þv arnafir
 i iotvnheima
 þins eþa mins mvnar?“

Scirnir qvaþ:

41. „Barri heitir,
 er víþ báðir vitom,
 lvndr lognfara;
 enn ept neþr nío
 þar mvn Niarþar syni
 Gerþr vnna gamans.“

Freyr qvaþ:

42. „Læng er nott,
 langar 'ro tver,
 hve vm þreiyac þriár?
 opt mer manafþr
 minni þotti,
 enn sia half hynótt.“

35, 7. Qþri R með stor Q og derforan
Punctum; R begynder altsaa her et nyt
Vers. — 7. dryccia, saa R, som det synes;
 dog er sidste Bogstav noget kludret, *Skri-*
veren har maaske først skrevet dryccio.

36, 1. Þvrs með liden þ, dog derforan
Punctum i R. — 3. 4. skrives i K. som
 én Linje. — 5. 6. þat, saa Udg. i begge
 Linjer; saaledes synes der ogsaa at staa
 i R, og ikke þer, skjönt Læsemaaden
 ikke er ganske sikker. — 6. rist R.

37, 1-3. Jfr. Lokas. V. 53, L. 1—3.

38, 1. Over Q i Qrindi staar Accent i R.

39, 1. Barri R. Jfr. SnE. I, 122:
 nú nótum síðar skyldi hon þar koma er

Barrey (saa W, skrevet þax æy; r Barey)
 heitir. — 3. logn fara R i to Ord. —
 4. enn | enn ept R. — 5. Niarþa, saa
 ændret efter 38,6; niarþa R.

40, 2. már R. — 6. þis R. — mýnar R.

41. Dette Vers er i R forkortet skre-
 vet Barri. h. l. (d. e. lvndr) er. vi. l. l.
 e. e. n. n. þ. m. n. s. g. v. gamans.

42. Overskriften mangler i R. — Dette
 Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 122) i rW,
 hvor det indledes med Ordene: Enn ef
 Skirnir sagði Frey sitt erendi, þá kvað
 hann þetta. — 2. läng er önnur rW. —
 3. hve mega ek þreija þriár rW. —
 5. minni rW sér i R ud som mix i. —
 6. hy nótt R i to Ord.

HÁRBARDSLJÓÐ.

Þorr fór or æstrvegi oc kom at
svndi çino; ædrom megom svndz-
ins var feriokarlinn með scipit.

Þorr callaði:

1. „Hverr er sa sveinn sveina,
er stendr fyrir svndit handan?“

Feriokarlinn svaraði:

2. „Hverr er sa karl karla,
er callar vm vaginn?“

Þorr qvað:

3. „Förþv mic vm svndit!
feþi ec þic a morgon:

meis hefi ec a baki,
verþra matrinn betri.

Át ec i hvíld,

áþr ec heiman for,

siðldr oc hafra,

sáþr em ec enn þess.“

Feriokarlinn qvað:

4. „Árligom verkom hrosar þv
verþinom,

veitzatv fyrir gorla,

dæpr ero þin heimkynni,

dæþ hygg ec at þin möþir se.“

Þorr qvað:

5. „Þat segir þv nv,
er hveriom þiccir

mest at vita,

at mín möþir dæþ se.“

Feriokarlinn qvað:

6. „Þeygi er sem þv

þriv bþ góð eigir,

berbeinn þv stendr

oc hefir brætunga gervi,

þatki at þv hafir bræk þinar.“

*Dette Digt er fuldstændig bevaret alene
i R; i A fra Ordene minna verka 19, 7.*

*Overskriften harbarz liob med rødt
Blæk i R. Jeg skriver Hárbarðr med lang
Vokal i første Stavelse og forklarer Navnet
af hárr, graa. Andre skrive Harbarðr,
heúket Eg. tyder som harðbarðr, medens
Udland oversætter „Hærskjold“ og tager
det = tydsk Herbolt.*

*2. svndis R. — 3. callaði skrevet call'
i R; eller skal dette læses callar?*

1, 2. fyr skrevet F i R.

*2. Feriokarlinn svaraði saa indsat for
h (d. e. hann, ikke: Hárbarðr) s. i R.*

*Overskrifterne til V. 3—18 incl. ere
tilsatte af mig; de mangle i R, undtagen
til V. 11, hvor þ. q. er skrevet i Margen.*

*3, 4. matrinn R; kunde og skrives
matr inn med Gunn. Pálsson. Jfr. f. Eks.
14, 3. — 5. Át med stor Á og derforan*

Punctum i R. — 7. siðldr R, ikke sildr.

4, 1. Alle Udgg. dele denne Linje i to:

*Árligom verkom
hrosar þv verþinom.*

*Jfr. Anm. til 6, 3-5. — 2. veitzatv R; rettere
veiztattv, men ogsaa Lok. 52, 3 staaer leta
og Háv. 113, 6. Lok. 15, 2 scalatv.*

5, 1. 2. Rimordene ere þat og þiccir.

*6, 2. I R er eigir skrevet foran góð,
men ved Tegnene „“ over begge Ord er
den rette Ordfølge betegnet. — 3-5. Skri-
ves af Udgg. som tre Linjer. I L. 5
er aabenbart bræk Rimora, ikke þatki
og þinar. Hvis Inddelingen i tre Linjer
er rigtig, saa have vi altsaa her tre
Linjer, som rime sammen, ligesom i Háv.
V. 80; Grimm. V. 27. Dog skal der
kanske ordnes:*

*berbeinn þv stendr oc hefir brætunga gervi,
þatki at þv hafir bræk þinar.*

Þorr qvaþ:

7. „Styrþv hingat eikionni!
ec mvn þer staþna kenna;
eþa hverr a scipit,
er þv heldr víþ landit?“

Feriokarlinn qvaþ:

8. „Hildolfr sa heitir,
er mic halda baþ,
reccr inn ráðsvinni,
er býr i Raþseyiarsvndi;
baþat hann hlennimenn flytia
eþa hrossa þjófa,
goða eina
oc þa er ec gerva kvnna;
segðv til nafns þins,
ef þv vill vm svndit fara.“

Þorr qvaþ:

9. „Segia mvn ec til nafns mins,
þótt ec secr siac,
oc til allz æþliss:
ec em Opins sonr,

Meila broþir,
enn Magna faþir,
þrúðvaldr goða,
víþ Þór knattv her dōma.
Hins vil ec nv spyrja,
hvat þv heitir.“

Feriokarlinn qvaþ:

10. „Hárbardr ec heiti,
hylec vm nafn sialdan.“

Þorr qvaþ:

11. „Hvat scaltv of nafn hylia,
nema þv sakar eigir?“

Hárbardr qvaþ:

12. „Enn þot ec sakar eiga,
þa mvn ec forþa
fiorvi mino fyr slicom sem þv ert,
nema ec feigr se.“

Þorr qvaþ:

13. „Harm liotan mer þiccir i
þvi at vaþa
vm vaginn til þin

Den første Linjes Længde er ikke uden Sideslykke i Hærb. I V. 4 synes der dog neppe at være Grund til at antage 3 Verslinjer, som rime sammen. — 4. brætlinga R for brætlinga; jefr. Glsl. Um frump. S. 57 f.

7, 3. hverr skrevet hver i R. — 4. landit R.

8, 4. raþs eyiar svndi R. — 5. hleni m R.

9, 4. opis R. — 9. his R.

10, 2. hylec R.

12. Dette Vers ordnes af K. saaledes: Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec forþa fiorvi mino | fyr slicom sem þv ert, | nema ec feigr se. Rask og M. dele: E. þ. e. s. e., | þ. m. e. f. | f. m. | f. s. s. þ. e., | n. e. f. s. Jeg har taget þot (ligesom þo er Rimord i Helg. Hjörv. V. 28, L. 2) ~ þa og fiorvi ~ feigr som Rimord. Men Stavrimet vilde vinde, hvis man omsatte: Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec fyr slicom sem þv ert | forþa fiorvi mino, | nema ec feigr se.

13. Rimord ere vaþa ~ vaginn ~ veta og cargsveini ~ kanginyrþi ~ kpmvmc; jefr. V. 47, L. 3. Jeg har baade i første og anden Vershalvdel antaget 3 Linjer, som rime sammen; jefr. Anm. til 6, 3-5. — Man kunde ogsaa tænke paa med Bibeholdelse af de samme Rimord at gjøre Verset firelinjet, saa at første Linje kom til at strække sig fra Harm helt til þin incl., og tredje fra scylda til kanginyrþi incl. Verslinjerne vilde da rigtignok bestaa af langt flere Stavelser end sædvanlig; men Metret i mange af Replikerne i Hárbarðsljóð lader sig nu engang ikke indtvinge i de almindelige Versregler. — Rask og M. ordne: Harm — þiccir | i þvi — til þin | oc veta — minn; | scylda — þinom | kanginyrþi, | ef ec — svndit. — 1. Harm liotan R i to Ord, saa og K. Rask Eg. Jfr. SnE. I, 276: sé þar ljótan harm, er ek kom svá síð. Eg. forklarer Accus. ved at erklære Udtrykket for elliptisk istedenfor:

oc veta † ægur minn;
 scylda ec læna cægorsveini þínom
 kanginyrþi,
 ef ec kǫmvmc yfir svndit.“

Hárbarðr qvaþ:

14. „Her mvn ec standa
 oc þín hedan biþa;
 faantapv mann inn hardara
 at Hrvngni dædan.“

Þorr qvaþ:

15. „Hins viltv nv geta,
 er vid Hrvngnir deildom,
 sa inn stórvþgi iotvnn,
 er or steini var hofvþit a;
 þo let ec hann falla
 oc fyr hniga.

Hvat vantv þa meðan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

16. „Var ec með Fíolvari
 fimr vetr alla
 i ey þeirre,
 er Algron heitir;
 vega ver þar knattom
 oc val fella,
 margs at freista,
 mans at kosta.“

Þorr qvaþ:

17. „Hverso snévnþo yfr konor
 ydrar?“

Hárbarðr qvaþ:

18. „Sparkar atto ver konor,
 ef oss at spækom yrði;
 horscar atto ver konor,
 ef oss hollar vęri;
 þęr or sandi
 síma vndo
 oc or dali divpom
 grund vm grofo;
 varþ ec þeim einn ællom
 efri at raþom,
 hvilda ec hia þeim systrom siav
 oc hafða ec geþ þeirra allt oc
 gaman.

Hvaþ vanntv þa meðan, Þorr?“

Þorr qvaþ:

19. „Ec drap Þíaza
 enn þrvðmoþga iotvn,
 vpp ec varp ægom
 Aðvalda sonar
 a þann inn heiða himin;
 þav ero merki mest
 minna verca,

(Sð) harm liotan, (er) mer þiccir. *M.* skriver i *ét Ord* Harmliotan. — 3. ægur, *saa R* og *K. Rask*. Ordet er ellers ukjendt og vistnok forvansket. cægur Gunn. Pálason og *M.* Men det synes ikke rimeligt, at Thor her skulde bruge dette Ord om sin Klædning, da han i næste Linje bruger cægorsveinn som Skjeldsord mod en Anden. dægurþ? jvfr. *V. 3.* — 6. kǫmvmc, *saa* endret, jvfr. *V. 33*; i *R* mindre nøiagtig skrevet komvmc, hvilket alle Udgg. beholde som Indicativ. *R* skriver ofte o for q eller æ (i-Omlýd af ó).

18, 1. Sparkar med kort Vokal, jvfr. norsk sparka. Spárkar *R* og *M.* — 6. síma, *saa R*. At Ordet har lang Vokal i første Stavelse, er klart af gamle Skaldevers (*Nj. Cap. 133* danner álmsíma Heltrim með grimur) og af Udtalen i nyere Dialekter. — 12. I geþ er e ikke tydelig i

R; den sér næsten ud som o. — gamax *R* med sammenslynget Tegn for a og x.

19. Fra dette Vers af og indtil Enden er Navnet paa den Talende ved de fleste Vers i *R* betegnet ved þ. q., h. q. i Margen. — Ved *V. 23. 36. 37. 40. 47. 57* mangler Navneangivelsen ganske; de to Bogstaver ere her rimelig bortskaarne ved Indbindingen. Ved *V. 57. 58. 59* staar endnu kun q. igjen i Margen; foran *V. 32* er H. q. skrevet inde i Linjen. — A har fra *V. 20* til Enden foran hvert Vers inde i Linjen h. q. eller þ. q. (foran *V. 20* hárbarðr q.; foran *V. 37* þórr q.). — 2. þrvðmoþga, *saa R* sikkert. — 4. aðvalda *R*. Denne Jotun kaldes i *SnE. (I, 214)* Ólvaldi (*saa rW*; Aufvalldi *U*). — 7. Med Ordene minna verka begynder *As* Tekst af dette Digt.

þá er allir menn sípan vm se.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?"

Hárbarðr qvaþ:

20. „Míclar manvelar
ec hafða víþ myrcríþor,
þa er ec velta þer fra verom;
harþan iotvn
ec hvgða Hlebarð vera,
gaf hann mer gambantein,
en ec velta hann or viti.“

Þorr qvaþ:

21. „Illom hvga lænaþir þv
þa goþar gíafar.“

Hárbarðr qvaþ:

22. „Þat hefir eik,
er af annarri scefr;
vm sic er hverr i slico.
Hvat vanntv [þá] meþan, Þorr?"

Þorr qvaþ:

23. „Ec var æstr
oc iotna bardag
brvþir bælvísar,
er til biargs gengo;
micil mündi ett iotna,
ef allir lifði,
vętr mündi manna
vndir miþgarþi.

Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?"

Hárbarðr qvaþ:

24. „Var ec a Vallandi
oc vigom fylgdag,
atta ec iofrom
enn aldri settac.
Opinn a iarla
þa er i val falla,
enn Þorr a þreļa kyn.“

Þorr qvaþ:

25. „Oiafnt sciþta er þv mündir
meþ asom lipi,
ef þv ęttir vilgi micils vald.“

Hárbarðr qvaþ:

26. „Þorr a ađ ęrit,
enn ecci hiarta;
af hręzlo oc hvgbleypi
þer var i hanzzca trottit,
oc þottisca þv þa Þorr vera:
hvarki þv þa þorþir
fyr hręzlo þinni
fisa ne hniosa,
sva at Fialarr heyrþi.“

Þorr qvaþ:

27. „Hárbarþr inn ragi!
ec munda þic i hel drepa,
ef ec mętta seilaz vm svnd.“

8. sípan vm se R; of se A (uden sípan).

20, 3. velta R = vælta A med Accent over æ. — 4. 5. h. iotvn ec hvgða | Hlebarð v. Udg. — 5. ec hvgða R; hvgða æk A. — hlebarð R = hlēbarð A. — 6. gābantein R; gābantæi A (ikke gambanttein). — 7. velta R = vælta A.

21. Deles af Udg. i to Linjer; K. slutter den første med þa, Rask og M. med lænaþir. — þa mangler i A. — gíafar R; gíafir A.

22, 3. hverr A; hver R. — 4. h. v. m. þ. R; h. v. þ. A. — þá, som mangler baade i R og A, er tilføjet efter 18, 13. Jfr. 28, 3. 36.

23, 2. bardag R; varðak A. — Jeg tager iotna med K. som Gen. og sætter derfor intet Skille tegn efter bardag; Rask og M. sætte Komma derefter og tage altsaa iotna

som Accus. — 7. Over ę i vętr Accent i R. — 9. h. v. m. h. RA.

24, 2. fylgdag RA. — 5. 6. Opinn maa her have været udtalt Vopinn eller snarere v i val som Vokal. — 6. 7. enn þorr er i R skrevet foran þa er i val falla, men ved Tegnet " over enn og over þa er den rette Ordfølge, som og A har, betegnet.

25, 2. asom R; asa A (ikke æsa).

26, 1. ęrit R; yrit A. — 4. þer var R; var þer A. — hanzzca R; hanzka A. — 5. Rask stryger denne Linje, som efter ham seilagtig er kommen ind fra Lokas. V. 60, da vi, naar den er borte, faar et regelmæssigt Stiknet Vers. — 5. þottisca þv R; þottizkattv A. —

8. fisa ne hniosa A; hnosa ne fisa R.

27, 3. vm svnd R; of svndit A (men i 28, 1: vm svnd).

Hárbarðr qvaþ:

28. „Hvat scyldir þv vm svnd
seilaz,er sakir 'ro aðlz ongar?
Hvat vanntv þa, Þorr?“

Þorr qvaþ:

29. „Ec var æstr
oc ána varþac,
þa er mic sotto
þeir Svárangs synir;
grioti þeir mic bærþo,
gagni vrþo þeir þo litt fegnir,
þo vrþo þeir mic fyrri
friþar at biþia.
Hvat vanntv þa meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

30. „Ec var æstr
oc víþ einhveria dǫmpac,
lēc ec víþ ena linhvito
oc lánþing háþac,
gladdac ena gvlbiorto,
gamni mér vnði.“

Þorr qvaþ:

31. „Goð atto þeir mankygni
þar þa.“28, 1. scyldir þv R; scaltv A. — 2.
er sakir ro aðlz ongar R; ær sakir ærv
allz ængar A. — 3. h. v. þ. þ. R; h. v.
þa. þorr. A.29, 3. 4. mic sotto þeir R; þeir sóttv
mik A (ikke mic sóttu). — 4. svarangs R;
svárangs A (ikke svaráangs). — 6. vrþo
þeir þo litt R og Udg.; vrðv þeir litt A.
— Jeg formoder vrþot þeir litt. — 9.
h. v. þ. m. h. R; h. v. m. h. A.30, 2. ein hveria R og Udg.; einhverv
A. Den sidste Læsemaade er kanske den
rette; einherja maatte være Femin. til ein-
heri, jefr. herja blandt valkyrja heiti i A
SnE. II, 490; jefr. SnE. I, 282. —
2. dǫmpac R; dæmdag A. — 3. hina
linhvítv A; ena lindhvito R, men i 32, 2
linhvito. Jfr. Sv. Grundtvig, Danm. gl.
Folkev. II, S. 229: Ud kom Jomfruen
saa hvid som Lin; i en dansk Barnevise
(Zeitschr. f. deutsche Myth. IV, 312):
Hun er hvid under Lin. — 4. lánþing A;
læng þing R og Udg. — 5. gladdac ena

Hárbarðr qvaþ:

32. „Lips þins var ec þa þvrfi,
Þorr!
at ec helda þeirri enni linhvito
mey.“

Þorr qvaþ:

33. „Ec munda þer þa þat veita,
ef ec viðr of kǫmome.“

Hárbarðr qvaþ:

34. „Ec munda þer þa trva,
nema þv mic i trygd veltir.“

Þorr qvaþ:

35. „Emkat ec sa hælbitr,
sem hvðscór forn a vár.“

Hárbarðr qvaþ:

36. „Hvat vanntv [þá] meþan,
Þorr?“

Þorr qvaþ:

37. „Brvdir berserkia
barþac i Hléseyio,
þer hofðo verst vnnit,
velta þioþ alla.“

Hárbarðr qvaþ:

38. „Klęki vantv þa, Þorr!
er þv a konom barþir.“gvlbiorto R; gladda æc hina gyllhvítv A.
— 6. vnði R; vndi A.31. þr R d. e. þeir; þer A og Udg.
— man kynni R; mankygni A.32. Rimordene ere Lips og linhvito. Udg.
dele dette Vers i tre Linjer: Lips þ. v. e. þ.
þvrfi, | þorr! a. e. helda | þeirri e. l. m.
— 1. þis R. — var A; vera R og Udg.33, 1. mda R, ikke munþa. — þer þa þat
R; þer þat þa A. — 2. ef ec viðr of kǫmiz
R; æf við of kǫmiz A (ikke kǫmiz).34, 1. mda R, ikke munþa. — 2. mic
R; mik A. Intet af Hækr. har mer. —
veltir R = væltir A (med Accent over æ).35, 2. hvðscór R; hvð | skón A. —
a vár RA; ikke avar i R.36. H. v. m. þorr R; Hvæt vantv. m.
þ. A. þá tilføiet efter 18, 13. Jfr. 22, 4.37, 2. barþac ihlés eyio R; barða æc
i hlæs æy A. — 3. vnnit skal kanske
udtales vnnit, saa at ogsaa det bliver
Rimord. — 4. velta R; villta A.

38, 1. vantv R; vantv d. e. vanttv A.

Þorr qvaþ:

39. „Vargynior þat varo,
enn varla konor;
sceldo scip mitt,
er ec scorþat hafdac;
ogðo mer iarnlvrki,
enn elto Þialfa.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

40. „Ec varc i herþom,
er hingat gorðiz
gnęfa gvnnsfana
geir at riþa.“

Þorr qvaþ:

41. „Þess viltv nv geta,
er þv fórt oss olivfan at biþa.“

Hárbarðr qvaþ:

42. „Bęta scal þer þat þa
mvnda bągi,
sem iafnendr vuno
þeir er ocr vilia sætta.“

Þorr qvaþ:

43. „Hvar namtv þessi
in hnófligo orþ,
er ec heyrþa aldri
in hnófligri?“

Hárbarðr qvaþ:

44. „Nam ec at † monnom
þeim enom aldrþonom,
er bva i heimis hægom.“

Þorr qvaþ:

45. „Þo gefr þv
gott nafn dysiom,
er þv kaþlar þer heimis hæga.“

Hárbarðr qvaþ:

46. „Sva dęmi ec
vm slict far.“

Þorr qvaþ:

47. „Orðkringi þin
mvn þer illa coma,
ef ec reþ a vag at vaþa;
vlf i hęra

hygg ec þic ępa mvno,
ef þv hlytr af hamri hægg.“

Hárbarðr qvaþ:

48. „Sif a hó heima,
hans mvndo fvnd vilia,
þann mvntv þrec drygia,
þat er þer scyldara.“

Þorr qvaþ:

49. Meþr þv at mvnnz ráþi,
sva at mer scyldi verst þiccia,

39, 1. þat ę A; ę þer R (eller mulig þat; ti þer og þat ere ofte vanskelige at skjelne fra hinanden i R). — 4. hafdac R; hafða A. — 5. ogðo (ikke ogdo) mer iarnlvrki R; i A var først skrevet ægða æc þeim iarnlvrki (med Accent over æ i ægða), men Skriferen har selv rettet æc þeim til mer. — 7. h. v. m. h. RA.

40, 1. varo R; var A. — 2. gorðiz R; gerðiz A. — 3. Accent over ę i gnęfa R. — gvnnsfana R; gvnfana A. Ordet skrives af Udgg. med á, men de andre germaniske Sprog vise, at kort a her er det oprindelige.

41. Rimordene ere, hvis Teksten er rigtig, þess og þv. — 2. olivfan, saa K. M. R synes at have oluban, dog er u og b utydelige og især u usikker; oliýfā A.

42, 1. 2. scal þer þat þa mvnda R; scal þer mvnda A. — 4. sætta R; sætt hafa A.

43, 3. 4. aldri hin hnæfligri A; aldregi hnófligri R og Udgg.

44, 1. m̄m R, mangler i A. — Stavrim mangler, ti ec kan her neppe være Rimord, og jeg formoder derfor ýtom istedenfor monnom. — 2. enom R; hinvn A. — 3. hægom, saaledes ændret for Stavrimets og Meningens Skyld. skągv A; scogō R. scógom Udgg.

45, 1. 2. Rimordene ere gefr og gott. — 2. dysivm A; dysiom R. — 3. þer, saa K. M.. Det er tvilsomt, om der i R skal læses þer (þer) eller þat; Ordet mangler i A. — hæga, saa ændret; skoga R; skoga A.

46, 2. vm R, mangler i A. — far R; fār A.

47, 4. 5. v. h. hygg ec | þic ępa m. Udgg. — 5. þik æpa mvno A; at þv ępa mynir R.

48, 1. hó R; ho A. Jeg kan ikke ret forklare denne Sideform til hór Lokas. 54: jevr. dog hór Lokas 30, hóss Lokas. 33. — 2. m̄do R; m̄tv A.

halr enn hvgblápi!

hygg ec, at þv lívgir.“

Hárbarðr qvaþ:

50. „Satt hygg ec mic segia,
seinn ertv at for þinni,
langt mündir þv nv cominn, Þorr!
ef þv litvm fyrir.“

Þorr qvaþ:

51. „Hárbarðr enn ragi!
heldr hefir þv nv mic dvalþan.“

Hárbarðr qvaþ:

52. „Asaðórs hvgða ec
aldregi munda
glepia fehirði farar.“

Þorr qvaþ:

53. „Raþ mæn ec þer nv raþa:
ró þv hingat batinom,
hettom hetingi,
hittv fæþvr Magna!“

Hárbarðr qvaþ:

54. „Farþv firr svndi!
þer scal fars synia.“

Þorr qvaþ:

55. „Visa þv mér nv leipina,
allz þv við mic eigi vm vaginn
feria!“

Hárbarðr qvaþ:

56. „Litip er at synia,
langt er at fara:
stund er til stocsins,
ænnor til steinsins,
haltv sva til vinstra vegsins,
vnz þv hittir Verland.
Þar mæn Fiorgyn
hitta Þór son sinn,
oc mæn hon kenna hanom att-
vnga bratir
til Opins landa.“

Þorr qvaþ:

57. „Mvæn ec taca þangat i dag?“

Hárbarðr qvaþ:

58. „Taca við vil oc erfipi:
at vprennandi solo
er ec get þána.“

48, 3. mæntv RA. — 4. scyldara R; skyldra A.

49, 1. mænnz R = mæn A.

50, 1. mic R; þic A. — 2. at fór R = atfor A. — 3. Efter langt er først skrevet la i R, men dette er af den gamle Skriver underprikket som urigtigt. — Þorr mangler i A.

51, 2. dvalþan R; dvalit A.

52, 1. Asa þórs hvgða ec R; Asa þor (Dat.) æk hvgða A. — 3. fehirði R; fæhirði A. Eg. formoder med stor Sandynlighed fæhirði, en Ferjemand. Den samme Forveksling forekommer i Hskr. fra 15de Aarh. af s. af Flóres ok Blakfúr (Ann. f. nord. Oldk. 1850, S. 32, Ann. 2).

53, 3. hætingi A (ikke hætingi); hættingi R. hœta, true, skrives ligeledes ofte hœtta, hætta; jeft. norsk hytta.

54, 1. farþv firr R; far þv fra A.

55, 1. nv mangler i A. — 2. mic eigi vm R; mik nv eigi of A.

56, 1. ær at synia A; er synia R, og saa Rask, der forstaar synia som Gen. pl. af syn. — 2. er (ikke ær) at R =

ær at A. er-at fara Rask, der forforstaar fara som Gen. pl. af för. — 3. stocsins R; stoks A. — 4. til steisins R; ær til stæins A. — 5. vegsins R; væg^S A. — 6. ver land R; val land A. — 7. mæn R; mæn A. — 7. fiörgyn R. — 9. mæn RA. — 10. opis R.

57. Danner dette Vers Rim med første Linje af V. 58, og er taca Rimord? eller mangler Stavrim? — Mvæn R; Mæn A. — Foran þangat er he underprikket i R; Skriveren havde først skrevet heþan, men rettede saa Feilen. — idag R; a dægi A.

58, 1. erfipi R; við ærfipi A. — Udgg. sætte intet Skilletegn efter erfipi. — 2. vprænnandi A; vprærandi R og Udgg. — Efter solo sætte Udgg. Komma. — 3. Mangler Stavrim eller er ec Rimord? — 3. þána R; þa na A. — þána tager jeg med Eg. som Verbum „tæ“; Ordet bruges endnu i Bergens Stift (i Formen taana), og er dannet af þeyja, þáinn (endnu i Berg. St. taæn), som æ. dāna af deyja, dāinn. — K. M. læse þá ná, og Keyser forklarer geta ná = geta nær, formode rigtig.

Þorr qvaþ:

59. „Scamt mvn nv mál occat,
allz þv mer scøtingo einni svarar;
løna mvn ec þer farsynion,

ef við finnomc i sinn annat.“

Hárbarðr qvaþ:

60. „Farþv nv þars
þic hafi allan gramir!“

59, 1. okkat A; occat vera R. — 2. allz þv mer scøtingo einni svarar R; ær þv vill scøtingv æinni svara A. — 4. finnomc R; finnmz A.

60. A har foran dette Vers H. q. — R har derimod farþv med liden f og tillægger altsaa Thor disse to Linjer. — 1. farþv

R; far þv A. — 2. allan R; allir A. Begge Læsemaader give rigtigt Udtryk. Jfr. tröll hafi Tréfót allan Grett. Cap. 4; hafi þik allan tröll Fms. VI, 216; derimod: Fari þér i svá gramendr allir, Dropl. S. 23; taki nú allar gramir við hánun, Flóam. S. 147. 180.

HÝMISKVIÐA.

1. Ar valtiðar
veipar námo
oc svmbisamir,
aþr saþir yrþi,
hristo teina
oc a hlæt sa,
fyndo þeir at Egis
ærcost hvera.

2. Sat bergbvi
barniteir fyrir
mioc glier megi
miscorblinda;

leit i øgo
Yggs barn i þrá:
„Þv scalt asom
opt svmbi gora.“

3. Avnn fecc iotni
orþboginn halr,
hvgdi at hefndom
hann næst við goð;
bað hann Sifnar ver
ser fœra hver:
„þannz ec ællom ol
yðr of heita.“

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R og i A. — Overskriften hymis kvæða med rødt Blæk i A; i R med rødt Blæk þorðro midgarz orm. — Hýmír maa skrives med y, da hám har lang Vokal, se f. Eks. SnE. I, 498; Skóldhelga rim. 15, 10.

1, 1. valtiðar R; valtiðar A. — 2. veipar R; væiðar A. Paa Grund af det følgende aþr saþir yrþi, fœr de bleve mætte, af saðr = got. saþs (ikke Pf. Pop. af seðja), synes veipar námo at maatte forklares: de toge sin Fangst, de begyndte at fortære sin Fangst. Rask formodede skarp-sindig verþar námo, men nema styrer kun i Forbindelse med staðar Genitiv. — 3. svmbi samir R; svmbisamir A, som det synes; A har her en eiendommelig Bogstav (b, hvis Langstav er krummet ovenif), som jeg har antaget for en Sammenligning af b og l. — 6. hlæt R; hlæt ogsaa A, ikke hlautum. — 8. hvera R og Udgg.; hveria A (ikke hverra). Jeg kan ikke forklare mig nogen af disse to Læsemaader; den almindelige Oversættelse „De fandt hos Øger Mangel paa Kjædler“ er ikke rigtig. ærcost maa nemlig efter Svend Grundtvigs Bemærk-

ning her, som ellers, betyde „rigt Forraad“; Betydningen „Mangel“ har Ørðdet aldrig. (Eg. anfører Ørkosta i Bet. „Mangel“ af Hænsa-Þór. s., men denne Læsemaade nævnes ikke i Ísl. ss. II, 134, hvor Udg. og de fleste Hækk. have Ørkola.) Guderne maa have rystet Tene, for at komme efter, hvor de kunne faa noget at drikke. Og naar de, efter at Fretten er endt, vende sig til Øger og forlange Drikke af ham, saa maa det være, fordi de have faat vide, at han har rigt Forraad af det, som behøves til at lave Øl af. Jeg formoder derfor: ærcost vera. Eller: ærcost hverian? Gunn. Pálsson formoder i L. 7 fyndot istedenfor fyndo.

2, 3. glier R; likr A. — 4. miscorblinda R; miskor (ikke: miskæ) blinda A. Rask og Finn Magnussen formode mistorblinda. Jfr. oldeng. his eágan mistredon, der lagde sig som en Taage for hans Øine. — 8. gora R; gœfa A (vistnok Feil for gœrfa). Jfr. Lokas. V. 65, L. 3.

3, 8. hefndom, saa ændret; hefndom R; hæfnd A. — 7. 8. þann ec ællom ol yðr of heita R; þann ær øllvm yðr ol of hæiti A.

4. Ne þat matto
mérir tífar
oc ginnregín
of geta hvergi,
vnnz af trygðom
Tyr Hlorriþa
astrap mikít
einom sagdi:

5. „Byr fyr æstan
Eilivága
hvndviss Hymír
at himins enda;
a minn fapír
mopvgr ketil,
rvmbvrgðinn hver,
rastar divpan.“

Þorr qvaþ:

6. „Veiztv, ef þiggíom
þann lægvelli?“

Tyr qvaþ:

„Ef, vinr! velar
viþ gorum til.“

7. Fóro drivgom
dag þann fram
Asgardi fra,
vnz til Egils qvomo;
hirði hann hafra
hornagfgasta,
hvrfo at hávlo,
er Hymír átti.

8. Mægr fann æmmo
mioc leiþa ser,
hafði hafða
hvndrvð nío;
enn ænnor gecc
algvillin fram
brónhvit bera
biorveig syni:

9. „Átniþr iotna!
ec vilíac ycr
hvgfvlla tvá
vnd hvera setia;
er minn frí
mærgo sinni

4, 3. oc í R og í A, betegnet ved $\mathfrak{z}$; intet af Hskrr. har né, som alle Udgg. her læse. I L. 1 er ne vel = got. ni, non, og ikke = got. nih, neque. — 3. ginnregín A; ginregín R. — 4. Efter geta er í R først skrevet motti, men dette er af den gamle Skrivers selv underprikket som urigtigt. — 8. einom R; æinvm A. Gunn. Pálsson formodede einn vm; men unødvendigt.

5, 7. rvm brygðinn R; rvm brygðan A, hvilket Eg. forklarer af brugga.

6, 1. Overskriften Þorr qvaþ mangler i R og A. — 3. Tyr qvaþ mangler i R og A. Rask tager ogsaa L. 3. 4 som Thors Ord. — ef (æf) er i R og A skrevet med liden e (æ) og intet Punctum sat foran. — 3. vinr R; vinir A. — 4. viþ R; vitl A. — 4. gorum R; giorfvm A.

7, 1. fóro med liden f R og A derforan ikke Punctum i A; Hskrr. begynde altsaa her ikke et nyt Vers, heller ikke Udgg., der lade V. 6 gaa til qvomo. — 1. drivgom R; drivgra A, dog er jeg ikke vis paa, at Forkortningstegnet her skal opløses ra. (M. læser i A drivgan.)

— 2. dag þann fram R; dag fraliga A. — 4. egils qvomo R og M.; ægis komv A og K. Rask. Her menes rimelig den Jotun (hraunbúi Hým. 38) eller Bonde, som er Fader til Thjals og Roskva (sefr. SnE. I, 142) og hos hvem Thor lader sine Bukke blive tilbage. Om egils eller ægis er det rette, vover jeg ikke at afgjøre. — 5. Hirði med stor H og derforan Punctum i RA; ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som de ende med hvndrvð nío.

8, 1. mægr R og mœgr A med liden m. — 1. qmmv A; ámo R. ámo Rask, sefr. SnE. I, 552, 3. — 4. hvndrvð R. — 5. Emm med stor E i R og Ænn med stor Æ i A, i begge Hskrr. med Punctum foran; ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som K. og Rask slutte med hvera setia.

9, 1. át niþr med liden á, dog derforan Punctum i R; atniþr med liden a og derforan ikke Punctum i A. Heller ikke K. og Rask begynde her et nyt Vers. — 3. hvgfvlla er feilagtig skrevet to Gange i R. — 5. Er med stor E og derforan

glæggv við gesti,
geyrr illz hvgar.“

10. En vascapadr
varþ síþvinn
harðráþr Hymir
heim af veiþom;
gecc inn i sal,
glvmpo ioclar,
var karls, er com,
kinnscoqr frörinn.

Frilla qvaþ:

11. „Verþv heill, Hymir!
i hvgom goþom,
nv er sonr kominn
til sala þinna,
sa er við vettom
af vegi longom;
fylgir hánom
hroþrs-andscoti,
vinr verliða,
Vęorr heitir sa.

12. Sé þv, hvar sitia
vnd salar gaffi!
sva forþa ser,
stendr söl fyrir.“

Svndr stæcc svla
fyr sión iotvns,
enn aþr i tvæ
áss brotnaþi.

13. Stvcco atta,
en einn af þeim
hverr harðsleginn
heiðl, af þolli;
fram gengo þeir,
enn forn iotvnn
sionom leiddi
sinn andscota.

14. Sagðit hanom
hvgr vel þa,
er hann sa gygiar gröti
a golf kominn;
þar varo þiorar
þrír of teknir,
bað senn iotvnn
sioþa ganga.

15. Hvern leto þeir
hæfði scemra
oc a sæyþi
síþan báro;
át Sífiar verr,

Punctum i R og A. Ogsaa K. og Rask begynde her et nyt Vers, som de ende med heim af veiþom. — 5. fri R; fadir A. fri skrives rigtig med lang Vokal, da det er sammentrucket af frii. — 8. geyrr illz R; gerr illz A. — geyrr er at forklare af en ældre Form garvis; se Lyngbys ypperlige Bemærkninger i Tidsskr. f. Phil. II, S. 304 f. — 8. hvgar R.

10, 1. en med liden e og derforan ikke Punctum i R; enn med liden æ og derforan ikke Punctum i A. Heller ikke K. og Rask begynde her et nyt Vers. — 2. síþvinn R, mangler i A. — 5. Gecc med stor G og derforan Punctum i R og A. Ogsaa K. og Rask begynde her et nyt Vers, som K. ender med frörinn, Rask med sala þinna. — 6. glvmpo R; glvmdv A. — 8. frörinn R; frerinn A.

11. Overskriften Frilla qvaþ mangler i R og A. Jfr. 30, 2. 9, 5. — Dette Vers

maa ikke med K. tillegges den gamle Troid-kjærling. — 1. verþv med liden v og derforan Punctum i R; ver þv med liden v og derforan ikke Punctum i A. — 3. sonr, saa ændret; sonr R (ikke sonr); son A. — 3. komifi A; komi R. — 8. hroþrs andscoti R (d. e. famosus hostis); hroðrs andskota A. — 9. vinr R; vin A. — 9. ver liða R; verliða A. — 10. vęorr R med Accent over ę.

12, 3. forþa ser R; forþaz A. — 4. söl R; sol A. — 5. svndr med liden s i RA. — 5. svla RA. — 7. tvæ R = t v A.

13, 5. þeir mangler i A. — 6. Ogsaa A i to Ord: forn iotvnn. — 8. andskota A; annscota R.

14, 3. hann mangler i A. — 3. gygiar, saa ændret; gyiar RA (ikke gygiar i R). — 3. gröti R med Accent over ę; gæti A. — 4. komifi A; komi R. — 7. senn R; svn A.

aþr sofa gengi,
einn með ællo
eyxn tva Hymis.

16. Þótti három

Hrúngnis spialla
verþr Hlórriða
vel fvlmicil:

„Mvnom at apni
æþrom verþa
viþ veiðimat
ver þrír lífa.“

17. Veorr quaz vilia
a vág róa,
ef baðlr iotvnn
beitor gefi.

Hymir qvaþ:

„Hverf þv til hiarþar,
ef þv hvg trvir,
briotr bergdana!
beitor sokia.

18. Þess vènti ec,

at þer mynit
ægn af oxa
æþfeng vera.“
Sveinn sysliga
sveif til scógar,
þar er vxi stop
alsvartr fyr.

19. Brætt af þióri
þvrs ráþbani
hatvñ ofan
horna tveggja.

Hymir qvaþ:

„Verc þiccia þin
verri myclo,
kiola valdi!
enn þv kyrð sitir.“

20. Bað hlvnngota
hafra drottinn
átrvnn apa
vtarr fõra;
enn sa iotvnn

15, 8. eyxn tva R; yxn .II. A.

16, 7. veiði mât R.

17, 1. quaz R; .q. A. — 5. Overskriften Hymir qvaþ mangle i R og A. — 5. hverf þv A; hverfo R. — 5. hiarþar R; hiarðar A, først var her skrevet hallar, men dette er af den gamle Skriver selv rettet.

18, 1. vènti ec R; vèntir mik A. — 2. mynit, saa ændret; mýni R; mvnit A. myni Udgg. Naar Hymer lige i Foreeien siger: hverf þv til hiarþar, ef þv hvg trvir, . . . beitor sokia, saa ligger heri tydelig, at han ansér det for et svært Stykke Arbeide for Thor; og da passer myni slet ikke; ti Ordene ef þv hvg trvir tale imod at forstaa V. 18, 1-4 som Ironi. Ligeaaalidt stemmer myni med Joitnens Udraab i V. 19: Vere þin — kyrð sitir. Det er aabenbart, at Hymer havde tænkt, at Thor ikke skulde faa Bugt med Tyren. — 3. ægn af oxa R; ogn at vxa A. — 7. vxi, saa RA.

19, 2. ráþ bani R. þvrs-ráþ-bani Rask som ét Ord. — 5. Overskriften Hymir qvaþ mangle i R og A. — 7. myclo R; miklv A. — 8. kiola R og A (af kjóll, ikke af kjölr).

Mellem V. 19 og 20 maa vistnok, som og Finn Magnussen mener, noget mangle. Jfr. Sn.E. I, 168, der for denne Mythe har benyttet en anden Kilde end Hýmiskviða: Þá snerist Þórr á braut þangat, er hann sá ðxnaflokk nokkvorn, er Ýmir átti; hann tók hinn mesta uxann, er Himinhjótr (saa W) hét, ok sleit af höfuðit ok fór með til sjávar; hafði þá Ýmir út skotið nökkvanum. Þórr gekk á skipit ok settist í austrdrúm, tók tver árar ok reri, ok þótti Ými skriðr verða af röðri hans. Hýmír (W overalt Ýmir) reri í hálsinum fram, ok sóttist skjótt röðrinn; sagði þá Hýmír, at þeir váru komnir á þær vastir, er hann var vanr at sitja ok draga flata fiska; en þórr kveðst vilja róa myklu lengra, ok tóku þeir enn snertiröðr; sagði Ýmir þá, at þeir váru komnir svá langt út, at hætt var at sitja utarr fyrir Miðgarðsormi, en þórr kveðst mundu róa enn um hríð, ok svá gerði hann, en Hýmír var þá allakástr.

20, 1. hlvnngóta R. — 2. drottinn R; drottin A. — 3. át rvnn R (d. e. átrunn); atz rænn A. — 4. færa A = fora R.

sina talþi
litla fysi
at róa lengra.

21. Dró meirr Hymir
moþvgr hvali
einn a ængli
vpp senn tvá;
enn aprt i scvt
Ofni sífiapr
Veorr við velar
vað gorti ser.

22. Egndi a ængvi
sa er ældom bergr
orms einbani
vxa hofdi;
gein við agni
sv er god fiá
vmgiorþ nedan
allra landa.

23. Dró diarfliga
dapracr Þorr
orm eitrfán
vpp at bordi;
hamri knípi
hafíall scarar
ofíótt ofan
vlfis hnitbroþvr.

24. Hreingalcn hlvmþo,
en hælcn þvto,
for in forna
fold æll saman,
sæcpiz síþan
sa físcr i mar.

25. Oteitr iotvnn,
er þeir aprt réro,
sva at ár Hymir
ecci mælti,
veifþi hann rþpi
vedrs annars til.

Hymir qvaþ:

26. „Mvndo vm vinna
verc halft víþ mic,
at þv heim hvali
haf til þqiar,
eþa flotbrvsa
festir occarn?“

27. Gecc Hlorriþi,
greip a stafni,
vatt meþ æstri
vpp lægfáki;
einn meþ árom
oc meþ æstscoto
bar hann til þqiar
brimsvín iotvns

taldi
6. talþi R; millði A.

21, 1. meirr A; mörtr R og saa Udg.
Jeg har ikke optaget mörtr, da der til
Hymir staar et andet Adjectiv moþvgr.
— 4. vp senn tvá R; vpp sænn .e. (d. e.
eða) tea A. — 5. scvt R. — 8. gorti
R; gerði A.

22, 3. einbani A; eix bani R. — 5.
agni A; ængli R. — 6. fiá eller fia? R;
fia A. — 7. vmgiorþ R; vm gerð A.

23, 1. diarfliga R og A; i R var egent-
lig skrevet diafliga, men over Linjen er
sat til en utydelig r. — 6. scárar R.

24, 1. hlvmþo R; hvtv A, d. e. hrvtv.
— 2. hælcn R; hólkn A. — þvto R.
— 5. sæcpiz R; sþktiz A.

25, 1. oteitr med liden o og derforan
ikke Punctum i R og A. — Skulde der
kanske mangle to eller fire Linjer foran
dette Ord? — 3. ár, saa RA. — Gunn.
Pálsson formodede ord. — 5. rþpi R;
ræði A (ikke: ræder).

26. Overskriften Hymir qvaþ mangler
i R og A. — 1. Mvndo vm R; Mvndv
of A. — I vinna er a skreven til over
Linjen i R — 4. þqiar R; bæar A.

27, 4. vpp A; vp R. — Udg. sætte
Komma eller intet Tegn efter lægfáki,
derimod Semikolon eller Kolon efter æst-
scoto. I R staar foran einn Punctum,
derimod intet Tegn foran bar; A inter-
pungerer paa intet af disse to Steder. —
6. oc meþ æstscoto R; ok æstkotv A.
(ikke austkatu). — 7. þqiar R; bæar A.

oc holtriða
hver i gegnom.

28. Oc enn iotvnn
vm afrendi
þragirni vanr
við Þór senti;
qvapst mann ramman,
þott róa kynni
kræptvrligan,
nema kalc bryti.

29. Enn Hlorriði,
er at hændom com,
brátt lét bresta
brattstein i tvæ;
slo hann sitiandi
svlor igognom,
baro þo heilan
fyr Hymi siþan.

30. Vnz þat in friða
frilla kendi
ástráp mikit

eitt er vissi:

„Drep við hárs Hymiss!
hann er harðari
costmoþs iotvns
kalci hveriom.“

31. Harþr reis a kné
hafra drottinn,
forþiz allra
i asmegin;
heill var karli
hialmstofn ofan,
enn vínferill
valr rifnaþæ.

32. „Morg veit ec mæti
mer gengin fra,
er ec kalci se
yr kniam hrændit;“
karl ord vm qvað:
„knacat ec segia
aptr evagi,
þv ert, ælþr! of heitt.

9. hollt riða A; holtriba R (sic!), uden
Tvíl feilskrævet for holtriða.

28, 1. Oc enn (ikke ok et) iótunn R;
Enn ænn iotvnn A. — 2. vm afrendi R
(vm er skrevet over et udraderet Ord, der
maaske har været af); afafrændi A (d. e.
af afrændi), ikke apafrændi. inn afrendi
formoder Rask, men unødvendig. — 5.
ramman R; ram A d. e. raman. — 7.
kræptvrligan R; krøptvrligan A (ikke
køptvrligan, som angives hos M.) —
Jfr. ógurligr, steigurliga, tigurligr, ömur-
ligr o. fl. Rask: kræptvrligan.

29, 1. hloriði A; hloriði R. — 4.
itvæ (derefter er noget udraderet) R og
Udgg.; gleri A. Den sidste Læsemaade
er maaske den rette, ti det almindelige
i tvæ, der ogsaa forekommer i 12, 7,
kunde langt lettere komme ind istedenfor
gleri, end omvendt. — 6. igognom R;
igægnvm A.

30, 1. hin friða A; iþ friða R. —
2. kendi R; kendi A. — 5. við hárs
hymi⁸ R; við hymis A. — 7. cost moþs

R; kostmoðr A, vel feillæst for kostmoðr.
— 8. hveriom A; hverio R.

31, 1. reis mangler i A. — 3. færðiz
A = forþiz R. — 3. allra RA; adverbial
Genitiv. allr Rask. — 7. vínferill R;
vínferils A. — 8. rifnaþæ R = rifnaði A.

32, 3. ær æc A; ec R (uden er). — 4.
yr kniam hrændit R. Jfr. Flóam. s. (Vigg.
Udg. i Fornögur, S. 153): áfall et niunda...

sló... þorfinn ór knjám honum. ¹ (d. e.
firi) kniam rvndit A. — 5. Denne Linje
forstaar F. Magnusen som direct Tale:
Gubben (jeg) gav sit (mit) Ord. — 5.
qvað R; kvat A. — 7. evagi R; evagi A. —
8. þv ert ælþr of heit R; þv ær (ikke þvær)
qldr of hæitt A. heitt Rask; hætt M. —
Heis Læsemaaden i A er rigtig, maa de
3 sidste Linjer med F. Magnusen for-
klæres: Jeg kan ikke tage mit Ord tilbage;
du, Drik! er for hed. Med segia aptr
jevfr. mæla aptr Bandam. s. S. 33 (Friðr.
Udg.) og segja aptr friði Gulaf. i Norg.
gl. Love I, S. 103. Den sidste Linje
indeholder da en ordspreglig Talemaade,

33. Þat er til costar,
ef coma mættip
ýt or óro
ólkiól hofi.“
Tyr leitapi
tysvar hrøra,
stoþ at hváro
hverr kyrr fyr.

34. Fadir Mópa
fecc a þremi
oc igeonom steig
golf niþr i sal;
hóf ser a hæfuf vp
hver Sifiar verr,
enn a hælom
hringar scvillo.

35. Foro lengi,
aðr lita nam
aptr Opins sonr
eino sinni;
sa hann or hreysom

meþ Hymi æstan
folcdrott fara
fiolhæfðaþa.

36. Hóf hann ser af herðom
hver standanda,
veifði hann Miollni
morðgiornom fram
oc hránnhvali
hann alla drap.

37. Foroð lengi,
aptr liggia nam
hafr Hlorriða
halfdæþr fyr;
var scirr scækvls
scacer a banni,
enn þvi inn lēvisi
Locí vm olli.

38. Enn er heyrð haðð,
— hverr kann vm þat
godmalvgra
gorr at scilia? —

omirent som: Det var en altfor bedsk
Drik, som der isjænkedes mig. Det vilde
vel være altfor dristigt at gjætte paa:

knacat ec segia
aptr gvaði
þvi er ec aðr of hét
eller noget lignende.

33, 2. mættip R; mættir A. — 3. óro
R; varv A. — 4. ol kiól R med Accent
over o. — 6. I hrøra er Accent over o i R.

34, 3. steig R; stoð A. — 4. isal R;
a sal A.

35, 1. Foro RA. Foroð Gunn. Pálsson og
Rask, hvilket vel er det rette, jefr. 37, 1. —
2. nám R. — 3. opis sonr R; obins.s. A. —
7. folcdrott A; fole drot R. — 8. fiolhæfðaþa
A; fiolþ hæfðaþa R. fjöldhöfðaþa M. Rask.
Jfr. fjölvinjadr SnE. I, 654.

36, 4. morð giornom R; morðgiornvm
A. — 5. hravnheali A; hránnhvali R, der
vistnok er en Skrivefeil for hránnhvala,
som Rask optager. Jfr. Jotunnavnet Hvalr
SnE. I, 549. I Flertallet har hvalr vist-
nok ogsaa ellers hvalar, Acc. hvala; men
se 21, 2. 26, 3. — 6. Herefter optager
K. og Rask fra nogle Papirafskr.::

er með Hými
eptir fóru.

37, 1. Foroð R; Forvt A. — 3. hlor-
riða A; hloriða R. — 5. scirr R; skirr A.
Jeg tror med Rask, at scirr er en Forvansk-
ning af scgr eller scgrt. „Gunn. Pálsson
útlegr [skirr] skirrandiz (skökulinn), en
þá ætti maðr að lesa skiarr o: styggr,
ædr, og þykir það enþá ecki eiga við
hálfdaðan hafr, miklu einfaldara verðr:
var skökuls-skær (o: hafrinn) skækr á
banni“ (Rask). Eg. tager scirr som Side-
form til scgr. — 6. skakkt A; scacr R,
hvilket blot er en anden Skrivemaade.
scacer betyder her „halt“, jefr. SnE. I,
142: var þá annarr [hafr] halttr eþtra fæti;
det er samme Ord som skr. khanja-s, af
Urformen skanga-s, jefr. gr. *σχάζω*. —
6. a baxi A = abaði R. Eg. forstaar
baxi som Sideform til beini; bedre er det
da at ændre beini. Neppe af bann,
Hindring. — 8. vm R; of A.

38, 1. er R; þer A. — 2. vm R;
of A. — 3. godmalvgra vel snarere af
göð, end med M. af göðr. — 4. görr R;

hver af hránbúa
hann lán vm fecc,
er hann bæði galt
born sin fyr.

39. Þrottáflvgr kom
a þing goda

oc hafdi hver,
þannz Hymir atti;
enn vear hverian
vel scola drecca
álfir at Egis
eitt hærmeitiþ.

giðrr A. -- 6. vm R; of A. — 7. er
hann bæði galt R; hann gallt bæði A.

— 8. ^v F R d. e. fyr; fyrir A.

39. þrott áflvgr R = þrott oflvr A.

— 4. þannz R; þanz A. — 5. vear R;
vear A. — 7. álfir R; ofldr A. — 8. eitt
hærmeitiþ R = eitt hørmeif A (ikke
hørmeirr).

L O K A S E N N A.

Fra Egi oc godom.

Egir, er ædro nafni het Gýmir, Fenrisvlfr sleit hænd af hanom, 10
hann hafði bvit asom æl, þa er þa er hann var byndinn. Þar
hann hafði fengit ketil inn micla, var Niorþr oc kona hans Scadi.
sem nv er sagt. Til þeirrar veizlo Freyr oc Freyja. Viðarr son
com Opinn oc Frigg kona hans. Opins. Loki var þar. Oc pion-
Þorr com eigi, þviat hann var vstomenn Freys Beyggvir oc Beyla. 15
i æstrvegi. Sif var þar kona Þors. Mart var þar asa oc alfa.
Bragi oc Þvinn kona hans. Tyr Egir atti tva pionvstomenn:
var þar, hann var einhendr: Fimafengr oc Elder. Þar var lysi-

Dette Digt er blot bevaret i R. V. 21, L. 1-2, V. 47, L. 3 og V. 29, L. 4-6, anføres i SnE. forenede til ét Vers.

Overskriften loka senna i R med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1. — Overskriften Egisdrekka findes ikke i R, men kun i Papirafskrr. og er derfra optagen i Udg.; den er nærmest Overskrift til den prosaiske Indledning. Papirafskrr. give Digtet ogsaa Navnet Lokaglepsa. — Overskriften fra egi oc godom med rødt Blæk i R, nu meget afbleget.

Med den prosaiske Indledning jeffr. Prosastrykket i SnE. I, 336: Egir sótti heimboð til Ásgarðs, en er hann var búinn til heimferðar, þá bauð hann til sín Óðni ok öllum ásum á þriggja mánaða fresti. Til þeirrar ferðar varð fyrst Óðinn ok Njörðr, o. s. v. — Indledningen til Digtet er vistnok, som Ordene „þa er hann hafði fengit ketil inn micla, sem nv er sagt“ vise, forfattet af Samleren (eller Ordneren) af de forskjellige Kvad. Bergmann (Pœm. Isl. 310 f.) og flere have med rette bemærket, at den i flere Henseender aldeles ikke passer til Digtet: med dette lader det sig umulig forene, at Loke før Samtalen med Elder har været sammen med Æserne i Ugers Hall,

har dræbt Fimafeng, og saa er bleven jaget bort af Æserne. SnE. (I, 338) sætter Drabet paa Fimafeng efter Trætten med Guderne: þá sennit Loki þar við öll goð ok drap þræl Egis þann er Fimafengr hét.

1. nafni, *Ændring for nati R. — 5. ofþi R. — 10. hánd R. — 11. byndis R. — 14. ofþis R. — 15. Beyggvir, saa R her og 45, 1; derimod foran V. 43 og i 46, 1 Byggvir, og i 56, 2 Gen. Byggviss. — Den første Skrivemaade synes at være den retteste, ti Bøggvir, Tilnaen til Klauve, der omtales i Searfdæla s. (Isl. ss. 1830, II), maa være det samme Navn. ey er da her, som ofte, = ø, der, som Lyngby i Tskr. f. Phil. II, S. 304 først har vist, er Omlyd af a, hvor der kræves u- og i-Omlyd paa én Gang, og som altsaa fremkaldes af Lydforbindelsen -vi eller -vj; forskjellig herfra er u-Omlyden af a (ö, q). Byggvir forholder sig til Beyggvir, som gutn. yxi til oldn. eyxi. Tør man minde om Anglernes mythiske Beow, Sceldwas (Skjolda) Søn? jeffr. oldeng. gleaw = oldn. glægr. — 18. Fimafengr R tydelig her, ligesom nedenfor Fimafeng. — Efter den A. M. Udg. af SnE. (I, 338) skal det være teilsomt, om der i rW staaer Fimafengr eller Funafengr. Det*

gvíl haft fyrir eldz liós; sialft barsc þar æl; þar var grípastadr micil.
 Menn lofoðu mioc, hversu goðir þionvstomenn Egis voro. Loki
 5 matti eigi heyra þat oc drap hann
 Fimafeng. Þa scóco gisir scioldo
 sina oc opþo at Loca oc elto hann
 bræt til scogar, enn þeir foro at
 drecca. Loci hvarf aprt oc hitti
 10 vti Eldi; Loci qvaddi hann:

1. „Segðv þat, Eldir!
 sva at þv einvgi
 feti gangir framarr:
 hvat her inni hafa
 at ælmáalom
 sigtifa synir.“

Eldir qvaþ:

2. „Of vapn sín dōma
 oc vm vigrisni sina
 sigtifa synir;
 asa oc alfa,
 er her inni ero,
 mangi er þer i orði vinr.“

Loci qvaþ:

3. „Inn scal ganga
 Egiss hallir i
 a þat svmbt at siá;
 ioll oc áfo

fōri ec asa sonom
 oc blend ec þeim sva meini miop.“

Eldir qvaþ:

4. „Veiztv, ef þv inn gengr
 Egis hallir i
 á þat svmbt at sia,
 hropi oc rōgi
 ef þv eyss a holl regin,
 a þer mvno þv þerra þat.“

Loci qvaþ:

5. „Veiztv þat, Eldir!
 ef við einir scolom
 sáryrdom sacaz,
 æþigr verþa mvn ec
 i andsvorom,
 ef þv mēlr til mart.“

Sípan gecc Loci inn i hællina.
 Enn er þeir sa, er fyrir varo, hvert
 inn var kominn, þægnþo þeir
 allir.

Loci qvaþ:

6. „Þyrstr ec com
 þessar hallar til
 Loptr vm langan veg,
 aso at biþia,
 at mer einn gefi
 mēran drycc miaðar.

sidste foretrække Gunn. Pálsson, J. Grimm
 o. fl. Men Fimafengr kan vel forklares
 af fimr; Vokalen a maa vel her opfattes
 ligesom i hvitabjörn, hvítarðir og lign.
 Former. — 1. liós R. — 1. Sialft
 med stor S og derforan Punctum i R.
 — 2. árl R. — 6. gisir R. — 10.
 qvaddi, saa ændret; qvadi R.

1, 5. ælmáalom R.

2. R har i Margen ved dette Vers e,
 hvorefter q. er bortskaaret, ved V. 4 e. q.
 — 1. sín R. — 6. Rimordene ere orði
 og vinr. Enten maa udtales uinr med
 Gunn. Pálsson o. fl. eller ogsaa vörði.

3. Ved alle de Vers, som kvædes af
 Loke, har R vistnok i Margen havt 1. q.,
 som endnu staar ved V. 3. 5. 6, men

ved de fleste Vers er en Bogstav eller begge
 bortskaarne: ved V. 32. 36. 38. 40. 42
 staar 1. tilbage, ved V. 13. 15. 17. 20.
 22. 24 q, ved de ørige Vers mangler
 baade 1. og q. — 3. 1 i svmbt er skrevet
 til over Linjen i R, og Hage sat nede i
 Linjen, hvor den skal indføies. — 4.
 Foran ioll er noget udraderet i R. —
 6. mióp R.

4, 5. a holl, saa skrevet med Udgg.;
 aholl R, men heri er h halvt udraderet.

6, 1. R har þyrst med en Krølle efter,
 som almindelig betegner et eller is, men
 som her maa betegne r. Herefter maa
 man rette Anmærkning til Háv. 137, 5,
 hvor jeg nu med Tryghed læser dreckr.

7. Hvi þegit er sva,
þrvngin goð!
at þer mēla ne megoð?
sessa oc staði
velið mer svmbli at,
ęda heitiþ mic heþan!“

Bragi qvaþ:

8. „Sessa oc staði
velia þer svmbli at
ęsir aldregi;
þviat ęsir vito,
hveim þeir alda scola
gambansvmbli vm geta.“

Loci qvaþ:

9. „Mantv þat, Opinn!
er við i ardaga
blendom bloþi saman:
alvi bergia
letztv eigi mvrdo,
nema ocr vęri þaþom borit?“

Opinn qvaþ:

10. „Ristv þa, Vifarr!
oc lat vlfs fęþvr
sitia svmbli at,
siþr oss Loci
qveþi lastastaþom
ęgis hęzlo í.“

Þa stoþ Vifarr vp oc skencti
Loca; enn aþr hann drycci, qvaddi
hann asona:

11. „Heilir ęsir,
heilar asynior
oc all ginnheillog goð!
nema sa einn áss,
er innar sitr,
Bragi, becciom a.“

Bragi qvaþ:

12. „Mar oc męki
gef ec þer mins fiar
oc þotir þer sva bęgi Bragi:
siþr þv asom
ęfvnd vm gialdir;
gremþv eigi goð at þer!“

Loci qvaþ:

13. „Íós oc armbęga
mundv ę vera
beggia vanr, Bragi!
asa oc alfa,
er her inni ero,
þv ert viþ vlg varastr
oc sciarrastr viþ scot.“

Bragi qvaþ:

14. „Veit ec, ef fyr vtan vęrac,
sva sem fyr innan emc,
ęgis hęll vm kominn:
hęfęþ þitt bęra ec
i hendi mer;
litt [qveþ] ec þer þat fyr lygi.“

Loci qvaþ:

15. „Sniallr ertv i sessi,

7, 1. 2. Hvi þegit er | sva þ. g. *Udgg.*
8. **R** har i *Margen* udfor dette *Vers*
bra, hvorefter q er bortskaaret. — 4.
ęsir **R**. — 6. gamban svmbli i to *Ord R*;
i svmbli er skreven til over *Linjen* i **R**
og *Hage* aat nede i *Linjen*, hvor den skal
indsøies.

Første Bogstav i den Talendes Navn,
der i **R** har været skreven i *Margen*, er
ved *V. 9—31 incl. bortskaaren*; dog staar
i *Margen* ved de fleste af disse *Vers*
endnu q (d. e. qvaþ).

9, 2. Iardaga i ét *Ord R*.

10, 1. 2. Vifarr og vlfs ere *Rimord*;
man maa derfor udtale vults eller ogsaa

udtale *V* i Vifarr som *Vokal*. — 4. siþ
R, der ogsaa kunde oplæses siþan. —
4. 5. s. o. *L.* qveþi | lastastaþom *Udgg.*
som i 16, 4. 18, 1. Men jevr. 12, 4.

11, 1. ęsir **R**.

12, 4. siþ' **R**. — 6. gremþv som ét
Ord R.

13, 6. scót **R**.

14, 1. fyr, saa ændret; þyr **R** (ikke þvr).
— 3. Denne *Linje* er rimelig forvansket,
ti *Rimvægten* heiler ikke godt paa vm. —
5. Under mer staar i **R** en liden *Prik*,
som dog vistnok er tilfældig. — 6. qveþ
tilføiet efter *Gjætning*. Jeg forstaar
Linjen som: oc qveþ þat vera þer litt

scalatv sva gora,
Bragi beccscrætvþr!
vega þv gacc,
ef þv reiþr sér!
hyggz vetr hvatr fyrir.“

Íþvnn qvaþ:

16. „Biþ ec, Bragi!
barna sifiar dvga
oc allra oscmaga,
at þv Loca qveþira
lastastavfom
Egis hævlo í.“

Loci qvaþ:

17. „Þegi þv, Íþvnn!
þic qveþ ec allra qvenna
vergiarnasta vera,
sitztv arma þina
lagdir itrþvegna
vm þinn broþvrana.“

Íþvnn qvaþ:

18. „Loca ec qveþca
lastastavfom
Egis hævlo í;
Braga ec kyrrri
biórreifan;
vilcat ec, at iþ reiðir vegiz.“

Gefion qvaþ:

19. „Hvi iþ esir tveir
scolop inni her
saryrbom sacaz?

Loptci þat veit,
at hann leikinn er
oc hann fiorg avll fía.“

Loci qvaþ:

20. „Þegi þv, Gefion!
þess mvn ec nv geta,
er þic glapþi at geði
sveinn inn hviti,
er þer sigli gaf
oc þv lagdir lær yfir.“

Opinn qvaþ:

21. „Qrr ertv, Loci!
oc ærviti,
er þv fqr þer Gefion at gremi;
þviat aldar orlæv
hygg ec at hon æll vm viti
iafngorla sem ec.“

Loci qvaþ:

22. „Þegi þv, Opinn!
þv kvnnir aldregi
deila vig meþ verom;
opt þv gaft þeim,
er þv gefa scyldira,
enom slævorom sigr.“

Opinn qvaþ:

23. „Veiztv, ef ec gaf þeim,
er ec gefa ne scylda,
enom slævorom sigr:
atta vetr vartv
fyr iorþ neþan

fyr lygi; jefr. *Skirn. V. 10 L. 2*: mal
qveþ ec ocr fara. — litz ec þer þat
fyr lygi R; dette beholder K., som over-
sætter: *parum ego istuc tibi mentirer.*
M. ændrer litt til lit, der maatte betyde:
jeg udsér, tiltænker (dig det); men denne
Brug af lita kjender jeg ikke. Rask
ændrer litt til lyki.

15, 2. scalatv, saa R, ikke scalattv.
— 5. reiþr maa udtales vreiþr. — 6.
hvatr R.

17, 4. sitztv saa R, ikke sits þv. —

18, 6. reiðir maa udtales vreiðir. —

19, 1. esir R. — 4. Loptci, saa ændret

med Rask og M.; lopsci R. — 6. fiorg avll fía,
saa ændret efter Formodning af Eg. fiorg
vall (eller fiorgvall) friá (eller friá) R.
— fiorg efter Eg. d. s. s. god, jefr.
fjargvefr = gudvefr, Bj. s. Hít. Friðr.
Udg. S. 69 og fiarghvs i Atlakv. — Rask
og med ham M. læser fiorgavll friá; han
forstaar fiorgavll neutr. pl. = fjörgalli,
Død; men friá kan ikke være det samme
som frýja, og frjá, elske, passer her ikke.

21, 1. 2. ansføres ogsaa i SnE. (I, 84);
se Anm. til V. 29. — 1. ertv Loci Rr;
ertv nv Loki W; ertv nv opinn U. —
2. ærviti R.

kýr mólcandi oc cona,
oc hefir þv þar [born of] borit,
oc hvgða ec þat args aþal.“

Loci qvaþ:

24. „Enn þic síða koþo
Sámseyio í
oc draptv a vétt sem vaylor;
vitca lici
fórtv verþioþ yfir,
oc hvgða ec þat args aþal.“

Frigg qvaþ:

25. „Avrlāgom ycmom
scylit aldregi
segia seggiom fra,
hvat iþ esir tveir
drygdtv í ardaga;
firriz ę forn rāc firar!“

Loci qvaþ:

26. „Þegi þv, Frigg!
þv ert Fiorgyns męr
oc hefir ę vergiorn verip,
er þa Vea oc Vilia
leztv þer, Vipris qvęn!
bada i badm vm tekitt.“

Frigg qvaþ:

27. „Veiztv, ef ec inni ettac
Egis hāllom i
Baldri lican bvr:
vt þv ne qvqmır
fra asa sonom,
oc vęri þa at þer reipom vegit.“

Loci qvaþ:

28. „Enn vill þv, Frigg!
at ec fleiri telia
mina meinstafi:
ec þvi ręd,
er þv riþa serat
siþan Baldr at sāvlom.“

Freyia qvaþ:

29. „Qrr ertv, Loci!
er þv ydra telr
liota leiþstafi;
orlāg Frigg
hygg ec at aļl viti,
þott hon sialfgi segi.“

Loci qvaþ:

30. „Þegi þv, Freyia!
þic cann ec fvllgerva,

23, 6. cōna R. — 7. born of, tilsat med Rask efter 33, 6. Disse Ord mangle i R og i K. M. Hvis vi beholde Teksten i R, faa vi de daarlige Rimord þv og þar. — 8. aþal R.

24, 1. síða, saa ændret med Gunn. Pålason og Rask; síga R og K. M. — 5. fór tv R som to Ord. — 6. aþal R.

25, 1. Ávrlāgom R. — 5. iardaga R som et Ord. — 6. rāc R.

26, 1. Þegiþv R som et Ord.

27, 2. harllom behøver ikke at ændres til hāllom efter 10, 6. 14, 3. 16, 6. 18, 3; ti i 3, 2 og 4, 2 heder det Egis hallir i. — 4. qvqmır, saa R, ikke qvomır; dog er Hagen under o ufuldstændig. — 6. reipom maa udtales vreipom.

28, 4. ręd bør forstaaes som Præsens og ikke med Bergmann som Impf.

29, 4-6. Disse Linjer anføres i SnE. (I, 84) som anden Halvdel af et Vers,

der indledes med følgende Ord: Frigg er kona hans (d. e. Óðins), ok veit hon örlög manna, þótt hon segi eigi spár. Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfr við þann ás, er Loki heitir. Dette Vers meddeles der i følgende Form:

Qrr ertu, Loki!

ok Örviti,

hvi ne lezkattu, Loki?

Örlög Frigg

hygg ek at öll viti,

þótt hon sjálfgi segi.

Forfatteren af Gylfaginning, som her synes at have citeret feilagtig efter Hukommelsen, maa have sammenblandet V. 21, V. 47 og V. 29. — 4. Efter orlāg indskyder U manna, W vita. — 5. hygg Codd. af SnE.; hvg R. — 5. þav U urigtig for aļl. Med aļl viti jvfr. 21, 5, hvor der staaar aļl vm viti. — 6. þvi at henni sialfgi segir U urigtig.

era þer vamma vant:
asa oc alfa,
er her inni ero,
hverr hefir þinn hór verip.“

Freyia qvaþ:

31. „Flá er þer tvnga,
hygg ec at þer fremr
myni ogott vm gala;
reiþir 'ro þer ęsir
oc asynior;
hryggv mrvntv heim fara.“

Loci qvaþ:

32. „Þegi þv, Freyia!
þv ert fordøþa
oc meini blandin mioc,
sitz þic at brøþr þinom
stóþo bliþ regin,
oc mrvndir þv þa, Freyia! frata.“

Niorþr qvaþ:

33. „Þat er válitit,
þótt ser varþer
vers fái hóss eþa hvars;

hitt er vndr, er áss ragr
er her inn of kominn,
oc hefir sa born of borit.“

Loci qvaþ:

34. „Þegi þv, Niorþr!
þv vart æstr heþan
gisl vm sendr at goðom;
Hymis meyar hæfðo
þic at hlandtrogi
oc þer i mrvnn migo.“

Niorþr qvaþ:

35. „Sv eromc licn,
er ec varc langt heþan
gisl vm sendr at goþom:
þa ec mæg gat,
þann er mangi fiár,
oc þiccir sa asa iadarr.“

Loci qvaþ:

36. „Hettv nv, Niorþr!
hafþv a hófi þic,
mrvnca ec þvi leyna lengr:
við systor þinni

31, 2. fremr R. — 3. myni, saa ændret; mý R. Jfr. Háv. V. 29. — 5. asýnior R.

Ved V. 32. 33. 35—42 incl. staar i R ude i Margen Begyndelsesbogstaven til den Talendes Navn; q. (d. e. qvaþ) har rimelig været tilføiet, men det er nu bort-skaaret. Foran V. 43 staar Byggvir inde i Linjen. Ved alle de øvrige Vers i det Afg. i dette Digt mangler i R Angivelse af den Talendes Navn.

32, 4. sitz þic, saa ændret; sitztv R og Udgg. Jfr. 17, 4. 60, 4. Maaske kunde man skrive sitztic. — 4. brø þ' R (som to Ord), ikke brøþer. — 5. stóþo, saa ændret; siþo R og Udgg. standa er her brugt i Bet. overraske, gribe paa frisk Gjerning; man siger saaledes: standa mann á konu. at med Dativ er her brugt paa samme Maade som i Helg. Hund. II, 17: þv scalt at mer lifa; Oddr. 19: hon let sveltaþ at Sigvrþi; andre Eksempler hos Eg. lex. poet. at 2).

33, 1. válitit R som ét Ord. — 3. verS

R. Rask og M. henføre dette Ord til anden Linje. — hós R. M. skriver hós. Jeg forstaar: þótt ser varþer vers fái hóss eþa hvars som: þótt varþer fái ser hvárs vers eþa hóss; jefr. Sig. III, V. 9: Von geng ec villia vers oc beggia for Von geng ec beggia villia oc vers. Stedet forklarer jeg: „om Kvinder faa sig hvilkensomhelst (ligegodt hvilken) af to enten en Mand eller en Bøler.“

— For varþer sammenlign Hervear. s. i Fas. I, 471: eigot þær varðir vora; jefr. og I, 478, 3. Ordet forekommer efter Jón Sigurðsson i Singularis i Merl. II, 53 (Ann. f. nord. Oldk. 1849, S. 57): ryðr varðar blóð Venedociam. — hvárt er her = uterlibet. — 4. Rask deler denne Linje i to: hitt er vndr, | er áss ragr; da maa man vel ansé L. 5: er her inn of kominn for forvansket, ti denne Linje indeholder ikke to Rimstæve. — 5. komi R.

34, 3. gils R her, men i 35, 3. gíal. — 4. 5. Maaske at orðne: H. m. hæfðo þic | at h. — 5. hland trógi R.

gaztv sličan mæg,
oc era þo vóno verr.“

Tyr qvaþ:

37. „Freyr er beztr
allra baðriþa
asa gordom í;
mey hann ne grætir
ne mannz kono,
oc leysir or hæptom hvern.“

Loci qvaþ:

38. „Þegi þv, Tyr!
þv kvnnir aldregi
bera tilt meþ tveim;
handar ennar høgri
mvn ec hinnar geta,
er þer sleit Fenrir fra.“

Tyr qvaþ:

39. „Handar em ec vaur,
enn þv hroþrs-vitniss,
bæi er beggia þrá;
vlfgi hefir oc vel,
er i bondom scal
þiþa ragnarærs.“

Loci qvaþ:

40. „Þegi þv, Tyr!
þat varþ þinni cono,
at hon atti mæg við mer;
æin ne penning
haffir þv þess aldregi
vanréttiss, vesall!“

Freyr qvaþ:

41. „Vlf se ec liggia
arósi fyr,
vnz rívfaz regin;
þvi mündv næst,
nema þv nv þegir,
bvndinn, bælvasmíþr!“

Loci qvaþ:

42. „Gvlli keypta
leztv Gymis dottvr
oc seldir þitt sva sverþ;
enn er Mvspellz synir
ríða Myrcviþ yfir,
veizta þv þa, vesall! hve þv vegr.“

Byggvir qvaþ:

43. „Veiztv, ef ec æpli ettac

36, 6. era. I R er skrevet þera, men under þ er med samme Blæk sat en liden Prik, der, som jeg tror, ikke er tilføjet, men skal betegne, at þ skal stryges; Skriveren er rimelig kommen til her først at skrive þ derved, at þo følger efter. Som Subjeet for era maa vi tænke os: „det, at du avlede en Søn med din Søster.“ — þera Udgg., hvilket Bergmann, M. og Luning forklare som þér med det negtende a, Eg. som þerra = þér era. Rask formoder: oc era þo óno betri, hvorved era og óno blive Rimord. — vóno, saa ændret; óno R og Udgg. vóno og verr ere Rimord.

37, 6. leysir R.

38, 3. tilt Neutrum af et Adj. tilr (æf. ótili, Skade) = oldeng. til, god, passende, hensigtsmæssig, got. tils. „Du kunde aldrig bære noget godt (d. e. bringe Knighed, Forlig tilveie) mellem to.“ Jfr. SnE. I, 98: er hann einhendr ok ekki kalladr

sættir manna. Se Unger i s. Ol. k. ens helga, 1853, S. 287.

39, 4. 5. Stavrim mangler; ti man kan ikke henseføre vel til L. 5, saa at vlfgi og vel, som Bergm. vil, blive Rimord. Jeg formoder betr for vel.

40, 6. vánréttis R.

41, 2. ar ósi R som to Ord. — 3. Jfr. Grímn. V. 4, L. 6, hvor vm tilføies foran rívfaz. — bvndin R.

42, 4-6. Jfr. SnE. I, 124.

43, 2. ingvaur freyr R; saaledes er Navnet ogsaa skrevet to Gange i s. Ólafs k. ens helga, Prologus (Fma. IV, 3. Chria Udg. 1853, S. 2). Ingunar maa være Gen. og af et Mandenavn Ingun, og Ingunar-Freyr maa betegne „Inguna Søn (eller Ætling) Frøy, jefr. Pálma-Tóki og lign. — P. A. Munch (Det norske Folks Hist. I, 1, S. 59, og paa f. St.) vil ændre Inguna-Freyr = oldeng. fræa Ingvina, Ingvinernes Herre. — 3. sæliet for sælliæt af

sem Ingvnar-Freyr
oc *sua* sēlict setr,
mergi smēra mǫlþa ec
þa mēincráco
oc lempa alla i liþo.“

Loci qvaþ:

44. „Hvat er þat iþ litla,
er ec þat læggra sec
oc snapvist snapir;
at eyrom Freys
mǫndv e vera
oc vnd kvernom klaca.“

Beyggvir qvaþ:

45. „Beyggvir ec heiti,
enn mic braþan qveþa
goð æll oc gvmar:
þvi em ec her hroðvgr,
at drecca Hroptz megir
allir æl saman.“

Loci qvaþ:

46. „Þegi þv, Byggvir!
þv kvænir aldreigi
deila meþ monnom mat;
oc þic i fletz strá
finna ne mattv,
þa er vago verar.“

Heimdallr qvaþ:

47. „Avlr ertv, Loci!
sua at þv ert orviti,

hvi ne lezcapv, Loci?
þviat ofdryccia
veldr alda hveim,
er sina mēlgi ne manap.“

Loci qvaþ:

48. „Þegi þv, Heimdallr!
þer var i árdaga
iþ lióta lif vm lagit;
ærgo baci
þv mvnt e vera
oc vaca vorþr goða.“

Scapi qvaþ:

49. „Lētt er þer, Loci!
mvnattv lengi *sua*
leica læsom hala;
þviat þic a hiorvi scola
ins hrímcalda magar
gornom binda goð.“

Loci qvaþ:

50. „Veiztv, ef mic a hiorvi
scolo

ens hrímcalda magar
gornom binda goð:
fyrstr oc qfstr
var ec at fiorlagi,
þars ver a Þiaza þrifom.“

Scapi qvaþ:

51. „Veiztv, ef fyrstr oc qfstr
vartv at fiorlagi,

sæll, neppe af sjá. — 4. mǫlþa *efter*
Eg. for mǫlþa af mǫlþa; *jvfr.* þölði =
þýlði, þörði = þýrði, *se Gisl. Um frump.*
S. 131.

44, 2. þ' R, d. e. þat, og *saa K. M.*
Jfr. þá...fara [þeir] eptir honum með
hunda, er þeir voru vanir at spyrja þá
uppi, er undan hljópuð, *Fms. V, 145 f.*
(= með hunda. II. þa sem þui varo
vaner at spyrja þa menn, o. s. v.,
S. Ólafu ens helga, Chria Udg. 1849,
S. 82); andre Eksempler hos Fritzner
Ordb. er 5. a). — Guðm. Magn. og Rask
ville ændre þar. — 2. R har lavo med et
Forkortningstegn efter, som baade kan
læses ra og va. Jeg jfr. med Eg. dansk logre.
— Lüning foreslaar læggva, hvilket han

oversætter „pfiffig herum schwoenzeln“ og
afleder af et ubrug. löggr = oht. lou, glou,
versutus (jvfr. glöggr = oht. glou). — 3.
snap vist R som to Ord; Neutrum af
snappviss.

47, 2. ert, *saa ændret;* er R. — 3.
Denne Linje anføres i SnE. (I, 84), hvor
den lægges i Odins Mund; se Anm. til
V. 29. — 3. lezcapv R; lezattu W;
legskapv r. hvi floptir þv loptv U forvansket.

48, 2. árdaga R som *ét Ord.*

49, 1. Lētt R, d. e. Lētt, ikke Hlætt.
— 2. mvnattv R. *Ligesaa skriver R i*
Guðr. I, V, 21, L. 5: maña þv. —
3. hála R.

50, 2. ens R. — 3. górnóm R. — 6.
þrifóm R.

þa er ér a Piazza þrifvð:
fra minom veom
oc vængom scola
þer ę kæld ráþ coma.“

Loci quap:

52. „Léttari i malom
vartv við Læfeyiar son,
þa er þv letz mer a beð þinn
boþit;

getiþ verþr oss slices,
ef ver gorva scolom
telia vommin vár.“

Þa gecc Sif fram oc byrladi
Loca i hrimcalci miöþ oc mælti:

53. „Heill ver þv nv, Loci!
oc tac við hrimcalci
fvllom forns miadar!
heldr þv hana eina
latir með asa sonom
vammalaðsom vera.“

Hann toc við horni oc dracc af:

54. „Ein þv vęrir,
ef þv svo vęrir,
væt oc græm at veri;
einn ec veit,

sva at ec nita þicciomc,
hór oc af Hlorriða,
oc var þat sa inn lęvisi Loci.“

Beyla quap:

55. „Fíoll æll scialfa,
hygg ec a for vera
heiman Hlorriða;
hann ręþr ró
þeim er rögir her
goð æll oc gvma.“

Loci quap:

56. „Þegi þv, Beyla!
þv ert Byggviss qvęn
oc meini blandin mioc;
okynian meira
coma með asa sonom,
æll ertv, deigia! dritin.“

Þa com Þorr at oc quap:

57. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrýðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
herþaklett drep ec
þer halsi af,
oc verþr þa þino fíorvi vm farit.“

51, 3. þa er ér R; man skulde vente
þars ér, som i 50, 6.

52, 3. letz R, rettere lezt; jęfr. Hdrb. V.
4, L. 2. Ligesaa skriver R i 62, 7 svalt.

Navnet Sif i Prosastykket foran V. 53
er tilsat med N. F. S. Grundtvig, Finn
Magnusen og Simrock. Navnet staaer ikke
i R, hvor dog to Hager angive, at noget
mangler. — Beyla K. Rask M. — hana
eina i 53, 4 forstaaer jeg med Grundtvig
og Simrock om Siv selv, ikke med F. Magn.
om Skade. — hann, hon bruges oftere for
Iste Pers. Pron., saa Hyndl. V. 4; Helg.
Ejvře. V. 24; Atlam. V. 34.

53, 1-3. Jfr. Skirn. V. 37, L. 1-3.
— 4. heldr R. — 6. Dativen vammalaðsom
kan jeg ikke ret forklare mig; ti Sólarij.
V. 30, L. 6: gott er vammalausum vera
og lignende Steder, med hvilke man kan
jævnføre gr. Μεγάλων ευεργετιών

οὐκ ἴσως ῥάδιον αἰτίῳ γενέσθαι, ere
ikke analoge. Oversættelsen: „For at du
hende ene blandt Asers skyldfrie Slægt
sidde lader i Fred“ (F. Magn.) er sikkert
urigtig. Kan Dativen være opstaaet ved
Attraction til sonom? Man skulde vente
vammalaðsa, hvilket Gunn. Pálsson har
villet indsætte.

54, 2. K. Rask M. sætte ikke Komma
efter svo vęrir. — 3. væt oc græm R.

55, 5. Det kan mærkes, at rögir her
maa udtales med r, ikke vr, i Fremlyden,
uagtet det tilsvarende Ord paa Gotisk
heder vröhjan. Heller ikke Subst. rög
har nogensinde bevaret det oprindelige vr
i Fremlyden.

56, 6. K. interpungerer hverken foran
eller efter deigia og tager det vel altsaa
som Prædicatsord.

57, 1. rág R.

Loci quap:

58. „Iarðar bvirr
er her nv inn kominn,
hvi þrasir þv *sua*, Þorr?
enn þa þorir þv ecci,
er þv scalt við vlinn vega,
oc svelgr hann allan Sigfæðvr.“

Þorr quap:

59. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
vpp ec þer verp
oc a æstrvega,
siþan þic mangi sér.“

Loci quap:

60. „Avstrförm þinom
scaltv aldregi
segia seggiom fra,
sitz i hansca þvmlvngi
huvþir þv, einhæri!
oc þóttisca þv þa Þorr vera.“

Þorr quap:

61. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
hendi inni høgri
drep ec þic Hrvngnis bana,
sua at þer brotnar beina hvat.“

Loci quap:

62. „Lifa ætla ec mer
langan aldr,

þottv hætir hamri mer;
scarp ar alar
þottv þer Scrymiss vera,
oc mattira þv þa nesti na
oc svaltzt þv þa hvngri heill.“

Þorr quap:

63. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
Hrvngnis bani
mun þer i hel coma
fyr nagrindr neþan.“

Loci quap:

64. „Kvað ec fyr asom,
quap ec fyr asa sonom
þaz mic hvatti hvgr;
enn fyr þer einom
mvn ec vt ganga,
þviat ec veit, at þv vegr.

65. Avl gorðir þv, Egir!
enn þv aldri mvnt
siþan svmbi vm gora;
eiga þin æll,
er her inni er,
leici yfir logi,
oc brenni þer a baki!

Enn eptir þetta falz Loci i
Fránangrs forsi i lax liki, þar toco
esir hann. Hann var bvndinn
meþ þærmom sonar sins † Nara;
enn Nari sonr hans varþ at 5

58, 1. bvirr mangler i R; tilføiet efter
Þrymskv. V. 1, L. 7. — 2. komi R.

59. De ferate 3 Linjer i V. 59. 61. 63 er
i R forkortet skreue þegi þ. (i 63 þv.) r.
v. þ. (i 63 þer.; mangler i 61), og der-
paa er i 59. 61 sat et Mærke, som be-
tegner „etc.“

60, 5. ein hæri R som to Ord. — 6.
I þóttisca er Bogstaverne ca halvt udslidte
eller udraderede i R. Jfr. Hdrb. 26, 5.

62, 4. 5. sc. a. þottv þer | scr. v. K.
64, 2. asa sonom ændrer Bergmann til
asyniom, men unødvendig.

65, 6. lógi R.

Efter sidste Ord i Digtet baki er der
et lidet Rum i R (omtrent af 8 Bogsta-
vers 'Bredde'), hvorpaa der, saavidt jeg
kan se, intet har været skrevet.

Med den prosaiske Efterskrift jeft.
SnE. I, 182—184.

2. lax R. — 4. sins tilføiet af Udgg.;
mangler i R. — 4. 5. nara. Enn nari sonr
R; heri maa stikke en Feil: Nari og Nari
er kun forskjellige Former af samme Naen;
den anden Son heder Vali. Jfr. SnE. I,
184: þá voru teknir synir Loka, Vali

vargi. Scaði toc eitromr oc festi
vp yfir annlit Loca; dræp þar
or eitr. Sigyn kona Loca sat þar
oc helt mvnnlæg vndir eitriþ.
5 Enn er mvnnlægin var fvll, bar

hon vt eitriþ. Enn meþan dræp
eitriþ a Loca. Þa kiptiz hann
sva hart við, at þaðan af scalf
iorþ øll: þat ero nv callapir
landscialptar.

10

ok Nari eða Narfi (*de to sidste Ord mangle i U*); brugðu æsir Vala í vargs líki, ok reif hann í sundr Narfa (Nara U) bróður sinn. Þá tóku æsir þarma hans ok bundu Loka með. *SnE. I, 104*: Nari eða Narvi. *SnE. I, 268*: kalla [Loka]... föður... Nara ok Ala (*saa rU*; Vala W). — *Det kunde være muligt, at Feilen her i den prosaiske Efterskrift skrev sig fra dennes*

Forfatter, men rimeligere tænker man paa en Afskriverfeil. Nara er vel med Seend Grundtvig at ændre til Vala; ogsaa i Völuspá I, V. 34 nævnes Vali som den Søn, med hvis Tarme Loki bindes. — Ved at ændre: sonar sins Nara eða Narfa; enn Vali sonr hans vilde man fjerne sig mer fra Ordene i R. — 10. landscialptar, saa ændret; landsciaptar R, ikke landsciavtar.

Þ R Y M S K V I Ð A

æða

HAMARSHEIMT.

1. Reidr var þa Vingþórr,
er hann vacnaði
oc sins hamars
vm sacnaði;
scegg nam at hrista,
scær nam at dyia,
reþ Iarþar bvrre
vm at þreifaz.

2. Oc hann þat orða
allz fyrst vm quap:
„Heyrðv nv, Loci!
hvat ec nv mæli,
er eigi veit
iarðar hvergi
ne vphimins:
áss er stolinn hamri.“

3. Gengo þeir fagra
Freyio tvna,
oc hann þat orða
allz fyrst vm quap:
„Muntv mer, Freyia!
fiaprhamr liá,
ef ec minn hamar
mettac hitta?“

Freyia quap:

4. „Þo munda ec gefa þer,
þott or gvlfi vëri,
oc þo selia
at vëri or silfri.“

5. Flo þa Loci,
fiadrhamr dvnþi,
vnz fyr vtan com
asa garða

oc fyr innan com
iotna heima.

6. Þrymr sat a hægi,
þvrða drottinn,
greyiom sinom
gvllbænd snøri
oc mærom sinom
mævn iafnaði.

Þrymr quap:

7. „Hvat er með asom?
hvat er með alfom?
hvi ertv einn kominn
i iotvnheimi?“

Loci quap:

„Ilt er með asom,

Dette Digt er kun bevaret i R.

*Overskriften Þryms qvída með rødt Blæk
i R. — Titelen Hamarsheimt findes kun
i Papirafskrifter.*

1, 1. Reidr maa udtales: Vreidr. —
6. scær R.

2, 3. lóci R. — 5. eð R, d. e. sikkert
eigi, ikke engi.

Mangler noget mellem V. 2 og 3? Jfr.
den danske Vise, V. 2:

*Det var Tord af Hævsgaard,
taler til Broder sin:*

„Du skalt fare til Nørrefjeld
og huse efter Hammer min.“

3, 6. fiapr hæS R.

5, 1. flo með liden f R, som altså
her ikke begynder et nyt Vers; saaledes
heller ikke K.

7, 3. koml R. — 5. Overskriften Loci
quap mangler i R. — 5. ilt með liden i

ilt er með alfum;
hefir þv Hloríða
hamar vm folginn?“

Þrymr qvað:

8. „Ec hefi Hlorríða
hamar vm folginn
átta ræstom
fyr iorþ neþan;
hann engi maþr
aptr um heimtir,
nema fori mer
Freyio at qvæn.“

9. Fló þa Loci,
fiadrhamr dvnþi,
vnz fyr vtan com
iotna heima
oc fyr innan com
asa garða;
metti hann Þór
miðra garða,
oc hann þat orða
allz fyrst vm qvað:

10. „Hefir þv erendi
sem erfði?
segðv a lopti
long tíþindi:
opt sitianda
sægvv vm fallaz,
oc liggjar di
lygi vm bellir.“

Loci qvað:

11. „Hefi ec erfði
oc orindi;

Þrymr hefir þinn hamar,
þvrsa drottinn;
hann engi maþr
aptr vm heimtir,
nema hanom fori
Freyio at qván.“

12. Ganga þeir fagra
Freyio at hitta,
oc hann þat orða
allz fyrst vm qvað:
„Bittv þic, Freyia!
brvðdar líní,
viþ scolom aka tvæ
i iotvnheima.“

13. Reið varð þa Freyia
oc fnasaþi,
allr ása salr
vndir biððiz,
stæcc þat íþ micla
men Brisinga:
„Mic veiztv verþa
vergiarnasta,
ef ec ek með þer
i iotvnheima.“

14. Senn varo esir
allir a þingi
oc asynior
aðlar a mali,
oc vm þat reþo
rikir tifar,
hve þeir Hloríða
hamar vm setti.

R. — 6. ilt er með alfum mangler i R.

8. Overskriften Þrymr qvað mangler i R. — 3. átta skrevet VIII. i R.

9. 3. vna, saa ændret; oc | vna R. — 7-10. Rask gjør disse Linjer til et Vers for sig. — 9. hann þat, saa ændret efter 2, 1. 3, 3. 12, 3; jefr. Brot af Sig. 15, 3; Oddr. 3, 9. þat hann R.

10, 1. hefir með liden h og derforan ikke Punctum i R. — 3. Segðv með stor Seg derforan Punctum i R. — 4. lóng R.

11. Overskriften Loci qvað mangler i R. — 1. 2. Hefi ec . orindi . erfði . oc þrymr R; ved Tegnene ... over Linjen er den rette Ordfølge betegnet.

13, 2. fnasaþi, saa ændret; fnasasi R. — 8. ver i vergiarnasta er skrevet til over Linjen i R, og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføres.

14, 1-6. Jfr. Vegtamskv. 1, 1-6. — 1. esir R.

15. Þa quap þat Heimdallr,
hvitastr ása
— vissi hann vel fram
sem vanir aþrir —:
„Bindo ver Þor þa
brvþar líni,
hafi hann íþ micla
men Brisinga!

16. Latom vnd hanom
hrynja lvela
oc kvennvapir
vm kne falla,
en a briosti
breiða steina
oc hagliga
vm hæfup typpom!“

17. Þa quap þat Þorr,
þrvðugr ass:
„Mic mvno esir
argan kalla,
ef ec bindaz lét
brvþar líni.“

18. Þa quap þat Loci,
Láfeyiar sonr:
„Þegi þv, Þorr!
þeirra orþa;
þegar mvno iotnar
asgarð bva,
nema þv þinn hamar
þer vm heimtir.“

19. Bvndo þeir Þór þa

brvþar líni
oc eno micla
meni Brisinga,
letu vnd hanom
hrynja lvela
oc kvennvapir
vm kne falla,
enn a briosti
breiða steina,
oc hagliga
vm hæfup typþo.

20. Þa quap Loci,
Láfeyiar sonr:
„Mvn ec oc meþ þer
ambót vera,
vid scolom aka tvę
i iotvnheima.“

21. Senn varo hafrar
heim vm reknir,
scyndir at scæclom,
scyldo vel renna;
biorg brotnoþo,
brann iorþ loga,
ók Opins sonr
i iotvnheima.

22. Þa quap þat Þrymr,
þvrsa drottinn:
„Standit vp, iotnar!
oc straiþ becci;
nv fqrþ mer
Freyio at qvan,

16, 3. kvennvapir skrives kven vapir i R og Udg.

17, 2. ass, saa ændret; as R. — 3. esir R.

18, 1. löci R.

19. Dette Vers skrives i R saaledes: Bvðo þeir (þ med Tværstreg gjennem nedentil og Punctum efter) þór. þ. b^v l. oc e. m. m. bⁱ l. v. h. h. l. oc k. v. v. kne f. en a. bⁱ b. s. oc. h. v. h. t.

20, 1. Efter quap indsætte K. og Rask þat. Dette er vel blot glemt i R, men mangler dog ligeledes i Guðr. I, V. 4, L. 1. — 5. tvę, saa ændret; tvę R og Udg. — Jeg antager, at tvę urigtig er kommet ind fra 12, 7. I det

Hskr., hvorfra R stammer, har rimeligvis været skrevet med Taltegn II. Naar Loke først har betegnet sig selv som ambót, saa kan han ikke umiddelbart efter ved tvę betegne sig som Mand paa samme Tid, som han betegner Thor som Kvinde. „Vi to“ — siger han — „skulle, du som Brud og jeg som din Tærne, age sammen til Jotunheim.“

21, 7. sonr skrevet s. i R.

22, 2. Efter drottinn er i R først skrevet hvar. satv, men dette er underprikket og udraderet som urigtigt. — 5. fqrþ i R skrevet foriþ. Jeg formoder fęra (3 Ps. Pl.); jvfr. 8, 7, 11, 7.

Niarþar dottur
or Noatvnom!

23. Ganga her at gardi
gvllhyrþar kýr,
oxn alsvertir
iotni at gamni;
fiolþ a ec meipma,
fiolþ a ec menia,
einnar mer Freyio
avant þiccir.“

24. Var þar at qveldi
vm comiþ snimma,
oc fyr iotna
æf fram borit;
einn át oxa,
átta laxa,
krasir allar
þer er konor scyldo,
dracc Sifiar verr
sáld þriv miapar.

25. Þa quap þat Þrymr,
þersa drottinn:
„Hvar sattv brvþir
bita hvassara?
saca ec brvþir
bita breiðara,
ne inn meira mioþ
mey vm drecca.“

26. Sat in alsnotra
ambót fyr,
er orð vm fann
viþ iotvns máli:
„Át vętr Freyia

átta nottom,
sua var hon opfvís
í iotvnheima.“

27. Lát vnd líno,
lysti at cyssa,
enn hann vtan stæcc
endlangan sal:
„Hvi ero ændótt
ægo Freyio?
þicci mer or ægom
[eldr of] brenna.“

28. Sat in alsnotra
ambót fyr,
er orð vm fann
viþ iotvns máli:
„Svaf vętr Freyia
átta nottom,
sua var hon opfvís
í iotvnheima.“

29. Inn com in arma
iotna systir,
hin er brvþfiár
biþia þorði:
„Lattv þer af hændom
hringa ráða,
ef þv æþlaz vill
astir minar,
astir minar,
alla hylli!“

30. Þa quap þat Þrymr,
þersa drottinn:
„Berिþ inn hamar
brvþi at vígia,

24, 2. Først skrevet smíma i R, men siden er den tredje Streg i den første m underprikket som urigtig. — 4. æf R. — 6. VIII. R.

25, 4. hvassara R. — 6. I R er først skrevet bita en breiðara, hvilket K. M. optage; men en er halet udvaderet, og skal derfor rimelig udgaa. — 7. mioþ R.

26, 6. VIII. R. — 7. op fvís R.

27, 3. Efter vtan er først skrevet co i R, men dette er siden underprikket som urigtigt. — 8. eldr of, tilføiet med

Rask M. efter Formodning i en Papirafskr.; mangler i R. Jfr. Guðr. I, V. 26. of er det ikke aldeles nødvendigt at tilføie.

28. De fire første Linjer (indtil Svaf) ere i R forkortet skrevne saaledes: Sat in. al. s. a. f. s. m. — 5. Hvis Teksten er rigtig, maa v i vętr udtales som Vokal. — 6-8. I R forkortet: VIII. n. s. v. i. i. h.

29, 1. arma R og Udg. Jeg formoder aldna efter 32, 1. Den samme Feil i Us Tekst af Völuspá I, V. 40, L. 1.

leggit Miollni
i meylar kne,
vigit ocr saman
Várar hendi!“

31. Hló Hlorriða
hvgr i briosti,
er harðhvaðr
hamar vm þecpi;
Þrym drap hann fyrstan,
þursa drottin,
oc ett iotvns
alla lamþi.

32. Drap hann ina ælduo
iotna systur,
hin er brvþfár
of beþit hafði;
hon skeð vm hlát
fyr scillinga,
enn hægð hamars
fyr hringa folþ.
Sva com Ofins sonr
endr at hamri.

30, 8. várar **R** rigtig. — *Det er aldeles feilagtigt at sammenblande Vár (Vör med lang o) og Vör (Vör med kort o). I SnE. I, 116 heder det rigtig: En niunda Vár, hon hlýðir á eiða manna ok einkamál, er veita sin á milli konur ok karlar; því heita þau mál várar: hon hefnir ok þeim er briggða. En tíunda Vör, hon er (r tilføier ok, men dette bør med **WU** stryges) vitr ok spurul, svá at*

engi lut má hana leyna; þat er orðtak, at kona verði vör þess er hon verðr vis. — Vár er egentlig et Appellativ, der betyder „Løfte“, i Flertal várar, Dst. várum, = oldeng. wær (pactum, foedus); deraf Væringr, egentlig en Edsforbunden. Derimod er Vör Femininum af Adj. varr. 32, 9. Sva med stor S og derforen Punctum i **R**.

A L V Í S S M Á L.

Alviss qvaþ:

1. „Becki breiða,
nv scal brvþr með mér
heim i sinni snvaz;
hrataþ vm mégi
mvn hveriom þiccia,
heima scalat hvild nema.“

Þórr qvaþ:

2. „Hvat er þat fira?
hvi ertv *sua* fær vm nasar?
vartv i nótt með ná?
þvrsa lici

þicci mer a þer vera;
ertattv til brvþar borinn.“

Alviss qvaþ:

3. „Alviss ec heiti,
by ec fyr iorþ neþan,

a ec vndir steini staþ;
vagna vers
ec em a vit kominn;
bregði engi fávsto heiti fira!“

Þórr qvaþ:

4. „Ec mvn bregða,
þviat ec brvðar a
flest vm ráþ sem faþir;
varca ec heima,
þa er þer heitiþ var,
at sa einn er † giæfer með godom.“

Alviss qvaþ:

5. „Hvat er þat recca,
er i rapom telz
fliops ens fagrgloa?
fiarrafleina

Dette Digt findes fuldstændigt kun i R; V. 20 og 30 anføres ogsaa i SnE.

Overskrift alui^S mal med rødt Blæk i R.

Saaledes kaldes ogsaa Digtet i A af SnE. alviss mál (II, 459) eller alvis mál (II, 460); i leþ (II, 596. 603) aluis mál; i U olvis mál (II, 341). Derimod alsviss mál i r af SnE. (I, 486), hvilket vistnok blot grunder sig paa en Skrivefeil; i SnE. I, 510, hvor r har Lacune, er den sidste Form optagen uden Støtte i Hærr.

Overskrifterne over de enkelte Vers ere tilsatte af mig; de mangle i R.

1, 4. mégi R = mægi (Eg.); efter andre Dativ af mögr, Mand. — 5. mvn.

3, 4. vers, saa ændret; vgrz R med Streg over q. — 5. vit komi R.

4, 4. varca. I R er først skrevet vaca, derpaa er r skrevet til over Linjen og en Streg sat mellem den første a og e til Tegn paa, at r skal indføres der, altsaa

varca; endelig er ca næsten ganske udraderet. — 6. giæfer R og Udgg. (M. gjengiver det gjöfir). Ordet, som forklares ved giptingarmadr, kan umulig være rigtigt, ti u-Omtiden og Afledningsendelsen i-r er her uforklarlig. Jeg kan ikke rette Feilen.

5, 1. a i recca er i R næsten ganske udraderet. — 4. fiara fleina R. Vi have her en Genitiv af fiarrafleinn, en vidt omstreifende Person; den maa forstaaes partitiv, som styret af fair. Ordet maa jævnføres med firaflein i en Codex af Eidsivathingis nyere Landslov (N.g. L. II, S. 154, Anm. 4) istedenfor det sædvanlige einhleypa mann (herpaa har P. A. Munch gjort mig opmærksom), og med „Faraflein, masc. saa kaldes paa en Del Steder i Trondhjems Stift en Courtisan, som snart holder sig til og elsker én, snart en anden“ (i en norsk Ordsam-

þic mvno fair kvnna;
hverr hefir þic þægom borit?"

Þórr qvaþ:

6. „Vingbórr ec hēiti,
ec hefi víða rataþ,
sonr em ec Síþrana;
at osatt minni scalattv
þat íþ vnga man hafa
oc þat gíaforþ geta.“

Alviss qvaþ:

7. „Sattir þinar
gr ec vil snemma hafa
oc þat gíaforþ geta;
eiga vilia heldr
enn án vera
þat íþ miallhvita man.“

Þórr qvaþ:

8. „Meyiar astom
mvna þer verþa,
visi gestr! of varíþ,
ef þv or heimi kant
hveriom at segia
alt þat er ec vil vita.

9. Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira

voromc, dvergr! at vitir:
hve sv iorþ heitir,
er liggr fyr alda sonom,
heimi hveriom i?"

Alviss qvaþ:

10. „Iorþ heitir meþ monnom,
en meþ asom fold,
calla vega vanir,
igrøn iotnar,
alfar groandi,
kalla ár vpregin.“

Þórr qvaþ:

11. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira,
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa himinn heitir,
† erakendi,
heimi hveriom i?"

Alviss qvaþ:

12. „Himinn heitir meþ monnom,
en hlýrnir meþ godom,
kalla vindofni vanir,
vppheim iotnar,
alfar fagra rēfr,
dvergar drivpan sal.“

ling af Knud Leem: Nr. 597 qv. i Kallske
Sml. i det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn.). Den
retteste Form turde være fjarralleinn, og
Ordet kommer da af fjarr. — kvnna i
L. 5 er „kjende“.

6, 3. síþrana R, dog er Stregen over a
lidt utydelig. — 4. scalattv, saa ændret med
K. og Rask. sl'tv R d. e. scaltv, og saa M.
V. 7, L. 1-3 og V. 8 synes at kræve denne
Ændring.

7, 2. gr, saa R; det stryges af Rask,
men se Anm. til Hdv. 94, 2.

8, 4-5. e. þ. o. heimi | kant h. a. s. Udgg.
En Afskriver har, ganske med rette,
ment, at der mellem V. 8 og 9 er udfaldet et
Vers, hvori Alvis har talt, og har derfor
tildigtet følgende Vers, som findes i mange
Papirafskrr. og er optaget i alle Udgg.:

Freista máttu, Vingþórr!
alls þú frekr ert

durgs at reyna dug;
heima alla nfu
hefik of farit
ok vitat vætna hvat.

For durgs have nogle Afskrr. dvergs.

10, 2. asom, saa ændret; alform R.

11, 1-3. Segðv mer. þ. a. v. R. —
4. him R. — 5. erakendi R; er á kendi
Udgg. Denne rimløse og meningsløse
Linje maa være forvansket. Luning for-
moder: enn Há (eller Háva) kendi; jefr.
V. 29: en Nærvi kenda. En Dative Há
er uden Hjemmel. Gudm. Magn. havde
tidligere foreslaaet enn hákendi (íllud alti-
tudine nobile, aut ab altitudine denomi-
natum), men selv taget dette Forslag til-
bage. Vel ikke: enn hrótkendi?? jefr.
hróts heimr SnE. I, 448 = himina. —
6. h. hi. R.

12, 1. Himi R. — 3. vindófní R.

Þórr qvað:

13. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hverso máni heitir,
sa er menn sia,
heimi hveriom i?“

Alviss qvað:

14. „Mani heitir með monnom,
en myllinn með godom,
kalla hverfanda hvel helio i,
scyndi iotnar,
en scin dvergar,
kalla alfar artala.“

Þórr qvað:

15. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sv sol heitir,
er sia alda synir,
heimi hveriom i?“

Alviss qvað:

16. „Sol heitir með monnom,
enn svnna með goðom,
kalla dvergar Dvalins leica,
eyglo iotnar,

alfar fagra hvel,
alscír asa synir.“

Þórr qvað:

17. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þæ scy heita,
er scvrom blandaz,
heimi hveriom i?“

Alviss qvað:

18. „Scy heitir með monnom,
enn scvrvan með goðom,
kalla vindflot vanir,
vrván iotnar,
alfar veðrmegin,
kalla i helio hialm hvliz.“

Þórr qvað:

19. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa vindr heitir,
er viðast ferr,
heimi hveriom i?“

Alviss qvað:

20. „Vindr heitir með monnom,
enn vávoðr með goðom,

13, 1-3. Segðv mer. þ. R. — 4. 5.
hverso máni heitir sa er, saa R og Udgg.
Oprindelig vistnok i Lighed med de øvrige
tilsvarende Steder i Alvisssm. og med Vafþr.
F. 11. 13. 15. 17: hve sá m. h. er.

14, 2. myllinn R, saa og i SnE. A én
Gang (II, 460), men i r (I, 472) myllon,
i A en anden Gang (II, 485) og i leð
(II, 592) myllinn, i 787 (II, 569) mulen,
i U (II, 341) myllinn ved Siden af myllinn.
— 4. scyndi R. Ligeledes kaldes i de fleste
Codd. af SnE. (ogsaa A II, 460) Maanen
skyndir, kun A II, 485 og 787 II, 569
hare urigtig skyðir.

15, 1-3. S. m. þ' R. — 6. Denne Linje
er blot betegnet ved h. i R.

17, 1-3. S. m. þ. R.

18, 1. heitir, saa Udgg. h. R. Kanske
heita?

19. L. 1-3 ere her og i V. 21. 23. 25.
27. 29. 31. 33 i R skrevne S. m. med en
Krøl ved S. — 6. h. h. i R.

20. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 486) i r Aleð. — 2. Efter enn ved
Skrifteíl med i leð. — 2. vávoðr, saa
ændret med M.; vávoðr R; vofudr leð,
hvor jeg da antager, at ð betegner u-Om-
lyden af á, jvfr. Anm. til Grimm. 54, 5.
Forvansket vonsvdr A her og i Prosa-
stykket SnE. II, 459 samt blandt vedra
heiti SnE. II, 486; vonsvdr r. Det
synes mindre rimeligt, at ð i vofudr
skulde betegne u-Omlyden af den korte a
og vávoðr i R være Feil for váfoðr,
skjønt váfra sikkert har kort Vokal. —

kalla gneggiöþ ginnregín,
öpi iætnar,
alfar dynfara,
kalla i helio hviþvþ.“

Þórr qvaþ:

21. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þat logn heitir,
er liggia scal,
heimi hveriom i?“

Alviss qvaþ:

22. „Logn heitir með monnom,
enn logi með goðom,
kalla vindslot vanir,
ofhlý iotnar,
alfar dagsæva,
kalla dvergar dags vero.“

Þórr qvaþ:

23. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa marr heitir,
er menn roa,
heimi hveriom i?“

Alviss qvaþ:

24. „Sgr heitir með monnom,
en silægja með goðom,
kalla vág vanir,
álheim iotnar,
alfar lagastaf,
kalla dvergar divpan mar.“

Þórr qvaþ:

25. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa eldr heitir,
er brenn fyr alda sonom,
heimi hveriom i?“

Alviss qvaþ:

26. „Eldr heitir með monnom,
enn með asom fvni,
kalla vág vanir,
frekan iotnar,
en forbrenni dvergar,
kalla i helio hræþvþ.“

Þórr qvaþ:

27. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:

3. gneggiöþ, *saa ændret efter Codd. af SnE.; gneggiöþ R. — ginnregín, saa ændret efter Aleß; ginregín Rr. — 4. öpi R; æpi Aleß; öpi kalla r. — 5. Foran alfar tilføier r en. — dynfara RA; dynfagra leß; gnyfara r. Blandt vedra heiti have A (SnE. II, 486) og 737 (SnE. II, 569) dynfari. — 6. kalla i helio hviþvþ R og leß (hvilket Hskr. skriver hvidud); heitir i hæliv hlömmvðr A; heitir i heiliv (sic) hlömmvðr (a underprykket) r. Blandt vedra heiti har A (SnE. II, 486) hlömmvðr, 737 (SnE. II, 569) hlömm....*

21, 6. Denne Linje er her skrevet h. i. i R, og ligesaa i V. 25. 27. 29. 31. 33; i V. 23 staar blot h. i R.

22, 3. vindslot, *saa ændret med Rask og M.; víðflot R. — 4. iö. R med Streg over ö. — 5. dag sæva R. Ordet har rimelig kort Vokal og kommer af sæfa, stille, formilde, jefr. norsk Dial. sævast,*

v. n. saagne, stilles, formildes. Søndmer“ (Aasen), ikke afsæfa = sæfa. — 6. vero har kort Vokal; jefr. got. vis γαλήνη.

24, 2. silægja R, ikke silægja. Ogsaa i rAleß (SnE. I, 573. II, 479. 622) skrives Ordet silægja.

25, 5. fyr, *saa ændret med M.; fvt R (dog er Stregen over v utydelig).*

26, 3. vág. Ordet er vel det samme som vágr 24, 3; ligesom lagastaf nævnes V. 24 og V. 32 i to forskjellige Betydninger. — 4. frekan R, af Nomin. frekr. Derimod have A og 737 (SnE. II, 486. 570) blandt elds heiti freki. — 5. Skriveren har først skrevet iæ, men har ideo ændret dette til dvergar. — 6. hræþvþ R. Blandt Navne paa Ild har A (SnE. II, 486) hræðvðr, isteden derfor 737 (SnE. II, 570) mindre rigtig hroðugr. — Maa vel henføres til hraða, hraðr.

hve sa vípr heitir,
er vex fyr alda sonom,
heimi hveriom i? "

Alviss qvaþ:

28. „Vípr heitir með monnom,
enn vallar fax með goðom,
kalla hliþþang halir,
elldi iotnar,
alfar fagrlima,
kalla vond vanir.“

Pórr qvaþ:

29. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sv nótt heitir,
en Nærvi kenda,
heimi hveriom i? "

Alviss qvaþ:

30. „Nott heitir með monnom,
en niól með goðom,
kalla grimo ginnregín,
oliós iotnar,
alfar svefngaman,
kalla dvergar dræmniörvn.“

Pórr qvaþ:

31. „Segðv mer þat, Alviss!

oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þat sáþ heitir,
er sá alda synir,
heimi hveriom i? "

Alviss qvaþ:

32. „Bygg heitir með monnom,
enn barr með goðom,
kalla vaxt vanir,
ęti iætnar,
alfar lagastaf,
kalla i helio hnipinn.“

Pórr qvaþ:

33. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þat æl heitir,
er drecca alda synir,
heimi hveriom i? "

Alviss qvaþ:

34. „Ol heitir með monnom,
enn með asom biórr,
kalla veig vanir,
hreina læg iætnar,
enn i helio mioþ,
kalla svmbi Svttvngs synir.“

27, 4. sa mangler i R.

28, 2. fax, saa ændret med Udgg.;
far R. — 3. hliþþang, saa ændret med
Udgg.; hliþag R. — 6. vond R.

30. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 510) i r (fra L. 3 af) UAleþ.
— 2. en niól R; niola U; niola A; enn
niola leþ. Blandt dægra heiti har baade
A (SnE. II, 485) og 737 (SnE. II, 569)
Formen niol. — með goðom RAleþ; i
helio U. — 3. kalla grimo ginnregín
RAleþ (kun skriver R ginregín); kollvð
er grima með gvðvm U; með goðum r
(i heilket Hskr. de foregaaende Ord i
Verset ere bortskaarne). — 4. oliós RA;
osorg leþ; kalla osorg r; oldrg kalla U.
Blandt dægra heiti findes oliós i A (SnE.
II, 485) og oli. i 737 (SnE. II, 569).
— 6. kalla Rleþ; hæita A; mangler i

rU. — dræmniörvn Rr; dræmfiöruv leþ;
dræmniörvn A her og blandt dægra heiti
(SnE. II, 485); drömniörün 737 blandt
dægra heiti (SnE. II, 568); dræm U.
— Vokalen foran r er vel u-Omlyden af
den korte a, og ikke ó.

32, 3. vaxt, saa R og Udgg.; væxt? —
4. Over ę i ęti staa i R Streg.

34, 4. iæ. R. Da der i L. 6 følger
Svttvngs synir, formoder Lünning i dette
Vers en Skrivefeil. Man kunde da i L. 4
foreslaa alfar for iætnar, eftersom laga-
stafr baade i Betydning „Sa“ og „Korn“
siges at tilhøre Alvernes Maal. Men en
Ændring er neppe nødvendig. Jfr. Skirn.
V. 40: Heyri iotnar, heyri hrimþvrsar,
synir Svttvnga; i Alv. V. 16 skjelnes mel-
lem asa synir og goþ. — 5. mioþ R. •

Þórr qvað:

35. „I eino briosti
ec sác aldregi
fleiri forna stafi;

miclom talom
ec qveð teldan þic:
vppi ertv, dvergr! vm dagapr,
nv scinn sól i sali.“

VEGTAMSKVIÐA

eda

BALDRS DRAUMAR.

1. Senn voru æsir
allir a þingi
ok asynivr
allar a mali,
ok vm þat ræðv
rikir tifar,
hvi væri Balldri
ballir dravmar.

2. Vpp ræis Oðinn,
alldinn gætr,
ok hann a Slæipni
soðvl vm lagði;
ræið hann niðr þáþan
Nifhæliar til,
mætti hann hvælpi
þeim ær or hæliv kom.

3. Sa var bloðvgr
vm briost framan
ok galldrðs fōðvr
gol vm længi.
Framm ræið Oðinn,
folldvægr dvndi,
hann kom at háfv
Hæliar ranni.

4. Þa ræið Oðinn
fyrir æstan dyrr,
þar ær hann vissi
vōlv læiði.
Nam hann vittvgri
valgalldr kveða,
vnz næðig ræis,
nas orð vm kvað:

Dette Digt er kun bevaret i A.

Overskriften balldrðs dramar med rødt Blæk i A. Overskriften Vegtamskviða, der synes mer passende, findes ikke i A, men kun i Papirafskrr.

1. Digtet begynder saa abrupt, at der synes at være Grund til at antage, at den oprindelige Begyndelse er falden bort. — Jfr. med dette Vers Þrymskv. V. 14.

7. balldrðs A; først er skrevet balldrðs, men derpaa er s underprikket som urigtig og over r skrevet i.

2, 1. Vpp, saa A, ikke Vp. — oðin A, ikke oðin. — 2. alldinn, saa ændret efter 13, 4, se Anm. til dette St.; allda A og Udgg. Der maa staa samme Udtryk paa begge Steder. Jfr. SnE. II, 296 i U: . . . kalla hann (Oðin) alldin gætt. — 8. hæliv, saa A og Udgg. Jeg formoder hælvi; jefr.

Völuspá I, V. 44: Geyr Garmr mjök fyr Gnfpahelli.

3, 1. sa med liden s og derforan ikke Punctum i A, som maa regne L. 1-4 med til frgd. Vers. — 4. gol vm, saa Udgg.; golv A; men gala bruges, saavidt jeg véd, aldrig om Hunde. Jeg formoder derfor, at det rette er gō vm. — 5. Framm med stor F og derforan Punctum i A Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med læiði. — 7. hann kom at háfv A og K. M.; vnz at háfv kom Rask efter Þrymskv. V. 5. 9. Men jefr. Vafþr. V. 5, L. 4.

4, 1. þa med liden þ og derforan ikke Punctum i A. — 5. Nam med stor N og derforan Punctum i A. Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med sinni. — 7. ræi^s A.

5. „Hvat ær manna þat
mer okvnnra,
ær mer hæfir ækit
ærfit sinni?
var ec snivin sniofi
ok slægin rægni
ok drifin dagggv,
dæð var æk længi“.

Oðinn kvað:

6. „Vægtamr ec heiti,
sonr æm æk Valtams;
sæghv mer or hæliv,
æc man or hæimi:
hvæim erv bekkir
bægvn sánir,
flæt fagrlig
floþ gvlli?“

Völva kvað:

7. „Her stændr Balldri

of brugginn miðr,
skírar væigar,
liggr skiqlldr yfir,
ænn asmægir
i ofvæni;
næðvg sagðak,
nv mvn æk þægja.“

Oðinn kvað:

8. „Þægiattv, vólva!
þik vil ec fregna,
vnz alkvnna,
vil ec ænn vita:
hverr man Balldri
at bana verða
ok Oðins son
alldri ræna?“

Völva kvað:

9. „Hæðr berr hafan
hroðrbarm þinig,

5, 1. hvat med liden h, dog derforan Punctum i A. — 4. ærfit A, d. e. erfitt. — 5. Var med stor V og derforan Punctum i A. — snivin har kort Vokal i første Stavelse. Det er Pf. Pep. Pass. „tilsneet“ af et stærkt Vb. sníva, sne, der er identisk med oldeng. sníwan; oht. sníwan, hvoraf der forekommer 3 Ps. Sg. Præs. sníwit; mht. sníwen, snígen, hvf. det stærke Pep. versenien; litau. snėgù, snigau, snigti; lat. ninguere (jefr. findo = bit, linquo = λείπω, oht. bi-liba, litau. lėkù); gr. νειπέμεν (saa skriber Bekker i II. XII, 280) eller νλπερν; oldbaktr. çnizh, hvoraf en Coniunctivform çnaizhat forekommer i Vendid. II, 22 (Westergaard-Zendavesta S. 350). Af dette sníva have vi ogsaa 3 Ps. Sg. Præs. Ind. snýr (se Eksempler hos Eg.), der ikke kommer af det svage Denominativ snjóa; snýr forholder sig til oht. sníwit, ligesom oldn. ýr, Barlind, Bue, hvf. Ívarr, til oldeng. íw, tydsk eibe, oldn. spýr til oht. spíwtig, oldn. blýs til oht. plíwes.

6. Overskriften Oðinn kvað her og ved de følgende Vers er tilsat af mig; mangler i A. — 5. bekir A, d. e. bekkir; ikke bekir. — 7. fagrlig, saa Udgg.; fagrl' A. Kanske snarere fagrliga eller fagrla; jefr. stöng

bar... fagrla gyllta, saga Ol. k. e. helga, (Chr. 1853, S. 209). — 8. floþ, saa M.; floþ' A; Hagen oventil ved þ er rimelig, som Unger mener, feilagtig bleven gjen-tagen fra fagrl'. Der kan ikke læses floþir eller floþin. Ordet forklares „overskyttet“ af flóa. Kanske snarere af et Vb. flœja = norsk Dial. „flæa, v. a. lægge lagvis sammen. Hardanger“ (Aasen), af fló, Lag (se f. Eks. SnE. I, 400).

7. Overskriften Völva kvað her og ved de følgende Vers er tilsat af mig; mangler i A. — 1. her med liden h, dog derforan Punctum i A. — 5. asmægir A og Udgg. Man vent, at Volven skal „søge ör helju“ og ikke tale om Æsernes ængstelige Forventning. Mulig skulde det derfor hede: ásar (eller áss) mægir; Genit. ásar styret af ofvæni: „Her vente Mændene Aasen (Balder) med Længsel“? Eller: ænn asmagar ær ofvæni? — 8. mvn A, ikke: man.

8, 3. alkvnna Adj. „kjendt tilfulde“; ogsaa Fms. XI, 201. — 8. Over æ i ræna staar Streg i A.

9, 2. hroðr barm A; = hroðrbaðm, om Misteltenen (Eg.); jefr. ættbarmr = ættbaðmr. I Grimm. V. 40 skriver A baðmr for baðmr.

hann man Balldrí
at bana verða
ok Óðins son
alldrí ræna;
næðvg sagðak,
nu munn æk þegia.“

Óðinn kvað:

10. „Þegiattv, vǫlva!
þik vil ec fregna,
vǫz alkunnna,
vil ec enn vita:
hverr man hæipt Hæði
hæft of vinna
æða Balldr's bana
a bal væga?“

Vǫlva kvað:

11. „Rindr berr Vala
i væstrsǫlvm,
sa man Óðins sonr
æinnættv væga:
hond vm þvær
næ hǫfvd kæmbir,
aðr a bal vm berr
Balldr's andskota;

næðvg sagðak,
nu munn ec þegia.“

Óðinn kvað:

12. „Þegiattv, vǫlva!
þik vil ek fregna,
vǫz alkunnna,
vil ec enn vita:
hveriar 'ro þær mæyiar,
ær at munn gráta
ok a himin verpa
halsa skáttvm?“

Vǫlva kvað:

13. „Ertattv Vægtamr,
sæm æk hvgða,
hældr ærtv Óðinn,
alldinn gætr.“

Óðinn kvað:

„Ertattv vǫlva
næ vis kona,
hældr ærtv þriggia
þersa modir.“

Vǫlva kvað:

14. „Hæim rið þv, Óðinn!
ok ver hroðigr!

— 7. 8. næðvg. s. n. m. þegia. A.

10, 1. þegiattv A, d. e. þeggiattv. —
7. æða skrives æ. i A her, som almin-
delig ellers. — bana A.

11, 1. Vala tilføjet efter Formodning;
mangler i A og Udg. — Stavrimet kræ-
ver et Ord med v i Fremlyden; ogsaa
sæner man et Object til berr og et Ord,
hvorpaa sa Óðins sonr kan vise tilbage.
Endelig maa mærkes, at Volven til Óðins
to foregaaende Spørgsmaal nævner den,
hvem det gjælder, ved Navn i første Linje
af sit Svar (V. 7. 9), saa at Navnet er
Rimord. — Munch og Unger (Oldn. Gr.
S. 109) mene, at Rindr her skal rime
som Vrindr; men Saxo Grammaticus, der
dog aabenbart kjender hende fra danske
Sagn, kalder hende Rinda og ikke Vrinda;
ogsaa i Gróg. V. 6 maa Navnet læses
med r, ikke vr, i Fremlyden. — son, som K.
optager efter Papirafskrr., er forkasteligt
allerede af den Grund, at sonr følger i

L. 3. — 3. sonr, saa M., i A skrevet
s.; K. og Rask skrive son, hvilket har
været tydet som Accus., men se Völuspá
I, V. 32, L. 7. — 5. þvær A, saa og M.;
þværa K. Rask, usædvanlig Ændring.

12, 1-4. Skrevet þegiattv v. þ. i A.
— 5. Hveriarro A med stor H og i ét
Ord.

13, 2. Efter Teksten i A maa Ertattv
og æk være Rimordene, ti at læse V i
Vægtamr som Vokal, er en mislig Udvei.
Man skulde dog vente, at i L. 1 Rim-
vægten laa paa Vægtamr, ligesom i L. 5
paa vǫlva, og at i L. 2 et vægtigere Ord
end æk var Rimord. Maaske stikker der
da en Feil i L. 2. — K. og Rask ind-
skyde efter Papirafskrr. aðr foran hvgða.
— 4. alldinn saa ændret med M. for
alldinn i A; Skriveren har underprykket den
sidste a som urigtig og skrevet in over.
— 5. Ertattv med stor Æ i A.

14, 1. Óðinn, saa ændret; óðin A. —

sva komir manna
mæirr aptr a vit,
ær læss Loki

liðr or þöndvm
ok ragnarøk
rivfændr koma.“

Anmærkning til Vegtamskviða.

De fleste Papirafskrifter indskyde i dette Kvæde flere Vers og Verslinjer, som ikke findes i A. De anføres her med de vigtigste Varianter. Mellem V. 1 og V. 2 indskydes:

a. Mjök var hapti
höfugr blundr,
heillir i svefni
horfnar sýndust;
spurðu jólnar
spár framvísar,
ef þat myndi
angrs vita.

b. Fréttir sögðu,
at feigr væri
Ullar sefi
einna þekkastr;
fékk þat angrs

Frigg ok Sváfni,
rögnum öðrum:
ráð sér festu.

c. Út skyldi senda
allar vættir
gríða at beiða,
granda ei Baldri;
vann alls konar
eið at vægja,
Frigg tók allar
festar ok særi.

d. Valföðr uggir,
van sé tekit,
hamingjur ætlar
horfnar mundu;
æsi kallar,
afráðs krefr;
málstefnu at
mart of ræðist.

3. komir, saa ændret med flere Papirafskr.; komit A og Udg. Til Læsemaal i A passer ikke ær i L. 5, ti vi tør ikke tage dette = oldeng. ær, førend; K. og Rask ændre ær til vnz. — 4. mæirr, jevfr. Guðr. hv. V. 8, L. 3. — 7. 8. Efter Læsemaal i A og Udg. maa rivfændr staa som Apposition til ragnarøk, men dette er haardt. Eg. læser som ét Ord ragnarøk - rivfændr, Surtus et filii Muspelli, dissolventes fata deorum; men høist usandsynligt. Jeg formoder: ok i ragnarøk; jevfr. Vafbr. V. 39:

i aldar ræc
hann mnn aptr coma.

a, 1. hapti; l. v. hropti urigtig. — 4. horfnar; l. v. hverfar. — 5. jólnar; herfor have de fleste Afskr. og alle Udg. jöttnar, kun i én meget sen Afskr. (Cod.

1873 qto. ny kgl. Sm.) har jeg fundet iolnar. Jeg skriver jólnar, ikke jölmar, skjønt A (SnE. II, 448) skriver iolmar; men dette Hskr. har ofte iq for jó. Ordet, som alt af de Gamle (Fms. X, 171. 377) er sat i Forbindelse med jól, bruges ogsaa i Hrafnag. 15, 2. — 7. ef; herfor if M., hvilket rimelig kun er en Trykfeil. — myndi; l. v. mundi. — 8. angrs; l. v. ögrs (ægrs).

b, 3. sefi; Gunnar Pálsson formodede sessi.

c, 1. Út; l. v. At. — 3. l. v. at mangler. — beiða; l. v. biðja. — 6. vægja; l. v. vinna.

d, 4. mundu; l. v. munu; myndu. — 6. afráðs; l. v. af ráðs.

Mellem L. 2 og 3 i V. 3
indskydes:

e. kjapt vigfrekan
ok kjálka neðan;
gó hann á móti
ok gein stórum

Mellem L. 6 og 7 i V. 4
indskydes:

f. leit í norðr,
lagði á stafi,
fræði tók þylja,
frétta beiddi,

Istedenfor de to Vers 3. 4 faa da Papirafskrifterne 3 ottelinjede Vers: Sá var blóðugr — lengi. — Framm reið — völu leiði. — Nam hann — orð um kvað. —

Efter V. 12, L. 8 indskydes:
g. seg þú þat eina!
sefrattu fyrri.

De Papirafskrifter, som have disse Indskud, give ogsaa ellers i Digtet flere Læsemaader, som afvige fra de, der forekomme i A. Følgende ere de vigtigste:

- 1, 8. bōlvísir for ballir.
- 3, 3. ok foran galldrs udelades.
- 3, 4. gól um for golv.
- 3, 7. unz kom for hann kom.
- 4, 1. Yggr for Óðinn.
- 6, 2. Valtams em (er) ek son for sonr æm æk Valtams.
- 6, 8. flóð i gulli for floþ' gvlli.
- 8, 3. allt kunnak for alkvna.
- 11, 1. berr son for berr.
- 11, 5. þværa for þvær.
- 13, 2. áðr hugðak (eller áðr hugði) for hvgða.
- 13, 4. allda for alldaⁱⁿ.
- 14, 3. komir for komit.

De ovenfor meddelte i Pa-

pirafskrifter indskudte Stykker, som optages af K. og Rask, ere utvilsomt vægte, d. e. vilkaarlig tildigtede i senere Tid. Munch (Fortale til sin Udgave, S. XI) siger med rette, at de ere „en aldeles overflødig Udtværen af Fortællingen og uforenelige med den korte og fyndige Tone, som ellers hersker i dette smukke Digt“. Naar Æserne først have faat vide, at Balder er feig, og naar Frigg har taget alle Væsner i Ed paa, at de skulle skaane ham, saa bliver, som Simrock og Luning rigtig fremhæve, Odins Ridt til Hel og Mode med Volven næsten meningsløst. V. c er aabenbart digtet efter SnE. (I, 172): En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín, ok var þat gert at beiða griða Baldri fyrir alls konar háska: ok Frigg tók sverdaga til þess, at eira skyldu Baldri eldr ok vatn, járn ok alls konar málmr, steinar, jörðin, víðirnir, sóttirnar, dýrin, fuglarnir, eitr, ormar.

Uægtheden af de mellem L. 2 og 3 i V. 3 indskudte og dermed af de øvrige for Papirafskrifterne særegne Verslinjer er godtgjort, hvis jeg har Ret i min Formodning, at golv 3, 4 i A er forvansket af go vm (og ikke af gol vm), ti gó kan ikke staa i de to med en Linjes Mellemrum paa hinanden følgende Linjer af samme Vers. For Uægtheden taler ogsaa Ordet ok foran galldrs i A, ti dette lader sig ikke godt forene med de Lin-

jer, som *Papirafskrifterne* indskyde, og er derfor ogsaa i disse udeladt.

De efter 4, 6 indskudte Linjer vise sig ligeledes at være en senere, forstyrende Til sætning: frœði tók þylja siger ikke andet end det, som allerede er sagt ved nam valgaldr kveða.

Ogsaa i Sprog viser der sig en tydelig Forskjel mellem Digtet, som vi have det i A, og de i *Papirafskrifterne* indskudte Vers; Ord f. Eks. som hapt og forekomme ellers aldrig i Kvadene i den ældre Edda.

De Læsemaader i den øvrige Del af Digtet, som ere særegne for *Papirafskrifterne*, ere efter min Mening allesammen Ændringer, som ere foretagne i senere Tid uden Støtte i Tradition eller Haandskrifter; intet godtgjør, at *Papirafskrifternes* Tekst grunder sig paa noget andet Haandskrift end A. komir for komit i 14, 3 er, som jeg tror, rigtigt, men denne Læsemaade kan være og er vistnok fremkommen ved Conjectur; derimod er f. Eks. berr son i 11, 1

sikkerlig urigtigt; andre Afvigelser fra A ere unødvendige Ændringer eller grunde sig paa Feillæsning.

De i *Papirafskrifterne* indskudte Vers have i Udtrykksmaade og Tone meget tilfælles med *Forspjallsljóð* eller *Hrafnagaldur Óðins*, og jeg holder det for høist rimeligt, at de skrive sig fra dette Digts Forfatter. Tillige er det høist sandsynligt, at *Forspjallsljóð* er digtet sent i Middelalderen som Indledningsdigt til den ældgamle *Vegtamskviða*: hint Kvad ender med en Skildring af Solrenningen; Heimdall kalder Æserne til Tings for paany at raadslaa. Og her have vi da en umiddelbar Tilknnytning til *Vegtamskviða*, der begynder med Fortællingen om Æsernes Forsamling i den tidlige Morgenstund. Nogen Støtte faar denne Mening ogsaa derved, at *Vegtamskviða* i nogle *Papirhaandskrifter* (saaledes i Cod. 1866 qv. ny kgl. Sml., der har tilhørt Luxdorph) følger umiddelbart efter *Hrafnagaldur Óðins*.

R Í G S M Á L

eda

R Í G S Þ U L A.

Sva segia menn i fornum sög-
um, at einnhverr af áásu, sa er
Heimdallr het, fór ferðar sinnar
ok fram með siofarströndu nock-
urri, kom at einum husabę ok
nefndiz Rigr. Eptir þeirri sögu
er kvæði þetta:

1. At kvaðu ganga
grænar brautir
öflgan ok alldinn
æs kunnigan,
ramman ok roskvan
Rig stiganda.

2. Gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,
kom hann at husi,

hurð var áá giætti;
inn nam at ganga,
elldr var æ golfi,
hion sætu þar
har at arni,
Ai ok Edda
alldinfallda.

3. Rigr kunni þeim
ræð at segia,
meirr settiz hann
miðra fletia,
enn æ hlið hvaara
hion salkynna.

4. Þa tok Edda
okvinn leif,
þungan ok þykkann,

Dette Digt findes kun i W. — I det her givne Aftryk har jeg ikke beholdt Stregen over i, da dens Anvendelse i W er saa vilkaarlig, at den ingen sproglig Betydning kan have, men kun er at ansæ for et graphisk Tegn, som vor Prik. W har snart u, snart v, men disse to Bogstævn bruges i Flæng og deres Former i W er saa lige hinanden, at det ofte er næsten umuligt at sige, enten der er skrevet u eller v; jeg har overalt sat u som Vokal og v som Konsonant. — W har oftest to Streger over æ, hvilket her ikke er gjengivet.

Overskrift mangler i W. Titterne Rigsmål og Rigspula findes i Papirafskr. Under det sidste Navn nævnes Digtet i Wb, et Brudstykke paa Pergament, som

er forenet med W: þræla heiti standa i rigs þvltv (SnE. II, 496).

4. siofar, saa W, ikke siáfar.

1, 1. At, saa W. ganga at, begynde paa Gangen (R. Keyser). Áx Udgg. —

3. alldinn, saa W, ikke alsoman eller alsuemin.

2, 2. miðrar, saa W, ikke miðlar. —
8. at arni, saa ændret efter Formodning af Rask og Eg.; d. e. ved Arnen. Ogsaa i et Hskr. af Vatnsd. skrives efter Vigfússon (Fornsögur, S. 42) aarinn for arinn; ligeledes udtales Ordet nu i Norge paa de fleste Steder som aare. af aarni W og K. M. Rask har ogsaa foreslaaet of arni.
— 9. Edda, saa ændret efter 4, 1; 7, 1. ellida W her.

4, 2. okvinnleif W som ét Ord.

þrungið sæðum;
 þar hon meirr at þat
 miðra skutla,
 soð var i bolla,
 setti æ bioð,
 var kalfr soðinn
 kræsa beztr.

5. Rigr kunni þeim
 ræð at segja,
 reis hann upp þaðan,
 reðz at sofna,
 meirr lagðiz hann
 miðrar rekkju,
 en æ hlið hvára
 hion salkynna.

6. Þar var hann at þat
 þriar nætr saman,
 gekk hann meirr at þat
 miðrar brautar,
 liðu meirr at þat
 manuðr niu.

7. Ioð ól Edda,
 iosu vatni,

.

hørfi svartan,
 hetu Þræl.

8. Hann nam at vaxa
 ok vel dafna,
 var þar æ hondum
 hrokkit skinn,
 kropnir knuar,

fingr digrir,
 fuúlligt andlit,
 lotr hryggr,
 langir hælær.

9. Nam hann meirr at þat
 magns um kosta,
 bast at binda,
 byrðar giorva,
 þar hann heim at þat
 hris gerstan dag.

10. Þar kom at garði
 gengilbeina,
 orr var æ ilium,
 armr solbrunninn,
 niðrbiugt er nef,
 nefndiz Þir.

11. Miðra fletia

5. L. 1. 2 staa i **W** og *Udgg. efter* L. 3. 4. Men *jvfr. V. 17. 19. 33. I W* er *Ordningen følgende*: . . . æ bioð. var kalfr soðinn kraasa beztr reis hann upp þaðan reðz at sofna. Rigr kunni þeim ræð at segja meirr lagðiz. **W** *regner altsaa Linje-parret*: reis hann — sofna til foregaaende *Vers* og *begynder et nyt Vers* med Rigr.

6. 1. þar med liden þ i **W**. — 6. manuðr, *saa W*, ikke *manuðir*. — IX. **W**.

7. 5. *Hverken W* eller *Udgg. betegne, at noget mangler foran denne Linje*. hørfisvartan forklares i *K. „cute nigricantem“*, men denne *Oversættelse af hørfi er aldeles uhjæmlet. Eg. forklarer „atro panno velatum“*, men rauban ok riðan 21, 5, *jvfr. 34, 5. 6, viser, at denne Forklaring er urigtig. Derimod formoder Svend Grundtvig, at hørfi (Dat. eg. af hørr) egenlig er styret af en Verbal-form med Betydning „hun indhyllede“; jvfr. 21, 4. 34, 2. Det er da rimeligt, at*

to Linjer ere udfaldne i W efter vatni

8. 1. hann i **W** med liden h. — 5. kropnir d. e. kroppnir. — 6. *I W* er ikke *Tegn til nogen Lacune*.

9. 6. gerstan, *saa W*, ikke *giörstan*.

10. 1. þar med liden þ i **W**. — 3. or, *saa W*. Ordet skrives stadig med dobbelt r; *jvfr. sv. ärr, dansk ar, bestemt arret, og se Rydqv. II, S. 103.* — 4. solbrunninn **W**. — 5. er, *saa W* og *M.*; var *K. Rask* og *Möbius. Jfr. heitir 23, 5; kveðz 36, 6, og f. Eks. SnE. I, 22 i r: Svá var hann fagr álitum, er hann kom með öðrum mönnum, sem þá er flsbein er grafit i elk; hár hans er fegra en gull.* — 5. 6. nef nefndiz, *saa W*, ikke nef ok nefndiz. — 6. þir, *saa W* her og 11, 7. Dettetor jeg ikke ændre, ti Navnet kan være Hunkjensform til þirr, som alle Pergamenthskr. have *SnE. I, 532 og I, 562. Þýr Udgg.; men ellers bruges kun Hunkjensformen þý.*

meirr settiz hon,
sat hia henni
sonr huúss;
reðdu ok ryndu,
rekkiu giorðu
Þræll ok Þir
þrungin dægr.

12. Born ólu þau,
biuggu ok unðu,
hygg ek at heti
Hreimr ok Fiosnir,
Klurr ok Kleggi,
Kefsir, Fulnir,
Drumbr, Digralldi,
Drøttr ok Høsvir,
Lútr ok Leggialldi;
lögðu garða,
akra tōddu,
unnu at svinum,
geita giættu,
grofu torf.

13. Dættir voru þær
Drumba ok Kumba,
Oekvinkælfa
ok Arinnesia,
Ysia ok Ambætt,
Eikintiasna,
Tōtrughypia
ok Trōnubeina;
þaðan eru komnar
þræla ættir.

14. Gekk Rigr at þat
rettar braúter,
kom hann at hōllu,
hurð var æ skiði;
inn nam at ganga,
elldr var æ golfi,
hion sætu þar,
helldu æ syslu.

15. Maðr telgði þar
meið til riflar,
var skegg skapat,
skor var firir enni,
skyrtu þrōngva,
skokkr var æ golfi.

16. Sat þar kona,
sveigði rokk,
breiddi faðm,
bio til væðar;
sveigr var a hōfði,
smokkr var æ bringu,
dúkr var æ halsi,
dvergar æ oxlum.

Afi ok Amma
ættu hús.

17. Rigr kunni þeim
rað at segia,
[meirr settiz hann
miðra fletia,
enn æ hlið hvaara
hion salkynna].

18. [Þa tok Amma

*

*

11, 4. huúss, *saa ændret*; huús **W**.

12, 1. born med liden b og derforan ikke Punctum i **W**. — ólu med *Streg* over o. — 2. biuggu, *saa W*. — 4. Fiosnir o: Fjōsnir, ikke Fjōsnir. — 5. klur **W**.

14, 2. braúter, *saa W*, ikke brautar. — 3. hōllu er ganske tydelig skrevet i *Margen* i **W**, og *Hage* er sat mellem at og hurð for at vise, at det skal indføres der. — húsi *Udgg.* urigtig.

15, 1. maðr med liden m og derforan

ikke Punctum i **W**. — 4. firir skrevet i **W**.

16, 5. Sveigr med stor S og derforan Punctum i **W**.

17. 3-6. 18. 19, 1-2 mangler i **W** og alle *Udgg.* **W** skriver *Stedet*, uden at betegne nogen *Lacune*, saaledes: . . . ættu hús. Rigr kunni þeim rað at segia. Reis fra borði o. s. v. *Ordene* Reis fra borði og *Sammenligningen* med de to tilsvarende *Partier* i *Digitet* viser, at en hel *Del* her

* *
* *]

19. [Rigr kunni þeim
rað at segja],
reis fra borði,
reð at sofna,
meirr lagðiz hann
miðrar rekkiu,
enn á hlið hværa
hion salkynna.

20. Þar var hann at þat
þriar nætr saman,
[gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,]
liðu meirr at þat
manuðr niu.

21. Ioð ol Amma,
iosu vatni,
kolluðu Karl,
kona sveip rípti
rauðan ok rioðan,
riðuðu augu.

22. Hann nam at vaxa
ok vel dafna,
oxn nam at temia,
arðr at giorfa,
hús at timbra
ok hløður smiða,
karta at giorfa
ok keyra plög.

23. Heim oku þa
hanginluklu,
geitakyrtlu,
giptu Karli;
Snor heitir su,
settiz undir rípti,
biuggu hion,
baúga deilldu,
breiddu blæiur
ok bu giorðu.

24. Born olu þau,
biuggu ok undu,
het Halr ok Drengr,
Hauldr, Þegn ok Smiðr,

er udfaldet i Hskr.; Skriveren har sprunget over fra det ene Rigr kunni þeim ráð at segja til det andet. Hvorvidt Skildringen af Retterne og Maaltidet har medtaget et eller to Vers, lader sig ikke nu sige.

19, 4. reð, saa W. I 5, 4 reðz, og saa burde vel ændres her, ti paa de to Steder bør staa samme Form. Begge Udtryksmaader ere ellers i og for sig rigtige.

20, 1. þar med liden þ og derforan ikke Punctum i W. — 3-4. Disse Linjer mangle i W, uden at Lacune er betegnet, og i Udgg. De ere her indsatte i Overensstemmelse med V. 6 og V. 33. — 6. manuðr W, ikke manudir. — ix. W.

21, 1. Ioð, med stor I og derforan Punctum i W. Udgg. gjøre dette Vers til ét med det foregaende.

22, 1. hann med liden h og derforan ikke Punctum i W. — 7. karta, saa W, ikke káta. — at her skrevet að i W.

23, 5. anpr med Streg over p W. — 6. undir, saa W. Oprindelig har vel

Formen und været brugt her; sefr. 40, 4.

24. En prosaisk Gjengivelse af dette Vers findes i Wb: Sva heita hólðar. halr drengr havlðr. þegn. smiðr. breiðr bondi. byndinskeggi bvi ok boddí bratt- skeggr (SnE. II, 496). seggr er faldet ud her. — 1. born med liden b og derforan ikke Punctum i W. — 4. hauldr W. Med Tvetyd skrives dette Ord oftest, navnlig i norske Hskrr. og naar det betyder „Odelbond“. Men den ældste Betydning er „Mand“, og den ældste Form er hólðr (q = u-Omlyd af a) for haluðr = oldeng. hāleb, oht. helid (sefr. øðlingr = oldeng. ādeling, oht. ediling). Saaledes har U (SnE. II, 389) holpa; H (Föluspá V. 33) hólða; A (SnE. II, 464) Sæggir ærv ok kallaðir . . . havlðar ok hólðar sva ærv ok bændr kallaðir; (SnE. II, 474) hólðar, men i 2den Linje derfra hólðar; 787 (SnE. II, 557) hólðar og i 2den Linje derfra [h]ólðar; Wb hólðar, se ovenfor. Formen hólðr brugte Snorre Sturlasson: i Háttatal (SnE. I, 656) forekommer et Vers, hvori en

Breiðr, Bondi,
Bundinskeggi,
Bui ok Boddi,
Brattskeggr ok Seggr.

25. Enn hetu *sva*
oðrum *noðnum* :
Snot, Bruðr, Svanni,
Svarri, Sprakki,
Flíð, Sprund ok Vif,
Feima, Ristill ;
þaðan eru komnar
karla settir.

26. Gekk Rigr þaðan
rettar braútir,
kom hann at sal,
suðr horfðu dyrr,
var hurð hnigin,
hringr var i giætti.

27. Gekk hann inn at þat,
golf var strað,
sátu hion,
sæz i augu
Faðir ok Moðir,
fingrum at leika.

28. Sat husgumi

ok sneri streng,
alm of bendi,
orfar skepti ;
enn huskona
hugði at *oðrum*,
strauk of ripti,
sterti ermar.

29. Keisti falld,
kinga var a bringu,
síðar slæður,
serk blafaan ;
brun biartari,
briost liosara,
hæls hvitari
hreinni miðllu.

30. Rigr kunni þeim
ræð at segia,
meirr settiz hann
miðra fletia,
enn æ hlið hvára
hion salkynna.

31. Þa tok Moðir
merkta duk,
hvítan af hofri,
hulði bioð ;
hon tok at þat

Linje lyder : herfjöld bera höldar, og om dette heder det: Hér eru tvennar aðal-
kendingar i hverju vísuorði. — þegn 7
smíðr **W**, ikke þegn smíðr. — 5. breiðr
bondi i to Ord **W** og **Wh**. Breiðr,
Bóndi **K**. og Gísli Brynjólfsón i Ný
félagsrit XIII, 123. Karls Sønner blive
da, ligesom Thræls og Jarls, tolv i Tallet
(rigtig nok har Thræl og Karl ikke lige-
mange Døtre). Breiðr forekommer som
Mandsnavn (Isl. ss. I, 83 ; Gullþ. S. 54).
Breiðrbóndi Rask og **M**.

25, 1. enn með líðen e og derforan
ikke *Punctum* i **W**.

26, 3. hann er skrevet til over Linjen
i **W**.

27, 1. gekk með líðen g, men derforan
Punctum i **W**. Dette Vers burde kanske
forenes med det fryð.

28, 1. sat með líðen s, men derforan
Punctum i **W**. — 6. *oðrum*, saa **W** og
Udgg. Sigurðr Guðmundsson (Ný félagsrit
XVII, 30) vil ændre dette til *ermum*, men
vistnok med urette. — 8. sterti, saa **W** og **M**.
Efter Unger af sterta, der endnu bruges
i Norge (Kommerike) i Bet. „stramme“ ;
Ordet er beslægtet med uppstertr, kneisende,
stertimaðr, en kry Person, stertr, Sjørt,
norsk Dial. start, m. Haleben. (Derimod
kan oldeng. steortan, oht. sterzan, som
Lüning anfører, ikke paavises.) sterkti
Rask (som forklarede „stivede“ ; jvfr. sv.
stärka) **K**. og **S**. Guðmundsson (Ný félagsrit
anf. st.) og Möb.

29, 1. keisti með líðen k og derforan
ikke *Punctum* i **W**.

hleifa þunna,
hvíta af hveiti,
ok hulði duk.

32. Framm setti hon
skutla fulla,
silfri varða
. . . . a biðð,
fæn ok fleski
ok fugla steikta;
vin var i kǫnnu,
varðer kaalkar;
drukku ok dæmðu,
dagr var æ sinnum.

33. Rigr kunni þeim
ræð at segia,
reis hann at þat,
rekkiu gerði;
þar var hann at þat
þriar nætr saman,
gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,
liðu meirr at þat
máánuðr niu.

34. Svein ol Moðir,
silki vaðði,
iosu vatni,
Iarl letu heita;
bleikt var hær,
biartir vangar,
otul voru augu
sem yrmlingi.

35. Upp ox þar
Iarl á fletium,
lind nam at skelfa,
leggja strengi,
ælm at beygia,
orfar skepta,
flein at fleygia,
frókkur dyia,
hestum riða,
hundum verpa,
sverðum bregða,
sund at fremia.

36. Kom þar or runni
Rigr gangandi,
Rigr gangandi,

32. K. og M. ordne Begyndelsen af
Versæt saaledes:

Framm setti hon skutla
fulla, silfri varða,
a biðð faan ok (faant) fleski;

Rask: Framm setti hon
fulla skutla
silfri-varða a biðð,
.
faan ok fleski.

— 4. abiðð med liden a og derforan
Punctum i W, som derimod intet Skille-
tegn har efter biðð. I W er ikke Lacune
betegnet; men jeg formoder, at i denne
Linje Rimordet, som skulde begynde med
s, er udfaldet. — biðð er mindre rigtig
Skrivemaade for biðð. — 5. faan ʒ fleski,
saa W; Tegnet ʒ, d. e. ok (urigtig læst t),
er skrevet til over Linjen med samme Blæk,
som det øvrige. fæn véd jeg ikke at for-
klare. Guðbr. Vigfússon stryger ok og
tager fæn = fain som Adj. til fleski (glin-
sende Flækestykker).

33, 1. Rigr med stor R og derforan
Punctum i W. K. og M. regne L. 1. 2
med til frgd. Vers. Rask ytrer, at disse
Linjer kanske rettest vare borte. — 3. Reis
med stor R og derforan Punctum i W.
— hann, saa ændret efter 5, 3 og 19, 3;
rigr W og Udgg. — 5. Foran þar var
mangle vel Linjerne:

meirr lagðis hann
miðrar rekkiu,
enn aa hlíð hvaara
hion salkynna.

Jfr. V. 5. 19. Vi have da i V. 33 egentlig
to Vers, af hvilke det sidste skulde be-
gynde med: þar var hann at þat. — 6.
.11. W. — 10. máánuðr W, ikke manvdir.
— .11. W.

35, 2. iarlʒ W; s er underprykket som
urigtig. — 7. fleyia W, hvilket er en
senere Skrivemaade.

36, 1. or runni, saa W. Papirafskr.
og med dem Rask indsatte at ranni. —
3. nigr med R og derforan Punctum i W.

runar kendi;
sitt gaf heiti,
son kveðz eiga;
þann bað hann eignaz
oðalvöllu,
oðalvöllu,
allðnar byggðir.

37. Reið hann meirr þaðan
myrkan við,
helug fiöll,
unnz at höllu kom;
skapt nam at dyia,
skelfði lind,
hesti hleypti
ok hiorfi brá;
vig nam at vekia,
völl nam at riöða,
val nam at fella,
væ til landa.

38. Reið hann einn at þat
aatiaan buum;
auð nam skipta,
ollum veita
meiðmar ok mōsma,
mara svangrifia,
hringum hreytti,
hio sundr baug.

39. Oku ærir
urgar brautir,
komu at hollu,
þar er Hersir bio;
mey ætti hann
miofingraða,
hvita ok horska,
hetu Erna.

40. Bæðu hennar
ok heim oku,
giptu Iarli,

— 8. oðal völlu som to Ord i **W**. — 9. Oðal völlu med stor O (ingenlunde Aðal) og derforan Punctum i **W**.

37, 2. myrkan **W**, ikke myrkvan. — við, saa skal efter al Rimelighed læses i **W**. Skrивeren har, saavidt jeg kan se, først skrevet veg og derpaa selv rettet dette til við (ikke omvendt). Jfr. Oddr. F. 25; Völund. I. 3. — veg Udgg.

38, 2. aatiaan skrevet .xviij. i **W**. — 3. Auð med stor A og derforan Punctum i **W**.

39, 1. Oku ærir, saa ændret; Okū (d. e. Okum) ærir **W**. Oku mærir Udgg. At Iarli ikke er med paa Færden til Herser, viser 40, 1-3, ti der synes at maatte være samme Subject for bæðu, oku og giptu. — 5. mey ætti, saa ændret; mætti **W** og Udgg. hann er at forstaa om den lige i Forveien nævnte Herser, hvilket er naturligare, end at det, som i den almindelige Tekst, viser tilbage til Iarli. Efterat Forvanskningen af mey ætti til mætti først var indtraadt, fulgte af sig selv Ændringen af de tre Accusativer i de følgende Linjer til Dativer. — 6. miofingraða, saa ændret; miofingði **W**, d. e. miofingarði. Jfr. finger digrir 8, 7. miofin-gerði Udgg.; men

Ændelsen in i det første Sammensætningsled er her uforklarlig. — 7. hvita ok horska, saa ændret; hvitri ok horskri **W** og Udgg. — 8. hetu, saa **W** og K. M. Jeg tror, at der efter Formodning af Rask bør ændres: het su; jefr. heitir su 23, 5. Ved den almindelige Læsemaade gjør først hetu Vanskelighed, ti vi maa dertil tage andet Subject, end til det frgd. oku og det fgd. bæðu. Dernæst Erna: dette tør ikke forklares som Acc. af Ern, ti Navnet kunde ikke vel böies som Adj. ern (rigtig nok forekommer 2 Gange i den prosaiske Indledning til Völund. Gen. Svanhvitrar; men for det første kaldes denne Kvinde i samme Indledning Hladguðr svanhvít, hvor altsaa svanhvít er et Tilnaem, og for det andet har Kvadet selv i V. 4 Dat. Svanhvito). Erna maa være Nomin.; hvis hetu er rigtigt, saa maa vi her antage en syntactisk Eiendommelighed, som (efter Grimm Deutsche Gr. IV, S. 591 ff.) oftere forekommer i Oldengelsk og Middelheitydsk: her kan nemlig ved Verber, der betyder kalde, (i activisk Form) Navnet, der angiver, hvad En kaldes, ofte sættes til i Nominativ. I Oldnorsk kan ved Opregning af flere Navne de, der ikke

gekk hon und lini:
saman biuggu þau
ok sier undu,
ættir ioku
ok alldrs nutu.

41. Burr var hinn ellzti,
en Barn annat,
Ioð ok Aðal,
Arfi, Mogr,
Niðr ok Niðiungr,
namu leika,
Sonr ok Sveinn,
sund ok tafi,
Kundr het einn,
Konr var hinn yngzti.

42. Upp oxu þar
Iarli bornir,
hesta tømðu,
hlifar bendu,
skeyti skofu,
skelfðu aska.

43. En Konr ungr
kunni runar,
æfinrunar
ok allrrunar;

meirr kunni hann
mönnum biarga,
eggjar deyfa,
ægi legia.

44. Kløk nam fugla,
kyrra ellda,
sæva ok svefia,
sorgir lægia,
afl ok eliun
aatta manna.

45. Hann við Ríg Iarl
runar deilldi,
brögðum beitti
ok betr kunni;
þa qðladiz
ok þa eiga gat
Rigr at heita,
runar kunna.

46. Reið Konr ungr
kiorr ok skoga,
kolfi fleygði,
kyrði fugla.

47. Þa qvað þat kráka,
sat kvisti ein:
„Hvat skaltu, Konr ungr!

følge umiddelbart efter (det active) Verbum „kalde“, sættes i Nominativ; herpaa have vi mange Eksempler i Snorra-Eddas Prosa, saaledes: Hvernig skal kenna þór? Svá at kalla hann son Óðins ok Jarðar, faðir Magna ..., verr Sifjar, stjúpfaðir Ullar o. s. v. (SnE. I, 252). Derimod hvor der til et Verbum, som betegner kalde (i activisk Form) kun staaar et Navn, sættes dette, eller, hvor der anføres flere Navne, det, som staaar nærmest ved Verbet, saavidt jeg véd, altid i Accusativ. (Ilgica i Alv. 16, 3 kan være Acc. sg. neutr. i grön Alv. 10, 4, alseir 16, 6 og oliós Alv. 30, 4 ere ligeledes Substantiver i Accus.). — hetu Erna kan derfor neppe være rigtigt.

43, 1. en med liden e og derforan ikke Punctum i W. — 8. ægi legia, saa W, ikke ægi legia.

44, 1. kløk med liden Begyndelsesbog-

stav og derforan ikke Punctum i W. — 3. sæva ok svefia, saa W. Hvis dette er rigtigt, maa sæva være Verbum = sels. Men jeg tror, at det rette er sæva svefia; ligeledes indsatte Rask sæva of-svefia. Jeg forstaaer sæva med Eg. og Lüning som Acc. sg. af sefi; jefr. Sigrðr. V. 27:

opt þarvisar konor
sitia þræto ngr,
þgr er deyfa sverþ oc sefa.

— 6. viij. W.

45, 1. hann med liden h og derforan ikke Punctum i W. — Iarl med stor l i W; jarl Rask M. — 8. I W er, som det synes, først skrevet kunni, og dette derpaa af samme Skriver rettet til kunna; ikke, saavidt jeg kan sé, omvendt.

46, 2. kiorr ok skoga W. Over 7 (d. e. ok) er med senere Haand skrevet aa.

47, 1. þa med liden þ og derforan ikke Punctum i W. — 2. kvisti ein W og M.:

kyrra fugla?
 helldr mætti þer
 hestum riða,
 [hiðrum bregða]
 ok her fella.

48. Áá Danr ok Danpr
 dyrar haller,
 æðra oðal,

enn er hafit;
 þeir kunnu vel
 kiol at riða,
 egg at kenna,
 undir riufa.“

*		*
	*	
*		*

Anmærkning til Rigmål.

Rigmål optager et Blad i w. Begge Sider ere fuldt ud beskrevne; paa anden Side er der efter Ordene undir riufa ikke Rum til mér, og intet betegner, at Digtet skulde være sluttet med disse Ord. Det har sikkert været fortsat paa det følgende Blad, men dette er tabt. V. 48 viser noksom at det er et Brudstykke, vi have for os. — Mér om Rig véð Islendingen Arngrímur Jónsson at fortælle i sit „*Supplementum Historiæ Norvegicæ*“, skrevet Aar 1597. *) Jeg aftrykker dethidhørende Stykke efter den Arna-Magn. Udg. af Sæm. Edda.

„*Rerum Danicarum fragmenta ex veterum Norvegorum commentariis historicis.*“

Cap. VI.

„*Dan primus Rex in Jutia Danorum, cujus filius Dan II. Regem Sælandiæ debellavit.*“
 „*Rigus nomen fuit viro cuidam inter magnates sui temporis non infimo. Is Danpri cujusdam, Domini in Danpsted, filiam duxit uxorem, cui Dana nomen erat, qui deinde Regis titulo in sua illa provincia acquisito, filium ex uxore Dana, Dan sive Danum, hæredem reliquit, cujus Dani, paternam ditionem jam adepti, subditi omnes Dani dicebantur. In Dania igitur situm oportet Danpsted, et ut ex historiæ circumstantiis colligere recte mihi videor in Jutia, som de*

[å] kvisti ein K.; kvisti á Rask efter Papirafskrr. Jeg véð ikke at paavise noget fuldkommen tilsvarende Eksempel paa en saadan Brug af Dativ. — 7. Denne Linje er indsat efter Formodning; jefr. V. 37. Den mangler i W, som ikke betegner Lacune, og i alle Udgg.

48, 4. er, saa ændret; þer W og Udg.

Stavrimet fordrer her den ældre Form ér, der saa ofte i Haandskrifterne er fortrængt af den yngre þér. — 6. kiol, saa W, d. e. kjöl, ikke kjöl.

*) Det findes i den Bartholinske Haandskriftsamling paa Univ.-Bibl. i Kjøbenhavn; Afskrift deraf paa kgl. Bibl. i Kjøbenhavn. Ny kgl. Sml. Cod. 1035 fol.

Norske kalde Reidgotaland.“

Cap. VII.

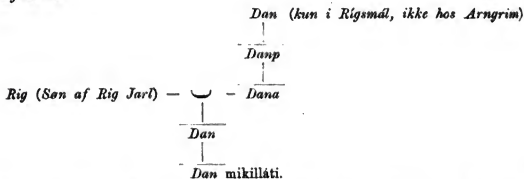
„Dan II. Rex Sælandiæ XVI. totius Daniæ primus.“

„Inter Danum I. et II. qui in Jutiæ regno intercesserint, aut quot quive etiam interim in Sælandia regnarint, sciri nequit. Dan II. Frodonis Regis neptim Olafam in matrimonium accepit; Aleifum regem Sælandiæ magna cum laude devicit, atque eousque crevit, ut universo regno ab ipsius nomine notato appellatione Daniæ potiretur. Hic Danus II. cognomen adeptus est hinn Mikillati, quod si durius interpretere, superbum denotat: sin mollius, magnificum. Bellator fuit eximius, et rem magnifice gerens, pedissequum habuit Regis titulum gerentem; Barones etiam duos individuos sibi comites, qui iter facturo equum sternerent, et stapedem ascendentis et descendentis tenerent. Primum seculum ad Dani II. tempora veteres nuncuparunt Brennuaulld vel Bruna-aulld, eoque ex citatis Regis [jeg formoder: excitatis rogis] funera cre-

mata sunt, illud seculum Haug-aulld cum funera jam inhumari coeperunt, et busta fieri, in demortui monumentum et memoriam. Ejus seculi princeps Dan II. Rex Daniæ, qui se jussit exanimem armis omnibus investitum, cum equo et omni apparatu bellico, busto includi, et viventis instar in solio collocari.“

Vi vide af Arne Magnussøns Udsagn i Catal. cod. pergam., quos ... possidet Arnas Magnæus (cod. A. M. Nr. 435 a. qu.), S. 63 b, at Arngrim Jonsson har eiet W, og han har altsaa kjendt Rígs-mál fra dette Haandskrift. Ikke usandsynligter det nu, at det Blad af W, hvorpaa Slutningen af Rígs-mál var skrevet, endnu fandtes, da Arngrim eiede Bogen, og at han derfra har taget noget af det, som han i sit Supplementum meddeeler om Rig og Dan. Hertil regner jeg navnlig hans Fortælling om, at Rig ægtede en Datter af Kong Danp paa Danpstad og med hende avlede en Søn (Dan). Til hele det ovenfor meddelte Stykke kan rigtignok ikke Rígs-mál vel være Kilden*); men til at paa-

*) Ved at forene Arngrim Jonssøns Beretning med Rígs-mál faa vi følgende Slægtrække:

Snorre fortæller i Yngl. s. Cap. 19: Móðir Dyggva var Drótt, dóttir Danps konungs, sonar Rígs, er fyrstr var konungur kallaðr á danska tungu Drótt dróttning var

staa, at alt det heri, som ikke | ikke findes i de os levnede Kilder, men som dog af indre stemmer overens med de os lev- | der, men som dog af indre nede gamle Kilder, skulde være | Grunde synes at maatte være opdigtet af Arngrim, er der, | ægte (saaledes om Sigurd Rings Endeligt, se Munch Norske Folks mindre Grund, som Arngrim | Hist. I, 1, S. 274, Anm. 2). andensteds meddeler Sagn, der

systir Dans konungs mikilláti. Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 129 og S. 242 Anm. 1) mener, at dette Udsagn staar i uopløselig Strid med Rigsmål. Men for det første faar ogsaa i Rigsm. Jarls Søn Kon den unge Navnet Rig, altsaa heder ogsaa der den første Konge Rig. For det andet tør neppe Snorres Danp antages for at være den samme, som den Danp, der nævnes i Rigsm. V. 48, det er snarere dennes Dattersøn. Ved at forene Snorres Beretning med Rigsmål faa vi følgende Slægtrække.

Dan (kun i Rigsm., ikke hos Snorre)

—
Danp (kun i Rigsm., ikke hos Snorre)

Rig (Søn af Rig Jarl) — — (en Datter, Arngrims Dana)

—
Danp (hos Snorre)

—
Dan mikilláti.

Hos Snorre, ligesom hos Arngrim, er Dan mikilláti Rigs Sønnesøn. Denne Overensstemmelse turde vise, at Arngrim ikke selv har fabrikeret en Slægtrække, men at han har benyttet ægte Kilder; dog afviger han for meget fra Snorre, til at man kan antage, at han her har laant fra denne. Forøvrigt skal jeg lade det være usagt, om Fortsættelsen af Rigsmål har kaldt Rigs Søn og Dan mikilláti's Fader Danp, som Snorre, eller Dan, som Arngrim.

Arngrims Beretning, at Dan mikilláti ægtede Frodes „neptis“ Olov, stemmer overens med nogle gamle islandske Slægtregistre (i Flat. I, 27, og i Cod. AM. 281 qv. efter et tabt Stykke af Hauksbók), der have Rækken: Frode, hans Søn Vermund vitri, hans Datter Olov, hendes Søn Frode friðsami, hvor andre (Flat. I, 27) have Rækken: Frode, hans Søn Vermund vitri, hans Søn Olav litilláti, hans Søn Dan mikilláti, hans Søn Frode friðsami. Hin Række synes altsaa (Munch Norske Folks Hist. I, 1, S. 242, Anm., jefr. S. 244 og Anm. 1) at antyde, at Dan maatte have været gift med Olov. Det er muligt (men ikke nødvendigt), at et saadant Slægtregister har været Arngrims Kilde.

Det sidste Stykke af hans ovenfor aftrykte Fortælling om Brændalderen og Haugalderen, der i det væsentligste stemmer overens med Snorres Ord i Fortalen til Heimskringla, kan neppe være laant fra den tabte Fortsættelse af Rigsmål; det passer vel ind i en prosaisk Fremstilling, men vilde neppe kunne finde en Plads i et episk Digt.

HYNDLULJÓÐ.

Freyia quap:

1. „Vaki mær meyia,
vaki min vina,
Hyndla systir!
er i helli byr;
nu er rauckr rauckra,
rida vit skulum
til Valhallar
ok til vess heilags.

2. Bidium Heriafaudur
i hugum sitia;
hann gelldr ok gefr
gull verðungu;
gaf hann Hermodi
hialm ok bryniu,
enn Sigmundi
suerd at þiggia.

3. Gefr hann sigr sonum,
en summum aura,

mælsku morgum
ok mannvit firum;
byri gefr hann braugnum,
enn brag skældum,
gefr hann mannsemi
morgum recki.

4. Þor mun hon blota,
þess mun hon bidia,
at hann æ vid þik
einart laati;
þo er honum otijtt
vid iotuns brudir.

5. Nu taktu vlf þinn
einn af stalli,
læt hann renna
med runa minum.“

Hyndla quap:

„Seinn er gaultr þinn
góðveg troða,

Dette Digt er i sin Helhed kun bevaret i F, hvor det har Overskriften Her hefr vpp Hyndlu hlíod qvedit vm Ottar heimiska. V. 33 anføres ogsaa i SnE. (I, 44), som henhørende til Völuspá hin skamma. — I i F har jeg gjengivet med i. — Overskrifterne Freyia quap og Hyndla quap mangle overalt i F.

1, 7. til Valhallar, saa F, ikke Valhallar til. — 8. vess F. Jfr. Haustlög i SnE. I, 306 hvor véss (vez) danner Rim med þjassa (þiaza); i Völund. skriver R Læðvéss, Hlaðvéss.

2, 1. Heriafaudur, saa ændret med Udgg.; herians faudur F. Ogsaa i 737 (SnE. II, 555) forekommer Formen heriansföðr, hvorfor det nærbeslegtede Hskr. A har heriaföðr (SnE. II, 472). — 4. verðungu,

saa ændret med Petersen (Nord. Myth. S. 155); verdugum F og Udgg. Jfr. Helg. Hund. I, 9: hann galt oc gaf gvll verþvngo.

3, 2. sumū d. e. summum har F snarere, end suifū d. e. svinnum. I F bruges den Skriver, som har afskrevet Hyndl., oftere Formen summir for sumir (f. Eks. Flat. II, 536, 616). — 7. mannsemi skrevet mansemi i F.

4, 2. mun hon bidia, saa F, ikke mun bidia. — 4. laati, saa rettet. F har, saavidt jeg kan se, latti med en Prik under l, der rimelig er tilfældig.

5. Finn Magnusen og Möb. tillægge Fröjgs, Simrock Hyndla hele dette Vers. — 2. einn, saa K. og Rask; ein F. I 10, 2 har Hskr. ligeledes hlādⁿ for hlaðinn. M. beholder ein som Nom. sg. fem. — 4. minum, saa F, ikke mulum. — 5. seinn med liden s i F.

vilkat ek mar minn
mætann hleda.

6. Fla ertu, Freyia!
er þu freistar min,
visar þu augum
æ oss þannig,
er þu hefir ver þinn
i valsinne,
Ottar unga,
Innsteins bur.“

Freyia qvab:

7. „Dulin ertu, Hyndla!
draums ætlig þer,
er þu kuedr ver minn
i valsinni,
þar er gaultr gloar
gullinbusti
Hilldisuine,
er mer hagir giordu
duergar tueir,
Dæinn ok Nabbi.

8. Sennum vit or sodlum,
sitia vit skulum
ok vm iofra
ættir dæma,
gumna þeirra
er fra godum kuomu.

9. Þeir hafa vediat
Vala malmi
Ottar ungi
ok Angantyr;
skyllt er at veita,
sua at skati enn vngi
faudurleifd hafui
eftir frændr sina.

10. Haurg hann mer gerdi
hladinn steinum
— nu er griot þat
at gleri vordit —,
raud hann i nyiu
nauta blodi,
æ trvdi Ottar
æ asyniur.

11. Nu lættu forna
nidia talda
ok vpp bornar
ættir manna:
huat er Skioldunga,
huat er Skilfinga,
huat er Audlinga,
huat er Ylfinga,
huat er hauledborit,
huat er hersborit,

— 7. 8. Jeg tillægger Hyndla disse Linjer og forstaar mar minn i hendes Mund om Ulven. R. Keyser tillægger Frøyyja disse to Linjer. — 7. vilkat ek mar, ældre Udtryk indsat for vil ek ei mar i F. vil ek mar K. Rask og M. — 8. hleda F, d. e. hlæða.

6. 7. unga skrevet iunga i F, ligesaa iungi 9, 3, derimod vngi 9, 6.

7. 6. gullin busti F. Rask og Udg. af Fiat. skrive Gullinbusti med stor G. — 7. hilldi suine F (ikke hillde s.); M. skriver Ordet med tiden h.

8. 5. gumna, saa F, ikke guma.

9. þeir med tiden þ i F, som derimod har Skyllt i L. 5 med stor S; Hskr. regner altsaa L. 1-4 med til frgd. Vers og begynder V. 9 med Skyllt; ligesaa K.; Rask

og M. — 2. Vala har jeg med Ant. Russ. og Möb. skrevet med stor V; vala Rask M.

10. 1. haurg med tiden h F. — 2. hlad¹¹ F. — 5. Raud med stor R F.

11. 7. huat er Audlinga indsat med Udg. efter 16, 3; mangler i F. — 8. Ylfinga F. 16, 4 har F derimod Ynglingar, og der maa da være en Feil paa et af Stederne. Man kunde være tilbøielig til her paa første Sted at indsatte Ynglinga, da Skuldskaparmål (SnE. I, 522) som den fjerde af det andet Sæt af Halvdan den gamles Sønner nævner: Yngvi, er Ynglingar eru frá komnir (saa RA 737 og leß, hvilket sidste Hskr. skriver Yngi; Ordene mangle i U), hvortil længer nede den Bemærkning knyttes: af Ynglinga (saa UA 737 leß; alene r har Ylfinga) ætt var Eiríkr inn

mest manna val
vnd Midgardi?"

Hyndla qváp:

12. „Þú ert, Ottar!
borinn Innsteini,
enn Innsteinn var
Aalfui enum gamla;
Aalfr var Vlfui,
Vlfr Sæfara,
enn Sæfari
Suan enum rauda.

13. Modur attí fadír þinn
menium gaufga,
hygg ek at hon hetí
Hledis gydia;
Frodi var fadír þeirrar,
enn † Friaut modir;
aull þótti ætt su
med yfirmonnum.

14. Aali var ædr
auflgazstr manna,
Halldan fyrri
hæstr Skioldunga;
fræg voru folkvíg
þau er framir gerdu,
huarfla þóttu hans verk
med himins skautum.

15. Efdiz hann víð Eymund
æzstann manna,
enn hann vð Sigtrygg
med suolum eggjum;
eiga geck Aalmueig
æzsta quinna,
olu þau ok attu
ætian sonu.

16. Þadan eru Skioldungar,
þadan eru Skilfingar,
þadan Audlingar,

málsþaki. Men dette bliver tvilsomt der-
ved, at der i Skáldsk. fortsættes: Þessar
eru ok (ok mangler i U A 737) konunga
ættir ágætir (ágætir mangler i leß; ágæt-
axtar 737; miqk ágætir A): frá Yngva
(saa A; Yngvari r; Yngvar U; Yngvifrey
leß) er Ynglingar eru frá komnir (Ordene
fra frá Yngva mangle i 737). Det er der-
for rimeligt, at Teksten paa de to første
Steder i Skáldsk. er feilagtig: P. A. Munch
(Norske Folks Hist. I, 1, S. 201 Anm. I)
vil paa første Sted læse Úlfr, er Ylfingar
eru frá komnir, paa andet af Ylfinga ætt
var Eiríkr inn málsþaki. Endnu kan
mærkes, at et Slægtregister i Flatabogen
(I, S. 25; Fas. II, 9) har Skelfir som
Haldans Søn og Eirík maalsþakes Stam-
fader paa samme Sted, hvor SnE. har
Yngvi. Se ogsaa Anm. til 16, 4. — 10. Eg.
og Möb. sætte ikke Komma efter hershorit.

12. Jfr. Slægtregisteret i Flatabogen
(I, 24; Fas. II, 7): Svanr hinn raudí,
fadír Sæfara, fœður Úlfs, fœður Álfs, fœður
þeirra Ingimundar ok Eysteins (læs: Inn-
steins ok Útsteins). — 4. aalf F d. e.
Aalfui, ikke Aalf.

13, 6. faut F d. e. Friaut; ikke Friant.

Dog kan Friaut ikke være en rigtig Nævn-
form. Mulig er det rette Friund, egentlig
et Pep. af frjá, opr. fría; jefr. Mand-
navnet Frændi, gmltydsk Friunt, og det
frankiske Kvindenavn Vriandis (i Poly-
ptyche de l'abbaye de S. Rémi de Reims;
fra 9de Aarh.). Eller Friðvör??

14, 6. framir gerdu, saa F og Udg.
Kanske: framr gerdi?

15, 1. Eymund F; saa skrives Navnet
ogsaa i Flat. I, 24 (Fas. II, 9) og i 737
af SnE. (II, 539); derimod kaldes Kongen
Eymund i U (SnE. II, 342) og leß (SnE.
II, 605). — 3. vð, tilføjet med Udg.;
mangler i F. Jfr. Flat. I, 24 (Fas. II, 9)
og SnE. I, 516: þar drap hann (Halldan)
þann konung er Sigtrygg hét. — 5. Aalm-
ueig F. I Flat. I, 24 kaldes hun Álfuþ,
i SnE. I, 516 Alvig (saa A og leß; 737
Alvig; U forvansket Alvrg). — 6. quinna,
saa ændret; quinnu F og Udg. Jfr.
15, 2; 14, 2, og kvinna vitrust, fridust,
Fms. VI, 119; VII, 109. kvinna er Gen.
af kona; Nomin. kvinna, Gen. kvinnu er
et senere Ord. — 8. ætian, saa F, ikke
attían.

16, 2. þadan eru Skilfingar, saa F, ikke
þadan Skilfingar.

þaðan Ynglingar,
þaðan haullðborit,
þaðan hersborit,
mest manna val
vnd Midgardi;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

17. Var Hilldigunn
hennar modir
Suofu barn
ok Sækonungs;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

vardar at viti sua,
villtu enn leingra?

18. Dagr atti Þoru
dreingia modur,
oluzst i ætt þar
æzstir kappar:
Fradmar ok Gydr
ok Frekar bæðir,
Ámr ok Iosurmar,
Aalfr enn gamli;
vardar at viti sua,
villtu enn leingra?

19. Ketill het vinr þeirra

— 4. Munch (*Norske Folks Hist. I*, 1, 8. 198, Anm. 3) bemærker: „Da det foregaaende Vers [11], hvor der spørges om Slægterne, nævner Ödlinger og Ylfinger, men dette, hvori der svares, nævner Ödlinger og Ynglinger, maa man enten antage, at der paa et af Stedene har fundet en Forveksling Sted, saaledes at der paa begge Steder skal læses et og samme Navn, eller ogsaa, at paa første Sted „Ynglinger“, paa andet Sted „Ylfinger“ ved Uagtsomhed ere overbrugne. Men i sidste Fald fordrer Versreglen, at endnu en Linje, der kan have Rimbogstav fælles med den anden, maa tænkes udeladt, og indsættes, hvis man paa denne Maade vil restituere det Bortfaldne. Der er ogsaa stor Sandsynlighed for, at „Völsungerne“, der sidenefter nævnes, og som Fund. Noregr henfører til Halfdan, have havt deres Plads i en saadan udeladt Linje. Læste man nemlig paa første Sted: „hvat er Ödlinga, hvat er Ynglinga, hvat er Ylfinga, hvat er Völsungar“, og paa andet: „þaðan Ödlingar, þaðan Ynglingar, þaðan Ylfingar, þaðan Völsungar“, da vilde alt være i sin Orden, ti istedetfor Ylfingar skulde egentlig læses Ylfingar; og man har flere Steder i Eddadigtene Exempler paa at et saadant V, der ellers udelades, har været regnet med som Rimbogstav.“ Mig forekommer det dog rimeligere, at en Navneforveksling har fundet Sted i et af de to Vers, ligesom en saadan kan paavises i Codd. af Sn.E.; se

Anm. til 11, 8. — 6. Möb. sætter ikke Komma efter hersborit.

17, 3. Suofu d. e. Sváfu. — 4. Sækonungs skriver jeg med Rask som Nævn; jefr. Mandnavnet Neskonungr. sækonungs M. og Udg. af Flat. — 7. vardar (interest), saa ændret efter 18, 9; vardi F og Udg. Skriveren er vistnok bleven forevildet ved det følgende viti.

18. Jfr. Hv. Nor. bygd. (Flat. I, 25. Fas. II, 9 f.): Dagr atti Þóru drengjamóður, ok áttu þau níu sonu; hét einn Óli, annarr Ámr, þriði Jöfurr, fjórði Arngrímr; ... Hildir var inn fimmti sonr Daga. Hversu Nor. bygd. har aabenbart benyttet Hyndl.; Afvigelserne ere dog neppe blot fremkomne ved vilkaarlige Ændringer i hint Skrift. Ogsaa i Þóttur af Ragnars sonum i II (Fas. I, 357) siges det, at Dag og Thora drengjamóðir havde 9 Sønner; som en af dem nævnes der Ring, der i Hv. N. b. er Daga Sønnesøns Sønnesøn. — 7. Ámr F, ikke Aunbr. — iosur m F. Josurmar Udg. af Flat.; Josur-már K.; Jösurr, Már M.; Jöfurr, Már Gudm. Magn. og Rask. Metret tillader ikke her at læse to Navne. Iosurmar = Jösurmarr (Möb.), der, ligesom alle nordiske Navne paa -marr, er sammensat med mærr = oht. mári, ikke, som Gislason (Tvær søg. af Gísla Súrss., S. IX) antager, med má-r (en Maage). Da Hv. Nor. bygd. har Jöfurr, saa kunde man ogsaa formode Jöfurmar = oht. Eparmár.

Klyps arfþegi,
var hann modurfadir
modur þinnar;
þar var Frodi
fyr enn Kaari,
hinn eldri var
Aalfr vm getinn.

20. Nanna var næst þar
Nauckua dottir,
var maugr hennar
mægr þins faður;
fyrnd er su mægd,
fram tel ek leingra:
kunna ek bæda
Brodd ok Haurfi;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

21. Isolfr ok Aasolfr
Aulmods synir
ok Skurhilldar
Skeckils dottur,
skaldu til telia
skatna margra;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

22. Gunnar baalkr,
Grimr arðskafui,
iarnskiolldr Þorir,
Vlfr ginandi.

* *
* *

23. [Hervardr, Hiorvardr,
Hrani, Angantyr,]
Bui ok Bami,

19. 5. þar F, ikke på, hvilket K. M. indsatte.

20. 1. Nanna, saa ændret; Manna F. — 4. faudur skrevet faudr i F. — 5. mægd F; Skriveren synes først at have skrevet ætt.

21. 1. Isolfr ok Aasolfr F, ikke Isolfr Aasolfr. — 7. 8. For disse to Linjer har F kun allt.

22. 1. Gunnar baalkr, saa Udg. af Flat. og K. Da L. 3 og 4 sikkert kun indeholde hver ét Navn med dertil hørende Tilnavn, saa har jeg antaget det samme om L. 1 og 2. Gunnar, Baalkr Rask M. — 2. Grimr arðskafui, saa Udg. af Flat. og K.; Grimr, Arðskafui Rask og M. — Heið Tilnavnet, som K. mener, kom af arðr, skulde det egentlig hede arðrskafi. Da Navnet Harðskafi (sefr. „Harskaving, f. en haard og voldsom Strabads, især tilføes. Søndmør“ I. Aasen) forekommer i Hálfs saga (Fas. II, 48), saa burde maaske harðskafi ogsaa indsettes her i Hyndl. — 3. iarnskiolldr Þorir, saa K. og Möb.; i Hrólf's saga Gautrekss. (Fas. III, 114 ff.) nævnes ofte Þorir jarnskjöldr. Jarnskiolldr, Þorir Rask og M. — 4. Vlfr ginandi, saa K. Rask og Udg. af Flat.; gina siges stadig om Ulven: ginanda vli Háv. 85 og ft. St. Vlfr, Ginandi M.

23. 1. 2. Disse Linjer ere indsatte efter P. A. Munchs Formodning; de mangle i F, der gjør 23, 3-8 til ét Vers med 22 og ikke betegner Lacune. Munch gik sig i sin Udgave herom saaledes: „Sammenligner man [med Flatøbogens Tekst af Hyndl.] Fortegnelsen paa Arngrim's og Eyfuras Sønnen i Órvarodds Saga [Fas. II, 211 f.]:

Hervardr, Hjórvardr,
Hrani, Angantýr,
Bildr ok Bagi,
Barri ok Tóki,
Tindr og Týrfingr,
tveir Haddingjar;

samt Fortegnelsen hos Sazo, IV. Bog, Müllers Udgave 1 B. S. 250:

Brander, Biarbi,
Brodder, Hiarrandi,
Tander (rettere Tinder), Tírfingar,
duo Haddingi,
Hiorthuar, Hiathwar,
Rani, Angantir,

vil man finde, at 4 af Verslinjerne i Hyndluljóð, nemlig [V. 23, L. 3—6], paa nogle ubetydelige Variantforskjelligheder nær, stemme med 4 Linjer af hine Fortegnelser, hvorimod man i Hyndluljóð ei finder noget, der svarer til det Par Linjer, hvor Angantýr omtales. Ogsaa den prosaiske

Barri ok Reifnir,
Tindr ok Tyrfringr
ok tveir Haddingjar;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

24. Austr i Bolm

voru bornir,
Arngrims synir
ok Eyfuru;
braukun berserkia
bault margskonar
vín laund ok vín laug

Fortegnelse i *Hervararsaga* [efter Hauksbók: hann (Arngrímur) átti með henni (Eyfuru) tólf syni: Angantýr var elztr, þá Hervarðr, þá Hjörvarðr, Sæmíngur ok Hrani, Brámi, Barri, Reifnir, Tindr ok Búi ok tveir Haddingjar. Fas. I, 515] stemmer med hine, paa det nær, at Sæmíngur staar i Stedet for Hrani og Búi for Tyrfringr. [Rigtigere: De i Hyndl. V. 23, L. 3-6 opregnede Navne gjenfindes ogsaa i Fortegnelsen i *Herv.*, paa det nær, at Sæmíngur her staar i Stedet for Tyrfringr og at Ordene er lidt afvigende; men *Herv.* nævner dem, ligesom *Órvarodds saga* og *Saxo*, Angantýr, Hervarðr, Hjörvarðr, Hrani.] Imidlertid er baade *Saxo*, *Órvarodds Saga* og *Hervararsaga* enige i, udtrykkeligen at angive Brødrenes Antal til tolv, og man kan derfor vel antage, at den gamle versificerede Fortegnelse over dem altid har udgjort 3 Par Verslinjer, med 4 Navne i hvert Par, af hvilke det ene havde til Rimbogstav H, det andet B, det tredje T, og at Linjeparret Hervarðr, Hjörvarðr, Hrani, Angantýr er egte, sees ei alene af de oven citerede Steder, men ogsaa, og især, af *Hervörs Besværgelsesformular* i *Hervararsaga*, hvor netop hine to Linjer oftere forekomme; det er desuden indlysende af den Omstændighed, at Angantýr, som den ældste af Brødrene og Hovedpersonen, ei kunde forbigaaes. Istedetfor dette Linjepaar staar derimod [i Hyndl. V. 22, L. 1-4] aatte andre Navne, der vel, hvis man tog et af Navnene i hver Linje for Tillægsord — hvortil der forresten ei er nogen Grund — [se herimod Anm. til V. 22, Lin. 1-4] kunde reduceres til 4, og med de øvrige 8 udgjøre 12, men da de Navne, som nævnes, ei forekomme i nogen af de øvrige Fortegnelser, medens det næsttelligste Linjepaar nævnes, maa vi her antage det saagodtsom

afgjort, at der her ved en Afskriverfeil er opstaaet en Lacune, eller at Begyndelsen af ét og Slutningen af et andet Vers er slaaet sammen, og det Mellemliggende oversprunget; at saaledes [V. 22, L. 1-4] danner Begyndelsen af et Vers, hvis Udfyldning nu ei længer kjendes, og at [V. 23, L. 3-8] er Slutningen af et Vers, som begyndte med „Hervarðr, Hjörvarðr“ &c.“ Efter disse Bemærkninger af Munch har jeg da ovenfor ordnet det hele.

23, 6. ok tveir, saa F, ikke blot tveir.
— 7. 8. For disse Linjer skriver F allt or þat her og i V. 24. 26. 27. 29; i V. 28 blot allt.

24, 1. Austr i Bolm, saa ændret efter følgende Vers i *Örv. s.* (Fas. II, 212):

Hervarðr ok Hjörvarðr,

tveir Haddingjar;
þeir i Bólm austur
bornir váru,
Arngrims synir
ok Eyfuru.

þeir eru berserkir
bóls of fyldir,

Ani omi F. Áni ok ómi K. (*labori et turbis*) og M; Áni ok Önn Eg.; Ani, Omi Rask og Udg. af Flat. — 2. voru F; öru K. og Rask. — 3. braukun, saa F. au er her vistnok Onlydsvokal af a (*Jeffer* brocon Fms. VI, 416 og brakan) og neppe ægte Tveilyd. For det sidste kunde braukun Fms. V, 165, og brauk, n. Konr. s. (Kbh. 1859) S. 30 synes at tale; men i Fms. er braukan feilagtig Læsemaade for Haandskriftets braukon (Flat. II, 27), og i Konr. s. har det stockholmske Hskr. (Cod. Nr. 7 qv.) brak for Udgavens brauk, ligesom ogsaa sammesteds brokun for Udgavens braukun.

sem logi færi;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

25. Kunna ek bæda
Brodd ok Haurfi,
voru þeir i hird
Hrolfs ens gamla.
Allir bornir
fra Iormunreki
Sigurdar mægi,
— hlyd þu sangu minni! —
folkum grims
þess er Fafni vó.

26. Sa var visir
fra Vaulsungi
ok Hiordis
fra Hraudungi,
enn Eylimi
fra Audlingum;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

27. Gunnar ok Haugni

Giuka arfar,
ok id sama Gudrun
systir þeirra:
eigi var Guthormr
Giuka ættar,
þo var hann brodir
beggja þeirra;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

28. Haralldr hillditaunn
borinn Hræreki
slaunguanbauga,
sonr var hann Audar,
Audr diupaudga
Ifuars dottir,
enn Radbardr var
Randués fadir;
þeir voru gumnar
godum signadir;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

29. Voru ellifu

25, 5. Da allir umulig kan forstaaes om „Brodd ok Haurfi“, saa har jeg med *K.* sat Punctum efter gamla. *K.* forbin-der Allir bornir med allt er þat i Slutningen af *V.* 26; men jeg ansér det med Luning for høist sandsynligt, at noget er faldet ud mellem gamla og Allir. — 9. Folkum med stor rød *F* i *F* og derforan Punctum.

26, 1. sa med liden s og derforan ikke Punctum i *F*. — 5. 6. Baade i Skáldsk. (*SnE.* I, 522) og i *Hversu Nor. byggð.* (*Plat.* I, 25. *Fas.* II, 10) siges Eylimi at høre til Lofðungar. Skulde dette grunde sig paa en forskjellig Læsemaade i *Hyndl.*? Da Eylimi er et sammensat Navn (sefr. *Límafjörðr* = *Eylímafjörðr*), saa kunde maa-ske i deri have været brugt som Rimstav.

27, 5. *ei* *F* d. e. eigi; ikke eeki.

28, 3. slaunguan banga *F*. Saaledes skrives dette Tilnavn ofte, dog ogsaa slöng-vandbauga, se *f.* *Eks. Fas.* I, 377. — 4. sonr *F* d. e. sonar. — 5. diupaudga *F*. Saaledes skrives dette Tilnavn ogsaa paa

de fleste andre Steder; undertiden derimod djúpudga: saaledes i *Sögubrot (Fas.* I, 370), *Haukabók (Fas.* II, 104), og dette er vistnok, som ogsaa *Thordarson (Grettis saga, Overs.* S. 15, *Ann.* 1) mener, det rette; sefr. djúp-hugadr. — 7. 8. enn Radbardr | var *R. f. Rask og M.* — 8. Randués, ældre Form indsat for den yngre Randuers, som *F* og *Udgg.* have. — 9. gumnar *F*, ikke gumar.

29. Skulde *V.* 29—44 incl. eller dog nogle af disse Vers egentlig høre til et fra *Hyndluljóð* forskjelligt Dig? (I første Tilfælde maatte *L.* 9. 10 senere være indkomne i *V.* 29.) Her, hvor det gjælder at opregne Ottars Slægtninger og Forfædre, vm iofra ættir dæma, gumna þeirra er fra gobum kuomu, for at Ottar kan faa den ham tilkommende Arv, kunde vel genealogiske Opregninger af Gudenavne (som i *V.* 29. 30 o. ft.) og af Jotunnæne (som i *V.* 30), forsaavidt som Jotnerne vare besvogrede med Gudeþne, passe, men, saavidt jeg skjønner, ikke Slægtrækker for alskens Trolldpak (som i *V.* 33. 40. 41) og

æsir taldir,
Balldr er hne
við banaþufu;
þess letz Vali
verðr at hefna,
sins brodur
slo hann handbana;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

30. Var Balldr's fadír
Burs arþegi,
Freyr atti Gerdi,
hon var Gymis dottir,
iotna ættar,
ok Aurbodu;
þo var Þiassi
þeirra frændi
skautgiarn iotun,
hans var Skadi dottir.

31. Mart segium þer

ok munum fleira,
vorumz at viti sua,
villtu enn leingra?

32. Haki var Hugðnu
hoti bezstr sona,
enn Hugðnu var
Hiorvardr fadír;
Heidr ok Hrossþiofr
Hrimnis kindar.

33. Eru vaulur allar
fra Vidolfui,
vitkar allir
fra Vilmeidi,
seidberendr
fra Suarthofda,
iotnar allir
fra Ymi komnir.

34. Mart segium þer
ok munum fleira,

lígessalíðt Spaadomme om Ragnarok (V. 42)
og en endnu fjærrere Fremtid (V. 44). Det
synes mig meningsløst, at Ottar skal gjen-
tage alt dette i Vædekampen med Anganty.
— Den Formodning, at V. 29—44 op-
rindelig have hørt til et andet Kvæde,
styrkes derved, at vi i disse Vers have den
4 Gange tilbagevendende Formel: Mart
segium þer ok munum fleira, vorumz
at viti sua, villtu enn leingra?“ som paa
en mærkelig Maade afvejer fra den i de
foregaaende Vers to Gange forekommende
Formel: „vandar (F i V. 17: vardi)
at viti sua, villtu enn leingra?“ og som
derimod slutter sig til den i Alvissm.
brugte Formel: „vorome, dvergr! at vitir“.
— Nu maa mærkes, at det netop er et
af de Vers, som efter min Formodning
ikke fra først af have hørt til Hyndl.,
der anføres i Snorra-Edda som et Vers
af Völuspá hin skamma. Mulig tilhører
da dette Navn egentlig et i sin Helhed
tabt Digt, hvoraf et Brudstykke er kom-
met ind i det forskjellige, om end be-
slægtede, Digt Hyndluljóð og der blevet
bevaret.

29, 2. æsir F. — 7. sins brodur F;
sins of brodur K. M. og Möb.

30, 4. Gymis, saa ændret med Udgg.;
geymis F. — 6. Aurbodu F. Navnet
skrives ogsaa med au eller æ i alle Hskr.
af SnE. (I, 120). — 9. skautgiarn F og M.
Dette er neppe rigtigt. K. og Rask ændre
skrautgiarn; jvfr. skrautgiarni Fms. V. 181.

31, 4. leingra, saa ændret; fleira F.

32, 4. Hiorvardr skrevet Hiorfuadr i
F. — 6. kindar, saa F; ikke kyndar.

33. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 44) i rWU, indledet med Ordene:
svá sem segir i Völuspá hinni skömmu
(sem her segir U). — 1. eru med liden
e, dog derforan Punctum i F. — vaulur,
saa ændret efter r; vaulfur F; volvvr U.
— 2. Vidolfui F = Vidolfi rW; Vic-
tolfi U urigtig. Navnet har kort i. —
3. vitkar allir Fr (sidstnævnte Hskr.
skriver vithkar) W; vettir allar U. —
5. seidberendr r og W (som foran
Ordet tilføjer en); skilberendr F. —
5-6 mangle i U. — 7. iotnar allir FWU;
allir iotnar r.

34, 2. fleira F, ikke enn fleira. —

vörumzst at viti sua,
villtu enn leingra?

35. Vard einn borin
i ærdaga
rammaukin miok
raugna kindar;
niu bæru þann
naddgaufgann mann
iotna meyar
vid iardar þraum.

36. Mart segium þer
ok munum fleira,
vörumz at viti sua,
villtu enn leingra?

37. Hann Gialp vm bar,
hann Greip vm bar,
bar hann Eistla
ok Eyrgiafa,
hann bar Vlfrun
ok Angeyia,
Imdr ok Atla
ok Iarnsaxa.

38. Sa var aukinn
iardar megni,
sualkaulldum sæ
ok sonardreyra.

39. Mart segium þer

ok munum fleira,
vörumz at viti sua,
villtu enn leingra?

40. Ol vlf Loki
vid Angrbodu,
enn Sleipni gat
vid Suadilfara;
eitt þotti skars
allra feiknazst,
þat var brodur fra
Byleisztz komit.

41. Loki af hiarta
lindi brendu,
fann hann hælsuidinn
hugstein konu;
vard Loptr kuidugr
af konu illri;
þadan er æ folldu
flagd huert komit.

42. Haf gengr hridum
vid himin sialfann,
lidr lond yfir,
enn loft bilar;
þadan koma sniofar
ok snarir vindar,
þa er i rædi,
at regn vm þrioti.

4. villtu F, ikke vittu.

35, 4. raugna, saa K., Eg. Lün. og Udg. af Flat.; Raugna Rask M. — 6. naddgaufgann, saa ændret; nadgaufgann F. Jfr. Grög. V. 14. nadgaufgann K. M. og Petersen.

36, 2-4 ere ikke skrevne i F. Hele Verset udelades af K., Rask og M.

37, 3-4. Eistla ok Eyrgiafa F, ikke Eistla ok Angeyia. — 5-6. Vlfrun ok Angeyia F, ikke Vlfrun ok Eyrgiafa. — 7. Imdr, saa F sikkert.

38, 1. aukinn F, ikke aukinn brrr.

39, 2-4 ere ikke skrevne i F. Rask og M. forene dette Vers med V. 38.

40, 4. Suadilfara F. Saaledes skrives ogsaa Navnet i W af SnE. (I, 134). Derimod Svapilferi r; Svapilferi U. Jfr. Anm. til Vaffr. 23, 1.

41, 2. lindi, saa F og M. Efter R. Keyser = vard blaudr, blev Kvinde, af lina (af linr); andenstedsfra kjender jeg kun et transitivt Vb. lina, linada. — lyndi K. og Rask, hvilket Scheving (Skand. Lit. Selk. Skr. 1810, S. 205) forklarer „skiftede Sind“.

— 4. konu, saa ændret med Udg.; komu F. — 5. kuidugr, saa F, som det synes, og ikke kindugr. Guðbrand Vigfússon oversætter kuidugr af „frugtsommelig med“ (Jefr. kvíðug var af kviknuðu jóði Nikuldsdrápa V. 8) og forstaar konu illri om Hel.

42, 4. loft F, ikke lopt. — 8. M. Hammerich (Ragnaroksmýthen S. 12) forstaar vistnok med rette regn vm þrioti om Gudernes Undergang; det samme forholder Eg. — regn hurde da vel ændres til regin eller raugn.

43. Vard einn borinn
aullum meiri,
sa var aukinn
iardar megni;
þann kueda stilli
storaudgazstann,
sif sifiðann
siotum giorfaullum.

44. Þa kemr annar
enn mætkari,
þo þori ek eigi
þann at nefna;
fair sia nu
fram vm leingra,
enn Odinn man
vlfui mæta.“

Freyia qvad:

45. „Ber þu minnis aul
minum gesti,
sua hann aull mone
ord at tina
þersar rædu
a þridia morni,
þa er þeir Angantyr
ættir rekia.“

Hyndla qvad:

46. „Snudu braut hedan!
sofua lystir mik,
fær þu fætt af mer
fridra kosta;
hleypr þu, edlvina!
vti a nættum,
sem med haufrum
Heidrun fari.

47. Rant at Odi
ey þreyiandi,
skutuzst þer fleiri
vnd fyrirskyrtu;
hleypr þu, edlvina!
vti a nattum,
sem med haufrum
Heidrun fari.“

Freyia qvad:

48. „Ek slæ elldi
of ividiu,
sua at þu eigi kemz
aa braut hedan;

.
.
.
.“

44, 3. þo er kludret i F.

45, 2. gesti, saa ændret med Udgg.;
gellti F. — 5. þersar, saa ændret med
K., Rask og Ant. Russ.; þersa F og M.
(þessa); þersa rædu mætte tages som
Appos. til aull ord. — 8. rekia, saa æn-
dret med Udgg.; reikna F, nyere Ord.

46, 1. braut, ældre Form indsat for
den yngre burt i F. — 3. af, saa F,
ikke at, hœlket M. indsetter.

47, 1. Odi, saa ændret; ædi F og Udgg.
Jfr. SnE. I, 114: Freyja ... giptist þeim
manni er Óðr heitir; ... Óðr fór i braut
langar leiðir, en Freyja grætr eptir, en
tár hennar eru gull rautt. Freyja á mörg
nœfn, en sú er sök til þess, at hon gaf
sér ýmis heiti, er hon fór með úkunnum
þjóðum at leita Óðs. — Ved denne An-
dring faar fleiri i L. 3 fœrt sin Anven-
delse. — 3. þer, saa ændret med Udg. af

Flat.; þeir F og K., Rask og M. — 4.
fyrirskyrtu, saa Rask og Eg., som jœfr.
Þorst. s. Stðu-H. (Gislason Prøver, S. 52;
Möbius Anal., S. 178): þótti mér sem
kastat væri i fyrirskyrtu mér járnun
þeim sem rær heita; det modsatte er
bakskyrta. — fyrir skyrtu F og M. —
7. 8. Disse Linjer ere ikke skrevne i F.

48, 2. of, saa ændret med Udgg.; af F.
— 3. eigi, saa ændret med Udgg.; ei F. —
4. braut, ældre Form indsat for den yngre
burt i F. — Staurim mangler her, ti aa kan
ikke være Rimord. Skulde aa burt derfor æn-
dres til aptr? — 4. Efter denne Linje har F
hleypr þu edlvina, og i Overensstemmelse
hermed gjentage Udgg. her de samme 4
Linjer, hvormed V. 46 og 47 ende. Men
Lüning bemærker med rette: „Diese worte,
welche Hyndla zweimal an die Freyja
gerichtet hat, können hier, wo Freyja

Hyndla qvad:

49.* Hyr se ek brenna
 enn haudr loga,
 verda flestir
 fiorlausn þola;
 ber þu Ottari
 bior at hendi
 eitri blandinn miok
 illu heilli.“

Freyia qvad:

50. „Ordheill þin
 skal engu ræða,
 þottu, brudr iotuns!
 baulfui heitir;
 hann skal drecka
 dyrar veigar,
 bid ek Ottari
 aull god duga.“

*spricht, wohl nur durch ein versehen ihren
 platz gefunden und den ursprünglichen
 schluss der strophe verdrängt haben.“*

49, 7. miok **F** og **M**; mioþ **K.** og **Rask**

*efter Papirafskrr. — 8. Efter heilli har **F**
 h. þu, d. e. hleypr þu, edlvina o. s. v.*

50, 3. brudœ **F.** — 4. heitir **F**; 2 **Ps**
Sg. Coniunctiv (Unger).

VÖLUNDARKVIÐA.

Niðvþr het konungr i Sviðioð; hann atti tvá sono oc eina dottur, hon het Bædvilr. Brøðr váro þrír synir Finnakonungs; hét einn Slagfþr, annarr Egill, þriði Völvndr; þeir scriðu oc veiddo dýr. Þeir quomo i Vlfðali oc gerðu ser þar hús; þar er vatn, er heitir Vlfsiár. Snemma of
 10 morgin fyndo þeir a vazstrondo konor þriðr, oc spvnnu lín; þar váro hia þeim alptarhamir þeirra; þat váro valkyrior. Þar váro trær dōtr Læðvéss konungs, Hlað-
 15 gýfr svanhvit oc Hervor alvitr, enn þriðia var Avlrín Kiars dottir af Vallande. Þeir høfdo þær heim til scala með ser. Fecc Egill Avlrínar, enn Slagfþr
 20 Svanhvitrar, enn Völvndr Alvit-

rar. Þæ bioggo siau vetr; þa flygo þær at vitia víga, oc quomo eigi aptr. Þa screiþ Egill at leita Avlrínar, enn Slagfþr leit- aði Svanhvitrar, enn Völvndr sat i 25 Vlfðalóm. Hann var hagastr maþr sva at menn viti i fornóm sægóm. Niðvþr konungr let hann hændom taca, sva sem her er vm queþit.

1. Meyiar flygo svnnan

Myrcvið igognom,
 Alvitr vnga,
 orlog drygia;
 þær a sęvarstrond
 settvz at hvilaz,
 drosir svðrōnar
 dyrt lín spvnnu.

2. Ein nam þeirra

Egil at veria
 fęgr męr fira

Dette Digt findes kun i R. I A er bearet Begyndelsen af den prosaiske Indledning indtil vlfðali ok gerðv, efter hvilket Ord Lacune begynder.

Överskriften Völundarkviða mangler i R og A. R har foran den prosaiske Indledning: fra Völvndi og umiddelbart foran V. 1: fra Völvndi oc Nidaþi (begge Överskrifter skrevne med rødt Blæk og nu meget afblegede og utydelige). A har ligeledes med rødt Blæk foran den pros. Indl.: fra Nidaði konengi.

1. Niðvþr R; Nidaðr A. Navnet har vel lang Vokal i første Stavelse. — Sviðioð R; Sviþioð A. — 2. sóno R; svnnv A. — 3. hon h. R; ok het hon A. — voro A; mangler i R. — 5. Slagfþr

R; Slagfinnr A. — 7. quomo R; komu A. — 8. hús R. — 12. alptar hámir R. — 15. Hervór R. — 16. en Pronomen, = in (jvfr. Skirn. 33, 4), eller Conjunction? — álrín R. — 20. Völvndr, saa rettet; Völvnd R. — 25. völvndr sát R. — 29. ým R. 1, 4. orlóg R. — 5. þær med stor þ og derforan Punctum i R. — 7. drosir svðrōnar. I Hely. Hund. I, 16 kaldes Valkyrjier disir svðrōnar. Begge Udtryk ere rigtige.

Mellem 1 og 2 mangler der rimelig et Vers, som har fortalt, at Brødrene kom og tog Møernes Svanehamme. Dette bestyrkes ved þeirra, naar man med Guðm. Magnussen construerer: Ein fęgr męr nam liúsom faþmi at veria Egil þeirra fira.

faðmi liosom;
onnor var Svanhvít,
svanfiáðrar dró,

.
.;
enn in þríþia,
þeirra systir,
varði hvítan
hals Volvndar.

3. Sátu síþan
siau vetr at þat,
enn inn átta
allan þraþo,
enn enn níunda
naþr vm scilþi;
meyiar fýstoz
a myrquan víþ,
Alvitr vnga
orlog drygia.

4. Kom þar af veiþi
veþreygr scyti,
Slagfiþr oc Egill

sali fvrdo áþa,
gengo vt oc inn
oc vm saz;
aþstr screiþ Egill
at Avlríno,
enn svþr Slagfiþr
at Svanhvito.

5. Enn einn Volvndr
sat í Vlfðárlom,
hann sló gvll rátt
við gim fastan,
lvþi hann alla
lind bæga vel;
sva beiþ hann
sinnar lióssar
quanar, ef hanom
coma gerþi.

6. Þat spýrr Niðvör
Niara drottinn,
at einn Volvndr
sat í Vlfðárlom;
nottom foro segger,

2, 6. *Jeg har efter Grimms Formodning betegnet, at to Linjer herefter ere udfaldne. „Folgerecht müsste hier gesagt werden, dass Svanhvít dem Slagfiðr zu Theil wurde, und es scheint, dass die Worte: svanfiáðrar dró, die an sich richtig sind (wiewohl alle drei Schwanzfedern tragen), eine verderbte Leseart enthalten, wozu Slagfiðr Anlass gegeben . . . Oder noch wahrscheinlicher fehlt eine ganze Langzeile, da für jede der zwei Jungfrauen zweie stehen.“* — 12. *hals R.* — Volvndar, *saa ændret; onondar R.*, ikke onndar.

3, 3. in VIII. *R.* — 4. *allan R.* med sammenslynget Tegn for as. — 5. ix. *R.*

4, 2. *veþreygr*, *saa ændret efter Formodning af Guðbrand Vigfússon, jvfr. S. 6; vegreygr R.* og *M.* Unger formoder, at *veþreygr* betyder „som har Øine, der godt taale Veirer“. *Rask* og *Eg.* forklare urigtig *véþreygr* af *vé* og *þreyja*. — 2. *Kanske mangle her efter Linjerne:*

Volvndr liþandi
vm langan veg.

Jfr. 8, 7, 8. — 7. screiþ R., d. e. *screiþr.* — 9. *Es med stor E og derforan Punctum i R.*

5, 2. *vlfðárlom R.* — 4. *gim fastan, saa ændret med Udgg.; gimfastan R.* som *ét Ord og med sammenslynget Tegn for as: gimfastan Eg. K.* forklarer „ad gemmam fixam“, *jvfr. oldeng. gim, m. Lünig* „er schmiedete das gold beim feuer fest“; *fastan var da brugt som Adv., snarest i Bet. ivrig eller vedholdende.* — 6. *lind bæga R.* og *K. M.; lind* forklares i *K.* som *Dat. af lind i Bet. „Lindebast“; andre lidet rimelige Forklaringer hos Eg. lex. poet.; lind-bauga Rask og Gr.* „Ringe, som drages paa Lindebast“ (*gewundene Ringe, Gürtelringe*“ Pfeiffer). *Jeg formoder lid-bauga.* (*Men i SnE. 328, 4 forbinder Eg. urigtig lid med baugskerðir.*) — 8. *lióssar, saa ændret; liósár R;* *liósar Udg.* — 9. *hanom R., skrevet lið; ikke hon, hvilket K. Gr. Rask her indsmelte.*

6, 3. *vólundr R.* — 5. *nottom, saa R.* sikkert, *samt K. og M.; nott vm Rask*

negldar váro brynior,
scildir blico þeirra
við enn scarða mana.

7. Stigo or sæðlom
at salar gaffi,
gengo inn þaðan
endlangan sal;
sa þeir a bast
bæga dregna,
siau hvndroð allra,
er sa seggr átti.

8. Oc þeir af tóco,
oc þeir a léto,
fyr einn vtan,
er þeir af leto.
Com þar af veiði
veþreygr scyti,
Vølvndr lifandi
vm langan veg.

9. Gecc brvnni
bero hold steicia,
ár brann hrisi
allþvrr fvra,
viðr enn vindþvrrri
fyr Volvndi.

10. Sat a berfialli,
bæga talþi

alfa lifði,
eins sacnaði;
hvgði hann at hefði
Hlaðvæss dottir,
Alvitr vnga,
væri hon aptr komin.

11. Sat hann sva lengi,
at hann sofnadi,
oc hann vacnaði
vilialáss:
vissi ser a hændom
hæfgar næðir,
enn a fotom
fiotvr vm spenntan.

Volvndr qvaþ:

12. „Hverir 'ro iofrar
þeir er a lægðo
besti byr síma
oc mic byndo?“

13. Kallapi nv Nifvðr
Niara drottinn:
„Hvar gatzv, Volvndr,
visi alfa!
vára æra
i Vlfðolom?“

Volvndr qvaþ:

14. „Gvll var þar eigi

og Gr. — foro, saa ændret med Udgg.;
R, d. e. voro (váro). — segger; saa
ændret; seger R.

8, 2. þeir a léto, saa R, ikke þeir léto.
— 5. com med liden c og derforan ikke
Punctum R. Maaske burde man her be-
gynde et nyt Vers og forene dette med
V. 9. — 6. veþreygr, saa R her; jefr. 4, 2.

9, 1. Gecc brvnni R. Jeg forstaar her
brúnni med Guðmundr Magn. og M. som
Dat. sg. f. af brúnn. Gekk hann brúnni
M., der antager, at det h, der som For-
kortning skulde træde istedenfor hann,
ved en Feiltagelse af Afskriveren er sat
foran ár i L. 3. — Eg. forklarer brvnni
som „Skålsber“, af bruna. — 3. ár, saa
ændret med K. og M.; hár R. — 4. all-
þvrr, saa ændret; allþvrr R; ikke auþr.
— 5. vindþvrrri, saa ændret; vin þvrrri R.

12. Overskriften Volvndr qvaþ her og
foran V. 14. 22. 33 mangler i R. —
3. byr síma forklares som kenning for
„Mand“; men man skulde da vente bær
seima.

13, 1. kallapi med liden k, dog der-
foran Punctum i R. K. begynder ikke
her et nyt Vers. — 2. niara eller niára?
R. — 5. vára er her vistnok tilligemed
ara Rimord, og derfor burde vel Formen
óra indsættes. — 6. vlfðolom R.

14. Jeg formoder, at L. 1—4 endnu
indeholde Niduds Ord og at de burde for-
enes med det foregaaende Vers; Sammen-
hængen vilde da, som det synes, være
følgende: „Guld var ikke der (i Ulvdale)
paa Granes Fæi; det Guld, som du har,
kan du ikke have faat der; det er vort
Guld; men hvordan er du kommen i Be-

a Grana leiðo,
fiarri hvða ec vart land
fiollom Rinar;
man ec at ver meiri
móti attom,
er ver heil hiv
heima vorom.

15. Hlaðgvör oc Hervor
borin var Hlaðvé,
kvnn var Avlrén
Kiars dottir.“

16. [Vti stendr kvnnig
kván Nípadar
oc] hon inn vm gecc
ennlangan sal,
stoð a gólfi,
stilti ruddo:

„Era sa nv hyrr,
er or holti ferr.“

Nípvör konungr gaf dottur sinni
Bæðvildi gyllring þann er hann
toc af bastino at Volvndar; enn
hann sialfr bar sverþit, er Vol-
vndr atti; enn drotning quap: 5

17. „Amon ero ægo
ormi þeim enom frána,
tenn hanom teygiaz,
er hanom er tēþ sverþ
oc hann Bæðvildar
bág vm þeccir;
sníþit er hann
sína magni
oc setiþ hann síþan
i Sęvarstadv!“

siddelse af dette, da vort Land ligger
fjærnt fra Rinens Fjælde?“ — 2. Grani
har kort Vokal og kommer af grøn; ikke
af gránn. Jfr. min Bemærkning i Danm.
gl. Folkev. udg. af Svend Grundtvig, II,
S. 634. — 5. Hvis det er rigtigt, som
jeg ovenfor har formodet, at L. 1—4
endnu indeholde Niduds Ord og at de
burde forenes med V. 13, saa burde L.
5—8 forbindes til ét Vers med V. 15.

15, 1. hervör R.

16, 1-2 mangle i R og alle Udg. R
har: ... avlrén kiars d⁹ hon inn vm
gecc ..., uden at betegne, at der foran
hon mangler noget. Heller ikke Udg.
antage her nogen Lacune, men gjøre V. 15
og 16 til ét Vers. K. og M. betegne hele
dette som Volunds Ord, og M. sætter Komma
foran hon. Gr., Simrock og Möb. mene, at
dette Vers skulde følge umiddelbart efter V. 3.
Jeg tror, at Volunds Ord ende med V. 15,
og forstaar hon om den onde Dronning, som
fra Kongsgaarden sér Nidud og hans Mænd
komme ud af Skoven med den bundne Volund.
Jeg har da tilføjet L. 1. 2 efter V. 30,
L. 1. 2. — Man kunde tænke paa, at
der ved hon mentes Volunds Elskede Hervor,
som da maatte være kommen tilbage til
Volunds Hus straks efter at denne bunden
var ført bort af Niduds Mænd. Men

hermed lade Ordene or holti ferr sig
neppe forene; ogsaa taler herimod den
prosaiske Indlednings Udsagn þæt quomo
eigi aptr; endelig vilde det, synes mig,
være et temmelig ærkesløst Sagnmotiv, at
Hervor her førtes frem for at tale disse faa
Ord og saa atter forsvinde. — 7. 8. Rask,
K. og M. indeslutte ikke disse Linjer i An-
førselstegn, men sætte Komma efter ruddo.

4. vólundr R.

17. R har de 6 første Linjer i føl-
gende Orden: Tenn hanom teygiaz er
hanom er tēþ sverþ oc hann bæðvildar
bág vm þeccir. amon ero ægo ormi þeim
enom frana. Ligesaa Udg. — Ved de to
Prikker over amon (hvilket Ord, ligesom
ogsaa Tenn, begynder en Linje i R) har
Skriveren mulig tilsigtet den samme Om-
stilling, som jeg har foretaget. Først ved
denne vinde vi den rette Opfatning af
tenn hanom teygiaz; hanom henviser nu
til ormi, og Billedet fortsættes: Ormen
rækker sine Gifttænder ud for at bide.
— 8. sína R. — 9. setiþ, saa ændret;
setiþ R. — 10. sęvar stadv, saa R. Først
er skrevet stad, men derpaa er der, saa-
vidt jeg kan sé, med samme Haand over
a skrevet en v og nede mellem a og d sat
en Streg for at vise, at v skal indføres
der.

Sva var gort, at scornar váro
sinar i knessfotom, oc settr i holm
einn, er þar var fyr lande, er
het Sgarstaþr. Þar smípaði hann
konungi allzkyns gorsimar. Engi
maþr þorði at fara til hans nema
konungr einn. Völvndr quaf:

18. „Scinn Nidapi
sverþ a linda,
þat er ec hvesta
sem ec hagazt kvnna,
oc ec herþac
sem mer hogst potti;
sa er mer frann mekír
g fiarri borinn,
sécca ec þann Volvndi
til smípio borinn.

19. Nv berr Bæðvldr
brvþar minnar
— þípa ec þess bót —
bæga ráða.“

20. Sat hann, ne hann svaf, avalt

oc hann sló hamri,
vel gorði hann heldr
hvatt Nípaði.
Drífo vngir tveir
a dyr síá
synir Nípaþar
i Sgarstaþr.

21. Komo þeir til kisto,
kræfðu lvala,
opin var illvþ,
er þeir í sa;
fiolþ var þar menia,
er þeim mægom syndiz
at vgrí gvll rátt
oc gorsimar.

Volvndr quaf:

22. „Komiþ einir tveir,
komit annars dags!
yer lét ec þat gvll
vm gefit verþa;
segita meyiom
ne salþioþom,

2. knes fotom R. knésfótr = knéshót fore-
kommer ogsaa i r af SnE. (I, 184), Flat. II,
214. 222 (hvor Accus. knesfotinn), samt i et
unt Papirhskr. i Isl. ss. II, 409 (Var. 15).
— 6. þórþi. — 7. Jeg tror, at Ordene
Völvndr quaf samt V. 18 og 19 skulde
have sin rette Plads umiddelbart efter:
enn hann sialfr bar sverþit, er Volvndr
atti og foran: Enn drötning quaf: Amon
ero argo, o. s. v. — Umiddelbart efter
Engi maþr þorði at fara til hans nema
konungr einn skulde da følge V. 20: Sat
hann, ne hann svaf, avalt o. s. v.

18, 1. 2. Teksten kan her neppe være
rigtig, ti Scinn kan ikke vel danne Rim
med sverþ. Leier har i Bogstavtrækkene
ingen Lighed med Seix, men vilde her
give os den manglende Rimstav (— linda)
og staa med god Mening. Jfr. Fms. VI,
363: sék á síðu leika sverð rughleifa
skerði. — 6. sem mer R, ikke sem er. —
7. frann saa ændret; frá R, hvilket baade
kan læses fran og fram. — 8. g skrevet
e. i R; jefr. Anm. til Vafþr. 36, 3.

19, 1. nv med liden n, dog derforan

Punctum i R. — 4. Simrock mener, at Flertalsformen bæga er foreansk, da det kun
var den ene Ring, som Nidud tog af
Bastet hos Volund, hvilken han gav sin
Datter (se V. 17 og det foranstaaende pros.
Stykke; V. 26). Men Flertalsformen
kan alligevel staa her med rette: det ge-
nerelle sættes for det specielle; jefr. Sig.
III, V. 14: qvanir.

20. Rask og M. forene L. 1—4 med
frgd. Vers. — 1. M. og A. sætte ikke
Komma foran ne og avalt, men efter avalt.
— 4. nípaði R. — 5. Drífo med stor D
og derforan Punctum i R. Rask og M. be-
gynde her et nyt Vers, som de lade ende med
er þeir í sa. — 6. adýr síá R, ikke at síá.

21, 1. komo med liden k, dog derforan
Punctum i R. — 3. ópin R. — 5. fiolþ
med liden f, dog derforan Punctum i R.
— Rask og M. begynde her et nyt Vers,
som de lade ende med vm gefit verþa.

22, 1. komiþ med liden k, dog derforan
Punctum i R. — 3. lét ec þat R, ikke
læt þatt. — 5. Segit á R med stor
S og derforan Punctum i R. Rask og

manne ængom,
at iþ mic fyndit!“

23. Snemma kallaði
seggr annan,
broþir a broþur:
„Gongom þæg sia!“
Komo til kisto,
cræfðo lvcla,
opin var illvþ,
er þeir i lito.

24. Sneiþ af hæfuf
hvna þeirra
oc vndir fen fíotvrs
fotr vm lagþi;
enn þer scálar,
er vnd scaðrom vóro,
sveiþ hann vtan silfri,
seldi Níþaþi.

25. Enn or ægom
iarnasteina
sendi hann kvnnigri
kono Níþadar;
enn or tænnom
tveggja þeirra
slo hann briostkringlor,
sendi Bædvildi.

26. Þa nam Bædvildr
bægi at hrosa,

.
.

[bar hann Völvndi,]
er brotiþ hafði:
„Þoriga ec at segia
nema þer einom.“

Völvndr qvaþ:

27. „Ec bœti sva
brest a gvlli,
at feþr þinom
fegri þiccir
oc mœþr þinni
miclo betri
oc sialfri þer
at sama hófi.“

28. Bar hann hana bióri,
þviat hann betr kvnni,
sua at hon i sessi
vm sofnæði:
„Nv hefi ec hefnt
harma minna
allra nema einna
iviþgiarnra.“

M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med bægi sia.

23, 1. snemma með liden s, dog derforan Punctum i R. — kallaði, saa ændret; kallað R. — 5. Komo med stor K og derforan Punctum i R. Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med fotr vm lagþi.

24, 1. sneiþ med liden s, dog derforan Punctum i R. — 4. lagþi, saa ændret; logþi R. — 5. enn med liden e, dog derforan Punctum i R. Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med kono Níþadar. — 8. seldi R; Gr. ændrer dette til sendi, men jefr. Anm. til 35, 5.

25, 1. Enn med stor E og derforan Punctum i R. — 4. kono, saa R. Op-rindelig har viatnok her, ligesom i 30, 2. 35, 8, været brugt Formen kván, som Rask indsætter. — 5. enn med liden e, dog

derforan Punctum i R. Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de forene med det figd.

26, 2-6. R har: . . . bægi at hrosa. er brotiþ hafði, og betegner ikke, at noget mangler. bar hann Völvndi er indsat efter Papirafskrr. og Udgg.; desuden har jeg med Gr. antaget, at to Linjer foran denne ere faldne ud i R, ti ellers bliver Overgangen fra L. 1—2 for brat.

27. Overskriften Völvndr qvaþ er i R skrevet inde i Linjen.

28, 2. hā R. — 8. iviþ giarnra, saa R, som det synes; rn ere sammenslyngede til et Tegn; der kan neppe læses giarnra; slet ikke grannra., Versemaalet fordrer bestemt Ivið-gjarn i ét Ord, da det tilligemed a og ei udgjør de tre allitererende Ord, og Tonen altsaa maa ligge paa i, følgelig ikke i við. I Oldsazisk betyder inwiddi (angls. inwit)

29. „Vel ec!“ qvaþ Volvndr,
„verþa ec a fitiom,
þeim er mic Nipabar
namo reccar.“

Hleandi Vavlvndr
hóftz at lopti,
gratandi Bapvildr
gecc or eyio,
tregði fæv friþils
oc faþvur reiþi.

30. Vti stendr kvnnig
kván Nipadar
oc hon inn vm gecc
endlangan sal
— enn hann a salgarð
settiz at hvilaz —:
„Vakir þv, Nipvdr
Niara drottinn?“

Nipvdr qvaþ:

31. „Vaci ec avalt
vilialáss,
sofna ec minnzt
sitz mina sono dæþa;
kell mic i hæfvuþ,

kaíld ero mer raþ þin,
vilnomic ec þess nv,
at ec við Volvnd dæma.

32. Seg þv mer þat, Volvndr,
visi alía!
af heilom hvat varð
hvnom minom?“

Volvndr qvaþ:

33. „Eiþa scaltv mer aþr
alla vinna
at scips borþi
oc at scialdar rævd,
at mars bogi
oc at mækis egg:
at þv qveliat
qvan Volvndar,
ne brvþi minni
at bana verþir;
þott ver kván eigim
þa er þer kvnniþ
eþa ióþ eigim
innan hallar.

34. Gac þv til smiþio
þeirrar er þv gordir,

Onðskab, inwiddies gern onðskabafuld,
hvilken Betydning uden Tvivl i viidgjærn
maa have“ M. Samme Forklaring har
alt Gr. givet.

29, 1. Vel = oldsaks. wola, wela, euge
(Grimm Deutsche Gr. IV, 763). — Det
vækker Betænkelighed, at qvaþ Volvndr
her maa regnes med til Verset. — 6. lópti.

30, 7. Vakir med stor V og derforav
Punctum i R. Overensstemmende hermed
begynde K. og Gr. med Vakir et nyt Vers.
som de lade ende med sono dæþa.

31. Overskriften Nipvdr qvaþ mangler
i R her og ved V. 37. 39. — 1-4. Diase Lin-
jers Tekst er her given efter R. Keyser.
R har: vaci ec avalt vilia eo lávs. sofna.
ec miszt sitz mina sono dæþa. Udg. læse:

Vaci ec avalt,
vilialáss ec sofna,
ec minnize sitz
(M. ok minst siz)
mina sono dæþa.

— 2. At beholde Hskr.'tets Læsemaade og
forstaa lávs som 1 Ps. Sg. Impf. af et
Vb. ljósa = oldeng. leósan vilde være
langt dristigere end at ændre. — 4. sitz
= siz, der her er brugt som Præposition
med Accus.; jefr. Fms. IX, 406, Anm.
5: sitz laugardaginn. — 5. Kell med stor
K og derforan Punctum i R. K. og Gr.
begynde her et nyt Vers, som K. forener
med det fgd.

32, 1. vólvndr R. — 4. hvnom, saa ændret
med Udgg.; sonom R. Jfr. 34, 6.

33, 7. at med liden a og derforan ikke
Punctum i R. Rask og Pfeiffer begynde
her et nyt Vers. — 11. eigim, saa ændret;
egim R med Accent over e, og desuden
er der oventil ved denne Bogstav en Hage
eller Skraastreg, som maa ske skal betegne i.
— 11-12. kván og kvnniþ ere snarere
Rimord, end eigim og er, den ældre
Form for þer. — 13. eþa, saa ændret; eþ R.

þar fíþr þv belgi
bloði stocna;
sneip ec af hæfuf
hvína þinna
oc vndir fen fíotvers
fótr vm lagðac.

35. Enn þer scalar
er vnd scaðrom váro
sveip ec vtan silfri,
selda ec Nípadi;
enn or ægom
iarnasteina
senda ec kvnnigri
kván Nípaðar.

36. Enn or tonnom
tveggia þeirra
slo ec briostkringlor,
senda ec Bædvíldi;
nv gengr Bædvíldr
barni ákin
einga dottir
yccor beggia.“

Nípvr qvaþ:

37. „Mæltira þv þat mál
er mic meirr tregi,
nē ec þic vilia, Volvndr!
verr vm nita;
erat *sua maþr* hár
at þic af hesti taci,
ne *sua* æflvgr

at þic neþan scióti,
þar er þv scollir
við scy vppi.“

38. Hleandi Volvndr
hofz at lopti,
enn ocatr Nípvr
sat þa epter.

Nípvr qvaþ:

39. „Vp ristv, Þaccráþr,
þrell minn inn bezt!
biþ þv Bædvíldi
meyna bráhvito
ganga fagrvariþ
við fædur roþa.

40. Er þat satt, Bædvíldr!
er sægdo mer:
satv þi Volvndr
saman i holmi?“

Bædvíldr qvaþ:

41. „Satt er þat, Nípaþr!
er sagdi þer:
sáto við Vælvndr
saman i holmí
eina ægurstvnd,
æva seylði;
ec vgrt hanom
vinna kvnnac,
ec vgrt hanom
vinna máttac.“

34, 7. fén R.

35, 4. selda ec, *saa* ændret med K. efter 24, 8; senda ec R, ikke sendac. Da „engi maþr þorþi at fara til hans nema konvngv einn“, *saa* passer ikke senda her.

36, 7. einga, *saa* R, ikke enga.

37, 4. nita, *saa* R og K. rita Rask Gr. M. Denne Ændring har jeg ikke optaget, da man ogsaa kan tænke paa oht. neizzan, kaneizzan (skade, kræmpe), oldeng. nætan (trykke), jefr. got. ga-naitjan *átimān*; det er muligt, at nita enten bør ændres til neita eller bør forstaas som det

stærke Stammeverbum til de nævnte Verba. — 8. neþan, *saa* R. „Kanske retters ofan“ Rask; men denne Ændring er usæd- vendig, ti ne og neþan kunne være Rimord.

39, 1. Þaccráþr skrevet Þacrþr i R. Navnet er det samme som oht. Dancharāt, ital. Tancredo.

40, 3. vólvrnd R.

41. Overskriften Bædvíldr qvaþ mangler i R. — 1. Nípaþr, *saa* R her. — 7. Ec med stor E og derforan Punctum i R. — 8. vinna er glemt i R. — kvnnac, *saa* ændret; kvnac R.

HELGAKVIÐA HJÖRVARÐSSONAR.

Fra Hiorvarpi oc Sigrinn.

Hiorvarpr het konungr, hann
atti *fiórar* konor: ein het Alfildir,
son þeirra het Hedinn; onnor het
Sgeirpr, þeirra son het Hvm-
lvngr; in þripia het Sinrióþ, þeirra
son het Hymlingr. Hiorvarpr
konungr hafði þess heit strengt
at eiga þa kono er hann vissi
vænsta. Hann spvrþi, at Svafnir
konungr atti dottur allra fegrsta,
sv het Sigrinn. Ipmvandr het iarl
hans; Atli var hans son, er for
at þipia Sigrinnar til handa kon-
vngi. Hann dvalþiz vetrlangt
meþ Svafni konvngi. Fránmarr
het þar iarl, fostri Sigrinnar;
dottir hans het Alof. Iarlinn
rþ, at meyar var syniat, oc for
Atli heim. Atli iarl son stoþ
einn dag við lvnd noccorn, enn

fvgl sat i limonom vppi yfir
hanom oc hafði heyrð til, at hans
menn kálloþo vęstar konor þer
er Hiorvarpr konungr atti. Fvgl-
inn qvacapi, enn Atli lyddi, hvat
hann sagði; hann qvaþ:

1. „Sáttv Sigrinn

Svafnis dottur,
meyna fegrsto
i Mvnarheimi?
þo ero hagligar
Hiorvarþz konor,
gvnmom þiccia
at Glasisslvndi.“

Atli qvaþ:

2. „Mvndo við Atla

Ipmvandar son,
fvgl froþvgapr!
fleira mēla?“

Dette Digt findes kun i R. — Titelen Helgakviða Hjörvarðssonar, som jeg har antaget efter M., findes ikke i R. Over skriften fra Hiorvarpi oc Sigrinn, der i R er skreven med rødt Blæk, har jeg henført til det første Afsnit alene. — Hos Gr. og Ettm. har Digtet Titelen Frá Helga ok Svávu. Titlerne Helga kviða Haddingjaskaða (saaledes K.) og Helga kviða Hatingjaskaða (saaledes Rask), som ere optagne efter Papirafskrr., ere urigtige.
2. ein, saa ændret; ein R. — 6. hýlingr R, d. e. Hymlingr; ikke Hylmingr. — 9. Over e i vęsta staar Streg i R. — Den prosaiske Fremstilling i R er, som man vil se, i det følgende temmelig ubehjælpelig og Begivenhederne tildels med dette i bagvædt Orden. Herpaa lod sig

let raade Bød ved nogle Forandringer, men at foretage saadanne, vilde ikke stemme overens med nærværende Udgaves Formaal. Ettm.'s Redaction er tildels uheldig. — 10. Efter dotter er i R først skrevet vęn, men dette er siden af Skrivenen underprikket som urigtigt. — 17. alóf R. 19. Atli heim, saa ændret; iarlinn heim R.
1. I Margen udfor V. 1; V. 2, L. 5; V. 4 er i R skrevet f. q. — 4. Mvnarheimi har jeg med Gr. Simroek og Ettm. skrevet som Nævn; mvnarb. Rask K. M. Saaledes ogsaa i V. 42. — 5. Ettm. stryger ero. Ogsaa jeg formoder, at der her er en Feil i R.

2. R har i Margen udfor dette Vers og V. 3 a. q. —

Fvglinn qvaþ:

„Mvn ec, ef mic bvdlngr
blóta vildi
oc kys ec þaz ec vil
or konungs garþi.“

Atli qvaþ:

3. „Kiosattv Hiorvarþ
ne hans sono,
ne inar fægro
fyleis brvþir,
eigi brvþir þer
er bvdlngr a;
cæpom vel saman!
þat er vina kynni.“

Fvglinn qvaþ:

4. „Hof mvn ec kiosa,
hærga marga,
gvllhyrðar kÿr
fra grams bvi,
ef hanom Sigrlinn
sefr a armi
oc onæpig
iofri fylgir.“

Þetta var, æfr Atli fœri; en er
hann com heim oc konvngr spvrrþi
3 hann tÿpinda, qvaþ hann:

5. „Hæfom erfiþi
oc ecci orindi,
mara þrævt óra
a meginfialli,
vrþom siþan

semorn vaþa;
þa var oss syniat
Svafnis dottvr,
hringom gæddrar,
er ver hafa vildom.“

Konvngr baþ, at þeir scyldo
fara annat sinn; fœr hann sialfr.
Enn er þeir komo vp a fiall oc
sa á Svavaland, [sa þeir] lanz-
brvna oc ioreyki stora. Reif 5
konvngr af fiallino fram i landit
oc toc natból viþ a eina. Atli
helt vorþ oc for yfir ana; hann
fann eit hvs. Fvgl micill sat a
hvsino oc gætti oc var sofnæfr. 10
Atli scævt spioti fvglinn til bana;
enn i hvsino fann hann Sigrlinn
konungs dottvr oc Alofo iarl
dottvr oc hæfði þer bæþar brævt
meþ ser. Frænmarr iarl hæfði 15
hamaz i arnar lici oc varit þer
fyr hernom meþ fiolkyngi. Hroþ-
marr het konvng, biþill Sigrlinnar;
hann drap Svava kon-
vng oc hæfði rænt oc brænt landit. 20
Hiorvarþr konvngr fecc Sigrlinnar,
en Atli Álofar.

Hiorvarþr oc Sigrlinn atto son
micinn oc vënan; hann var þæg-
vll, ecki nafn festiz viþ hann. 25
Hann sat a hægi, hann sa riþa

5. Mvn med stor M og derforan Punctum i R.

3, 1. hiorvaþ R. — 2. hans er Rimord.
— 7. saman R med sammenslyngel Tegn
for an.

4, 1. I R kan læses Hof eller Haf. —
6. sefr R, ikke hefr.

1. Over q i fœri staar Streg i R. —
3. qvaþ hann, saa ændret; hann q. R
(Punctum foran h).

5, 1. erfiþi, saa ændret; erfi R. —
6. se morn R i to Ord. Rask K. og M.
skrive Semorn som Egennavn. — væpa R.
— 7. þa R, ikke þar.

4. svava land . lanz brvna R. sa þeir
mangler ogsaa i alle Udgg. — 5. R har
efter stora Punctum og Reif med stor R
Udgg. sætte derimod efter stora Komma
— 9. hvs R. — 11. spioti fvglinn R, ikke
fvglin spioti. — 15. hæfði, saa ændret;
hæfi R. — 19. Svava konvng, d. e. Svava-
vernes Konge; Svafni k. Ettm. og Pfeiffer.
— 20. brænt R. — 23. Hiorvarþr. I R
skrives dette Ord med meget stor H og
dermed begynder en ny Linje, hvorved
betegnes, at her kommer et nyt Afsnit.
— 24. Over q i vënan staar Streg i R.

valkyrior *nú*, oc var ein gæfvg-
2 ligvst; hon *qvap*:

6. „Síþ *múndv*, Helgi!

hringom raða,
ríer rógapaldr!
ne Raþrslsvollom,
— ærn gól arla —
ef þv e þegir,
þottv harþan hvg,
hilmir! gíaldir.“

Helgi *qvap*:

7. „Hvat letr þv fylgia

Helga nafni,
brvþr biartlitvþ!
allz þv biþa rþþr?
Hygg þv fyr ællom
atqvþbom vel!
þigg ec eigi þat,
nema ec þic hafa.“

Valkyria *qvap*:

8. „Sverþ veit ec liggia

i Sigarsholmi
fiorvm fōra
en fimm togo;
eit er þeirra
ællom betra
vignesta bæll
oc varíþ gvlli.

9. Hringr er i hialti,

hvgr er i miþio,
ogn er i oddi
þeim er eiga getr;
liggr meþ eggio
ormr dreyrfaðr,
enn a valbæsto
verpr naþr hala.“

Eylimi het konvng, dottir
hans var Svava, hon var val-
kyria oc reíþ lopt oc log; hon gaf
Helga nafn þetta oc hlífþi hanom
opt síþan i orrostom. — Helgi *qvap*: 5

10. „Ertattv, Hiorvarþr!

heilraþr konvng,
foles oddviti!
þottv frōgr sér;
leztv eld eta
iofra bygþir,
enn þeir angr víþ þic
ecci gorþo.

11. Enn Hroþmarr scal

hringom raða
þeim er atto
orir niþiar;
sa sez fylkir
fōst at lífi,
hygz aldæþra
arfi at raða.“

Hiorvarþr svarar, at hann
múndi fa líþ Helga, ef hann vill
hefna moþvrfæþr sins. — Þá
sotti Helgi sverþit, er Svava
uisaþi hanom til; þa for hann oc 5
Atli oc feldo Hroþmar oc vno
morg þrecvirkí. Hann drap Hata
iotvn, er hann sat a bergi noc-
coro. Hælgí oc Atli lágo scipom
i Hatafirþi; Atli helt vorð inn 10
fyrri lvt ngrinnar. Hringrþr
Hata dottir *qvap*:

12. „Hverir 'ro hælðar

i Hatafirþi?
scioldom er tialdat a scipom;

— 1. Over e i ein synes at være en
horizontal! Streg i R.

7. I Margen udfor dette Vers staar i
R q., derforan er h. (Helgi) bortskaaet.

8. Overskriften Valkyria qvap mang-
ler i R. — 4. fimm togo, saa ændret;
fimmtog R som ét Ord.

3. lóg R.

1. svarar skrevet sv med en Krøl oppe
ved v i R, hvilket ogsaa kunde læses svaradi.

— 5. for hann, saa ændret; for hon R.

12-30 danne egentlig et eget Digt for sig.

12. 3. Efter scipom har R yðrom,
hvilket her er strøget efter Forslag af
Rask og Eittm. De øvrige Udgg. beholde
det og skrive L. 3 som to Linjer. Alde-

fröcnliga latip,
fát hygg ec yþr siazc;
kennit mér nafn konungs!“

Atli qvaþ:

13. „Helgi hann heitir,
enn þv hvergi mát
vinna grand grami;
iarnborgir 'ro
vm aþlings flota,
knegoþ oss falor fara.“

Hrimgerþr qvaþ:

14. „Hve þic heitir,
halr inn ámatki?
hve þic calla konir?
fylcir þer trvir,
er þik i fægrom lętr
beiz stafni bva.“

Atli qvaþ:

15. „Atli ec heiti,
atall scal ec þer vera,
mioc em ec gifrom gramastr;
vrgan stafn
ec hefi opt bvit
oc qualþar qveldriþor.

16. Hve þv heitir,
hala nagraþvg?
nefndv pinn, fála! fapþvr;
núv ræstom

er þv scyldir neþarr vera,
oc vaxi þer a badmi barr!“

Hrimgerþr qvaþ:

17. „Hrimgerþr ec heiti,
Hati het minn faþir,
þann vissa ec amatcastan iotvn;
margar brvþir
hann let fra bvi tecnar,
vnz hann Helgi hió.“

Atli qvaþ:

18. Þv vart, hala!
fyr hildings scipom
oc lát i fiarþar mynni fyr;
ręsiss recca
er þv vildir Rán gefa,
ef þer kęmiþ i þverst þvari.“

Hrimgerþr qvaþ:

19. „Dulipr ertv nv, Atli!
dræms qveþ ec þer vera,
siga lętr þv brýnn fyr brár;
moþir mín la
fyr mildings scipom,
ec drecþa Hlaþvarz sonom i haþi.

20. Gneggia myndir þv, Atli!
ef þv geldr ne vęrir,
brettir sinn Hrimgerþr hala;
aptarla hiarta
hygg ec at þitt, Atli! se,
þott þv haþir hreina rædd.“

les nødvendig er denne *Ændring* dog
neppe; jęfr. *Ann. til Háv. V. 61. 124*;
Grimn. V. 2.

13. Overskriften Atli qvaþ staar i R
inde i Linjen. — 5. Efter aþlings er i
R først skrevet scip, men derpaa er dette
underprikket og uddrædet som urigtigt.

14. Hrimgerþr qvaþ mangler foran dette
Vers i R, som derimod efter heitir har q.
Hrimgerþr. — 1. þic heitir R og Udg.;
dette lader sig forsvare som „kalder du
dig“, men jeg formoder dog, at þic urig-
tig er kommen ind fra L. 3 og at det
skulde hede þv heitir, jęfr. 15, 1. 16, 1.

Ved V. 15-30 incl. mangler Overskrift
i R.

15, 3. emec R.

17, 4. 5. m. brvþir hann let | fra b. t.
Rask K. M.

18, 6. þverst R og M.; þverz Rask
K.; þvers Eg.

19, 6. Hlaþvarz, saa R.

20, 1. myndir R, ikke mundir. — 6. hreina
R. I denne Linje kan haþir neppe være
Rimord, men Stavrimet maa heile paa
hreina og rædd; det første Ord maa da
løses reina. Men det er meget sjældent
i disse Digte, at et Ord med hr i Frem-
lyden mister h, jęfr. *Háv. 151, 3.* Der-
for er der maaske her en Feil; jeg for-
moder ramma, jęfr. reimi 21, 1. — rædd
skrevet råd i R.

Atli qvað:

21. „Remi mǫn þer ec þiccia,
ef þv reyna knatt
oc stiga ec a land af legi;
a'll mǫntv lemiáz,
ef mer er alhvǫgát,
oc sveigia þinn, Hrimgerþr! hala.“

Hrimgerþr qvað:

22. „Atli! gac þv a land,
ef afli treystiz,
oc hittomc i vic Varíns;
rífa retti
er þv mǫnt, reccr! fá,
ef þv mer i krymmor kǫmr.“

Atli qvað:

23. „Mǫnca ec ganga,
aþr gymnar vacna
oc halda of visa vorþ;
era mer orvǫnt,
nǫr oro kǫmr
scass vp vndir scipi.“

Hrimgerþr qvað:

24. „Vaci þv, Helgi!
oc bǫt víþ Hrimgerþi,
er þv lezt hæggvinn Hata;
eina nóť
kna hon hia iofri sofa,
þa hefir hon bǫlva bǫtr.“

Helgi qvað:

25. „Lopinn heitir er þic sculeiga,

leip ertv mannkyni,
sa byr i Þolleyio þvrs,
hvndvíss iotvnn,
hrǫnbva verstr,
sa er þer macligr maþr.“

Hrimgerþr qvað:

25. „Hína vildo heldr, Helgi!
er reþ hafnir scoda
fyrri nott meþ firom;
margvllin mér
mér þotti afli bera;
her ste hon land af legi
oc fæsti sva yþarn flota;
hon ein þvi veldr,
er ec eigi mac
bǫþlvngs monnom bana.“

Helgi qvað:

27. „Heyrþv nv, Hrimgerþr!
ef ec bǫti harma þer,
segbv gǫrr grami:
var sv ein vǫtr,
er barg aþlings scipom,
ępa foro þer fleire saman?“

Hrimgerþr qvað:

28. „Þrennar niyvndir meya,
þo reiþ ein fyr
hvít vnd hialmi mér;
marir hristvz,
stop af mǫnom þeirra
dǫgg i divpa dali,

21, 1. Remi **R** burde vel med Pfeiffer
ændres til Remri. — 2. knatt, saa **R**,
som det synes, og ikke knat; dog er Pri-
ken over t, der betegner, at denne Bog-
stav skal fordobles, utydelig. — 6. Hrim-
gerþr! hala, saa ændret med Ettm. efter
20, 3, jvfr. 16, 3; hala . hrimgerþr. **R**.

22, 6. krymmor **R**. Ellers kjender jeg
kun Formen krumma.

23, 1. Bogstaverne ca i Mǫnca ere me-
get slidte eller raderede. — 5. **R** har
kǫmr, men over Linjen mellem m og r er
en Krøl, som almindelig betegner ir eller ex.

24. Grimm o. *fl.* antage, at dette Vers
indeholder Atles Ord. — 2. bǫt er, som

det synes, i **R** skrevet bot. — 4. 5. e. nóť
kna hon | hia i. s. Udgg. — 5. hón **R**.

25, 1. er, saa ændret; ere **R**. — *Gr.*,
Ettm. og Pfeiffer mene, at denne Linje
oprindelig har lydt: Lopinn þic seal eiga;
dog jvfr. Skirn. 35, 1. 2.

26, 4. margvllin **R**, d. e. marggullin. —
5. afli **R**. Ettm. indsætter magni, hvor-
ved Slavrímet vinder. — 6. hon land **R**,
ikke hon á land. — 8. Hon med stor H
og derforan Punctum i **R**, som altsaa
her begynder et nyt Vers.

27, 4. einvǫtr *Gr.* Ettm. Pfeiffer.

28, 1. niyvndir, saa **R** sikkert, ikke
mǫvndir. Rimordene ere þrennar og þo.

hagl i hava vífo;
þaðan komr með ældom ár,
alt var mer þat létt er ec leita.“

Atli qvaþ:

29. „Avstr littv nv, Hrimgerþr!
ef þic lostna hefr
Helgi helstafom;
a landi oc a legi
borgit er loþvngs flota
oc siclings monnom íþ sama.

30. Dagr ęr nv, Hrimgerþr!
en þic dvalþa hefir
Atli til aldraga;
hafnarmarc þyccir
hlęgligt vera,
þars þv i steins lici stendr.“

Helgi konvngv var allmicill
hermaþr; hann com til Eylima
konvngs oc baþ Svávo dottur
hans. Þar Helgi oc Svava veit-
5 tvz várar oc vnoz fvrþo mikit.
Svava var heima með feþr sin-
om, enn Helgi i hernapi; var
Svava valkyria en sem fyrr. Heþ-
inn var heima með faþvr sin-
10 om, Hiorvarþi konvngi, i Noregi.
Heþinn for einn saman heim or
scógi iólaaptan oc fann troþkono;
sv reiþ vargi oc hafði orma
at tæmom oc baþ fylgd sina
15 Heþni. Nei sagði hann. Hon
sagði: „Þess scaltv gialda at

bragarfvlli.“ Vm qveldit oro heit-
strengingar; var framleiddr son-
argaltr, logðo menn þar a hendr
sinar oc strengdo menn þa heit
at bragarfvlli. Heþinn strengði
heit til Svavo Eylima dottur,
vnnvsto Helga broðvr sins, oc
iþrapiz sva mioc, at hann gecc a
brævt villistigo svþr a lond, oc
fann Helga broþvr sinn. Helgi
qvaþ:

31. „Komþv heill, Heþinn!
hvat kantv segia
nyra spialla
or Noregi?
hvi er þer, stillir!
steyst or landi
oc ert einn kominn
oss at finna?“

Heþinn qvaþ:

32. „Mic hefir myclo gløpr
meiri sóttan,
ec hefi kerna
ena konvngborno
brvþi þina
at bragarfvlli.“

Helgi qvaþ:

33. „Sacaz eigi þv!
sænn munu verþa
ælmal, Heþinn!
occor beggia.
Mer hefir stillir

7. hagl i i R skrevet hagli.

29. Möb. tillægger Helge dette og fgd.
Vers. Med Sikkerhed lader det sig neppe
sige, om det er Helge eller Atle, som taler,
eller om Helge taler i V. 29 og Atle i V. 30.
— 2. hefr, saa R. — 4. legi, saa ændret
med Ettm. efter Formodning af Gr.;
vatni R. land ok lögr forbindes stadig
i de gamle Kvad. — 5. loþvngs, saa
ændret med Ettm. efter Formodning af
Gr.; æþlings R. Jfr. Helg. Hund. I, 27,
L. 7.

5. várar R. Se Anm. til Þrymsk.
V. 30. — 12. trófl | kono R. — 16. sagði
skrevet s. i R. — 17. oro R, ikke ero.
— 19. þár R. — 23. vnnvsto Helga
broðvr R, ikke vnnvsto broþr.

31, 7. komi R. — 8. oer R.

32. Overskrift mangler i R. — 1.
Mangle kanske to Linjer foran L. 1? —
3. kerna med en Krøl over e R.

33. Overskrift mangler i R. — 5. mer
med liden m, dog derforan Punctum i R.

stefnt til eyrar,
þriggia natta
scylac þar koma;
if er mer a því,
at ec aptr coma,
þa ma at góðo
goraz slict, ef scal.“

Hefinn qvaþ:

34. „Sagdir þv, Helgi!
at Hefinn væri
góðs verþr fra þer
oc gíafa storra;
þer er sómra
sverþ at riþa,
enn friþ gefa
fiandom þinom.“

Þa qvaþ Helgi:

35. „Reiþ a vargi,
er rekviþ var,
fliþ eitt, er Hefin
fylgio beiddi;
hon vissi þat,
at veginn myndi

Sigrinnar sonr
a Sigarsvollvm.“

Þat qvaþ Helgi, þviat hann
grvnaþi vm feigþ sina oc þat at
fylgior hans hófðo vitiþ Hefins,
þa er hann sa konona riþa
varginom. 5

Alfr het konvngr, son Hroþ-
mars, er Helga hafði voll haslaþan
a Sigarsvelli a þriggia natta
fresti. Þar var orrosta micil, oc
fecc þar Helgi banasár. 10

36. Sendi Helgi

Sigar at riþa
eptir Eylima
einga dottvr:
„Biþ bralliga
bvna verþa,
ef hon vill finna
fylci kvicvan!“

Sigarr qvaþ:

37. „Mic hefir Helgi
hingat sendan

Man burde kanske her begynde et nyt
Vers. — 6. stefnt, saa ændret efter For-
modning af Rask; steyct R og Gr. K. M.,
hvilket vel urigtig er kommet ind fra 31, 6.

34. Overskrift mangler i R.

35. R har þa q. helgi. Reiþ avargi
o. s. v. indtil asigars vollvm incl. umid-
delbart efter natta fresti (L. 9 i Prosa-
stykket nedenfor). Saa og Rask Gr. M.
— K. indsætter þat qvaþ Helgi, þviat
— varginom umiddelbart efter V. 33 og
Alfr het — natta fresti efter V. 35. —
Ettm. indsætter V. 35 umiddelbart efter
V. 41 og udelader Ordene þa qvaþ Helgi
foran V. 35. — Rosselet (Ersch u. Gruber
Encycl. II. Section, 31ster Theil, S. 256,
Anm. 69) mener, at V. 35 burde indsæt-
tes der, hvor Trolkvinden beskrives (S.
176, L. 10—15 i Prosa). — 2. rek-
viþ R. — 3. Hefin, saa ændret efter
Formodning af Rask; li R, d. e. hann,
og saaledes Gr. K. M. — 6. vegi R.
— 8. Skrивeren har i R først skre-

vet velli, men derpaa rettet dette til
vollvm.

8. sigars velli R. Da Skrивeren i 35, 8
har rettet S. velli til S. vollvm, saa kunde
man være tilbøielig til ogsaa her at ind-
sætte Sigarsvollvm; jefr. Helg. Hund. I,
V. 8, L. 4. Men vi bør vistnok ikke
foretage nogen Forandring; ti i Völund.
V. 17 og 20 kaldes det Sted Sęvarstadv,
som i Prosastykket efter V. 17 kaldes
Sęvarstadr.

36, 5. biþ, saa ændret; biþ' R, d.
e. biþr. Jfr. Helg. Hund. I, V. 22:
Biþit sciotliga . . . bvna verþa; Oddr.
V. 30: baþ ec ambáttir bvna verþa.
Udgg. beholde biþr; de fleste tage dette
som 3 Ps. sg., og betegne da ikke L. 5—8
som Helges Ord; men Grimm forstaar
biþr som 2 Ps. Sg. — 6. bvna, saa ænd-
ret; bvn med Krøl over n R, d. e. bvnir
eller bvner.

37. Overskrift mangler her og ved alle
fulgende Vers i dette Digt i R. —

við þic, Svava!
sialfa at męla;
þic qvaþz hilmir
hitta vilia,
aþr itrborinn
vndo tyndi.“

Svava qvaþ:

38. „Hvat varþ Helga
Hiorvarþz syni?
mer er harðliga
harma leitat,
ef hann sęr vm lek
ępa sverþ vm beit,
þeim scal ec gvmna
grand vm vinna.“

Sigarr qvaþ:

39. „Fell her i morgon
at Freasteini
bublvngr sa er var
baztr vnd solo;
Alfr mvn sigri
vllom rapa,
þott þetta sinn
þarigi vęri.“

Helgi qvaþ:

40. „Hęil verþv, Svava!
hvg scaltv deila,
sia mvn i heimi
hinntzr fyndr vera;
tiá bvþlvngi
blępa vndir,

mer hefir hiorr comiþ
hiarta iþ nęsta.

41. Biþ ec þic, Svava!
— brvþr gráttattv! —
ef þv vill mino
mali lyða,
at þv Hęþni
hvilo gorvir
oc iofvr vngan
ástom leiþir.“

Svava qvaþ:

42. „Melt hafda ec þat
i Mvnarheimi,
þa er mer Helgi
hringa valþi,
myndiga ec lostic
at lipinn fylci
iofvr okvnnan
armi veria.“

Hęþinn qvaþ:

43. „Kysto mic, Svava!
kem ec eigi aþr
Rogheims a vit
ne Raþvlisfialla,
aþr ec hefnt hefic
Hiorvarþz sonar,
þess er bvðlvngr var
beztr vnd solo.“

Helgi oc Svava er sagt at vęri
endrborin.

5. R har ikke qvaþ, men qvaþz; z er skre-
ven til over Linjen, og en Hage er sat efter
þ for at betegne, at z skal indsættes der.

38, 1. Hvat varþ, saa ændret; Hvarþ R.
— 5. sęr R og Udgg. Rask vilde heller
sår. Jeg formoder sax.

39, 1. her R. Det'e Ord vækker her
nogen Betænkelighed; men det kan for-
svares ved Sammenligning af Helg. Hund.
I, V. 49, L. 1: Snvaz her at sandi og
V. 50, L. 5: liggia her i grindom; vi
tør derfor ikke stryge her, hvortil Helg.
Hund. II, V. 26, L. 5 og V. 30, L. 5
kunde opfordre. Heller ikke tør dette
her betæge os til at tillægge Hedin V. 39.

40, 1. verþv R som et Ord. — 5. tiá R.
Se Anm. til Völuspá I, V. 57, L. 1, og
Njáls s., S. 279: tæði ben blæða.

41. M. betegner dette Vers som Hedinus
Ord. — 2. gráttattv, saa R og M. Jfr.
blótt af blóta, greitt af greiða, o. fl. —
grátattv Rask og K. — 4. mali R.

42, 5. lostic R, d. e. lostig. Jfr. tårok-
hlyra Guðr. hv. V. 9.

43. Dette Vers indeholder efter Gr.,
Munch (Nordm. Gude- og Heltesagn),
Ettm. Rosselet og Pfeiffer Helges Ord. —
4. Raþvlisfialla R; Raþvlisavalla Rask og
K. — 7. var mangler i R.

HELGA KVIÐA HUNDINGSBANA

hin fyrri.

1. Ár var alda
þat er arar gvllo,
hnigo heilog votn
af himinfollom;
þa hafði Helga
inn hvgom stora
Borghildr borit
i Brálvndi.

2. Nott varþ i bō,
nornir quomo,
þer er aþlingi
aldr vm scōpo;
þann þaþo fylci
frogstan verþa
oc bþlþnga
beztan þiccia.

3. Snero þer af afli
arlagþátto,
þa er borgir brvtt
i Brálvndi;

þer vm greiddo
gvllin simo
oc vnd manasal
mipian festo.

4. Þer a'str oc vestr
enda fálo,
þar átti lofðvng
land a milli;
brá nipt Nera
a norþrvega
einni festi,
ey þaþ hon halda.

5. Eitt var at angri
Ylfinga nif
oc þeirre meyo
er mrvþ fōddi;
hrafn qvaf at hrafni
— sat a hám meifi
andvanr áto —
„Ec veit noccoþ.

Dette Digt findes alene i R. Det har været benyttet af Forfatteren til Völsunga-saga.

Titelen Helgakviða Hundingsbana hin fyrri har jeg optaget efter de fleste Udgg. — R har med rødt Blæk den nu meget afblegede og næsten ulæselige Overskrift: her hefr vp þí (sic! rettere qvíþo) fra helga hundings bana. þa h. . . . Efter h følger endnu en eller flere Bogstaver, som ikke kunde læses; maaske har der været skrevet þa h. I. Overskriften i R er skreven med samme Haand som det øvrige; men med en meget senere Haand er der kludret over. — Urigtig angiver K. Helga kviða Hundingsbana som den gamle Overskrift i R. — I det prosaiske Stykke foran

Helg. Hund. II, V. 19 citeres nærværende Digt som Helgakviða uden videre Tillæg, og Forfatteren af hint Stykke synes altsaa at have brugt dette Naen alene om vor Helg. Hund. hin fyrri.

1, 2. þat R, ikke þá. — 4. Himinf. Gr. K.

3, 6. gyllin simo, saa R og Möb. efter Unger, som henviser til Gulaf. lög h. eldri (N. g. L. I, 10 I): Eyrtir við líksíma hvert. gyllin-símo Rask og K.; gullinn síma M.

4, 5. néra R. nera K. som Appellativ.

5, 1. var at angri R og Udgg. Eg. (lex. poet. 16 a) formoder var-at angr. — 3. oc, saa rettet; er R. — 6. sát R. — 7. andvanr, saa R, ikke andvarr. — 8. nóccoþ R.

6. Stendr i brynio
bvr̃r Sigmundar
døgrs eins gamall,
nv er dagr kominn;
hversir ægo
sem hildingar,
sa er varga vinr,
viþ scolom teitir.“

7. Drótt þotti sa
dæglingr vera,
qvado meþ gymnom
[goð-]ár kominn;
sialfr gecc visi
or vígþrimo
vngom fōra
itrlác gramí.

8. Gaf hann Helga nafn
oc Hringstaði,
Sólfioll, Snæfioll
oc Sigarsvollo,
Hringstað, Hatvn
oc Himinvanga,
bloþorm bviñn
brōþr Sinfíotla.

9. Þa nam at vaxa
fyr vina briosti
almr itrborinn
ynþiss lióma;
hann galt oc gaf
gvll verþvngo,
sparþi eigi hilmir
hodd bloþrekinn.

10. Scamt let visi
vigs at biþa,
þa er fylkir var
fimtán vetra,
oc hann harðan let
Hvnding veginn,
þann er lengi reþ
lændom oc þegnom.

11. Qvæddo siþan
Sigmundar bvr̃
æþs oc hringa
Hvndings synir;
þviat þeir atto
iofri at gjalda
fiárnám micit
oc fæþvr dæþa.

6, 4. komi R. — 5. hversir R, d. e. hvessir.

7, 3. gymnom R, ikke gymnom. — 4. goðár, indsat efter Formodning af Gisti Brynjúlfsson (*Ný félagsrit XIII*, S. 127), der forklarer „Gudernes Sendebud, Gudernes Åtling“. R har kun ár og aabent Rum til et Ord mellem gymnom og ár. goð ár Scheving K. og M.; Gr. forklarer ár som Adv. — komis R; komin K. og M. — 6. víg | þrimo R, ikke vígþrimo. — 8. Jfr. Völs.: Sigmundur . . . gekk með einum lauk ímóti syni sínum (*Fas. I*, 136).

8, 3. Sólfioll, saa rettet med Völs. (*Fas. I*, 136); sól fioll R. — 5. Over a i Hatvn er i R sat en Krøl. Jfr. 25, 3. — 7. bloþorm R. — 8. brōþr R, ikke brōþr.

9. Jfr. Völs.: hann gerist stórlýndr ok vinsæll ok fyrir flestum mönnum æðrum at allri atgervi (*Fas. I*, 136). — 2. vina R. — 4. ynþis R, ikke ymþis. — 5. 6. Jfr. Hyndl. 2, 3. 4. — 8.

bloþ rekis R. Som Ordene her lyde, kan bloþrekinn kun høre til hilmir „den blodstænkte Fyrste“. Men dette Epitheton synes ikke at passe til Helge, der endnu ikke har været i Kampen. Til at forstaa hodd som odd og hensefø Adjectivet dertil, har man ingen Ret; og lige-saa usandsynligt er det, at hodd skulde være en Feil i R for odd; Staverimet hviler aabenbart bedre paa hilmir end paa eigi. Jeg kan ikke rede Vanskeligheden. viþ rekka (istedenfor bloþrekis) vilde give god Mening, men ligger altfor fjernt. Rask og Scheving indsatte brāþrekinn.

10, 7. þann R, ikke så.

11, 1. Qvæddo, saa ændret med Rask og M.; i R har først staaet Qvæþo, men dette er af den gamle Skriver selv rettet til Qvado; denne har dog glemt at ændre a til æ. — siþan R, ikke siþar. — 3. æþ^s R, ikke æþir. — oc mangler i R.

12. Letaþ bvdlngr
bótr vppi
ne niþia in heldr
nefgiold fá;
ván quaþ hann mendo
veþrs ens micla
grára geira
oc gremi Opins.

13. Fara hildingar
hiorstefno til
þeirrar er lægdo
at Logafíollom;
sleit Froþa friþ
fianda a milli,
fara Viþriss grey
valgiorn vm ey.

14. Settiz visi,
þa er vegit hafði
Álf oc Eyiolf,
vnd arasteini,
Hiorvarð oc Havarþ
Hvndings sono;
farit hafði hann allri
gt geirmimis.

15. Þa brá lioma
af Logafíollom,

enn af þeim liomom
leiptrir qvomo;
þa var vnd hialmom
a Himinvanga,
brynior váro þeirra
bloþi stoenar,
enn af geirom
geislar stopo.

16. Fra arliga
or vlfþi
dæglingr at þvi
disir svðronar,
ef þer vildi heim
meþ hildingom
þa nótt fara;
þrymr var alma.

17. Enn af hesti
Hagna dottir
— liddi randa rym —
ręsi sagði:
„Hygg ec, at ver eigim
aþrar syslor
enn meþ bágbrota
biór at drecca.

18. Hefir minn faþir
meyio sinni

12. 2. bótr R, ikke botr. — 3. i R, d. e. in; ikke i. — 5. mendo R, ikke munþo.

13. 8. vál giörn R.

14. 5. Hiorvarð oc Havarþ R. I det pros. Stykke i Helg. Hund. II efter V. 13: Hiorvarþ oc Havarþ. Völs. Hvarð ok Hagbarð (Fas. I, 137). I þ. af Nornag. (Fas. I, 323) nævnes Brødrene Hjørvarðr Herruðr i Cod. AM. Nr. 62 fol., Herruðr Hjørvarðr i Flat. — 8. Geirmimis Rask M.

15. 16. Jfr. Völs.: Ok er Helgi fór frá orrostu, þá fann hann við skóg einn konur margar ok virðuligar sýnum, ok bar þó ein af öllum, þær riðu með ágætligum búningi. Helgi spyrr þá at nafni, er fyrir þeim var; en hon nefndist Sigrún ok kvezt vera dóttir Högna konungs. Helgi mælti: „Farið heim með oss ok verið velkomnar!“ (Fas. I, 137).

15. 3. es R, ikke oc. — liomom R, ikke lioma. — 4. leiptrir R, ikke leiptrar. — 5. Teksten er her vistnok, som ogsaa K. og Eitlm. mene, forvansket. Jeg formoder, at mindst to Linjer ere faldne ud mellem qvomo og þa var, og at þa var er feilagtigt for hávar — 6. Himinvanga; jefr. 8, 6. himinv. Rask K. og M. — 9. Enn med stor E og derforan Punctum i R. — geirom, saa ændret; geirom R.

16. 1. fra med liden f og derforan ikke Punctum i R. — 2. vlf iþi R. Forf. af Völs. har mulig opfattet det som ulfviði. Rask har tillige tænkt paa at forklare det enten som ulfinni eller ulfhiði. — 5. ef þer vildi, saa R.

17. 3. liddi R, ikke lyddi. — rým R. — 5. hygg sér i R næsten, dog ikke ganske, ud som hvgg. — eigim R, ikke eigom.

grímmom heitit
 Granmars syni;
 enn ec hefi, Helgi!
 Hæðbrodd qveðinn
 konung óneisan
 sem cattar son.

19. Þó kemr fylcír
 fára náttá,
 nema þv hanom visir
 valstefno til
 eða mey nemir
 frá mildingi.“

Helgi qvaþ:

20. „Vggi eigi þv
 Isvngs bana!

fyr mvin dólga dynr,
 nema ec dæþr siac.“

21. Sendi áro
 allvaldr þaðan
 of land oc vm lög
 leidar at biþia,
 iþgnogan
 ognar lioma
 brágnom bioþa
 oc hvrom þeirra.

22. „Biþit sciottliga
 til scipa ganga
 oc or Brandeyio
 bvna verþa!“
 Þaðan beið þengill,

18, 4. grans mars R. — 5. hefi hefi R.
 — 6. Hæðbrodd R. *Jfr. Hothbrodus
 hos Saxo Grammaticus. I Völs. overalt
 Hoddbrodd. — 7. k', d. e. konung mangler
 ikke i R. — ó neisan R. — 8. cattar son R.
 Rasmann forklarer rigtig: daadløs, som
 en Huskat, der ligger bag Ovnene. Jfr.
 Agd. Vers i den norske Kjempevisen om
 Unge Hæredag:*

Dú mæter ímorgó på leikarvöll!
 der ska' me eggjinn rjóe;
 sit kje heime unde brasstein
 som are kjettur á gló!

Völs.: en ek hefi því heitit, at ek vil eigi
 eiga hann heldr enn einn krákuunga (*Fas.
 I, 137*). Dette er vistnok en Ændring
 (jvfr. ellers *Yngl. C. 31*: þeir gera af
 tré kráku eina ok sendu til Svipjóðar ok
 segja, at eigi var meira verðr Óttarr
 konungr þeirra; þeir kölluðu Óttarr síðan
 Vendilkráku; og *Fms. VIII, 241* festa upp
 e-n sem krákuunga).

19. *Jfr. Völs.:* en þó mun þetta framm
 fara, nema þú bannir honum ok komir
 ímót honum með her ok nemir mik á
 brott, þvíat með engum konungi vilda ek
 heldr sætr búa enn með þér“ (*Fas. I, 137*).
 — 1. Þó, *saa ændret efter Völs.;* þa R.
 Sá *Udgg.* — 6. Hæfester mangle kanske
 to Linjer, hvilket ogsaa *Völs.* synes at
 antyde. Det samme mener *Ettm.*

20. *Jfr. Völs.:* „Ver kát, konungsdóttir!“

sagði hann, „fyrri skulum við reyna hreysti
 okkra, en þú sér honum gípt, ok reyna
 skulum við áðr, hvár af öðrum berr, ok
 hér skal líft á leggja“ (*Fas. I, 137*). —
*Overskriften mangler i R. — K. gjør
 V. 19 og 20 til ét Vers og antager i det
 en eller flere Lacuner. Ettm. mener, at
 4 Linjer mangle foran Vggi. — 2. bána R.*

21. *Völs.:* Eptir þetta sendir Helgi
 menn með fégjöfum at stefna at sér
 mönnum (*Fas. I, 137*). — 3. land, *saa
 ændret;* lopt R og *Udgg.;* láþ *Schæring.*
*Hvis of lopt var rigtigt, saa maatte det
 forstaaes om Valkyrjer; men jeg véd ikke
 ellers noget Eksempel paa, at en Konge
 udsender Valkyrjer som Bud for at faa
 samlet Folk; og skulde dette siges, saa
 maatte det siges tydeligere: Valkyrjer kunne
 ikke uden videre betegnes som væir. Heller
 ikke Völs., der rigtignok gjør alt mer men-
 neskeligt, hentyder til noget saadant. — Over
 g i lög stuaar Streg i R. — 5. iþgnogan R.*

22, 1-4. *Völs.:* ok stefnir öllu líðinu
 til Raudabjarga (*Fas. I, 137*). — 3. *Hvis or
 er rigtigt, er Udtrykket kort; ti Brandöy
 maa være det Sted, hvor alt Folket
 skal samle sig. K. formoder med Rime-
 lighed at, hvilket og Forf. af Völs. synes
 at have læst. — Brandeyio; dette Steds-
 navn er i Völs. forvansket. — 5-8. Völs.:*
*beið Helgi þar til þess, er mikill flokkur
 kom til hans ór Hedinsey (Fas. I, 137).*

vnz þingat quomo
halir hvndmargir
or Hedinseyio.

23. Oc þar af ströndom
or Stafnsnesi
beit her vt scriþv
oc bvin gvlli;
spvrþi Helgi
Hiorleif at þvi:
„Hefir þv kannaða
koni onęisa?“

24. Enn vngr konvngr
öþrom sagði,
seint quap at telia
af Trænnoeyri
langhæfðvþ scip
vnd liföndom,
þv er i Orvasvnd
vtan foro.

25. „Tolf hvndrvð
tryggra manna,
þo er i Hátvnom
halfo fleira

viglið konvngrs,
ván erom rómo.“

26. Sva brá styrir
stafntiöldom af,
at mildinga
mengi vacþi,
oc davglingar
dagsbrén siá,
oc siclingar
snęro vp við trę
vefnistingom
a Varinsfirði.

27. Varð ára ymr
oc iarna glymr,
brast rænd við rænd,
rero vikingar;
eisandi gecc
vnd æþlingom
lofdvngrs floti
lændom fiarri.

28. Sva var at heýra,
er saman quomo
Kolgo systir
oc kilir langir,

— 6. þingat, *saa ændret med Rask K. og M., jeفر. Völs.*; þing **R** og *Gr.*

23. *Völs.*: ok þá kom til hans mikit lið ór Nörfasundum með fögrum skipum ok stórum. Helgi konungr kallar til sin skipstjórnarmann sinn, er Leifr hét, ok spurði, ef hann hefði talit lið þeirra (*Fas. I, 138*). — 1. ströndom, *saa ændret med Udgg.*; stöndom **R**. *Gr.* foreslaar ogsaa stödom. — 2. or **R**, ikke oc. — 3. her **R**, ikke hers; dog er den *Krøl*, som betegner er, noget utydelig. — *R.* Keyser forstaar her som *Dat. sg. af herr.* — 4. oc bvin **R**, ikke búinn. — 8. kóni **R**.

24. *Völs.*: En hann svarar: „Eigi er hægt at telja, herra! skip þau er komin eru ór Nörfasundum (*Fas. I, 138*). — 4. tráno eyri **R**. — 7. i Orvasvnd, *saa Rask, Gr. og M.*; Jorvasvnd **K.** (*af jörvi, Sand*). iorva svnd **R**. *Skrivemaaden i Hskr. afgjør ikke, om i er Præposition eller hører til Navnet; vistnok synes der at være lidt større*

Rum mellem i og o, end almindelig mellem to Bogstaver, men dog ikke saa stort, at man kan paastaa, at der er skrevet i orva som to Ord.

25. *Völs.*: eru á tólf þúsundir manna, ok er þó hálfu fleira annat (*Fas. I, 138*). — 1. 2. xii. c. trygga **M.** **R.** *Ettm. antager med Rimelighed, at der foran L. 1 mangler to Linjer.* — 6. ván **R**, ikke vanir.

26, 5. 6. *Ettm. stryger disse Linjer* — 8. trę **R**, ikke ræ.

27, 5. Eisandi með stor **E** og derforan *Punctum i R*, som derimod har sva i 28, 1 með liðen s, dog derforan *Punctum. Hskr. forbinder altsaa L. 5-8 af V. 27 til ét Vers med V. 28; ligesaa K.*

28. *Völs.*: Ná gerði at þeim storm mikinn ok svá stóran sjó, [at] þvi var líkast at heýra, er bylgjur gnúðu á borðunum, sem þá er björgum lysti saman (*Fas. I, 138*). — 4. kilir **R**. — *Efter dette*

sem biorg eða brim
brotna mundi.

29. Draga bað Helgi
há segl ofarr,
varþat hránnom
háfn þingloga,
þa er ógorlig
Egis dottir
stagstiornmarom
steypa vildi.

30. Enn þeim sialfom
Sigrvn ofan
folediorf vm barg
oc fari þeirra;
snoriz ramliga
Rán or hendi
gialfrdýr konungs
at Gnípalvndi.

31. Sat þar vm aptan
i Vnavagom,
flavst fagrþvin
flióta knátto;

enn þeir sialfir
fra Svarinshægi
með hermpar hv
her kænnoþo.

32. Fra goðborinn
Gvþmúndr at því:
„Hverr er landreki
sa er lípi styrir
oc hann feicnalíþ
fórir at lande?“.

33. Sinfíotli qvað
— slæng vp við ra
raþom scildi,
rænd var or gvlli;
þar var svndvorþr
sa er svara kvnni
oc við æþlinga
orðom scripta —:

34. „Segðv þat i aptan,
er svínom gefr
oc tícr yðrar
teygir at solli,

Ord har Skriveren først sat fornir, men derpaa udraderet dette og saa skrevet langir. — 5. eða brim R. K. formoder við brim, hvilket Ettm. optager. — 6. mundi R, ikke nápi.

29. *Völs.:* Helgi bað þá ekki óttast ok eigi svipta seglunum, heldr setja hvert hæra en ádr; þá var við sjálf, at yfir mundi ganga, ádr þeir kæmi at landi (*Fas. I, 138*). — 2. ofarr R. — 4. hvar, s R; først er skrevet hræ, men r er underprikket som urigtig, og over Linjen er der skrevet f og Hage sat mellem ar og r for at betegne, at f skal indføies der. Der maa altsaa læses hæfn, ikke hrænn. — þingloga er i R fuldkommen tydeligt. Jeg forstaar hæfn her som skipshöfn og forklarer „Søfolkene udebleve ikke fra Mødet med Bølgerne“. Gr. forklarer: „das Meer gestattete den Fluten nicht, dasz sie zusammen kämen und still bei einander ständen.“ Rask og M. læse hrænn, og Eg. forklarer derefter: „fluctus adfuit fluctibus, i. e. unda supervenit

undam.“ — 7. stagstiorn marom R som to Ord.

30. *Völs.:* þá kom þar Sigrún, dóttir Höгна konungs, af landi ofan með miklu líði ok snýr þeim í göða höfn, er heitir at Gnípalundi (*Fas. I, 138*). — 5. snoriz R, d. e. snoriz.

31. 1. Sat R og Udgg. Jeg formoder Samt; da maatte Komma i L. 2 stryges. — 4. flióta, saa ændret med M.; fliota R.

32. I lidt forskjellig Form citeres dette Vers i *Helg. Hund. II Prosa*. foran 19. — 1. goðborinn. Det er usikkert, om Ordet kommer af goð eller göðr; for den sidste Aftedning taler got. göðakunds *εὐγενής* og oldn. ítrborinn. — 2. Gvþmúndr. *Völs.* kalder ham overalt urigtig Granmarr. — 3. hver R. — 5. oc R, ikke et.

33. 1. Sinfíotli R. — 3. scildi R, ikke scyldi.

34. *Völs.:* „Seg svá at þú hefir gefit svínum ok hundum ok þú finnr konu þína, at hér eru komnir Völsungar (*Fas. I, 138 f.*). — 1. þat íaptan R. — 4. teygir R, ikke tegir. —

at se Ylfingar
 ástan comnir
 gvnargiarnir
 † fra Gnipalvndi.

35. Þar mva Hæðbroddr
 Helga finna
 flaðtraþan gva
 i flota miþiom,
 sa er opt hefir
 orno sadda,
 meþan þv a kvernom
 kystir þýjar.“

Gvþmvrdr qvaþ:

36. „Fátt manttv, fylcir!
 fornra spialla,
 er þv aþlingom
 osanno bregdr;
 þv hefir etnar
 vlfa crásir
 oc broþr þinom
 at bana ordit,
 opt sár sogin
 meþ svælom mvnni,

hefir i hreysi
 hvarleifr scriþit.“

Sinfjotli qvaþ:

37. „Þv vart vaþva
 i Varinseyio,
 scollvis kona!
 bartv scræc saman;
 qvaztv engi mann
 eiga vilia,
 segg bryniapan
 nema Sinfjotla.

38. Þv vart, en sceþa!
 scass valkyria,
 ætvl, amátlig
 at Alfædvr;
 mendo einheriar
 allir beriaz,
 svevis kona!
 vm sakar þinar.

39. Nio atto viþ
 a nesi Sagv
 vlfa alna,
 ec var einn faþir þeirra.“

— 8. fra, saa **R**. Dette synes her meningsløst; jefr. 30, 8: at Gnipalvndi. Luning mener rigtignok, at her det Sted kan være angivet, hvorfra de sidst ere komne, og at Gnipalund kan være et Næs udenfor Unavaagene; men herimod strider 50, 6, hvor det siges, at Skibene ligge fyr Gnipalvndi. *K. Etm.* indsatte at; *Rask* foreslaar ogsaa for o: fyr.

35. *Jfr. Helg. Hund. II, V. 20.* — 1. Hæðbroddr **R**, ikke Høddb. — 7-8. *Jfr. Völs.*: meðan þú kyssir ambáttir við eld (*Fas. I, 139*). — 8. þýjar skrevet þýgiar i **R**.

36. *Overskrift mangler i R ved dette Vers og ved V. 37-45 incl.*; jefr. dog *Ann. til V. 38 og 45.* — 7. *Jfr. Völs.*: ... drepit bræðr þína (*Fas. I, 139*). — broþr **R**, ikke bróþr. — 9. Opt med stor O og derforan *Punctum i R*. *Jfr. Völs.*: ok er kynligt, er þú þorir at koma i her með góðum mönnum, er mart kalt hræ hefir sagit til blóðs (*Fas. I, 139*). *Heraf* tør man vel neppe formode, at 4 Vers-

linjer mangle foran opt. — sogin **R**. — 10. svælom **R**, ikke svarlo. — 11. hefir, saa **R**.

37, 1. þv med liden þ, dog derforan *Punctum i R*. *Jfr. Völs.*: Sinfjötli svarar: „Eigi muntu glögg muna nú, er þú vart völdan i Varinsey (*Fas. I, 139*). — vaþva **R**, ikke baþva. — 3. scoll viS **R**. — 4. scræc, saa **R** sikkert. — 5. engi **R**, ikke egi. — 6. vilia **R**.

38. *Ogsaa Völs. har som Sinfjötles Ord:* en síðan vartu valkyrja i Ásgarði, o. s. v. (*Fas. I, 139*). — 1. *Efter sceþa har R* q.; dette forklarer jeg som qvaþ (her for qvaþ Sinfjötli), ligesom samme *Tegn sikkert har denne Betydning i 45, 1.* — qvæn *Rask K. M.*: — 2. scas **R**, ikke scos. — 7. svevis **R**; jefr. got. sve-kunþs, svi-kunþs *þaveþós?*

39, 2. a nesi sagv **R**; i det sidste Ord er fjerde Bogstav usikker, mulig har der først været skrevet sammenslynget ar, hvilket derpaa er rettet til v; andre have

Gvþmvrdr qvaþ:

40. „Fadir varattv
fenrislfa
ollom ellri,
sva at ec mvna,
sigt þic geldo
fyr Gnipalvndi
þvrsameyiar
a Þorsnesi.

41. Stivr vartv Siggeirs,
látt vnd stavþom heima,
vargliþom vanr
a víþom vti;
komo þer ogogn
oll at hendi,
þa er brøþr þinom
briost ræfapir;
gorþir þic frægian
af firinvercom.“

Sinfíotli qvaþ:

42. „Þv vart brvþr Grana
a Bravelli,
gvllbitlvþ vart
gor til rasar;
hafda ec þer mōþri
mart sceiþ ríþit,

svangri vnd sæpli,
simvl! forbergis.“

Gvþmvrdr qvaþ:

43. „Sveinn þottir þv
siplæss vera,
þa er þv Gvllnis
geitr molcapir,
enn i annat sinn
imþar dottir
tættvghypia;
vill þv tælo lengri?“

Sinfíotli qvaþ:

44. „Fyrr vilda ec
at Frecasteini
hrafna seþia
a hrøom þinom,
enn tier yþrar
teygia at solli
eþa gefa gæltom;
deili græm víþ þic!“

Helgi qvaþ:

45. „Væri ycr, Sinfíotli!
semra myclo
gvnni at heýia
oc glaþa orno,
en se onytom

i R læst sagar; der staa ikke sagan. Völs.: á Láganesi (Fas. I, 139). Mulig er, som og K. mener, den sidste Navneform med L rettere; dog kan Sagv forklares som Gen. af Aasynjenavnet Sága.

40. R har ikke, som Gr. angiver, ved dette Vers Overskriften Sinfíotli. — 1. at var, tv R. — 8. þors nesi R; Völs.: Þrasnesi (Fas. I, 139).

41, 2. látt R, ikke lat. — 7. brøþr, ikke brøþr. — 9. R har Gorþir med stor G og derforan Punctum, men derimod i 42, 1 þv med liden þ og derforan intet Skille tegn; Hskr. begynder altsaa et nyt Vers med Gorþir. — Men jvfr. Völs.: „... þú drapt bræðr þina ok gerðir þik at illu kunnan.“ Sinfíotli svarar: „Hvært mantu þat, er þú vart merin...“ (Fas. I, 139).

42. Gr. Etm. Möb. tillægge Gudmund dette Vers.

43. Völs. tillægge i sin pros. Gjengivelse (Fas. I, 139 f.) Sinfíotle de Ord, som dette Vers indeholde; ligesaa Gr. Etm. Möb. — 3. Gvllnis R; Gaulnis Völs. (Fas. I, 140). — 4. molcapir R, ikke miolcapir. — 7. tættvrg | hypia R, dog er v langstrakt nedad, saa at den ligner y. Rettere skrevet Rígs. 13, 7.

44. Völs. tillægge Granmar Ordene i dette Vers (Fas. I, 140); ligesaa lægge Gr. Etm. Möb. det i Gudmunds Mund. — 5. yþrar R.

45. Jfr. Helg. Hund. II, V. 23. — 1. Efter Sinfíotli har R .q., d. e. qvaþ (for qvaþ Helgi). — Jfr. Völs.: þá mælti Helgi konungr: „Þetra væri ykkir...“ (Fas. I, 140). — 5. se R, ikke sva. —

orðom at bregðaz,
þot hringbrotar
heiptir deili.

46. Picciat mer godir

Granmars synir,
þo dvgir siklingom
satt at mæla;
þeir hafa marcat
a Móinsheimom
at hvg hafa
hiorom at bregða.“

47. Þeir af ríci

renna leto
Svipvð oc Svegið
Solheima til
dala dæggotta,
dæcquar hliðir;
skalf Mistar marr,
hvar megir foro.

48. Metto þeir tiggia

i tvnhliði,
sægdo striðliga
stilli qvomo;
vti stoð Hæðbroddr
hialmi faldinn,

hvgði hann ioreið
ettar sinnar:
„Hvi er hermpar litr
a Hniðvngom?“

Gvðmvndr qvað:

49. „Savaz her at sandi
snegfir kiðlar,
racca hirtir
oc rár langar,
scildir margir,
scafnar árar,
gæfvet lið gylfa,
glapir Ylfingar.

50. Ganga fimtán
folc vp a land,
þo er i sogn vð
siau þvsvndir;
liggia her i grindom
fyr Gnipalvndi
brimdýr blásvort
oc bvin gvlli;
þar er miclo mest
mengi þeirra,
mvna nv Helgi
hiorþing dvala.“

7. hring brotar **R**, ikke hringbriotar.

46. Jfr. *Helg. Hund. II, V. 24.* — 6. Móinsheimom, *saa M. móis* hefo **R**, *d. e.* heimo, *dog skal Stregen over Linjen mulig gjelde baade i og o. Den ene Krumstreg i o gaar oentil noget ud henimod Stregen over Linjen, saa at det faar nogen Lighed med heid, som der dog ikke staar. móins heid K.*; Móinsheiðom *Rask.* — 7. hvg **R**, ikke hva. — 8. hiorom, *saa endret med M.*; hioriom **R**.

47. *Völs.*: Granmarr riðr nú i brott ok til fundar við Hóðbrodd konung þar sem heita Sólþjöll; hestar þeirra heita Sveipudr ok Svegiudr (*Fas. I, 140*). — 3. svipvð oc svegið **R**, ikke svipuðr oc svegiðr. — *Det sidste Navn af sveggia, jefr. Sn E. I, 442.* — 8. hvár **R**.

48. *Völs.*: þeir mættust i borgarhliði ok segja honum hersögu. Hóðbroddr konungr var i brynju ok hafði hjálm á höfði; hann

spyr, hverir þar væri: „eða hvi eru þér svá reiðuligir?“ (*Fas. I, 140*). — 1. tiggia **R**, ikke tyggia. — 4. qvomo **R**, ikke qvamo. — 5. Hæðbroddr, *saa R*.

49. Overskriften Gvðmvndr qvað, som mangler i **R**, er tilsat efter *Völs.*: Granmarr segir: „Hér eru komnir Völsungar (*Fas. I, 140*). — 2. snegfir **R**, *d. e.* snæfir. — 5. scildir **R**, ikke seyldir.

50. *Völs.*: ok hafa tólf þúsundir manna við land, ok sjau þúsundir við ey þá, er Sok (*saa Hskr.*) heitir, en þar sem heitir fyrir Grindum er þó mestr fjöldi, ok hygg ek nú, at Helgi muni nú berjast vilja (*Fas. I, 140*). — 7. blá svört **R**. — 8. Over v i bvin er i **R** en Krumstreg, som vel er betydningsløs. — 9. þar mæð stor þ og derforan Punctum i **R**, som derimod i 51, 1 har renni med liden r, dog derforan Punctum. Men jefr. *Völs.*

Hæþbroddr qvaþ:

51. „Renni raven bitlvp
til reginþinga,
en Sporvitnir
at Sparinsheiði,
Melnir oc Mylnir
til Myrcvifar;
latiþ engi mann
eptir sitia
þeirra er benlogom
bregða kvnni!

52. Bioþi þer Hægna
oc Hrings sonom,
Atla oc Yngva,
Alf enom gamla!
þeiro giarnir
gvnni at heyia;
latom Volsvnga
viþrnám fá!“

53. Svipr einn var þat,
er saman qvomo
fvlvir oddar
at Frecaстеini;
ey var Helgi

Hvndings bani
fyrstr i folci,
þar er firar bærvþvz,
ostr a ímo,
alltraþr flvgar;
sa hafði hilmir
hart móþakarn.

54. Como þar or himni
hialmvitrar ofan
— óx geira gnýr —
þer er grami hlifþo;
þa qvaþ þat Sigrvn
sárvittr flvga
— át hálo scer
af hvbins barri —:

55. „Heill scaltv, visi!
virþa níóta,
átstafr Yngva!
oc vna lifi,
er þv felt hefir
inn flvgartræða
iofvr þann er olli
eggis davða.

51. *Völs.*: Konungr segir: „Gerum þá um allt vart ríki ok sækjum ímót þeim; siti sá engi heima, er berjast vill; sendum orð Hrings sonum ok Högna konungi ok Álf enum gamla, þeir eru bardagamenn miklir (*Fas. I, 140*). — *Overskriften mangler i R.* — 1. renni *R*, ikke rennr. — 3. spór vitnir *R.* — 5. Melnir med stor *M* og derforan *Punctum i R.* Baade dette Navn og Mylnir har lang *Vokal i første Stavelse.* — 7. engi *R*, ikke egi. — *Yas R* med sammenslynget Tegn for *as*.

52. 1. Bioþi þer senere *Form* for Bioþiþ er. — 4. Alf, saa ændret; olf *R*; Alfi *Völs.* (*Fas. I, 140*). — 5. þro *R*, d. e. þeiro = þeir 'ro; jvfr. *Háv. 63, 6.* — 8. viþrnám *R*, ikke viðrnám.

53. 1. þat *R*, ikke þar. — 2. qvomo *R*, ikke qvamo. — 5. Eltm. *begynder et nyt Vers med Ey og mener, at 4 Linjer derforan ere bortfaldne.* — 6. báni *R.* —

9. Ostr med stor *O* og derforan *Punctum i R.* — 12. móþ akarn *R.*

54. *Völs.*: Þá sá þeir skjaldmeyja flokk mikinn, svá sem i loga sæi, þar var Sigrún konungs dóttir (*Fas. I, 140 f.*). — 1. *R* har Com og derefter en Hage, som betegner, at en Bogstav der skal tilføies, og i Randen udfor samme Linje o; alt-saa maa der læses Como, som og formo-det i *K. Com Udgg.* — 2. hialmvitrar, indsat i Overensstemmelse med *Formodning i K.*; hialm vitr *R*, og efter r staar en Hage, som betegner, at noget skulde tilføies der; men dette har Afskriveren glemt at sætte til. hialmvitr *Udgg.* — 5. sigrvn *R.* — 7. 8. át (ikke af) harþa (over den forreste Del af *av* er med samme Blæk sat en Prik, som dog rimelig er tilfældig) scer af | af hvbins bani *R.* *Eg. har rigtig opfattet Meningen af disse to Vers. át er Vð. (af eta). I harþa scer maa, som Eg. har skjønnet, stikke Betegnelse af*

56. Oc þer, byþlvngr!
 samir beþi vel
 raðir bagnar
 oc in rikia męr;
 heill scaltv, byðlvngr!

beþi nióta
 Hagna dottur
 oc Hringstaþa,
 sigrs oc landa;
 þa er socn lokit.“

et Roedyr eller en Rovfugl; han formoder
 hyldar scer eller holda scerr. Jeg forstaar
 scer som „Hest“ og har for hælþa ind-
 sat háló (Gen. af hála), hvilket i R's
 Kilde kunde have været skrevet hǽlo.
 af hvgins barri betyder „af Ligene“,
 jefr. barr ara SnE. I, 486; barr úlfa
 Fms. VI, 68.

56, 1. Oc med stor O og derforan
 Punctum i R. Rask og M. begynde her

ikke et nyt Vers, men lade V. 55 ende
 med rikia męr. — 1. byþlvngr R og Udg.
 Dette Ord synes her stødende, da det
 samme følger straks efter i L. 5; mulig
 er derfor i L. 1 siclingr det rette, saa
 at samir bliver Rimord. — 4. rikia R. —
 5. heill med liden h og derforan ikke
 Punctum i R. — 8. hringstaþa R, ikke
 Hringstaþa.

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA

önnur.

Fra Valsvngom.

Sigmvindr konungr Valsvngs
son atti Borghilldi af Brálvndi;
þær heto son sinn Helga oc eptir
Helga Hiorvarþssyni; Helga fost-
5 raði Hagall. Hvndingr het ríkr
konungr, víþ hann er Hvndland
kent. Hann var hermaþr micill
oc atti marga sono þa er i her-
naði váro. Ofriþr oc dylgior váro
10 a milli þeirra Hvndings konungs
oc Sigmvndar konungs, drapo
hvarir annarra fröndr. Sigmvindr
konungr oc hans egtmenn héto
Volsvngar oc Ylfingar. Helgi fór

oc niosnaði til hirdar Hvndings 15
konungs a lárn; Hémíngr son
Hvndings konungs var heima.
Enn er Helgi for í brot, þa hitti
hann hiarþarsvein oc quaf:

1. „Segðv Hémíngi,
at Helgi man,
hvern i brynio
bragnar feldo,
er víf grán
inni hæfðot,
þar er Hamal hvgði
Hvndingr konungr.“

Dette Digt findes kun i R. Det er ikke benyttet af Forfatteren til Völsungasaga.

Overskriften Helgakviða Hundingsbana önnur findes ikke i R. Forfatteren af det pros. Stykke foran V. 19 har kun kjendt én Helgakviða, ti under dette Navn uden videre Tillæg citerer han det Digt, som i nærv. Udg. er kaldt Helgakviða Hundingsbana hin fyrri. Nærværende Digts rette gamle Navn er rimelig Völsungakviða hin forna. I R betegnes nemlig V. 14—18 som henhørende til et Kvad af dette Navn; men det er ikke rimeligt, at disse Vers skulde høre til et andet Digt end V. 1—13 og de efter V. 18 følgende Vers; hint Navn burde derfor vistnok udstrækkes til hele det Digt, som her er kaldt Helg. Hund. önnur. Denne Mening udtales ogsaa af Rask, som dog i sin Udg. adskiller

to Kvad, nemlig Helg. Hund. önnur, der bestaar af V. 1—13 incl., og Völsungakviða hin forna, af alt det øvrige.

Overskriften fra valsöngom er skrevet med rødt Blæk i R. Den er i ingen Henseende udmærket fremfor andre Overskrifter, og Rosselet har vistnok Urð, naar han mener (Art. „Isländische Literatur“ i Ersch u. Gruber Encycl., II Section, 31ster Theil, S. 264), at den skal gjælde for alt det, som følger i R.

3. Helga oc eptir R, ikke Helga eptir. — 5. Hvndingr R. — 7. kent, saa ændret; kendt R. — 12. fröndr R. — 16. § i Hémíngr har ogsaa en Król oventil i R. — 18. íbrót R. — 19. svein mangler i R. 1, 2. Hémíngi, saa ændret; Hémíngi R. — 5. er er vel snarere 2 Ps. Fron. Plur., end Conjunction. — víf | grán R. Ogsaa hos Rask som to Ord; vífgrán Gr. K. M.

Hamall het son Hagals. Hvnd-
ingr konungr sendi menn til
Hagals at leita Helga; enn Helgi
matti eigi forþaz annan veg enn
5 tók klepi ambóttar oc gecc at
mala. Þeir leitoþo oc fvndo eigi
Helga; þa 'quap Blindr inn bælv-
visi:

2. „Hvoss ero ægo
i Hagals þyio,
era þat carls ętt,
er a kvernom stendr:
steimar rifna,
steyccr lvþr fyrir.

3. Nv hefir hærþ dęmi
hildingr þęgit,
er visi scal
valbygg [mala];
heldr er sęmri
hendi þeirri
meþalkafi
enn męndvltre.“

Hagall svarapı oc quap:

4. „Þat er litil va,
þott lvþr þrvmi,
er męr konungs
męndvl hręrir;
hon scevapi

scyiom ęfri
oc vega þordi
sem vikingar,
aþr hana Helgi
hæpto gorþi;
systir er hon þeirra
Sigars oc Hęgna,
þvi hefir ætvl ægo
Ylfinga man.“

Vndan comz Helgi oc for a
herscip; hann feldi Hvnding kon-
ung oc var sipan callaþr Helgi
Hvndingsbani. Hann la meþ her-
sinn i Brvnavagom oc haffi þar 5
strandhęgg, oc áto þar rát.
Hęgni het konungr; hans dottir
var Sigrvn, hon var valkyria oc
reip lopt oc lęg; hon var Svava
endrborin. Sigrvn reip at scipom 10
Helga oc quap:

5. „Hverir lata flióta
fley vıþ backa,
hvar hermęgir
heima eigvþ?
hvers biþit er
i Brvnavagom,
hvert lystir yþr
leip at canna?“

4. Efter veg er i R først skrevet forþ, men derpaa er dette underprikket som urigtigt. — enn tók R, ikke enn hann tók. — 5. ambóttar med Streg over o R; o betegner her u-Omlyden af á, jvfr. Anm. til Skirn. V. 15; denne Omlyds-vokal er her overført til en Casus, i hvis Endelse der ikke er eller har været nogen u; saaledes ogsaa ambóttir Sig. III, 70; ambóttar hos Gisl. Um frump. S. 171. — 7. Ettm. giver

þa quap Blindr
inn bælvısi

som Begyndelsen af det følgende Vers.

2. 1. Hvóss R.

3. 1. nv med liden n og derforan ikke Punctum i R. Jeg har med Gr. og Ettm.

her begyndt et nyt Vers. — 3. visi R, ikke villi. — 4. 5. val bygg. Heldr R.

4. svarapi i den foranstaaende Prosalinje er skrevet svar. med en Krøl over r i R. — 5. hon med temmelig stor h og derforan Punctum. Hermed burde maaske et nyt Vers begynde. — 6. scyiom R, ikke scyom.

6. strand mangler ikke i R. — 8. var valkyria Rask Gr. K.; var þ valkyria R, og saaledes M. varð v.; men þ i varþ i R er utydelig og staar nær indpaa v i valkyria, saa at det derved synes antydnet, at den er urigtig. Jfr. Helg. Hj. Prosastykket efter V. 9. — 9. Svava, saa ændret; sva R.

5, 4. heima eigvþ R, ikke heya eigvþi. Ved V. 6—12 incl. mangler Overskrift i R.

Helgi qvaþ:

6. „Hamall legr flota
fley víþ backa,
eigom heima
i Hlesseyio,
biþom byriar
i Brvnagom,
æstr lystir oss
leiþ at kanna.“

Sigrvn qvaþ:

7. „Hvar hefir þv, hilmir!
hildi vacþa
eþa gægl alin
Gvnnar systra?
hvi er brynja þin
bloþi stoccin,
hvi skal vnd hialmom
hrátt kiot eta?“

Helgi qvaþ:

8. „Þat vann næst nýss
niþr Ylfinga
fyr vestan ver,
ef þic vita lystir,
er ec biorno tók
i Bragalvndi

oc ett ara
oddom saddac.

9. Nv er sagt, mér!
hvaþan sacar gorðvz,
þvi var a leggi mér
litt steict etiþ.“

Sigrvn qvaþ:

10. „Vig lysir þv,
varþ fyr Helga
Hvndingr konungr
hniga at velli;
bar socn saman,
er seva hefndoþ,
oc bvsti bloþ
a brimiss eggjar.“

Helgi qvaþ:

11. „Hvat vissir þv,
at þeir se,
snot svinnhvgvð!
er seva hefndo?
margir 'ro hvassir
hildings synir
oc amvnir
ossom niþiom.“

7, 4. Gvnnar, saa ændret med M.;
Gvnnar R.

8, 1. vann R, ikke var. — 3. fyr R,
ikke fyr.

9. Rask og M. forene dette Vers med
V. 8. — 1. mér! er i R skrevet m med
en Krøl over; mér (mih) K. — 2. hvaþ-
an sacar gorðvz R og Udgg. Denne Linje
synes temmelig indholdsløs; den forklares
„hvoraf Aarsagerne opstod.“ Man venter et
Svar paa Spørgsmaalet i 7, 5. 6 af føl-
gende Indhold: nu har jeg sagt dig,
hvorfor min Brynje er blodig. Skulde
der derfor i sacar stikke en forvansket
Form af Vb. sarca?? se om dette SnE. II,
493 og Gisl Brynjúlfsson i Ant. Tskr.
1855—1857, S. 190.— Ettm. mener, at efter
L. 2 to Linjepar ere bortfaldne, af hvilke
det sidste har lydt:

þvi er brynja min
bloþi stoccin.

3. leggi R, vistnok af lögr, og ikke af
lægir. — mér R; dette bør snarere for-
staas som Dat. af Pron., der skrives paa
samme Maade i Sig. I, V. 34, L. 8,
end som Subst. At ansé Ordet for urig-
tig indkommet fra L. 1, er unødvendigt.

10, 1. lysir R. — 6. seva R her og
11, 4. K. formoder sifja, hvilket Ettm.
indsætter.

11, 1. vissir R, ikke villir. — 2. þeir
se R, ikke þer. Som Teksten er i R,
maa þv og þeir være Rimord; men þv
synes neppe at have saamegen Vægt, at
det kan bære Rimstaven; maaske er der-
for L. 2 forvansket. — 4. hefndo, saa
ændret med Gr. K. M.; hefndoþ R. befin-
dom Rask.

Sigrvn qvaþ:

12. „Varca ec fiarri,
folcs oddviti!
ger a morgom
grams aldrlocom;
þo tel ec slegian
Sigmundar bvr,
er i valrvnom
vigspíoll segir.

13. Lēit ec þic vm sinn
fyr a langscipom,
þa er þv bygðir
blodga stafna
oc vrsvalar
vnnir lēko;
nv vill dyliaz
dæglingr fyr mer,
enn Hægna mér
[Helga] kennir.“

Granmarr het rícr konvng, er
bió at Svarinshægi; hann atti
marga sono: [einn het] Hæð-
broddr, annarr Gvðmndr, þrþi
5 Starcaþr. Hæþbroddr var i kon-
vngastefno, hann fastnaþi ser
Sigrvno Hægnadottvr. Enn er
hon spýrr þat, þa reif hon meþ
valkyrior vm lopt oc vm læg at
10 leita Helga. Helgi var þa at

Logafíollom oc hafþi bariz víþ
Hvndings sono; þar feldi hann
þa Alf oc Eyiolf, Hiorvarþ oc
Hervarþ, oc var hann allvigmóþr
oc sat vndir Arasteini; þar hitti 15
Sigrvn hann oc rann a hals
hanom oc kysti hann oc sagdi
hanom erendi sit, sva sem segir
i Volsvngaqvíþo inni forno:

14. Sotti Sigrvn
sicling glaþan,
heim nam hon Helga
hænd at sokia,
kysti oc qvaddi
konvng vnd hialmi;
þa varþ hildi
hvgr a uifi.

15. Fyr lez hon vnna
af ællom hvgr
syni Sigmundar,
en hon seþ hafþi.

16. „Var ec Hæþbroddi
i her fæstnoþ,
enn iofvr annan
eiga vildac;
þo siame, fylcír!
fronda reifi,
hefi ec mins fædvvr
mvrnaþ brotiþ.“

12, 2. oddviti R, ikke oddvit. — 3.
ger amorgom R tydelig. at morgom Etm.

13, 1. Lēit R; Krøllen under e utydelig.
— 2. fyrr alangscipom R, ikke fyr a l. eller
fyri l. — 5. 6. Disse Linjer stryges af
Etm. — 10. Helga indsat efter Formod-
ning; mangler i R. Rask Gr. M. ind-
satte efter Papirafskrr. hann vm.

1. Granmarr, saa ændret; Gran | mar R.
— 3. einn het mangler i R. — 4. þrþi
skrevet in. i R. — 5. Hæþbrodr R (d af
samme Form som den trykte). — 10. þa at R,
ikke þa i. — 14. Hervarþ R. Jfr. Helg.
Hund. I, V. 14. — 17. hals hanom R; først
er skrevet h's, men dette er derpaa rettet til

h'ð. — 18-19. sva sem segir i Volsvnga-qvíþo
inni forno henviser til de umiddelbart paa-
følgende Vers; ved det nævnte Digt menes
ikke Helg. Hund. hin fyrri.

14, 1. Sotti er i og for sig ulasteligt,
men støder her, da sokia følger efter i
L. 4. Det rette er derfor mulig Hitti.
— 5. kysti oc | oc qvaddi R. — 6. 7.
þa med liden þ og derforan ikke Punctum
i R. Rask og M. begynde hermed V. 15,
men jeg har med Etm. taget disse to
Linjer med til V. 14.

15, 1. fyrr med liden f og derforan
ikke Punctum i R; Hskr. har altsaa V. 14
og 15 som ét Vers; saa og K. og Gr.

17. Nauia Hægna mēr
of hvg mēla,
hafa qvaz hon Helga
hylli scyldo.

Helgi qvaþ:

18. „Hirþ eigi þv
Hægna reiþi
ne illan hvg
gettarr þinnar!
þv scalt, mér vng!
at mér lifa;
gett attv, in goþa!
er ec [eigi] siame.“

Helgi samnadi þa miclom scípa-
her oc for til Frecesteins, oc
fengo i hafi ofviðri mannhætt; þa
qvomo leiptr yfir þa, oc stopo
5 geislar i scipin. Þeir sa i lopt-
ino at valcyrior nlo riþo, oc
kendo þeir Sigrvno; þa lægði storm-
inn, oc qvomo þeir heilir til
landz. Granmars synir sato a
10 biargi noccoro, er scipin sigldo at
landi. Gvdmvndr hliop a hest

oc reið a niosn a bergit við hafn-
ina; þa hlóþo Volsvngar seglom.
Þa qvaþ Gvdmvndr:

19. „Hverr er scioldvngur
sa er scipom styrir,
lętr gvnnfana
gvllinn fyrir stafni?
þiccia mér friþ
i farar broddi,
verpr vigroþa
vm vikinga.“

Sinfjotli qvaþ:

20. „Her ma Hæðbroddr
Helga kenna
flotta traþan
i flota miþiom;
hann hefir epli
ettarr þinnar,
arf Fiorsvnga
vnd sic þrvngit.“

Gvdmvndr qvaþ:

21. „Þvi fyrr scola
at Frecesteini
sattir saman

17. Jeg formoder, at de 4 Linjer i
dette Vers skulde danne Begyndelsen af
V. 15, saa at Nama kom umiddelbart
efter a uifi og hylli scyldo umiddelbart
foran fyrr lez hon. Ettm. lader de 4
Linjer i V. 17 danne sidste Halvdel af
V. 15. — 1. mér skrevet m med en Krøl
over i R. — 2. mēla R, ikke micla.

18, 1. hirþ med liden h og derf. Punctum
i R. — 5. vng R; først var skrevet vnd,
men dette er af den gamle Skrivers selv
rettet. — 6. lifa R. — 7. in goþa! saa
Rask og M. R har sikkert ingoþa og
ikke ugoþa. gett attv goþa Gr. — 8. eigi,
indsat med Lünning; mangler i R og Udgg.

2. oc for R, ikke Hann for. — 4. leiptr
R, ikke leiptrar. — 14. Efter þa q. gvd-
mendr har R et Stykke, som her er ude-
ladt. V. 19—24 incl. følge i R efter
V. 29 og staa umiddelbart foran Helgi
fece Sigrvnrar o. s. v. (S. 196). Foran V. 19
ere Ordene þetta q. gvdmenðr gramn.

s., som findes i R, udeladte. Se herom
Anmærkningen efter nærværende Digt.

19, 1-2. H. e. scioldvngur sa | er se. st.
Udgg. — 4. fyrir R, ikke fyrri. — 5. mér,
saa R tydelig; merci K. — friþ er Adj.,
og Subject er scip. Gr. forstaar friþ som
Subst.; Ettm. læser þyckjat mér fridmerki.

20, 1-4. Jfr. Helg. Hund. I, 30. —
1. hæðbrodr R (anden d af samme Form
som den trykte). — 5. hefir, saa ændret;
hefi R. — 7. Fiorsvnga Eg.; fiorsvnga
Udgg. — Rimord ere arf og vnd.

21. Overskrift mangler i R. — K. reg-
ner L. 1-4 af dette Vers med til V. 20
og lægger dem i Sinfjotles Mund, lader
Gudmund sige L. 5-8, og antager, at
noget mangler foran Mal er. Rask, Gr.
og Ettm. tillegge Gudmund, M. Sinfjotle
hele V. 21. — 1. fyrr, saa ændret med
K. M.; fyr R. firr Rask Gr. — scola
R, ikke scola. — Ettm. læser þvi firr
skulut. — 3. sattir R og Udgg. — Hei

vm sakar dōma;
mal er, Hæðbroddr!
hefnd at vinna,
ef ver lægra lvt
lengi barom.“

Sinfíotli qvaþ:

22. „Fýrr mēndv, Gvdmūndr!
geitr vm halda
oc bergscorar
brattar klifa,
hafa þer i hendi
heslikylfo;
þat er þer bliþara
enn brimiss domar.“

Helgi qvaþ:

23. „Þer er, Sinfíotli!
semra myclo
gvnni at heyia
oc glaþa orno,
enn onytom
orþom at deila,

þott hillingar
heiptir deili.

24. Þicciat mer goþir

Granmars synir,
þo dvgir siklingom
satt at mēla;
þeir mērcþ hafa
a Moinsheimom,
at hvg hafa
hiorom at bregða;
ero hildingar
hællzti sniallir.“

Gvdmūndr reið heim með her-
sægo; þa sǣmnoþo Granmars
synir her. Como þar margir kon-
ungar: þar var Hǣgni faðir Sig-
rýnar oc synir hans Bragi oc 5
Dagr. Þar var orrosta micil, oc
fello allir Granmars synir oc
allir þeirra hæfþingiar, nema
Dagr Hǣgnason fecc griþ oc

Teksten i R er rígtig, saa maa de 4 første Linjer forstaas ironisk: „Desto før skulle vi afgjøre vore Stridigheder ved Frekastein (den Sten, hvor Ulvene møttes ved Lig, paa Valen)“. Men da synes dog sattir meget underligt, og desuden kan scolo ikke vel være 1 Ps., da intet Pronomen følger efter. Jeg formoder saarteinar istedenfor sattir. Derfor tale stærkt Sinfíotles Ord i 22, 7. 8: þat er þer bliþara enn brimiss domar, ti disse vise aabenbart tilbage til Gudmunds Ytringer. Frecasteinn nævnes kun, hvor der er Tale om Kamp, ikke som Sted, hvor Forlig sluttes. — 5. er, saa ændret med Udgg.; ec R. Muligt er ogsaa: mal qvęþ ec; jęfr. Skirn. 10, 2. — 7. ef ver R, ikke ef vm eller blot ef. — lvt er ikke Rimord med, da det oprindelig lyder hlvt.

22. Overskrift mangler i R. — 1. mēndv R, ikke mēntv. — 3. bergscorar R, ikke biargscoror. — 6. hesli kylfo R, ikke hellikilfo.

23. Jfr. Helg. Hund. I, 45. — Overskrift mangler i R. — 2. myclo R, ikke

miclo. — 4. For g i glaþa er først urigtig skrevet b i R. — orno R. — 6. orþom at deila Gr. og M.; o. a. d. R, ikke o. a. b. Dog støder deila her, da deili følger straks efter i L. 8. — bregþaz K. som i Helg. Hund. I, 45; men her kan ikke vel denne Form bruges, da der i L. 1 staar þer, ikke ycer, som i Helg. Hund. I. bregþa Rask.

24. Jfr. Helg. Hund. I, 46. — Þicciat (saa) mer goþir gran. s. þo. d. s. s. a. m. þeir mērcþ h. a. m. r. at hvg hafa hior. a. b. ero. hildingar hællzti sniallir R. — 6. Moinsheimom, saa M. efter Helg. Hund. I, 46. m. r. R; hvordan dette skal udfyldes, tør jeg ikke for vist sige; K. formoder reit; maaske snarere reinu. — 8. hiorom, saa M. efter Helg. Hund. I, 46; hior. R, ikke hior uden Punctum efter. — 9-10. Disse Linjer, der mangle i Helg. Hund. I, 46, ere vel, som og Ettm. mener, en senere Til sætning.

2. grán | mars R; dog er Stregen over a ikke sikker. — 5. synir skrevet s. i R.

— 7. grán | mars R. —

vann eipa Volsvngom. Sigrvn
gecc i valinn oc hitti Hæðbrodd
3 at kominn dæða. Hon quap:

25. „Mvna þer Sigrvn
fra Sevaðfollom,
Hæðbroddr konvng!
hniga at armi;
lipin er því
— opt nár hregi
granstoð griðar —
Granmars sona.“

Þa hitti hon Helga oc varð
allfegin. Hann quap:

26. „Erat þer at ællo,
alvitr! gefið,
þo qveð ec nocqvi
nornir valda;
fello i morgon
at Frecasteini
Bragi oc Hægni,
varð ec bani þeirra.

27. Enn at Styrkleifom
Starcaþr konvng,
enn at Hlebiorgom
Hrollágs synir;
þann sa ec gylfa

grimmvþgastan,
er barðiz bolr,
var a brot hæfþ.

28. Liggia at iordo
allra flestir
niðiar þinir
at nám orþnir;
vanntattv vígi,
var þer þat scapad,
at þv at rógi
ricmenne vart.“

Þa gret Sigrvn. Hann quap:

29. „Hvggastv, Sigrvn!
Hildir hefir þv oss verið,
vinnat scioldvngar scæpom.“

Sigrvn quap:
„Lifna munda ec nv kiosa,
er lipnir ero,
oc knetta ec þer þo i faðmi felaz.“

Helgi fecc Sigrvnar, oc atto þa
sono; var Helgi eigi gamall. Dagr
Hægnason blotapi Opín til fæd-
vrhefnda; Opinn leði Dag geirs
sins. Dagr fann Helga mág sinn 5
þar sem heitir at Fioturlvndi;
hann lagdi igognomi Helga með

2. hæðbrodd **R** (anden d af samme Form,
som den trykte).

25, 6. hregi, saa ændret efter Formod-
ning af Ettm. og mig; hreifi **R** og Udgg.
Lignende Feil i Völuspá I, V. 52, L. 2,
hvor **r** har leifi for lævi. — Guðbrandr
Vigfússon beholder hreifi og forstaar det
som reifi, Glæde; jeffr. örnu reifir Óleifr
SnE. I, 472 og lign. — hreifa Rask og
Eg. — 7. granstoð **R**, d. e. gránstóð;
jeffr. grástóð griðar, háttalyk. Rögne. jarls
20 (SnE. Reyk. 1848, S. 242). grannstóð
Ettm.; granstóð af grön og stoð, en Støtte,
K. M. — Udgg. sætte intet Tegn efter
griðar. — 8. sona skrevet ss. i **R**; sonom
Rask og Eg.

26, 2. gefið **R**, ikke gefið. Først
synes at have været skevet get (o: getið?),
men dette er af den gamle Skriver selv
rettet. — 3. nocqvi **R**, ikke nocqvo.

27, 1. Enn med stor **E** og derforan
Punctum i **R**. — 4. ss. **R**, d. e. synir;
ikke sonr. — 6. grimmvþgastan **R**. — 8.
abrót **R**.

28, 1. iordo, saa ændret efter For-
modning af Rask o. fl.; iordán **R**, ikke
jorda. — 8. ricmenne er i **R** skrevet
rie me, hvilket ikke kan opløses som ric
mæ.

29, 3. scæpom, saa **R**. — 4. **R** har
Lifna med stor **L**; Overskriften Sigrvn
quap mangler der. **K**. tillægger Helgi
det hele Vers.

Mellem V. 29 og Helgi fecc Sigrvnar
have i **R** V. 19—24 incl. Plads; se Ann.
efter nærv. Digte. — 4. opí leði **R**. —
geirs, saa rettet; greis **R**. — 5. sins **R**,
ikke sini. — 6. heitir skrevet h. i **R**. —
fiotur lvndi **R**. —

geirnom; þar fell Helgi, enn Dagr
reið til [Seva-]fialla oc sagði

3. Sigrvno tíðindi:

30. „Tráþr em ec, systir!

trega þer at segja,
þviat ec hefi næþigr
nípti grætta:
fell i morgon
vnd Fioturlvndi
brþlvngv sa er var
beztr i heimi
oc hildingom
a hálsi stoð.“

Sigrvn qvað:

31. „Þic scyli allir

eipar bita,
þeir er Helga
hafþir vnna
at eno liosa
leiptrar vatni
oc at vrsvolom
vannar steini.

32. Scriþiat þat scip,
er vnd þer scriþi,
þott oscabyrr
eptir leggiz!
rennia sa marr,
er vnd þer renni,
þottv fiáendr þina
torþaz eigir!

33. Bitia þer þat sverþ,
er þv bregðir,
nema sialfom þer
syngvi vñ hæfði!

þa vëri þer hefst
Helga dæþa,
ef þv vërir vargr
a víþom vti,
æþs andvani
oc allz gamans,
hefþir eigi mat,
nema a hrövm spryngir.“

Dagr qvað:

34. „Qr ertv, systir!
oc ervita,
er þv bröþr þinom
biþr forscapa;
einn veldr Oðinn
ollo bælvi,
þviat meþ sífivngom
sacrvar bar.

35. Þer byþr broþir
bæga ræþa,
æll Uandilsve
oc Vigdali;
hafþv halfan heim
harm at gioldom,
brvþr bægváriþ!
oc bvrir þinir.“

Sigrvn qvað:

36. „Sitca ec sva sæl
at Sevaþiollom
ar ne vñ nętr,
at ec vna lifi,
nema at lifi lofðvngs
lioma bregði,
renni vnd visa
Vigblqr þinig

2. seva mangler i R.

31. Overskrift mangler i R. — 5. eno,
saa ændret; eino R. — 6. leiptrar Rask
K. M.; Leiptrar Gr. som Aanaen.

32. 1. Scriþiat R. — 7. þott tv R.
Jfr. Gisl. Oldn. Forml. § 122. 3) Ann.

33. 1. Bitiat R, ikke Bitia. — 5. þa
med liden þ i R. — 9. andváni R. —
12. I hrövm er i R ogsaa Krøl oventil
ved q.

34. Overskriften d. q. staaer i R inde
i Linjen. — 1. Ved Q i Qr er skrevet Accent
i R. — 2. ervita R. — 3. bröþr, saa R.

35. 5. halfan R.

36. Overskrift mangler i R. — 3.
nętr, saa rettet; rętr R. — 5. lifi
R, af lifð, Folk; ikke med Gr. af hlið.
Scheving formoder vistnok med urette leiþi.
— 8. þinig. M. læser hinig og bemær-
ker: „Cod. har egentlig þinig, men med

gvllbitli vanr,
knega ec grami fagna.

37. Sva hafði [Helgi]
hrödda gorva
fiandr sina alla
oc fröndr þeirra,
sem fyr vli
opar rynni
geitr af fialli
geiscafvillar.

38. Sva bar Helgi
af hildingom,
sem itrscapaðr
ascr af þyrni,
eða sa dyrcafr
dæggo slvnginn,
er ofri ferr
ællom dyrom,
oc horn gloa
viþ himin sialfan.“

Hágr var gorr eptir Helga.
Enn er hann com til Valhallar,
þa bæþ Opinn hanom ællo at
raða með ser. Helgi qvaþ:

39. „Þv scalt, Hvndingr!
hværiom manni
fótlæg geta
oc fvna kynda,

hvnda binda,
hesta geta,
gefa svínom soþ,
aþr sofa gangir.“

Ambót Sigrvnr gecc vm aptan
hia hægi Helga oc sa, at Helgi
reiþ til hægsins með marga menn.
Ambótt qvaþ:

40. „Hvart ero þat svic ein,
er ec sia picciomz,
eþa ragnaræc?
— riþa menn dæþir,
er ióa yðra
oddom keyrit, —
eþa er hildingom
heimfor gefin?“

Helgi qvaþ:

41. „Era þat svic ein,
er þv sia picciz,
ne aldar rof,
þottv oss litir,
þott ver iói ora
oddom keyrim,
heldr er hildingom
heimfor gefin.“

Heim gecc ambót oc sagði
Sigrvno:

en Figur oven þ, der synes at skulle
være et Forsøg paa at rette þ til h.“
Men dette er neppe rigtigt; saavidt jeg
kan sé, er der i R først skrevet f^v, d. e.
fyr, og dette saa af den gamle Skriver
rettet til þinig.

37, 1. Helgi mangler i R.

38, 9. gloa R; for o synes først at
have været skrevet e. Man bør neppe
læse glea (= glæa), skjønt Tegnet e under-
tiden næsten er lukket.

39, 7. gefa er i R skrevet til i Randen;
dog er nu fa bortskaaret, saa at kun ge
kan læses. Imellem geta og svínom er
over Linjen sat en Hage til Tegn paa,
at gefa skal indsættes der.

1. Ambót R, hvor M blot er en kalli-
graphisk Ændring af A.

40, 1. Hvart R, ikke Hvert. — 5. a
forstaar jeg som Pronomen og ikke som
Partikel: riþa menn dæþir og er ióa yðra
oddom keyrit maa være to sideordnede
Sætninger, jefr. 41, 4-6.

41. Overskrift mangler i R. — 1-2.
Era þat svic e. er þ. s. þ. R. — 5. iói
R. Denne Form er yngre end ióa i 40, 5.
— 6-8. o. k. n. e. h. h. f. gefin R. —
7. heldr, saa ændret; n. R; ne Rask X.
M. Dette ne giver her, saavidt jeg skjøn-
ner, ingen passende Mening og er rimelig
urigtig kommet ind fra L. 3. — enn Gr.
Ettm.; men enn (en) kan ikke bruges som
stærk Modsetningspartikel, saaledes at
derefter Verbet følger og saa først
Subjectet.

42. „Vt gac þv, Sigrvn
fra Sefafiollom!
ef þic folcs iapar
ænna lystir;
vp er hagr lokinn,
kominn er Helgi,
dolgspor dręyra,
dęglingr baþ þic,
at þv sardropa
svefia scyldir.“

Sigrvn gecc i hęginn til Helga
oc quaf:

43. „Nv em ec. sva fegin
fvndi ocrom,
sem atfrekir
Opins hęcar,
er val vito,
varmar braðir,
ępa dęgglitir
dagsbrvn sią.

44. Fyrr vil ec kyssa
konung olifðan,
enn þv bloþvgri
brynio castir;
hår er þitt, Helgi!
helo þrvngit,
allr er visi
valdaegg slęinn,

hęndr vrsvalar
Hęgna mągi;
hve scal ec þer, bvdlngr!
þess bót of vinna?“

Helgi quaf:

45. „Ein veldr þv, Sigrvn
fra Sefafiollom!
er Helgi er
harmdagg slęinn:
grętr þv, gvllvarip!
grimnom tarom,
solbiort, svðręn!
aðr þv sofa gangir;
hvert fellr bloþvgt
a briost grami,
vrsvalt, innfialgt,
ecka þrvngit.

46. Vel scolom drecca
dyrar veigar,
þott mist hafim
mvnar oc landa;
scal engi maþr
angrliþ qveþa,
þott mer a briosti
beniar liti:
nv ero brvpþir
byrgþar i hęgi,

42, 1-2. *Rask M. interpungere:* V. g. þr, Sigrvn! fra Sefafiollom, ef...; men jęfr. 25, 1. 2.; 45, 1. 2. — 3. iapar, saa endret; iapaa R. — 7. dolg spór R. — 10. svefia R, ikke sefia.

43, 1. fegin, saa endret; fegin R. — 3. atfrekir, saa endret; at frekr R.

45. Overskrift mangler i R. — 4. harmdagg R og Udg.; Rask formoder hvarmdagg. — 9. fellr, saa endret; felt R. fell Gr. M. Men fellr passer bedre til grętr. — 11. in fialgt R. At dette Adjectiv, ligesom ogsaa vrsvalt og ecka þrvngit, hęrer til tår, ikke til briost, synes mig sikkert. Forklaringen af innfialgt som „dybt indtręngende“, af fela,

finder neppe nogen Støtte. fjålgr maa egentlig have betydet „varm“; dette godtgjøres af glóðfjålgr (= glóðheitr) sonr Fornjóts, Yngl. Cap. 47; fjálgleikr, Andagt, gl. norsk Hom. S. 162, (hvormed Fritznor sammenligner det norske Folkesprogs fjaag, fygrig, frisk, rask), jęfr. tysk heisse Andacht; norsk Folkespr. fjelg (fjöl), adj. 1) behagelig, hyggelig. Modsat ofjæg. 2) vakker, net, pyntelig, reen og pyntet. 3) varm, om en mild og passende Varme (se Aasen, Ordb.). Men innfialgt „indvendig varm“ synes her ikke at passe. Jeg formoder derfor: vrsvalt, ofialgt; jęfr. Fóluspá I, V. 21, L. 9: opt, ósjaldan. En lignende Formodning er alt fremsat af Grimm.

lofda disir
hiá oss lifnom.“

Sigrún bió seing i hægínom:

47. „Her hefi ec þer, Helgi!
hvilo gorva
angræsa mioc,
Yfinga niþr!
vil ec þer i faþmi,
fylkir! sofna,
sem ec lofþvngi
lifnom myndac.“

Helgi qvaþ:

48. „Nv qveþ ec enskis
orvænt vera
siþ ne snimma
at Sevafíollom,
er þv a armi
olifþom sefr,
hvit, i hægi,
Hævna dottir!
oc ertv qvic,
in konungborna!

49. Mal er mer at riþa
roþnar brættir,
lata fælván ió
flvgstíg troþa;
scal ec fyr vestan

vindhialms brvar,
aþr Salgofnir
sigrþioþ vekí.“

Þeir Helgi riþo leiþ sina, enn
þer foro heim til bóiar. Annan
aptan let Sigrún ambót halda
vorþ a hægínom. Enn at dagsetri
er Sigrún com til hægsins, qvaþ 5
hon:

50. „Cominn væri nv,
ef koma hygði,
Sigmundar bvr
fra sælom Óþins;
qveþ ec grams þínig
grænaz vanir,
er a asclimom
ernir sitia
oc drifr drott æll
dræmpinga til.

51. Verþv eigi sva or,
at ein farir,
dis scioldvnga!
dræghvsa til:
verða æflgari
aþlir a nottom
dæþir dolgar, mér!
enn vm daga líosa.“

46, 11. disir R.

47, 4. niþr R, ikke niþ. — 8. myndac,
saa er først skrevet i R, men c er næsten
udraderet (eller udslidt?).

48. Overskrift mangler i R. — 1. enskis
R, ikke enkis.

5-6. hægsins, qvaþ hon, saa ændret;
hægsins. Hon q. R. hon forstaar jeg med
K, om ambótt, ikke om Sigrún, og til-
lægger Tærnen baade V. 50 og 51.

50, 6. grænaz R. Dette Ord maa be-
tyde „svinde, tabe sig“ (det sjældne Vb.
grœnask, grœnnes, passer ikke her). Jfr.
Sturl. 3, 26: grœnist (danner Heltrim
med rœna) friðr; Bisk. I, 489: var þá
sœmiliga með þeim i fyrsto, en þó grœn-
dist (Var. grædist) brátt. Rask og K.
indsætte grennaz; dette vilde vistnok passe

her efter sin Betydning, men maa dog
være et forskjelligt Vb., som nævnl. Sted
i Sturl. viser. Mulig kommer grænaz af
gránn (graa); jfr. grá-na (af grár) 1) blive
graa. 2) blive uvenlig. gamanit gráar
(Fritzner), og norsk Folkesprog: graana
3) falme, tabe sig, forsvinde; om Venskab og
Fornæielse. Trondhj. St. De graana mæðam:
det er forbi med deres Venskab (Aasen).

51, 5. æflgari, saa ændret; æflgan R.
— 6. a skrevet til over. Linjen i R, og
Hage sat nede i Linjen, hvor det skal
indsættes. — 7. dolgar mér R, ikke dolg-
menn. Dog er den over Linjen skrevet
r, som betegner ar, utydelig og maask
sat til af en senere Haand, hvilket Blækket
og Figuren synes at vise. or i mér er
betegnet ved en Krol.

Sigrún varþ scamlif af harmi
oc trega. Þat var trva i forn-
escio, at menn vëri endrbornir,
enn þat er nv cællvð kerlinga
5 villa. Helga oc Sigrún er callat

at vëri endrborin; het hann þa
Helgi Haddingjascati, enn hon
Kara Halfdanardottir, sva sem
queþit er í Karolípom, oc var
hon valkyria.

10

Anmærkning til Helgakvida Hundingsbana II.

I den foran aftrykte Tekst af
dette Digt har jeg, för ikke at
forstyrre Sammenhængen, ved
Slutningen af Prosastykket efter
V. 18 udeladt et Stykke, som
indtager halvtredje Linje i R,
og stillet V. 19—24 paa et an-
det Sted, end de findes i Hskr.,
samt foretaget en liden Ændring
i Overskriften til V. 19. R har
dette saaledes:

Efter: þa hlóþo volsvngar segl-
om (se foran S. 194, L. 2 paa
anden Spalte) fortsættes:

þa q. gvdmvndr. Sva sem
fyrir er ritap. i helga qvipo. Hverr
er fylkír sa er flota styrir*)
oc feicna líp fyrir at landi. Sin-
fiotli. sigmvndar son svarapi oc

[er] þat enn ritap. Gvdmvndr
reið heim með hersægo þa sãm-
noþo granmars synir her. o. s. v.
(se foran S. 195, 2den Spalte).

Efter: oc knætta ec þer þo i
faðmi felaz (se foran V. 29, L.
6) fortsætter R saaledes:

Þetta q. gvdmvndr (sic!) gran-
mars**) son. Hverr er sciold-
vngv sa er scipom styrir. lętr
gvnnfana gyllinn fyrir stafni þiccia
mer friþ ifarar broddi verpr
vigroþa vm vikinga. Sinfiotli q.
Her ma hæðbrodr (se
foran V. 20—24) ero.
hildingar hællzti sniallir. Helgi
fecc sigrvnar oc atto þw sono var
helgi eigi gamall. o. s. v. (se foran
S. 196, 2den Spalte).

7. Haddingjaskati, saa ændret med Ettm.
og Müllenhoff (i Haupts zeitschr. f. deutsch.
alt. XII, 35f); haddingia scapi R og
Udgg. Tilnavnet betyder: Haddingernes
Helt (ikke Drabsmand). Den her nævnte
Kjæmpe forekommer ogsaa i Hrómundar
s. Gripssonar (Fas. II, 372 f.): kómu
tveir konungar af Sviþjóð; hétu báðir
Haddingjar (saa Rimerne; Fas. urigtig
Haldingjar); Helgi Hróngviðs bróðir var
með þeim. Ogsaa hans Elskede, Valkyr-
jen Kara (saa et Hskr. og Rimerne; Fas.
urigtig Lara), omtales i Hróm. s. (Anders-
ledes P. E. Müller Sagabibl. II, 551 f.)
Jfr. ogsaa Flat. I, 24 (Fas. II, 8): tóku
riki Haddingjar þrír, ok var hverr þeirra
eptir annan; Helgi Haddingjaskati var með

einum þeirra. Ogsaa i Kálfsvísa i SnE.
I, 482 (og blandt Brudstykkeerne bag i
denne Udg.) nævnes skati Haddingja (saa
4 Hskr.). skadi bruges i Oldnorsk aldrig
i samme Betydning som skati, og Grimms
Paastand (i zeitschr. f. vgl. sprachf., herausg.
v. Aufrecht u. Kuhn, I, 81), at disse to Ord
ere identiske, er vistnok ikke rigtig (Jefr.
oht. Egennavn Scæzo).

*) Den Form, hvori disse to Linjer her
meddeles, synes at være bedre, end den,
hvori vi finde dem i Helg. Hund. I, V. 32;
ti lípi styrir stóðer, naar feicnalíp følger
straks efter.

**) R har gram. med et Tegn over a,
som almindelig betyder ra.

FRÁ DAUDA SINFJÖTLA.

- Sigmundur Völsvngsson var kon-
vngur a Fraclandi; Sinfjotli var
ellztr hans sona, annarr Helgi,
þriði Hamvndr. Borghildr, cona
5 Sigmundar, atti broþur, er hét. .
. Enn Sinfjotli stivpson
hennar oc baþo einnar
kono baþir; oc fyr þa sæc drap
Sinfjotli hann. Enn er hann
10 com heim, þa baþ Borghildr hann
fara a brot; enn Sigmundur baþ
henne feþotr, oc þat varþ hon at
þiggia. Enn at erfino bar Borg-
hildr æl; hon toc eitr micit horn
15 fvlt oc bar Sinfjotla; enn er
hann sa i hornit, scilþi hann, at
eitr var i, oc mælti til Sigmundar:
„Giorotr er drycerinn, ai!“ Sig-
mundr toc hornit oc dracc af.
20 Sva er sagt at Sigmundur var
harþgorr, at hvarki mátti hanom
eitr granda vtan ne innan; enn
allir synir hans stöþvzc eitr a
hærvnd vtan. Borghildr bar annat
horn Sinfjotla oc baþ drecca, oc 25
for alt sem fyrr. Oc enn iþ
þriþia sinn bar hon hanom hornit
oc þo amelissorþ meþ, ef hann
drycci eigi af. Hann mælti enn
sem fyrr við Sigmund. Hann 30
sagði: „Lattv gron sia þá, sonr!“
Sinfjotli dracc oc varþ þegar
dæþr. Sigmundur bar hann langar
leidir i fangi ser oc kom at
firþi einom miovom oc longom, oc 35
var þar scip eitt litíþ oc maþr
einn á; hann bæð Sigmundi far
of fiörþinn. Enn er Sigmundur bar
licit vt a scipit, þa var batrinn
hlaþinn; karl mælti, at Sigmundur 40
scyldi fara fyr innan fiörþinn.
Karl hratt yt scipino oc hvarf
þegar. — Sigmundur konvngur dval-
þiz lengi i Danmore i riki Borg-
hildar, siþan er hann fecc hennar. 45
For Sigmundur þa svþr i Fracc-
land til þess riciss, er hann atti
þar. Þa fecc hann Hiordisar

Dette Prosastykke findes kun i R. Sammenlign Völsungasaga (Fas. I, 141 f.).

Overskriften fra dæþa sinfjotla er i R skreven med rødt Blæk. — Udgg. optage efter Papirafskrr. Titelen Sinfjötlaok.

4. þriði skrevet m. i R. — Hamvndr, saa Völs. (Fas. I, 136) og þ. af Nornag. (Fas. I, 320); hamdir R, d. e. hamvndir, ikke Hamdir. — cona skrevet oa i R. — 5. Efter hét staar i R aabent Rum for Nænet; Borghilds Broder nævnes heller ikke i Völs. (Fas. I, 141). Rask K. M. indsatte efter Papirafskrr. Gunnarr, Gr.

Hróar; men disse Navne ere vistnok vilkaarlig antagne. — 7. Mellem 7 og baþo er aabent Rum for Navnet i R. — 11. abrótt R. — 14. æl R. — 15. bær R. — 17. mælti til Sigmundar R, ikke sagði Sigmundi. — 18. drycerinn R som ét Ord. ai er Interjection; jefr. ay: o ve, ak! (Fritzner Ordb.); i Telemarken aieia; seensk Dial. åj. — 19. Sigmundur R. — 22. granda R. — 31. sia R; a er skreven til over Linjen og en Hage sat, hvor den skal indføres. — 41. innan, saa ændret med Rask; inn á R (forvansket for inná) og Gr. K. M.

dottur Eylíma konungs; þeirra son var Sigvrþr. Sigmundur kon- ungr fell i orrosto fyr Hvndings sonom; enn Hiordís giptiz þa Alfi 5 syni Hialprees konungs. Ox Sig- vrþr þar vp i barnesco. Sig- mundur oc allir synir hans voro	langt vmfram alla menn apra vm afl oc vøxt oc hvg oc alla atgervi. Sigvrþr var þo allra framarstr, oc 10 hann calla allir menn i fornfrøþ- om vm alla menn fram oc gæf- gastan herkonunga.
---	---

— 1. eyllíma R. — 4. hiordís R. —
 10. þo, saa ændret med K. og Bask, jeft.
 þ. af Nornag. (Fas. I, 320): voru þeir

umfram alla menn um afl ok vøxt,....
 Sigurðr var þó þeirra bræðra framastr.
 þa R og Gr. M.

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

hin fyrsta

eda

GRIPISSPÁ.

Gripir het son Eylima, broþir
Hiordisar; hann reþ londom oc
var allra manna vitrastr oc fram-
vís. Sigvrþr reid einn saman oc
5 com til hallar GripiSS. Sigvrþr
var æþkendr; hann hitti mann
at mali vti fyr hællinni, sa nefn-
diz Geitir; þa quaddi Sigvrþr
hann mals oc spyrr:

1. „Hverr byggir her
borgir þessar,
hvat þann þiopkonung
þegnar nefna?“

Geitir quap:
„Gripir heitir
gvmna stióri,
sa er fastri reþr
foldo oc þegnom.“

Sigvrþr quap:
2. „Er horscr konungr
heima i landi,
mvn sa gramr viþ mic
ganga at mæla?
mals er þarfi
maþr okvnnigr,
vil ec flíotliga
finna Gripi.“

Geitir quap:
3. „Þess mvn glaðr konungr
Geiti spyria,
hverr sa maþr se,
er mals qveþr Gripi.“

Sigvrþr quap:
„Sigvrþr ec heiti,
þorinn Sigmvndi,
enn Hiordis er
hilmis moþir.“

Dette Digt findes alene i R.

Begge Overskrifter mangle i R. Her begynder kun en ny Linie med Gripir, og G er skreven lidt større, end de almindelige store Bogstaver i Hskr., men med sort Blæk.

1. Gripir R. I Völs. (Fas. I, 155) er hans Naen skrevet én Gang Grifir, én Gang i Gen. GripiS (saa Hskr.) og én Gang (Fas. I, 156) forkortet gñ. Jfr. i den telemarske Folkevisen om Sigurd Sævin Greip'e (Landstad S. 113). — 6. hann mangler i R. Det kunde kanske undværes.

1, 5. Overskriften Geitir quap mangler i R. Ligeledes mangle overalt i det følgende af dette Digt Overskrifterne i R.

— 5. gripir R. — 8. foldo R, ikke fold.

2, 5. þarfi, saa R og M. (som dog sætter Komma derefter). Jfr. Fms. XI, 24; Grágás ed. AM. I, S. 446 (Finsens Udg. II, S. 173); Placidusdrápa V. 34 (Eg.). þarfi Rask K. — 6. okvnnigr R, ikke okunnigr.

3, 1. konungr, saa ændret; k'g R. — 2. geiti R; først var skrevet gripi, men dette er raderet og det rette af den gamle Skrifer sat isteden. — 7. hiordis R.

4. Þa gecc Geitir

Gripí at segia:

„Her er *maþr* vti

okvþr kominn,

hann er itarligr

at aliti,

sa vill, fylcir!

fvnd þinn hafa.“

5. Gengr or scala

scatna drottinn

oc heilsar vel

hilmi comnom:

„Þiggþv her, *Sigvrþr*!

vþri somra fyrr,

enn þv, Geitir! tac

vþ Grana sialfom.“

6. Mela namo

oc mart hiala,

þa er rapspacir

reccar fvndvz.

Sigvrþr qvaþ:

„Segdv mer, ef þv veizt,

mopvrbropir!

hve mvn *Sigvrþi*

savna gfi?“

Gripir qvaþ:

7. „Þv mvnt *maþr* vera

moptr vnd solo

oc hestr borinn

hveriom iofri,

giofvll af gvlli,

enn gleyggr flvgar,

itr aliti

oc i orpom spacr.“

Sigvrþr qvaþ:

8. „Segdv, gegn *konvng*!

gerr, enn ec *speria*,

snotr, *Sigvrþi*,

ef þv sia *þicciz*:

hvat mvn fyrst goraz

tíl farnaðar,

þa er or garþi emc

genginn þinom?“

Gripir qvaþ:

9. „Fyrst mvntv, fylcir!

fædvur vm hefna

oc Eylima

allz harms reca;

þv mvnt harþa

Hvndings sono

snialla fella,

mvndv sigr hafa.“

Sigvrþr qvaþ:

10. „Segþv, itr *konvng*,

gtingi! mer

heldr horscliga,

er vþ hvgat mælom:

sér þv *Sigvrþar*

snor brægd fyr,

þv er hest fara

vnd himinscætom?“

Gripir qvaþ:

11. „Mvndv einn vega

orm inn frána,

þann er graðvgr liggir

a Gnitaheiði;

þv mvnt baðom

at bana verþa

Regin oc Fafni,

rett segir Gripir.“

Sigvrþr qvaþ:

12. „Avþr mvn orinn,

Mellem V. 4 og 5 er kanske, som man af V. 3 mulig tør formode, et Vers udfaldet, hvori Griper spør om den Fremmedes Navn og Geitir da svarer:

Sigvrþr qvæþ heita,
borinn Sigmvndi,
enn Hiordis er
hilmaís mopir.

7, 1. vera R, ikke verða. — 2. moptr, saa R, af mætr. — 5. af gvlli R. Gr. og ft. ændre urigtig dette Udtryk, som netop er det almindelige, til at gylli.

8, 2. speria R. Jfr. Anm. til Hæd. 80, 2 (hvor feilagtig staar sperria).

10, 5. sérþv R som ét Ord; Accenten over e usikker. — 6. snór R.

ef ec effic sva
 víg með virþom,
 sem þv vist segir;
 leið at hvga
 oc lengi seg:
 hvat mvn enn vera
 efi minnar?"

Gripir qvaþ:

13. „Þv mvnt finna
 Fafnis þoli
 oc vp taca
 aþ inn fagra,
 gvlli hlþa
 a Grana bógo,
 riþr þv til Givca,
 gramr vigrisinn!"

Sigvrþr qvaþ:

14. „Enn scaltv hilmí
 i hvgazrþo,
 framlyndr iofvrr!
 fleira segia:
 gestr em ec Givca
 oc ec geng þadan,
 hvat mvn enn vera
 efi minnar?"

Gripir qvaþ:

15. „Sefr a fialli
 fylcis dottir
 biort i brynio
 eptir bana Helga;
 þv mvnt hægga
 hvosso sverþi,

brynio rista
 með bana Fafnis."

Sigvrþr qvaþ:

16. „Brotin er brynía,
 brvþr mēla tēcr,
 er vacnaþi
 víf or svefni;
 hvat mvn snot at heldr
 víþ Sigvrþ mēla,
 þat er at farnaþi
 fylci verþi?"

Gripir qvaþ:

17. „Hon mvn rikiom þer
 rvnar kenna
 allar þer er aldir
 eignaz vildo,
 oc a mannz tvngo
 mēla hveria,
 lyf með lægning;
 lifþv heill, konvng!"

Sigvrþr qvaþ:

18. „Nv er þvi locit,
 nvmin ero frþi,
 oc em brát þadan
 bvinn at riþa;
 leið at hvga
 oc lengra seg:
 hvat mvn meirr vera
 minnar efi?"

Gripir qvaþ:

19. „Þv mvnt hitta
 Heimis bygdir

12, 6. lengi, saa R og Gr. K. M.;
 lengr Rask. Jeg formoder lengra her,
 ligesom i 18, 6.

17, 4. vildo, saa R; der har først været
 skrevet scyldo, men s og c ere underprik-
 kede, og over Linjen foran l er skrevet en
 i, altsaa vildo (ti Tegnet for y kan ogsaa
 betegne v). — 7. lyf, saa ændret med Eg.
 og Pfeiffer; lif R og Rask Gr. K.; lif
 M. Jfr. engi lyf eðr lækning, Fms. IX, 282;
 lækningar lyf, N. g. -L. III, 245 og i
 Hrólfu s. Gautrekss. Cod. Stockh. No.

7 qv. paa to Steder (det ene Sted mangler
 i Fas. III, 138; paa det andet Sted har Fas.
 III, 174 urigtig læknings lif). Den mindre
 rigtige Skrivemaade lif, som her kan være
 foranlediget ved det følgende lifþv, findes
 ogsaa undertiden ellers i gamle Hskr.:
 Cod. AM. 619 qv. (Unger gl. norsk Hom.
 S. 64); N. g. L. I, 390 efter Hskr. fns
 Beg. af 14de Aarh.

18, 1. Nv, saa ændret med Rask K. M.;
 þa R. Gr. foreslog farit for locit. — 3. embrát
 R som ét Ord. — 7. vera R, ikke verþa.

oc glaþr vera
gestr þioþkonungs;
fariþ er, Sigvrþr!
þatz ec fyr vissac,
scala fremr enn sva
fregna Gripi.“

Sigvrþr qvaþ:

20. „Nv for mer ecca
orþ þatzv mētir,
þviat þv fram vm ser,
fylkir! lengra;
veiztv ofmicit
angr Sigvrþi,
þvi þv, Gripir! þat
gera segia.“

Gripir qvaþ:

21. „Lá mer vm qseo
efi þinnar
liosast fyr
lita eptir;
rett em ec
raþspacr taliþr
ne in heldr framviss,
farit þatz ec vissac.“

Sigvrþr qvaþ:

22. „Mann veit ec engi
fyr mold ofan,

þann er fleira se
fram enn þv, Gripir!
scalatv leyna,
þott liót sé
eþa mein goriz
a minom hag.“

Gripir qvaþ:

23. „Era meþ lǽstom
lǽgð efi þer,
lattv, inn itri, þat,
vþlingr! nemaz;
þviat vppi mvn,
meþan vld lifir,
naddels boþi!
nafn þitt vera.“

Sigvrþr qvaþ:

24. „Verst hyggjom þvi,
verþr at sciliaz
Sigvrdr viþ fylci
at sogoro;
leiþ visapv
— lagt er alt fyr —
morr, mer, ef þv vilt,
mopurbropir!“

Gripir qvaþ:

25. „Nv scal Sigvrþi
segia gerva,

19, 6. fyr R, ikke fyrr. — 8. gripi R.
20, 3. Efter þv er i R først skrevet
langt, men dette Ord er derpaa under-
prikket som urigtigt.

21, 5. em ec, saa R, ikke emk ec;
dog er efter em noget (to Bogstaver?) ud-
raderet. emca ec Gr. K.; em ec eigi
Rask M. Negtelsen er her unødvendig,
da den kan suppleres fra ne; jvfr. Hdv.
126, 5; 139, 1; Vegt. 11, 5; Atlakv. 9, 1.
Samme syntactiske Eiendommelighed i Old-
engelsk (Dietrich i Haupts zeitschr. f. deutsch.
alt. XI, S. 441); ældre Tydsk (sammesteds;
endnu i Nyhoitydsk hos Simrock Edda,
1te Ausg., S. 192, V. 17); Spansk (Diez
Rom. Gr. 2te Ausg. III, 403); Græsk
(Madeig, Ordfoiningals., 1ste Udg. § 208,
Anm. 1). — 8. þatz, saa R; først var

skrevet þ't, men dette er af den gamle
Skriver selv rettet til þ'z.

22, 2. ofan, saa R sikkert; først var
skrevet neþan, men af den gamle Skriver
selv er n forandret til o, e til i, og þ
underprikket. — 6. þott, saa R, ikke þat.
— liót R, d. e. liótt. — sé, saa R; først
var skrevet sér, men r er udraderet. —
7. eþa, saa ændret; eþ R.

23, 1. Era, saa ændret med Udgg.; i
R var først skrevet Era, men derpaa er
a udraderet, saa at der staar Er. — 7.
naddels, saa ændret med M.; jvfr. nadda
el (SnE. I, 458). nad | els eller maaske
nad' | els R. nadëls Rask Eg.

24, 4. sogoro R. — 5. visapv R som
ét Ord.

allz þengill mic
til þess neyðir;
mundo vist vita,
at vetki lygr:
dögr eitt er þer
dæði gtlapr.“

Sigvrþr qvab:

26. „Vilcat ec reipi
rics þiþkonungs,
goð rap at heldr
Gripiss þiggia;
nv vill vist vita,
þott viltki se,
hvat a synt Sigvrþr
ser fyr hondvm.“

Gripir qvab:

27. „Flíþ er at Heimis
fagrt alitom,
hana Brynhildi
bragnar nefna,
dottir Bvðla,
enn dyrr konvmgr
harþvgðict man
Heimir fððir.“

Sigvrþr qvab:

28. „Hvat er mic at þvi,
þott mēr se
fogr aliti
fðdd at Heimiss?
þat scaltv, Gripir!

gorva segia,
þviat þv æll vm ser
orlog fyr.“

Gripir qvab:

29. „Hon firrir þic
flesto gamni,
fagr aliti
fostra Heimis;
svefn þv ne sefr,
ne vm sacar dōmir,
gárapv manna,
nema þv mey ser.“

Sigvrþr qvab:

30. „Hvat mvn til licna
lagt Sigvrði?
segdv, Gripir! þat,
ef þv sia þicciz;
mvm ec mey ná
mundi cæpa,
þa ina fægro
fylciss dottir?“

Gripir qvab:

31. „Íþ mvnvþ alla
eiþa vinna
fvllfastliga,
fá mvnvþ halda;
verip hefir þv Givca
gestr eina nott,
mantattv horsca
Heimis fostro.“

26, 1. reipi maa her udtales med r i Fremlyden, og ikke som vreiþi. — 3. goð rap, saa ændret med Rask K. M.; goðraþs R. — at | at heldr R. — 4. þiggia; i R er først skrevet segia, men derpaa er se underprikket og þi skrevet over, altsaa þigia. — 5. vill, saa R (ikke villi) og K. M.; vilc Rask og Pfeiffer. Subjectet Sigvrþr er sat ved den underordnede Sætning og underforstaas derfra i den overordnede; jvfr. f. Eks. Fas. II, 49, L. 16. 17. — 6. viltki, saa ændret, jvfr. Háv. 124, 6; vilkit R og Udgg.; vilgit Pfeiffer. gi sammensættes ogsaa med Adjectiver; jvfr. halftki, Gisl. Um frump., S. 238 f.; sialfgi Lok. 29;

lōngugi hos Fritzer Ordð. (adverbial brugt Casus); Gróg. 3, 5. — 8. I R er først skrevet hendi, men dette er af den gamle Skrifer selv rettet til hondvm.

27, 7. harþ vgðict R; harþúðigt Rask K. M. — harþvgðict er for harðhugðigt af hugð; jvfr. oldsaks. hugdig, hūdig, oldeng. hygdig, hydig (af hygd) i Comp. — mán R.

28, 1. mic. Jfr. Lund Oldn. Ordfoeringsl. S. 62. §. 28. — 2. se R, ikke ser. — 4. fðd at heimi^S R.

30, 5. mey | ná R; meyna Gr.

31, 2. vísa R.

Sigvrþr qvaþ:

32. „Hvat er þa, Gripir!
get þv þess fyr mer,
ser þv geþleysi
i grams scapi,
er ec scal víþ mey þa
malom slita,
er ec allz hvgar
vna þottoinc?“

Gripir qvaþ:

33. „Þv verþr, siclingr!
fyr svicom annars,
mundo Grimhildar
gialda raþa;
myn bioþa þer
biarhaddað man
dottvr sina,
dregr hon vel at gram.“

Sigvrþr qvaþ:

34. „Myn ec við þa Gvnnar
gorva hleyti
oc Gvðrýno
ganga at eiga;
fyllkveni þa
fylkir vori,
ef meintregar
mér angradit.“

Gripir qvaþ:

35. „Þic myn Grimhildr
gorva véla,
myn hon Brynhildar
bíþia fýsa
Gvnnari til handa
Gotna drotni,

heitr þv fiotliga for
fylcis modvr.“

Sigvrþr qvaþ:

36. „Mein ero fyr hondom,
ma ec lita þat,
ratar gorliga
raþ Sigvrðar,
ef ec scal mǫrrar
meyiar bíþia
oðrom til handa,
þeirrar ec vna vel.“

Gripir qvaþ:

37. „Er mynvþ allir
eiþa vinna
Gvnnarr oc Hagni,
enn þv, gramr! þripi;
þa it litom vixlit,
er a leiþ eroþ,
Gvnnarr oc þv,
Gripir lygr eigi.“

Sigvrþr qvaþ:

38. „Hvi gegnir þat?
hvi scolom scripta
litom oc latom,
er a leiþ erom?
þar myn flarþi
fylgia annat
atalt meþ vilo;
enn segþv, Gripir!“

Gripir qvaþ:

39. „Lit hefir þv Gvnnars
oc lēti hans,
melsco þina
oc meginhyggior;

32, 1. Hvat, *saa ændret efter* 48, 1; Hvart R, *ikke* Hvert; Hvart Rask M. — 2. get, *saa ændret efter* 48, 2; get R, *d. e. gett.* get þv er vel blot særegen Skrive-maade for gettr. *Hid høre neppe blótt, grátt, greitt (se Anm. til Helg. IIj. 41, 2), stíllt (endnu i telemarkake Viser), vert.*

34, 8. mér = mér.

35, 3. myn hon brynhildar R. —

4. bíþia R. — 7. heitr, *saa R, ikke* heitir.

36, 1-2. *Rimordene ere mein og ma.*

37, 5. þa it, *saa ændret, jvfr. 43, 5.* þiat R, *d. e. þvrat, og saaledes Udgg.; dette Ord giver her, saavíldt jeg skjønner, ingen Mening, og det er meget haardt, at mynvþ skal suppleres fra L. 1 til vixla. — vixlit, saa ændret; vixla R og Udgg.*

mvndv fastna þer
framlvndaþa
fostro Heimiss,
sér vętr fyrir því.“

Sigrvrþr qvaþ:

40. „Verst hyggjom því,
vandr mvnc heitinn
Sigrvrþr meþ seggiom
at sogoro;
vilda ec eigi
velom beita
iofra brvþi,
er ec ęzta ueitc.“

Gripir qvaþ:

41. „Þv mvnt hvila,
hers oddviti
męrr! hia meyo,
sem þin moþir se;
þvi mvn vppi,
meþan æld lifir,
þioþar þengill!
þitt nafn vera.“

Sigrvrþr qvaþ:

42. „Mvn goða qvan
Gvnnarr eiga
męrr meþ monnom,
— mer segðv, Gripir! —
þoat hafi þriar nętr
þegns brvþr hia mer
snarlynd sofit?
slics eroþ dęmi.“

Gripir qvaþ:

43. „Samán mvno brvllaþ
bęði drvccin

Sigrþar oc Gvnnars
i sælom Givca;
þa hævom vixlit,
er it heim comit,
hefir hverr fyrir því
hyggjo sina.“

Sigrvrþr qvaþ:

44. „Hve mvn at ynþi
eptir verþa
megð meþ monnom?
mer segðv, Gripir!
mvn Gvnnari
til gamans rapit
siþan verþa
eþa sialfom mer?“

Gripir qvaþ:

45. „Minnir þic eipa,
máttv þegia þo,
antv Gvdrvno
godra raþa;
enn Brynhildr þiccz
brvþr vargefín,
snót fiþr vélar
ser at hefndom.“

Sigrvrþr qvaþ:

46. „Hvat mvn at botom
brvþr sv taca,
er velar ver
vifi gerþom?
hefir snot af mer
svarna eipa,
enga efnda,
enn vnat litit.“

39, 8. fyrir, saa R, ikke viþ.

40, 7. brvþi, saa ændret; brvþ' R, d. e. brvþr.

42. Dette Vers staar i R og alle Udgg. efter V. 43.

43, 5. hævom, saa ændret med Rask og M.; hævom R. — 7. hver R.

44, 7. siþan er i R skrevet siþ', hvilket ogsaa kunde (men her ikke bør) læses siþr.

45, 2. máttv, saa R og Udgg. Muly rettere mvntv, hvilket i det Hskr., hvor fra R stammer, kunde have været skrevet máttv. — þo henføres i alle Udgg. til L. 3. — 8. hefndom, saa R og Udgg. Jeg formoder hævndom (man maa da tænke komnar til). For denne Formodning taler V. 46, L. 1-4; jvfr. Oddr. V. 18: vara langt af því, ... vnz þęr vélar vissi allar.

46, 8. vnat, saa R, ikke vnat.

Gripir qvað:

47. „Mṽn hon Gṽnnari
gorva segia,
at þv eigi vel
eiðom þyr̃mpir,
þa er itr konṽngs
af ællom hṽg
Givca arfi
a gram tr̃vpi.“

Sigvr̃þr qvað:

48. „Hvat er þa, Gripir!
getþv þess fyr mer,
mṽn ec saþr vera
at sægo þeirri,
eþa lygr a mic
lofsæl kona
oc a sialfa sic?
segðv, Gripir! þat.“

Gripir qvað:

49. „Mṽn fyr reiði
ric brvdr vid þic
ne af oftrega
allvel scipa;
viþr þv godri
grand aldregi,
þo er við konṽngs
velom beittvð.“

Sigvr̃þr qvað:

50. „Mṽn horscer Gṽnnarr
at hvoton hennar
Gvthormr oc Hæg̃ni

ganga siþan?
mṽno synir Givca
a siðṽngi mer
eggjar riþa?
enn segðv, Gripir!“

Gripir qvað:

51. „Þa er Gvdr̃vno
grimt ṽm hiarta,
brøþr hennar
þer til bana raða,
oc at ongo verþr
yndi siþan
vitro vífi;
veldr þvi Grimiðdr.

52. Þvi scal hṽgga þic,
hers odviti!
sv mṽn gipt lagit
a grams evi:
mṽnat m̃etri maþr
a mold koma
vnd solar siot,
enn þv, Sigvr̃þr! þiccir.“

Sigvr̃þr qvað:

53. „Sciliomc heilir!
mṽnat sc̃apom vinna,
nv hefir þv, Gripir! vel
gort, sem ec beiddac;
fliot myndir þv
friþri segia
mina evi,
ef þv mettir þat.“

47, 4. þyr̃mpir, *saa ændret med Rask;*
þyr̃mir **R** og *Gr. K. M.* Præsensformen
kan ikke foretares ved viþr 49, 5.

48, 2. getþv **R** som *ét Ord*.

50, 2. hvóton **R**, ikke hvotom. — 6.
a, *saa ændret;* af **R**; *der staar under f*
en bitteliden Prik, men denne synes til-
fældig. — siðṽngi, *saa ændret;* siðṽgom

R, ikke siðṽngom. siðṽpom *Rask M.;*
denne Læsemaade er mulig.

51, 5. 7 (= oc) er skrevet til over
Linjen i **R**.

52, 3. sv **R**, ikke sia. — lagit = lagið,
sefr. Háv. 84, 6. — 7. siót **R**.

53, 3. vel, *saa R.* — 5. fliot **R**, *d. e.*
fliott.

SIGURÐARKVIÐA FAFNISBANA

önnur.

Sigvrðr gecc til stoþs Hialp-
reks oc kæs ser af hest einn, er
Grani var callaðr síþan. Þa var
kominn Reginn til Hialprec, sonr
5 Hreidmars; hann var hveriom
manne hagari oc dvergr of vøxt;
hann var vitr, grimmr oc fiol-
cunnigr. Reginn veitti Sigvrþi
fostr oc kennzlo oc elscadi hann
10 mioc. Hann sagði Sigvrði fra
forellri sino oc þeim atþvrdom, at
Óðinn oc Hönir oc Loci hæfðo
comit til Andvarafors; i þeim
forsi var fiolþi fisca. Einn dvergr
15 het Andvari, hann var longom i
forsinom i geddo lici oc fecc ser
þar matar. Otr het broþir varr,
quaf Reginn, er opt for i forsinn
i otrs lici; hann hafði tekit einn
20 lags oc sat a árbaccanom oc át

blvndandi. Loci læst hann með
steini til bana; þottvz esir mioc
hepnir verip hafa oc flogo belg af
otrinom. Þat sama qveld sotto
þeir gisting til Hreiþmars oc 25
syndo veiþi sina. Þa toco ver þa
hændom oc lægðom þeim fiorlæsn
at fylla otrbelginn með gvlli oc
hylia vtan oc með ræþo gvlli. Þa
sendo þeir Loca at afla gvllzins; 30
hann com til Ranar oc fecc net
hennar oc for þa til Andvarafors
oc castaði netino fyr geddvna,
enn hon hliop i netit. Þa mælti
Loki: 35

1. „Hvat er þat fisca,
er renn floþi i,
kannat ser viþ viti varaz?
hofuþ þitt leystv

Dette Digt, som egentlig er en Samling af Brudstykker af flere forskjellige Kvad, er fuldstændig bevaret i R. V. 1. 2. 6. 18 anføres i Völsungasaga, V. 13-26 incl. i Norna-Gests þdtr.

R har havt en Overakrift med rødt Blæk, men denne er nu ulæselig; første (neppe anden) Bogstav i den har været r. — Titelen Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur have Rask og M. optaget efter Papirafskrr.; en passende Titel var kanske Reginsmål, skjønt ogsaa næste Digt handler om Regin. Gr. giver Digtet Titelen um Regin oc Otrsgiolld; K. Qviþa Sig. Fafn. in önnur. fyrri partr.

Den største Del af de tre første Prosa-stykker gjenfindes med nogle Forandringer i Völs. Cap. 14 (Fas. I, 151 f.); Stykket þa var kominn Reginn — forellri sino i Norna-Gests þ. Cap. 4 (Fas. I, 32f). Samme Æmne er behandlet i SnE. (I, 352 ff.)

2. kæs R. — 4. sonr, saa ændret; sonar R. — 6. of vøxt R; á v. Norna-G. þ. — 7. grimr R. — 22. esir R. — 29. vtan oc með R, ikke vtan með, men i Völs. mangler oc. — 34. netit R.

1. Dette Vers anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 152). — 2. renn R; önnur Völs. — 3. kannat R, ikke ok kannat.

helio ór,
finn mer lindar loga!“

Geddan qvaþ:

2. „Andvari ec heiti,
Oinn het minn faþir,
margan hefi ec fors vm fariþ;
æmlig norn
scop oss i ardaga,
at ec scylda i vatni vaþa.“

Loki qvaþ:

3. „Segðv þat, Anduari!
ef þv eiga vill
lif i lyða sælom:
hver giold fa
gvmna synir,
ef þeir hæggvaz orþom á?“

Andvari qvaþ:

4. „Ofrgiold fa
gvmna synir
þeir er Vadgelmi vaþa;
osadra orða,
hvert er a annan lygr,
oflengi leida limar.“

Loki sa alt gvl þat er And-

vari atti; enn er hann hafdi
framreitt gvlit, þa hafdi hann
eptir einn hring, oc tók Loki þann
af hanom. Dvergrinn gecc inn i s
steininn oc mælti:

5. „Þat scal gvl,
er Gvstr atti,
brødrum tveim
at bana verða
oc æþlingom
atta at rögi,
mvn mins fiár
mangi niota.“

Esir reiddo Hreiðmari feiþ oc
traþo vp otrbelginn oc reisto a
fotr; þa scyldo esirnir hlaþa vpp
gvllino oc hylia. Enn er þat var
gort, gecc Hreiðmarr fram oc sa 5
eitt granahar oc bað hylia. Þa
dro Opinn fram hringinn And-
varanárt oc hlþi harit. Þa qvaþ
Loki:

6. „Gvl er þer nv reitt,
en þv giold hefir

— 6. finn R; ok finn Völs. — lindar, saa M.; linar R; lionar Völs. Dog findes lind, Kilde, Vand, ellers ikke brugt i Kvæder fra Oldtiden. Eg. tænker ogsaa paa liðar.

2. Dette Vers anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 153). — Overskriften Geddan qvaþ mangler i R og Völs. — 1. Andvári R. — 2. Oinn R, ogsaa ellers som Dvær-genavn, se Völuspá I, 11, L. 10; Opinn Völs. urigtig. — 3. vm R; of Völs. — 5. scop oss R (ikke scaup oss) og Völs. Jeg formoder, at det oprindelige er scopome.

3. Völs. har intet, som svarer til dette Vers og følgende. Heller ikke SnE. (I, 354) har noget lignende. Disse Vers synes ogsaa upassende her. Det gjælder jo kun for Loke at skaffe Guld, og det synes underligt, at han i V. 3 frem-sætter et andet Vilkaar, som Andvaremaa opfylde for at beholde Livet.

R har ikke Loki qvaþ som Overskrift, men efter Anduari i L. 1 q. loki.

4. Overskrift mangler i R. — 1. Ofrgiold R; Rimord ere giold og gvmna. — 3. vadgelmi R, ikke vadgemli. — 5. hvert er, saa R. Gr. K. og M. stryge hvert.

5, 2. Gvstr; jvfr. Grimm, Myth. 430. Rask foreslog Gvsir, men det er Jotun-naevn, ikke Dværge-naevn. — 3. brødrum er utydeligt i R; navnlig kan man ikke klart se den første r, og derefter synes at staa e, ikke q. — tveim er ogsaa utydeligt i R, det sér snarere ud som tærem eller tærein.

3. esirnir R. — hlaþa vpp gvllino oc hylia R; hlaða upp hjá gullinu ok hylja utan Völs. (Fas. I, 153). — 6. grána har R. — 8. þa qvaþ Loki efter Völs., som har disse Ord umiddelbart foran V. 6; de mangle her i R, som efter nv i 6, 1 har q. l.

6. Dette Vers anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 153). — 1. reitt, tilføiet med Völs.; mangler i R og Udgg. —

micil mins hafvps;
syni þinom verþra
sela scavpvþ,
þat verþr yccarr beggia bani.“

Hreiþmarr sagði:

7. „Giafar þv gaft,
gaftattv astgiafar,
gaftattv af heilom hvg;
fiorvi yðro scyldvt er
firþir vera,
ef ec vissa þat fár fyr.“

Loki qvaþ:

8. „Enn er verra
— þat vita picciome —
nidia strið vm nept;
iofra oborna
hygg ec þa enn vera,
er þat er til hatrs hvgað.“

Hreiþmarr qvaþ:

9. „Ræþo gvlli
hygg ec mic raða muno
sua lengi sem ec lifi;
hót þin
hrþvme ecki lyf,
oc haldit heim heþan!“

Fafnir oc Reginn kræfdo Hreidmar niðgjalda eptir Otr broþur sinn; hann qvaþ nei vid; enn Fafnir lagdi sverþi Hreiþmarr 5 fæþur sinn sofanda. Hreidmarr kallaði a dōtr sinar:

10. „Lyngheiþr oc Lofnheiþr!
vitip mino lifi farit,
mart er þat er þærf þiár.“

Lyngheiþr sagði:

„Fá mvn systir,
þott fæðvr missi,
hefna hlyra harms.“

Hreiþmarr qvaþ:

11. „Al þv þo dottvr,
dis vlfhvgvð!
ef þv getraþ son
viþ siclingi;
fa þv mey mann
i meginþarfar,
þa mvn þeirrar sonr
þins harms reka.“

Þa dó Hreiþmarr, enn Fafnir toc gvlit allt. Þa beiddiz Reginn at hafa fæþvrafar sinn; enn Fafnir galt þar nei við. Þa leitaði Reginn rafa við Lyngheiði systor sina, hvernig hann scyldi heimta fæðvrafar sinn. Hon qvaþ:

12. „Broðvr queþia
scaltv bliþliga
arfs oc gþra hvgar;
era þat heft,
at þv hiorvi scyilir
queþia Fafni fiár.“

Þessa lvti sagdi Reginn Sigvrði. Einn dag, er hann com til:

4. verþra R; verðr at Völs. — 6. verþr R; er Völs. — yccarr R, ikke yckvrr. — bavi R, sammenslynget Tegn for as.

7. Overskriften Hreiþmarr s. inde i Linjen i R.

8. Overskriften Loki qvaþ mangler i R og er indsat med Simrock, Lüning og Pfeiffer. Rask Gr. K. M. lægge Verset i Hreidmars Mund. — 2. þat sér i R næsten ud som þer.

9. R har ikke som Overskrift Hreiþmarr qvaþ men efter gvlli i L. 1 q. h. (d. e. Hreiþmarr, ikke hann). — 2. I hygg er y skreven i i R. — 5. lyf, saa R sik-

kert, ingenlunde lyt. Ordet er mig i den her forekommende Anvendelse ubekjendt. — Gr. fortaar det som lausf.

6. kallaði skrevet kall' i R.

10, 4. R har Lyngheiþr (sic) s. inde i Linjen. — Fá, saa ændret med M.; Fær R; Fær mvn systvr K. — 6. hárm R.

11. R har ikke Hreiþmarr qvaþ som Overskrift, men efter dottvr i L. 1 q. h. — 1. þv þo dottvr R, ikke þú dóttvr.

5. Reginn, saa ændret; Reiginn R.

12, 1, Broðvr, saa ændret; Brððar R.

2. R har einn med liden e og derforan ikke Punetum. Ordene Einn dag, er hann

hva Regins, var hanom vel fagnat. *Reginn qvaþ:*

13. „Cominn er hingat konr Sigmundar, seggr inn snarrapi til sala varra; móþ hefir meira enn maþr gamall, oc er mer fangs vón at frekom vlfi.

14. Ec mvn fōða folcdiarfan gram, nv er Yngva konr meþ oss cominn; sia mvn rēsir ricstr vnd solo, þrymr vm öll lond qrlögsimo.“

Sigrþr var þa iafnan meþ Regin, oc sagði hann Sigvrði, at Fafnir lá á Gnitahæiþi oc var i orms liki. Hann átti egghialm,

er öll qvicvendi hröddoz víþ. 5
Reginn gerði Sigrþri sverþ, er Gramr het; þat var sva hvast, at hann bra þvi ofan i Rín oc let reca vllarlagð fyrir stræmi, oc toc i svndr lagdinn sem vatniþ. 10
Þvi sverþi clæf Sigrþr i svndr steðia Regins. Eptir þat eggiaði Reginn Sigrþr at vega Fafni; hann sagði:

15. „Hatt mvno hlēia Hvndings synir, þeir er Eylima aldrs synioðo, ef meirr tiggia mvnar at sōkia hringa ræða enn hefnd fæðvr.“

Hialprecr konungr fecc Sigrþri scipalið til fæðvrhefnda. Þeir fengo storm mikinn oc beitto 3

com til hva Regins, var hanom vel fagnat. Reginn qvaþ samt V. 13 og 14 ere af Samleren uheldig stillede paa denne Plads, ti V. 13 og 14 maa, som Rossetet (*Ersch v. Gruber Encycl. II. Sect., 31ster Th., S. 259*) rigtig bemærker, tænkes at være udtalte den første Gang, da Sigurd kommer til Regins Hus, og at meddele Regins Beslutning at ville fostre Sigurd. Efter Hann var vitr, grimmr oc fiolevnnigr (ovenfor S. 212) burde derfor have fulgt Einn dag er Sigrþr (saa maatte der da staa) com — Reginn qvaþ samt V. 13 og 14. Eller ogsaa maatte, ligesom i Snorra-Edda, hele Fortællingen om Drabet paa Oter, om Andvare, Reidmar og Faavner ikke have været lagt i Regins Mund.

13-26. Disse Vers anføres ogsaa i Norna-G. þ. (*Fas. I, 321—329*).

13, 2. konr R 62; sonr F. — 5. móþ R; megn Codd. af Norna-G. þ. — meira R; mikitt Codd. af Norna-G. þ. — 6. enn R; en (ikke em) 62; en ek F. — 7. oc R; mangler i Codd. af Norna-G. þ. Burde kanske stryges. — 8. at R 62; af F.

14, 1. fōða R; fræða Codd. af Norna-G. þ. — 5. rēsir R. — 6. ricstr, saa R 62 F. — 7. þrymr R; frægr Codd. af Norna-G. þ. — öll lönd R; lönd öll Codd. af Norna-G. þ. — 8. qrlögsimo Rask Eg. som ét Ord; jefr. *Helg. Hund. I, V. 3, L. 6.* qrlög simo R; af (med F) löfi sinu Codd. af Norna-G. þ. — örlögsimi Pfeiffer.

1. Dette Prosastykke findes ogsaa i Norna-G. þ. (*Fas. I, 322*). — 5. öll, saa rettet; os R. — 7. Gramr, saa ændret med Norna-G. þ. (*Fas. I, 322*), Völs. (*Fas. I, 146*) og SnE. (*I, 356. 563*); gram R. — 8-9. Norna-G. þ.: at hann brá þvi i ána Rín ok lét reka ofan (dette Ord mangler i 62) at ullarlagð fyrir strauminn (*Fas. I, 322*). — 14. sagði skrevet s. i R.

15, 3. þeir skrevet þr i R. — 4. synioðo R; vörnudu Codd. af Norna-G. þ. — 5. meir R; mik Codd. af Norna-G. þ. — ticia R; tregar 62; tegar F. — 6. mvnar R; meir 62; mæirr F. — 8. hefnd fæðvr R; hefnd fedr 62; hefna fōður F.

fyr bergs-næs nacvara. Maþr
2 einn stoð a bergin v oc qvaþ:

16. „Hverir riða þar
Rgvils hestom
hávar vnnir,
haf glymianda?
seglvigg ero
sveita stoccin,
mvnat vagmarar
vind v m standaz.“

Reginn svaraði:

17. „Her ro ver Sigerþr
a setriam,
er oss byrr getinn
við bana sialfan;
fellr brattr breki
brondom hgeri,

hlvnnvigg hrapa;
hverr spyrr at því?“

Maþr qvaþ:

18. „Hnicar heto mic,
þa er hvgin gladdac,
Vælsvngv vngi!
oc vegit hafðac;
nv mattv calla
karl af bergi
Feng eða Fiolni,
far vil ec þiggia.“

Þeir vico at lande, oc gecc
karl a scip, oc lægði þa veðrit.
Sigvrþr qvaþ:

19. „Segðv mer þat, Hnicarr!
allz þv hvartveggia veitz
goda heill oc gvma:
hver bæzt ero,

1. bergs næs R; bergnös Völs. (Fas. I, 156). Endnu siger man i øvre Telemarken baade bergs-nos og berg-nos. I Norna-G. þ. (Fas. I, 324) har 62 biargsnæs (eller mulig biarg snæs); F biarg | snös (ogsaa Cod. reg. No. 2845 qv., som har afskrevet N.-G. þ. efter F, har biarg snös); jefr. Gullþóris s. C. 4: berg-snös nökkur gekk fram við sjóinn alt fyrir forsinn — þeir höfðu þar tjald hjá snösinni (Maurers Udg. S. 50). Alle tre Former bergs-nös, berg-nös og berg-snös ere rigtige.

16, 1. Hverir Codd. af Norna-G. þ.; Hverrir R. — þar R; hér Codd. af Norna-G. þ. — 3. hávar vsir R; hafri unnar Codd. af Norna-G. þ.; denne Læsemaade er opstaad ved feilagtig at læse haf for haf. — 4. haf R 62; hafi F. — 5. segl vigg ero R; eru segl yðr Codd. af Norna-G. þ. — 6. sveita R; sialfi 62; siofui F. — 7. mvnat R; mvn at 62; munu at F. — vagmarar R; vápnadir Codd. af Norna-G. þ. — 8. vind, saa R 62F. — v m R; of Codd. af Norna-G. þ.

17. Reginn sv. i R inde i Linjen. — 1. ro 62; ero R; eru F. — ver, saa alle Hskrr.; R har ikke við. — 2. a setriam R; á sjá komnir Codd. af Norna-G. þ.

— 5. brattr R; bratt Codd. af Norna-G. þ. — 6. brondom RF; hqmrv m 62. — hgeri R; hærra F; mangler i 62.

18. Dette Vers anføres foruden i Norna-G. þ. ogsaa i Völs. (Fas. I, 157). — Overskriften Maþr qvaþ mangler i R. Norna-G. þ. har foran Verset: Heklumadr kvað. — 1. Hnicar Codd. af Norna-G. þ. og Völs.; Hnicar R. — heto R 62 Völs.; hetō F, d. e. hetom. — 2. hvgin, saa ændret; hvgin R; hvgin 62; hvgin Völs.; hvg F. — gladdac R; gladdi Codd. af Norna-G. þ. og Völs. — 3. vngi R og Völs.; víða Codd. af Norna-G. þ. — 4. vegit R og Codd. af Norna-G. þ.; veghat Völs. — hafðac, saa ændret efter L. 2; hafði alle Codd. — 6. af R og Völs.; á Codd. af Norna-G. þ. — bergi R; bjargi Codd. af Norna-G. þ. og Völs. — Rask Gr. M. sette Komma efter bergi. — 8. far R. þiggia, saa og F, ikke þeigja.

19. Sigvrþr qvaþ foran dette Vers mangler i R; Norna-G. þ. har foran Verset: Sigurðr kvað til heklumanns. — 2. allz þv RF; allztv 62. — 3. gvma saa alle tre Codd. — 4. hver bæzt ero R; hverjar eru (voru 62) bestar Codd. af Norna-G. þ. — 6. heill R; heillir

ef beriaz scal,
heill at sverþa svipon?*

Hnicarr quap:

20. „Mærg ero goð,
ef gvmar vissi,
heill at sverþa svipon;
dyggva fylgio
hygg ec ens deycqua vera
at hrottameiði hrafns.

21. Þat er annat,
ef þv ert út vm kominn
oc ert a bræt bvinn,
tva þv litr
a tái standa
hroþrfvsa hali.

22. Þat er ip þriþia,
ef þv þiota heyrir
vlf vnd asclimom;
heilla æþit

verþr þer af hialmstofom,
ef þv sgr þa fyrri fara.

23. Engr scal gvmna
i gogn vega

siþ scinandi
systor Mána;
þeir sigr hafa
er sia kvnno
hiorleics hvatir
eþa hamalt fylkia.

24. Þat er fár mikit,
ef þv fōti drepr,
þars þv at vigi veþr;
talar disir standa
þer a tver hliðar
oc vilia þic saran sia.

25. Kemþr oc þvegin
scal konna hverr
oc at morni mettr;
þviat osynt er,
hvar at apni kōmr;
ilt er fyr heill at hrapa.*
Capitvlvm.

Sigvrðr atti orrosto micla víþ
Lyngva Hvndingsson oc brōðr
hans; þar fell Lyngui oc þeir 3

Codd. af Norna-G. þ. — svipon **R**; svipan
Codd. af Norna-G. þ.

20. Hnicarr q. inde i Linjen i **R**. —
2. gvmar vissi **R**; gumnar vita *Codd. af
Norna-G. þ.* — 3. svipon **R**; svipan *Codd.
af Norna-G. þ.* — 4. dyggua **F**; dyggia
R62. Begge Former ere vel rigtige og
udgangne fra dyggvja; jevr. f. Eks. Acc.
sg. f. hryggia, *Stjórn S. 520 B (Hskr.
fra Midten af 14de Aarh.)*; Acc. pl. f.
styrkiar, *S. 573 C (fra Beg. af 14de Aarh.)*.
— fylgiu har ogsaa **F**. — 5. hygg ec ens
R; hygg ek at ins **G2**; hygg ens **F** (ikke
hyggins). — 6. at hrotta meiði hrafns **R**;
af hrotta meiða hrapi *Codd. af Norna-G. þ.*
21, 2. út vm **R**; vm vln **G2**; um **F**.
— 3. ert abrat **R**; til brotferðar *Codd.
af Norna-G. þ.* — 5. a tai standa **G2**;
staistanda **R** som ét Ord; ara j standa
F. — 6. hroþr fvsa **R**; hrōðrfulla *Codd.
af Norna-G. þ.* — hali **R**; hale **F**; halli **G2**.

22, 3. vnd asc limom **R** (mellem de to
sidste Ord er noget udraderet); undir
askinum *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. verþr

þer tage *Udgg. med til L. 4.* — hialm-
stofvm **G2**; healmstōfum **F**; hilm stofom
B. — 6. sgr **R**; litr *Codd. af Norna-G. þ.*
— fyrri **R**; fyrr **F**.

23, 1. Engr **R**; Engi *Codd. af Norna-
G. þ.* — 2. gogn **R**; gegn *Codd. af Norna-
G. þ.* — 3. scinandi **R62**; sitiande **F**.
— 4. Ogsaa **F** har mana, ikke maka. —
6. er **R62**; sem **F**. — *Intet af de tre
Hskrv. har kunna.*

24, 3. þars þv at vigi veþr **R**; þa er
at vigi vegr *Codd. af Norna-G. þ.* —
4. disir **R**.

25, 1. Kemþr **R**; Kemdr *Codd. af Norna-
G. þ.* — 2. konna **R**; kennaz *Codd. af
Norna-G. þ.* — 3. at morni **R**; af minne
F; af minnvm **G2**. — 4. osynt **R**; óvist
Codd. af Norna-G. þ. — 5. hvar at **R62**;
huat er **F**. — apni **R**; aptni **G2**; aftnni
F. — 6. fyr **R**; firir *Codd. af Norna-
G. þ.*

1. Foran Sigvrðr atti har **R** inde i
Linjen med rødligt Blæk cap.

þrír bróðr. Eptir orrosto quap
 2 Reginn:

26. „Nv er blöðvgr orn
 bitrom hiorvi
 bana Sigmundar
 a baci ristinn;
 øngr var fremri,

sa er fold ryði,
 hilmis arfi,
 oc hvgin gladdi.

Heim for Sigvrþr til Hialprec;
 þa eggjaði Reginn Sigvrþ til at
 vega Fafni.

3

26, 2. bitrom R62; breidum F. —
 5. øngr R; fárr Codd. af Norna-G. þ. —
 Den sidste Læsemaade er kanske rettere;
 vi faa derved en Rimstav til. — var Codd.
 af Norna-G. þ.; er R og Udgg. — 6. sa,
 saa alle tre Hskrr. — ryði R62; ridur

F. — 7. arfi R.; nefi 62; hnefui F. —
 8. hvgin RF; hvgin 62.

3. Efter vega fafni fortsætter R Sigvrþ
 oc reginn (o. s. v., se fgd. Digt), uden
 paa nogen Maade at betegne, at et nyt
 Afenit begynder med disse Ord.

F Á F N I S M Á L.

Sigurþr oc Reginn foro vp a Gnitaheiði oc hitto þar slóþ Fafnis, þa er hann skreip til vaz. Þar gorði Sigurþr grof micla a veginom, oc gecc Sigurþr þar i. Enn er Fafnir screip af gvllino, bles hann eitri, oc hrætt þat fyr ofan hæfuþ Sigurþi. Enn er Fafnir screip yfir grofna, þa lagði Sigurþr hann með sverþi til hiarta. Fafnir hristi sic oc barþi hæfði oc sporði. Sigurþr hlióp or grofinni, oc sa þa þvarr annan. Fafnir quap:

1. Sveinn oc sveinn!
hveriom ertv, sveinn! vm borinn?
hverra ertv manna mægr?

er þv a Fafni rátt
þinn inn frána meki,
stondomc til hiarta hiorr.“

Sigurþr dvlþi nafns sins fyr þvi, at þat var trva þeirra i fornescio, at orþ feigs mannz mætti mikit, ef hann bolvaði ovin sinom með nafni. Hann quap: 5

2. „Gæfugt dyr ec heiti,
en ec gengit hefc
inn moþvrlæsi mogr;
fæðv ec ácka
sem fira synir,
geng ec einn saman.

Fafnir quap:

3. „Veiztv, ef fæþv ne áttað
sem fira synir,

Dette Digt findes helt alene i R. V. 13. 32. 33 anføres ogsaa i SnE. og L. 4-6 af V. 6 i Sverris saga. — Digtet er benyttet i Völsungasaga.

R har med rød Farve Overskriften fra darþa f(afnis) umiddelbart foran V. 1. Titelen Fáfnismál er optagen efter Papir-afskrr. og Udgg.; den passer nærmest kun paa den første Del af Digtet. Rosselet foreslaar at udskille den anden Del (fra V. 32 af) som et eget Digt og kalde dette Iðgnamál. K. har ogsaa Titelen Qviþa Sigvrðar Fafnisbana in önnur sidari partr.

1. Sigurþr oc reginn følger i R umiddelbart efter . . . at vega fafni. (se Slutningen af frgd. Digt), uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder med disse Ord. Her er afdeelt efter Rask og M. — 4. gróf R.

1, 2. sveinn vm, saa ændret: sveinvm R, den sidste i sér næsten ud til at være

tülsøiet, efterat vm allerede var skrevet. Jfr. Fjölsv. V. 6:

Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn,
eða hverra ertu manna mögr?

sveini vm Udgg.

2, 3. mógr R. — 6. Jfr. Völs.: ok einn saman hefi ek farit (Fas. I, 160). oc har her neppe saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; mulig er derfor det oprindelige: g geng ec einn saman.

Ved V. 3-30 incl. ere Overskrifterne tilføiede af Udg.; dog har rimelig ved alle disse Vers Begyndelsesbogstaven i den Talendes Navn med tilføiet q. (d. e. quap) været skreven i Margen i R, men det er bortskaaret; endnu staar i Margen ved V. 14-20 q, ved V. 28 og 30 s. og ved V. 29 R.

3. Jfr. Völs.: Fafnir svarar: „Ef þú átt engan feðr né mæðr (moðr Hskr.), af

af hverio vartv vndri alinn?

.
.
.“

Sigvrþr qvaþ:

4. „Ætterni mitt
qveþ ec þer okvnnict vera
oc mic sialfan ip sama;
Sigvrþr ec heiti,
Sigmvndr het minn faþir,
er hefc þic vapnom vegit.“

Fafnir qvaþ:

5. „Hverr þic hvatti?
hvi hvetiaz lezt
mino fiorvi at fara?
inn fráneygi sveinn!
þv attir fæðvr bitran,
obornom sciór a sceiþ.“

Sigvrþr qvaþ:

6. „Hvgr mic hvatti,
hendr mer fvllyþþo
oc minn inn hvassi hiorr;
fár er hvatr,
er hrqraz tecr,
ef í barnesco er bláþr.“

Fafnir qvaþ:

7. „Veit ec, ef þv vaxa nþir
fyr þinna vina briosti,
sçi maþr þic reidan vega;
nv ertv haptr
oc hernuminn,
q qveþa bandingia bifaz.“

Sigvrþr qvaþ:

8. „Þvi bregþr þv nv mer,
Fafnir!

at til fiarri siac

hverju undri ertu þá alinn? ok þótt þú
segir mér eigi þitt nafn á banadægrinu mínu,
þá veistu, at þú lýgr nú“ (*Fas. I, 160*).
— 3. *Herefter er Lacune ikke betegnet i R og i Udgg.* — *De tabte Verslinjer ere gjengivne paa Prosa i Völs.*

4. 4. Sigvrþr med stor S og derforan
Punctum i R.

5. *Jfr. Völs.*: Fafnir svarar: „Hverr
eggjaði þik þessa verks, eða hvi léstu at
eggjast? hafðir þú eigi frétt þat, hversu allt
fólk er hrætt við mik ok við minn ægishjálmb?
enn fráneygi sveinn! þú áttir feðr snarpan“
(*Fas. I, 160*). — 6. obornom sciór a sceiþ
har jeg sat i Mangel af noget bedre
efter Rask, som har: (ok var) obornom
skjór á skeiþ, hvílkhet han forklarer: það
var mikill fugl yfir skipi þínu, jafnvel
fyri sæðinguna. aborno sciór asceiþ R;
or i det første Ord er skrevet ved et Tegn,
som ogsaa kan læses vr eller rv; under b er
en ganske liden Prik eller Kreds, som dog
snarest sér ud til at være tilfældig. obornom
skióra skeiþ (*filio posthumo non defuit
sua pars*) K. og Möb.; öbörnum skjóra skeið
(*liberis praeignis, vel: pueris, qui ceteris
liberis posthabentur, non deest cursus*) Eg.

6. 3. hvássi R. — 4-6. *Disse Linjer
ansføres ogsaa i Sverris saga (Fms. VIII,
409. Flat. II, 686), uden at det der siges,*

hvorfra de ere tagne. — *Völs.*: fár er
gama ll harðr, ef hann er í bernsku blautr
(*Fas. I, 160 f.*). — 5. hrqraz, optaget med
M. efter *Eyrspennill og Framg.* af Sv. s.;
hrqðaz R; denne *Læsemaade* ansér jeg
ikke for egentlig feilagtig, men finder
deri en Sideform til hrqraz, jeft. yðvart
for yvart (*got. izvar*), Ragnðiðr = Ragn-
riðr, *isl.* freðinn = frerinn, áfreðar = frerar.
— hrorna F af Sv. s. og saaledes Rask;
hræðast et sent Hskr. af Sv. s.: *Cod. AM.
Nr. 81a.* — 6. ef í barn esco er R:
ef hann er í bernsku til *Codd. af Sv. s.*
(i mangler i F; til i *Cod. AM. Nr. 81a.*) —
bláþr R og *Codd. af Sv. s., undtagen F
og Framg., der ligesom Völs. have blautr.*

7. 1-3. *Völs.*: veit ek, ef þú væx (*sas
Hskr.; kanske væxir = yxir?*) upp með
frændum þínum, at þú mundir kunna at
vega reiðr (*Fas. I, 161*). — 2. þinna, *sas
ændret; þino R.* — 3. sçi, *sas ændret
med Udgg.; sçtt R.* — reidan maa udtales
vreidan. — 6. q er skrevet eg i R; q q (*semper
semper*) K. M.

8. Sigurðr mælti: „Bregðr þú mér, at
ek væra fjarri mínum frændum; en þótt
ek væra hernuminn, þá var ek þó eigi
heptr, ok þat fantu, at ek var lauss“
(*Fas. I, 161*). — 1. þvi bregþr þv nv
mer R, ikke Hvi b. þv mer. —

minom feþr-mvnom;
eigi em ec hapt,
þott ec vera hernvni;
þv fant, at ec læss lifi.“

Fafnir qvab:

9. „Heiptyrði ein
telr þv þer i hvivetna,
enn ec þer satt eitt segic;
iþ gialla gvll
oc iþ glöðrþa fe
þer verþa þeir bagnar at bana.“

Sigrvþr qvab:

10. „Fe raða vill
fyrþa hverr
þ til ins eina dags;
þviat eino sinni
scal alda hverr
fara til heliar heþan.“

Fafnir qvab:

11. „Norna dom
þv mvnt fyrir nesiom hafa
oc osvinnz apa;
i vatni þv drvcnar,
ef i vindi ror,
alt er feigs forað.“

Sigrvþr qvab:

12. „Segdv mer, Fafnir!
allz þic froþan qveþa
oc vel mart vita:
hveriar 'ro þer nornir,
er naðgarnglar 'ro
oc kiosa mþr fra mægom?“

Fafnir qvab:

13. „Sundrbornar mioc
hygg ec at nornir se,
eigoþ þer gtt saman;
svmar ero askvngar,
svmar alfkvngar,
svmar dōtr Dvalins.“

Sigrvþr qvab:

14. „Segdv mer þat, Fafnir!
allz þic froþan qveþa
oc vel mart vita:
hve sa holmr heitir,
er blanda hiorlegi
Svrtr oc esir saman?“

Fafnir qvab:

15. „Oscopnir hann heitir,
enn þar vll scoło
geirom leica goð;

5. her nvni R, ikke hernuminn.

9. 1-2. *Völs.*: Heiptyrði tekr þú hvet-
vetna þvi, er ek mæli (*Fas. I, 161*). —
3. *Efter* segic sætte *Gr. Rask og Möb.*
Kolon („aber eins sage ich dir wahr“).

10. 1. vill, saa rettet, svill R; Blæk-
ket er løbet ud her, Skriveren har kanske
villet viske s ud. — *Jfr. Völs.*: hverr
vill fê hafa (*Fas. I, 161*).

11. *Völs.*: Fafnir mælti: „Fátt vill þú
at mínum dæmum gera, en drukna muntu,
ef þú ferr um sjá úvarliga, ok bið heldr
álandi, unz logn er (*Fas. I, 161*). Denne
Gjengivelse maa grunde sig paa Misfor-
staelse. — 2. nesiom, saa R og Rask
Gr. K. Eg.; neisom M.

12. Dette Vers og de 3 følgende ansér
Luning for Brudstykker af et andet
Dig. — 5. I naðgarnglar ere d og g
sammenlyngede i R. — 6. mþr fra

mægom R; *Völs.*: maugr fra medrum
(*Fas. I, 161*). Grimm formoder maug fra
mþþrom.

13. Dette Vers anføres ogsaa i *SnE.*
(I, 72), uden at Digtet, hvoraf det er
taget, nævnes. — 1. mioc mangler i U.
— 2. hygg ec RrU; segi ek W. — at
nornir se RrW; nornir vera U. — 3.
eigoþ R; eigot r; eigvt U; eigvt W
(t skrevet til over Linjen med mindre
Skrift, dog med samme Haand). — 4. as-
kvngar RW; askunnar r; askyndar U.
— 5. Efter sumar har r eru. — alf-
kvngar RW; alfkunnar r; alfkyndar U.
— 6. Efter svmar har U ero.

14, 2. 3. Udfyldt efter 12, 2. 3; i R
er kun skrevet a.

15, 1, Oscopnir har, som jeg tror,
lang Vokal i anden Stavelse og kommer
af skapa; efter Andre af skopa, løbe.

Bilræst brotnar,
er þeir a brv fara,
oc svima i moðo marir.

16. Eðgishjalm bar ec
vm alda sonom,
meðan ec vm meniom lág;
einn rammari
hvgdomc ællom vera,
fanca ec [svá] marga margo.“

Sigvrþr qvaf:

17. „Eðgishjalmr
bergr einvngi,
hvar scola reipir vega;
þa þat finnr,
er með fleirom kpmr,
at engi er einna hvatastr.“

Fafnir qvaf:

18. „Eitri ec fnesta,
er ec a arfi la
miclom mins fædur;
.
.
.
.
.
.
.“

Sigvrþr qvaf:

19. „Inn fráni ormr!
þv gorþir fræs micla
oc galzt hardan hvg;
heipt at meiri verþr
hælþa sonom,
at þann hialm hafi.“

Fafnir qvaf:

20. „Ræþ ec þer nv, Sigvrþr!

Úskaptr Völs. (*Fas. I, 161*). — 4-6. *Jfr. SnE. (I, 60)*: guðin gerðu brú til himins af jörðu, ok heitir Bifröst ...; svá sem hon er sterk, þá mun hon brotna, þá er Muspells megir fara [*W tilfær* at herja] ok riða hana, ok svima hestar þeirra yfir stórar ár, svá koma þeir fram. — 4. Bilræst; *jvfr. Anm. til Grímn. 44, 6.* — 5. brv, *saa ændret*; brot R og Udg.

Efter Ordene: hann heitir Úskaptr fortættir Völs.: Ok enn mælti Fafnir: „Reginn bróðir minn veldr mínum dauða, ok þat hlægir mik, er hann veldr ok þínum dauða, ok ferr þá, sem hann vildi“ (*Fas. I, 161*). Herved gjengives 22, 1-3.

16-19. Völs.: Enn mælti Fafnir: „Ek bar eðgishjalm yfir öllu fólki, síðan ek lá á arfi míns bróður, ok svá fnysta ek eitri alla vega frá mér í brott, at engi þorði at koma í nánd mér, ok engi vápn hræddumat ek, ok aldri fann ek svá margan mann fyrir mér, at ek þöttumst eigi miklu sterkari, en allir váru hræddir við mik.“ Sigurðr mælti: „Sá eðgishjalmr, er þú sagðir frá, gefr fám sigr, þvíat hverr sá, er með mörgum kemr, má þat finna eitthvert sinn, at engi er einna hvatastr“ (*Fas. I, 161 f.*).

16, 3. lág R, d. e. lá ek. — 5. hvgdomc, *saa ændret*; hvgdæc R, *dog a lidt kludret*; efter c har været skrevet ec, men dette er udraderet. — 6. svá, *indsat efter Völs.*; mangler i R og Udg. Jeg for-

klarer Sledet, som om der stod: fanca ec svá marga margo: einn rammari hvgdomc ællom vera. *Jfr. f. Eks. Fjölsv. V. 40*: eigi svá hátt forað kemr at hólða sonum: hvern þær ór nauðum nema.

Almindelig forstaar man margo som „vires, qui contra me valerent.“

17, 1. hialmr, *saa ændret*; hialm R. — 2. einvngi, *saa ændret*; einvgi R og Udg. — 3. reipir maa udtales vreiþir. — 4-6. *Jfr. Háv. 64, 4-6.*

18, 4-6. *Lacune er ikke betegnet i R og Udg. Mulig have vi en prosmisk Gjengivelse af de tabte Linjer i følgende Ord af Völs.*: at engi þorði at koma í nánd mér, ok engi vápn hræddumat ek. 19, 1. fráni, *saa ændret med Udg.*; ræmi R, d. e. rammi. — 3. galzt, *saa ændret efter Helg. Hj. V. 6*: þottv harþas hvg gjaldir; gatzt R og Udg.

20-22. Völs.: Fafnir svarar: „þat ræð ek þér, at þú takir hest þinn ok riðir á brott sem skjótast, þvíat þat hendir opt, at sá, er banasár fær, hefnir sín sjálfr.“ Sigurðr segir: „Þetta eru þín ráð, en annat mun ek gera: ek mun riða til þíns bóls ok taka þar þat et mikla gull, er frændr þínir hafa átt.“ Fafnir svarar: „Riða muntu þartil, er þú finnr svá mikit gull, at gert er um þína daga, ok þat sama gull verðr þinn bani ok

enn þv raþ nemir,
oc riþ heim heþan:
it gialla gyll
oc it glodræpa fe
þer verþa þeir bagnar at bana.“

Sigvrþr qvaþ:

21. „Raþ er þer rapit,
enn ec riþa mvn
til þess gyllz er i lyngvi liggr;
enn þv, Fafnir! ligg
i fiorbrotom,
þar er þik Hel hafl.“

Fafnir qvaþ:

22. „Reginn mic reþ,
hann þik raða mvn,
hann mvn ocr verþa badom at bana;
fiór sitt lata
hygg ec at Fafnir myni,
þitt varð nv meira megin.“

Reginn var a brot horfinn,
meþan Sigvrþr va Fafni, oc kom
þa aptr, er Sigvrþr strávc blóð af
sverþino. Reginn qvaþ:

23. „Heill þv nv, Sigvrþr!
nv hefir þv sigr vegit
oc Fafni vm farip;
oc Fafni vm farip;
manna þeirra
er mold troþa
þik qveþ ec oblæðastan alinn.“

Sigvrþr qvaþ:

24. „Þat er ovist at vita,
þa er komom allir saman

sigtiva synir,
hverr oblæðastr er alinn;
margr er sa hvatr,
er hior ne ryþr
annars briostom i.“

Reginn qvaþ:

25. „Gladr ertv nv, Sigvrþr!
oc gagni feginn,
er þv þerrir Gram a grasi;
broður minn
hefir þv beniapan,
oc veld ec þo sialfr svmo.“

Sigvrþr qvaþ:

26. „Þv þvi rétt,
er ec riþa scylðac
hélog fioll hinig;
fe oc fiórvi
reþi sa inn fráni ormr,
nema þv frydir mer hvaz hvgar.“

Þa gecc Reginn at Fafni oc
scar hiarta or hanom meþ sverþi
er Riþill heitir, oc þa dracc hann
blóð or vndinni eptir. Reginn
qvaþ:

27. „Sittv nv, Sigvrþr!
enn ec mvn sofa ganga,
oc halt Fafnis hiarta við fvna;
þiscæld ec vil
etinn lata

eptir þenna dreyra drycc.“

Sigvrþr qvaþ:

28. „Fiarri þv gect,

hvers annars, er þat á.“ Sigurðr stóð
upp ok mælti: „Heim munda ek riða,
þótt ek mista þessa ens mikla fjár, ef
ek vissi, at ek skylda aldri deyja, en
hverr frœkn maðr vill fé ráða allt til ins
eina dags; en þú, Fafnir! ligg i fjörbrotum,
þar er þik Hel hafl.“ Ok þá deyr Fafnir
(*Fas. I, 162*).

20, 4-6. it. g. g. 7. it. g. r. f. þ. v.
þ. b. a. bana R. Se 9, 4-6.

21, 1. þer R, saaledes synes og Forf. af
Völs. at have læst. Gr. indsætter unødven-
dig mér. — 2. mvn, saa ændret; mvx R.

24, 3. „Die Worte sigtíva synir kœnnte
das Metrum und der Sinn entbehren“ Gr.
— 6. hior R. — ryþr, saa ændret efter
Formodning af Rask og Gr.; ryfr R og
K. M.

26, 3. hélog, saa ændret med Möb.;
heilog R og Rask Gr. K. M. — Jfr.
Rígem. V. 37, L. 3. — fioll eller fioll R.
— 4-5. fe oc fiórvi reþi | sa i. f. o. Udgg.
— 6. hvgar R.

2. scár R. — 4. Reginn qvaþ mangler
i R.

27, 3. fvna R.

meþan ec a Fafni ráðc
minn inn hvassa hior;
afi mino atta ec
við orms megin,
meþan þv i lyngvi látt.“

Reginn qvaþ:

29. „Lengi liggja
letir þv lyngvi i
þann inn aldna iotvn,
ef þv sverþz ne nytir,
þess er ec sialfr gorða,
oc þins ins hvassa hiors.“

Sigvrþr qvaþ:

30. „Hvgr er betri
enn se hiors megin,
hvars reidir scoló vega;
þvrat hvatan mann
ec se harliga vega
meþ slævo sverþi sigr.

31. Hvætóm er betra
enn se ohvætóm
i hildileic hafaz;
glæðóm er betra
enn se glvþnanda,
hvat sem at hendi cōmr.“

Sigvrðr toc Fafnis hiarta oc
steicþi á teini. Er hann hvgði,
at fvlsteict vęri, oc freyddi sveit-
inn or hiartano, þa toc hann a
5 fingri sinom oc scyniaþi, hvar

fvllsteict vęri. Hann brann oc
bra fingrinom i mvnn ser. Enn
er hiartbloð Fafnis com a tvngo
hanom, oc scildi hann fvgls rædd;
hann heyrþi, at igðor klæcoþo á 10
hrisino. Igðan qvaþ:

32. „Þar sitr Sigvrðr
sveita stoccinn,
Fafnis hiarta
við fvna steikir;
spacr þotti mer
spillir bæga,
ef hann fiorsega
franan ęti.“

Avnnor qvaþ:

33. „Þar liggir Reginn,
ręðr vm við sic,
vill tōla mæg
þann er trvir hanom;
berr af reidi
ræng orð saman,
vill bælvasmiþr
broður hefna.“

In þriþja qvaþ:

34. „Hafði scemra lati hann
inn hára þvl
fara til heliar heþan;
ælló gvlli
þa kna hann einn rapa
fiolþ þvi er vnd Fafni lá.“

28, 3. hiór eller hior R. — 4. atta ec R.
K. indsætter attac, hvilket er mer overens-
stemmende med Sprogformen i disse Digte.

29, 2-3. lyngvi i þann, saa ændret
med Rask; þann lyngvi i R og Gr. K. M.
— 6. þins, saa ændret; þins R.

30, 3. reidir maa udtales som vreidir.
— 5. se, saa R og Udgg. Kanske: så.
— harliga, saa R, ikke hvarliga.

4. þa med stor þ og derforan Punctum
i R. — 9. hanom oc scildi, saa R; oc,
som udelades af Rask K. M., er her Efter-
sætningspartikel. — 11. hrisino, saa ændret
med M. efter Völs. (Fas. I, 164); hrisinō R,
d. e. hrisinom, og saaledes Rask Gr. K. Eg.

32. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 358) i r, indledet med Ordene: þá
mælti ein. — 5. þotti, saa R, ikke þotti;
þti r. — 7. hann mangler i r. — fiór
(eller fiór) | sega R. — 8. ęti R; ætti r.

33. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I,
358) i r. — For Overskriften Avnnor qvaþ
har R i Margen Talteget 11. Völs. (Fas.
I, 164) har foran den prosaiske Gjen-
givelse af dette Vers: önnur segir. —
5. 6. reidi og ræng bør her udtales som
vreidi og vræng.

34. For Overskriften har R i Margen
111. Jfr. Völs.: þá mælti en þriþja (Fas.
I, 164).

In fiorþa qvaþ:

35. „Horscr þótti mer,
ef hafa kynni
astraf mikit
yðvar systra,
hygði hann vm sic
oc hvgin gleddi;
þar er mer vlfs von,
er ec eyro sec.“

In fimta qvaþ:

36. „Erat *sva* horscr
hildimeifr,
sem ec hers iapar
hyggia mēndac,
ef hann broþvr letr
a brot comaz,
enn hann ædrom hefr
aldrs of syniat.“

In setta qvaþ:

37. „Mioc er osvifr,
ef hann enn sparir
fianda inn folcscá,
þar er Reginn liggir,
er hann raþinn hefr;
kannat hann víþ slíco at sia.“

In sianda qvaþ:

38. „Hæfði scemra lati hann
þann inn hrimcalda iotvn
oc af bægom bva;
þa mun hann fiár þess,

er Fafnir reþ,
einvaldi vera.“

Sigrvrþr qvaþ:

39. „Verþat *sva* ric scap,
at Reginn scyli
mitt banorð bera;
þviat þeir bapir broþr
scolo bralliga
fara til heliar heþan.“

Sigrvrþr hio *hræfup* af Regin,
oc þa át hann Fafnis hiarta oc
dracc bloþ þeirra beggia Regins
oc Fafnis. Þa heyrþi Sigrvrþr,
hvar igdvr mēlto:

40. „Bitt þv, Sigrvrþr!

bæga ráða,
era konunglicet
qvípa morgo:
mey veit ec eina
myclo fegrsta,
gvlli gödda,
ef þv geta mēttir.

41. Liggia til Givca
gronar brætir,
fram visa scap
folclíþondom;
þar hefir dyrr konungr
dottvr alna,
þa mēndv Sigrvrþr
mēndi cæpa.

35. For Overskriften In fiorþa qvaþ
har R i Margen um. I Völs. foran Gjengivelsen af dette Vers: þá mælti en fjórða (Fas. I, 164). — 1. þótti i R skrevet þótti. Jfr. 32, 5.

36. Overskriften mangler i R; den er tilsat efter Völs., som foran Gjengivelsen af dette Vers har: þá mælti en fimta (Fas. I, 164). — 6. abrótt R. — 7. hefr, saa R.

37. 38. Overskrifterne til disse Vers mangle i R. V. 37 er ikke gjengivet i Völs., men foran Gjengivelsen af V. 38 er sat: þá mælti en setta (Fas. I, 164).

37, 5. hefr, saa R.

38, 2. iotvn R. — 4. mun hann, saa ændret efter Formodning af Svend Grundtvig; jefr. 34, 5 og Völs.: þat væri snjallræði, ef hann dræpi hann ok réði einn fénu (Fas. I, 164). mēndv R og Udg. — 6. v i einvaldi er vel Rinstav.

39. Overskrift mangler i R. — 1. Verþat, saa ændret med Udg.; Verþa R, ikke Verþa at. Jfr. Völs.: Eigi munu þau ósköp (Fas. I, 164).

1. régin R. — 4. þa heyrþi Sigrvrþr, hvar igdvr mēlto. Til disse Ord og til V. 40—44 findes intet tilsvarende i Völs.

41, 4. folc líþondom R som to Ord.

42. Salr er a há
Hindarfialli,
allr er hann vtan
eldi sveipinn,
þann hafa horscír
halir vm gorvan
or oðvæccom
ognar lióma.

43. Veit ec a fialli
folcvitra sofa,
oc leicr yfir
lindar vapi;
Yggr stacc þorni
aþr a feldi
hærgefn, hali
er hafa vildi.

44. Knattv, mægr! sia
mey vnd hialmi,
þa er fra vigi

Vingscorni reið;
ma-at Sigdrífar
svefni bregþa
scioldvnga niþr
fyr scæpom norna.“

Sigvrþr reiþ eptir slóþ Fafnis
til bólis hans oc fann þat opit
oc hvrþir af iarni oc getti; af
iarni váro oc allir timbrstoccar i
husino, en grafit i iorþ niþr. Þar ⁵
fann Sigvrþr stormikit gvll oc
fyldi þar tver kistor: þar toc
hann egishialm oc gvllbrynio oc
sverþit Hrotta oc marga dyrgripi,
oc klyfiapi þarmeþ Grana, enn ¹⁰
hestrinn vildi eigi fram ganga
fyr, enn Sigvrþr steig á bac
hanom.

42, 5. hó,scir R.

43, 2. folcvitra, saa ændret efter Formodning i K.; folc vitr R. folcvitr Udg., Eg. forstaar dette som Tiltale til Sigurd, men Subject til sofa kan ikke vel undværes. — 5. þorni R.

44, 4. Vingscorni, saa ændret med K.; ving|scornir R; Vingscornir Gr. Rask M.

Det prosaiske Stykke gjenfindes væsentlig uforandret i Völs. (Fas. I, 164 f.) — 3. getti af R, ikke getti á af. Efter getti staar i R intet Skilletegn, derimod Punctum mellem iarni og v. Jfr. Völs.: ok af járnur hurðirnar allar ok þarmeð allr dyra-umbúningrinn, ok af járnur allir stokkar i húsinu (Fas. I, 164 f.). — 5. En (med stor E og Punctum foran) grafit i iorþ niþr R, ikke En frét grafit, hvilket Udg.

urigtig indsatte. Völs.: ok grafit i jörð niðr. — 5-10. Jfr. Völs.: Sigurðr fann þar stórmikit gull ok sverðit Hrotta, ok þar tók hann egishjálm ok gullbrynjuna ok marga dyrgripi. Hann fann þar svá mikit gull, at honum þótti ván, at eigi mundi meira bera tveir hestar eða þrír; þat gull tekr hann allt ok berr i tver kistur miklar, tekr nú i tauma hestinum Grana (Fas. I, 165). — Maaske skulde i Overensstemmelse med Völs. Ordene oc fyldi þar tver kistor følge efter dyrgripi, hvilket vilde give en bedre Ordning. — 10. grána R. — 12. á bac, saa ændret; af béc R. — Efter béc hanom fortsættes umiddelbart i R: Sigvrþr reiþ vp o. s. v. (se figd. Digt), uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder med disse Ord.

SIGRDRÍFUMÁL.

Sigrþr reip vp a Hindarfiall
oc stefndi svþr til Fraclandz; a
fiellino sa hann lios mikít, sva
sem eldr brynni, oc liomafi af
5 til himíns. Enn er hann com at,
þa stoþ þar scialdborg oc vp or
merki. Sigrþr gecc i scialdborg-
ina oc sa, at þar la maþr oc
svaf meþ ollom hervapnom; hann
10 toc fyrst hialminn af hofþi hanom,
þa sa hann, at þat var kona.

Brynian var fæst, sem hon væri
holdgróin; þa reist hann meþ Gram
fra hæfuþsmát bryniona igognom
niþr oc sva út igognom badar ermar. 15
Þa toc hann brynio af henne,
enn hon vacnadi oc settiz hon
vp oc sa Sigrþr oc mælti:

1. „Hvat beit brynio?
hvi brá ec svefni?
hverr feldi af mer
fælvar naþir?“

Dette Digt findes i R indtil og med Ordene meþ seggiom fari i 29, 2. I Völs. anføres V. 5. 6. 10. 12. 7. 8. 9. 11. 13, 1-6 (i den anførte Orden). 15—21; Resten af Digtet omskrives der i Prosa. Slutningen af Digtet, fra Ordene alþrímál til afveg i 29, 3 og indtil Enden er bevaret i Papirhaandskrifter; se derom Anmærkningen efter Digtet.

R lader Sigrþr reip vp ahindar fiall
følge umiddelbart efter steig af bæc hanom.
(se Slutn. af frgd. Digt), uden paa no-
gen Maade at betegne, at et nyt Afsnit
begynder her. Hverken ved V. 1, 3 eller 5
findes nogen Overskrift i R, og i intet
af disse Vers er Begyndelsesbogstaven paa
nogen Maade udmærket fremfor Initialerne
i de andre Vers. Sigrdrífumál er altsaa
i R aldeles ikke betegnet som et eget Digt,
men forenet med frgd. Stykke. — Jeg har
dog fulgt Papirafskrr. og Udgg. i at afsondre
Sigrdrífumál fra Fáfnismál. — Völs. (Fas.
I, 165) begynder ogsaa med Ordene: Sigrdr
riðr nu langar leiðir ok allt til þess, er
hann kemr upp á Hindarfjall et nyt Ca-
pitel med rød Overskrift: Frá Sigurði. —
Titelen Sigrdrífumál har jeg med flere Udgg.

optaget efter Papirafskrr.; de egentlige
Sigrdrífumál begynde med V. 5. — Urigtig
er Titelen Brynhildarkviða Buðladóttur hin
fyrsta, som findes i flere Papirafskrr. og
Udgg.

Det første Prosastykke gjenfindes næsten
ordret i Völs. (Fas. I, 165).

2. stefndi, saa rettet efter Völs.; stefni
R. — 6. Over þa er i R en kredsformig
Figur, som synes betydningsløs; Ordet
mangler i Völs. — vp or, saa og Völs.,
ikke uppá. — 8. þar svaf maðr ok lá
með Völs. — 12. var fæst, saa R, ikke
blot fæst. — 14. hæfþ smát R (ikke
sníat), d. e. höfuðsmátt.

1. Jfr. Völs.: Hon spurði, hvat svá
var máttugt, er beit brynjuna „ok brá
mínum svefni: eða man hér kominn Si-
gurðr Sigmundarson, er hefir hjálm Fáfnis
ok hans bana i hendi?“ (Fas. I, 166).
Vi tør ikke heraf slutte, at Forf. af
Völs. har haft en forskjellig Tekst af
V. 1, hvori L. 5—8 var lagt i Sigrdrivas
Mund. — 3. feldi, saa R, ikke feldr. —
4. naþir i R skrevet naþr, hvilket efter
Trækkene snarest skulde oplæses naþr. —

Hann svaraði:

„Sigmendar berr,
sleit fyrir scommo
hrafns hrælvndir
hiorr Sigurðar.“

Hon qvað:

2. „Lengi ec svaf,
lengi ec sofnof var,
long ero lyða lg;
Opinn því veldr,
er ec eigi mattac
bregða blvnnstaðom.“

Sigurðr settiz niðr oc spvrði
hana nafns. Hon toc þa horn

fvlt miðar oc gaf hano minnis-
veig:

3. „Heill dagr,
heilir dags synir,
heil nott oc nipt!
oreiðom ægom
litir ocr þinig
oc gefit sitiondom sigr!

4. Heilir esir,
heilar asynior,
heil sia in fiolnyta fold!
mal oc manvit
gefit ocr mærom tveim
oc lænishendr, meðan lifom!“

5. Hann svaraði (skrevet svar. med en Krøl over r) inde i Linjen i R. — 7. hrælvndir eller hrælvndir R; d. e. Lyst til Aadsel (Eg.); men Flertalsformen er underlig, og maasko burde hrælvnd ind-sættes. Dette kunde have været skrevet hrælvnd (jefr. kinð 9, 3), og dette igjen af en Afskriver misforstaaet.

2. Overskrift mangler i R. — Völs. har intet, som svarer til dette Vers, men fort-sætter: Þá svarar Sigurðr: „Sá er Völsunga ættar, er þetta verk hefir gert, ok þat sama hefir oss sagt verit frá yðrum vænleik ok vitru, ok þat skulu vér reyna (Fas. I, 166).

I det følgende er Ordningen i R og Udgg. uheldig. Jeg tror, at det burde hede: Sigvrðr settiz niðr oc spvrði hana nafns. Hon nefndiz Sigdrífa oc var valkyria. Hon sagði, at tveir konngar ef hon vissi tíðindi or ollom heimom. Sigdrífa qvað:

3. „Heill dagr,

.

oc gefit sitiondom sigr!

4. Heilir esir,

.

oc lænishendr, meðan lifom!“

Hon toc þa horn fvlt miðar oc gaf hano minnisveig:

5. „Biór fori ec þer

.

Dette bestyrkes ved Völs.: Brynhildr segir, at tveir konungar börðust at giptast engum þeim, er hræðast kunni.“ Sigurðr mælti: „Kænn oss rað til stórra hluta!“ Hon svarar: „Þér munuð betr kunna, en

með þökkum [vil ek] kenna yðr, ef þess er nökkut, er vér kunnum, þat er yðr mætti lika, i rúnum eða öðrum hlutum, er liggja til hvers hlutar, ok drekkum bæði saman, ok gefi (Hskr. har ikke nå) goðin okkr goðan dag, at þér verði nyt ok frægð at minum vitrleik ok þú munir optir þat er vit ræðum.“ Brynhildr fylði eitt ker ok færði Sigurði ok mælti:

„Bjór færi ek þér

.

I den almindelige Tekst er det navnlig uheldigt, at Sigurð først langt om længe faar Svar paa sit Spørgsmaal om Val-kyrjens Navn; heller ikke passe Ordene: mal oc manvit gefit ocr mærom tveim oc lænishendr, meðan lifom, for Sigurð har bedet Sigdrífa „kenna ser speki“.

1. spvrði i R skrevet sp med et For-kortningstegn over p, som almindelig be-tegner vr eller or; snarere burde kanske læses spvtr, d. e. spytr, jefr. Háv. 80, 2.

3, 3. nipt R. Ved dette Ord har jeg Betænkelse. Man forklarer „Næt og hendes Datter“; men nipt betyder eller aldri Datter; Nattens Datter er „Jord“, men i 4, 3 nævnes jo sia in fiolnyta fold; endelig synes det ikke stemmende med Sprogbrugen i disse Kvad at sige nott oc nipt for nott oc nattar nipt. Skulde det hede: nott oc nið? jefr. Vafpr. 24, 6; neppe betyder nipt her „Mørke“ og hører til oldeng. nīpan, mørke.

4, 1. esir R. — 5. Over e i mærom er Streg i R.

Hon nefndiz Sigdrífa oc var
valkyria. Hon sagði, at tveir
konungar börðvz: het annarr
Hialmgvinnarr, hann var þa gam-
5 all oc inn mesti hermaþr, oc hafði
Opinn hanom sigri heitþ; enn
annarr het Agnarr
Avþo broþir,
er vętr engi
10 vildi þiggia.

Sigdrífa feldi Hialmgvinnar i orr-
ostonni; enn Opinnstac hana svefn-
þorni i hefn þess oc quaf hana ald-
ri scyldo siþan sigr vega i orrosto
15 oc quaf hana giptaz scyldo. „Enn
ec sagðac hanom, at ec strengdac
heit þar i mot at giptaz ongom þeim
manne er hrøþaz kynni.“ Hann
svarar oc biþr hana kenna ser
20 speki, ef hon vissi tíþindi or ollom
heimom. Sigdrífa quaf:

5. „Biór fœri ec þer,
brynþings apaldr!
magni blandinn
oc megintiri;

fvllr er hann liøþa
oc lienstafa,
godra galdra
oc gamanrvna.

6. Sigrvnnar scaltv kvnna,
ef þv vilt sigr hafa,
oc rista a hialti hiors,
svmar a vetrímom,
svmar a valbæstom,
oc nefna tysvar Ty.

7. Ölrvnnar scaltv kvnna,
ef þv vill annars qvęn
vęlit þic i trygd, ef þv trvir;
a horni scal þer rista
oc a handar baki
oc merkia a nagli Næþ.

8. Fvll scal signa
oc við fari sia
oc verpa læki i læg;
þa ec þat veit,
at þer verþr aldrí
meinblandinn miøþr.

9. Biargrvnnar scaltv kvnna,
ef þv biarga vilt
oc leysa kind fra konom:

7-10. Ordene annarr het — vildi þiggia
har jeg med Gr. og v. d. Hagen skre-
vet som Vers; ikke alene Rimstavene
vise, at vi her have Vers, men ogsaa
Udtrykkene er vętr engi vildi þiggia, der
ikke tilhøre den prosaiske Stil. Hele Sig-
drífas Fortælling har oprindelig sikkert
hæst metriisk Form. — 8. Avþo, saa
ændret efter Helreid Br. 8, 6, hvor denne
Form er sikret ved Stavrimet; hæþo R
og Udg. Agnarr eða Audabrøðir Völs.
(Fas. I, 166). — 19. svarar i R skrevet
s. med en Krøl ovenil.

5, 2. brynþingS apaldr R; brynþinga
valldr Völs. — 4. megin tiri R; megin
tíre Völs., ikke tyfri. — 5. liøþa R; liona
Völs. — 8. gaman rvna R; gamanrędna
Völs.

6, 1. scaltv, saa Völs. her og R ved alle
de fęgd. Vers; þv scalt R her. — kvnna,

saa Völs.; rista R. — 2. sigr hafa R;
snotr vera Völs. — 3. rista R; rist Völs.
— 4. svmar a vetrímom R; avett runum
Völs. — 5. svmar avalbæstom R; ok
avalbystum Völs. — 6. tysvar, saa R
og Völs., ikke tvisvar.

7, 2. vill annars qvęn R; villt a annaz
kuenn (e er her lukket som ø) Völs. —
3. vęlit þic itrygd R; vęli þik eigi trygd
Völs. — 4. þer R; þat Völs.

8, 1. fvll med liden f i R; avl med
liden a og derforan ikke Punctum i Völs.
— scal R; skaltu Völs. — 2. fari R;
faré Völs. — 3. læki R; lauk Völs. —
4-6. Disse Linjer mangle i R og ere tagne
af Völs.

9, 1. s. k. R; skaltu nema Völs. —
2. biarga vilt R; vilt borgit fá Völs. —
3. kind R; kinnd Völs. — konom R;
konu Völs. —

a lofa *scal* þær rista
oc of liþo spenna
oc biþia þa disir dvga.

10. *Brimrvar scaltv rista*,
ef þv vilt borgit hafa
a svndi seglmærom;
a stafni *scal* þær rista
oc a stiornarblaði
oc leggja eld i ár;
era sva brattr breki
ne sva blár vnnir,
þo kómztv heill af hafi.

11. *Limrvar scaltv kunna*,
ef þv vilt lœnir vera
oc kunna sár at sia;
a berki *scal* þær rista
oc a badmi víðar,
þeim er lyta avstr limar.

12. *Malrvar scaltv kunna*,
ef þv vilt, at mangi þær
heiptom gíaldi harm;
þær vm vindr,
þær vm vefr,
þær vm setr allar saman
a því þingi,

er þioþir *scolo*
i fvlla doma fara.

13. *Hvgrvar scaltv kunna*,
ef þv vilt hveriom vera
geðsvinnari gvma;
þær of réð,
þær of reist,
þær vm hvðði Hroþr
af þeim legi,
er leciþ hafði
or hæsi Heiddræpniss
oc or horni Hoddrofnis.

14. A biargi stop
meþ Brimis eggjar,
hafði ser a höfði hialm;
þa mælti Mims hæfþ
fröþlict iþ fyrsta orð
oc sagði sanna stafi.

15. A scildi *quap* ristnar
þeim er stendr *fyr* seinanda goði,
a eyra Árvacs
oc á Alsvinnz hófi,
a því hveli er snyz
vndir reiþ Hrvngnis,

4. á löfa skal þær *Völs.*; alofo þær *scal* **R.** — 5. of **R.**; um *Völs.* — 6. þa mang-
ler i *Völs.* — disir **R.**

10. s. r. **R.**; skaltu gera *Völs.* *Kanske*
skaltu kunna, som i de andre Vers. —
4. skal þær rista *Völs.*; *scal* rista **R.** —
7. era **R.**; fallat *Völs.* (sic). — 8. ne sva blár
vnnir **R.**; né blár vndir *Völs.* — 9. kómztv
R.; komst *Völs.*

11. 4. *scal* þær **R** *Völs.*; þær er i **R**
skrevert til i Margen og Hage sat inde i
Linjen, hvor det skal indføres. — 5.
badmi **R.**; barri *Völs.* — 6. þeim **R.**; þess
Völs. — lyta **R.**; lute *Völs.*

12. 2. vilt at **R.**; att *Völs.* — mangi,
saa ændret; magni **R.**; mago *Völs.* — 3.
gíaldi **R.**; gíalda *Völs.* — 8. þioþir **R.**;
menn *Völs.*

13. 1. s. k. **R.**; skaltu nema *Völs.* —
2. hver|eriom **R.** — 3. geðsvinnari **R.**;

geðhoskari *Völs.* — 6. vm **R.**; of *Völs.*
— 7-10. Disse Linjer mangle i *Völs.* —
10. hoddrofnis, saa **R.**, ikke hoddrofnis.
Altsaa af rjufa. Gr. formoder Hoddraupnis.

14. Dette Vers findes ikke i *Völs.* —
1. abiargi med liden a og derforan ikke
Punctum i **R.** — 2. Brimis *Eg. som Egen-*
navn, sefr. Grímn. 44, 9 Anm.; brimis
Udgg. — 4. þa med stor þ **R.**

15. 1. Stor A og derfor *Punctum* i **R.**;
liden a og derfor ikke *Punctum* i *Völs.* —
q' **R.**, d. e. quap; voru *Völs.* — 2. fyr
R.; fyrir *Völs.* — 3. goði **R.**; guði *Völs.* —
3. Denne Linje mangler i *Völs.* — 4. oc
á alsvinnz hófi **R.**; Alsvins höfði *Völs.*
— 5. aþei **R.**; ok á því *Völs.* — snyz
R.; stendr *Völs.* — 6. Hrvngnis, saa
ændret for Stavrimets Skyld; rængnis **R.**,
d. e. rvngnis; a i av er ganske tydelig
underprikket som urigtig; saugnis *Völs.*;

a Sleipnis tonnom
oc a sleþa fíotrom,

16. A biarnar hrammi
oc a Braga tvngo,
a vlfs klóm
oc a arnar nefi,
a bloþgom vengiom
oc a brvar spordi,
a læsnar lófa
oc a licnar spori,

17. A gleri oc a gvlli
oc a gymna heillom,
i víni oc virtri
oc vilisessi,
a Gvngnis oddi
oc a Grana briosti,
a nornar nagli
oc a nefi vglo.

18. Allar váro af scafnar,

þer er váro a ristnar,
oc hverðar víþ inn helga mioþ
oc sendar a víþa vega;

þer 'ro með asom,
þer 'ro með alfom,
svmar með visom vǫnom,
svmar hafa mennzkir menn.

19. Þat ero bocrvnar,
þat ero biargrnar
oc allar ǵrvnar
oc mǣtar meginrvnar
hveim er þer kná oviltar
oc ospilltar
ser at heillom hafa;
niottv, ef þv namt,
vnz rivfaz regin.

20. Nv scaltv kiosa,
alls þer er costr vm þöinn,
hvassa vapna hlýnr!

Rögnis Udg. Skjönt Hrvngnis er det andet, ikke det første, betonede Ord i Verslinjen, kan det dog meget vel bære Rimstaven; ti hvorvel det ogsaa i disse gamle Mytheqvad er Regel, at den første betonede Stavelse i den anden af to sammenhørende Verslinjer bærer Rimstaven, saa er denne Regel dog paa mange Steder brudt. Grimm søger i Anm. at vinde Stavrím ved at ændre snyz til hverfr, men Verset er aabenbart ensartet med de to fgd., ligesom disse digtet i Stinjet fornyrdalag. Ligesaa tidt kan man med Möb. (efter Gr.'s Tekst) læse som én Linje: a þvi hveli er snyz vndir reif Ragnis. — 7. tonnom R; taumum Völs.

16, 1. abiarnar med liden a og derforan ikke Punctum i R og Völs. — hrammi R; same Völs. — 4. nefi R; nefiu Völs. — 8. a mangler i Völs. — spóri R.

17, 1. Liden a i R og Völs.; i R med, i Völs. uden Punctum foran. — 2. oc a gymna heillom R; ok á góðu silfri Völs.; men efter sessi har Völs. desuden i guma hólde, hvilke Ord mer ligne dem, som R har i L. 2. — 3. virtri R; i virtri Völs. — virtr, neutr., = norsk Folkespr. vyrtr, n. — 4. vili

sessi R; á vavlu sessi Völs. — 5. Agvngnis R med stor A og derforan Punctum; ok gaupnis Völs. — 6. grána R; gýgjar Völs.

18. allar med liden a i R og Völs., men med Punctum foran. — 2. váro aristnar R; á voru ristnar Völs. — 3. hverðar R; hręðar Völs. (Skrieffeíl for hręrdar). — 4. vega R; vegu Völs. — 5. þer med stor þ og derforan Punctum i R. — ro með asom R; eru með álfum Völs. — 6. þęa ró með alfom R; svmar með ásum Völs. — 7. svmar R; ok Völs. — vǫnom R; vanum Völs.

19, 1. þat med stor þ R; þat med liden þ Völs.; i begge Hskr. med Punctum foran. — rvnar skrevet r. her og i de fgd. 3 Linjer i R, som ikke har rvnir. — 2. þat ero R; ok Völs. — 3. ǵl r. R; alrúnar Völs. — 4. oc mǣtar R; ok mǣnar ok Völs. — 5. hveim R; hverium Völs. — 6. oc ospilltar R; of viltar Völs. — 7. heillom R; heillum ogsaa Völs.; men her er den anden l underprikket. — 8. niottv med liden n i R; med stor N i Völs. — 9. rivfaz R; riufa Völs.

20, 1. skaltv feilagtig to Gange i Völs. — 2. vm R; of Völs. — 3. vapna R; vöþna Völs. — hlýnr R. —

sægn eða þægn
hafdv þer sialfr i hvg;
æll ero mein of metin.“

Sigvrþr qvaþ:

21. „Munca ec floia,
þott mic feigan vitir,
emca ec meþ bleyþi borinn;
ástráþ þin
ek vil oll hafa
sua lengi, sem ec lifi.“

Sigrdrifa qvaþ:

22. „Þat rēþ ec þer iþ fyrsta,
at þv viþ frōndr þina
vammalævst verir;
siþr þv hefnir,
þott þeir sacar gori,
þat queþa dæþom dvga.

23. Þat rēþ ec þer annat,
at þv eiþ ne sverir
nema þann er saþr se;
grimmarr limar
ganga at trygdrofi,
armr er vára vargr.

24. Þat rēþ ec þer þriþia,
at þv þingi a
deilit viþ heimsca hali;
þviat osviþr maþr

lętr opt queþin
verri orþ, enn viti.

25. Alt er vant,
ef þv viþ þegir,
þa þiccir þv meþ bleyþi borinn
eða sonno sagþr;
hęttir er heimis quiþr,
nema ser goðan geti;
annars dags
lattv hans ændo farit,
oc læna sua lydom lygi.

26. Þat rēþ ec þer it fiorþa,
ef byr fordęþa
vammafvll a vegi,
ganga er betra,
enn gista se,
þott þic nott vm nemi.

27. Forniosnar ægo
þvrfo fira synir,
hvars scola reiþir vega;
opt baþvisar konor
sitia bræto nęr,
þęr er deýfa sverþ oc sefa.

28. Þat rēþ ec þer it fimta,
þottv fagrarr ser
brvdir beckiom a,
sifia silfr lataþv

4. sægn R; saungh Völs. — 5. ihvg R;
of hug Völs. — 6. mein R; mál Völs.

21. Overskriften tagen fra Völs.; mang-
ler i R. — 1. Munca R; Mvnað Völs.
— floia R; fleýia Völs. — 3. emca R;
emkat Völs. — meþ mangler i Völs. —
5. ek vil R; vil ek Völs. — hafa R; of
hafa Völs.

22. Overskrift mangler i R.

23. Völsungasagas Paraphrase af dette
Vers er stillet mellem Gjengivelsen af
V. 31 og 33. — 1. rēþ er skrevet r.
her og i alle flgd. Vers i R. — 4. limar,
saa ændret med Eg. efter Sig. Fáfn. II,
V. 4, L. 6, hvor limar er sikret ved
Stavrimet; simar R og Udgg. Jfr. Völs.
grimm hefnð fylgir griðrofi (Fas. I, 172).
— 5. trygd rófi R.

24, 1. þ. m R, ikke þ. iþ m.

25, 4. sonno R. — 7. Annars með stor
A og derforan Punctum i R.

27, 3. reiþir maa læses som vreiþir.

28. Jfr. Völs.: Lát eigi tæla þik fagrarr
konur, þótt þú sjáir at veizlum, svá at
þat standi þer fyrir svefni, eða þú fáir
af því hugarekka; toyg þær ekki at þer
með kossum eða annarri blíðu (Fas. I,
171 f.). — 4. sifia silfr R og Udgg.
Dette forklares almindelig „Slægtningers
Sølv“; men som Lüning med rette be-
mærker, synes der her alene at kunne
være Tale om daarende Skjønhed, ikke om
Rigdom. Heller ikke tør man med Grimm
tænke paa, at sifia skulde være Gen. pl.
af silf og at dette her skulde betyde
„Kvinde“, saa at man kunde oversætte

þínom svefni rafa,
teygjattv þer at cossi konor.

29. Þat rēþ ec þer it settu,
þott meþ seggiom fari

alþrmál til afvg,
drvckna deila
scalattv víþ dolgviþo;
margan steln viti vín.

30. Sennor oc al
hefir seggiom verit
morgom at móptrega,
svmom at bana,
svmom at bálstofom;
fiolþ er þat er fira tregr.

31. Þat rēþ ec þer it sívnda,
ef þv sacar deilir
víþ hvgrvilla hali,
beriaz er betra

enn brenna se
inni aþstofom.

32. Þat rēþ ec þer it átta,
at þv scalt víþ illo síá
oc firraz flerþarstafi;
mey þv þeygiat
ne mannz cono,
ne eggia ofgamans.

33. Þat rēþ ec þer it nívnda,
at þv nám biargir,
hvars þv a foldv finnr,
hvarz ero sottdaþir
eþa ero seddaþir
eþa ero vápndaþir verar.

34. Læg scal gora
þeim er lifnir ero,
hendr þvá oc hæfvþ,
kemba oc þerra,
áþr í kisto fari,
oc biþia sēlan sofa.

„Kvinders Sølvestads“. Er det rette kanske
sifær silfrs? — 6. teygjattv R, ikke teyg-
atr. — þer er vel snarere = tibi, jvfr. Háv.
115. 120, end = eas.

29. Jfr. Völs.: ok ef þú heyrir heimslig
orð drukkinna manna, deil eigi við þá, er
vindrúknir eru ok tapa viti sínu (Fas.
I, 172). — 3. Det følgende af Digtet (fra
og med Ordene alþrmál til afvg) er taget
af Papirafskrr.; se efterfølgende Anm.
— auldr mal Cod. 1109 fol. ny kgl. Sml.;
saa og öldrmál Rask og M. aulþrmál OQ;
avldramál K. — 4. drvckna, saa ændret
efter Völs.; drvckinn Hskrr. og Udg. —
5. scalattv, saa Udg.; skalltv OQ. — 6. viti
vín, saa Rask og M.; viti viti OQ og K.

30. Jfr. Völs.: slíkir lutir verða mörg-
um at miklum móðtrega eða bana. —
1. Sennor, saa K. M. efter Andring
af Arne Magnussen; sǫngur O; saungur
Q. — 2. Cod. 1109 fol. har i Margen
vorþit. — 3. OQ have feilagtig sumum
for at. — 5. bálstofom O. — 6. þat er
(ikke blot þat) O. — fira tregr K. M.
tregur fyrra O; treg^r fkyra Q.

31. Jfr. Völs.: Berst heldr við úvini
þína, enn þú sér brendr.

32. Til dette Vers findes intet tilsva-
rende i Völs. — 6. Er kanske né her
urigtig kommet ind fra frgd. Linje?

33. Jfr. Völs.: Ger rækiliga við dauða
menn, sóttíðauða eða sæðauða eða vápn-
dauða. — 2. náauū O; maam (sic) Q.
— 3. foldu Rask M.; folldum Q; folþum
O; fold um K. — 4. hvarz O, d. e.
hvært es, se Gislason. Um frump. S. 237;
hvars Q; hvárt Udg. — 5. ero mang-
ler hos Rask M.; eru þeir O. — 6. ero
OQ og K.; ro Rask M.

34. Báðu vandliga um lík þeirra Völs.
— 1. Laug, saa ændret; Haug Hskrr. og
Udg. Papirafskrr. have ofte feilagtig H for
L, da begge Bogstaver lignede hinanden i
den gamle Skrift, saaledes i 11, 1 Híjmrúner
i O; jvfr. Anm. til Fjólsv. 36, 1 og 26, 1.
— 2. þeim er lifnir ero OQ; hveim
er lifnir ero K.; hveim er lifinn er Rask
og M. og saaledes Afskr. ny kgl. Saml.
1871 qto (en Afskrift uden Vigtighed,
rim. fra Slutn. af 18de Aarh.). — 3.
hendr þvá Udg.; þvo hendr OQ. —
5. áþr, saa Udg.; ad O; ath Q. —
6. sēlan, saa Hskrr. og Udg.; jeg for-
moder sætan.

35. Þat rēþ ec þer it tívnda,
at þv trvír aldregi
várom vargdropa,
hverstv ert bróþvrbani
ēþa hafr þv feldan fæþvr:
vlfr er í vngom syni,
þo se hann gvlli gladdr.

36. Sacar oc heiptir
hyggiat svefngar vera
ne harm in heldr;

vitz oc vápna
vant er iofri at fá
þeim er scal fremstr meþ þrom.

37. Þat rēþ ec þer it ellipta,
at þv víþ illo síáir
hvern veg at vini;
langt lif þicciomeac
loþpvngs vita,
ræmm ero róg of risin.“

Anmærkning til Sigdrífumál.

Slutningen af Sigdrífumál er tabt i R ved den store Lacune, som begynder efter Ordene med seggiom fari. Derimod meddeles Digtet fuldstændigt i flere Papir-afskrifter; de ældste af disse ere, saavidt jeg véd, Cod. AM. 738 qto eller egentlig fol. form. oblong. (codex oblongus, O), skreven 1680; cod. AM. 166 b oct. fra anden Halvdel af det 17de Aarh. (P).)*

*Da man har al Grund til at paastaa, at alle Papirshskr. umiddelbart eller middelbart have afskrevet alle andre i nær-
værende Udgave optagne mythiske-
heroiske Kvad (med Undtagelse af Grógald, Fjölsvinnsm., Sól-
arljóð og Forspjallsljóð) efter
Skindbøger, som vi endnu have,
og da de nævnte Slutningsvers
af Sigdrífumál i det væsentlige*

35. *Völs.*: ok [trá] ekki þeim, er þú hefir feldan fyrir föður eða bróður eða annan náfrænda, þótt ungr sé: opt er úlfr í ungum syni. — 3. **OQ** have vasom, men dette er i det første Hskr. i Margen rettet til varom. — 4. hvers þú Rask M.; hvarstu **OQ**. — 6. se hann **O**; hann mangler i **Q**; hann se Rask M.

36. *Hertil findes intet tilsvarende i Völs.* — 2. higgia **Q**. — 3. harminn **OQ**.

37. *Jfr. Völs.*: Sé (saa Hskr.) vandliga við vélráðum vina þinna; en lítt megu vér sjá fyrir um yðart líf, en eigi skyldi mága hatr á þik koma (Fas. I, 172). — 3. vini, saa ændret efter *Völs.*; vegi Hskr. og Udgg. — af vegi **Q**. — 5. þicciomeac, saa ændret efter Guðmundr Magnússon og Möb.; þicciomzt (eller — vnzt) ec Hskr. og Udgg.

*) Rask, som fik Slutningen af Sigdrífumál hos Hallgrímur Scheving, bemærker i sin Udgave om disse Slutningsvers: „þeim fylgdi einnig þessi formáli: Fácin erindi af því er vantar i Sigdrífumál, fundin á tveim pappirseddum: var önnur með hendi Hallþórs klausturhaldara á Reinsstað, Bjarnarsonar sýslumanns i Þingeyrum, en hina hafði átt Gunnar Pálsson fyrrum skólameistari á Hólum. Þau finnast og á lausum blöðum i Eddu. hær.“ — Naar Munch (ældre Edda, Fort. S. XI) siger, at man ikke kjendte disse Slutningsvers, før end Rask fik dem paa Island i 1814, og endog mener, at Gunnar Pálsson ikke usandsynlig er deres Forfatter, saa er dette feilagtigt.

stemme overens med *Völsunga-sagas Paraphrase* af det gamle Kvad, saa maa man fra først af være tilbøielig til at antage, at *Papirhskrr.* ikke have afskrevet disse Vers efter en gammel *Codez*, men at de i senere Tid ere digtede efter *Völsunga-saga* af en lærd *Islænding*, som kjendte **R** i mutileret Tilstand. *Munch* (ældre *Edda* Udg. S. XI) nævner ogsaa denne Udfyldning som en af de mistænkeligste af de i *Papirafskrr.* forekommende Udfyldninger. Men ved denne Mening har jeg ikke kunnet holde fast. Indre Grunde synes mig at tale umiskjendelig for Versenes Ægthed.

Naar vi jævnfore Versene med *Völs.*, saa finde vi, at de ikke ganske stemme overens med den. Til V. 32 findes intet tilsvarende i *Völs.*; der skjøntes ikke at være nogen Grund for den, som skulde udfylde *Digtets Slutning* efter *Völs.*, til at indsætte dette Vers; men derimod var der god Grund for Forf. af *Völs.*, som idethele sammendrager og forkorter, til i sin *Paraphrase* at forbigaa dette Vers, da V. 28 allerede har indeholdt noget lignende. Heller ikke til V. 36 findes noget tilsvarende i *Völs.*, og heller ikke dette Vers kan da vel være vilkaarlig tilføjet i senere Tid.

Hertil kommer, at disse *Slutningsvers* i *Sprogtone* og *Udtryksmaade* helt igjennem have et ægte gammelt Præg og paa det nøiagtigste stemme overens med de øvrige Vers. Hvor stor er derimod ikke i *Vegtamskvida* For-

skjellen mellem de blot i *Papirafskrr.* forefundne Vers og de, som staa i den gamle *Skindbog*? Flere Ord og Udtryk i *Slutningsversene* i *Sigrdr.* ere forvanskede i *Afskrr.*, men ikke et eneste røber en modern Forfatter. Formen *hvarz* (= hvært er) i 33, 4 vilde ikke let være brugt af en nyere islandsk Digter, som søgte at efterligne *Olddigenes Sprog*, ti denne Form forekommer, saavidt jeg véd, ingensteds ellers i de os levede Kvad, men kun i den gamle *Cod. AM. 677*. Ordet *vargdropi* synes at maatte stemple V. 35 som ægte gammelt, ti dette Ord er ellers kun brugt i *Grágás* og der i en mer indskrænket og vistnok mindre oprindelig Betydning. Med Hensyn til sin metriske Bygning er V. 35 ensartet med V. 14. 25 o. fl., men en *Islænding* i nyere Tid, som efter *Völs.* skulde udfylde Hullet i **R**, vilde neppe have benyttet denne metriske Frihed.

De i V. 34 fremtrædende *Skikke* og *Anskuelser* give os heller ingen Ret til at betegne dette Vers som uægte; det forsvares tilstrækkelig ved følgende Ord i *Atlamál*: *Knörr mvin ec cæpa oc kisto steinda, vexa vel bleio at veria þitt lici.*

Rask og *Munch* slutte *Sigrdr.* med følgende *prosaiske Stykke*: *Sigurðr mælti: „Engi finnst þér vitrari maðr, ok þess sver ek, at þik skal ek eiga, ok þú ert við mitt æði.“ Hon svarar: „Þik vil ek helst eiga, þótt ek kjósa um alla menn“; ok þetta bundu þau eium með sér. Disse Ord ere derimod tagne lige ud af *Völs.* (Fas. I, 172);*

<i>de forekomme hverken i O eller Q; de passe ikke til den i Sigrdr. fremtrædende Sagnform og kunne derfor ikke føies til dette Digt. Den Kilde, hvorfra Papirhskrr. have optaget Slutningsversene i Sigrdr., kan jeg ikke paavise; det</i>	<i>kan neppe have været et gammelt Haandskrift, som har indeholdt den hele Digtsamling. Nærmere Oplysning om de vigtigste Papirhskrr., som have Sigrdr. fuldstændigt, gives i Fortalen.</i>
--	--

BROT

af

SIGURÐARKVIÐU.

* *
*
* *
Hægni qvaþ:
[1.] " . . .

.
;.
[hvat hefir Sigvrþr
til] saka vnnit,
er þv fröcnan uill
fiorvi nēma?"

Dette Brudstykke er bevaret i R alene. Det Digt, hvortil det hører, har været benyttet af Forf. af Völs.

Jeg har givet Brudstykket Navnet Brot af Sigurðarkviðu, fordi Verset:

Út gekk Sigurðr
andspjalli frá, o. s. v.

der anføres i Völs. (Fas. I, 197) efter Ordene svá segir i Sigurðarkviðu (afstrykt bag i denne Udg.), rimelig har hørt til samme Digt (saa og Rask, hvis Ord jeg dog ikke kan tilegne mig), og fordi Sig. Fáfn. III, der behandler væsentlig samme Æmne, ogsaa i R kaldes Sigurðarkviða, ikke Brynhildarkviða. K. og M. give nærværende Brudstykke Navn af Brot af Brynhildarkviðu.

1. R begynder med saka vnnit; Ordene hvat hefir Sigvrþr til findes ikke i R, men ere med Udgg. tilføiede efter Formodning. Overskriften Hægni qvaþ er indsat efter Gr., Simrock og Rasmann. Dette Vers maa siges af Høgne, da det er ham, som taler i V. 3 og da intet tyder paa, at noget mangler mellem V. 2 og 3, men disse Vers tværtimod naturlig slutte sig sammen. Desuden synes 2, 5-8 naturligere i Gunnars end i Brynhilds Mund; mulig have vi en Gjengivelse af disse Linjer i

Völs.: (Gunnarr) segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygd (Fas. I, 198). — K. Rask M. lægge V. 1 i Gunnars Mund og begynde det med fgd. 4 Linjer, som er optagne efter Papirafskr.:

Hvi ertu, Brynhildr
Buðla dóttir!
bölvi blandin
ok banaræðum?

Disse Linjer ere, efter hvad allerede er udviklet, vilkaarlig tildigtede og urigtige. Da disse Linjer ingen gammel Hjemmel have, saa er det unyttigt at beholde dem med følgende Forandring:

Hvi ertu, Gunnarr
Gjúka sonr!
bölvi blandinn
ok banaræðum?

Der er heller ingen Grund til med Simrock at antage, at det Vers, hvortil Ordene saka vnnit — fiorvi nēma høre, ogsaa skulde have været første Vers dengang, da Digtet var fuldstændigt. Jeg tror, at der mangler en hel Del og at det Digt, hvortil nærværende Brudstykke hører, navnlig har behandlet de Samtaler mellem Brynhild og Gunnar og mellem Brynhild og Sigurd, hvilke gaa forud for Sigurds Død, altsaa hvad Völs. behandler i Cap.

Gvunnarr qvað:

[2.] „Mer hefir Sigurðr
selda eiða,
eiða selda,
alla logna;
þa velti hann mic,
er hann vera scyldi
allra eiða
einn fvltrvi.“

Hægni qvað:

[3.] „Þic hefir Brynhildr
bæl at gerva
heiptar hvattan
harm at vinna;
fyrman hon Gvðrvno
goðra raða,
enn síðan þer
sin at nióta.“

[4.] Svmir vlf sviþo,
svmir orm sniþo,
svmir Gothormi
af gæra deildo;
aþr þeir mætti
meins vm lystir

a horscom hal
hendr vm leggja.

[5.] Soltinn varð Sigurðr
svnnan Rinar,
hrafn af meiði
hát callaði:
„Ycr mvn Atli
eggjar riða,
mvno vígsá
of víða eiðar.“

[6.] Vti stoð Gvðrvn
Givca dottir
oc hon þat orða
allz fyrst vm qvað:
„Hvar er nv Sigurðr
seggia drottinn,
er fröndr minir
fyrri riða?“

[7.] Einn þvi Hægni
andsvor veltti:
„Svndr hæfom Sigurð
sverði hagginn,
gnapir e grár iór
yfir gram dæðom.“

29 (Fas. I, 191—197); kanske ogsaa Brynhilds og Gudrunns Trætte, hvad Völs. fortæller i Cap. 28 (Fas. I, 188—191), saa at mulig ogsaa det Vers, som anføres i dette Cap. af Völs. (Fas. I, 190): Sigurðr vá at ormi o. s. v., mulig kan have hørt til det Kvad, hvoraf nu kun Slutningen er os lævnet.

2. Overskriften Gvunnarr qvað mangler i R; tilføjet efter Gr. Simrock Rasmann. K. Rask og M. lægge Verset i Brynhilds Mund. — 5. velti, saa ændret; velt R. — 6. er han | er hann vera scyldi R.

3. Overskriften Hægni qvað mangler i R.

4. En Variation af dette Vers, grundet paa forskjellig mundtlig Meddelelse, finde vi i Völs. (Fas. I, 199): Sumir víðíska tóku o. s. v. (afstrykt bag i denne Udg.). — 1-2. Svmir vlf sviþo svmir orm sniþo, saa R og Udg. Kanske rettere: Svmir ormi sviþo, svmir vlf sniþo. Herfor taler Völs.: þeir tóku orm einn ok af vargs-

holdi ok létu sjóða, ok gáfu hánun at eta, sem skáldit kvað:

Sumir víðíska (víðísk?) tóku,
sumir vitnishræ skíðu

(Fas. I, 199 og bag i nærv. Udg.). „Orm“ er her nævnt før „Ulf“, og vlf sniþo vilde svare aldeles til vitnishræ skíðu. — 3. gothormi, saa R. — 5. ahorscom, saa R og Udg.; man skulde vente a horscom eller at horscom, jfr. Fms. II, 67.

5. Dette Vers har jeg indsat her med Gr. og Simrock; R har det mellem V. 11 og 12, saa og K. Rask M. Paa denne Plads synes det ikke at kunne passe; til Næd vilde man kunne taale det efter V. 13. — 3. af meiði, saa ændret; at meiði R og Udg. Jfr. svá gól endr . . . af fornum meiði hræva gaukr (Isl. ss. I, 162. Fms. III, 148).

7. Einn, saa R og Udg. Burde vel hede Eino, som Sig. III, V. 17. 45. — 2. velti R. — 4. hagginn R.

[8.] Þá quað þat Brynhildr
Bvðla dottir:

„Vel scolot niota
vapna oc landa;
einn mundi Sigvrþr
a'llo raða,
ef hann lengr litlo
líf heldi.

[9.] Væra þat sæmt,
at hann sva repi
Givca arfi
oc Gota mengi,
er hann finnr sono
at folcroþi
gvnnarífsa
getna hafði.“

[10.] Hló þa Brynhildr
— þor allr dvnþi —
eino sinni
af ællom hvgr:
„Lengi scolof niota
landa oc þegna,
er þer fröcnan gram
falla letof.“

[11.] Þá quap þat Gvþrnn
Givca dottir:
„Mioc melir þv
miclar firnar;
gramir hafi Gvnnar
gvttvap Sigvrþar!
heiptgiarns hvgar
hefnt scal verþa.“

[12.] Fram var quelda,
fiolþ var drvccit,
þa var hvivetna
vilmal taliþ;
sofnofu allir,
er i sging quomo,
einn vacþi Gvnnarr
ællom lengr.

[13.] Fót nam at hrora,
fiolþ nam at spialla,
hitt herglætvrþ
hyggia tēþi,
hvat þeir a baþmi
baþir sægðo
hrafu ey oc orn,
er þeir heim ripo.

8. Luning mener, at dette Vers og V. 9 ikke høre hid, men at de ere Brudstykker af et Digt, hvori Brynhild ægger Gunnar og Høgne til Mordet. Men herimod tale afgjørende Tidsformerne myndi, heldi, væra, hafði. Dog skal det indrømmes, at V. 10 noget besynderligt følger efter V. 8. 9, saa at der mulig her stikker en Feil. — 4. vapna landa R, mellem disse to Ord er et Ord udraderet, og over Linjen er skrevet 7, d. e. oc; gjennem l i landa er en kort horizontal Streg. — 5. mǫv R.

9, 6. folo rōpi R. — 8. hafði R. Guðmundr Magnússon ændrede dette til hefði, hvilket flere have billiget. Men jeg tror, at hann i L. 5 maa være Gjude; rigtignok nævne nordiske Kilder ellers kun tre Sønner, men tyske Digtninger nævne endnu Gernoz og Gisælher.

10, 5. longi, saa ændret; vel R og Udgg. „Die Stelle ist verderbt, entweder ist wie

oben 8, 4 vapna statt landa, oder statt vel ist lengi zu setzen, welches auch den Reim herstellen würde“ Gr. Jeg har foretrukket det sidste, da vel let kan være feilagtig kommet ind fra 8, 3 og da landa oc þegna er en fast Forbindelse; sefr. Helg. Hund. I, V. 10, L. 7: þann er lengi reþ landom oc þegnom; Merl. II, 28: laða at lofdungi landi ok þegnum; Sverris s. Cap. 16 (Fms. VIII, 41 f.): þá var svarit hánum land ok þegnar eptir landslögum fornum.

11, 5. hafi R, ikke hafði.

12, 3. þa var, saa R og Gr. M. — Rimelig rettere var þa Rask K.; v i var er vistnok den eneste Rimstav, og ikke tillige v i vetna, ti Tonen ligger paa hvi. — 4. vil mal R, ikke við mál. — 7. Einn med stor E og derforan Punctum i R, som altsaa regner L. 7. 8 med til 8gd. Vers.

13, 1. fót R med liden f og derforan ikke Punctum; Fót Udgg.; Föt Eg. vistnok med urette. — 5. a baþmi, saa ændret;

[14.] Vacnaþi Brynhildr

Budla dottir

dis scioldvnga

fyr dag litlo:

„Hvetiþ mic eða letiþ mic

— harmr er vinninn —

sorg at segia

eða sva lata!“

[15.] Þægdo allir

viþ þvi orði,

fár kvnni þeim

fliþa-latom,

er hon gratandi

gorðiz at segia

þat er hlqiandi

hælþa beiddi.

Brynhildr qvaþ:

[16.] „Hvgða ec mer, Gvnnarr!

grimt i svefni,

svalt alt i sal,

etta seing kalda;

enn þv, gramr! riþir

glwms andvani,

fiotri fatlaþr,

i fianda liþ;

sva mvn æll yðor

ett Niflvnga

afl gengin,

eroþ eiþrofa.

[17.] Mantattv, Gvnnarr!

tíl gorva þat,

er þit bloþi i spor

baðir rendvt;

nv hefir þv hanom þat alt

illo lænat,

er hann fremstan sic

finna vildi.

[18.] Þa reyndi þat,

er riþit hafði

mofigr a vit

mín at biþia,

hve herglætvþr

hafði fyrri

eiþom haldit

viþ inn vnga gram.

[19.] Benvond of let

brvgdinn gvlli

margdyrr konvngr

a meþal occar;

eldi váro eggjar

vtan gorvar,

enn eitrdropom

innan fadar.“

ibaþvi R og Udgg. Dette kan ikke være rigtigt; ti for det første er böð altid Hunkjensord i Oldnorsk, som i Oldengelsk (böðvi i Gunnarsslagr 15,8 kan ikke komme i nogensomhelst Betragtning); dernæst synes i böðvi (= i böð) her meningsløst, ti „under Kampen“ (mellem Sigurd og Gjuk- ungerne) kan ikke være samtidigt med „da de rede hjem“, og Grimms Oversættelse „streitend mit einander“ synes uforenelig med Ordets almindelige Anvendelse. Man kunde ogsaa formode i barvi; jefr. börr (Dat. börv) som Navn paa et Træ i SnE. I, 416. II, 497; oldeng. bearu, Dat. bearwe, Lund.

14, 8. I lata er den sidste a utydelig i R.

15. Simrock gjør dette Vers urigtig til det sidste i Digtet; derimod taler gorðiz

og Völs.: Nú þóttist engi kunna at svara (Hskr. har sv, ikke ser), at (= er) Brynhildr beiddi þess hlæjandi, er (Hskr. ed) hon harmaði með gráti. Þá mælti hon: „Þat dreyndi mik, at ek ætta (Hskr. áttu) kalda sang (Fas. I, 202). — 7. Over þ i hlqiandi staar Streg i R.

16, 4. etta R, ikke etta eller ettac. — 5. riþir R, ikke riþor. — 6. andvani R — 9. Sva med stor S og derforan Fmctum i R. — 11. gengin R, ikke genginn.

17, 5. 6. Rimordene ere alt og illo. — 7. Jfr. Völs.: ok hefir þú hánum allt illu launat þat, er hann gerði vel til þin ok lét þik fremstan vera (Fas. I, 202). Jeg tror, at sic L. 7 herefter bør ændres til þic; saa og Guðm. Magnússon.

18, 3. avit R.

Fra dǫþa Sigurðar.

Her er sagt i þessi qviþo fra
 dǫþa Sigurðar, oc vikr her sva
 til, sem þeir drępi hann vti; enn
 5 svmir segia sva, at þeir drępi
 hann inni i reckio sinni sofanda.
 Enn þypverscir menn segia sva,
 at þeir drępi hann vti i scogi, oc

sva segir i Gvðrvnarqviþo inni
 forno, at Sigurþr oc Givca synir 10
 hefði til þings riþit, þa er hann
 var drepinn; enn þat segia allir
 einnig, at þeir svico hann i trygd
 oc vógo at hanom liggjanda oc
 obvnom. 15

Overskriften fra dǫþa sigurðar med
 rødt Blæk i R, ligesaa Begyndelsesbog-
 staven i Her.

3. Efter vikr har R e. — 7. Enn þyp-
 verscir menn. Det prosaiske Stykke her-
 fra og til Enden gjenfindes næsten ordret i

Norna-G. þ. (Fas. I, 332). — 9. sva segir
 igvðrvnar qviþo inni forno R; i Guðrúnar
 ræðu segir svá 62 af Norna-G. þ.; igdurnar
 sögdu sua F feilagtig. — 11. riþit, saa
 ændret efter F af Norna-G. þ.; riþis R.

GUÐRÚNARKVIÐA

hín fyrsta.

Gvdrvn sat yfir Sigrvði dafom;
hon grét eigi sem adrar konor, en
hon var bvin til at springa af
harmi. Til gengo bóþi konor oc
5 karlar at hygga hana, enn þat
var eigi áðuelt. Þat er sægn
manna, at Gvdrvn hefði etið af
Fafnis hiarta, oc hon scilþi því
fvglis rædd. Þetta er enn qveþit
10 vm Gvdrvno:

1. Ár var þatz Gvdrén
gordiz at deya,
er hon sat sorgfvll
yfir Sigrþi;
gerþit hon hífra
ne hondom slá
ne qveina vm
sem konor adrar.

2. Gengo iarlar
alsnotrír fram,
þeir er hardz hvgar
hana látto;
þeygi Gvdrvn
grata matti,
sva var hon mofvg,
mændi hon springa.

3. Sato itrar
iarla brvþír
gvlli bvnar
fyr Gvdrvno;
hver sagdi þeirra
sinn of trega,
þann er bitrastan
vm beþit hafði.

4. Þa qvaþ Giaflæg
Givca systír:

Detto Digt findes alene i R. Det er ikke benyttet i Völs. — Umiddelbart foran V. 1 har R med rødt Blæk Overskriften gvdrvnar qvþa.

Den prosaiske Indledning er i R en Del af den prosaiske Epilog til frgd. Digt; efter liggjanda . oc obvnom. fort-sættes umiddelbart Gvdrvn sat o. s. v., uden at det paa nogen Maade er betegnet, at her et nyt Afsnit begynder.

1. 1. Ár i R med meget stor A i rød og grøn Farve. — 3. sorgfvll sat K. Ettm. — 7. vm er i R skrevet v med en Krøl over. Efter Trækkene kunde man ligesaa godt (næsten snarere) opløse ver. Men kveina um er en stadig Forbindelse; se Gl. norsk Hom. S. 153: hon . . . evvínade um mioc; Fas. III, 154: kerling þessi hefir kveinat nökkut um fyrir mér. Og

vm er derfor vistnok, som alle Udg. antage, det rette baade her i Guðr. I og i Guðr. II, V. 11, L. 7. Jeg tror altsaa ikke, at man tør læse ver og forstaa dette som Accus. af verr, Ægtemand, og tage kveina som transitivt Verbum, uagtet baade oldeng. ewánian (f. Eks. sár ewánian, Juliana V. 537 Grein) og got. qvainôn (qvainô managans, Corinth. II, 12) bruges saaledes.

3. 6. of trega, saa R og K. M.; oftrega Rask Eg. Lün. Ettm. Möb. oftregi forekommer i Sig. I, 49 og i Hugsvinnsm. V. 18, men her synes de to betoned Stavelser i Linjen at maatte være sinn og treg, og of maa da værct ubetonet, hvilket taler imod det sammensatte Ord.

4. 1. qvaþ giaflæg, saa R, ikke qvaþ þat g.; jvfr. Prymskv. V. 20. —

„Mic veit ec a moldo
mynarlæsasta:
hefi ec *fimm* vera
forspell beþit,
tveggja döttra,
þriggia systra,
átta brøþra,
þo ec ein lifi.“

5. Þeygi *Gvörðun*
grata matti,
sva var hon möpvg
at mæg dæðan
oc harþhvgvþ
vm hrør fylcis.

6. Þa *qvaf* þat Herborg
Hvnananz drotning:
„Hefi ec harþara
harm at segia:
minir *sia* synir
svnnanlanz,

verr inn átti,
i val fello.

7. Fapir oc mopir,
fiorir brøþr,
þav a vagi
vindr of léc,
barþi bara
viþ borþþili.

8. Sialf scylda ec gæfga,
sialf scylda ec gætvæ,
sialf scylda ec hændla
hrør þeirra;
þat ec alt vm beip
ein missere,
sva at mer mangi
mynar leitapi.

9. Þa varþ ec hapta
oc hernvma
sams misseris
siþan verþa;

5. *Talordet er her og i de fgd.Linjer betegnet ved de latinske Taltegn i R.* — 6. forspell, ogsaa *Fagrsk. S. 173.* Maaske dog fiorspell? — 7. 8. *Stævim mangler, og der maa her stikke en Feil.* Skulde der staa þriggia i begge Linjer?? *Ettm. skriver:* hefi ek fimm systra fiörspiöll bedit, átta bræðra: þö ek ein lifi.

5. 1. þeygi **R**, ikke þeigi. — 2. *Efter denne Linje indsætter Ettm. (ligesom ogsaa efter 11, 2): nð kveina um sem konur æðrar, hvorved Verset faar aatte Linjer, men hvorved det passende Udtryk forspildes.* — 6. hrør, neutr., er aldeles ikke beslægtet med hre (= skr. kravva, Kjød), men kommer af et tabt Verbum hrjósa, hraus, hrurum, hrosinn eller hrörinn, falde sammen (= oldeng. hreósan), som isl., norsk og sv. fall (Kroppen af et slagtet Dyr) af falla, cadaver af cado, πῶμα af πίπρω; af samme Verbum kommer hrørask, hrórna.

6. 7. átti skrevet viii. i **R**.

7. 1. fapir med liden f, dog derforan Punctum i **R**. — 6. borþ þili som to Ord

i **R**. — *Ettm. betegner, at to Linjer ere udfaldne efter L. 6.*

8. 1. sialf med liden s og derforan ikke Punctum i **R**. — 4. hrør, saa ændret; her for som to Ord **R** (er, som almindelig, betegnet ved en Krøft). Sammenhængen synes her at kræve et Ord, som betyder „Lig“; jevfr. þeir sem gjörsamligast höndluðu líkam hans (*Gislason, Prøver, S. 450*). *Eg. læser herfor, hvilket han oversætter „Lig“ og tager som Acc. pl. af herfa, der egentlig skal betyde „res abominanda“, jevfr. herfiligr; men et saadant Ord forekommer ingensteds, ti herfor i Fas. III, 22 er Skrivefeil i Hskr. for heiftir. Guðm. Magn., K., Rask og M. ændre her for til helför.* — 5. ec alt **R**. ikke er alt. — 7. mangi, saa ændret; Ψ (d. e. maþr) engi **R** og Udgg.; jevfr. nævntig *Grimm. V. 2:* *sva* at mer mangi mat ne bæð. mangi kunde oprindeligt have været skrevet Ψ ang; jevfr. *Ann. til Helg. Hund. I, V. 51, L. 7.*

9. 4. siþan, saa **R**, hvor det er skrevet siþ; siþar **K**. (hvor siþarverþa forklares som et Adj.) og **M**. —

scylda ec screyta
oc scva binda
hersiss qvan
hverian morgin.

10. Hon egdi mer
af afbryði
oc horþom mic
hæggom keyrði;
fann ec hvsgrvma
hvergi in betra,
enn hvsfrejó
hvergi verri.

11. Þeygi Gvðrvn
grata matti,
sva var hon moþvg
at mæg dafan
oc harþhvgvþ
vm hrgr fylcis.

12. Þa quaf þat Gvllrænd
Givca dottir:
„Fá kantv, fostra!
þott þv froþ sér,
vngo vífi
annspioll bera.“
Varaþi hon at hylia
vm hrgr fylcis.

13. Svípti hon bløio
af Sigvrði
oc vatt vengi
fyr vífs kníam:
„Littv a lifvan,
legþv mvnn víþ gron,

sem þv halsaðir
heilan stilli!“

14. A leit Gvðrvn
eino sinni,
sa hon daglings scær
dreyra rvanna,
frantar sionir
fylcis lípnar,
hvgborg íofurs
hiorvi scorna.

15. Þa hné Gvðrvn
háll víþ bólstri,
haddr losnaþi,
hlýr roþnaþi,
enn regns dropi
rann niþr vm kné.

16. Þa grét Gvðrvn
Givca dottir,
sva at tár flvgó
trese i gognom,
oc gvlló víþ
gess i tóni,
mqrir fvglar,
er mér átti.

17. Þa quaf þat Gvllrænd
Givca dottir:
„Yccrar vissa ec
astir mestar
manna allra
fyr mold ofan;
vnþir þv hvarki
vði ne inni,

9, 6. s,va R.

10, 5. hvs | gvm R.

11. Þeygi g. g m. s. v. h. m. at. m.
dæþā. 7 harþhvgvð. v. h. f. R.

12, 7. varaþi med liden v og derforan
Punctum i R.

13, 1. svípti med liden s og derforan
ikke Punctum i R. — 3. vatt R. — 4.
Efter fyr er i R først skrevet vgr fylcis,
men dette er derpaa af den gamle Skrivers
selv overstraget som urigtigt. — 4. k, lām R.

— 5. Littv med stor L i R. — 6. gron
R, ikke gronn.

14, 3. scær R.

15, 2. háll R. — 5. drópi R.

16, 4. trese R, ikke treyse.

17, 1-2. þ' g. d. R. — 3. Yccrar, ^{ætt}
ændret; yccar R og Udg. — 7. 8. vði
ne inni | vnþir þv hvarki Etm., men
unødvendig. Jfr. Anm. til Grimm. 36, 4. 5;
til de der anførte Eksempler kan seies
Hárð. 29, 3. 4.

systir mín!
nema hia Sigurþi.“

18. Þa quap þat Gvdrvn
Givca dottir:

„Sva var minn Sigurþr
hia sonom Givca,
sem vęri geirláręr
or grasi vaxinn,
ęþa vęri biatrę steinn
a band dreginn,
iarknasteinn,
yfir ædlingom.

19. Ec þotta oc
þioþans reccom
hverri hęri
Herians disi;
nv em ec svo litil,
sem lęf sę
opt i ælstrom,
at iofęr dęþan.

20. Sacna ec i sessi
oc i sęingo
míns málvinar,
valda megir Givca,
valda megir Givca
mino bolvi
oc systvr sinnar
sárom grati.

21. Sva er vm lyþa
landi eyþit,
sem er vm vnnop

eiþa svarþa;
mana þv, Gvnnarr!
gvllz vm niota,
þeir muno þer bagar
at bana verþa,
er þv Sigurþi
svarþir eiþa.

22. Opt var i tóni
teiti meiri,
þa er minn Sigurþr
sæþladi Grana
oc þeir Brynhildar
biþia foro,
armrar vettar,
illo heilli.“

23. Þa quap þat Brynhildr
Bvþla dottir:
„Væn sę sv vęttęr
vers oc barna,
ęr þic, Gvdrvn!
graz vm beiddi
oc þer i morgon
málrvnar gaf.“

24. Þa quap þat Gvllrond
Givca dottir:
„Þegi þv, þioþleip!
þeirra orða!
vrdr ædlinga
hefir þv ę veriþ,
recr þic alda hverr
illrar scepno,

18, 1. 2. Disse Linjer mangle i R, de ere indsatte efter Udgg. Angivelsen af den Talendes Navn behøvede dog ikke at danne en Del af Verset, men kunde gives i en Overskrift: Gvþrvn quap; ogsaa i andre Vers af dette Digt ere de to Verslinjer, som angive den Talendes Navn, maaske senere indkomne. — 4. sonom skrevet ss. i R.

19, 1. I R er først skrevet þottaę, men c er udraderet. — 2. Efter þioþans er i R først skrevet disi, men dette er derpaa udraderet og det rigtige reccom af

den gamle Skriver selv skrevet i Morgen. — 7. ælstrom R, ikke ælstram.

20, 3. málvinar R. — 5. v. m. g. R. — 6. bolvi mangler i R. — 7. systvr sinnar, saa ændret; systir sinar R.

21, 1. lyþa, ikke liþa. — 5. mana, saa ændret; maþa R. Almindeligere skrives i R muna.

22, 4. grána R.

24, 1. gvllrond R, ikke gvlrond. — 5. ædlingar R; r underprikket som urigtig. — 7. hverr R, ikke hver, som K. læser og hvorefter Finn Magn. forklarer

sorg sara
sia konunga
 oc vinspell
 vifa mest.“

25. Þa quap þat Brynhildr
 Bvpla dottir:
 „Veldr einn Atli
 ollo bolvi
 of borinn Bvpla,
 broþir minn.

26. Þa er víp í häll
 hvnsrar þioþar
 eld a iofri
 ormbæps litom,
 þess hefi ec gangs
 goldit siþan,
 þeirrar synar,
 same ey.“

27. Stoþ hon vnd stoþ,
 strengþi hon elri,
 brann Brynhildi
 Bvpla dottur
 eldr or ægom,
 eitri fnesti,
 er hon sár vm leit
 a Sigvrþi.

Gvdrvn gecc þaþan a brát til
 scogar a eyþimercr oc for alt til
 Danmarcar oc var þar með Þoro
 Haconar dottur *sia* misseri. Bryn-
 hildr vildi eigi lifa eptir Sigvrþ; s
 hon let drepa þræla sina átta oc
 fimmbottir; þa lagði hon sic
 sverþi til bana, sva sem segir i
 Sigurdar qvipo inni scommo.

alda hver illrar seepno som „hver Vanhelds-
 Bølge.“ Lünig forstaar recr þic alda
 hverr som parenthetisk Sætning. Jeg for-
 binder med andre þic illrar seepno, dig
 du Elendige.

26. 1. þa med liden þ og derforan ikke
 Punctum i R. K. begynder her ikke et
 nyt Vers og tager þa er víp - litom
 som Bisætning til det frgd., ikke til det
 fgd. — 4. ormbæps R, ikke ormbelgs.
 — 7. Efter synar har jeg med Lünig og
 Keyser sat Komma, som mangler i Udgg.

26, 2. elri, saa ændret efter Formod-
 ning af Guðm. Magn.; elvi R, hvor i
 dog ikke ganske har den almindelige Form.
 — 3. brynh'. R.

1. Gvdrvn, saa ændret; Gvnnarr R.
 — 2. Efter for er i R først skreiet a
 eyþi mer., men dette er overstreget som
 urigtigt. — 3. var þar þar R. — 4.
 hæcar R. — 6-8. Jfr. Norna-G. þ. (Fas.
 I, 333, L. 2. 3). — 9. qvipo, saa æn-
 dret; qþi R.

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

Þriðja

eða

SIGURÐARKVIÐA HIN SKAMMA.

1. Ar var þatz Sigurþr
sotti Givca
Volsvngv nngi,
er vegit hafði;
toc víþ trygðom
tveggia broþra,

seldvz eiþa
elivnfröcnir.

2. Mey bvdo hánom
oc meipma fiolþ,
Gvðrvno vngo
Givca dotter;

Dette Digt findes kun i R. Fra F. 6 af er det benyttet i Völs.

Digtet har i R følgende Overskrift med rødt Blæk: qviða Sigerþar; derefter har jeg med K. M. kaldt det Sigurðarkviða Fáfnisbana Þriðja. Det andet Navn Sigurðarkviða hin skamma har jeg med enkelte Papirafskrr. indsat efter de sidste Ord i den prosaiske Epilog til frgd. Digt. At det er Sig. Fáfn. III, som er ment ved „Sigurðar qviþo inni scommo“, derom kan ingen Tvil være, først og fremst paa Grund af disse Ords Stilling ligesom i Sig. Fáfn. III, jefr. ved Slutningen af Atlakviða Ordene: Einn segir glegggra i Atlamalom enom grönlenzcom, umiddelbart efter hvilke Atlamal begynnder; sammenlign ogsaa Helg. Hund. II, S. 193, L. 19 og Anm. dertil, samt Anm. S. 201. Der næst godtgjøres Identiteten af Sigurðarkviða hin skamma og Sig. Fáfn. III derved, at Sig. Fáfn. III netop fortæller, at „Brynhildr vildi eigi lifa eftir Sigurþr: hon let drepa þręla sína átta oc fimm ambottir; þa lagði hon síe sverþi til bana.“ Man har rigtignok herimod anført, at det tredje Kvad om Sigurð umulig kunde kaldes Sigurðarkviða hin

skamma, da dette Kvad netop er det længste (Lüning). Men hertil maa svares, at vi nu ikke have noget Kvad fuldstændig bevaret, for hvilket Navnet Sigurðarkviða er hjeulet ved gamle Hskr., med Undtagelse af Sig. Fáfn. III; Sig. kviða Fáfn. I burde heller kaldes Gripissþá; Navnet Sig. kviða Fáfn. II er uheldigt, fordi kviða aldrig findes brugt om et Digt, som er forfattet i ljóðahdtt; jeg vilde foretrække Reginsmál. Derimod er der intet, som taler imod, at den Sigurðarkviða, hvoraf et Brudstykke foran er trykt under Navn af Brot af Sigurðarkviðu, har været saa lang, at Sig. Fáfn. III i Modsætning til den kunde kaldes Sigurðarkviða hin skamma. Jfr. Anm. til Brot af Sig. F. 1. Simrock mener, at der ved Sig. kviða hin skamma er ment et tabt kortere Digt, hvoraf Sig. Fáfn. III skulde være en senere Udeidelse; men dette maa lede til den urimelige Slutning, at Redactionen af den prosaiske Efterskrift til Guðr. I er ældre, end Sig. Fáfn. III.

1, 3. volsvngv R. — 7. seldvz R, ikke seldiz. — 8. elivn fröcnir R, ikke e. frünir.

2, 2. meipma R, ikke meipmo.

drueco oc dōmþo
dōgr mart saman
Sigurþr vngi
oc synir Givca.

3. Vnnz þeir Brynhildar
biþia foro,
sua at þeim Sigurþr
reiþ i sinni
Volsvngvngi,
oc vega kvnni;
hann vm ętti,
ef hann eiga knętti.

4. Sigurþr inn svōręni
lagdi sverþ necqvip,
męki málfan
a meþal þeirra,
ne hann kono
kyssa gerþi,
ne hýnser konvngv
hefia ser at armi,
mey frvmvnga
fal hann megi Givca.

5. Hon ser at lifi
lęst ne vissi
oc at aldragi
eck i grand,
vamm þat er vęri
ęþa vera hygði;

gengo þess a milli
grimmar vrþir.

6. Ein sat hon vti
aptan dags,
nam hon sva mart
vm at melaz:
„Hafa skal ęc Sigurþ,
ęþa þo svelta,
męg frvmvngan
mer a armi.

7. Orþ męltac rv,
ipromc eptir þess:
qvan er hans Gvdrvn,
enn ęc Gvnnars;
liotar nornir
scōpo oss langa þrá.“

8. Opt gengr hon innan
illz vm fylld,
isa oc iocla,
aptan hvern,
er þv Gvdrvn
ganga a beþ
oc hana Sigurþr
sveipr i ripti,
konvngv inn hýnsci
kván fria sina.

9. „Von geng ec vilia
vers oc beggia,

2, 5. dōmþo skrevet dōmþo i R.

3, 6. vega kvnni R; jeg forstaar męd
K. vega som Præs. Inf. vega-kvnni Rask
M.; Eg. foreslaar ogsaa at tage vega som
Acc. pl. — 7. hann R, ikke hana.

4, 3. mál fan R. — 9. frým vnga R.

5, 7. Gengo med stor G og derforan
Punctum i R, som altsaa tager L. 7. 8
til Afgd. Vers; saa og Gr. Rask K.

6, 1. ein med liden e og derforan ikke
Punctum i R. — 3. mart, saa ændret
for Staerimets Skyld; bert R. Jfr. Völs.:
Eptir þetta gekk Brynhildr út ok sezt undir
skemmuvegg sinn ok hafði margar harm-
tölur (Fas. I, 197). Rask og M. indsætte
orþ efter bert, men bert kan her ikke
være ubetonet; K. formoder allt bert eller
ört for bert. — 7. frvm vngan (sammen-

slunget Tegn for an) R, ikke frummungan.

8, 1. Jeg tager innan til gengr. Finn
Magn. forbinder det med fylld. — 3. isa
R. — Jeg sætter Komma efter fylld
og forstaar med K. isa og iocla som Gen.
pl., sideordnede med illz. Gr. og Eg.
forstaar isa og iocla som Acc. pl.; men
jökull kan i disse gamle Digte kun be-
tyde Istap, ikke Isfjæld. — 9. konvngv
med liden k, men derforan Punctum i R.
— 10. R synes snarere at have fria end
fria. Jeg forklarer Ordet som Præs. Inf.
— K. formoder friar. — sia R; hvilket
baade kan læses sina og siam; det sidste
optager Rask. — Skulde to Linjer være
faldne ud imellem i ripti og konungv og
L. 9. 10 høre til V. 9?

9, 1. Vón R.

verþ ec mic góla
af grimmom hvg.“

10. Nam af þeim heiptom
hvetiaz at vígi:

„Þv scalt, Gvnnarr!

gerst vm lata
mimo landi
oc mer sialfri;
mvn ec vna aldri
meþ æþlingi.

11. Mvn ec aptr fara,

þars ec aþan varc

meþ nabornom
niþiom minom;
þar mvn ec sitia
oc sofa lifi,
nema þv Sigurþ
svelta látir
oc iofurr æþrom
opri verþir.

12. Latom son fara

feðr i sinni,
scalat vlf ala
vngan lengi;

hveim verþr hælþa

hefnd lettari
siþan til sátta,
at sonr lifi?“

13. † Reiþr varþ Gvnnarr

oc hnipnafi,
sveip sinom hvg,
sat vm allan dag;
hann vissi þat
vilgi gorla,
hvat hanom vëri
vinna sômst
eþa hanom vëri
vinna bezt,
allz sic Volsvng
vissi firþan
oc at Sigurþ
socnoþ mikinn.

14. Ymist hann hvgði

iafnlanga stvnd:
þat var eigi
avar titt,
at fra konvngdom
qvanir gengi;

— 4. grimom R.

11, 9. iofurr, saa ændret med Gr.; iofer R
og Rask K. M., hvilket forklares som Dativ.

12, 5. hælþa, saa har vistnok R, dog
er l og þ ikke tydelige. — 8. lifi, saa R
og Udg. Svend Grundtvig formoder lifit,
da vilde hveim blive „for enhver“.

13, 1. Reiþr R og Udg. Dette giver hver-
ken Stavrim eller rigtig Mening. Jfr. Völs:
Gvnnarr varð nú mjök hugsjúkr (Fas. I, 198).
Man kunde formode Hryggr eller Hlióþr.
Jeg tør ikke tænke paa det hreidr, hvoraf
Hreidgotar, Hreidarr, Hreidmarr kommer.
Gr. mener, at der enten bør aspireres hreiþr,
menreiðr, vred, heder oprindelig vreiðr, eller
læses hræðdr; herfor kunde Sólarlj. V. 43:
hrælufulll ok hnipinn anferes, men heller
ikke dette Ord synes at passe til Sammen-
hængen. — 12. firþan, saa R og Udg.
Lünings Forklaring „da han vidste, at
han vilde blieve Volsungen berøvet“, nem-
lig heis han gjorde det, som var sømmel-
igt for ham, altsaa dræbte Sigurd, giver

et næsten intetsigende Udtryk; Finn Mag-
nusens Oversættelse „naar han sig tænkte
Volsungen berøvet“ lader sig ikke forlige
hverken med Betydningen af allz eller af
vissi. Völs. gjengiver Stedet saaledes: ok
þóttist eigi vita, hvat hellzt (saa Hskr.)
lá til, alls hann (saa bør interpungeres)
var i eiðum við Sigurð (Fas. I, 198).
Skulde derfor firþan være en For-
vanskning af svarþan? jefr. Fms. VII,
205: sórust margir | menn á þingi | buð-
lungs syni.

14. Völs.: ok lék ýmist í hug, þótti
þat þó mest svivirðing, ef konan gengi
frá honum (Fas. I, 198). — 4. avar, saa
ændret med Rask, Guðm. Magn. og M.;
árar R. — titt betyder her „behageligt“.
— 6. gengi, saa R, ikke gengv, som alle
Udg. her læse. Med Flertallet qvanir,
hvorved menes Brynhild alene, jefr. Helg.
Hund. II, V. 46: nv ero brvþir | byrgþar
i hagi, | lofða disir | hiá oss lifnom;
Guðr. II, V. 5: eigendr ne lifvpt; sammen-

nam hann sér Hægna
heita at rýnom,
þar atti hann
allz fylltrva.

15. „Ein er mer Brynhildr
allom betri
vm borin Bvðla,
hon er bragr qvenna;
fyrir skal ec mino
fiorvi láta
enn þeirrar meyar
meipmom tyna.

16. Viðdv ocr fylci
til fiar vela?
gott er at raða
Rínar malmi
oc vnandi
æþi styra
oc sitiandi
sþlo nióta.“

17. Eino þvi Hægni
annsvor veitti:
„Samir eigi ocr

slict at vinna,
sverþi rofna
svarna eida,
eida svarna,
vnnar trygdir.

18. Vitoma vid a moldo
menn in selli,
medan fiórir ver
folci raðom
oc sa inn húnsci
herbaldr lifir,
ne in mōtri
mōgð a moldo;
ef ver *fimm* sono
fōþom lengi,
áttomgōþa
exla knēttim.

19. Ec væit gorla,
hvacan uegir standa:
ero Brynhildar
brek ofmicil.“

Gvnnarr qvaþ:

20. „Við scolom Gvðthorm

lign ogsaa f. Eks. Sophokles Oidip. Tyr. V. 1406; Homer. Il. IX, 327.

14, 7-10. 15. 16. *Völs.*: Gunnarr mælti: „Brynhildr er mér öllu betri, ok frægst (ígtat *Coð.*) er hon allra kvenna, ok fyrr skal ek lif láta en týna hennar ást“; ok kallar til sín Högna, bróður sinn, ok mælti: „Fyrir mik er komit vandmæli mikit“; segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygð: „ráðum vit þá gullinu ok öllu ríkinu“ (*Fas. I, 198*). *Jeg tror, at L. 7-10 af V. 14 i Overensstemmelse med Völs. burde stilles efter V. 15, saa at V. 15 blev Gunnars Enetale.*

15, 3. *Efter bvðla og foran hon har R bropir minn.* — 4. *Efter hon er ere flere Ord udraderede i R.*

17, 2. *annsvór R.*

18. *Völs.*: er oss ok mikit traust at honum, eru engir konungar oss jafnir, ef sjá inn hýnski konungr lifir, ok slíkan mág fáam vér aldri, ok hygg at, hversu gott væri, ef vér áttim slíkan mág ok systursonu (*Fas. I, 198*). — 2. in selli R, *ikke*

vinseili. — 7. in mōtri, *saa R.* — 8-11. *Efter moldo har jeg sat Semikolon, da jeg antager áttomgōþa exla knēttim for Hovedsætning til Bisætningen ef ver — lengi. Udg. sætte Komma efter moldo og antage ef — lengi og áttomgōþa — knēttim for indbyrdes sideordnede Bisætninger til Vitoma vid — mōgð a moldo.* — 11. áttomgōþa *har jeg med Eg. skrevet som ét Ord; áttom gōþa R og Udg.*

19. *Völs.*: ok sé ek, hversu þetta stænt af, þat hefir Brynhildr vakit, ok hennar ráð koma oss í mikla svivirðing ok skaða (*Fas. I, 198*). *Grunde Ordene ok hennar — skaða sig paa Verslinjer, som ere tabte i R?* — 4. brek of micil R.

20. *Overskriften Gvnnarr qvaþ, som mangler i R, er tilsat efter Völs.*: Gunnarr svarar: „þetta skal fram fara, ok sé ek ráðit: eggjum til Gutthorm (*saa Hskr.*), bróður okkarn, hann er ungr ok fás vitandi ok fyrir utan alla eida“ (*Fas. I, 198*). — 1. við med liden v og derforan *Punctum i R.*

gorva at vígi,
yngra brodor
ofropara;
hann var fyr vtan
eiða svarna,
eiða svarna,
vinnar trygdir.“

21. Dólt var at eggja
obilgiarnan,
stoð til hiarta
hiorr Sigurði.

22. Reð til hefnda
hergiarn í sal
oc eptir varp
obilgiornom;
flo til Gvðthorms
Grams ramliga
kynbirt iarn
or konungs hendi.

23. Hne hans vm dolgr
til hlvtu tveggja,
hendr oc hæfuð
hne a annan veg,
enn fotalvtr
fell aptir í stað.

24. Sofnoð var Gvðrun
í sęingo
sorgalævs
hía Sigurði;
enn hon vavnadi

uilla firð,
er hon Freýss vinar
flátt í dreyra.

25. Sva slo hon svarar
sinar hendr,
at rammhvgaðr
reis vp við beð:
„Grataðv, Gvðrun!
sva grimliga,
brvðr frvmvnga!
þer brøðr lífa.

26. A ec til vngan
erfínytia,
kannat hann firraz
or fiandgarði;
þeir sér hafa
svárt oc dátt
enn ngr nvmit
nylig ráð.

27. Ríðra þeim síðan,
þott síav alir,
systorsonr
slicr at þingi;
ec veit gorla,
hvi gegnir nv:
ein veldr Brynhíldr
ollo bolvi.

28. Mer vnni mér
fyr mann hvern,
enn við Gvnnar

21. *Efter Gjengievlsen af V. 20 har Völs. følgende: Högni segir: „Þat ráð lízt mér illa sett, ok þótt fram komi, þá munu vér gjöld fyrir taka at svíkja slíkan mann.“ Gunnarr segir Sigurð deyja skulu; „eða man ek deyja ella.“ Derpaa har Völs. en udførligere Fortælling om Sigurds Drab efter andre Kvad. Af de her anførte Ord i Völs. tør man neppe slutte, at noget er faldet ud i Sig. III mellem V. 20 og 21. — 1. dólt med liden d, dog derforan Punctum i R.*

22. 1. reð med liden r, dog derforan Punctum i R. — 6. Grams, saa Finn Magn. (Overs.); grams Udgg. Jfr. Völs.: þá tók

Sigurðsverðit Gram ok kastareptir honum (*Fas. I, 200*) og SnE. I, 364. — Rask formodede Gramr. — 7. kyn birt R. kynbiart??

24. 6. firð R, ikke fyrd.

25. 1. hon, saa ændret med Rask Gr. M.; h' R, d. e. hann. Jfr. 29, 3. 4 og Völs.: svá kveinaði hon með grát ok harmtölur, at Sigurðr reis upp við högendit (*Fas. I, 200*).

26. 5-8. Völs.: ok illa hafa þeir fyrir sínum hlut sét (*Fas. I, 200*). — 8. nylig, saa R, ikke nylio.

27. 2. alir R. — 8. bólví R.

28. 1. mer med liden m og derforan ikke Punctum i R.

grand ecci vanc;
þyrnþa ec sifom,
svornom eiþom,
siþr vęrac heitinn
hans qvanar vinr.“

29. Kona varp ęndo,
en konvnr fiorvi,
sva slo hon svęrar
sinar hendr,
at qvaþo viþ
calcar i rę
oc gvlllo viþ
goss i tvni.

30. Hlo þa Brynhildr
Bvðla dottir
eino sinni
af ęllom hvg,
er hon til hvilo
heyrę knętti
giallan grat
Givęa dottur.

31. Hitt qvaþ þa Gvnnarr
gramr hęestalda:

„Hlęra þv af þvi,
heiptgiorn kona!

glęþ a gólfi,
at þer góds viti.

Hvi hafnar þv
inom hvita lit,
feicna feþir?

hygg ec, at feig ser.

32. Þv vęrir þess

verþvst qvenna,
at fyr ęgom þer
Atla hioggim,
seir broþr þinom
bloþvct sęr,

vndir dreyręar
knęttir yfir binda.“

Brynhildr qvaþ:

33. „Fryra maþr þer, Gvnnarr!
hefir þv fullvegigt;

28, 7-8. *Völs.*: ok eigi var ek ofmikill
vinr hans konu (*Fas. I*, 200). — 7. siþr
(minus) i **R** skrevet siþ, hvilket ogsaa
kan oplęses siþan, som *Gr. K. M.* her
have. — vęrac, saa ęndret; varac med
en *Kröl* under den første a **R**; varac
Rask K.; var ec *Gr. M.* Jeg forklarar
siðr varac heitinn „ikke skulde jeg have
vęret kaldt“; for *Brugen af Pręterit.*
Conj. jęfr. Atlam. 40: þaz ęn vęri.
Skrivemaaden varac med en *Kröl* under
den første a er vel at forklare deraf, at
Skriveren først havde sat det urigtige
var; samme *Tegn* finder jeg i *Cod. af*
Völs. (*Fas. I*, 185, *L. 16*), hvor lagdięt,
med *Kröl* under a, er skrevet for lugdist.
— heitinn, saa ęndret; heitin **R**.

29, 4. sinar hendr, saa ęndret med
K. M.; sinni hendi **R**; jęfr. 25, 2. —
6. i rę, saa ęndret efter *Formodning af*
Rask; iva **R**. i vę *M.*, d. e. i *Ulykken*;
men der kręves her en med i tvni ens-
artet *Stędsbetęgnelse*. *Lęning* indvęnder
mod i rę, at *Bęgrenę* ikke stode i en

Vraa; men hvorfra vęd han det? han
forklarer i vę urigtig af oldeng. wāh,
wag, m. *Vęg*; det hertil svarende nor-
diske *Ord* er jo vęgg, og *Prępos.* i vęlde,
hvis vę var „*Vęg*“, vęre aldeles upas-
sende. — kialkar iða *K*.

31, 4. heiptgiorn, saa ęndret med *Udgg.*;
heipt byr vndir. giorn **R** med en *Stęg*
over de to midterste *Ord*. — 6. at, saa
ęndret; aþ **R**. *Völs.*: eigi hlęr þę af
þvi, at þęr sę glatt um hjartarętr (*Fas.*
I, 201). — 7. Hvi med stor *H* og der-
foran *Punctum* i **R**, som altsaa her be-
gynder et nyt *Vers*.

32. *Völs.*: ok engi vęri mękligri til
at sję Atla konung drepinn fyrir augum
þęr, ok ęttir þę þar yfir at standa
(*Fas. I*, 201). — 1. þv med liden þ, deg
derforan *Punctum* i **R**.

33. *Overskriften* Brynhildr qvaþ mang-
ler i **R**; *Udgg.* indsętte istedvęderfor to
Vęrslinjer: þa qvaþ þat Brynhildr i Bvþla
dottir. — 1. Efter þęr tilfęier **R** engi,
hvilket jeg med *Udgg.* har stręgt.

lítt séze Atli
óvo þína;
hann mun yccar
ond síðari
oc e bera
afl it meira.

34. Segja munu ec þér, Gvinnarr!

sialfr veiztu gorla,
hvé er yðr snemma
tíð saka reþot;
varþ ec tíð vng
ne ofþrvngin
fyllgodd fe
a fleti broþor.

35. Ne ec vilda þat,

at mic verr etti,
aðr þér Givkvngar
riþot at garði
þrír a hestom
þiöþkonvngar;
enn þeirra for
þærfgi vperi.

36. Oc mer Atli þat
einni sagði,
at hvarki lez
hafnom deila,
gvll ne iarþir,
nema ec gefaz letac,
oc engi lvt
aþins fiár,

— 3-8. *Völs.*: en Atli konungr hirðir ekki um hót yður eða reiði, ok hann mun yðr lengr lifa ok hafa meira vald (*Fas. I, 201*). — 3. séze **R**, d. e. sésc. — 4. óvo, *saa R*, *neppe*: óro, *skjönt v er lítt kludret*. ovo *Eg. (af of)*. *Jfr. Atlam. I og Lokas. 3*. — 5. yccar **R** og *Udgg.* yccarr? *Jfr. f. Eks. Helr. Br. 3, 5*. — 6. síðari **R**. — 7. bera, *saa ændret*; vera **R** og *Udgg.* (*samme Forvanskning i A i Grimm. I, 5*). *Jfr. f. Eks. Fms. I, 219*: en hina mesta úhamingju bar slíkr höfðingi til dánardægrs síns; *Þorsálf. s. Cap. 3*: bar engi annarr áráði til. *Gr. forklafer derimod afl it meira som hinn öflugari; K. supplerer fra hann i L. 5 til de to sidste Linjer et hans; Rask endelig formoder, at hann er Feil for hans.*

34. *Völs.*: ok snemma réðu þér til saka við hann [þ. Sigurð] ok við mik, þá er ek var heima með fedr mínum, ok hafða ek allt þat, er ek vilda (*Fas. I, 202*). — 5. *Efter varþ er noget udraderet i R*. — 6. of þrvngin **R** (i to Ord), *saa og Gr. M. Eg.*

36-41. *Völs.*: ok ætlaða ek engan yðarn minn skyldu verða, þá er þér riduð þar at garði þrír konungar; síðan leiddi Atli mik á tal ok spyrr, ef ek vilda þann eiga, er ríði Grana, sá var yðr ekki líkr, ok þá hétumst ek syni Sigmundar konungs ok engum öðrum (*Fas. I, 202*). *Et andet nu tabt Kvad har ladet Brynhild tale*

væsentlig de samme Ord ved en tidligere Samtale med Gunnar før Sigurds Død, og herpaa grunder sig følgende udsærligere Stykke i Völs. (Fas. I, 191 f.): hvat gerðir þú af hring þeim, er ek selda þér, er Buðli konungr gaf mér at efsta skilmáði, er þér Gjúki konungr (þér Gjúkungan?) kómuð til hans ok hétuð at herja eða brenna, nema þér næðid mér; síðan leiddi hann mik á tal ok spyrr, hvern ek kjöra af þeim, sem komnir váru; en ek buðumst til at verja landit ok vera höfðingi yfir þrídjungu líðs; váru þá tveir kostir fyrir hendi, at ek munda þeim verða at giptast, sem hann vildi, eða vera án alls fjár ok hans vináttu, kvað þó sína vináttu mér mundu betr gegna en reiði; þá hugsaða ek með mér, hvart ek skylda [hlýða] hans vilja eða drepa margan mann; ek þóttumst vanstær til at þreyta við hann, ok þar kom, at ek hétumst þeim, er ríði hestinum Grana með Fáfnis arfi ok ríði minn vafrloga ok dræpi þá menn, er ek kvað á.
— *Efter V. 35 følger i R og Udgg. V. 39* (þeim hetome — þiöþkonvngar).

36, 4. hafnom, *saa R og Udgg.* *Da det er paafaldende, at deila først construeres med Dativ (som i 46, 4) og derpaa med Accusative, saa formoder Lünning hæfn vm. Jeg formoder af hæfnom (da er Komma efter dette Ord at stryge), hvorfor og hvarki taler. Anderledes Eg. lex. poet. v. höfn.* — 7. Oc

þa er mer iöþvngri
eiga selldi
oc mer iöþvngri
ara talþi.

37. Þa var a hvorfon
hvgr minn vm þat,
hvert ec scylda uega
eþa val fella
bæll i brynio
vm broþvr sæc;
þat mündi þa
þiöþkvnt vera
morgom manne
at mvnar striþi.

38. Letom siga
sátmal occur,
læc mer meirr i mvn
meiþmar þiggia,
bæga ræþa
bvrar Sigmundar,
ne ec annars mannz
avra villdac.

39. Þeim hetomc þa
þiöþkonvngi,
er meþ gvlli sat
a Grana bogom;
varat hann i ægo

yþr vm licr,
ne a engi lvt
at alitom,
þo þicciz er
þiöþkonvngar.

40. Vnna einom
ne ymisom,
bioat vm hverfan
hvg menscægvl;
allt mvn þat Atli
eptir finna,
er hann mina spýrr
morpfor gorva.

41. Þeygi scal
þvnnged kona
annarrar ver
aldri leiþa;
þa mvn a hefndom
harma minna.“

42. Vp reis Gvnnarr
gramr verþvngar
oc vm hals kono
hendr vm lagði;
gengo allir
oc þo ymsir
af heilom hvg
hana at letia.

med stor O og derforan Punctum i R. — 10. selldi, saa rettet; selldac R (en Feil, der er foranlediget ved letac, som i R staar næsten lige over selldac). — 12. ara, saa ændret med K. Rask M.; ara R.

37, 1. hvorfon i R skrevet hvorfö, ligesom R har morgö = morgon i Helg. Hund. II, 30, 5; var a hvörfun hugr minn = mér hværfaði hugr. hvorfom Udgg. — 7. þat med stor þ og derforan Punctum i R.

38, 1. letom med liden l, dog derforan Punctum i R. — 2. sát mal R. — 6. Sigmundar; de fire første Bogstaver ere overklattede i R. — 7. ec mangler ikke i R.

39. Dette Vers staar i R og Udgg. mellem V. 35 og 36; men det vil af Sammenhængen og af Jævnførelsen med Völs. være klart, at det der ikke er paa

sin rette Plads. — 2. þiöþkonvngi tilsat med alle Udgg.; mangler i R. Det gaar neppe an at læse

þeim hetome þa er meþ gvlli
sat a Grana bogom.

40, 1. Vnna med stor V og derforan Punctum i R. — K., Rask og M. forene de fire første Linjer af V. 40 til ét Vers med V. 38. — 5. allt med liden a, og derforan ikke Punctum i R. — K., Rask og M. begynde hermed et nyt Vers, som de ende med harma minna.

41, 1. þeygi, saa ændret; At þeygi R (foran At Punctum). — Udgg. sætte Komma efter gorva og skrive at þeygi (at med liden a). Eller er At forvansket for Oc? — 5. Ers to Linjer udfaldne mellem leiþa og þa? :

42, 8. hana R.

43. Hratt af halsi
hveim þar ser,
leta mann sic letia
langrar gongo.

44. Nam hann ser Hagna
heita at rvnom:
„Seggi vil ec alla
i sal ganga
þina með minom
— nv er þarf micil —,
vita, ef meini
morför kono,
vaz af mēli
enn mein komi;
þa latom því
þarfar rapa.“

45. Eino því Hagni
andsvor veitti:
„Letia maþr hana
langrar gongo,
þars hon aptrborin
aldri verþi!
hon kræng of komz
fyr knē moþur,
hon ę borin
ovilia til,
morgom manni
at moþtrega.“

46. Hvarf ser ohroðvgr
andspilli fra,
þar er more menia
meiþmom deildi.

47. Lēit hon vm alla
eigo sina,
soltnar þyiar
oc salkonor;
gvllbrynio smó,
vara gott i hvg,
aþr sic miþlaði
mekis eggjom.

48. Hné við bollstri
hon a annan veg
oc hiorvndöþ
hvgði at rapom:

49. „Nv scolo ganga
þeir er gvll vili
oc minna því
at mer þiggia;
ec gef hverri
vm hroþit sigli,
bók oc bleio,
biartar vapir.“

50. Þagðo allir,
† hvgðo at raðom,
oc allir senn
annsvor veitto:

43, 2. hveim, saa ændret med Gudm.
Magnússon og M.; heim R. Jfr. Völs.:
en hon hratt hverjum frá sér (Fas. I, 202).
— 2. þar R.

44, 2. heita, saa ændret; hvetia R og
Udgg. Jfr. det ligelydende Sted 14, 7. 8;
og Guðrúnarhv. V. 12: Hýna hvassa het
ec mer at rvnom. Völs. gjengiver: Síðan
hét Gunnarr á Högna (Fas. I, 202). —
8. morf för R. — 9. 10. Jfr. Völs.: ok
kvað nú ærna þörf vera á höndum, ef
sefast mætti hennar harmr, þartil er frá
líði (Fas. I, 203).

45, 2. andsvor R. — 3. letia R. — 7.
Hon med stor H og derforan Punctum i R.
K. og Gr. begynde ogsaa her et nyt Vers.

46, 3. menia skrevet minia i R.

47, 1. Lēit med stor L og derforan
Punctum i R. — K. Rask og M. gjøre
dette Vers til ét med det frgd.

48, 3. hiór vndöþ R.

49, 2. þē, d. e. þeir R. — Gr. for-
moder þer paa Grund af hverri L. 5.
De Gaver, som nævnes i L. 6—8 synes
ogsaa at passe nærmest for Kvinder. Jfr.
dog allir 50, 1. 3. — Völs.: taki hér nú
gull hverr, er þiggja vill! (Fas. I, 203).

50, 1. Völs.: Allir þögðu (Fas. I, 203).
— 2. Her maa stikke en Feil, da Stav-
rim mangler. Jeg tror, at Linjen hvgðo
at raðom urigtig er kommen ind her fra
48, 4, og formoder viþ því orþi, som i
Brot af Sig. V. 15. — Gudm. Magn.
ændrede hvgðo til vgðo. — 4. annsvór R.

„Ernar soltnar,
mynom enn lifa,
verða salkonor
sömð at vinna.“

51. Vnnz af hyggiandi
hærscrydd kona
vng at aldri
orþ víþr vm qvað:
„Vilcat ec mann traþan
ne torþonan
vm óra sæc
aldri tyna.

52. Þo myn a beinom
brenna ydrom
föri eyrir,
þa er ér fram comiþ,
neit Menio god,
min at vitia.

53. Seztv niþr, Gvnnarr!
myu ec segia þer
lifs orvena
liosar brvþi;
myua ydvart far
alt i svndæ,
þott ec hafa
ondo latip.

54. Sátt mynoþ ip Gvdrun
snemr, en þv hyggir,

hefir kvnn kona
vid konvng
daprar miniar
at darþan ver.

55. Þar er mér borin,
moþir föðir,
sv myu hitari
enn inn heiði dagr
Svanhildr vera,
solar geisla.

56. Gefa myndv Gvdrvno
godra noccorom
sceyti sceþa
scatna mengi;
mynaþ at vilia
versel gefin,
hana myu Atli
eiga ganga
of borinn Bvðla,
broþir minn.

57. Margs a ec minnaz,
hve víþ mic foro,
þa er mic sára
svicna hæfðot,
vadin at vilia
varc, meþan ec lifðac.

58. Myntv Oddrvno
eiga vilia,

51, 3. vng, *saa ændret*; óng R. —
7. sæc R.

52, 5. Menio *skrevet* mío i R. — *For-*
klaringen „Menjas gode Mel“ er meget
usikker og Linjen vel forvansket. neit
menio - god Eg. „mulier liberalis collapsa
est“; men dette er vistnok ikke det rette.

53, 5-8. Völs.: ok eigi mun yðr farast
(*Rafn formoder farnast*), þótt ek deýja
(*Fas. I, 202*); Völs. har disse Ord efter
Gjengivelsen af V. 39 og umiddelbart for-
an Gjengivelsen af V. 42. Jeg oversætter
L. 5—6 „ikke vil det være ude (alt) med
eders Skib“. — 5. fár R. — 6. isvndæ
R, d. e. í sundi.

54. Völs.: Sættask munu þit Guðrún
brátt með ráðum Grímhildar ennar

fjölkunngu (*Fas. I, 203*). *Ere de ud-*
hævede Ord en Gjengivelse af L. 3—6 i
da maa Völs.'s Forf. have læst disse Linjer
anderledes. Tør man tænke paa, at den
oprindelige Tekst i L. 3—6 har været
følgende: svefr kvnn (kvnnig?) kona | vid
kván vngri | daprar miniar | at darþan ver?
(við vilde da være brugt, som i SnE
II, 632: drepr serkjar Samland við mér
gamni; Háls s. (Chria 1863, S. 28): eigi
var órum bróður við dritmenni titt dramb
at setja.) R's Tekst i L. 4: vid konvng
synes at give et altfor ubestemt Udtryk.
— 4. k'g R, d. e. konvng, ikke konvngi.
56, 3. sceyti-sceþa Gr. — 6. versel R
som to Ord.

enn þic Atli
 mvn eigi lata;
 iþ mvnoþ lóta
 a lán saman,
 hon mvn þer vna,
 sem ec scyldac,
 ef ocr goþ vm scæv
 gærþi verþa.

59. Þic mvn Atli
 illo beita,
 mēdv i ōngan
 ormgarþ lagipr.

60. Þat mvn oc verþa
 þvigít lengra,
 at Atli mvn
 ondo tyna,
 sēlo sinni
 oc sona lifi,
 þeiat hanom Gvðren
 grim er a beð

snorpom eggjom
 af sarom hvg.

61. Sēmri vērī Gvðrum
 systir occur
 frvmver sinom
 [at fylgia dāþom],
 ef henni gēfi
 godra raþ,
 eþa ētti hon hvg
 ossvm likan.

62. Oært mēli ec nv,
 enn hon eigi mvn
 of ora sæc
 aldri tyna;
 hana mvno hefia
 havar baror
 til Ionacrs
 oþaltorfo.

63. [Ala mvn hon ser iof,
 erfiværþo,]
 erfiværþo

58, 3-4. e. þ. Atli mvn | eigi l. K.
 60, 1. þat med liden þ, og derforan
Punctum i R. — 1. mvn 7 R, ikke mvn
 ec. — 2. Oppe ved þ i þvigít er en Hage
 i R, som synes betydningsløs. — 6. sona,
 saa ændret; sofa R og Udgg. (Skriveren
 er rimelig bleven forvildet ved f i lifi.)
Jfr. Völs.: ok síðan man Atli drepinn ok
 synir hans; Guðrún man þá drepa
 (Fas. I, 203). *Lignende Udtrykksmaade*
hos Thukyd. II, 69 fin.: ὁ Μεληόανδρος
 ἀποθνήσκει καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος
 τι διέφθειρε, νικηθεὶς μάχη. — sofa
 lifi passer her aldeles ikke i den Betyd-
 ning, hvori det ellers findes brugt „hen-
 delse Livet“; „dø“ kan det ikke betyde,
 og det er jo desuden allerede udtrykt ved
 ondo tyna. — 7. þeiat med (temmelig) stor
 þ, dog derforan ikke *Punctum i R.* — 8.
 grim er, saa ændret med K. M.; grym
 med en Krøl over m R (ikke grim), hvilket
 kan opløses grymir og grymer. Eller skulde
 vi heri have et ellers ubekendt Verbum?

61, 1. sēmri med liden s, dog derforan
Punctum i R. Udgg. forstaa dette som
 sēmri; snærere = sēmri af samr. — 2.

occur R og Udgg.; jeg formoder med K.
 yccor. — 4. at fylgia dāþom, som mang-
 ler i R, er af Udgg. optaget efter Papir-
 afskrv. — 5. henni, saa ændret med Rask
 og M.; henði R. — 8. ossvm, saa skrevet
 med Prof. Keyser; oss | vm R; oss vm Udgg.

62, 3. sác R.

63, 1-2. Disse Linjer mangle i R og
 Udgg. — 3. erfiværþo, saa ændret; ero
 iva/ | rþō (d. e. ivarþom) R (*Punctum*
foran ero). Teksten i den første Vers-
 halvdel er rettet efter Völs.: síðan munu
 hana stórar báurur bera til borgar Jónakrs
 konungs; þar mun hon fœða ágæta
 sonu; Svanhildr mun ór landi send ok
 gipt Jörmunreki konungi; hana munu bita
 Bikka ráð; ok þá er farin öll ætt yður,
 ok eru Guðrúnar harmar at meiri (Fas.
 I, 203). Sammenlign hermed Guðr. hvöl
 V. 13. 14:

hófo mic, ne drecþo,
 havar baror,
 þvi ec land vni stéc,
 at lifa scyldac.

Gecc ec a beþ,
 hvgdae mer fyr betr,

Ionacrs sonom;
 mvn hon Svanhildi
 senda af landi,
 sina mey
 oc Sigvrþar.

64. Hana mvno bita
 Bicca ráþ,
 þviat iormvnreccr
 oþarft lifir;
 þa er æll farin
 ett Sigvrþar,
 ero Gvdrvnar
 græti at fleiri.

65. Bipia mvn ec þic
 þonar einnar,
 sv mvn i heimi
 hinzt þon vera:
 lattv *sua* breiþa
 borg a uelli,

at vndir oss ollom
 iafnrémt se,
 þeim er svlto
 meþ Sigvrði.

66. Tialdi þar vm þa borg
 tioldom oc scioldom,
 valarift vel fáp
 oc Vala mengi;
 brenni mer inn hvnsca
 a hliþ adra.

67. Brenni enom hvnsca
 a hliþ adra
 mina þiona
 meniom gæfga,
 tveir at hæfðom
 oc tveir hácar;
 þa er ællo scipt
 til iafnaðar.

þripia sinni
 þiððkonungi;
 ol ec mer i oþ,
 erfivorþo,
 [erfivorþo]
 lonaers sonom.

I L. 4, ligesom i Gudr. hv. 14, 8, kunde det ligge nær at forandre sonð til sono, som K. og Rask paa sidstnævnte Sted have foreslaaet, men det er betænkeligt at antage den samme Feil paa to Steder og Dativen synes (efter Lüning) at kunne forklares saaledes: „hun vil føde sig Arvinger ved (i) Jonakrs Sønner.“ Istedenfor ero ivarvþo have Fortolkerne foreslaaet forskjellige Ændringer: ero if á rvþom Eg.; ero if á ráþom K. Gr. (efter Rask) M.; ero i váráþom (og i flgd. L. Ionacrs synir) Rask. Men ved alle disse Ændringer bliver Fremstillingen bagvendt, ti Svanhilds Giftermaal og Død maatte nævnes, førend der kunde blive Tale om, at Gudrun ægger Jonakrs Sønner til Hævn. — Rask K. og M. sæie L. 3-4 til flgd. Vers, og Rask M. sætte Komma efter opaltorfo. — 5. mvn med liden m og derforan ikke Punctum i R. Rask K. og M. begynde hermed et nyt Vers, som ender med fleiri.

64, 1. Hana med stor H og derforan Punctum i R. — 3. iormvn reccr (d. t. reccr) R her, som oftere. Denne Form er vel fremkommen ved en Sammenblanding af -rekr (af ríkr) med rekr (= oldeng. rine). — 7. Gvdrvnar skrevet Gvdr. med Krøl over r i R.

65, 4. þon, saa R, ikke hón.

66. Völs.: lát þar tjalda yfir af raubu mannablóði ok brenna mér þar á aðra hönd þenna enn hýnska konung (Fas. I, 204). — 3. vala rift R. — Rask giver L. 3. 4 saaledes: vala-ript vel fápri of v. m. — 4. Vala, saa og Eg.; vala Udg.

67. Völs.: en á aðra hönd honum míná menn, II at höfði, II at fótum, ok II hauka, þá er at jafnaði skipt (Fas. I, 204). — 2. a mangler i R. — 5. 6. tveir i R skrevet II. — Rask indsætter tvá at hæfðom oc tvá harca; men den her stedsfædende Anakoluti er tilladelig. Grimm formoder efter Völs. skarpsindig:

tvá at hæfði,
 tvá at fótum,
 tvá hvnda
 oc tvá harca.

Jfr. Fas. III, S. 378 og Saxo Gr. S. 244 (Müllers Udg.).

68. Liggi occur enn i milli
malmr hringvariðr,
egghevast iárn,
sva endr lagið,
þa er við bði
beð einn stigom
oc hētom þa
hiona nafni.

69. Hrynia hanom þa
a hēl þeygi
hlvnblic hallar
hringi litcoþ,
ef hanom fylgir
ferð min heþan;
þeygi mvn ór for
æmliq vera.

70. Þviat hanom fylgia
finnm ambóttir,
átta pionar
eþlvn goðir,
fostrman mitt
oc faðerni,
þat er Bvðli gaf
barni síno.

71. Mart sagða ec,
munda ec fleira,
er mer meirr miotvþr
malrvn gēfi;
omvn þverr,
vndir svella,
satt eitt sagðac,
sva mvn ec lata.“

68. *Völs.*: látið þar á milli okkar
brugðit sverð, sem fyrr, er vit stigum
á einn beð, ok heitum [*læs*: hētum] þá
hjóna [*tilfœi* nafni; *Rafn* indsættir hjón]
(*Fas. I, 204*). — 1. *Rask* vilde stryge enn.

69. *Völs.*: ok eigi fellr honum þá hurð
á hæla, ef ek fylgi honum, ok er vár
leiðsla þá ekki aumliq (*Fas. I, 204*).

— 3. hlvs blic *R.* — 7. ór saa ændret;
var *R* og *Rask M.*; vera kan ikke vel
være Rimord. *Gr.* vilde indsætte occur
for var, *K.* eigi for þeygi. — 8. Der
har først været skrevet piccia i *R*, men
dette er underprikket som urigtigt og vera
af den gamle Skriver selv skrevet over.

71. *Völs.*: ok fleira munda ek mæla,
ef ek væra eigi sár, en nú þýtr undin,
en sárit opnast, ok sagða ek þó satt
(*Fas. I, 204*). *Den første Bogstav i undin*
er utydelig og usikker i Hskr.; Rafn læser
þýtr öndin, og han har da vel antaget
dette for en Gjengivelse af omvn þverr;
men man skulde da vente þrýtr öndina.
— 5. omvn, saa har *R* snarere end orvvn;
je fr. SnE. I, 544. — 8. svá mvn ec lata
„hermed vil jeg ophøre (at tale)“ tager
jeg som *Brynhilds*, og ikke som *Digterens*,
Ord.

HELREIÐ BRYNHILDAR.

Eptir dæþa Brynhildar váro
gor bál tvá, annat Sigerþi, oc
brann þat fyrr, enn Brynhildr
var a ofro brend, oc var hon i
5 reip þeirri, er gvdæfiom var tiold-
op. Sva er sagt, at Brynhildr ok
meþ reiðinni a helveg oc for vm
týn, þar er gygr noccor bio.
Gygrin quap:

1. „Scaltv i gognom
ganga eigi
grioti stvdda
garða mina;
betr semþi þer
borða at rekia e,
heldr enn vitia
vers annarrar.

Dette Digt findes fuldstændigt baade i R og med Undtagelse af V. 7 i Söguþáttir af Norna-Gesti (Fas. I, 334—338). I Völs. er det ikke benyttet.

Overskriften Helreið Brynhildar har jeg med Udgg. indsat istedenfor brynhildr reiþ helveg, som i R staar med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1.

1. I Eptir er E sort og ikke større end de almindelige Initialer; ny Linje begynder ikke med dette Ord i R, og det er ikke paa nogen Maade betegnet, at et nyt Afsnit begynder her. — 4. aofro R, ikke sifan.

þ. af Norna-G. har følgende prosaiske Indledning, som jeg her meddeler efter Cod. 62 (uvæsentlige Afsigelser i F ere ikke anførte):

Gestr segir: „þá drap Brynhildr sjau þræla sína ok fimm ambáttir, en lagði sik sverði i gegnum ok bað sik aka með þessa menn til báls og brenna sik dauða. Svá var gert, at henni var gert annat bál, en annat Sigurði, ok brendu þeir hann fyrri; en Brynhildi var ekit i reið einni, ok var tjaldat um guðvef ok purpura, ok glóaði allt við gull, ok svá var hon brend. Þá spurðu þeir Gest: „Er þat nökkut satt, at Brynhildr kvæði dauð, þá er hon var ekin til bálsins?“

Gestr kvæð þat satt vera; þeir báðu hann þat kvæða, ef hann kynni. Þá mælti Gestr: „þá er Brynhildi var ekit til brennunnar á helveg, ok var farit með hana i nánd hömrum nökkurum; þar bjó ein gygr; hon stóð úti fyrir hellisdyrum ok var i skinnkyrtli ok svört ásyndar; hon hafði i hendi skógarvönd einn loganda (langan F) ok mælti: „Þessu vil ek beina til brennu þinnar, Brynhildr! ok væri betr, at þú værir lifandi brend fyrir óðaðir þinar þær, er þú lézt drepa Sigurð Fafnisbana, svá ágætan mann, ok opt var ek honum sinnuð, ok fyrir þat skal ek ljóða á þik með hermdarörðum (hefnarö. F) þeim, at öllum sér þu at leidari, er slíkt heyrta frá þér sagt.“ Eptir þat ljóðast þær á Brynhildr ok gygr. Gygr kvæð.

1. 1. igognom R; i gegnum Codd. af Norna-G. þ. — 5. betr synes i R at være skrevet betr, dog er Prikken over t maaske tilfældig. — semþi R; dette er vel snarere af sama, end af søma; somði 62; sæmði F. — 6. rekia e R (ikke rekia a eller blot rekia); rekia Codd. af Norna-G. þ. — 7. Foran vitia have Codd. af Norna-G. at. — 8. vers annarrar (sammenslynget Tegn for sidste ar) R; vartra ranna 62; uorra ranna F.

2. Hvat scaltv vitia
af Vallandi,
hvarfúst haviþ!
hvsa minna?
þv hefir, vár gvliz!
ef þic uita lystir,
mild af hondom
mannz bloþ þuegit.“

Brynhildr qvap:

3. „Bregþv eigi mer,
brvþr or steini!
þott ec ugrac
i uikingo;
ec mvn occur
þþri þiccia,
hvars menn epli
occart kvnna.“

Gygrin qvap:

4. „Þv vart, Brynhildr
Bvðla dottir!
heilli versto
i heim borin;
þv hefir Givca
vm glatat bornom

oc bvi þeirra
brvgðit goðo.“

Brynhildr qvap:

5. „Ec mvn segia þer
svinn or reiþo
vitlæssi mioc,
ef þic vita lystir,
hve gorðo mic
Givca arfar
astalæsa
oc eiþrofa.

6. Let hami vára
hvgfvllr konvngv
átta systra
vndir eic borit;
var ec vetra tolf,
ef þic vita lystir,
er ec vngom gram
eiþa seldac.

7. Heto mic allir
i Hlymdælvom
Hildi vndir hialmi
hverr er kvnni.

8. Þa let ec gamlan

2, 2. af val landi R; vá alði (d. e. a. landi) 62; ua alandi F. — 3. Efter hvar fúst er i R først skrevet hvar, men dette er som urigtigt underprikket og raderet. — 5. vár gvliz R; vörgum Codd. af Norna-G. þ. — 6. ef þic uita lystir R 62; ef þin vitia F. — 7. mild af hondom R; meini blandat 62; morgum til matar F. — 8. þuegit R; gefit Codd. af Norna-G. þ.

3. Overskriften ved dette som ved de fgd. Vers mangler i R og er tilsat efter Sammenhængen og Norna-G. þ. — 1. Bregþv R; Bregð þv 62; Bregtu F. — 3. þott RF; þo at 62. — 3. ugrac R; væra ek Codd. af Norna-G. þ. Efter disse Ord tilføjer 62 fyr, F fyrr. — 5. occur R; okkar 62; okkarr F (ikke okkar). — 7. hvars menn epli R; þar er eðli menn 62; þeim er eðli mitt F. — 8. occart kvnna R; okkat kannu 62; um kunna F.

4, 1. vart R; ert Codd. af Norna-G. þ.

— 5. Givca mangler i F. — 6. vm R; of Codd. af Norna-G. þ.

5, 2. svinn or R; sanna Codd. af Norna-G. þ. — reiþo R; rødv 62; rødu F. — 3. vit læssi mioc R; vélgarnt höfuð Codd. af Norna-G. þ. — 5. gorðo R; gerðu Codd. af Norna-G. þ.

6, 1. hami vára R; mik af harmi Codd. af Norna-G. þ. — 3. viii. systra R; Atla systur Codd. af Norna-G. þ. — 4. vndir R, ikke vnd. — 4. borit R; búa Codd. af Norna-G. þ. — 6. þic R; þig 62; þess F. — 7. er ec R; þar ec 62; þa er ek F. — 8. seldac R; sverdæg Codd. af Norna-G. þ.

7. Dette Vers mangler i Codd. af Norna-G. þ. — Jeg forstaar ikke ret Verset paa det Sted, det her staar, ti i Hlymdalir bor efter alle andre Kilder Heimer, og ikke den unge Agnar, som omtales i V. 6 og 8.

8, 1. Þa let ec R; Ek let F; Ok let 62.

a Godþjófo
Hialmgvnnar nēst
heliar ganga;
gaf ec vngom sigr
Aþþo broþor,
þar varþ mer Opinn
ofreiþr vm þat.

9. Læc hann mic scioldom
i Scatalvndi
raþom oc hvitom,
randir snvrto;
þann bað hann slita
svefui minom,
er hvergi landz
hroþaz kynni.

10. Let hann vm sal minn
svananverþan
havan brenna
her allz víþar;
þar baþ hann einn þegn
yfir at riþa,
þannz mer forði gyll,
þatz vnd Fafni la.

11. Reiþ goþr Grana
gvllmiþlandi,
þars fostri minn
fletiom styrþi;
einn þotti hann þar
ollom betri
vikigr Dana
i verþvngo.

12. Svafo víþ oc vnþom
i sging einni,
sem hann minn broþir
vm borinn vęri;
hvarþki knatti
hond yfir annat
átta nottom
occart leggja.

13. Þvi brá mer Gvdrvn
Givca dottir,
at ec Sigvrþi
svefac a armi;
þar varþ ec þess vis,
er ec vildigac,
at þv velto mic
i verfangi.

— 2. a god þjófo R; á god þorðv G2; gygiar broður F. — 3. nēst R G2; nest F. — 6. aþþo R; auda G2; audar F. — 7. þar RF; þvi G2. — varþ R G2; uar F. — 8. ofreiþr vm þat R; ofgreypir firir Codd. af Norna-G. þ.

9. 1. scioldom R, ikke sciold. — 4. randir snvrto R; reyndar svefða Codd. af Norna-G. þ.

10. 1. hann indsát efter Codd. af Norna-G. þ.; mangler i R. — 4. her R; brottgarm Codd. af Norna-G. þ. — 5. einn þegn R; þegn einn G2; þeg' æinn F. — 6. at R; um Codd. af Norna-G. þ. — 7. þannz (þannz G2) mer forði (ferdi G2) gyll R G2; þann er færde mer F. — 8. þatz vnd (þat er vndir G2) Fafni la R G2; Fafnis dynu F.

11. 1. Reiþ' R. — 1. grána R. — 3. þars R; þar er Codd. af Norna-G. þ. — 4.

Ogsaa G2 F have fletium, ikke fletum. — 8. verþvngo R; virðingu Codd. af Norna-G. þ.

12. 1. Svafo R; Svafv G2; Suofu F. — 1. vnþom R; undum Codd. af Norna-G. þ. — 2. sging R; sæng Codd. af Norna-G. þ. — 3. minn broþir R; bróðir minn Codd. af Norna-G. þ. — 4. vm R; of Codd. af Norna-G. þ. — 5. hvarþki R; hvarki G2; huorki F. — 5. knatti R G2; matti F. — 7. Heller ikke G2 F have á foran átta. — 8. occart R; enn at Codd. af Norna-G. þ. (foreansket af occat).

13. 3. sig R, d. e. Sigvrþi; S. G2. Sigurde F. — 4. svefac R; svefag G2; suæfa F. — 5. þar R G2; þa F. — 5. uiss F. — 6. er R G2; at F. — vildigac R; vilda G2; uillda ei F. — 7. velto R; veltv G2; uelltu F.

14. Mvno víþ ofstriþ allz til lengi konor oc karlar qvicqvír fðdaz;	við scolom ocrom aldri slita Sigvrþr saman. Seycstv, gygiarkyn!“
--	---

14, 1. víþ, <i>saa har ogsaa Codd. af Norna-G. þ., ikke vér.</i> — 2. til R 62; of F. — 3. <i>Ogsaa 62 F have konur, ikke</i> kvinnur. — 4. qvicqvír R; kvikir um	<i>Codd. af Norna-G. þ.</i> — fðdaz R; fðdaz 62; fordazst F. — 8. seycstv R; spkztr 62; sðxstu F. — gygiarkyn R; nú (rög tilfoier her 62) gýgr <i>Codd. af Norna-G. þ.</i>
---	---

DRÁP NIFLUNGA.

Gvnnarr oc Hægni toco þa
 gyllit alt, Fafniss arf. Ofriþr
 var þa i milli Givcunga oc Atla;
 kendi hann Givkvngom vold vm
 5 andlat Brynhildar. Þat var til
 setta, at þeir scyldo gipta hanom
 Gvðrvo, oc gafo henne ominnis-
 veig at drecca, aþr hon iatti at
 giptaz Atla. Synir Atla voro
 10 þeir Erpr oc Eitill; enn Svanhildir
 var Sigurþar dottir oc Gvðrvnar.
 Atli konvngr bæþ heim Gvnnari
 oc Hægna oc sendi Vinga eþa
 Knefræþ. Gvðrvn vissi velar oc
 15 sendi meþ rínom orð, at þeir scyl-

do eigi koma, oc til iartegna sendi
 hon Hægna hringinn Andvaranárt
 oc knytti i vargshár. Gvnnarr
 hafði bedit Oddrvnar systur Atla
 oc gat eigi; þa fecc hann Glæm-
 20 varar, enn Hægni atti Kostbero;
 þeirra synir váro þeir Solarr oc
 Snęvarr oc Givki. Enn er Givk-
 vngar komo til Atla, þa bæþ
 Gvðrvn sono sina, at þeir bøði 25
 Givkvngom lífs; enn þeir vildo
 eigi. Hiarta var scorit or Hægna,
 enn Gvnnarr settr i ormgarð.
 Hann slo horpo oc svefþi ormana,
 en nadra stacc hann til lifrar. 30

*Dette prosaiske Stykke findes kun i R.
 Overskriften drap niflunga med rødt i
 R, nu næsten udslett.*

3. imilli R, ikke milli. — 7. oc foran gafo
 har jeg sat efter alle Udgg.; det findes
 ikke i min Afskrift af R. — 14. knefræþ

R. — 17. hringin R. — 19. odrvnr R.
 — 23. givki R, ikke hiyki. — 30. Efter
 lifrar. fortsætter R umiddelbart þioþreer
 o. s. v. (se Afg. Kvad), uden paa nogen
 Maade at betegne, at et nyt Afsnit be-
 gynder.

GUÐRÚNARKVIÐA

önnur

eða

GUÐRÚNARKVIÐA HIN FORNA.

Þiöprecr konungr var með Atla
oc hafði þar latip flesta alla menn
sina. Þiöprecr oc Gvdrun kórþo
harma sin a milli; hon sagði
hanom oc quæð:

1. Mer var ec meya,
möpir mic föddi,
biort i búi,
vænna ec vel bröðrom:
væn mic Givci
gvlli reifþi,

gvlli reifþi,
gaf Sigurþi.

2. Sva var Sigurþr
vf sonom Givca,
sem vgru grönna læcr
or grasi vaxinn
eþa hiortr habeinn
vm hvossom dýrom
eþa gvll gloðrátt
af gra silfri.
3. Vnnz mer fyrmvnpö

Dette Digt findes i sin Helhed kun i R. — V. 19 (L. 9-12). 22. 23 anføres ogsaa i Völs., hvor Digtet overhoved er benyttet.

R har umiddelbart foran V. 1 haet en Overskrift med rødt, men den er for mig aldeles ulæselig; hos v. d. Hagen er den læst qviþa Guþrúnar. Titelen Guðrúnarkviða önnur har jeg optaget efter Udgg.; det andet Navn Guðrúnarkviða hin forna har jeg givet Digtet efter den prosaiske Efterskrift til Brot af Sigurðarkv., se foran S. 241, L. 9 f. — Hos Rask har Digtet Navnet Goðrúnarharmr.

1. Þiöprecr konungr var o. s. v. følger i Rumiddelbart efter ... hann til lifræt. i Dráp Niflunga, uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder. — Den prosaiske Indledning til Guðr. II synes Forf. af Völs. ikke at have kjendt, ti vi læse der (Fas. I, 205):

Þat er sagt, einhvern dag, þá er Guðrún sat i skemmu sinni, þá mælti hon: „Betra var þá várt líf, er ek átta Sigurð; svá bar hann af öllum mönnum, o. s. v. — 5. hanom (h'ö), saa ændret med Rask K.; hö R, d. e. hon; M. stryger hö.

1, 2. Rask og M. sætte ikke Komma efter föddi, og biort henføres da til möpir; men jefr. Sig. III, V. 55, L. 2.

2. Völs.: svá bar hann [Sigurðr] af öllum mönnum, sem gull af járnri eða laukr af öðrum grösom eða hjörtr af öðrum dýrum (Fas. I, 205). — 2. vf, saa R, ikke of eller af. — 3-4. Jfr. Guðr. I, V. 18, L. 5-6. — 8. af, saa R og Rask. of K. M.

3. Völs.: unz bræðr minir fyrimundu mér slíks manns, er öllum var fremri, eigi máttu þeir sofa, áðr þeir drápu hann (Fas. I, 205). —

minir brøðr,
at ec gtta ver
ællom fremra;
sofa þeir ne mattvþ
ne of sakar dōma,
aþr þeir Sigurþ
svelta leto.

4. Grani rann at þingi,
gnyr var at heyra,
enn þa Sigurþr
sialfr eigi com;
æll váro sæþvldyr
sveita stockin
oc of vaniþ vási
vnd vegondom.

5. Gecc ec gratandi
viþ Grana rōþa,
urvghlyra
iō fra ec spialla;
hnipnaþi Grani þa,
drap i gras hæfþi:
ior þat vissi,
eigendr ne lifþvt.

6. Lengi hvarfaþac,
lengi hvgrir deildoþ,

aþr ec of fregac
folevorþ at gram.

7. Hnipnaþi Gvnnarr,
sagði mer Hægni
fra Sigurþar
sárom dæþa:
„Liggr of hoggvinn
fyr handan ver
Gothorms bani
of gefinn vlfom.

8. Littv þar Sigurþ
a svþrvega!
þa heyrir þv
hrafna gialla,
orno gialla
ęzli fegna,
varga þiota
vm veri þinom.“

9. „Hvi þv mer, Hægni!
harma slicca
vilialæssi
vill vm segia?
þit scyli hiarta
hrafnar slita

3, 8. leto, *saa ændret med K. M.*; letoþ **R** (þ er ikke underprikket eller paa anden Maade betegnet som urigtig); Skriveren er rimelig bleven forvildet ved mattvþ, der staar i nærmeste Linje over i **R**. Rask og Gislason (*Um frump.*, S. 224) beholde letoþ; man maatte for at forsvare dette henvise til den Sprogbrug i romanske Sprog og tildele i Tydsk, at der sættes avant que ne ell. lign., bevor nicht, bis nicht efter en nægtende Hovedsætning. Men jeg kjender intet Eksempel paa en saadan Sprogbrug i nordiske Sprog.

4. Jfr. *Völs.*: mikinn gný gerði Grani, þá er hann sá sáran sinn lánardróttin (*Fas. I*, 205). — 7. vaniþ vási **R**. *K.* og *Lüning* formode variþ for vaniþ, og *Eg.* vasi (*rapido cursu*) for vási, men vistnok med wette; jfr. vaur vásförum *Fms. VII*,

59. 349. — 8. vnd, *saa ændret*; of **R**, hvilket vistnok urigtig er kommet ind fra frgd. Linje. af Rask *K. M.*

5. *Völs.*: síðan rædda ek við hann sem við mann, en hann hnípti í jörðina ok vissi, at Sigurðr var fallinn (*Fas. I*, 205). — 3. urvg hlyra **R** som to *Ord.* — 6. grás **R**. — 7. ior þat, *saa ændret med Rask M.*; iorþ **R**, hvilket er feilskrevet for ior þ. Jfr. *Völs.* — 8. eigendr **R**, ikke eingendr. *Eltmüllers Ändring* eigandi ne lifþit er unødvendig, se *Anm. til Sig. III, V. 14, L. 6.*

6, 1. lengi med liden 1 og derforan *Punctum* i **R**, hvor altsaa dette Vers regnes med til frgd. Vers. — 1. hvarfaþac, *saa ændret*; hvarfaþ **R** og *K.* hvarfaþa *M.*; hvarfak *Rask.*

7, 7. gothorms **R**, ikke guthorms.

8, 5. orno **R**.

víð lond yfir,
enn þv vitir manna.“

10. Svarði Hægni
sinni eino
træþr góðs hvgar
af trega storvm:
„Þess attv, Guðrún!
gröti at fleiri,
at hiarta mitt
hrafnar slíti.“

11. Hvarf ec ein þaðan
annspilli fra
a uif lesa
varga leifar;
gerþiga ec hiúfra
ne hondom slá
ne qveina vm
sem konor aprar,
þa er sat soltin
vm Sigvrþi.

12. Nott þótti mer
niþmyrcr vera,
er ec sarla satc
yfir Sigvrþi;
ulfar þottvmz
ollo betri,
ef þeir leti mic
lifi tyna,
eþa brenndi mic
sem birkinn víð.

13. For ec af fialli
fimm dōgr taliþ,
vnnz ec holl Halfs
hava þecþac.

14. Sat ec meþ Þóro
sia misseri
dōtr Haconar
i Danmoreo;
hon mer at ganni
gvllbókapi

9, 8. *Jeg formoder, at der i denne Linje stikker en Feil. Maaske er vitir foransket for vitira? eller es for né? med vitir manna jefr. Breta s. c. 7 (Ann. f. nord. Oldk. 1848, S. 130): Imnōgen féll svá nær brottferðin, at hon vissi nálega ekki til manna, og Flat. I, 219 (Fas. II, 18): Norr... var lengi úti, ok svá, at þeir vissu ekki til manna.*

11. *Völs.: Síðan hvarf (haurf Hskr.) Guðrún brott á skóga (Fas. I, 205). — 3. a uif lesa, saa ændret, jefr. Völs.; auif lesar R; r er vistnok urigtig kommen til ved Indflydelse af det følgende leifar. a víþlesar (= víðlesar, passim colligendas) Udgg. — 7. vm, saa ændret med Udgg.; R har tydelig v, hvilket efter almindelig Skrivemaade kun kan opløses ver, ikke vm; men se Ann. til Guðr. I, V. 1, L. 7. — 9. er, saa R, ikke ek. Efter er kunde ec let være glemt; jefr. 12, 3. Men at indsætte det er ikke nødvendigt, jefr. f. Eks. Völuspá V. 1, L. 8. — sat soltin R og Rask M.; soltin sat K. soltin kan her umulig betyde „sulten“; hvis det er rigtigt, maa det være „forkommet, confecta“ eller, som Lüning oversætter, „halbtodt vor Schmerz“. Dog*

véd jeg ikke at godtgjøre, at Ordet kan have denne Betydning, og det ligger nær at formode soltnom; jefr. Brot af Sig. V. 5 L. 1: Soltinn varþ Sigvrþr og Hamð. V. 7, L. 5. 6: svalt þa Sigvrþr, saztv yfir dafþom. Man tør ikke stødes ved, at Endelsen om i soltnom gaar lige foran um, jefr. Völuspá I, V. 4, L. 2.

12. *Völs.: ok heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá blíðara at deyja (Fas. I, 205). — 1. þótti mer R og Udgg. Oprindelig vistnok þóttumc. — 5. þottvmz (d. e. þottvme, þóttu mer), saa ændret med K. og M. (der skriver þóttumk); þottvz R. — 8. Efter denne Linje antager Finn Magn. (Overs.), at et Par Linjer mangler.*

13. *Völs.: Guðrún fór, unz hon kom til hallar Hálfis konungs (Fas. I, 205). — 3. hóll R.*

14. *Völs.: ok sat þar með Þóru Hákonar dóttur i Danmörk sjau misseri, ok var þar i miklum fagnaði, ok sló borða yfir henni (Fas. I, 205). — 1. Sat med stor S og derforan Punctum. Rask og M. henføre L. 1—4 til frgd. Vers. — 3. dōtr R, ikke dætor. — 5. hon med liden h og derforan ikke Punctum i R. — 6. gvll-*

sali svdröna
oc svani dansca.

15. Hæfðo við a scriptom
þat er scatar leko
oc a hannyrðom
hilmis þegna,
randir ræðar,
recka Hvna,
hiordrot, hialmdrótt,
hilinis fylgio.

16. Scip Sigmundar,
scriþo fra landi,
gyltar grimor,
grafnir stafnar;
byrþo víþ a börða
þat er þeir börðvz
Sigarr oc Siggeirr
svþr a Fivi.

17. Þa fra Grímildir

gotnesc kona,
hvat ec vęra
hyggioþ . . . ;
hon brá börþa
oc bvri heimti
þrágiarnliga
þess at spyria:
hverr vildi son
systur þota
eþa vęr veginn
vildi gialda.

18. Gerr lez Gvnnarr
gvll at bioþa
sacar at þota,
oc iþ sama Hægni;
hon fretti at þvi,
hverr fara uildi
vigg at sæþla
vagn at beita.

bókaþi, *saa Rask og Eg.*; gvll bókaþi **R**
med Punctum efter; ogsaa hos *K. M.*
som to Ord.

15. 16. *Völs.*: ok skrifaði þar á mörg
ok stór verk ok fagra leika, er tíðir
váru í þann tíma, sverð ok brynjur ok
allan konungs búnað, skip Sigmundar
konungs, er skriðu fyrir land fram; ok
þat byrðu þar, er þeir börðust Sigarr
ok Siggeirr á Fjöni suðr; slíkt var þeirra
gaman, ok huggaðist Guðrún nú nökkut
harms síus (*Fas. I, 205*).

16. 1. *Efter Sigmundar sætte Udgg. ikke
Komma. Som Vb. til Scip tager jeg fra
det frgd. váro a scriptom; jvfr. Völs.* —
7. Siggeirr, *saa Völs.*; sigeirr **R**. —
8. Fivi, *saa R sikkert; Fioni Völs.*

17. *Völs.*: þetta spyr Grímildir, hvar
Guðrún er niðr komin, heimtir á tal
sonu sína ok spyr, hverju þeir vilja
bæta Guðrúnu (*Fas. I, 205 f.*). — 3. vęra
eller vera **R** (er eller er betegnet ved en
Krøt). — 4. Et Ord maa være udfaldet
ensteds i dette Linjeþar; **R** betegner
ikke Lacune. *K.* vil udfylde det mang-
lende saaledes; hyggioþ [vinna] eller [vinna]
hyggioþ, hvilket sidste *M.* har optaget.
Men det synes ikke at passe godt til

Sammenhængen, og *Völs.* peger anden-
steds hen. Er hvat feilagtigt for hvar?
— 9. Hver **R** (er betegnet ved en Krøt)
med stor H og derforan Punctum. — 9.
són **R**. — 10. Over o i þota staa Accent
i **R**. — 12. Det er paafaldende, at vildi
her gjentages og det endog saa, at det
bærer Rimstaven. Tør man tænke paa,
at her skulde staa vifi?

18. *Jfr. Völs.*: Gunnarr segir, kvezt vilja
gefa henni gull ok bæta henni sva harma
sína; senda eptir vinum sinum ok búa
hesta sína, hjálma, skjöldu, sverð ok
brynjur ok allskonar herklæði; ok var
þessi ferð búin hit kurteisligsta, ok engi
sá kappi, er mikill var, sat nú heima;
hestar þeirra váru brynjaðir, ok hverr
riddari hafði annathvart gyltan hjálm eða
skygðan. Grímildir ræzt í ferð með þeim
ok segir þeirra erindi svá fromi fullgert
mun (munu?) verða, at hon sitti eigi
heima. Þeir höfðu alls fimm hundrød
manna (*Fas. I, 206*). Man tør neppe
med Finn Magn. (Overs.) heraf med Sik-
kerhed slutte, at et langt Stykke er fæl-
det ud mellem *V. 18 og 19.* — 1. Gvnn-
arr; i **R** var først skrevet Gvðren, men
dette er rettet af den gamle Skriver selv.

hesti ríða,
háki fleygia,
árom at sciota
af yboga.

19. Valdarr Dænom

með Iarizleifi,
Eymóðr þríði
með Iarizscári
inn gengo þa
iofom líkir;
Langbarz lípar,
höfðo lopa rýða,
stýttar brynior,
steypa hialma,
scalmom gyrþir,
háfðo scarar iarpar.

20. Hverr vildi mer

hnossir velia,
hnossir velia
oc hvgat mela,
ef þeir mætti mer
margra sýta
trygdir vinna,
ne ec trúa gerða.

21. Forði mer Grímildr
fvll at drecka
svalt oc sarlict,
ne ec sacar mvinþac;
þat var vm ákit
iarþar magni,
svalcaldom se
oc sonar dreyra.

22. Voro i horni
hverskyns stafir

— 4-12. *Disse Linjer ere efter Svend Grundtvigs og min Formodning feilagtig komne ind her fra et andet, nu tabt, Digt, hvor en saadan Opregning var paa nit rette Sted* (Jefr. Rigsm. V. 35). — 12. af, saa rettet; as R.

19. *Völs.*: Þeir höfðu ok ágæta menn með sér: þar var Valdamarr af Danmörk ok Eymóðr ok Jarisleifr; þeir gengu inn í höll Hálfis konungs; þar váru Langbardar (lang! þr Hskr.), Frakkar ok Saxar; þeir fóru með öllum herbúnaði ok höfðu fyrir sér loda rauða, sem kvæðit er: Stuttar brynjur o. s. v. (*Fas. I, 206*). — 1. Valdarr R. Jfr. Valdar [kváðu ráða] Dænum Herv. s. (*Fas. I, 490*). — Da Valdarr danner Stavrim med Iarizleifi, synes V her at maatte udtales som Vokal. — Dænom R og Udgg. af Dænom? — 3. eymóðr R, ikke eymóðar. — 3. þríði skrevet u. i R. — 5. I R staar Punctum foran inn. Rask sætter Kolon efter Iarizscári. — 6. R har efter líkir Punctum. — 7. Jeg sætter Komma efter lípar og tager inn gengo som Verbum ogsaa dertil. Rask sætter intet Skilletegn efter líkir, men jefr. *Völs.* — 9-12. *Disse Linjer anføres ogsaa i Völs.* (*Fas. I, 206*). — 9. stýttar, saa indsat efter *Völs.*; Screyttar R med stor S og derforan Punctum. screyttar Udgg.; men se danner ikke Stavrim med

st. — 10. steypa R; stepta (ikke steipta) *Völs.*, men med rød Streg under e, der betegner, at Ordet er skrevet feilagtig. — 11. gyrdir *Völs.* (ikke girðir); girþir R. — 12. Foran háfðo har *Völs.* ok.

20. *Völs.*: Þeir vildu velja systursinni góðar gjafir ok mæltu vel við hana, en hon trúði engum þeirra (*Fas. I, 206*). — 1. Hver R. — 8. ne ec trúa gerða, saa skrevet efter Formodning; ef ec trúa gerða R; her er ef (der feilagtig var kommet ind fra en foregaaende Verslinje) underprikket som urigtigt; efter ef er et Ord, der, som det synes, bestod af to Bogstaver, udraderet; endelig var først skrevet gerðac, men c er udraderet; dog kunde gerðac gjerne være den rette Form, jefr. 21, 4. 22, 4. — ef ec trúa gerþac Rask; ef e. t. gerðac K; ef e. t. gerða M.

21, 1. Forði skrevet Forði i R. — 5-8. *Völs.*: så drykkir var blandinn með jarðar magni ok sæ ok dreyra sonar hennar (*Fas. I, 206 f.*). — 6. iarþar, saa ændret efter Hyndl. 38, 2. 43, 4 med Lünning; vrþar R og Udgg. — 7. svalcaldom, saa ændret efter Hyndl. 38, 3 med M.; sva caldom R. — 8. sonar, saa ændret efter *Völs.* (hvor Ordet er misforstaaet) og Hyndl. 38, 4 med Udgg.; sonð R.

22. Dette Vers anføres ogsaa i *Völs.*

ristnir oc roþnir,
raþa ec ne mattac;
lyngfiscr langr,
landz Haddingia
ax oscorit,
innleiþ dyra.

23. Voro þeim biori
bætl morg saman,
vrt allz víþar
oc akarn brvnnin,
vmdaggr arins,
íþrar blotnar,
svins lifr soþin,
þviat hon sacar deyfði.

24. Enn þa gleympv,
er getiþ hæfþo,
æll iofers
† ior biyg i sal;
qumo konungar
fyr kne þrennir,
aþr hon sialfa mic
sotti at mali.

Grimildr qvaþ:

25. „Gef ec þer, Gvðrøn!
gvll at þiggia,
fiolþ allz fiár
at þinn fæþer dæþan;
hringa ræða,
Hlaþvæs sali,
arsal allan
at iofur fallinn.

26. Hvnscar meyar,
þer er hlaþa spiolodom
oc gora gvll fagrt,
sva at þer gaman þicki;
ein scaltv raþa
æþi Bvðla
gvlli gæfgvð
oc gefin Atla.“

27. „Vilc eigi ec
meþ veri ganga
ne Brynhildar
broðvr eiga;
samir eigi mer

(I, 207), hvor det indledes med Ordene: sem (saa Hskr.) hér segir. — 1. i hórn R; i því horni Völs. — 5. langr i R skrevet læg; læg Völs., d. e. lagar. Jeg har sat Komma efter langr med Eg., som henviser til Fortællingen om Hadding hos Saxo Gr. (Müllers Udg. 8. 51), og Gíslir Brynjúlfason (Ant. Tskr. 1855 — 1857, S. 157). Udg. sætte ikke Komma efter langr, men efter Haddingia i L. 6; herfor taler Versemaalet. — 6. haddingia Völs.; hadingia R. — 8. dyra vistnok af dyr, et Dyr, og ikke af dyr, Dør.

23. Dette Vers anfæres ogsaa i Völs. (Fas. I, 207). — 2. bætl mórg i R. — 3. allz víþar R; allz vðar Völs. (ikke Alsvidar). — 4. akarn brvnnin, saa ændret efter Völs., der skriver akarn brunnin (ligesom i L. 7 sodiñ); akarniñ R (uden brvnnin); akarnin Eg. Låning. Den bestemte Form passer ikke her. — 5. v daggr R; i Völs. kan læses vm d. eller vind d. — 6. íþrar blotnar R; itrar blotna Völs. — 8. hon mangler i Völs.

24. Jfr. Völs.: Ok eptir þat, er vili

þeirra kom saman, gerðist fagnaðr mikill (Fas. I, 207). Disse Ord synes at være en Gjengivelse af de første vanskelige Linjer i V. 24. — 1. I R synes først at have været skrevet gleympi, men den sidste Bogstav synes at være ændret til v. Jeg formoder, at gleyma her, ligesom i Tróji. s. Cap. 34, betyder „holde sig lystig“. gleymdi K; gleymdum M. — 2. getiþ, saa R (er er, som oftere, lukket, saa den ligner o), ikke götiþ. — Jeg forklarer geta her „skaffe, tilveiebringe.“ — 2. hæfþo R. hæfþom K. M. — 3. æll R. öllum M. — 4. ior biyg R. ior forstaar jeg ikke. iorbbyg Eg.; orðum M. — 5. Efter qumo staar i R Punctum, derimod ikke efter sal. — 7. sialfa R. K. formoder sialf, men vistnok med urette, jefr. Sig. I, V. 5, L. 8. Efter sialfa er i R skrevet fiolþ, men dette er underprikket som urigtigt.

25. Overskriften Grimildr qvaþ mangler i R her og i V. 28. 30. 33. — 3. Jeg kan ikke sé, om Accenten i fiar tilhører i eller a i R. — 6. hlaþ vës R.

við son Bvðla
ett at a'ca
ne vna lifi."

Grimildr qvað:

28. „Hirþaþv haðldom
heiptir gjalda,
þviat ver hófom
valdit fyrri;
sua scaltv lata,
sem þeir lifi þaþir
Sigrþr oc Sigmundr,
ef þv sono fopir."

29. „Maca ec, Grímildr!
glæmi þella
ne uigrisins
vanir telia,
siz Sigrþar
sárla drvcco
hreggifr, hvinn
hiartbloþ saman."

Grimildr qvað:

30. „Þann hefi ec allra
ætgaðgastan
fylci fvndit
oc framarst necqvi;
hann scaltv eiga,
vaz þic aldr vípr,
verlæs vera,
nema þv vilir þenna."

31. „Hirþaþv bióþa
bálvafvillar

þrágiarnliga
þer kindir mer!
hann mvn Gvnnar
grandi beita
oc or Haugna
hiarta slita.
Muncaþ ec letta,
aþr lifshvatan
eggleics hvotuð
aldri nemic."

32. Gratandi Grímildr
greip vid ordi,
er bvrom sinom
bálva uetti
oc mægom sinom
meína stórra.

Grimildr qvað:

33. „Lond gef ec enn þer,
lyda sinni,
Uinbiorg, Ualbíorg,
ef þv uill þiggja;
eigdv vm aldr þat
oc uni, dottir!"

34. „Þann mvn ec kíosa
af konungom
oc þo af níþiom
næþig hafa;
verþr eigi mer
verr at ynþi
ne bál bróþra
at bvra scioli."

27, 6. són R. — 8. vna R.

28, 3. hófom R.

29, 7. „Forte oc hvinn, et coreus;
nihil tamen mutare volumus, nam alterum
potest esse figura Asyndeton" K.

30, 4. necqvi, saa R, ikke necqvi.
K. og Lining finde, at necqvi er for mat,
og ansæ det for urigtigt; K. formoder miclo
eller öllo. framarst er sikkert rigtigt. —
6. vípr, saa ændret med Uðgg.; vípar R.
— 7. verlæs, saa ændret; ver læs R.

31, 1. Hirþa þv her som to Ord i R.
— 5. Gvnnar, saa ændret; Gvnnhar R.

Vi tør neppe i denne Skrivemaade sé
en Bevarelse af den ældre Form. —
7. oc | oc or R. — 9. Muncaþ med stor
M og derforan Punctum i R. — 9. letta,
saa ændret med K. M.; letia R, d. e.
lettia; Skriveren har mulig først feilagtig
skrevet letia og siden villet rette dette til
letta. — 10. lifs hvatan R (sammenstyn-
get Tegn for an), ikke l. hvattan.

32, 1. grímildr R, ikke grimhildur.

33, 1. Lónd R. — 3. uin biorg R:
Vínbjörg Finn Magn. — 6. uni R.

35. Senn var a hesti
hverr drengr litinn,
enn úif ualnesc
hafit i vagna;
ver siað daga
svalt land ríðom,
enn apra siað
vunnir knípom,
enn ina þríðio siað
þvrt land stigom.

36. Þar hliðverþir
harar borgar
grind vpp lvoç,
apr i garþ ríðom.

37. Vacþi mic Atli,
enn ec vera þottvmz
fvll illz hvgar
at fröndr dæþa.

Atli qvaþ:

38. „Sva mic nyliga

nornir vekia:“
— uilsinnis spá
uildi at ec reþa —
„hvgða ec þic, Gvdrvn
Givca dottir!
lçblondnom hior
leggia mic i gognom.“

39. „Þat er fyr eldi,
er iarn dreyþma,
fyr dvl oc vil
drosar reiþi;
mvn ec þic við bolvi
brenna ganga,
licna oc læcna,
þot mer leiþr sér.“

Atli qvaþ:

40. „Hvgða ec her i tvni
teína fallna,
þa er ec vildigac
vaxna lata;

35, 1. hesti R, ikke hefci. — 2. hver R. — 5-10. *Völs.*: ok fóru svá fjóra daga á hestum, en aðra fjóra á skipum ok ena þriðju fjóra enn landveg, þartil er þeir kómu at einni hárrí höll (*Fas. I, 208*). fjóra gíver ikke *Stærim* i L. 5 og grunder sig derfor blot paa en *Afskriverfeil*. — 9. Enn með stor E og derforan *Punctum* i R, som altsaa begynder et nyt Vers med dette Ord.

36, 1. þar með liden þ og derforan ikke *Punctum* i R.

37. Med K. og *Lünig* tror jeg, at der ikke bør antages en *Lacune* mellem V. 36 og 37, men kun et Sprang i Fortællingen. Jfr. *Völs.*: ... hárrí höll; henni gekk þar i mót mikit fjölmenni, ok var þar búin ágætlig veizla, sem áðr höfðu orð i milli farit, ok fór hon fram með sæmd ok mikilli prýði. Ok at þessi veizlu drekkir Atli brúðlaup til Guðrúnar; en aldri gerði hugr hennar við honum hlæja, ok með litilli blíðu var þeirra samvista. — *Cap. 33*. Nú er þat sagt einhverja nótt, at Atli konungr vaknar ór svefni, mælti hann við Guðrúnu: „þat dreymdi mik“, segir

hann, „at þú legðir á mér sverði“ (*Fas. I, 208 f.*). — 1. Vacþi R, ikke Vakti.

38. *Overskriften* Atli qvaþ mangler i R. — 1. sva með liden s i R, der altsaa regner L. 1-4 med til frgd. Vers, saa og Rask K. — 3. 4. Disse to Linjer forstaa jeg som *Guðruns Ord* og forklarer med Prof. Keyser: „Han vilde, at jeg skyldte tyde det som en lykkelig Spaadom“; jefr. *Fas. II, 379* (*Hrósm. s. Gripsa*): Fleiri drauma dreymdi Blind, hverja hann sagði konungi, en konungr ræð þá alla sér i vil, en öngvan svá sem merking til höfðu. Finn Magn. (*Overs.*) og *Lünig* (som formoder valsinnis) forstaa L. 3 som *Atles Ord*; K. tager baade L. 3 og 4 som *Atles Ord*. — 3. uilsinnis R. — 5. Hvgða með stor H og derforan *Punctum* i R. som altsaa her begynder et nyt Vers.

39, 3. dvl R. — 7. Over q i læcna staaer Accent i R.

40. *Völs.*: enn dreymdi mik, sem hér væri vaxnir tveir reyrtæinar, ok vilda ek aldri skedja; síðan váru þeir rífnir upp með rótum ok roðnir í blóði ok bornir á bekkri ok boðnir mér at eta (*Fas. I,*

rífir með rótom,
rópnir í blopi,
bornir a becci,
bepit mic at tyggva.

41. Hugða ec mer af hendi
háva flivga
bráþala'sa
bálranna til;
hiorto hvga ec þeirra
uip hunang tvggjin,
sorgmops sefa,
sollin blopi.

42. Hvga ec mer af hendi
hvelpa losna,
glæms andvana
gylli baþir;
hold hvga ec þeirra

at hrqvm orpit,
næþigr ná
nyta ec scyldac."

43. „Þar mvno seggir
vm sefing dōma
oc hvitinga
hæfþi nēma;
þeir mvno feigir
fára náttu
fyr dag litlo,
drottom bergia."

Atli qvaþ:

44. „Lega ec siþan,
ne ec sofa uildac,
þrágiarn i kær;
þat man ec gorva."

209). — Overskriften Atli qvaþ mangler i R.

41. Völs.: enn dreyndi mik, at haukar tveir flygi mér af hendi, ok væri bráðalausir, ok fóru til heljar; þótti mér þeirra hjörtum við hunang blandit, ok þóttumst ek eta (Fas. I, 209). — 2. flivga, saa ændret; flvga R, ikke flúga.

42. Völs.: siðan þótti mér, sem hvelpar fagrir lægi fyrir mér, ok gullu við hátt, ok át ek hræ þeirra at mínum ávilja" (Fas. I, 209). — 4. gylli i R skrevet gyllii. — 7. næþigr, saa ændret; nvþi gra R; næþigr á Rask; næþigra K. M.

43. Völs.: Guðrún segir: „Eigi eru draumar góðir, en eptir munu ganga; synir þínir munu vera feigir, ok margir hlutir þungir munu oss at hendi koma" (Fas. I, 209). Dette er en mindre rigtig Gjengivelse. — 2. sefing (d. e. sefing, Slagting), saa ændret; seging R og K. M. Rask

formoder sæfaung, Svend Grundtvig en Afledning af søa. — 6. Rask sætter Komma efter náttu og ikke efter litlo. — 8. drottom bergia maa vel, hvis Teksten er rigtig, forklares: for Mændene til at smage paa. drott vm b. Rask K.

44. Völs.: „þat dreyndi mik enn", segir hann, „at ek lægi i kór (Hækr. har kavr, ikke baði), ok væri ráðinn bani minn" (Fas. I, 209). Herefter fortsætter Völs.: Nú liðr þetta, ok er þeirra samvista fálíg. Lüning mener, at Slutningen af Digtet, maaske og Begyndelsen af Strophen, mangler; men Forf. af Völs. har ialfald ikke kjendt mere end vi. — Overskriften Atli qvaþ mangler i R. — 1. Lega R, d. e. Lega. — 3. ikávr R. — 3-4. Möb. skriver:

þrágiarn i kór....

þat man ek görva.

— 4. man ec gorva R, ikke mvn ek giörva.

G U Ð R Ú N A R K V I Ð A

hin þridja.

Herkia het ambott Atla, hon hafði
verip frilla hans; hon sagði Atla,
at hon hefði seð Þioþrec oc Gvdr-
vno bæði saman; Atli var þa
5 allokátr. Þa qvad Gvdrvn:

1. „Hvat er þer, Atli!
g, Bvdla sonr!
hrygt i hv?
hvi hlér þv eva?
hitt mundi qþra
iorlom þiccia,
at víþ menn mæltir
oc mic seir.“

Atli qvaþ:

2. „Tregr mic þat, Gvdrvn
Givca dottir!
mer i hóllo
Herkia sagði,
at þit Þioþrecr

vndir þaki svæfit
oc lettliga
lini verþit.“

Gvdrvn qvaþ:

3. „Þer mvn ec allz þess
eiþa vinna
at inom hvita
helga steini,
at ec víþ † Þioþmar
þatki attac,
er vorþr ne verr
vinna knatti.

4. Nema ec halsaða
heria stilli,
iofur oneisinn,
eino sinni;
aðrar váro
ocrar spekiar,

Dette Digt findes kun i R; det er ikke benyttet i Völs.

R har Overskriften qvida G. umiddelbart foran V. 1. — Foran Herkia er i **R** med rødt skrevet cap. (d. e. capitulum). Herkia begynder ikke ny Linje, og H i dette Ord er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige store Begyndelsesbogstaver. Derimod er H i Hvat (V. 1, L. 1) rød og meget stor. — 2. Over første a i atla staar i **R** en Krøl, som synes betydningsløs.

1, 3. hrygt, saaledes ændret; er þer hrygt **R** og Udgg. — 4. hlér þv eva; saa rettet med Udgg.; þv hlér þv eva **R** (ikke þú hlér eva).

2. Overskriften ved dette og de flgd.

Vers mangler i R. — 3. mer R og Udgg. Kanske er mer? — 7. lett liga R.

3, 1. ec eeki allz **R**. — 5. þioþmar **R**; maa være Feil for þioþrec (saaledes Rask) eller, mindre sandsynlig, for þioþmars son. — 7. vorþr **R**. Rask bemærker: vorþr synes at være Benævnelse paa en Kvinde, se Völuspá II, V. 34, L. 7 og Lokas. V. 33. Men det maatte hede vorþ (i Völuspá anf. St. er vá det rette), og Betydningen „Kvinde“ passer her ikke paa Grund af né.

4, 1. halsaða **R**, ikke hallaði. — 3. oneisinn **R** og Udgg. Kanske oneisn? — 6. ocrar, saa ændret; erar **R**. — spekiar **R**; men Prikken over k er maaske betydningsløs.

er víþ hormvg tvā
hnigom at rónom.

5. Her com Þioþrekr
meþ þria tego,
lifa þeir ne einir
þriggia tega manna.
Hrincto mic at brøðrom
oc at brynioþom,
hrincto mic at ollom
hofuþniþiom.

6. Sentv at Saxa
svanmanna gram!
hann kann helga
hver vellanda.“

7. Siav hvndroþ manna
i sal gengo,
aþr kvæn konungs
i ketil tōki.

Gvðrvn qvaþ:

8. „Kemra nv Gvnnarr,
calliga ec Hægna,
secka ec siþan
svasa brøþr;
sverþi munda Hægni
slices harms reka,

nv verþ ec sialf fyr mic
synia lyta.“

9. Brá hon til botz
biortom lófa
oc hon vp vm toc
iarnasteina:
„Se nv, seggir!
sycn em ec orþin
heilagliga,
hve siá hverr velli.“

10. Hló þa Atla
hvgr i bríosti,
er hann heilar sa
hendr Gvðrvnar:
„Nv scal Herkia
til hvers ganga,
sv er Gvðrvno
grandi uenti.“

11. Sa-at maþr armlict,
hverr er þat sa-at,
hve þar a Herkio
hendr sviþnoþo;
leiddo þa meý
i myri fólá.
Sva þa Gvðrvn
sinna harma.

5, 2. þria tego skrevet xxx. i R. —
4. þriggiatego R som ét Ord (ikke þriggia
tugo). manna burde kanske stryges. —
5. hrincto, saa R her og i L. 7, ikke
hriucto. — Svend Grundtrig formoder,
at dette Ord her er en Forvanskning af
en anden Verbalform, som har havt Be-
tydningen „du blottede“ (mig for mine
Brødre). — 7. mic at ollom R, ikke mic
ollom. — 8. hofuþniþiom, saa ændret;
ahofuþ niþiom R.

7, 1. Siav i R skrevet vii. (derforan
Punctum). R betegner altsaa ikke, at et
nyt Vers begynder her, og K. Rask for-
binde dette Vers med det frgd.

9, 6. orþin R, ikke ordinn.

10, 4. hendr, saa R her og 11, 4; ikke
hendor.

11, 1. Sa at R. — 1. armlict R, ikke
armiþi. — 2. sa át R. — 7. Denne
Linje er vanskelig. þa kan umulig være
Præteritum af þegja, som Eg. vil. I K.
formodes, at bót eller bōtr er faldet bort
efter Gvðrvn, men herimod taler Verse-
maalet. Rask læser efter Papirafskrr.:
Sva rac þa Gvðrvn; men þa var da bedre
borte, jeþr. Þrymskv. 32, 9. Man bliver
vel nødt til at antage, at þiggja her
har prægnant Betydning „faa Bod“.

O D D R Ú N A R G R Á T R.

Heiþreir het konungr, dottir
hans het Borgny. Vilmundr het
sa, er var friþill hennar. Hon
matti eigi fœða born, æfr til com
⁵ Oddrvn Atla systir; hon hafði
verit vinnvsta Gvnnars Givca-
sonar. Vm þessa sægo er her
quæþit:

1. Heyrþa ec segia
i sægom fornóm,
hve mér vm kom
til Mornalanþ;
engi matti
fyr iorþ ofan
Heiþreos dottir
hialpir vinna.

2. Þat fra Oddrvn
Atla systir,
at sv mér hafði

miclar sóttir;
brá hon af stalli
stjornbitloþom
oc a svartan
sæþvl of lagdi.

3. Let hon mar fara
moldueg slettan,
vnz at hári com
hæll standandi;
svipti hon sæþli
af svongom ió,
oc hon inn vm gecc
endlangan sal,
oc hon þat orða
allz fyrst vm quæþ:

4. „Hvat er frægst
a foldo,
eþa hvat er hléz
Hvnananz?“

*Dette Digt findes kun i R; Forf. af
Völs. røber intet Kjendskab dertil.*

*Overskriften Oddrúnargrátr, som med
Udgg. og Papirafskriv. er indsat efter
Kvædets sidste Linje, findes ikke i R,
som derimod med rødt har foran den
prosaiske Indledning fra borgnyio (ikke
borgnyo) oc oddrvno.*

1. Heiþreir, saa ændret; Heiþreir R
(H stor og med grønlig Farve). — k'. d. e.
konungr er skrevet til over Linjen i R
og Hage sat nede i Linjen mellem h. og d.,
hvor det skal indsættes. — 4. eigi R,
ikke eiga. — born R.

1, 1. H i Heyrþa (ikke Heyrda) er

*meget stor og rødfarvet i R — 2 sægom
R, ikke saugo.*

3, 3. hári R, ikke hárrí. — 5-8. R
har L. 7. 8 foran L. 5. 6 og Oc i L. 7
med stor O og derforan Punctum.

4, 2. a foldo R og Udgg. Men dette synes
at være ufuldstændigt baade fra Menings
og Metrets Side. Neppes foldo á; men kanske
her a foldo, som Rask læser. — 3. hléz,
saa R, ikke hlæg (og ingenlunde Alex);
forklares almindelig som hlæst af hlær
(tepidus); men dettes Betydning passer
ikke godt. Grimm (Gött. gel. Anz. 1820
St. 41) jeft. got. hlaz hlarpós, ἄλυπος,
compar. hlazozo; men herimod synes For-

Ambott qvaþ:

„Her liggj Borgny
of borin verkiom,
vina þin, Oddrvn!
vittv, ef þv hialpír.“

Oddrvn qvaþ:

5. „Hverr hefir visir
vammv vm leitað,
hvi ero Borgnyiar
braþar sóttir?“

Ambott qvaþ:

6. „Vilmvndr heitir
vinr hævestalda,
hann varþi mey
varmri blgio
fimm vetr alla,
sva hon sinn fædvur leyndi.“

7. Þer hycc melta
þvigít fleira,
gecc mild fyr kne
meyio at sitia;
riett gól Oddrvn,
rammt gól Oddrvn
bitra galdra
at Borgnyio.

8. Knatti mjer oc mægr
moldveg sporna,
born þæ in bliþo
viþ bana Hævna;

þat nam at mæla
mjer fiorsivka,
sva at hon ecci qvaþ
orþ iþ fyrra:

9. „Sva hialpi þer
hollar vettir,
Frigg oc Freyia
oc fleiri goð,
sem þv feldir mer
fár af hondom!“

Oddrvn qvaþ:

10. „Hnecaþ ec af þvi
tið hialpar þer,
at þv verir þess
[verþ] aldregi;
het ec oc efndac,
er ec hinig melta,
at ec hvivetna
hialpa scyldac,
þa er æþlingar
arfi scripto.“

Borgny qvaþ:

11. Qr ertv, Oddrvn!
oc ørvita,
er þv mer af fari
flest orþ of qvaþ;
enn ec fylgdac þer
a fiorgynio,

men at stride. F. Magnusen formoder lidet rimelig hlægst. Kanske helst. — 5. Overskriften Ambott qvaþ mangler i R. Ogsaa Rasmann (D. Hieldens. I, 287) mener, at sidste Halvdel af V. 4 og V. 6 siges af en af de tilstedeværende Kvinder. K., Finn Magn., Simrock og Möb. lægge 4, 5-8 og V. 6 i Borgnys Mund, men herimod strider navnlig 8, 5-8. — her med liden h og derforan Punctum i R.

5. Overskriften Oddrvn qvaþ mangler i R. — 1. Hverr R, ikke Hver. — 1. v. i R. Jeg formoder vif. — 2. vams R.

6. Overskriften Ambott qvaþ mangler i R. — 1. heitir skrevet h. i R. — 6. svæ. Efter 14, 8 skulde man vente svæ at, som Rask læser.

7, 2. fleira R, ikke fleyra. — 6. rammt R, ikke ramt.

8, 1. mægr R, ikke mangr.

10. Overskriften Oddrvn qvaþ mangler i R. — 4. verþ mangler i R. — 6. melta skrevet mla i R. — 9-10. Disse Linjer, hvormed jevfr. to Verslinjer i Herv. s. (Fas. I, 495), ere mig her usforstaaelige. Skulde de danne Slutningen af et forresten tabt Vers??

11-16 saaledes ordnede med Udgg. — I R staa V. 13. 14. 15 og anden Halvdel af 16 foran V. 11. 12.

11. Overskriften Borgny qvaþ mangler i R. — 6. æfiorgýnio R. —

sem við broðrom tveim
of bornar værim.“

Oddrvn qvaþ:

12. „Man ec, hvat þv
meltir enn vm aptan,
þa er ec Gvnnari
gerþag drecco;
slics dōmi quaðattv
siþan mundo
meyio verþa
nema mer einni.“

13. Þa nam at setiaz
sorgmód kona,
at telia bøl
af trega stórvn:

14. „Var ec vp alin

i iofra sal
— flestr fagnapi —
at fira rápi;

vnþa ec aldri
oc eign fæþvr
fimm vetr eina,
sva at minn faþir lifði.

15. Þat nam at mæla
mal iþ efsta
sia moþr konvng,
adr hann sylti:
mic baþ hann geða
gulli ræþo
oc svþr gefa
syni Grímildar.

16. Enn hann Brynhildi

8. bornar, saa rettet med Udgg.; borin R

12. Overskriften Oddrvn qvaþ mangler i R. — 1. Mán R. — 1-2. K. foreslaar med Sandsynlighed: Man ec enn, | hvat þv meltir vm aptan.

14, 1. var med liden v i R, der altsaa regner L. 1—4 med til frgd. V., saa og K. — 5. Vnþa med stor V og derforan Punctum i R; ligesaa begynder K. og Rask her et nyt Vers, som ender med sylti.

15, 1. þat med liden þ og derforan ikke Punctum i R. — 5. Mic med stor M og derforan Punctum i R. Ogsaa Udgg. begynde hermed et nyt Vers, som de lade slutte med miotvðr spillti (16, 8).

16, 1-4. Disse Linjer følge i R og Udgg. umiddelbart efter 20, 4 og ere indsatte her efter Conjectur. De kunne umulig have sin rette Plads der, hvor de staa i R; i V. 19 har Oddrun nævnt, at Brynhild dræbte sig selv. Naar nu V. 20 begynder Enn ec Gvnnari gæte at vna o. s. v., saa maa vi vente her at faa høre om noget, som foregik efter Brynhilds Død; det vilde være høist besynderligt, om Fortællingen uden nogen- somhelst nærmere Antydning her skulde vende tilbage til Begivenheder, som foregik, medens Brynhild endnu levede; i V. 21 er igjen Tale om Tildragelser efter Brynhilds Død. Hertil kommer,

at den døende Brynhild selv i Sig. Fáfn. III, 58 taler om Oddruns og Gunnars Kjærlighed som noget tilkommende og det, vel at mærke, i samme Ordtag som her i Oddr.: hon mun þer vna sem ec scyldac. Afgielsen mellem Verset i Oddr., som Hskrr. og Udgg. have det, og andre Kvæder i Fremstillingen af Forholdet mellem Gunnar og Brynhild er ogsaa altfor paafaldende: i Oddr. skal Gunnar, for at blive Brynhild kvit, bede hende at blive Valkyrje igjen (dette „igjen“ er saa væsentligt, at det maatte have været sat udtrykkelig) og drage bort i Kamp, og i Sig. Fáfn. III, 15 siger han, at han heller vil dø, end opgive hende. Flere Besynderligheder ved Teksten i R og Udgg. kunde paapeges, men det søgte vil, haaber jeg, være nok til at retfærdiggjøre min Paastand, at R har de omhandlede 4 Verslinjer paa urette Sted. Man kunde være i Tvil, om de burde indsættes foran eller efter qvaþa hann ina oþræ alna myndo mey i heimi, nema miotvðr spillti; jeg har foretrukket det første, saa at de nysanførte fire Linjer (qvaþa — spillti) komme til at gjælde Brynhild, ikke Oddrun, fordi, saavidt jeg skjønner, qvaþa hann ina oþræ alna myndo mey i heimi i Oddruns Mund passe bedre om den storsindede og nænkundige Brynhild end om hende selv, og

bað hialm geta,
hana qvað hann oscmey
verða scyldo;
qvaða hann ina oþræ
alna myndo
mey í heimi,
nema miotvör spillti.

17. Brynhildr í býri
borða racþi,
haffi hon lyði
oc lond vm sic;
iorþ dvsapi
oc vphiminn,
þa er bani Fafniss
borg vm þatti.

18. Þa var vig uegit
volso sverþi
oc borg brotin,

sv er Brynhildr atti;
vara langt af því,
heldr válitid,
vnz þer vglar
vissi allar.

19. Þess let hon harðar
hefndir verða,
sva at ver æll hofom
ernar rárnir;
þat mvn a hvalða
hvert land fara,
er hon let sveltaz
at Sigvørþi.

20. Enn ec Gvnnari
gate at vnna
bæga deili,
sem Brynhildr scyldi.

21. Bvðo þeir árla

fordi nema miotvör spillti, sagt om Brynhild, faar et fyldigere Indhold (Jvfr. Sig. Fáfn. III, V. 11, L. 3). — 1. enn med liden e og derforan Punctum i R — 3-4. oscmey danner Stavrim med verða, og man maa derfor enten udtale voscmeý eller, rimeligere, v i verða som Vokal. — 5. qvaða følger i R umiddelbart efter æyni grimildar (uden Punctum imellem).

ina
— 5. iþ oþræ R; først er skrevet iþ, men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt, og over Linjen er skrevet ina (ikke ino). — 7. myndo R, ikke neyndo. — 8. Efter spillti. følger i R, som ovenfor sagt V. 11 (Or ertv — vgrim). 12 (Man ec — mer einni) og først derpaa 17 (Brynhildr — vm þatti).

17, 4. lönd R. — 6. vp him R. — 8. þatti, saa R og Udg. Det skrives næiagtig þatti = got. þahta, nht. dachte, som mátt = got. mahts, nht. macht, og er dannet af þekkja, som þótti af þykkja. Denne Form forekommer ogsaa i SnE. I, 280 (Þjóðólfr Hvinverski i Haustlöng):

Mjök frá ek móti hrökkva
myrk hreins baka reinar,
þa er vlgigan, vögna
vätt, sinn bana þátti.

vätt (= vætt, jvfr. átt = ætt) og þátti

maa her optages efter Cod. Worm.; varr og þarri i Cod. reg. er Skrivefeil. — Gudbrandr Vigfússon meddeler mig endnu to Eksempler: Geisli V. 48 efter Abbed Bergs Hskr. i kgl. Bibl. i Stockholm:

þátti siun á sléttu
seimþiggjandi liggja
grundu gyldis kindar
gömsparra sér fjarri.

Her er den lange Vokal á sikret ved Rimet; den daarlige Afskrift i Flatøbogen har: Nytr gat sed. Endelig Fms. V, 228:

þóttuð mér, er ek þátta,
þorkels liðar dvelja,
sást eigi þeir sverða
söng, í fólk at ganga.

Flatøb. skriver her þaatta.

18, 6. válitid Eg. Lünning og Möb.; vá litid som to Ord R og K. Rask M.

20, 4. Herefter følger 16, 1-4 i R: ... sem brynñ. scyldi. enn hann brynñ. bað hialm geta hana qvað hann osc meý verða scyldo. Bvðo þeir árla o. s. v. — Jeg har ikke været at ordne V. 20—24 paa Afg. Maade: 1. Enn ec Gvnnari — bętr osmár. 2. Barþ hann enn — megi Givea. 3. Þeygi víþ máttom — orðit bęþi. 4. Enn mic Atli — mvnvþ deilir.

21, 1. árla R og K. M. Rask optager herfor Atla, hvilket vel er det rette, men

bæga ræða
oc bróðr minom
bætr osmár;
bæð hann enn við mer
bv *fimtán*,
hlífarm Grana,
ef hann hafa vildi.

22. Enn Atli quaz
eigi vilia
mýnd aldregi
at megi Gíva;
þeygi víð máttom
víð mýnom vinna,
nema ec helt hæfði
víð hringbrota.

23. Mæltu margir
minir niðiar,
quopvz oer hafa
orðit bæði;
enn mic Atli quaz
eigi myndu
lyti ræða
ne læst gora.

24. Enn slícs scyli
synia aldri
maðr fyr annan,
þar er mýnvíð deilir.

25. Sendi Atli
áro sína
vm mýrcvan víð
mín at freista;
oc þeir quomo þar,
er þeir coma ne scyldoð,
þa er breiddo víð
bleio eina.

26. Bvðo víð þegnom
bæga ræða,
at þeir eigi
til Atla segði;
enn þeir hvatliga
heim scvndoðo
oc óliga
Atla sægðo.

27. Enn þeir Gvðrvno
gorla leyndo því,
at hon heldr vita
halfo scyldi.

28. Hlymr var at heyra
hofgvllinna,
þa er i garð ríðo
Gíva arfar;
þeir or Hagna
hiarta scaro,
enn i ormgarð
annan lægðo.

29. Var ec enn farin
eino sinni
til Geirmundar
gorva dryckio;
nam horscr konungr
hærho sveigia,
þviat hann hvægi mic
til hialpar ser
kynricr konungr
of koma mýndo.

30. Nam ec at heyra
or Hlæsseyio,
hve þar af stríðom
strengir gvllu;
bað ec ambáttir

da þær vel ogsaa oc foran bróðr strygis.

22, 2. Der er dem, som har formodet, at eigi burde ændres til eiga; men dette er unødvendigt, jefr. 10, 4.

23, 3. quopvz R, ikke quápvz.

24. M. forbinder dette Vers til et med det frgd.

25, 4. meýiar mín R; meýiar er underprikket som urigtigt. — 5. quomo R, ikke quámo.

26, 5-8. enn þeir hvatliga heim scvndoðo oc óliga Atla sægðo, saa ændret; enn þeir óliga atla sægðo oc hvatliga heim scvndoðo (sic) R, hvilken Orden Udg. beholde.

27, 2. 3. því | at, saa M.; at er her pron. rel. (good): þviat som et Ord R. þviat (namque) K.; þóat Rask.

30, 4. Oer v i gvllu staar i R en Hage, som synes betydningsløs.

bvna^r verða,
vilda ec fylcis
fiorvi biarga.

31. Létom flíota
far svnd yfir,
vnz ec alla sac
Atla garða.

32. Þa com in arma
ut scegvandi
moþir Atla,
hon scyli morna!
oc Gvnnari
gróf til hiarta,
sva at ec mattigac
moþrom biarga.

33. Opt vndromc þat,

hvi ec eptir mác,
linnvengiss bil!
lifi halda;
er ec ognhvotom
vna þottvmz
sverða deili,
sem sialfri mér.

34. Sattv oc hlyddir,
meþan ec sagþac þer
morg ill vm scap
min oc þeirra;
maþr hverr lifir
at mvnom sinom.“
Nv er vm genginn
gratr Oddrvnar.

31, 1. létom med liden 1 og derforan
ikke *Punctum* i R. — 2. far svnd yfir,
saa ændret med Rask; far lynd yfir R
og K. („praeter silvam“) M.; farlund
(= farlönd) yfir Eg.

32, 3. Atla K. M.; atla (*serpentum*)

Eg.; allra Rask. — 5. Oc med stor O og
derforan *Punctum* i R.

33, 3. linnvengiss, saa ændret med
Udgg.; lin vengi R. Jfr. Ísl. zs. I, 308,
hvor Udtrykket linnvengis bil er sikret
derved, at linn danner *Helrim* med minni.
— 5. ogn hvótom R.

A T L A K V I Ð A

H I N G R Æ N L E N Z K A.

D a ð i A t l a.

Gvðrón Gívea dottir hefndi bróðra sinna sva sem frógt er orðit. Hon drap fyrst sono Atla, enn eptir drap hon Atla oc brendi
5 hǫllina oc hirdina alla. Vm þetta er sia qvída ort:

1. Atli sendi
ár til Gvnnars
kvnnan segg at ríða,
Knefrvdr var sa heitinn;
at gærþom com hann Gívea
oc at Gvnnars hǫllo,
beckiom aringreypom
oc at biori svásom.

2. Drvcko þar dróttmegir
— enn dyliendr þægðo —
vin i ualhǫllo,
reiði saz þeir Hvína;
kallaði þa Knefræðr

kaldri ræddo,
seggr inn svdræni
— sat hann a becc ham —:

3. „Atli mic hingat sendi
ríða qrindi
mar inom melgreypa
Myrcvið inn okvnnna,
at biþia yðr, Gvnnarr!
at iþ a beck kómit
með hialmom aringreypom
at sokia heim Atla.

4. Scioldo knegoð þar velia
oc scafna asca,
hialma gvllroþna
oc Hvna mengi,
silfrgylt sæþvilkleþi,
serki valraþa
dafar darraþar,
dravsla melgreypa.

Dette Diget findes kun i R; det er benyttet af Forf. af Völs.

Overskriften atla qviða (ikke blot qviða) in grænlenzka er i R skreven med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1; den er nu meget afbleget og vanskelig at læse, men dog sikker. Overskriften dæði atla foran den prosaiske Indledning ogsaa med rødt Blæk i R. Rask giver efter Papirafskr. Digtet Titelen: Godrúnar-hefna.

1. G i Gvðrón stor og rød i R. Ligesaa A i Atli I, 1. — 4. eptir, saa R; ikke eptir þat, hvilket K. Rask og M. her have optaget.

1, 4. Knefrvdr; ellers Knefræðr, se 2, 5 og S. 264 a. — 7. aringreypom R, ikke aringreipom.

2, 4. reiði maa udtales vreiði — 7. seggr inn R, ikke segrinn.

3. Jfr. Völs.: Atli konungr sendir mik hingat ok vildi, at þit sættid (søktid Hskr.) hann heim með miklum sóma (Fas. I, 210). — 3. mar inom R; kunde ogsaa skrives marinom i Lighed med marina melgreypo 13, 3. — 6. kómit, saa R; komit K. Rask og M. — 7. arin greypom R. — 8. sokia i R skrevet sokia.

4. 5. Jfr. Völs.: ok þægð afhonum mikinn sóma, hjálma ok skjöldu, sverð ok brýnjur, gull ok góð klæði, herlið ok hesta ok mikit lén, ok ykk læzt hann best unna slæts ríkis (Fas. I, 210).

4, 5. silfr gylt som to Ord R. — 6. valraþa, saa ændret med Rask og M.; val | røþa R. — 7. darraþar, saa K.

5. Væll lez ycr oc munda gefa
vidrar Gnitaheiðar,
af geiri giallanda
oc af gyltom stofnom,
stórar meifmar
oc staði Danpar,
hris þat íþ mōra,
er meðr Myrcviþ calla.“

6. Hæfþi vatt þa Gvnnarr
oc Hægna til sagði:
„Hvat reðr þv ocr, seggr inn þri!
allz við slict heyrom?
gvll vissa ec ecki
a Gnitaheiði,
þat er við gttima
annat slict.“

7. Siár eigo víþ salhús
sverþa fvll,

hverio ero þeirra
hiolt or gvlli;
minn veit ec mar beztan,
enn mōki hvassastan,
boga becc sēma,
enn brynior or gvlli,
hialm oc sciold hvitastan
kominn or hæll Kiars;
einn er minn betri
enn se allra Hýna.“

Hægni qvaþ:

8. „Hvat hyggv þv brvþi bendo,
þa er hon ocr bægv sendi
varinn vápom heiþingia?
hygg ec at hon vornvþ byði;
hár fann ec heiþingia
riþit i hring ræþom,

Rask og M.; danap' R, d. e. darraþr.
Eg. forklarar „Valkyrjens (snarere da:
Odins; Darraðar af Dörruðr, m.) Stænger“,
d. e. Spyð. Men se 14, 9.

5, 1. Væll, saa R og Udgg.; jeg for-
moder Gvll, hvorved vi faa to Rimstave
i første Linje. Jfr. 6, 5: gvll vissa ec ecki
a Gnitaheiði. — 1. 7, d. e. oc, tilskrevet over
Linjen i R, og Streg sat mellem ycr og
mundo (ikke niundo), hvor det skal indfø-
res. — 6. danpar R, ikke daupar. — 8.
er | er meðr R.

6. Jfr. Völs.: þá brá Gunnarr höfði
ok mælti til Högna: „Hvat skulum vit af
þessu boði þiggja? hann býðr okkr at
þiggja mikit ríki, en enga konunga veit
ek jafnmikit gull eiga, sem okkr, þviat
vit höfum þat gull alt, er á Gnitaheiði lá
(Fas. I, 210).

6, 3. þri her og 12, 5 forklares i K.
„unge“, af et Adj. örr eller ort, ung;
men et saadant Adj. findes ikke; Compar.
æri (ærri), yngre, synes ikke at passe her.
M. skriver æri, hvilket Lüning oversætter
„væske“; men ærr betyder kun: gal, ra-
sende. Jeg forstaaer med Eg. þri som öri =
örvi, ligesom viðsmjöri findes forviðsmjöri.

7. Jfr. Völs.: ok eigum vit stórar skemm-
ur fullar af gulli ok inum bestum högg-

vápnum ok allskonar herklæðum; veit ek
minn hestinn beztan ok sverðit hvassast,
gullit ágætast“ (Fas. I, 210 f.).

7, 3. io i hverio er skrevet til over
Linjen i R og Mærke sat efter hver,
hvor det skal indføres. — 9. Hialm med
stor H og derforan Functum i R. —
— 10. komi R. — 11. betri R, ikke
betra.

8. Jfr. Völs.: Högni svarar: „Undrumst
ek boð hans, þviat þat hefir hann sjaldan
gert, ok úráðligt mun vera at fara á hans
fund, ok þat undrumst ek, er ek sá ger-
simar þær, er Atli sendi okkr, at ek sá
vargshári knýtt i einn gullhring, ok má
vera, at Guðránu þikki hann úlfshug við
okkr hafa, ok vili hon eigi, at vit farim“
(Fas. I, 211) — Overskriften Hægni
qvaþ mangler i R; tilføiet efter Völs. i
Overensstemmelse med Ordningen hos M.;
derimod lader K. Hognes Ord først be-
gynde i L. 4. — 1. bendo R; infin. praeter.
(Möbius). benda Rask, K. M. I nærvæ-
rende Samling af Kvæder findes ogsaa (for-
uden de i Prosa almindelig brugelige) andre
Former af Præt. Inf.: mæltu (Oddr. 7: þer
hyce mæltu þvigit fleira) og skiptu (Atlam.
37: þa hygg ec skarp skiptu); disse Former
mangle hos Lund, Ordfeiningsl. S. 386.

ylfscr er vegr occarr
at rípa orindi.

9. Niðiar hvotto Gvnnar
ne náongr annarr,
rynendr ne rapendr
ne þeir er ríkir váro;
kvaddi þa Gvnnarr,
sem konungr scyldi,
mærr i miðpranni
af móði storvm:

10. „Ristv nv, Fiornir!
lattv a flet vaða
greppa gvllscalir
með gvmna hondom!

11. Vlfr mvn raða
arfi Nifvnga,
gamlar granverþir,
ef Gvnnars missir,

birnir blacfíallar
bíta þref tannom,
gamna greystopi,
ef Gvnnarr ne kómrað.“

12. Leiddo landrægni
lýðar oneísir,
gratendr gvnnhvata
or garði hvína;
þa qvað þat inn ǫri
erfivorþr Hagna:
„Heilir farit nv oc horscir,
hvars ycr hvgr teygir!“

13. Fætóm leto fröcnir
vm fioll at þyria
marina melgreypo
Myrcvið inn okvna;
hrístiz æll Hvnmærc
þar er harþmögir fóro,

— 7. ylfscr, saa ændret efter Eg. og Möb.; ylfstr R og Rask K. M. Jofr. Hdv. 41, 5 erost i R for erosc.

9, 1. I R er først skrevet Niðiarði, men gi er udraderet, altsaa Niðiar. — 1. hvóttó R. Eg. formoder hvotto-a eller hvottoþ, men uden Grund. Se Anm. til Sig. Fáfn. I, 25, 5. — 3. rynendr R — 5. kvaddi, saa R og Udg. Jeg formoder kallaði, jofr. 2, 5. — 7. mærr R, ikke mærr.

10. Jfr. Völs.: Síðan mælti Gunnarr við þann mann, er Fjörnir hét: „Statt upp! ok gef oss at drekka af stórum kerum gott vín, þviat vera má, at sjá sé vár in síðarsta veizla (Fas. I, 214). — 1. nv R, ikke þú.

11. Jfr. Völs.: ok nú mun enn gamli úlfrinn komast at gullinu, ef vér deyjum, ok sá (svá?) björninn mun eigi spara at bíta sínum vígtönnum“ (Fas. I, 214). — 2. árfi R. — 3. gamlar granverþir, saa R. K. oversætter: O senes barba honesti! Eg.: accipitres, pinnuum custodes. Jeg forstaar efter Völs. Udtrykket om „de gamle graa“ Ulve: gamlar er, hvis Læsemaaden er rigtig, Flertal af et Subst. gamli (jofr. blacfíallar); i granverþir ságer jeg Adj. gránn, men verþir forstaar jeg ikke. Kanske granverþir (gránvæddir)? — 4. I R er først skrevet missi, men den sidste i er

underprikket som urigtig og over er skrevet et ikke tydeligt Tegn, hvilket jeg antager for Forkortningstegnet for ix, altsaa: missir. missi K. M. — 6. þref tannom R og Udg.; þrefatannom (= þríf.) Eg. — 8. gvnarr ne kómrað, saa R, ikke: gvnarr kómrað.

12. Jfr. Völs.: Síðan leiddi liðit þá út með gráti. Son Högna mælti: „farið vel ok hafið góðan (saa først skrevet i Hkr., men Skriveren synes at have villet rette det til ok með góðum) tíma!“ (Fas. I, 214). — 4. Jeg forstaar hvína (efter Forslag i Anm. i K.) som Appellativ; jofr. Völund. 22. 30. 32; Guðr. hv. 12; dertil henfører jeg gvnnhvata som Acc. pl. af gunnhvatr. Húna Udg., hvilket Finn Magn. forstaar som Acc. pl. (om Knevrud og hans Følge), Andre som Gen. pl. Lúning antager her en Skrivefeil. — 8. hvars R og Udg. Man skulde vente hverz (= hvert er).

13, 1. Fætóm R (d. e. Fetóm). Fótóm Eitm. — 1. leto, saa ændret; letó R. — 2. at stryges af Eitm. Men jofr. Sn E. II, 4, var. 1: láta fróðir klerkar hverjar bæk, sem þeir finna, at snara til þeirrar þjóðar tungu (Eg. lex. pöet. 27 a). — 3. marina, saa R og Udg. Oprindeligt vel mara ina, jofr. 3, 3. — 3. mel greypo R, ikke melgreipo. — 5. hín márc R.

rako þeir vannstyggva
vollo algröna.

14. Land sa þeir Atla
oc lípscialfar diþva,
Bicca greppar standa
a borg inni há,
sal vm svörþiöþom
sleginn sessmeiþom,
bvndnom rændom,
bleicom scioldom,
dafa darraþar;
enn þar dracc Atli
vin i valhællo,
verþir sato víti
at varþa þeim Gvnnari,
ef þeir her vitia qvömi

meþ geiri giallanda
at vekia gram hildi.

15. Systir fann þeirra snemst,
at þeir i sal qvomo
broþr hennar baþir,
biori var hon litt drvckin:
„Rapiinn ertv nv, Gvnnarr!
hvat mvntv, ricr, vinna
viþ Hvna harmbræðdom?
hæll gacc þv or snemma!

16. Betr hefþir þv, broþir!
at þv i brynio forir,
sem hialmom aringreypom
at sia heim Atla,
setir þv i sæþlom
solheiþa daga,
nái næþfælva

— 7. rako þer her udtales vráko. — 7. vann styggva R, d. e. vandstyggva (om Hestene).

14. Jfr. Völs.: nú sjá þeir konungs-
bæinn (saa Hskr.; ikke k-sherinn. De
anferte Ord ere nærmest en Omskrivning
af Atlam. 39, 3-4: þó sa þeir standa,
er Bvþli átti); þangat heyra þeir mikinn
gný ok rápnabrak ok sjá þar mannfjölda
ok viðrbúnað, er þeir höfðu, ok öll borg-
arhlíð voru full af mönnum (Fas. I, 215). —
2. lípscialgar R; den anden a er under-
prikket som urigtig. — 2. diþva R; Gen.
pl.; þer vistnok ikke forandres til diþvar.

— 3. greppar standa R. Lüning for-
moder (efter Antydning i K.) greppa
standa, hvilket dog ikke er nødvendigt;
greppar stóðu Etm. — 6. sessmeiþom,
saa ændret; ses meiþom R. — 9. dafa
darraþar, saa ændret med K. M. Eg.;
dafa (med liden d og derforan ikke
Punctum) darraþ' R, d. e. darraþr.
Rask og Etm. begynde med disse
Ord et nyt Vers. — Lüning forkla-
rer dafa som Dat. sg., men en Form
dafi kjendes ellers ikke og Enkelttallet
lader sig her ikke forsvare. Eg. oversætter
„tigilla bellonae, hastas“ og forstaaer dafa
som Acc. pl. af dafi og darraðar som
Gen. af Darröð (bellona); men det er
allerede sagt, at et dafi ikke findes i det

gamle Sprog, og desuden kan dafa darr-
aðar (Spyd) ikke sideordnes med land,
lípscialfar og sal; denne Grund hindrer
os ogsaa fra at læse dafar og forstaa
dette som Acc. pl. — Jeg forstaaer dafa
som Gen. pl. af döf (= spjót, se SnE.
I, 569), afhængig af darraþar. Dette
tyder jeg som Gen. sg. af Darraðr eller
Dörruðr, Spydsvingeren, d. e. Odin (saa
og Gisle Brynjulfsson i Ann. f. nord.
Oldk. 1852, S. 118). dafa Darraðr, Spy-
denes Odin, er en kenning for Kjæmpen,
her Atle; darraþar er styret af sal. —
darraþr i R er egentlig ingen Skrivefeil,
ti Hskrt. have ofte Genitiver paa adr
for aðar, se Gisl. Um frump. 78 f.
— 10. Intet Skilletegn foran enn i R.

— 14. Etm. stryger þeir. — 14. q^o mi R.
— 16. gram hildi R, ikke granhildi.

15. 1. Snemst fann systir Etm. —
2. Etm. stryger þeir. — 4. drvckin R,
ikke druckinn. biori vara druckin Etm.

16. 1. Etm. stryger þv her, ligesom
i L. 2 og 5. — 3. aringreypom R, ikke
aringreipom. — 7. nái K. Rask M.; når
R og Eg. — næþfælva K. Rask M.;
næþ fælva R og Eg., som forklarer:
sublimis (qs. hnár SnE. II, 628, vel, sec.
F. Magn., strenuus, alacer, ut knár) fa-
ceres, ut heroinae pallidam necessitatem

letir nornir grata,
Hvína scialdmeyiar
hervi kanna,
enn Atla sialfan
leter þv i ormgarð coma;
nv er sa ormgarðr
ycr vm folginn.“

Gvnnarr qvaþ:

17. „Seinap er nv, systir!
at samna Niflvngom,
langt er at leita
lypa sinnis til,
of rosmofia'll Rinar
recca onpissa.“

18. Fengo þeir Gvnnarr
oc i fiottr setto

vin Borgvnda
oc bundo fastla.

19. *Sia* hío Hægni
sverþi hvosso,
enn enom átta
hratt hann i eld heítan;
sva scal fröcn
fiandom veriaz,
[sem] Hægni varði
hendr [sinar].

20.
.
.
. . . Gvnnars;
frago fröcnan,
ef fior villdi,

(acerbam calamitatem) deplorarent. Herfor kunde fálvar næfir Sigrðr. 1 tale. — 8. nornir R. nönnur Eitlm. — 9. Hvína með stor H og derforan Punctum i R. — 10. hervi, saa R og K. Rask M. K. oversætter „perniciem“ og sammenligner bl. a. herfilegr og tydsk herb [oldtydsk harw]. Eg. forklarer bedre hervi ved „Harv“, ligesom i nyere Landslov VIII, 17 (N. g. L. II, 115). Eller skulde det rette være hervig?? — 11. Eitlm. stryger leter þv.

17. Overskriften Gvnnarr qvaþ mangler i R. Eitlm. indsætter þá kvað þat Gunnarr, gumna dróttinn. — 4. sinnis . til R.

18. Jfr. Völs.: Nú er sótt at Gunnari konungi, ok fyrir sakir ofreflis var hann höndum tekinn ok i fjöttra settir (Fas. I, 217). — 3. vin, saa ændret. I det nyfundne oldengelske Kvæde om Waldere (Stephens's Udg. S. 56) kaldes Gúðhere wine Burgenda. vinir R og Udg. Atles Mænd skal efter Fortolkerne kaldes Borgundernes Venner enten ironisk eller fordi Atle var besvogret med Gjukungerne. — 3. borgvnda R.

19. Jfr. Völs.: Síðan bardist Högni af mikilli hreysti ok drengskap ok feldi ena sterstu kappa Atla konunga tuttugu; hann hratt mörgum i þann eld, er þar var gerr i höllunni (saa Hskr.); allir urðu

á eitt sættir, at varla sæi slíkan mann; en þó varð hann at lyktum ofríði borinn ok höndum tekinn (Fas. I, 217 f.). — 1. Sia skrevet vii. (med Punctum foran) i R, som altsaa ikke betegner, at et nyt Vers begynder her. — 2. Over o i hvosso er sat Streg i R. — 3. enom viii. R. — 4. heitan (sammenslyngel Tegn for as) R, ikke hvítan. — 7-8. Efter fiandom veriaz. har R umiddelbart Hægni (med stor H) varði hendr (sic) gvnnars (sic). frago fröcnan o. s. v. I R mangler altsaa sem, og et nyt Vers begynder med

Hægni varði
hendr Gvnnars.

Saaledes ogsaa Udg. Den af mig forelaade Forandring gjendrives neppe ved V. 31, 10-12, hvor vi har en Sætning med svá, der er ligartet med den i 19. 5-6, men hvor en underordnet Sætning med sem ikke følger efter.

20. Jfr. Völs.: Nú eru þeir báðir i fjöttra settir Gunnarr ok Högni (de to sidste Ord mangle i Hskr., men har rimelig været skrevne paa et Stykke af Pergamentet, som her er afrevet). þá mælti Atli konungr til Gunnars konungs, at hann skyldi segja til gullsins, ef hann vill lífít (saa Hskr. svarere end líf) þiggja (Fas. I, 218 f.). — 6. fior R.

Gotna þíðan,
gvlli eapa.

Gvnnarr qvaþ.

21. „Hiarta scal mer Hægna
i hendi liggia
bloþvgt, or bríosti
scoriþ ballðriþa
saxi slíþbeito
syni þíðans.“

22. Scaro þeir hiarta
Hialla or bríosti,
bloþvct oc a bioþ lægðo
oc báro þat fyr Gvnnar.

23. Þa qvaþ þat Gvnnarr
gvnna drottinn:
„Her hefi ec hiarta
Hialla ins bláþa,
olict hiarta
Hægna ins frœcna,
er mioc bifaz,
er a bioþi liggj,

bíþiz halfo meirr,
er i bríosti lá.“

24. Hlo þa Hægni,
er til hiarta scáro
kvicqvan kvmblassiþ,
klecqua hann sízt hvðgi;
bloþvgt þat a bioþ lægðo
oc baro fyr Gvnnar.

25. Meirr qvaþ þat Gvnnarr
Geirniþvngj:
„Her hefi ec hiarta
Hægna ins frœcna,
olict hiarta
Hialla ins bláþa,
er lítt bifaz,
er a bioþi liggj,
bíþiz svagi mioc,
þa er i bríosti lá.

26. Sva scaltv, Atli!
avgom fiarri,
sem mvnt

— 7. R har foran gotna *Punctum*. Jeg har med M. forbundet frœcna Gotna þíðan. *Lüning o. fl. sætte ikke* Gotna þíðan *mellem to Kommata og forstaa da* þíðan *som Nominativ*.

21. Jfr. *Völs.*: hann svarar: „Fyrr skal ek sjá hjarta Högna bróður míns blóðugt“ (*Fas. I, 219*). — *Overakriften* Gvnnarr qvaþ, *som mangler i R*, er tilsat *efter Völs.* — *Finn Magnussen o. fl. tilskrive med urette Alle dette Vers.* — 3. Jeg har sat Komma *efter* bloþvgt; jefr. 22, 3, 24, 5. *Udgg. sætte Komma foran, men ikke efter* bloþvgt. — 4. ballðriþa R og K. Rask; ballriþa M. — *baldriða forholder sig til* ballriða *Lokas*. 37, 2, *som isl. eldri til* oldn. *eltri eller som Eindriði til* Einriði.

22. Jfr. *Völs.*: Ok nú þrífu þeir þrælinn í annat sinn ok skáru ór honum hjartat ok báru fyrir konunginn Gunnar (*Fas. I, 219*). í annat sinn lægges til, *fordi Völs. foran har omskrevet Fremstillingen af Sagnet om Hjalle i Atlamál.* — 3. 7, d. e. oc R og saa K. M.; þat Rask, jefr. 24, 5; strygges af Etlm. — 4. þat strygges af Rask og Etlm.

23. *Völs.*: hann svarar: „Hjarta Hialla má hér sjá ens blauða, ok er úlíkt hjarta Högna ins frœkna, þvrat nú skelfr mjök, en hálfu meir, þá er í brjósti honum lá“ (*Fas. I, 219*). — 6. Over q i frœcna *staar Streg i R*.

24, 4. sízt skrevet sitat i R. — 6. f^v R, d. e. fyr; ikke fyrir.

25. *Völs.*: þeir sýndu Gunnari hjarta Högna; [hann svarar: „Hér má sjá hjarta Högna] ins frœkna, ok er úlíkt hjarta Hialla ins blauða, þvrat nú hrærist lítt, en miðr, meðan í brjósti honum lá (*Fas. I, 219*). — 9. mioc R.

26. *Völs.*: ok svá mantu, Atli! láta þitt líf, sem nú látum vér; ok nú veit ek einn, hvar gullit er, ok mun eigi Högni segja þér (*Fas. I, 219*). — 2. avgom R og *Udgg. Kanske ardo? jefr. Völs.* — 3. Denne Linje er neppe fuldstændig; jeg formoder: sem q mvnt. K. læser: sem þú munt; Etlm.: sem þu meðmum munt. Har Forf. af *Völs. læst L. 1-4*: Svá scaltu, Atli! öndu fjarri, sem ec munc minni um verða? —

meniom verþa;
er vnt einom mer
a'll vm folgin
hodd Niflvnga,
lifira nv Hægni.

27. Ey var mer tyia,
meþan víþ tveir lifþom,
nv er mer engi,
er ec einn lific;
Rin skal raþa
rógmalmi scatna,
svinn, áskvma
arfi Niflvnga;
i veltanda vatni
lysaz valbægar,
heldr enn a hændom gyll
scíni Hvna bornom.“

Atli qvaþ:

28. „Ykviþ er hvelvognom!
haptr er nv i bondom.“

Oc meirr þaðan
menvorð bitvls
dolgrægni dró
tíl dæþs seokr.

29. Atli inn ríki
reiþ Glám mænom,
sleginn rógbornom,
siflvngr þeirra;

Gvðrvn sigtífa,
varnaþi víþ tárom
vaþin i þyshallo.

Hon qvaþ:

30. „Sva gangi þer, Atli!
sem þv víþ Gvnnar attir
eiþa opt vm svarþa
oc ár of nefnda,
at sól inni svðrhælllo
oc at Sigtyss bergi,

5. vnt R, d. e. und. — einom e mer R;
e foran mer er underprikket som urigtig.
— 8. hágni R.

27. Völs.: mér lék ýmist i hug, þá er
vér lifðum báðir, en nú hefi ek einn ráðit
fyrir mér; skal Rin nú ráða gullinu,
fyrir en Hýnir beri þat á höndum sér“
(Fas. I, 219). — 9. Iveltanda vatni R
med stor I og derforan Punctum. — 12.
scíni R. Eltm. formoder bl. a., at gyll
scíni bær stryges.

28. Völs.: Atli konungr mælti: „Farið
á brott með bandingjann!“ ok svá var
gert (Fas. I, 219). — Overskriften Atli
qvaþ mangler i R. Eltm. forstaar L.
1. 2 som Gunnars Ord. — 1. Ykviþ med
stor Y og derforan Punctum R, ikke
ylviþ. ýkva har lang y. — hvel vógnom
R. — 3-6. Disse Linjer følge i R (som
har: hringi villar. 7 meirr þaðan . . .
seokr. Lifanda gram . . .) og Udg. umid-
delbart efter 30, 8. Jeg har indsat disse
Linjer i 28 i Overensstemmelse med Ordene
ok svá var gert i Völs.; de kunne ialfald
ikke med M. forstaas som Gudruns Ord,
men maa være fortællende. — 6. dæþs seokr,
saa ændret med Udg.; dæþ i seokr R.

29. Völs.: Guðrún kveðr nú með sér
menn ok hittir Atla [ok mælti] (Fas. I,
219; de to sidste Ord mangle nu i Hskr.;
men der er af Pergamentet bortrevet et
saa stort Stykke, at de derpaa kunne
have haft Rum). — 2. Glám mænom,
saa skrevet efter Eg., jefr. i Kálfsvísa
(SnE. I, 484 og bag i denne Udg.):
Atli [reið] Glaumi; glám i mænom R;
glaummönom som ét Ord Udg. — 5. I
R er intet Tegn til Lacune. K. og der-
efter M. udfylder Hullet ved: gættis
harma; men det kan neppe med nogen-
somhelst Sikkerhed bestemmes, hvad her
skulde staa; man kan formode, at Or-
dene Guðrún kveðr nú með sér menn i
Völs. indeholde en Omskrivning af den
tabte L. 5 og L. 6. — 7. taróm R.

30. Overskriften Hon qvaþ mangler i
R. — Völs.: Gangi þér nú illa ok eptir
því, sem þér hélduð orð við mik ok . . .
(efter ok mangler i Hskr. noget, som her
været skrevet paa et Stykke af Pergament-
bladet, som nu er bortrevet) (Fas. I, 219).
— 5. Uvist om sólinni eller sól inni i
R. — 5-6. svðr hælllo 7 at sigtys R.

hlvqi hvilbeþjar
oc at hringi Vllar.“

31. Lifanda gram
lagði i garþ þann,
er scriþinn var,
scatna mengi,
innan ormom;
enn einn Gvnnarr
heiptmóðr hærpo
hendi kníþi,
glvmpo strængir;
sua scal gvlli
fröen hringdrifi
viþ fira halda.

32. Atli let
lanz sins a vit
io eýrscán
aptr fra morþi;
dynr var i garþi,
dræslom of þrængit,
vapnsængr virþa,
váro af heiþi comnir.

33. Vt gecc þa Gvðrvn
Atla i gogn
meþ gylltom calki
at reifa giolld ragnis:

„Þiggia knáttv, þengill!
i þinni hællo
glaptr at Gvðrvno
gnadda niflfarna.“

34. Vmþo ælscair
Atla vínhaþgar,
þa er i hæl saman
Hvnar tælþvz;
gvmar gransipir
genþo inn hvatir.

35. Scevapi þa in scírleita
† veigar þeim at bera,
afkar dis, iofrom
oc ælkrasir valþi
náþvg, neffælom
enn niþ sagði Atla:

36. „Sona hefir þinna,
sverþa deilir!
hiorto hröðreyrog
viþ hvnang of tvggin;
melta knatto, moþvgr!
manna valbráðir,
eta at ælkrasom
oc i ændvgi at senda.

37. Callaraþv siþan
til kniá þinna

31, 2. Ettm. henfører þann til L. 3.
— 8. hendi, saa R sikkert, og ikke
heneli. — 9. Glvmpo med stor G og der-
foran Punctum i R. Ettm. stryger L.
9—12. — 11. K. henfører fröen til L. 10.
— 11. hringdrifi R. — 12. halda R.

32, 1. atli med liden a og derforan
Punctum i R. — 3. eýr scán (ikke scáu)
R som to Ord (noget er udvaderet efter
scán). Af eyrr og skár (hvoraf folkskár
o. s. v.), og ikke af eir eller, med Eg.,
eyrscán af eyrskr = ærskr. — 5. Dynr
med stor D og derforan Punctum i R.
— 8. heiþi R. velli Ettm. — 8. comnir R.

33, 2. igögn R. — 4. reifa R. K. for-
moder reiþa.

34, 3. samán R. — 5. gýmar R. —
6. hvatir, saa ændret med Rask og M.;
hvárir R og K. Eg. Möb.

35, 2. Foran veigar er to Bogstaver,
hvoraf den første er b, udvaderede i R.
veigar maa være forvansket, da Stavrim
mangler; jeg formoder efter K. og Lüning
scáir. Eller er, som Ettm. mener, to
Linjer her tabte? Ettmüllers Udfyldning
er dog høist uheldig. — 3. dis R. — 4. Ettm.
stryger oc. — 7. néf færlof R. Rask
sætter Komma efter og ikke foran neffælom.

36, 3. Mellem hiorto og hröðreyrog (sic)
er i R skrevet hefi ec þeirra, men disse
Ord ere underprikkede som urigtige. —
4. tvöis R. — 5. melta R (med en Hage
oppe i t, som her synes betydningsløs),
d. e. melta. — 6. valbráðir, saa ændret
med Udgg.; valbrvðir R. — 8. Ettm. stry-
ger at.

37, 2. kniá eller knia R. —

Erp ne Eítill
 ælreifa tva;
 seraþv síþan
 i seti miþio
 gvllz miþlendr
 geira scepta,
 manar meita
 ne mara keyra.“

38. Ymr varþ a þeckiom,
 afkarr sængr virþa,
 gnyr vnd gvpvefiom,
 greto born Hvna;
 nema ein Gvðrvn
 er hon gva gret
 brøþr sina berharþa
 oc bvri svasa,
 vnga, ófrøþa,
 þa er hon víþ Atla gat.

39. Gvlli særi
 in gaglbíarta,
 hringom ræþom
 reifþi hon hvscarla;
 scaþ let hon vaxa,
 enn sciran malm vafa,

gva flíof ecci
 gafi fiarghvsa.

40. Ovarr Atli
 oþan haþfi hann sic drvckit,
 vapn haþfi hann ecci,
 varnaþit hann víþ Gvðrvno;
 opt var sa leicr betri,
 þa er þv lint scyldo
 optarr vm faðmaz
 fyr æþlingom.

41. Hon beþ broddi
 gaf bloþ at drecca
 hendi helfvssi
 oc hvelpa leysti;
 hratt fyr hallar dyrr
 — oc hvscarla vacþi —
 brandi brvðr heitom,
 þv let hon giold brøþra.

42. Elldi gaf hon þa alla,
 er inni váro
 oc fra morþi þeirra Gvnnars
 komnir voro or myrcheimi;
 forn timbr fello,
 fiarghvs rvko,

4. ælreifa R; fyrst var skrevet ælreifa, men dette er rettet til ælreifa. — 9-10. Disse Linjer stryges af Ettm., „fordi dette ikke vel lader sig gjøre i sæti miðju, og heller ikke for den i Høisædet siddende Konges Øine.“ — Linjerne synes dog at kunne forsvares, naar man henfører i seti miþio til Atle.

38, 6. hon R, ikke Hún. Ordet stryges af Ettm. — 6. gret, saa ændret; grei R, d. e. grett. — 7. Ettm. stryger sina. — 9-10. Disse Linjer ere vistnok senere, de stryges af Ettm. — 10. gat, saa ændret; gat R, d. e. gatt.

39, 1. Gulli særi Guðrán Ettm. -- 5. Over þ er let staa Streg i R.

40, 1. Ovarr, saa R og K. M. — Subiectet Atli er gjentaget ved hann; jfr. Guðr. hvöt 9, 1-3. Ölur var Rask og Ettm. — 2. oþan, saa ændret med M.; moþan R.

— 2. haþfi, saa ændret; haþfi R. — 3. vapn haþfi hann ecci R, ikke vapn han ecci. — 4. varnaþit. hann R. — 5. Ettm. stryger opt. Ogsaa jeg har tænkt paa, at enten opt eller optarr (jfr. Bisk. as. I, 539: ok var henne optarr meire fügenodr á funde þeirra) kunde være forvansket. — 5. betri R. — 7. vmfaðmaz Eg.

41, 5. fyr R. — 5. dyrr R, ikke dyr. 42. Jfr. Völs.: Ok er hirðin vaknabi við óttann, þa vildu menn eigi þola eldim ok hjuggust sjálfir ok féngu svá bana; lauk þar ævi Atla konungs ok allrar hirðar hans (Fas. I, 229). — 4. komnir voro. Maaske er det oprindelige Udryk kvámo. Ettm. stryger L. 3. 4 her, men indsætter dem vilkaarlig efter V. 34 L. 4 i følgende Form:

er frá morði kvámu
 or Myrkheimi.

bę bvpþvnga,
brvnnu oc scialdmeyiar
inni aldrstamar,
hnigo i ęld heitan.

43. Fvllrętt er vm þetta,
ferr engi *sua* sipan
brvþr i brynio

bręþra at hefna;
hon hefir þriggia
þiþþkonvnga
banorþ borit
biort, aþr sylti.

Enn segir glegggra i Atlamalom
enom gręnlęnzcom.

— 9. aldr stamar (*ikke* staenar) R.

ATLAMÁL

HIN GRÆNLENZKU.

1. Frett hefir æld ófo þa,
er endr vm gordo
seggir samkvndo,
sv var nytt festom,
oxto einmæli;
yggr var þeim síþan
oc íþ sama sonom Givca,
er váro sannraðnir.

2. Scap oxto scioldvnga
— scyldoat feigir —,
illa ræz Atla,
atti hann þo hyggio;
feldi stoþ stora,
striddi ser harþla,
af bragdi boþ sendi,
at qvæmi brat mágar.

3. Horse var hvsfreyia,
hvgði at manviti,
lag heyrþi hon orða,

hvat þeir a læn mæto;
þa var vant vitri,
vildi hon þeim hialpa,
scyldo vm sæ sigla,
en sialf ne komscat.

4. Rvnar nam at rista,
rengþi þer Vingi
— fars var hann flytandi —,
aþr hann fram seldi;
foro þa síþan
sendimenn Atla
vm fiorþ Lima,
þar er fröcnir bioggo.

5. Avlværir vrþo
oc elda kyndo,
hvgðo vetr vela,
er þeir váro komnir;
toko þeir fornir,
er þeim friþr sendi,

Detto Digt findes kun i R. Det er benyttet af Forf. til Völs.

Overskriften Atlamál hin grænlenzku er indsat med Rask og K. efter det pros. Stykke, som slutter Atlakviða. R har havt en Overskrift med rødt Blæk, men den er nu næsten aldeles afbleget og ulæselig; dog har jeg med Sikkerhed læst Slutningen . . . nlenzco.

1, 1. F i Frett er i R stor og rød. — 1. R synes at have ófo med Accent over første o; ikke ófoþa som ét Ord. — 5. oxto R; over t er en liden krum Streg, som synes tilfældig. — 5. ein mæli R som to Ord. — 6. yor R (ikke Prik over y); den sidste Bogstav er ikke ganske tydelig, som det synes har der først været skrevet yoc, men derpaa er c rettet

til r. yggt K. — 6. síþan her, som almindelig, skrevet síþ' i R.

2, 1. oxto R, ikke óxtu. — 2. scyldoat, saa R og Eg.; scyldo at Udgg. — 2. feigir R, ikke feigir. — 3. ræz R; over e er en Krøl, som synes betydningsløs. — 4. þo R, ikke þá. — 8. qvæmi skrevet qmi i R. — 8. brat R, d. e. brátt.

3, 8. ne, saa ændret med Udgg.; ne R (der efter almindelige Regler skulde betyde nem eller nen); Skriveren er rimelig bleven forvildet ved ð (d. e. en), som gik tæt i Forveien.

4, 3. flytandi R, ikke flytiandi. — 7. Lima Möb., jefr. Bylimafjörðr Fms. I, 88. lima Rask K. M.

5, 6. friþr forstaar jeg heller som

hengðo a svlo,
hvgðoþ þat varða.

6. Com þa Costbera,
qven var hon Hagna,
kona kaps galig,
oc quaddi þa baða;
glæþ var oc Glæmvor,
er Gvnnarr atti,
fellzcap saþr svipri,
systi vm þarfr gesta.

7. Bvþo þeir heim Hagna,
ef hann þa heldr fœri,
syn var svipvisi,
ef þeir sin geði;
het þa Gvnnarr,
ef Hægni vildi,
Hægni því nitti
er hinn vm ræddi.

8. Baro mioþ merar,
margs var allz beini,
for þar fiolþ horna,
vnnz þotti fvlldrvceiþ.

9. Hiv gorþo hvilo
sem þeim hogst þotti,
kend var Costbera,
kvnni hon scil rvna;
innti orþstafi
at eldi liosom,
geta varþ hon tvngo
i góma baða,
varo *sua* viltar,
at var vant at raða.

10. Sging foro siþan
sina þæ Hægni,
dreymþi drotlata,
dvlþi þess vœtki,
sagði horse hildi,
þegars hon rēþ vacna:

11. „Heiman goriz þv, Hægni!
hygdv at raðom!
far er fvllryninn,
farþv i sinn annat!
rēþ ec þer rvnar
er reist þin systir,

Adj. friðr, end med Finn Magn. som Subst. friðr (Venskab).

6. *Jfr. Völs.: Þá gekk at kona Högna, er hét Kostbera, kvenna friðust, ok leit á rúnarnar; kona Gunnars hét Glæmvor (glæmvor Hskr. paa dette Sted), skörungr mikill; þær skenktu (Fas. I, 211). — 1. Costbera skrevet cost bæna i R.*

7. *Jfr. Völs.: heitr ná (Gunnarr) ferðinni ok segir Högna bróður sínum; hann svarar: „Yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér, en áfúss em ek þessarrar ferðar“ (Fas. I, 211). — 3. svipvisi i R, skrives svelpvisi i V. 74 L. 3. — 4. geði, saa R (d. e. geði); jfr. V. 74 L. 4; ikke geddi eller gæpi. — 8. ræddi, saa ændret med M; ræpi R. K. beholder dette og forstaar det som Præteritum af råða.*

8. 1. mioþ R.

9. *Jfr. Völs.: Ok er menn höfðu drukkit sem líkaði, þá fóru þeir at sofa; tók Kostbera at líta á rúnarnar ok innti stafina ok sá, at annat var áristit, en undir var, ok villtar varu rúnarnar; hon fékk þó skilit af vizku sinnu (Fas. I,*

211 f.). — Skulde L. 1—2 henføres til frgd. Vers og et nyt Vers begynde med Kend? — 5. orþ stafi R; over f er med rødt Blæk sat en Streg, som rimelig er betydningsløs.

10. *Jfr. Völs.: eptir þat ferr hon til rekkju hjá bónda sínum. Ok er þau vöknudu, mælti hon til Högna (Fas. I, 212). — 6. þegar^S R.*

11. 12. *Jfr. Völs.: „Heiman ætlar þú, ok er þat úráðligt, far heldr i annat sinn! Ok eigi mantu vera glöggrynn, ef þér þikkir, sem hon hafi i þetta sinn boðit þér systir þín; ok ræð rúnarnar, ok undrumst ek um svá vitra konu, er hon hefir villt ristit, en svá er undir, sem bani yðarr liggi á, en þar var annat hvárt, at henni varð vant stafs, eða ellegar hafa aðrir villt (Fas. I, 212).*

11, 2. hygdv R, ikke hugg þú eller hygdo. — 5. Rēþ med stor R i R, og i Overenastemmelse dermed begynde M. og Rask her et nyt Vers, som M. slutter med aðrir (12, 10), Rask derimod med rista (12, 4), saa at Ordene fra þviat

biort hefir þer eigi
boðið i sinn þetta.

12. Eitt ec mest vndromc,
mácap ec enn hyggia,
hvat þa varð vitri,
er scyldi villt rista;
þviat *sua* var ausat,
sem vndir veri
bani yccarr beggia,
ef iþ bralla qvæmiþ;
vant er stafs vífi,
eþa valda aðrir.

Hægni qvað:

13. „Allar 'ro illvðgar,
ácka ec þess kynni,
vilca ec þess leita,
nema læna eigim;
ocr mvn gramr gvlli
reifa glóþráþo,
ovmc ec aldregi,
þótt ver ogn fregnim.“

Costbera qvað:

14. „Stopalt mvnoþ ganga,

ef iþ stvndit þangat;
ycr mvn astkynni
eigi i sinn þetta.
Dreymþi mic, Hægni!
dylionc þat eigi,
ganga mvn ycr andgeris,
eþa ella hrqþomc.

15. Blgio hvðða ec þina
brenna i eldi,
hryti hár logi
hús min i gognom.“

Hægni qvað:

16. „Liggia her lincleþi,
þv er litt rækit,
þv mvno brát brenna,
þar er þv blgio sát.“

Costbera qvað:

17. „Biorn hvðða ec her inn
kominn,
bryti vp stocca,
hristi *sua* hramma,
at ver hrødd yrþim;
mvnn oss morg hefði,

tíð aðrir komme til at danne et eget Vers.
Jeg har fulgt Versinddelingen i K.

12. 1. eitt med liden q og derforan
ikke Punctum i R. — 5. ausat, saa
rettet med Rask og M.; aui sat (neppe
am sat) R. — 8. qmiþ R. — 9. Vant
med stor V og derforan Punctum i R.

13. Istedenfor Overskriften Hægni qvað
har R og Udgg. efter illvðgar (L. I):
qvað hægni. — Efter den prosaiske Gjen-
givelse af V. 12 har Völs.: „ok nú skaltu
heyra draum minn (Herefter begynder
Hækr. et nyt Kapitel): þat dreymdi mik,
at mér þótti hér falla inn á, harðla
ströng, ok bryti upp stokka i höllinni.“
Hann svarar: „þér eruð opt illvðgar, ok
á ek ekki skap til þess at fara illa i
mót við menn, nema þat sé makligt;
mun hann oss vel fagna“ (Fas. I, 212).
Völs.'s Forf. synes her at have indskudt
Dreymen paa urette Sted. — 1. R synes
at have ró. — 4. nema R, ikke nenna.

14. Jfr. Völs.: Hon segir: „þér munuð
reyna, enn eigi mun vinátta fylgja bobinu

(Fas. I, 212). Nogen pros. Gjengivelse
af L. 5—8 har Völs. ikke. — Overskriften
Costbera qvað mangler i R. — 5. Dreymþi
med stor D og derforan Punctum i R.

15. Jfr. Völs.: „þat dreymdi mik,
[segir hon,] at blæja þín brynni, ok
hryti elldrinn upp af höllunni“ (Fas.
I, 212).

16. Overskriften mangler i R her, lige-
som og ved V. 17. 18. 19. 20.

16. Jfr. Völs.: Hann svarar: „þat veit
ek görla, hvat þat er: klæði vár liggja hér
litt rækt (skrevet lit rekt i Hækr.), ok
munu þau þar brenna, er þú hugðu
blæjuna“ (Fas. I, 112). — 1. liggia med
liden l, dog derforan Punctum i R.

17. Jfr. Völs.: „Björn hugða ek hér
inn koma“, segir hon, „ok braut upp
konungs hásetit, ok hristi svá hrammans,
at vér urðum öll hrædd, ok hafði oss
öll senn sér i munni, svá at ekki mátt-
um vér, ok stóð þar af mikil ógn“ (Fas.
I, 213). — 2. brýti R. — 2. stocca
R. — 5. oss, saa rettelt; os R. —

sva at ver mettim ecci;
þar var oc þræmmvñ
þeygi sva litil.“

Hægni qvað:

18. „Veþr mvñ þar vaxa,
verþa ótt snemma,
hvitabiorn hvgdír,
þar mvñ hregg ástan.“

Costbera qvað:

19. „Avrn hvgða ec her inn
flivga

at endlongo hvísi,
þat mvñ oss drivgt deilaz,
dreifþi hann oss oll blopi,
hvgða ec af heitom
at vëri hamr Atla.“

Hægni qvað:

20. „Slátrom sysliga,
siám þa roþro,
opt er þat fyr oxnom,
er árnó dreymir;
heill er hvgr Atla,
hvatki er þic dreymir.“
Lokit þvi leto,
liþr hver roþa.

21. Vocnoþo velborin,
var þar sams dōmi,
gettiz þess Glæmvor
at vëri grand svefna,
..... við Gvnnarr
at fa tvgr leiþir.

Glæmvor qvað:

22. „Gærvan hvgða ec þer
galga,

gengir þv at hanga,
ęti þic ormar,
yrþa ec þic qviqvan,
gorþiz ræc ragna;
ráþ þv, hvat þat vëri!“

Gvnnarr qvað:

23. * *

* *

* *

Glæmvor qvað:

24. „Bloþgan hvþa ec męki
borinn or serc þinom
— illt er svefn slícan
at segia náþmanni —,
geir hvgða ec standa
i gognom þic miþian,

7. þræ|mýn R.

18. Jfr. Völs: Hann svarar: „þar man
koma veðr mikit, er þú ætlaðir hvíta-
björn“ (Fas. I, 213).

19. Jfr. Völs.: „Örn þótti mér hér inn
koma“, segir hon, „ok eptir höllunni ok
dreifði mik blóði ok oss öll, ok mun
þat illt vita, þviat mér þótti, sem þat
vëri hamr Atla konungs“ (Fas. I, 213).
— 5. heiptom?

20. Jfr. Völs.: Hann svarar: „Opt
slátrom vër örliga ok höggum stór naut
oss at gamni, ok er þat fyrir yxnum,
er örnú dreymir, ok mun heill hugr
Atla við oss“. Ok nú hætta þau þessu
tali (Fas. I, 213). — 2. Streg over anden
r i roþro i R. — 7. Lokit med stor L
og derforan Punctum i R.

21. Jfr. Völs.: Nú er at segja frá
Gunnari, at þar er sams dēmi, er þau
vakna, at Glæmvör (skrevet glæmvor her
i Hskr.), kona Gunnars, segir drauma

sína marga þá, er henni þóttu líkligir
til svika, en Gunnarr rēð alla þvi á móti
(Fas. I, 213). — 5. Her er et Ord bort-
faldet i R, hvor der dog intet Tegn er
til Lacune. Völs. synes at vise, at det
bortfaldne Ord har været et Præter. 3
Ps. 8g., hvortil gvkau (saa R) er Subject.
frábægt við Gvnnar Udgg.; men denne
Tekst synes mig blottet for al Sandsynlighed.

22. Overskriften her ligesom ved V. 23.
24. 25. 26. 27. 28. 29 mangler i R. —
Völs. har intet, som svarer til dette Vers.
— 4. þ og a i yrþa staa temmelig langt
fra hinanden i R.

23. R og Udgg. betegne her ingen
Lacune.

24. Jfr. Völs.: „þessi var einn af þeim
(draumum)“, sagði hon, „at mér þótti
blóðugt sverð borit hér inn í höllina, ok
vartu sverði lagðr í gegnum, ok emjudu
úlfar á báðum endum sverðsins“ (Fas.
I, 213). — 5. standa R.

emið þo vífar
a endom þaþom.“

Gvnnarr qvað:

25. „Raccar þar renna,
raþaz mioc geyia,
opt verþr glæmr hvnda
fyr geira flægom.“

Glæmvor qvað:

26. „A hvðða ec her inn renna
at endlængo hvsi,
þyti af þiosti,
þeystiz ví becci,
bryti fotr yera
bröpra her tveggia,
gerþit vatn vegia;
vera mvn þat fyr necqui.“

Gvnnarr qvað:

27.
.
.
.

Glæmvor qvað:

28. „Konor hvððac ðaþar
coma i nott hingat,
verit vart bvnar,
vildi þic kiosa,
byði þer bralliga
til beccia sinna;
ge queþ affima
orðnar þer ðisir.“

Gvnnarr qvað:

29. „Seinat er at segia,
sva er nv raþit,
forþvmca for þo,
allz þo er fara ætlaþ;
mart er mioc glicligt,
at mvnim scammeir.“

30. Lito er lysti,
letoz þeir fvsir,
allir vp rísa,
ænnor þv lætto;
foro fimm saman,

25. *Jfr. Völs.*: Konunggrinn svarar: „Smáir hundar vilja oss þar bíta, ok er opt hundagnöll fyrir vápnum með blóði lituðum“ (*Fas. I, 213*). — 4. flægom, saa ændret med *M.*; flægon *R* og *K.* Rígtígnok forekommer ogsaa fleinn á flaugun i *Merl. 2, 66*; men af stærke Verber dannes ikke Hunkjensord paa un med Præteritums Vokal. Forf. af *Völs.* synes at have læst geirom blóðgom.

26. *Jfr. Völs.*: „Ok enn dreymdi mik, at önnur á félli hér inn, ok þyti grimmliga, ok bryti upp alla palla í höllunni (saa *Cod.*), ok bryti fœtr ykkra beggja bræðra, ok mun þat vera nakkvat“ (*Fas. I, 212*). *Völs.* har dette som en af *Kostberas* Drømme mellem Gjengivelsen af *V. 14* og *V. 15*. — 2. endlængo, saa ændret med *Udgg.*; endi længo *R*.

27. *Laonne* er ikke betegnet i *R* og i *Udgg. Völs.* (*Fas. I, 212*) har af det table *Vers en prosaisk Gjengivelse*: „þar munu renna akrar, er þú hugðir ána, ok er vér göngum akrinn, nema opt stórar agnir fœtr vára.“ *Rímstavena ere her*

bevarede, og *Verset* maa have lydt omtrent saaledes:

Akrar munu renna
þar er þú á hugðir,
opt nema fœtr agnir
er vér akr göngum.

28. *Jfr. Völs.*: Hon mælti: „Enn þótti mér hér inn koma konur, ok váru daptligar, ok þik kjósa sér til manns; má vera, at þínar ðisir hafi þat verit“ (*Fas. I, 213*). — 1. ðaþar *R*, ikke ðaupar. — 7. af líma *R*. — 8. ðisir *R*.

29. *Jfr. Völs.*: Hann svarar: „Vast gerist nú at ráða, ok má ekki forðast sitt aldrag, en eigi úlíkt, at vér verðum skammæir“ (*Fas. I, 213 f.*). — 3. for þo *R*, ikke foriþo. — 4. *Jeg nærer Mistanke til dette þo*. — 5. glicliet *R*.

30. *Jfr. Völs.*: Ok um morgininn spretta þeir upp ok vilja fara, en aðrir löttu.... Eptir var meiri hlutr liðs þeirra. Sólart ok Gnævarr (*skulde hede Snævarr*), synir Högna, fóru, ok einn kappi mikill, er Orkningr hét, hann var bróðir Beru (*Fas. I, 214*). — 3. vp rísa *skrevet* vpsa

fleiri til varo
halfo hvscarlar
— hvat var því illa —,
Snevarr oc Solarr,
synir váro þeir Hagna,
Orkning þann hęto,
er þeim enn fylgdi,
bliþr var þárr scialdar
broþir hans qvanar.

31. Foro fagrþvnar,
vz þá fíorþr scilþi;
lætto avalt liosar,
letoat heldr segiaz.

32. Glámvor qvaþ at orþi,
ęr Gvmarr atti,
męlti hon vþ Vinga,
sem henne vert þótti:
„Veitkaþ ec, hvart verþlaniþ
at vilia ossom,
glępr er gestz qvama,
ef í goriz nacqvad.“

33. Sór þa Vingi,
ser reþ hann lítt eira:

„eigi hann iotnar,
ef hann at yþr lygi,
galgi gorrallan,
ef hann a griþ hygði!“

34. Bera qvaþ at orþi
bliþ i hvz sinom:
„Sigli þér sęler
oc sigr árniþ,
fari sem ec fýr męlic!
fęst eigi því nita!“

35. Hagni svaraði,
hvgði gott nánom:
„Hvggizc iþ, horscar!
hvegi er þat gorriz;
męla þat margir,
missir þo storvm,
męrgom ręþr litlo,
hve verþr leiddr heiman.“

36. Sásc til siþan,
aðr i svndr hyrfi,
þa hygg ec scąp scipto,
scilþoz vegir þeirra.

37. Róa namo riki,

i R; jeg forstaar det som 3 Ps. Plur. og sætter derfor med Rask og M. Komma efter fvsir; K. forstaar det derimod som Infjn. — 9. Snevarr med stor S og derforan Punctum i R; K. og Rask begynde ogsaa her et nyt Vers. — 9. R har to Gange Tegnet for oc, men anden Gang underprikket. — 11. hęto, saa R, ikke hæito.

31. Jfr Völs.: Fólkit fylgdi þeim til skipa, ok löttu allir þá fararinnar, en ekki tjóaði (Fas. I, 214). — 4. letoat, saa Udgg.; leto at R. Jeg formoder letoþ at.

32. Jfr. Völs.: Þá mælti Gláumvör: „Vingi!“ segir hon, „meiri ván (vęn Hękr.), at mikil úhamingja standi af þinni kvama, ok munu stór tíðendi gerast í fęr þinni“ (Fas. I, 214). — 5. Veitkaþ, saa ændret med M.; vetkaþ R, men kaþ er næsten udraderet (ikke veitca). Ligeledes skrives i Halffredar s. cod. AM. 132 fol. (Gislason Prøver, S. 132. Vigfússon, Fornsögur, S. 107) Vetkaþ; i cod. AM. 58 fol. (Fms. II, 249): Vetkat.

Sammenlign etke, ekki for eittki. — 5. verþ laniþ R.

33. Jfr. Völs.: Hann svarar: „Þess sver ek, at ek lýg eigi, ok mik taki hár galgi ok allir gramir, ef ek lýg nakkvat orð!“ ok lítt eirði (saa Cod.) hann sér í slíkum orðum (Fas. I, 214). — 5. gorrallan R, ikke gor vallan. — 6. hann agriþ R, ikke hanna griþ.

34. Jfr. Völs.: Þá mælti Bera: „Farið vel ok með góðum tíma!“ (Fas. I, 214). — 3. sigli þér R og Udgg.; det ældre Udtryk har været sigliþ ér. — 6. eigi skrevet eę i R.

35. Jfr. Völs.: Hagni svarar: „Verið kátar, hversu sem með oss ferr!“ (Fas. I, 214). — 3. Hvggizc, saa ændret med Udgg.; hvggiszc R, ikke huggiszc. — 8. verþr, saa ændret med K.; verþ R. verþi M.

36. Jfr. Völs.: Þar skiljast þau með sínum forlögum (Fas. I, 214).

37. Jfr. Völs.: Siðan reru þeir svá fast ok af miklu afli, at kjólrinn gékk undan

rifo kiol halfan,
beysto bacfællom,
brvgdvz heldr reiðir,
hæmlor slitnoþo,
hair brotnoþo,
gerþvt far festa,
aðr þeir fra hyrfi.

38. Litlo oc lengra
— loc mvn ec þess segia —
bq sa þeir standa,
er Bvpli átti;
hátt hrikþo grindr,
er Hægni kniþi.

39. Orþ qvad þa Vingi
þaz án vëri:
„Fariþ firr hvsí,
— flát er til sokia,
brat hefi ec ycr brenda,
bragðz scvlvp hæggñir,

fagrt baþ ec ycr qvamo,
flát var þo vndir —
ella heþan biþit,
meþan ec heygg yðr galga.“

40. Orþ qvad hitt Hægni,
hvgþi litt vëgia,
varr at vëttvgi,
er varþ at reyna:
„Hirþa þv oss hrøþa,
hafþv þat fram sialdan!
ef þv eycr orþi,
iðlt mvndo þer lengia.“

41. Hrvndo þeir Vinga
oc i hel drapo,
exar at logðo,
meþan i ænd hixti.

42. Flycþoz þeir Atli
oc foro i brynior,
gengo *sva* gorvir,

skipinu mjök svá hálfir; þeir knúðu fast árar með stórum bakföllum, svá at brotnuðu hlumir ok háir; ok er þeir kómu at landi, festu þeir ekki skip sín (*Fas. I, 214 f.*). — 6. brotnoþo R.

38. *Jfr. Völs.*: Nú sjá þeir konungsbæinn (*saa Hskr.*); ... þeir ríða at borginni, ok var hon byrgð; Högni braut upp hliðið, ok ríða nú í borgina (*Fas. I, 215*). — 5. hrikþo R; *ikke af hrikta, men af dettes Stammeverbum.* — grindr, *saa ændret*; gñdr R.

39. *Jfr. Völs.*: Þá mælti Vingi: „Þetta miættir þú vel úgert hafa, ok blíðið nú hér, meðan ek sæki yðr gálgaþré; ek bað yðr með blíðu hér koma, enn flátt bjó undir; nú man skamt at biða, áðr þér munuð upp festir“ (*Fas. I, 215*). *Forf. af Völs. maa have regnet I. 2 med til Vinges Tale og der læst þat for þaz; men dette er sikkerlig ikke rigtigt.* — 6. scvlvp, *saa ændret*; scvlvp R.

40. *Jfr. Völs.*: Högni svarar: „Eigi munu vér fyrir þat vægja, ok lítt hygg ek, at vér hrykkim, þar er menn skyldu berjast, ok ekki tjóar þér oss at hræða, ok þat man þér illa gefast“ (*Fas. I, 215*). — 2-3. *Har Forf. af Völs. læst disse*

Linjer noget anderledes? f. Eks. bygguum lítt vægja, varir at vættugi. — 2. hvþi R.

42. *Jfr. Völs.*: Þeir ríða nú at konungshöllinni. Atli konungr skipar líði sínu til orrostu, ok svá vikust fylkingar, at garðr nökkurr varð í millum þeirra (*Fas. I, 215*). *Völs. fortsætter*: „Verið velkomnir með oss! [segir hann] ok fáið mér gull þat it mikla, er vér erum til komnir, þat fé, er Sigurðr átti, en nú á Guðrún“. Gunnarr segir: „Aldri fær þú þat fé, ok dugandi menn munu þér hér fyrir hitta, áðr vér látim líft, ef þér bjóðið oss úfríð; kann vera, at þú veitir þessa vezlu stórmannliga ok af litilli eymð við örn ok úlf“. „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug [segir Atli] at ná yðru lífi en ráða gullinu ok launa yðr þat niðingsverk, er þér svikuð yðarn enn bezta mág, ok skal ek hans hefna“ (*Fas. I, 215 f.*). — *I Ordene* „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug at ná yðru lífi“ *have vi tydelig en Gjengivelse af 42, 7. 8: Fyrr varom — ypr lífi; men hvorfra har Forf. af Völs. det øvrige? neppe (som F. Magnussen Overs. IV, 168 mener) fra en fuldstændigere Tekst af Atlamål, end den vi kjende.*

at var garðr milli;

vrpvz a orþom

allir senn reiðir:

„Fyrir varom fyllraða

at firra yðr lifi.“

43. „Á sér þat illa,

ef hæfðot aþr rapit,

en eroðr obvnir,

oc hæfom einn feldan,

lampan til heliar,

líps var sa yðars.“

44. Ofir þa vrþo,

er þat orð heyrþo,

forþoþo fingrom

oc fengo i snæri,

scvto scarplica

oc scioldom hlifdoz.

45. Inn com þa annspilli,

hvat vti drygðo,

hatt fyr hælllo

heyrþo þrel segia.

46. Avtvl var þa Gvðrvn,

er hon ecka heyrþi,

hlaþin halsmeniom,

hreytti hon þeim gervollom,

sleyngþi *sua* silfri,

at i svndr hrvtu bægar.

47. Vt gecc hon siþan,

yppit litt hvrþom,

fóra felt þeygi

oc fagnapi comnom;

hvarf til Niflvnga,

sv var hinnzt queþia,

fylgði saþr slico,

sagdi hon mvn fleira:

48. „Leitaþa ec i licna

at letia ycr heiman,

scopom viþr manngi,

oc scolvþ þo her komnir.“

Mælti af manviti,

ef mvndo settaz;

ecki at repvz,

allir ni quaðo.

49. Sa þa sælborin,

at þeir sart lëko,

hvgði a harðręþi

oc hrædzc or scickio;

neyþan toc hon męki

oc niþia fior varþi,

hęg varat hialdri,

hvars hon hendr festi.

43. *Jfr. Völs.*: Högni svarar: „þat kemr yðr verst at haldi at liggja lengi i þessu ráði, en eruð þó at engu búinir“ (*Fas. I, 216*).

Af Digtet selv fremgaar ikke, hvem af Nielungernes Flok der taler, og jeg har derfor ikke tilsat Overskriften Hagni quað. — 5. lampan R, ikke lamdan.

44-47. *Jfr. Völs.*: Nú slær i orrostu harða. Ok nú koma fyrir Guðrúnu tíðendin, ok er hon heyrir þetta, verðr hon við gneyp ok kastar af sér skikkjunni; eptir þat gékk hon út ok heilsaði þeim, er komnir váru, ok kysti bræðr sína ok sýndi þeim ást, ok þessi var þeirra kveðja en síðasta (*Fas. I, 216*).

46. 3. hlaþin, *saa ændret*; hlaþix R. — 6. át R. — 6. svndr R,

47. 1. hon, *saa rettet*; han R. — 6. *Først skrevet saa i R, men a er halvt*

udraderet og underprikket som urigtigt, altsaa sv.

48. *Jfr. Völs.*: Þá mælti hon: „Ek þóttumst ráð hafa við sett, at eigi kæmi þér, en engi má við sköpum vinna“; þá mælti hon: „Mun nökkut tjóa at leita um settir?“ en allir neituðu því þverliga (*Fas. I, 216*). — 3. scopom R. — 5. manviti R, *ikke mannviti e.*

49. *Jfr. Völs.*: Nú sér hon, at sárt er leikit við bræðr hennar, hyggir nú á harðræði, fór i brynju ok tók sér sverð ok varðist með bræðrum sínum ok gékk svá fram sem hinn hraustasti karlmaðr, ok þat sögðu allir á einn veg, at varla sæi meiri vörn, en þar. (*Fas. I, 216*). — 7. hęg (*d. e. hæg*) varat, *saa skrevet efter M.*; hęg var at R, *hvilket K. beholder og forstaar som høg (af hagr) var at.*

50. Dóttir lét Givca
drengi tva hníga,
broður hio hon Atla,
bera varþ þann síþan,
scappi hon *sva* scoro,
sceldi fót vndan.

51. Annan reþ hon *hæggva*,
sva at sa vpp reísat,
i helio hon þann hafði,
þeygi henne hendr scvlfó.

52. Þiorco þar gorþo,
þeirri var við brvgðit,
þat brá vm allt annat,
er vnno born Givca;
sva quæþo Niflvnga,
meþan sialfir lifþo,
scapa socn sverþom,
slitaz af brynior,
hæggva *sva* hialma,
sem þeim hvgr dygði.

53. Morgin mest vago,
vnz miþian dag liddi,
otto alla
oc ondrþan dag;

fýrr var fvlvegít,
floþi vollr bloþi,
átíun aþr fello,
efri þeir vrþo
Bero *tveir* sveinar
oc broþir hennar.

54. Ræscr toc at roþa,
þott hann reiþr vøri:
„Illt er vm litaz,
yþr er þat kenna;
varom þrír tígir,
þegnar vigligir,
eptir lifom ellifo,
or er þar brvnnit.

55. Broþr varom *fimm*,
er Bvþla mistom;
hefir nv Hel halfa,
enn *hæggvnr* *tveir* liggia.

56. Mægð gat ec micla,
macak þvi leyna,
kona valiga!
knaka ec þess niota;
hliott attom sialdan,
sitz comt i hendr ossar;

50. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers og det fgd.*

51. *Rask og M. gjør dette Vers til et med det fgd.*

52. *Jfr. Völs.: Nú gerist mikit mannfall, ok berr þó af framganga þeirra bræðra (Fas. I, 216). — 2. þeirri i R skrevet þri, hvilket vi her ikke tør opløse þrim. — 2. brvgðit R.*

53. *Jfr. Völs.: orrostan stendr nú lengi fram, allt um miðjan dag Gunnarr ok Högni gengu i gegnum fylkingar Atla konungs, ok svá er sagt, at allr völlr flaut i blóði; synir Högna ganga nú hart fram (Fas. I, 216). — 1. vago R, ikke vógo. — 4. ondrþan R.*

54. *Jfr. Völs.: Atli konungr mælti: „Vér höfðum (Hakr. hofum) lið mikit ok frítt ok stóra kapp, en nú eru margir af oss fallnir, ok eigum vér yðr illt at launa, drepit níþján kapp mína, en sex (rettere ellifu; x1 er forvansket til vi)*

einir eru eptir“; ok verðr hvíld á bardaganum (*Fas. I, 216 f.*). — 5. þrír tígir, *saa M.*; i *R* skrevet .xxx.; þrjá-tígi *K. Rask.*

55. *Jfr. Völs.: Þá mælti Atli konungr: „Fjórir várum vér bræðr, ok em ek nú einn eptir (Fas. I, 217). — 1. varom, saa R, ikke vórom.*

56. *Jfr. Völs.: ek hlaut mikla mægð, ok hugða ek mér þat til frama; komu átta ek vana ok vitra, stórvlynda ok harðúðga, en ekki má ek njóta hennar vizku, þrját sjaldan várum vit sátt; þá hafð nú drepit marga mína frændr, en svíkt mik frá ríkinu ok fénu, ráðit systur mína, ok þat harmar mik mest“ (Fas. I, 217). — 3. kona, *saa R og Uðgg.*; *Eg. mener, at det efter Völs. bør ændres til kono; da maatte sættes Komma efter valiga. — 3. valiga R. I K. foreslaas vegliga. — 6. comt R og Uðgg.; Forf. af Völs. synes at have læst com.**

firþan mic frændom,
fæ opt svikinn,
sendoþ systvr helio,
slices ec mest kennomc.“

Gvðrvn qvað:

57. „Getr þv þess, Atli!
gerþir sva fyrri:
moþer toct mína
oc myrþir til hnossa,
svinna systrvngo
sveltir þv i helli;
hlæglic mer þat piccir,
er þv þinn harm tinir,
goþvm ec þat þacca,
er þer gengz illa.“

Atli qvað:

58. „Eggia ec yþr, iarlar!
æca harm storan
uifs ins uegliga,
uillia ec þat lita;
kostit sva ceppa,
at kleycqi Gvðrvn!

sia ec þat metta,
at hon ser ne ynþit.

59. Takit ęr Hægna
oc hylðit meþ knifi,
scerip or hiarta,
scoloþ þess gorvir;
Gvnnar grimmvþgan
a galga festit,
bellit þvi bragþi,
bioþit til ormom!“

Hægni qvað:

60. „Gor, sem til lystir!
gladr mvnc þess biþa,
ræscr mvnc þer reynaz,
reynt hefi ec fyrr brattara;
höfþvt hnecking,
meþan heilir varom,
nv erom sva sarir,
at þv mátt sialfr valda.“

61. Beiti þat mælti,
bryti var hann Atla:
„Tæco ver Hialla,

— 8. fæ, d. e. fê, jęfr. Völs. — 9. Sendoþ med stor S og derforan Punctum i R. — 9. systvr, saa ændret efter Völs. med Eask og K.; systv R og M.

57. Jfr. Völs.: Högni segir: „Hvi getr þú slíks? þér brugðuð fyrri friði; þú tókt mína frændkonu ok sveltir i hel ok myrðir, ok hlæglict (saa Hskr.) þikkir mér, er þú tinir (saa Hskr.) þinn harm, ok goðunum vil ek þat þakka, er þer gengr illa“ (Fas. I, 217). — 1. Over-skriften Gvðrvn qvað mangler i R og er tilføiet af mig i Overensstemmelse med Länning og Möb.; ti næste Vers synes at tale imod Völs., der tillægger Høgne dette Vers. — 8. þv þinn harm R, ikke þú harm.

58. Jfr. Völs.: Nú eggjar Atli konungr liðit at gera harða sókn (Fas. I, 217). — Overskriften Atli qvað mangler i R. — 4. uillia, saa ændret; uillia R. — 7. I R er først skrevet mettao, men Skri-veren synes at have villet udradere c.

F. Magnusen (Overs. IV, 172) mener, at der mellem 58 og 59 fattes et ikke

ubetydeligt Stykke, som suppleres af Völs.; men Fremstillingen i denne (Fas. I, 217) grunder sig her vistnok ikke paa en fuld-stændigere Tekst af Atlamál, men paa Attakv. V. 18. 19 og paa andre Kilder (jęfr. Þiðr. s. C. 384).

59, 5. grimmvþgan R. — 7. bellit R, ikke belli.

60. Völs.: Högni mælti: „Ger (Hskr. geri), sem þer líkar, glæðliga mun ek hér biða þess, er þer vilid at gera, ok þat muntu skilja, at eigi er hjarta mitt hrætt, ok reynt hefi ek fyrr harða (vel rettere hardari) hluti, ok var ek gjarn at þola mannraun, þá er ek var úsárr, en nú eru vér mjök sárir, ok mantu einn (Cod. enn) raða várum skiptum.“ (Fas. I, 218). — R har foran dette Vers inde i Linjen H. q. — 5. höfþvt R. — 7. erom R, ikke crom.

61. Völs.: Þá mælti ráðgjafi Atla ko-nungs: „Só ek betra ráð: tökum vér þrælinn Hjalla, en forðum Högna; þræll þessi er skapdaubi, hann lifir eigi svá

enn Hagna forþom,
hægom ver halft yrkiom,
hann er scapðvpi,
lifra sva lengi,
læscr mvn hann e heitinn.“

62. Hrōddr var hvergetir,
helta in lengr rvmi,
kvnni kleckr verþa,
kleif i rá hveria;
vesall lez vígs þeirra,
er scyldi váss gialda,
oc sinn dag dapran
at deyja fra svinom,
allri orcosto,
er hann apr hafpi.

63. Toco þeir brás Bvþla
oc brvgðo til knifi,
oppfi illþræli,
adr oddz kendi;
tóm lez at eiga
teþia uel garþa,

uinna iþ vergasta,
ef hann víþ rétti,
feginn lez þo Hialli,
at hann fior þeggi.

64. Gettiz þess Hægni
— gerva sva fōri —
at arna anæþgom,
at vndan gengi:
„Fyrir qvþ ec mer minna
at fremia leic þenna;
hvi mynim her vilia
heyra a þá scræton?“

65. Þrifo þeir þióþgóðan,
þa var costr engi
reccom racclatom
ráð enn lengr dvelia;
hlo þa Hægni,
heyrþo dagmegir,
keppa hann sva kvnni,
qvōl hann vel þolþi.

66. Hærþo toc Gvnnarr,

lengi, at hann sé eigi dáligr“ (*Fas. I, 218*). — 5. halft **R**, ikke hálf. — 7. lifra, *saa skrevet efter Völs.*; lifir *Udgg. I R* er skrevet lifra, men a er raderet (ikke underprikket); der er mange *Eksempler paa*, at en *Bogstav*, som er nødvendig, i **R** først er skreven og saa raderet, jefr. *Anm. til Alv. V. 4 L. 4; V. 5, L. 1; Sig. I, V. 23, L. 1; Atlam. V. 32, L. 5.* — Efter lifra sva lengi følger en uafhængig positiv Sætning istedenfor en afhængig negtende, og saaledes oftere: *Fjölsv. V. 40*:

eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema;

Sigrðr. V. 10; Fas. II, 167; ligesaa i nyere nordiske Sprogarter og beslægtede Tungemaal. — Naar man læser lifir, er sva menigsløst.

62. *Völs.*: Þrællinn heyrir ok æpir hátt ok hleypr undan, hvert er honum þikkir skjóls ván, kvezt illt hljóta af úfriði þeirra ok váss (*Hskr. vaS*) at gjalda, kveðr þann dag illan, er hann skal deyja frá sínum góðum kostum ok

svinageymslu (*Fas. I, 218*). — 1. hver getir (ikke getin) **R**, d. e. hvergetir. — 6. váss, *saa ændret med Eg. efter Völs.*; vās **R** og *Udgg.* — 7. dapran **R**.

63. *Völs.*: Þeir þrifu hann ok brugðu at honum knifi; hann æpti hátt, áðr hann kendi oddsins. — 1. brás, *saa R og M.*; bras *K. Rask.* — 3. illþræli, *saa ændret med M.*: ill þræ **R** og derefter et lidet tomt *Rum*, omtrent *saa stort*, som til to *Bogstaver*. Vi tør ikke med *Eg.* læse illþræll, ti det er i *Atlamúl* yderst sjældent, at en *Verstinje* ender paa en betonet *Stavelse*, og *Analogien* taler desuden for illþræli (i *Fas. III, 512* bør vel læses aumu illþræli). — 4. oddz i **R** skrevet ods.

64. *Völs.*: Þá mælti Hægni, sem færri er titt, þá er i mannraun koma... (et *Stykke af Perg.* er afrevet, *saa stort*, at omtrent to *Bogstaver* kunne have staaet der, maaske at) hann árnadi þrælinum lífs ok kvezt eigi vilja skræktun (heyra) (*Perg. afrevet*), kvað sér minna fyrir at fremja þenna leik (*Fas. I, 218*). — 7. mynim **R**, ikke megnim. — 8. scræton med *Streg* over e **R**, ikke scræton.

hrörpi ilqvistom,
sla hann sva kvnni,
at snotir gréto,
klveco þeir karlar,
er kvnno gørst heýra;
rikri raþ sagdi;
raptar svndr brvsto.
67. Dó þa dyrir,
dags var heldr snemina,
letu þeir a lesti
lifa iþróttu.

68. Stórr þóttiz Atli,
ste hann vm þa baþa,
horscri harm sagði
oc reþ heldr at bregða:
„Morginn er nv, Gvðrvn!
mist hefir þv þer hollra;
svms ertv sialfscapa,
at hafi sva gengit.“

Gvðrvn qvað:

69. „Feginn ertv, Atli!
ferr þv víg lýsa,
a mvno þer iþrar,

eþ þv alt reýnir;
sv mvn erfþ eptir,
ec kann þer segia:
illz gengz þer alldri,
nema ec oc deýia.“

Atli qvað:

70. „Cann ec slics synia,
se ec til raþ annaþ
hálfu hógliga
— hafnom opt góþo —:
mani mvn ec þic hvgga,
mæt看 aggetom,
silfri snghvito,
sem þv sialf vilir.“

Gvðrvn qvað:

71. „Ón er þess engi,
ec vil þvi níta;
sleit ec þa sattir,
er váro sacar minni;
afkár ec aþr þotta,
á mvn nv gegþa,
hreffþa ec vm hotvetna,
meþan Hvgni lifþi.

66, 2. hrörpi skrevet hrörpi i R. —
6. Over q i gørst staar Streg i R.

67, 4. iþróttu R, ikke i þróttu.

68. Völs.: Atli konungr þóttist nú hafa
unnit mikinn sigr ok sagði Guðrúnu svá
sem með nökkuru (saa Hskr.) spotti eða
svá, sem hann hældist: „Guðrún!“ segir
hann, „mist hefir þú nú bræðra þinna,
ok veldr þú því sjálf“ (Fas. I, 220). —
3. horscri skrevet hoscri i R; jeffr. Ann.
til Fáf. 42, 5. — 5. Morginn med stor
M og derforan Punctum i R.

69. Völs.: Hon svarar: „Vel líkar þér
nú, er þú lýsir vígum þessum fyrir mér;
vera má, at þú iðrist, þá er þú reynir
þat, er eptir kemr, ok sú mun erfðin
lengst eptir lifa at týna eigi grimdinni,
ok mun þér eigi vel ganga, meðan ek
lífi“ (Fas. I, 220). Overskriften Gvðrvn
qvað mangler i R.

70. Völs.: Hann svarar: „Vit skulum
nú gera okkra sætt, ok vil ek bæta þér
bræð þína með gulli ok dýrum gripum

eptir þinum vilja“ (Fas. I, 220). - Over-
skriften Atli qvað mangler i R. — 1.
Efter Cann er to Bogstaver udraderede i R;
der har, saavidt jeg kunde se, oprindeligt
været skrevet Cannca (efter K. Cannat). —
5. mani, saa ændret med Udgg.; maxi R.

71. Völs.: Hon svarar: „Lengi hefi
ek eigi verit hæg viðreignar, ok mátti
um hræfa (saa Hskr.), meðan Hvgni lifði
(Fas. I, 220). — Overskriften Gvðrvn qvað
mangler i R. — 1. engi, saa ændret;
engia R samt K. og Eg., som opfatter a
som den negtende enklitiske Partikel, men
denne føies kun til Verber; engin Rask;
engi á M., men á synes her ved Siden
af þess ikke ret at give nogen Mening
(Lünning oversætter „dabei“), og Verslinjen
ender desuden i Atlamdýderst sjelden paa
en betonet Stavelse. Eller era þ. engi? — 5.
I R var først skrevet þottac, men e er ud-
raderet. — 7. hotvetna, saa ændret med K.
M.; hovetna R og Eg., der forstaar det
som hvevetna, hvilket her Rask læser.

72. Alin víþ vp vorvm
i eino hési,
lecom leic margan
oc i lvndi óxom,
geddi ocr Grímildr
gvlli oc halsmeniom;
bana mvndo mer brøþra
bøta aldregi,
ne vinna þess ecci,
at mer vel þicci.

73. Costom drepr qvemma
carla ofriki,
i kne gengr hnefi,
ef qvistir þverra;
tre tecr at hniga,
ef heyggj tág vndan;
nv mattv einn, Atli!
ollo her raþa.“

74. Gnott var grvnnýðgi,
er gramr þvi trvþi,
syn var sveipvísi,
ef hann sin gæþi;

krapp var þa Gvdrvn,
kvnni vm hvgr mla,
lett hon ser gerþi,
lec hon tveim scioldom.

75. Qxti hon ældryccior
at erfa brøþr sína,
samr lezc oc Atli
at sína gorva.

76. Lokit þvi leto,
lagat var dryccio,
sv var samkvnda
víþ svorfon ofmicla;
stræng var stórhvgvð,
striddi hon ett Bvðla,
vildi hon ver sínom
[vinna] ofrhefndir.

77. Loccapi hon litla
oc † lagði víþ stocci,
glvpnoþo grimmir
oc greto þeygi,
foro i faðm moþvr,
fretto, hvat þa scyldi.

72. *Völs.*: muntu ok aldri bæta bræðr mína svá, at mér hugni (*Fas. I, 220*).

73. *Völs.*: en opt verðu vör (*saa Hskr.*) konurnar ríki bornar af yðru valdi; nú eru mínir frændr allir dauðir, ok muntu nú einn við mik ráða“ (*Fas. I, 220*) — 3. *I R* var først skrevet gendr, men dette er af den gamle Skriver selv rettet til gengr. — *Efter Gjengivelsen af dette Vers fortsætter Völs.*: mun ek nú þenna kost upp taka, ok látum gera mikla veizlu, ok vil ek nú erfa bræðr mína ok svá (svá þú?) þína frændr“ (*Fas. I, 221*).

74. *Völs.*: Gerir hon sik nú blíða í orðum, en þó var samt undir raunar; hann var talhlýðinn ok trúði á hennar orð, er hon gerði sér létt um ræður (*Fas. I, 221*). — 3-4. *Jfr. 7, 3-4, hvor R* har svipvísí. — 3. syn skrevet syn i *R*. — 5. Krapp med stor K og derforan Punctum i *R*.

75. *Völs.*: Guðrún gerir nú erfi eptir sína bræðr ok svá Atli konungr eptir sína menn (*Fas. I, 221*).

76. *Völs.*: ok þessi veizla var við mikla sveipan (*saa har maaske Hskr.; dog er e og i usikre*). Nú hyggj Guðrún á harmna sína ok sitr um þat at veita konungi nökkura skömm (*Fas. I, 221*). — 4. svorfon *R*. — 8. vinna mangler i *R* og er indsat med alle Udgg.

77. *Völs.*: ok um kveldit tók hon sonu þeirra Atla konungs, er þeir léku við stokki: sveinarnir glúpnudu ok spurðu, hvat þeir skyldu (*Fas. I, 221*). — 2. lagpi víþ stocci *synes ikke at passe, naar i L. 5 følger* foro i faðm moþvr, og jeg formoder derfor med K., at lagði *efter Völs. bør ændres til léco; jefr. 79, i. oc behøvede man i det Tilfælde ikke nødsendig med K. at ændre til er, jefr. Anm. til Afþr. 5, 5. (Man kunde rigtignok have ventet léco víþ stocce, men Verslinjen ender i Atlamál næsten aldrig paa en betonet Stavelse, og da tillige Völs. har Dativ, saa maa dette være den rette Casus; leika við maa da forklares „i Leg springe ind imod“).*

Gvöðrvn qvað:

78. „Spyrit litt eptir!
spilla etla ec báðom,
lyst várvme þess lengi
at lyfa ycr elli.“

Sveinarnir qváðo:

„Blótt, sem vilt, bornom!
bannar þat manngi,
scæmm mvn ro reiði,
ef þv reynir gerva.“

79. Brá þá barnesco
bröðra in cappsvinna,
sciptit scapliga,
scar hon a háls bápa.
Enn fretti Atli,
hvert farnir væri
sveinar hans leica,
er hann sa þa hvergi.

Gvöðrvn qvað:

80. „Yfir raðome ganga
Atla til segja,
dylia mvnc þic eigi
dóttir Grímildar;
glapa mvn þic minnzt, Atli!
ef þv gerva reynir;
vacþir va micla,
er þv vát bröþr mina.

81. Svaf ec mioc sialdan,
síþans þeir fello,
hét ec þer hærþo,
hefi ec þic nv mintan;
morgin mer sagdir,
man ec enn þann gerva,
nv er oc aptann,
át þv slict at fretta.

78. *Völs.*: Hon svarar: „Spyrið eigi at! bana skal ykkur báðom.“ Þeir svöruðu: „Ráða muntu börnum þínum, sem þú vilt, þat mun engi banna þér, en þér er skömm í at gera þetta“ (*Fas. I, 22f.*). — *Over-skriften* Gvöðrun qvað mangler í R. — 1. Spyrit R, ikke spirit. K. begynder ikke hermed et nyt Vers, men har ét Vers fra Loccaþi til ycr elli. — 3. várvme R, ikke várum. — 5. *Over-skriften* Sveinarnir qváðo mangler í R og er tilsat med Möb. efter *Völs.* — Blótt med stor B og derforan Punctum í R; *Udgg.* begynde hermed et nyt Vers, som de ende med scar hon a háls bápa. — 7. scæmm skrevet scæm í R. *Völsungasagas* Gjengivelse af denne Linje grunder sig vistnok paa en Misforstaaelse. — 8. gerva R, ikke gorva.

79. *Völs.*: Síðan skar hon þá á háls. Konunggrinn spurði eptir, hvar synir hans væri (*Fas. I, 22f.*). — 1. Brá (*Præter.* af bregða) þá, saa skrevet med v. d. Hagen og Möb.; Bráþa R (ikke Bráþa), med stor B og derforan Punctum. *Udgg.* begynde her ikke et nyt Vers; Rask K. M. skrive bráþa (bráða) uden Skilletegn foran og regne bráþa barnesco med til Drengenes Tale. — 1. barn esco R. — 2. bröðra, saa ogsaa Rask (en saadan

af barnesco styret Genitiv kan ikke undværes); R har bröþ og derefter over Linjen et kludret Forkortningstegn, hvilket man har læst som or; men maaske har Skriveren villet sætte Tegnet for ra, saa at der í R skal læses bröðra. — bröðr M. efter Gjetning í K. — in, saa ændret med M.; is R. — cappsvinna skrevet cap svinna í R. — 3. sciptit, saa ændret; sciptiz R og *Udgg.* Svend Grundtvig har først gjort mig opmærksom paa, at den almindelige Tekst ikke kan være den rette, da skapligr siges om det, som er naturligt, passende, saaledes som det bør være; jvfr. *Atlam. V. 92, L. 2.* — 5. Enn med stor E og derforan Punctum í R.

80-84. *Völs.*: Guðrún svarar: „Ek mun þat segja þér ok gláða (en Negtelse er vel falden ud) þitt hjarta; þú vaktir við oss mikinn harm, þá er þú drapt bræðr mína; nú skaltu heyra mína ræðu: þú hefir mist þinna sona, ok eru þeirra hausar hér at bórðkerum báðir (hafðir?), ok sjálfr draktu þeirra blóð við vín blandit; síðan tóke ek hjörtu þeirra ok steikta ek á teini, en þú ázt“ (*Fas. I, 22f.*). — Jfr. *SnE. I, 366.*

80. *Over-skriften* mangler í R her, ligesom ved alle følgende Vers í dette Digt.

81, 2. síþans R, ikke síkoms. — 8. át / þv R, d. e. átþv.

82. Maga hefir þv þinna
mist, sem þv sít scyldir,
hása veitz þv þeirra
hafða at ælscalom,
drygða ec þer *sva* dryccio,
dreyra blett ec þeirra.

83. Toc ec þeirra hiorto
oc a teini steictac,
selda ec þer síþan,
sagdag at calfs vęri:
einn þv þvi ollir,
ecci rettv leifa,
tęgtv tipliga,
trvþir vel ioxlom.

84. Barna veitzv þinna,
biþr ser fár verra;
hlvt veld ec minom,
hęlome þo ekki.“

Atli quað:

85. „Grimm vartv, Gvðrvn!
er þv gera *sva* máttir,
barna þinna blóþi
at blanda mer dryckio;
snýtt hefir þv sífivngom,
sem þv sít scyldir,
mer lętr þv oc sialfom
millom illz litip.“

Gvðrvn quað:

86. „Vili mer enn vęri
at vega þic sialfan,
fátt er fvllilla
fariþ víþ gram slican;
drygt þv fyrr hafþir
þat er menn dęmi vissop til
heimsco harþręþis
i heimi þessum;
nv hefir þv enn ækit
þat er aþan fragom,
greipt glęp stóran,
gert hefir þv þitt erfi.“

Atli quað:

87. „Brend męndv a bali
oc barip grioti aþr,
þa hefir þv arnat
þatztv ę beiðiz.“

Gvðrvn quað:

„Seg þer slicar
sorgir ar morgin,
friðra vil ec dęþa
fara i lios annat.“

88. Sato samtyniss,
sendvz fārhvgi,
hendvz heiptyrpi,
hvartki ser vndi.

82, 1. Mága R. — 2. *Efter mist er et Ord (der synes at have endt paa st) ud-raderet i R.* — 4. ælscalom R.

84, 2. biþr forstaa K., Eg. og fl. som Præs. af biða; jeg forstaa det med M. som Præs. af biðja, jvfr. Fas. I, 195: ekki muntu þér verra biðja. Mangler noget efter L. 2?

85. Vðls.: Atli konungr svarar: „Grimm ertu, er þú myrðir sonu þína ok gæft mér þeirra hold at eta, ok skamt lætr þú illt í milli“ (Fas. I, 221).

86, 87, 1-4. Vðls.: Guðrún segir: „Væri minn (mér enn?) vili til at gera þér niðlar skammir, ok verðreigi fullilla farit við slíkan konung.“ Konungr mælti: „Verra hefir þú gert, en menn víti dæmi til, ok er mikil ávíska í slíkum harðræðum, ok makligt, at þú værir á báli brend ok barin áðr grjóti í hel, ok hefðir þú þá þat, er þú

ferr á leið (Fas. I, 221 f.). Forf. af Vðls. har með urette tillagt Atle V. 86. L. 5—12.

86, 5. drygt i R með liden d og derforan ikke Punktum. — 5. hefþir R. — 6. Jeg har med Eg. henført til til denne Linje; Udgg. begynde dermed næste Linje. — 7. harþręþis R. — 9. aþan, see ændret; nv aþan R og Udgg. nv a vistnok urigtig kommet ind fra foregæende Linje. — 10. glępstóran R som et Ord.

87, 5-8. Vðls.: Hon svarar: „Þú spát þat þér sjálfum, en ek man hljóta annan dauda“ (Fas. I, 222). — 5. Seg með stor S i R (derforan ikke Punktum). Ogeaa K. begynder her et nyt Vers. — 6. morgin R.

88. Vðls.: Þau mæltust við mörg heiptarorð. Högni átti son eptir, er Niflungur

Heipt ox Hniflvgi,
hvgði a storrgþi,
gat fyr Gvðrvno,
at hann væri grímmr Atla.

89. Komo i hvg henne
Hægna viðfarar,
talþi happ hánom,
ef hann hefnr ynni.
Veginn var þa Atli,
var þess scamr þípa,
sonr vá Hægna
oc sialf Gvðrvn.

90. Ræscr toc at rþa,
racþiz or svefni,
kendi brát benia,
bandz quæd hann þærf onga:
„Segit íþ sannasta,
hverr va son Bvþla;
emca ec litt leicinn,
lífs tel ec vón onga.“

Gvðrvn quæð:

91. „Dylia mvn þic eigi
dottír Grimildar,
látome þvi valda,
er líþ þína æfi,
enn svmo sonr Hægna,
er þic sár mþa.“

Atli quæð:

92. „Vapit hefir þv at vigi,
þótt veriþ scaplict,
illt er vin vela
þanz þer vel trvir;
beiddr for ec heiman
at þípa þín, Gvðrvn!

93. Leyð vartv eckia,
letu stórraþa,
varþa ván lygi,
er ver vinn reyndom;
fortv heim hingat,

bét; hann hafði mikla heipt við Atla konung ok sagði Guðrúnu, at hann vildi hefna feðr síns (*Fas. I, 222*). — 5. Heipt með stor H og derforan *Punctum* i R; ogsaa *Udgg. begynde hermed et nyt Vers*. — 8. gmr R.

89. *Jfr Völs.*: Hon tók þvi vel, ok gera ráð sín; hon kvæð mikitt happ í, ef þat yrði gert. Ok of kveldit er konungr hafði drukkit, gekk hann til svefns; ok er hann var sofnadr, kom Guðrún þar ok son Högna. Guðrún tók eitt sverð ok leggir fyrir brjóst Atla konungi, véla þau um bæði ok son Högna (*Fas. I, 222*). — 4. ynni R, ikke yrthi.

90. *Völs.*: Atli konungr vaknar við skrit ok mælti: „Eigi man hér þurfa um at binda eða umbúð at veita, eða hverr veitir mér þenna áverka?“ (*Fas. I, 202*). — 5. Segit með stor S og derforan *Punctum* i R. — 6. hverr skrevet hver i R. — 7. emca ec litt, saa er fra først skrevet i R, men ca ec er (urigtig) ud-raderet; ogsaa *Ettm. vil læse emka litt*. em ec *Udgg.*; men dette kan neppe for-væres ved at jævnføre litt staddr og endnu mindre ved at oversætte med Kaszmann, „ich bin wenig aufgelegt zum scherz“

eller med *Lünig*, „ich bin wenig bethört, d. h. ich erkenne meinen zustand sehr wohl“. — 8. vón R.

91. *Völs.*: Guðrún segir: „Ek veld nökkuru um, en sumu son Högna“ (*Fas. I, 202*). — 1. Dylia R, ikke Dilia. — 1. I R har efter n i mvn først været skrevet en Bogstav (rimelig c), men den er underprikket og udraderet; maaske burde dog mync beholdes, jefr. 80, 3.

92-96. *Völs.*: Atli konungr mælti: „Eigi sæmði þér þetta at gera, þóat nökkur sök væri til, ok vartu mér gipt at frænda ráði, ok mund galt ek við þér, þrjá tigu góðra riddara ok (xx var skrevet her i *Hskr.*, men er overstraget) sæmiligra meyja ok marga menn aðra, ok þó léstu þér eigi at hófi, nema þú réðir löndum þeim, er átt hafði Buðli konungr; ok þína sværu léstu opt með gráti sitja“ (*Fas. I, 222*).

92, 2. scaplict R, ikke scapliót. — 5. beiddr skrevet beiðr i R, der ikke har beiðr, som *Udgg.* her læse. *Jfr. Völs.*

93, 1. Leyð R, ikke Leifd. — 3. varþa ván lygi R; saaledes og *Eg.*, som rigtig forklarer „pes non facta est mendacium, i. e. non praeter opinionem res evenit, eventus iudicium hominum probavit“ og

fylgþi oss herra manna,
alt var itarlicet
vm orar ferðir.

94. Margs var allz sómi
manna tiginna,
nát váro grin,
nvtom af storvm,
þar var fiolþ fiár,
fengo til margir.

95. Mvnd galt ec mörri,
meiþma fiolþ þiggia,
þrela þriá tigo,
þyiar siai goðar,
sæmp var at slico,
silfr var þo meira.

96. Léztv þer alt þiccia,
sem ecci veri,
meþan lænd þæ lágo,
er mer leifði Bvdli,
gróftv sua vndir,
gerþit hlvt þiggia;
sværo leztv þina
sitia opt gratna,
fann ec i hvig heilom
hióna vętr siþan.“

sanmenligner Fms. X, 389: gafse varn at laygi; 394: þá er sú varn varþ at lygi, Hertil kan fœies Mágus s., S. 131: verðr þar eigi von at lygi, at firi þessum her réð Danakonungr. — var þá vanlygi Udgg.

— 6. fylgþi R, ikke fylgdi.

94, 5. fiolþ R, ikke fiöld. — 5. R har enarere fiár end fiar; men maaske er denne sidste, ældre, Form her tilsigtet, da Verslinjen i Atlamál sjelden ender paa en betonet Stavelse.

95, 3. þriá tigo skrevet xxx. i R; þriá tigi K. — 5. sæmp R, ikke sæmd.

96, 6. For gerþit skulde man vente gerþirat. — 7. Sværo R med stor S (derforan Punctum) og med Streg over ø. — þina, saa ændret; þisa R. — 9. fann i R skrevet fan, men derefter ere to Bogstaver udraderede; rimelig har der først været skrevet fanca. Denne Læsemaade kunde forsvares.

97. Föls.: Guðrún mælti: „Mart hefir

Guðrún quað:

97. „Lygr þv nv, Atli!

þott ec þat lit rekia,
heldr var ec høg sialdan,
hoftv þo storvm;
bordvz er broþr vngir,
barvz róg milli,
half gecc til heliar
or hvi þino,
hroldi hotvetna
þat er til hags scyldi.

98. Þriú vorom systkin,
þottvm ovegin,
forvm af landi,
fylgðom Sigurþi;
scęva ver létom,
scipi hvert vart styrþi,
ærkoþom at æþno,
vnz ver æstr quomom.

99. Konung drapom fyrstan,
kvrom land þapra,
hersar oss a hond gengo,
hrözlo þat vissi;
vagom or scógi
þannz vildom sycnan,

þú mælt úsatt, ok ekki hirði ek þat, ok opt var ek úhæg i mínu skapi, en miklu jók þú á; hér hefir verit opt mikil styrjöld i þínum garði ok börðust opt frændr ok vinir, ok ýfbist hvat við annat (Fas. I, 222 f.). — 4. hoftv, saa ændret med M., jvfr. Föls.; hostv R, og dette hostu beholder Möb. „vgl. heyja, hó — deyja, dó.“ Men heyja passer her ikke efter sin Betydning, og hó maatte i 2den Pers. give höttu. — 7. Half med stor H og derforan Punctum i R. — 9. Hroldi; i R med stor H og derforan Punctum.

98-99. Föls.: ok var betri ævi vár, þá er ek var með Sigurði, drápum konunga ok réðum um eignir þeirra ok gáfum gríð þeim, er svá vildu, en höfðingjar gægu á hendr oss, ok létum þann ríkan, er svá vildi (Fas. I, 223).

98, 1. vorom systkin R, ikke vörom systkyn.

99, 1. drapom R, ikke drápom. —

settom þann selan,
er ser ne attip.

100. Dæþr varþ inn hvnsi,
drap þa brát kosti,
strangt var angr vngri
eckio nafn hliota;
þvöl þotti qvicri
at koma i hús Atla,
atti aþr cappi,
illr var sa missir.

101. Comtaþv af því þingi,
er ver þat frögim,
at þv sæc sottir
ne slæpþir aðra;
vildir avalt veggia,
enn vętki halda,
kyrt vm því láta,
.“

Atli qvað:

102. „Lygr þv nv, Gvdrvn!
litt mvn við þotaz

hlvti hvarigra,
hofom vll scarþan;
gorþv nv, Gvdrvn!
af gozco þinni
ocr til agetiss,
er mic vtt hefia.“

Gvdrvn qvað:

103. „Knærr mvn ec capva
oc kisto steinda,
vexa vel blęio
at veria þitt lici,
hyggia a þærf hveria,
sem við holl vęrim.“

105. Nár varþ þa Atli,
niþiom strif ęxti,
efndi itrborin
alt þatz reþ heita;
frop vildi Gvdrvn
fara ser at spilla,
vrðo dvöl dęgra,
do hon i sinn annaþ.

— 7. settom R, d. e. settum.

100. Völs.: síðan mistum vér hans, ok var þat litit at bera ekkju nafn, en þat þarmar mik mest, er ek kom til þín, en átt aðr enn ágætsta konung (Fas. I, 223). — 3. Har Forf. af Völs. (med urette) læst varat for var? — 4. nafn, saa ændret efter Völs.; nam R og Udg. (M. og andre forstaa dette som Verbum og sætte da Komma efter vngri). I det Hskr., hvorfra R stammer, har vel, som Eg. formoder, været skrevet namn. — 6. hús R.

101. Völs.: ok aldri komtu svá ör orrostu, at eigi berir þú enn minna hlut“ (Fas. I, 223). — 1. Luning mener (men, som jeg tror, med urette), at denne Linje er forvansket. — 3. sottir i R skrevet sottir, hvilket Eg. rigtig forstaaer som Conjunctiv. — 4. slæpþir R forstaaer jeg som slekðir (saa skriver M.), Præt. Conj. af slekja, slakða, slappe (af slakr). Eg. og Erið Jonsson forklare det af slækja, besl. m. slökkinn og isl.

slæki, et Drog. — 5. vęg, a R. — 8. R har her aabent Rum til en Linje. K. foreslaar Udfyldningen: er konungi sæmðit, som M. optager.

102. Völs.: Atli konungr svarar: „Eigi er þat satt, ok við slíkar fortölur batnar hvárigra hluti, þvíat vér höfum skaðan (saa Hskr.); ger nú til mín sómasamliga ok lát búa um lík mitt til ágætis! (Fas. I, 223). — 6. gozco R, ikke gösco.

103. Völs.: Hon segir: „þat mun ek gera, at láta þér gera vegligan gróft ok gera þér virðuliga steinþró ok vęfja þik í fęgrum dúkum ok byggja þér hverja þörf“ (Fas. I, 223). — 1. Knærr R, ikke Knavr. — 3. blęio skrevet blęgio i R.

104. Völs.: Eptir þat deyr hann, en hon gerði, sem hon hét. . . Guðrún vildi nú eigi lifa eptir þessi verk, en endadagr hennar var eigi enn kominn. (Fas. I, 223). — 3. itr börin R. — 7. dvöl R. — dęgra skrevet dęgra i R.

105. Sell er hverr síðan,
er slikt getr fōða
ioþ at afreki,
sems ol Givci;

lifa mæn þat eptir
a landi hverio
þeirra þrángli,
hvargi er þíod heyrir.

105. Dette Vers maa betragtes som en Epilog af Digteren. — 1. hverr skrevet hver
i R. — 4. sems R, ikke sem.

Gvðrvn gecc þa til sgar, er hon
 hafði drepit Atla; gecc hon út a
 seinn oc vildi fara ser; hon mátti
 eigi sæcqua. Rac hana yfir fiord-
 5 inn a land Ionacs konungs;
 hann fecc hennar; þeirra synir
 voro þeir Særli oc Erpr oc Ham-
 þir. Þar foddiz vpp Svanhildr
 Sigurðar dottir; hon var gipt
 10 Iormvnreck enom rikia. Með han-
 om var Bicci; hann reþ þat, at
 Randvér konungs son scyldi taca
 hana Þat sagði Bicci
 konungi. Konungr let hengia
 15 Randvé, enn troþa Svanhildi vud-
 ir hrossa fótom. Enn er þat
 spvrþi Gvðrvn, þa qvaddi hon
 sono sina.

1. Þa fra ec senno
 slíprfengligsta,
 træþ mál talid
 af trega storvm,
 er harþhvgvþ
 hvatti at vigi
 grimmom orþom
 Gvðrvn sono:
 2. „Hvi sitit,
 hvi sofit líf,
 hvi tregraþ ycr
 teiti at mæla?
 er Iormvnrecr
 ydra systor
 vnga at aldri
 ióm of traddi,
 hvitom oc svartom
 a hervegi,

*Dette Digt findes kun i R; det er be-
 nytlet i Völs. R har Overskriften gvð-
 rvnar hvæt med rødt umiddelbart foran
 V. 1; foran den prosaiske Indledning
 fra gvðrvno ligeledes med rødt.*

1. G i Gvðrvn er i R stor og rød. —
 2. gecc hon út, saa Udgg.; gecc út R, men
 mellem disse Ord er over Linjen (uvist
 om med samme Haand) skrevet et utyde-
 ligt og kludret Ord (bestaaende af en eller
 flere Bogstaver med en Hage efter; det
 kan neppe læses hon), og Hage er sat,
 hvor det skal indføres. Kanske snarere
 gecc siþan út. — 10. iormvnreck R, ikke
 i — rec. — 13. R og Udgg. betegne ingen
 Lacune mellem scyldi taca hana og þat sagði
 Bicci; men hvis ikke Forf. af den pros.
 Indledning har udtrykt sig utilladelig
 uneagtig, saa maa her mangle en Sæt-
 ning af samme Indhold som: þetta ráð

líkaði þeim vel enum ungum mönnum i
SnE. I, 368; jvfr. Völs. (Fas. I, 225).
 — 17. hon efter qvaddi mangler i R.

1, 3. træþ mál R og K.; træþmál
 Rask og M. — 5. er R, ikke or. —
 7. kmom R; jvfr. 17, 5.

2. Völs.: „Hvi siti þér svá kyrrir eða
 mælið gleðiorð, þar sem Jörmunrekr drap
 systur ykkra ok trað (bedre traddi) undir
 hestafótum með svivirðing (Fas. I, 226).
 — 1. sitit R og M.; sitit er Rask K.
 Eg. Möb. — 6. ydra R og Udgg. Vist-
 nok rettere ykra; jvfr. Völs. og Hamð.
 V. 3, L. 1. Dog smnlign ogsaa Hamð.
 V. 4, L. 3; Atlaqv. V. 3, L. 5. — 9-12,
 som Eitlm. stryger, passe bedre i Hamð.
 V. 3, L. 5-8. — 9. Hvitom með stor H
 og derforan Punctum i R. — 10. I R
 var først skrevet helvegi, men dette er
 af den gamle Skriver selv rettet til hervegi;

grám, gangtæmom
Gotna hrossom.

3. Vrfva íþ glikir
þeim Gvnnari,
ne in heldr hvgðir
sem var Hægni;
hennar mundaþ íþ
hefna leita,
ef íþ móþ ettiþ
minna brøðra
eþa harþan hvg
Hýnkonunga.“

4. Þa quap þat Hamþir
inn hvgomstóri:
„Litt mundir þv
leyfa daþ Hægna,
þa er Sigurð vocþo
svefni ór;
þæcr váro þinar
enar bláhvíto
roþnar i vers dreyra,
folgnar i valbloþi.

5. Vrfþo þer
brøþra hefndir

sliprar oc sárar,
er þv sono myrþir;
knættim [allir]
Iormvnrecki
samhyggiendr
systor hefna.

6. Berip hnossir fram
hýnkonunga!
hefir þv ocr hvatta
at hiorþingi.“

7. Hleandi Gvdrøn
hvarf til scemmo,
kvmbi konunga
or kerom valþi,
siþar brynior,
oc sonom fæþi;
hloþvz modgir
a mara bógo.

8. Þa quap þat Hamþir
inn hvgomstori:
„Sva comaz meirr aptr
moþvr at vitia
geirniorþr hniginn
á Goðþioþo,

jeft. Hamð. V. 3, L. 6. 11. grám, *saa*
R, ikke gram. — 12. hrossom **R**, ikke
hvossom.

3. *Völs.*: ok ekki hafi þit líkt skap-
lyndi Gunnari eða Högna, hefna mundu
þeir sinnar frændkonu“ (*Fas. I, 226*).

4. *Völs.*: Hamðir svarar: „Litt lofaðir
þú Gunnar ok Högna, þá er þeir drápu
Sigurð ok þú var roðin i hans blóði
(*Fas. I, 226*). — *Jfr. Hamð. V. 6.* —
4. harona **R**.

5. *Völs.*: ok illar váru þínar bræðra-
hefndir, er þú drapt sonu þína, ok betr
mættim vér allir saman drepa Jörmunrek
konung (*Fas. I, 226*). — 1. **R** betegner
ikke her *Lacune* efter þer. *Udgg. indsætte*
efter Papirafskrr. bræðrar (og sætte med
urette Komma efter hefndir), men man
kunde ligesaagodt formode et *Adjectiv* til
brøþra (beggia?). — 5. allir, *indsat* efter
Formodning i Overensstemmelse med Völs.;
det mangler i **R**, som ikke betegner *Lacune*;

Udgg. indsætte efter Papirafskrr. ungar.
— 6. *Udgg. indsætte efter Papirafskrr.*
unødvend ig á foran Iormunrecki.

6. *Völs.*: ok eigi munu vér standast
frýjuorð, svá hart sem vér erum eggjaðir“
(*Fas. I, 226*).

7. *Völs.*: Guðrún gekk hlæjandi ok gal
þeim at drekka af stórum kerum; ok
eptir þat valdi hon þeim stórar brynjur
ok góðar ok önnur herklæði (*Fas. I, 226*).
— 1. Gvdrøn, *saa ændret*; gvdrøn **R**.
— 3. *Forf. af Völs. synes urigtig at have*
læst sumbl for kumbi. — konunga skrevet
k'k'. i **R**. — 7. Hloþvz med stor H og
derforan *Punctum* i **R**.

8. *Völs.*: þá mælti Hamðir: „Hér munu
vér skilja efsta sinni, ok spyrja muntu
tíðendin, ok muntu þá erfi drekka eptir
okkr ok Svanhildi“. Eptir þat fóru þeir
(*Fas. I, 227*). — 1. þa med *liden þ* i
R. — 3. comaz, *saa R* og *Rask K. M.*
Jeg formoder comuz. Ettm. indsætter

at þv erfi
at oll oss dryckir,
at Svanhildi
oc sono þina.“

9. Gvþrvn gratandi,
Givca dottir,
gecc hon tregliga
a tai sitia
oc at telia
tárokhlýra
moþvg spioll
a margan veg:

10. „Þríá víska ec elda,
þríá víska ec arna,
var ec þrimr verom
vegin at hvasi;
einn var mer Sigurþr
ællom betri,
er broþr minir
at bana vrþo.

11. Svarra sara
sakaþ ec ne kvnna,
meirr þottvz

mer vm stríða,
er mic æþlingar
Atla gafo.

12. Hvína hvassa
het ec mer at rínom,
mattigac bolva
betr vm vinna,
aþr ec hnóf
hofvþ af Níflvngom.

13. Gecc ec til strandar,
græm varc nornom,
vilda ec hrinda
† stríðgriþ þeirra;
hófo mic, ne drecþo,
havar baror,
þvi ec land vm stéc,
at lifa scyldac.

14. Gecc ec a beþ,
hvgdac mer fyr betra,
þriþia sinni
þioðkonvungi;
ól ec mer ioþ,
erfivorþo,

komum; *Lün. formoder kemskaðt eller kemrat, Finn Magnusen kömz (eller ogsaa man for meirr). — meira R. — 7-8. at þu at öll oss erfi Ettm. — 8. For dryckir skulde man rente dreckir.*

9. *Völs.:* En Guðrún gekk til skemmu harmi aukin ok mælti. — 6. tárok hlýra R, d. e. tárughlýra. *Jfr. lostic Helg. Hj. V. 42, L. 5.*

10. *Völs.:* „Þrimr mönnum var ek gipt, fyrst Sigurði Fáfnisbana, ok var hann evikinn. — 1. 2. Ettm. indsætter vissak, heilket er mér stemmende med den ældre Sprogbrug.

11. *Völs.:* ok var þat mér inn mesti harmr; síðan var ek gefin Atla konungi (*Fas. I, 227*). — 1. Svarra, saa ændret med K. og M. Svára R. — 2. sakaþ, saa R og K. saknaþ Rask. K. oversætter: acerborum vulnerum accusationem proferre mihi non licuit; men et Subst. sakaðr „accusatio“ mangler Analogi. Eg. oversætter: non novi acerborum vulnerum violatorem, i. e. dolorum gravium conso-

latorem; men Udtrykket er da altfor kunstlet. Ogsaa bliver Brugen af sár ved begge Forklaringer usædvanlig. L. 1-2 ere vistnok forvanskede; jeg har tænkt paa: Svárta, sárta | saka betr ne kvnna. — 2. kvnna, saa ændret med K. M.; kvnno R. kunnom Rask.

12. *Völs.:* en svá var grimt mitt hjarta við hann, at ek drap sonu okkra í harmi. — Finn Magnusen mener, at noget mangler mellem V. 11 og 12; men dette er ikke nødvendigt: Forf. af Völs. har ogsaa kjendt V. 12 efter V. 11. — 5-6. K. og Möb. skrive: aþr ec hnóf hofvþ | af Hniflvngvm.

13. *Völs.:* síðan gekk ek á sjáinn, ok hóf mik at landi með bárum. — 3-4. Stavrim mangler i dette Linjepar; tar man for stríð griþ (saa R) formode hriþgriþ eller blot hriþ?

14. *Völs.:* ok var ek nú gefin þessum konungi. — 5-8. *Jfr. Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 1-4. — 6. 7. erfivorþo staar*

[erfiðvorþo]

Ionacrs sonom.

15. Enn vm Svanhildi
sato þýjar,
enn ec minna barna
bæzt fyllhvðac;
sua var Svanhildr
i sal minom,
sem væri sëmleitr
solar geisli.

16. Gædda ec gvlli
oc gvðvefiom,
aþr ec gefac
Goðþioðar til;
þat er mér hardaz
harma minna
of þann inn hvita
hadd Svanhildar,

avri troddo
vnd ióa fótom.

17. Enn sa sarastr,
er þeir Sigurþ minn
sigri røntan
i sving vágo;
enn sa grimmastr,
er þeir Gvnnari
fránir ormar
til fiors scriþo;
enn sa hvassastr,
er til hiarta
konung oblæþan
quicvan scáro.

18. Fiolþ man ec bælva,
[fiolþ man ec harma];
beittv, Sigurþr!
enn blacca mar,

i R kun én Gang. — 8. Rask formoder Jónakri. — 8. sonom, saa R og M.; sono K. og Rask. Jfr. Ann. til Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 4.

15, 3. enn ec (ikke enn at), saa R og Eg., der forklarer enn som Pron. rel. Men saaledes bruges i R ellers aldrig Formen enn (en), og Ordet er vel derfor urigtig kommet ind fra L. 1. — henne Rask; er ec K. M.

16. Völs.: síðan gipta ek Svanhildi af landi í brott með miklu fé, ok er mér þatsárast minna harma, er hon var troðin undir hrossa fótum, eptir Sigurð. — 6. hárma minna R. — 7. For of formoder Rask er, hvilket ogsaa jeg holder for det rette (ellers maatte det i L. 9 hede trad-dan for troddo). — 9. Avri troddo R med stor A og derforan Punctum.

17. Völs.: en þat er mér grimmastr, er Gunnarr var í ormgarð settr, en þat hardast, er ór Högna var hjarta skorit. — 1. enn R med liden e og derforan ikke Punctum. — 5. grimmastr R. — 9. Enn med stor E og derforan Punctum i R. — hvassastr R. — 10. er til hiarta, saaledes ændret; er til hiarta fló R og Rask, K. M., som sætte Komma efter fló (altsaa, som K. oversætter: qui in

cor usque penetravit). Men den Sætning, som begynder med er til hjarta, maa, som Luning og Ettm. rigtig have bemærket, nødvendig være parallel med de frgd. er þeir Sigurþ — vágo og er þeir Gvnnari — scriþo. Jfr. Völs. og Atlafr. V. 24: Hlo þa Hagni, er til hiarta scáro kvicvan kvimblasmiþ. — Luning forstaar fló som 3 Ps. pl. Præt. af flá, og Ettm. indsætter flou; men dette maatte i R have været skrevet flögo; desuden passer ikke Verbets Betydning. Udtrykket bliver rigtigt, naar fló stryges; dette Ord maa vel være kommet ind ved en eller anden Misforstaaelse af Af-skriveren (tør man tænke paa, at der i det Hskr., hvorfra R stammer, har været hiarta skrevet til fiors ?).

18. Völs.: ok betr væri, at Sigurðr kæmi mér á móti ok færi ek með honum; hér sitr nú eigi eptir sonr né dóttir mik at hugga. — 2. fiolþ man ec harma, indskudt med Rask, K. M. efter Papirafskr.; Linjen mangler i R, som ikke betegner Lacune. — 3. Sigurþr, saa ændret med Rask, F. Magn. og M.; Sigurþ R; jefr. Völs. — 4. mār R. —

hest inn hrapföra
lattu hinig renna!
sitr eigi her
snor ne dottir,
sv er Gvdrvno
gefi hnossir.

19. Minnzttv, Sigvrþr!
hvat víþ mæltom,
þa er víþ a beþ
bøþi satom,
at þv myndir min,
moþvgr! vitia
halr or helio,
enn ec þin or heime.

20. Hlapit er, iarlar!
eikicavstinn,
latiþ þann vnd hilmí
hestan verþa!
megi brenna briost
bálvafvlt eldr,
[þrvngit] vm hiarta
þiþni sorgir.“

21. Iorlom ollom
oþal batni,
snotom ollom
sorg at minni,
at þetta tregrof
vm taliþ vgrí.

5. hrapföra skrevet hrap föra i R.
— 8. snór R; sonr i Völs. er vistnok
feilagtigt. — 10. gefi R, d. e. gefi.

19. Völs.: minztu nú, Sigurdr! þess,
er vit mæltum, þá er vit stigum á einn
beð, at þú mundir mín vitja ok ör helju
bida“; ok lýkr þar hennar harmtölur
(Fas. I, 227). — 5. v i þv sér i R ud
som y; samme Bogstavform i det følgende
Ord, hvilket derfor kanske ligesaavel kunde
læses myndir, som med Udgg. myndir. —
min, saa rettet; min R, jeft. Völs. —
6. Udgg. sætte ikke Udraabstegn efter
moþvgr.

20, 3. þann, saa R; hann Udgg. —
vnd hilmí R og K. M.; und himni
Rask. Ved hilmir menes Sigurd; Gudrun
venter, at han, sit Læfte tro, nu skal
komme fra Hel til hende, hvor hun lig-
ger paa Baal, og føre hende med sig.
Lüning fremsætter den Formodning, at
hele dette Vers ikke hører hjemme her,
men har forvildet sig hid fra et andet
Digt; han mener, at det vilde være

ganske paa sit Sted i Sig. Fäfn. III,
snarest efter V. 65, eller i Guðr. II
efter V. 12. En Støtte for denne (som
jeg tror, ugrundede) Formodning kunde
findes i den Omstændighed, at Forfatteren
af Völs. ikke gjengiver dette Vers og derfor
ikke synes at kunne have kjendt det her. Men
paa begge de af Lüning nævnte Steder vilde
Verset efter min Skjøn forstyrre Sammen-
hængen, og heller ikke der finde vi noget til-
svarende i Völs. — 6. eldr har jeg henført
til denne Linje efter Eg., som forklarer
det som Subject til megi brenna. — 7.
þrvngit, indsat efter usikker Gjetning;
mangler i R og Udgg. — Man kunde og-
saa tænke paa andre Ord (sollnar tiltaler
mig ikke). — 8. þiþni har kort Vokal i
første Stavelse. Ettm. indsætter harmar
for sorgir (og sætter det foran þiþni) for
at faa Stavrim.

21. Dette Vers forstaar jeg med Finn
Magnusen som Digterens Ord; andre tage
det som Gudruns Tale. — 6. Möbius
sætter Komma efter taliþ.

H A M Ð I S M Á L.

1. Sprvttó a tái
tregnar iðir
gręti alfa
in glýstámo;
ár vm morgin
manna bálva
svtir hveriar
sorg vm qveyqva.

2. Vara þat nv
ne i ger,
þat hefir langt
lípit síþan:
er hvatti Gvðrvn
Givca borin
sono sina vnga
at hefna Svanhildar:

3. „Syster var yccor
Svanhildr vm heitin,

sv er iormvnreccr
ióm vm traddi,
hvitom oc svartom
a hervegi,
grám, gangtávmom
Gotna hrossom.

4. Eptir er yer þrvngit
þioðkonvnga,
lífiþ einir er
þátta ęttar minnar.

5. Einstoð em ec orðin,
sem ásp i holti,
fallin at frðndom,
sem fvra at qvisti,
vadin at vilia,
sem uíþir at læfi,
þa er in quistscęþa
kqmr vm dag varman.“

Dette Digt er helt kun bevaret i R. — Det er tildels benyttet i Völs., hvor V. 28, 1-4 citeres.

Overskriften hamþiss mál med rødt i R; jvfr. den prosaiske Efterskrift: Þetta ero caþloþ hamþiss mál in forno.

1. *Dette Vers holder jeg for yngre end Kvædets øvrige Vers. Jfr. Seheving, Forspjalssjóð, S. 21. — 1. S i Sprvttó er i R stor og farvel. — 4. in (ikke i) glý stámo R.*

2, 4. *Efter lípit síþan har R (og Udgg.): er fát (ikke þat) fornara fremr var þat halfo; disse Linjer har jeg udeladt, ti de „indeholde et fuldkommen overflødigt og ligetil meningsløst Tillæg“ (Lüning). — 6. borin R.*

3. *Jfr. Guðr. hv. V. 2. — 3. iormvnreccr R, ikke i — recor. Jfr. Sig. III, V. 64, L. 3.*

5, 1. *Einstoð skrevet ein stoð i R med liden e og derforan ikke Punctum. —*

— 6. uíþir, saa ændret; uíþr R og Udgg. Symmetrien i Udtryk kræver her Navnet paa et bestemt Træslag; jvfr. víðis bøl Bergbúaþáttir, S. 126. 2, = eldr (stormr?). Rigtignok heder det ogsaa i en færsk Vise (Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, 589):

Tit kastið hari bæði ásp ok við, ti haraf gerist login hvim; men ogsaa der staaar við vistnok med urette. — 8. kqmr R, ikke kemr. — R betegner ikke, at der mangler noget mellem V. 5 og 6. Foran V. 6 maa der være faldet ud et Vers, som har været væsentlig identisk med Guðr. hv. V. 3. Nu er der i Hamð. V. 5 intet Ord, heerpaa hennar i Guðr. hv. V. 3, L. 5 kan vist tilbage, og man ledes derfor til at formode, at Hamð. V. 4. 5 burde gaa foran V. 3. Dog kunde det udfaldne Vers have haft en noget anden Form end i Guðr. hv.

* * *
6. Hitt qvað þa Hamþir
inn hvgomstóri:

„Litt myndir þv þa, Gvdrun!
leyfa ða Hagna,
er þeir Sigvrð vocþo
svefni or,
saztv a beþ,
enn banar hlógo.

7. Becr váro þinar
inar bláhvito
roþnar valvndom,

flvto i vers dreyra;
svalt þa Sigvrþr,
saztv yfir ðaþom,
glyia þv ne gaðir,
Gvnnarr þer sva vildi.

8. Atla þottiz þv stripa
at Erps morði
oc at Eitils aldragi,
þat var þer enn verra;
sva scyldi hverr aþrom
veria til aldraga

6. Med dette Vers jeſfr. Guðr. hv. V. 4.
— 1. hitt með liden h, dog derforan
Punctum i R. — 2. hvgomstóri, saa
ændret; hvgom stóri R med Streg over o.
— 4-6. Disse Linjer skrives i R: l. d.
h. e' þ. sig'. s. or. v.; altsaa Sigvrð |
svefni or vocþo, hvilket Rask og K. be-
holde. Jeg har efter Guðr. hv. V. 4 ind-
sat: Sigurð vocþo | svefni or, ti da For-
holdsordet ör staaer efter det Ord, det
styrer, maa det betones stærkt og vel
derfor ogsaa staa i Enden af Verslinjen
(Grimm. 25, 2: er stendr hæll a Heria-
færds er forvansket; Atlakv. 6, 2: oc
Hagna til sagði og 15, 8: hæll gace þv
ör snemma hører til Vers, som ere dig-
tede i málaháttr, og til, ör kan derfor
være stærkt betonet uden at staa i Enden
af Verslinjen). Sigvrð | vocþo svefni or
M. — 7. saztv, saa K. M.; Ordet i R
synes mér at ligne sattv end saztv.

7. Jfr. Guðr. hv. V. 4, L. 7—10. —
1-2. Disse Linjer skrives i R: becr ^o þ.
i. b. h. (becr med liden b og derforan
ikke Punctum). — 3. roþnar valvndom,
saa ændret; ofnar valvndom R og Udgg.
Den traditionelle Tekst kan, saavidt jeg
skjenner, ikke være den rette: allerede
Udtrykket völundar om Kvinder (neppe
Mænd), som kunne være kunstigt, er
lidt paafaldende; dernæst synes der
ikke at være nogen Grund til stærkt
at fremhæve Tøtels kunstige Fævning ved
at udtrykke det i en Hovedsætning, side-
ordnet med flvto i vers dreyra (i Ný
felagarit, XVII, 31 stryges váro i L. 1);
endelig viser Lydligheden mellem valbloþi

Guðr. hv. 4, 10 og valvndom, at det
ene af disse to Ord er traadt i Stedet
for det andet ved Kvædets Forplantelse i
Folkemunde; det er derfor rimeligt i begge
at søge væsentlig den samme Mening.
For roþnar valvndom jeſfr. Eg. lex. þöðl.
under undgenginn. Eller kanske roþnar
i valvndom? — 4. flvto R. — 5. Svalt
med stor S og derforan Punctum R.

8. Dette Vers indeeles af Udgg. fejl-
agtig paa følgende Maade:

Atla þottiz þv stripa
at Erps morði
oc at Eitils
aldragi,
þat var þer enn verra;
sva scyldi hverr
aþrom veria
til aldraga
sverþi sarbeito,
at ser ne striddit.

For Stavrimets Skyld forandre derhos
Rask og M. enn til siðlfri, K. sva til þvi.
Lüning mener, at Verset er opstaaet ved
Udvidelse af et i Ljóðaháttr digtet Vers
(jeſfr. V. 29), men i den formentlig op-
rindelige Form, som han faar frem ved
at bortskjære og forandre en hel Del,
indeholder Verset flere Feil mod Reglerne
for Alliteration. — 1. Atla med stor A,
men ikke Punctum foran. — 3. eitils
morþi aldr lagi R; morþi er underprik-
ket som urigtigt. — 4. Rimordet er enn.
Jeg formoder þer var þat enn verra, ti
der ligger Vægt paa þer. — 5. hverr, i
R skrevet hv, d. e. hver.

sverþi sarbeito,
at ser ne striddit.“

9. Hitt quaf þa Særlí,
svinna hafði hann hyggio:
„Vilcat ec við moþer
malom scipta,
orz þiccir enn vant
yero hváro,
hvers biþr þv nv, Gvðrvn!
er þv at grati ne forat?

10. Brøþr grat þv þina
oc bvri svasa,
niþia naborna
leidda ngr rógi;
ocr scaltv oc, Gvðrvn!
grata baþa,
er her sitiom feigir a maþrom,
fiarri mvnom deya.“

11. Gengo or garði

gorvir at eiscra,
liþo þa yfir vngir
vrig fioll
maþrom hvnlenczcom
morþz at hefna.

12. Fvndo á strēti
stórbravðottan:
„Hve mvn iarpscammr
ocr fvltingia?“

13. Svarapi inn svndrmøþri,
sva quaz veita mundo
fvlting frøndom,
sem fotr wþrom.
„Hvat megi fotr
fōti veita
ne holdgróin
hond annarri?“

14. Þa quaf þat Erpr

9, 6. yero R, ikke yera. — 7. biþr þv nv R, ikke biþr nú.

10. K. lægger dette Vers i Hamders Mund efter Gudr. hv. V. 8. — 4. leidda, saa ændret med M.; leiþa R. — 7. feigir R, ikke fegir.

11, 3. yfir vngir R og M. vngir yfir Rask K.; denne Forandring er foretagen uden Grund, jvfr. Völuspá I, V. 19: stendr æ yfir grænn Urðar brunni. — 5. maþrom . hvnlenczcom R. — 6. mórþz R, hvis ikke det, som jeg har antaget for en Streg over o, er en Krøl til e i eiscra, der staar lige over (altsaa qiscra).

12. Jfr. Völs.: Ok er þeir váru komnir á leið, sinna þeir Erp, bróður sinn, ok spurðu, hvat hann mundi veita þeim (Fas. I, 227 f.). Forf. af Völs. har aldeles ikke benyttet Hamð. V. 1—10 incl. Efter at have paraphraseret Guðrúnarhvöt fortsætter han: Þat er nú at segja frá sonum Guðrúnar, at hon hafði svá búið þeirra herklæði, at þá bitu eigi járn, ok hon bað þá eigi skeðja grjóti né öðrum stórum hlutum, ok kvað þeim þat at meini mundu verða, ef eigi gerði þeir svá. Dette maa vel være (feilagtig?) givet efter Kilder, som vi ikke længer kjende. — 1. Fvndo R. —

3-4. Rasmann forstaar disse Linjer som Sorles Ord. — 3. iarpr scær R, d. e. iarpscammr. Dette forstaar man almindelig som iarpscammr, hvilket Eg. oer-sætter „Erpulus“ (af Jarpr = Erpr), Finn Magn. „den brune Knold“. — Ved ikke iarpsámr?

13-15. Jfr. Völs. Hann svarar: „slíkt sem hönd hendi eða fóttr fœti.“ Þeim þótti þat ekki vera, ok drápu hann (Fas. I, 228).

13, 3. frøndom i R skrevet frøndom. — Mellem 4 og 5 indskyde Rask og M. efter Papirafskrr.:

eða holdgróin
hönd annarri

og gjøre L. 5-8 til et eget Vers. Efter de samme Papirafskrr. giver Rask Versets Begyndelse saaledes:

Svarapi Erpr
inn sundrmøþri,
svá quaz vitur
veita mundo o. s. v. —

Rasmann forstaar L. 5-8 som Hamders Ord. — 6. fōti skrevet fōti i R.

14. Dette Vers staar i R og i Udgg. mellem V. 11 (Gengo — hefna) og V. 12 (Fvndo — fvltingia). Men Udtrykket Fvndo

eino sinni,
 meirr vm léc
 a mars baci:
 „Ilt er blaþom hal
 bráttir kenna.“
 Kobo harþan mioc
 hornvng vera.

15. Drógo þeir or scípi
 scípiarn,
 mekiss eggjar
 at mvn flagði;
 þverþo þeir þrott sinn
 at þriþivngi,
 leto mæg vngan
 til moldar hniga.

16. Skoko loþa,
 scalmir festo,
 oc godbornir smvgo
 i gvdvefi.

17. Fram lago bráttir,
 fvndo vastigo

oc systurson
 saran a meifi,
 vargtre vindcæld
 vestan bojar,
 trýtti ę træno hvot,
 titt varat biða.

18. Glæmr var i hælllo,
 halir ælreifir,
 oc til gota ecci
 gerþot heýra,
 aþr halr hvgvfllr
 i horn vm þátt.

19. Segia foro [iarlar]
 Iormvnrecci,
 at senir váro
 seggir vnd hialmom:
 „Reþit er vm ráp!
 rikir ero comnir,
 fyr matkom hafþ er mænnom
 mey vm tradda.“

á stréti kan ikke passe efter þa qvæþ þat
 Erpr eino sinni. Erps Ytring bliver ikke
 saa godt motiveret, naar Verseordenen i
 R bibeholdes; først ved den af mig fore-
 tagne Omsætning faa vi i Samtalen den
 rette Stigning: da Erp kalder sine Brø-
 dre „blauðir“, blive de saa harmfulde,
 at de udskjelde ham for hornungr og
 dræbe ham. — 2. eino, saa Rask og M.;
 eino JR (hvor altsaa erno er rettet til
 eino); erno K. Möb.

15. 1. drógo med liden d og ikke
 Punctum mellem annarri (V. 13, L. 8)
 og drógo i R. — 4. mvn flagði R som to
 Ord, og saaledes Rask K. M.; d. e. til
 Glæde for Trolldkviden (Hel); mvnflagði
 Eg. („propter animi acerbitatem“) Möb.
 — 5. þótt R.

16. 3. godbornir, jvfr. Anm. til Helg.
 Hund. I, V. 32, L. 1. — smvgo hen-
 fører M. til L. 4.

17. 1. fram med liden f og derforan
 ikke Punctum i R. — 7. hvót R. — 8.
 var at som to Ord i R. — biða, saa ændret
 med K.; biðia R og Rask M. — Efter
 at have fortalt Erps Drab fortsætter Völs.

saaledes: Síðan fóru þeir leiðar sinnar,
 ok litla hrið, ádr Hamðir rataði ok stakk
 niðr hendi ok mælti: „Erpr man satt
 hafa sagt, ek munda falla nú, ef eigi
 styddumst ek við höndina“; litlu síðar
 ratar Sörli ok brást á fótinn ok fékk
 staðizt ok mælti: „Falla munda ek nú,
 ef eigi stydda ek mik við báða fætr“;
 kváðust þeir nú illa hafa gert við Erp
 bróður sinn. — Dette Sagnmotiv, som gjen-
 findes noget anderledes i SnE. I, 368,
 behøver Forf. af Völs. ikke at have laant
 fra Hamðismál i en fuldstændigere Form,
 end den, hvori vi kjende dette Kvæde;
 men det er ægte gammelt og maa engang
 have været behandlet i et Kvæde.

18-24. Jfr. Völs.: Fóru nú, unz þeir
 kómu til Jörmunreks konungs, ok géngu
 fyrir hann ok veittu honum þegar tilræði:
 hjó Hamðir af honum hendr báðar, en
 Sörli fætr báða.

19. 1. iarlar mangler i R og Udg. —
 4. vnd, saa ændret med Rask og K.;
 vndir R og M.; jvfr. Helg. Hj. 28;
 Helg. Hund. I, 15; II, 7. 14; Fáfn. 44;
 Háls s. Chria Udg. S. 27.

20. Hló þa iormvnrccr,
hendi drap a kampa,
beiddizat brængo,
bæðvapiz at vini;
scoc hann scæv iarpa,
sa a sciold hvitan,
let hann ser i hendi
hvarfa ker gvllit.

21. „Sell ec þa þóttvmc,
ef ec sia knetta

Hampi oc Særla
i hællo minni,
byri munda ec þa binda
meþ boga strengiom,
goð born Givca
festa a galga.“

22. Hitt quap þa Hroþrglaþ,
stoþ vf hlepom,
mefingr mælti
við mæg þenna:

20, 1. I R staar nu kun iormvnr; derefter er udskaaret et Stykke af Pergamentet, stort nok til 3 Bogstaver; der har staat — recr eller — reör (d. e. recer). — 3. beiddizat Rask K. M.; beiddiz at R som to Ord, og saaledes Eg. Möb. — „Forsitan branga sit mulier, superba vel ornatus studiosa (coll. Dan. prange, prunke, Angl. prance, prank, superbire, ornare), h. l. amica Jormunreki (num Hrodriglada, str. 22?), et vocula at praepositio, ut in versu proxime sequenti; itaque beiddiz at brängo, dedidit se amoribus amicis suae“ Eg.; men beidask kan ikke construeres med at. Mulig er branga beslægtet med isl. brang, n. Støi; svensk Dial. bränga „våldsamt tränga på, bryta igenom“, bräng, n. „bullersamt besvär“ (Rietz); eng. brangle, trætte, kives; det betyder da kanske Strid eller Tummel. — 5. scær R.

21, 1. þóttvmc R, ikke þóttvmc. — 5. byri; dette Ord, som er det sidste paa Siden i R, er i Hskr. utydeligt og næsten udsliidt, dog, saavidt jeg kunde sé, ikke udraderet; første Bogstav snarere b end þ, anden snarere y end v (jefr. Völuspá II, V. 60, L. 3); r og i forekom mig sikre. Dette Ord mangler i alle Udgg.

22, 1. Hroþrglaþ, saa Udgg.; hroþrglaþ R; betegner efter K. Jormunreks Moder (og det er vel det sandsynligste), efter Eg. (lex. poet. 75 a) maaske hans Frille. Finn Magnúsen (Aldre Edda Oversæt. IV, 206 Anm. 32) ytrer „men det kan og betragtes som et Tilægsord, der vel betyder: hoverende (over Sejer) og kunde da maaske antyde Niflungernes Moders (Gudrun) uformo-

dentlige Nærværelse, for at styrke dem ved overnaturlig Trolldomskunst. En saadan Fortælling har ogsaa Saxo fulgt, da han siger, at en Troldevinde, som hed Gudrun, hjalp Brødrene ved Koglerie, saa at Jarmeriks Folk bleve slagne med Blindhed og dræbte hinanden indbyrdes“. — J. Grimm (Haupt Zeitschr. f. deutsch. Alt. III, 154) formoder Hroþrglaþr, og dette optages af Simrock og Rasmann, men, som jeg tror, med urette. — 3. mæfingr forklares alm. som Harkjænsord, hvormed her Jormunrek tiltales; hvis dette var rigtigt maatte det vel, ligesom Søkongenavnene Mæfill (Mævill), Mæfi (Mævi), udledes af mår, en Maage. Rask foreslog mæringr. Simrock oversætter Ordet som Subject „der Waltende“. Jeg tager mæfingr som Subject og forstaar det som mæ-fingr „den Småfingrede“ (Nom. sg. fem.); jefr. mjófingraba Rígs. V. 39, L. 6. Ordet er sammensat som gagháls, laushárr og lign. Det første Sammenævningsled er mæ = mjár, mjór (jefr. sær sjár sjór, snær snjár snjó, slær sljár sljó, skær skjór, fræ frjó); denne Form er sikret ved et Vers af Øyvind Skaldaspiller i Heimskringla s. af Havaldi gráfeldi Cap. 18, hvor mæ við örum sævar maa forstaaes som við mjó-örum sævar, for Svæns Smalpile (jefr. hún var mjó sem önnur síld Íslenskr forkvæði Nr. 52 B, V. 44). Derimod tør jeg ikke søge denne Form i Völuspá II, V. 33, L. 2: er mer syndia. — 4. De to sidste Bogstaver i þessa ere ikke tydelige i R, men Ordet synes dog sikkert. —

„† Þviat þat hetta
at hlyþigi myni,
mega tveir menn einir
tíu hvndroþ Gotna
binda eþa beria
i borg inni ha.“

23. Stýrr varþ i ranni,
stvecco ælscair,
i bloþi bragnar lago,
comiþ or briosti Gotna.

24. Hitt quap þa Hamþir
inn hvgomstori:
„Eðtir, Iormvnrer!

occcarrar quamo
broþra sammøðra
innan borgar þinnar;
fetr ser þina,
hondom ser þv þinom,
Iormvnrer! orpit
i eld heitan.“

25. Þa hrárt víþ
inn reginkvnnþi
baldr i hrynio,
sem biorn hryti:
„Grytiþ ér a gvmna,
allz geirar ne bita,

5-6. Disse to Linjer ere mig uforstaaelige; nævnlige er hlyþigi vanskeligt, dernæst er det underligt, at en Tale begynder med þviat; ogsaa þenna i L. 4 synes mig et lidet passende Udtryk. Jeg vover at nævne følgende Tekstforandring og Forklaring, som jeg dog ikke holder for den rette, men som mulig kan lede paa ret Spor: Þvi æc þer heita, at hlyþigi myni: jeg skal love dig det, at det ikke vil gaa af i Stilhæd; hlyðigi indeholdt da et hlyði, f. Stilhæd, dannet af hljóðr, som kæti af kátr. Eller ere to Verslinjer faldne bort foran þviat i L. 5? — 5. Jeg er ikke sikker paa, om R har þ (d. e. þat), som Udg. læse, eller þ (d. e. þvi), heller ikke tør jeg afjøre, om der i R staar hetta, saaledes Udg., eller heita; Rask formodede hêlt-a. — 6. hlyþigi synes sikkert i R. — 7. mega synes at være den senere Form i Præs. 3 Pers. Pl. for mego. — Oversættelsen i K. forstaar L. 7—10 som Spørsaal. — 8. hvndroþ, saa ændret; hvndroþ R; hvndroþom Udg.

23, 1. I R synes foran ranni først at have være skrevet at (t er tydelig, og a tror jeg at skimte), men over Linjen synes at være skrevet i, og under Linjen er en liden Prik, hvorved at rimelig er betegnet som urigtigt. — 2. stvecco R, ikke stavcco. — 4. comiþ R og K. M.; komno Rask.

24, 6. innan skrevet inax i R (med sammensætning Tegn for ax). — 7. Fetr med stor F og derforan Punctum i R.

— ser þina R, ikke ser þá þina, som Rask K. og M. (kanske med rette) læse. — ser maa, hvis Teksten er rigtig, være Rimord i L. 7 og L. 8 tilligemed þina—þinom. Men jeg kan ikke forklare Fetr þina istedenfor Fótom þinom. Rask sætter efter þina Tegn til at et Ord er faldet ud; man tør neppe tænke paa hæggna.

25. Jfr. Völs.: þá kom at einn maðr (mangler her hår?) ok elliligr með eitt auga ok mælti: „Eigi eru þér visir menn, er þér kunnid eigi þessum mönnum bana at (saa Hskr.) veita“. Konunginn svarar: „Gef oss ráð til, ef þú kannt!“ Hann mælti: „Þér skuluð berja þá grjóti i hel.“ Svá var ok gert, ok þá flugu ór öllum áttum steinar at þeim, ok varð þeim þat at aldragi (Fas. I, 228 f.). — Völs. har disse Ord, hvormed Fortællingen om Jonakrs Sønner ender, efter V. 28, L. 1—4. — Her maa Forf. af Völs. have fulgt et fra Digtet afvigende, men med Saxo (Müllers Udg. S. 415) stemmende Sagn, hvorefter det var Odin, som gav det Raad at stene Sorle og Hamder, medens Digrets inn reginkvnnþi baldr i brynio vistnok maa være Jormunrek; Brages Kvæde (SnE. I, 372—74) og Fortællingen i Snorra-Edda (I, 370) nævne ligesaa lidt Odin. — 1. þa med liden þ og derforan ikke Punctum i R. — hrárt maa for Stavrimets Skyld læses som rárt, eller ogsaa er Teksten forvansket. — 3. baldr R, ikke barthr. — 5. Grytiþ med stor G og derforan Punctum i R.

eggjar ne iarn
Ionacrs sono.“

26. Hitt qvab þa Hamþir
inn hvgomstori:

„Bæ! vantv, broþir!
er þv þann belg leystir,
opt or þeim belg
bæll raþ coma.“

Særli qvað:

27. „Hvg hefþir þv, Hamþir!
ef þv hefdir hyggiandi;
micils er a mann hvern vant,
er manviz er.“

Hamþir qvað:

28. „Af veri nv hæfþ,
ef Erpr lifði,

broþir occarr inn bæðfrœni
er við a brátt vagon,
varr inn vigfrœni,
hvottvme at disir,
gvni inn gvnnhelgi,
gorþvmz at vigi.“

Særli qvað:

29. „Ecci hygg ec ocr vera
vlfæ dœmi,
at vit mynir sialfir vm sacaz,
sem grey norna,
þar er graþvg ero
i æþn vm alin.

30. Vel hofom við vegit,
stondom a val Gotna,
ofan eggmofom,

26. *Völs. har íntet, som svarer til dette Vers eller det følgende. — Finn Magnussen (Overs. IV, 209, Anm. 43) mener, at der efter V. 26 mangler „et betydeligt Stykke, som før har underrettet om Aarsagen til denne Irettesættelse af Hamder til Sörle“. Lüning tror, at Bebreidelsen gjælder Ordene i V. 12, L. 3-4. Jeg formoder, at L. 1-2: Hitt qvab þa Hamþir inn hvgomstori bør stryges som urigtige, og at Verset udsiges af Sorle. Bebreidelsen vilde da gjælde Hamders Ord i V. 24, og V. 26 maatte forenes med V. 27 til ét Vers.*

27. *Overskriften Særli qvað mangler i R. — 2. hygiandi R. — 4. manviz R, ikke mannvitz.*

28. *Jfr. Völs.: þá mælti Hamþir: „Af mundi nú höfudit, ef Erpr lifði, bróðir okkarr, er við vágum á leiddinni, ok sáam vit þat of síð“, — sem kredit er. Derpaa anføres L. 1-4 af V. 28, hvorpaa følger: Í því höfðu þeir afbruggit bobi móður sinnar, er þeir höfðu grjóti skatt. Nú sækja menn at þeim, en þeir vörðust vel ok drengiliga ok urðu mörgum manni at skada; þá bitu eigi jarn, og saa: þá kom at einn maðr &c. (se ovenfor Anm. til V. 25). — Ogsaa i SnE. (I, 370) heder det (førend det fortælles, at Brødrene stenes): þá mælti Hamþir: „af mundi nú höfudit, ef Erpr lifði.“*

Jeg har efter Völs. og SnE. tilsat Overskriften Hamþir qvað, som mangler i R; alle Udgg. forstaa V. 28 ligesom V. 29. 30 som Sorles Ord. — 1. af med lidm a og derforan ikke Punctum i R. — 1. bæ R, d. e. hæfþ; höfðit Cod. af Völs. — 3. bæð frœni R; ikke bæðfrœni. — 5. varit forstaa man som vert, men dette er betænkeligt, ti e er her ikke opstøet af a, men af i (lat. vir, skr. viras); Runeindskrifternes var beviser intel. — vigfrœni, saa ændret med Rask og M.; við frœni R: við—frækni (passim fortia) K. viðfrœni kan ikke med Eg. forklares som viðfrægi, men det maa indrømmes, at to Sammensætninger med frækni saa snart efter hinanden stode, saa at man fristes til at indsette viðfrægi. — Eg. forklares L. 5—8 saaledes: varit i v. (v: Jörmunrekr) hvatti disir at mér, gumi i. g. gördi vigi at mér; han sætter derfor hverken efter viðfrœni eller efter gvnnhelgi Komma; men mod denne Forklaring taler vigi, der da maatte være Accusativ. — 6. hvottvme maa man, hvis Teksten er rigtig, for at saa Stavrim læse som vottvme (saa Eg. lex. poet. 283 a); men dette er meget betænkeligt. — diðir R.

29. *Overskriften Særli qvað mangler i R. — 1. hygg sér i R ud som hygg. — ocr, saa ændret med Udgg.; yer R.*

sem ernir a qvisti;
 goþs hofom tírar fengið,
 þott scylim nu eða i ger dæyia;
 queld lifir maðr ecki
 eptir qvið norna.“

31. Þar fell Særli

at salar gaffi,
 enn Hamþir hne
 at hvsbaki.

Þetta ero cælloþ Hamþissmál
 in forno.

30, 5. goþs **R**, ikke geths. — 6.
 scylim **R**, ikke scyldir. — i ger, d. e.
 imorgen, som got. gistradagis αὔριον
 Matth. 6, 30, saa forklaret af Uppström

*Cod. argent. Anm. til dette Sted og af
 mig i Kuhns zeitschr. f. vergl. sprachforsch.
 IV, 250.*

G R O T T A S Ö N G R.

Skioldr het sonr Opins, er Skiold-
vngar erv fra komnir; hann
hafði atsetv oc reð londum, þar
sem nú er kallaðt Danmörk, en
5 þa var kallat Gotland. Skioldr
atti þann son, er Friðleifr het,
er londum reð eptir hann. Sonr
Fríðleifs het Froþi, hann tók
konungdom eptir faður sinn, í
10 þann tíð er Avgústus keisari
lagði frið of heim allan; þa var
Krístr borinn. En firir því at
Froþi var allra konunga ríkastr
á norðrlondum, þa var honum
15 kendir friðrinn um alla danska
tvingv, oc kalla Norðmenn þat
Froþa frið. Engi maðr grandaþi
aðrvum, þott hann hitti firir sér
föðurbana eða broðurbana lavsan

eða byndinn; þa var oc engi
þiofr eða ransmaðr, sva at gyll-
hringr einn lá á íalangrsheide
lengi. Froþi konungr sotti heim-
boð í Svíðioð til þess konungs er
Fíolnir er nefndr, þa keypti hann
25 ambattir tvær, er hetu Fenia oc
Menia; þær voru miklar oc sterk-
ar. Í þann tíma fannz í Dan-
mörk kvernsteinar tveir sva mik-
lir, at engi var sva sterk, at
dregit gæti; en sv nattvra fylgði
kvernunum, at þat mólz á kvern-
inni, sem sa mælti firir er mól.
Sv kvern het Grotti; Hengikioptir
er sa nefndr, er Froþa konungi
30 gaf kvernina. Froði konungr lét
leiða ambattirnar til kvernar-
innar oc bað þær mala gyll oc

Dette Digt er fuldstændig alene bevaret i r (SnE. I, 378—390), hvor Overskrift mangler; V. I citeres i leß (SnE. II, 578). Titelen Grottasöngur er tagen fra den prosaiske Fortælling. Denne findes baade i r (SnE. I, 374—378) og leß (SnE. II, 577 f.), hvor den meddeles for at oplyse, hvorfor Guldet er kaldet „Frodes Mel“; den begynder: Hví (því leß) er gyll kallat mið Froða til þess er saga sia (su leß). At Skioldr (Skioldungr leß) het, o. s. v.; de 12 første Ord har jeg ovenfor udeladt.

I det prosaiske Stykke er følgende Afvigelser i leß:

1. son. — 4. er nú heitir. — 5. het Gotland. Skioldungr. — 7. reð londum. — 7-8. Son Fríðleifs. — 9. fedr. — 9-10. Í (med stor I og derforan Punctum) þann tíð

r; I (stor I og derforan Punctum) þenna tíma reð Augustus keisari fyrir Romaborgar ríki ok lagði leß. — 11. um allan heim ok þa leß. — 12. ok fyrir. — 13. ríkastztr r. — 16. kalla menn leß. — 18. þa auðrum. — fyndi fyrir. — 19. broðurbana eða föðurbana. — 21. þiofr se. — 22. einn mangler. — 22-23. láa új. vettir við þjóduog aa íalangrs heidi (dettu er vel den oprindelige Læsemaade). — 25. het. — 26. ambattir új þær er. — 28. funduz. — 29. Danmörku. — 30. engi maðr. — 32. kvernunum, saa ændret med Rask og AM. Udg.; kvernun r; kuerninni leß. — kverninni mangler efter a i leß. — 33. er sa. — 35. het sa bondi. — konungi mangler. — 37. ambattirnar leida. — 38. Strög over se i þær i r.

fríð oc sælv Froða. Þá gaf hann þeim eigi lengri hvíld eða svefn, en gækrinn þagði eða hlíð matti qvæða. Þá er sagt, at þær qvæði
 5 líð þav er kallat er Grottasöngur, oc adr letti qvæðinu, molv þær her at Froða, sva at á þeirri nött kom þar sa sækönungur, er Mysingur het, oc drap Froða, toc þar herfang mikít. Þá lagði Froðafriðr. Mysingur hafði með
 10 ser Grotta oc sva Feniv oc Meniv oc bað þær mala salt, oc at miðri nött spvrv þær, ef eigi leiddiz Mysingi salt; hann bað þær mala lengr. Þær molv litla hríð, adr niðr svkkv skipin, oc var þær eptir svelgr i hafinu, er særinn fellr i qvernaragat; þa varð sær salltr.

1. Nv erv komnar til konungs hvsá framvisar tvær Fenia oc Menia; þær 'ro at Froða Fríðleifs sonar máttkar meyar at mani hafþar.

2. Þær at lvdri leiddar vorv oc griotz gria gangs of beiddv; het hann hvarigrí hvíld ne yndi, adr hann heyrði hliom ambatta.

3. Þær þyt þvlv þæghorvinnar:

— 1. En hann gaf leð. — 2. ne suefn. — 3. en meþan. — 4-5. þat er sakt at þa kuæði þær hlíð. — 5-6. *Mellem Grottasöngur og Ok adr letti har leð ok er þetta upphaf at og derpaa 1ste Strophe af Kvædet.* — 7. her aa hendr. — 8. sækönungur sa. — 9. drap hann. — ok tok. — 12. Grottakvernina. — 13. bað hann þær. — En at. — 14-15. huart Mysingi leiddiz eigi. — 15 mala leð; mæla r. — 18. siorrinn leð. — 18. fell siorrinn. — 19. Streg over æ i sær i r.

I Skáldskaparmál har rimelig fra først af kun været anført første Vers, paa samme Sted, som i leð; men senere indførtes efter den prosaiske Fortælling (som i r) det hele Kvæde af en Afskriver, som kjendte dette.

Det samme Sagn fortælles i en kortere Form i to andre Haandskrifter af SnE. A (SnE. II, 431) og 737 (II, 515); denne meddeles her efter A med Varianter i Parenthes efter 737: Kvern hætir (het) Grótti ær atti Fróði konungur. hon mól hvetvætna (hvatvætna) þat ær hann villdi gvil ok fríð (gull ok sylfr ok adra hluti). Fænía ok Mænía hæt看 ambáttir þær ær mól. Þá tok Mysingur sækönungur (Mysingur herkonungur tok) Grottv ok let mala

hvíta sallt a skipvm sinvm (skip sin) þær til ær þav svkkv a Petlandz firði. þær ær svelgr sípan ær sær (þuiat siorr) fellr i avga Grottv. þa gnyr sær (siorr) ær hon gnyr ok þa varð siorinn salltr. Dette prosaiske Stykke har Munch i sin Udg. optaget som Indledning til Digtet.

1, 1. erv, saa ændret med Rask og M. efter leð, som har ero; erǫ r, d. e. ervm. — 5. ro r; ero leð. — 8. hafþar r; gioruar leð.

3, 1. þvlv r. Dette maatte være Præter. 3 Pers. Plur. af et þjóla (paul, pulum) = þylja. Men Teksten er vistnok feilagtig, da der ellers ikke med denne Afydsrække findes noget Vorum, hvis Stammeudlyd er l (Gudbrandr Vigfússon i Ný Félagsrit, XVII, 144); Pfeiffer tror, at þvlv er Feilskrift for þvlv; men kanske mangle to Linjer efter L. 2; Rask bemærker: „Her þykir mér vanta í, og vildi egt. d. bæta inn: hófu at meldri, þær hverfa knáttu eðr umbreyta þulu í þutu og finna þartil annad ordatilteki“, og Ettm. indsætter þutu. — 2. þæghorvinnar i r skrevet þæghorvinnar, som ogsaa kunde læses þæghorviunar. Uppström (Skáldskaparmála-Qvæði, S. 34) ændrer det til þæghorfnar. —

„leggjvm lvdra,
 lettvm steinvn“;
 það hann enn meyar,
 at þær mala skyldv.

4. Svngv oc slvngv
 snvðga steini,
 sva at Froþa man
 flest sofnapi;
 þa qvað þat Menia,
 var til meldrar komín:

5. „Avð molvm Froþa,
 molvm alsælan,
 fiold fiar
 a feginslvðri;
 siti hann á avþi,
 sofi hann a dvni,
 vaki hann at vilia,
 þa er vel malit.

6. Her skyli engi
 æðrvn granda,
 til bæl's bva
 ne til bana orka,
 ne havggva því
 hvossv sverþi,

þo at bana broþur
 bvnðinn finni.“

7. Eu hann qvað ecki
 orð it fyrra:
 „Sofit eigi þit
 ne of sal gavkar
 eþa lengr en sva
 liod eitt qveþac.

8. „Varattv, Froþi!
 fvllspakr of þic,
 malvinr manna!
 er þv man keyptir;
 kæssþv at afli
 oc at alitvm,
 en at sætterni
 ecki spvrþir.

9. Harðr var Hrvngnir
 oc hans faþir,
 þo var Þiazi
 þeim æftgari,
 Iþi oc Avrnir
 okrir niðiar,
 bræðr bergrisa,
 þeim ervm bornar.

10. Komia Grotti

3-4. Jeg forstaar med Eg. (AM. Udg.) disse Linjer som Trækvindernes Ord, leggjvm og lettvm som Verber. Uppström sætter intet Tegn efter L. 2 og tager leggjvm som Subst., lettvm som Adj. — 5-6. Eg. (AM. Udg.) tager ogsaa disse Linjer som Trækvindernes Ord.

4, 2. snvðga, saa maa der læses i r (Jefr. 12, 6); Skriveren vilde først feilagtig efter slvngv skrive steini, men da han havde skrevet st, mærkede han sin Feiltagelse, søgte at rette t til n og fortsatte vðga; derved kom Ordet i r til at se ud som stivðga, men saaledes var det vist ikke ment. — 5. Menia, saa rettet; meni r. — 6. meldrar; saa ændret med M.; melder r, ikke meldz, som Rask og Eg. læse.

5, 1. æð r med liden æ og derforan ikke Punctum. — 5. Siti r med stor S og derforan Punctum.

7, 3-6. Jfr. den prosaiske Gjengivelse

ovenfor S. 325, L. 2—4, der vistnok tildels er urigtig, da of sal gavkar rimelig betegner „Hanerne“. — 4. ne r. Eg. (Reyk. Udg.) ændrer det til en, da maatte lengr underforstaas fra andet Led til første, ligesom sva i Háv. 39. — Eg. (lex. poet.) og Pfeiffer skrive salgavkar som ét Ord. — 6. qveþac r. Jeg formoder qveþi med Ettm., som skriver 3-6 saaledes:

sofð eigi lengr en salar gaukr,
 eða lengr en svá at liod eitt kveði.

(Ogsaa jeg tror, at þit, som er en senere Form, ikke oprindeligt har hørt hjemme i L. 3.) Papirafskr. af r i cod. Worm. forandrer qveþac til kveðit.

10, 1. Komia r (d. e. Kómia, Kómia) maa, ligesom moli (d. e. moli, mæli) i L. 5, være beholdt fra et ældre Hskr.; efter den almindelige Retskrivning i r skulde være skrevet Kíemia, mæli. —

or gría fíalli
ne sa hinn harpi
hallr or iorþv,
ne moli sva
mæR berggrisa,
ef vissi vitt
vętr til hennar.

11. Vær vetr niv
vorvm leikvr
avflgar alnar
firir iorð neþan;
stopv meyar
at meginverkvm,
færþvm sialfar
setberg or stað.

12. Velltvm grioti
of garð risa,
sva at fold firir
for skialfandi;
sva slongþvm vit
snvðga steini,
hofga halli,
at halir tocv.

13. En vit siþan
a Sviðioþv
framvisar tvær

i folk stigvm;
sneiddvm brynivr,
en brvtvm skioldv,
gengvm i gegnvm
graserkiat lit.

14. Steyptvm stilli,
stvddvm annan,
veittvm goþvm
Gothormi lið,
vara kyrseta,
aðr Knvi felli.

15. Framm heldvm þvi
þav misseri,
at við að kappvm
kenndar vorvm;
þar skorþv vit
skærþvm geirvm
bløð or benivm
oc brand rvþvm.

16. Nv ervm komnar
til konungs hvsa
miskvnnlavsar
oc at mani hafþar;
aórr etr iliar,
en ofan kvldi,

2-3. fíalli ne, saa r, ikke fíalins. — 4. hallr, saa ændret; halr r. — 6. Streg over æ i mæR i r. — 7. vitt, saa r (dog har v ikke den sædvanlige Form). Hvis Læsemaaden er rigtig, maa vitt forstaas som det adverbialt brugte Neutrums af vidr: „hvis Nogen (vętr Subject) havde havt en vidtgaende Kundskab til hende“. Rask (og med ham Eg. AM. Udg., samt Pfeiffer) indsætter átt, og i samme Betydning Eg. (lex. poet. p. 890 a og Reyk. Udg.) vtt, Ettm. ætt.

11, 1. Vær, man skulde vente Vit, dog se Anm. til Gudr. hv. V. 2, L. 6. — 5. stopv r. Jeg formoder med Ettm. stopvm.

12, 7. hofga r, ikke hafga.

13, 3. fram viSar r. — 5. sneiddvm brynivr, saa ændret; beiddvm biornvr r og M. Eg.; dette oversætter Eg., „venabamur ursos“, men beida kan ikke betyde det samme som beita.

bræddum björnu Skule Thorlacius og Rask; men Björnen er ikke et af Valens Dyr; beittum biörnu Ettm. Der kræves et med brvtvm skioldv ensartet Udtryk; den rette Læsemaade vindes ved Sammenligning af Fas. III, 21 (Gautreks saga), hvor det rette er (efter Cod. AM. Nr. 152 fol.):

brynjur sneiddum
ok brutum skjöldu.

— 8. lit r, d. e. lið.

14, 1. steyptvm r med liden s, dog derforan Punctum. Udgg. undtagen Ettm. begynde her ikke et nyt Vers. — 6. Knvi skriver jeg med Eg. som Egenavn, jeFr. Fas. II, 221; maaske beslegtet med det gotiske Naen Cniva; knüi Rask og M. som Appellativ.

15, 4. vorvm, saa ændret med M.; v r, d. e. vorv, og saa Eg.

16, 3. miskvnnlavsar r.

drogvuð dolgs siotvél,
daprt er at Froða.

17. Hendr skolo hvilaz,
hallr standa mvn,
malit hefi ec firir mic
mitt of leiti;
nv mvna hondvm
hvild vel gefa,
aðr fvlmalit
Froða þycki.

18. Hendr skolo hólða
hardar trionor,
vapn valdreyrvg,
vaki þv, Froði!
vaki þv, Froði!
ef þv hlyða vill
songvm ockrvn
oc sægvn fornvm.

19. Eld se ec brenna

firir avstan borg,
vigspioll vaka,
þat mvn viti kallaðr;
mvn herr koma
hinig af bragði
oc brenna bæ
firir hvðlungi.

20. Mvnatþv halda
Hleiðrar stoli,
ræþvm hringvm,
ne regingrioti;
tokvm a mondli,
mær! skarpava,
ervina varmar
i valdreyra.

21. Mol mins favþer
mær ramliga,
þviat hon feigð fira
fiolmargra sa;

17, 4. leiti, *saa r*, ikke letti, som *M.* og *Eg.* (*i Reyk. Udg.*) har læst. Jfr. *Flat. II*, 204: er þat líkligast at ek vinna hlutverk mitt at minu látti suo at ægi þarfui hasetar firir mig at vinna; *nu þaa Island* fyrir mitt leiti. Dette maa vistnok være et fra hleyti forskjelligt Ord og komme af lita (*eg. Strækning*, som man kan overse).

18, 1. hólða *saa r*. Dette kan ikke være *Gen. pl.* af höldr, ti *Oversættelsen* „*Manus virorum erunt aspera rostra, tela caesorum cruore madentia*“ (*Eg. ed. AM.*) giver ikke passende Mening, og et Verbum „gribe“ eller „holde“ kan ikke underforståas. Rask har indsat Henda skulo höldar, men derved gaar Symmetrien med *V. 17, L. 1* tabt og henda passer desuden ikke godt. — *Eg. lex. poet.* 822 b forstaa höldar som halda, men dette er sprogstridigt, heller ikke kan trionor i *L. 2* være Kvænnens Stev. hardar trionor maa ialfald være synonymt med vapn valdreyrvg, og hólða skulde man snarest med Pfeiffer (*S. 346*) ville forandre til halda. Jfr. *Waldhere*:

þára þe Mimring can
hear[d]ne gehealdan;

Byrhtnód, V. 167 (Grein):
ne mihte he gehealdan
heardne mæce,

V. 235:

þá hwile þe he wæpen mæge
habban and healdan,
heardne mæce.

Dog er der herved den Vanskelighed, som jeg ikke véd at rede, at halda i denne Betydning ellers altid forbindes med Dativ.

— 2. trionor, *saa r*, ikke trivnor. —
5. Vaki r med stor V og derforan Punctum.
— 6. vill er Rimordet.

20, 5. Tokvm r med stor T og derforan Punctum. — 7. varmar, *saa ændret*; valmar r (der er først skrevet valmar, men efter l er nede i Linjen sat en Hægt, der rimelig skal betegne, at l er feilagtig; Skriveren var vel ved det følgende Ord valdreyra bleven foranlediget til først fejlagtig at sette valmar). *Eg. og Möb.* beholde valmar, hvilket *Eg.* forstaa som valmær! (*bellica virgo*), medens *Möb.* formoder vólmar: *tepescentes?* (han tænker vel paa gmltydsk walm Hede). vafnar Rask; vaxnar *M.* (men *saa* staa der ikke i r), Lúning sætter da Spørrmaalstegn efter valdreyra.

stökkv storar
steðr fra lvdri,
iarni varþar,
molvm enn framarr!

22. Molvm enn framarr,
mon Yrsv sonr,
niðr Halfdanar,
hefna Froþa;
sa mvn hennar
heitinn verþa
bvrð oc broþir,
vitvm baþar þat.“

23. Molv meyar,

megin kostvþv,
voru vngar
i iotvnmóði;
skvlfv skaptre,
skæltz lvdð ofan,
hravt hinn havfgi
hallr svndr i tvav.

24. En bergrisa
brvðr orð vm qvað:
„Malit hofvm, Froþi!
sem mvnvm hætta,
hafa fvlstaþit
fioð at meldri.“

21, 7. iarni varþar, *saa ændret med Eg. (Reyk. Udg.); iarnar fiarþar r og Skule Thorlacius, M.; járnum varðar Eg. i ed. AM.; i Arnarfjavrþ Rask. — enn er Rimord i V. 21 L. 8, ligesom i V. 22, L. 1.*

22, 2. mon, *saa r. — 3. niðr Halfdanar, saa ændret efter Formodning af Rask med Eg. og M.; i (d. e. við) halfdana r; niþ Hálfdana Skule Thorlacius. — 8. þat, saa ændret med Udg.; þar r,*

hvilket Skriveren selv dog synes at have villet rette til þat.

23, 2. kostvþv, *saa ændret med Udgg.; kavstþv r. — 5. skaptre r, d. e. skapttré?*

24, 1. bergrisa r, *ikke -risar. — 4. sem mvnvm hætta, saa r og Eg. i ed. AM., hvor han oversætter: quantum periclitabimur; jeg forstaar hætta her i Bet. opføre; r har ikke heita, som M. og Eg. i Reyk. Udg. læse; senn munum hætta Rask; sem munr um hvatti Etm.*

BRUDSTYKKER

I

SNORRA-EDDA.

1.

Har segir, at hann (Gylfi) komi
eigi heill út, nema hann se fróp-
ari, oc
„stattv fram, meðan þv fregn,
5 sitia skal sa, er segir.“

2.

Niorðr a þa konv, er Skapi heit-
ir, dottir Þíaza iotvns. Skapi
vill hafa bvstað þann, er att haffi
fapir hennar; þat er a fiollvm
5 nokqvorvm, þar sem heitir Þrym-
heimr, enn Niorðr vill vera nær
sæ; þv sættvz a þat, at þav
skyldv vera niv nætr i Þrym-
heime, en þa aðrar niv at Noa-
10 tvnm. En er Niorðr kom appt
til Noatvna af fiallinv, þa quad
hann þetta:

„Leið ervmc fioll,
varca ec lengi á,
nætr einar niv;
vlfv þytr
mør þotti illr vera
hia songvi svana.“

Þa quad Skapi þetta:

„Sofa ec mácat
sæfar beþvm a
fvgls iarmi firir;
sa mic vokr,
er af vípi kemr,
morgvyn hverian mar.“

3.

Oc enn segir hann (Heimdallr)
sialfr i Heimdallar galldri:

„Niv em ec mæpra mavgr,
niv em ec systra sonr.“

*Ved alle de prosaiske Stykker af SnE.
anføres kun de vigtigere Varianter.*

1. SnE. I, 36. Dette Stykke findes i
rWU. — 3. Rask og M. begynde Verset
med ok. — 4. Denne Verslinje skrive Rask
og M. som to. — 4. fram r; fram WU.

2. SnE. I, 92 f. I rWU. Hos Saxo
(I, 53 f. og 55) kvæde Hadding og Regnild
to Vers, som maa være Oversættelser af dan-
ske Sidedestykker til de to Vers, som her med-
deles. — 5-6. Þrymheimr, saa W; Þvm-
heimr r; Þrvpheimr U. — 8-9. vera niv
nætr i Þrymheime, en þa aðrar niv, saa
ændret med Eg. (der skriver Þrumheimi);
vera .ix. vetr i Þrvmheime en þa aðra
.ix r; níu nætr i Þrymheimi (Þrvpheimi)
en þa (þa mangler i U) .m. WU. —

13. ervmc rW; ervmz U. — 14. vares
rW; varkapa U (forvansket af varka
þar). — á indsat efter W; mangler i r
og Udgg.; lía U. — 20. mácat, saa æn-
dret; mættac r, ikke máttat, som Eg. skri-
ver; ne máttá W, og saa Rask M.; maki U.
Her kræves Præsens, da Skade endnu er i
Noatune, da hun kvæder dette, og da
Præsensformerne vokr og kemr følge. —
21. sæfar r; sialuar W; sævar U. —
22. fvgls U. — 24. vípi Dativ af víbir,
Hav. — 25. morgvyn r; morgin WU. —
hvern U.

3. SnE. I, 102. I rWU. 2. Heimdallar,
saa WU; heimdalar r. — 3. mæpra rW;
meygia U. — mavgr rU; mög W.

4.

XIIII. (Hin fjúgrtánda ásynja er)
Gna, hana sendir Frigg í ymsa
heima at eyrindvm sinvm. Hon
a þann hest, er renn lopt oc lavg,
5 oc heitir Hófvarpnir. Þat var
eitt sinn, er hon reið, at vanir
nokqvorir sa reið hennar í loptinv,
þa mælti einn:

„Hvat þar flygr,
10 hvat þar ferr
eða at lopti liðr?“

Hon svararþi:

„Ne ec flyg,
þo ec fer
15 oc at lopti lið:
a Hofvarpni
þeim er Hamskerpir
gat við Gardrofv.“

5.

Þvi næst sendv æsir vm allan
heim orindreka at biðia, at Balldr
væri gratinn or heliv, en allir
gierþv þat: menninir oc kykvendin
5 oc iorþin oc steinarnir oc tre oc
allr malmr Þa er sendimenn
forv heim oc hófþv vel rekít sin
eyrindi, finna þeir í helli nok-
qvorvm, hvar gygr sat, hon nefn-

diz Þaveck; þeir biðia hana grata 10
Baldr or heliv. Hon svarar:

„Þaveck mvn grata
þvrrvm tárvm
Baldrs bálfarar;
kyks ne dæðs 15
nátká ec kalls sonar,
haldi Hel því er hefir!“

En þess geta menn, at þar hafi
verit Loki Læfeyiar son, er flest
hefir illt gert með asvm. 20

6.

Þa for Þorr til ár þeirrar, er
Vimvr heitir, allra á mest. Þa
spenti hann sic inegingiorþvm oc
stvdði forstreymis Griþarvol, en
Loki helt vndir megingiarþar; 5
oc þa er Þorr kom a miðia ána,
þa ox sva mioc áin, at vppi brát
á oxl honvm. Þa quap Þorr
þetta:

„Vaxattv nv, Vimvr! 10
allz mic þic vaða tíþir
iotna garða i;
veitzv, ef þv vex,
at þa vex mer asmegin
iafnhatt vpp sem himinn.“ 15

4. SnE. I, 116. I rWU. — 4. oc heitir
Hófvarpnir, saa WU; er heitir hofvarpnir r.
— 5-6. vanr nockvrr U. — 7. hann mælti U.
— 9. eða hvat U. — 10. eða hvat at U.
— 11. þ^a S. r. — 13. Ne ec rW; eigi
ek U. — 14. fer rW; ferk U. — 14.
oc at rW; þo ek at U. — liþ U; liðr
rW. — 15. hofvarpni WU; hofhvarfni
r. — 16. U feilagtig hatt strykr for
hamskerpir. — 17. U feilagtig gack vm
garþ vorr. — Gardrofv har kort o, da
Nænet maa tydes af rjúfa.

5. SnE. I, 180. I rWU. — 10. þaveck rU;

þavkt U feilagtig. Saa og I. 12. — 14.
helfarar U feilagtig. — 15. kyks rU; kuiks
W. — ne rW; eða U. — 16. Denne Linje
mangler i U. karls W; Ordet sér i r
ud som kallð, der maa være Feilskrift
for kallð. — 17. haldi WU; hafi r. —
18-20. Isteden herfor har U þar var loki
ravnar.

6. SnE. I, 286. I rWU. — 10. vaxattv
r; vaxat þv WU. — nv mangler i U. —
vimr r; vimra W; vimr U; men oven-
for I. 2 i alle Hskrr. vimvr. — 11. þig
W. — 13. ef rW; en ef U. — 15.
iamhatt U. — himi r.

7.

En er Þorr kom til Geirroþar,
þa var þeim felagvinnu visat fyrst
i gestahús til herbergis, oc var
þar einn stoll til sætiss, oc sat
5 þar Þorr. Þa varþ hann þess
varr, at stollinn fór vndir honum
vpp at ræfri; hann stack Gripar-
væli vpp i raptana oc let sigaz
fast a stolinn; varð þa brestr
10 mikill, oc fylgði skrækr; þar
höfðu verit vndir stolinum dætr
Geirroþar Gialp oc Greip, oc hafði
hann brotit hrygginn i báðum.
Þa quaf Þorr:

15 „Einn sinni
neyttac ásmegins
iotna gavrþvum i:
þa er Gialp oc Greip,
dætr Geirroþar,
20 villdu hefia mic til himins.“

8.

I Asgard i firir dverum Valhallar

stendr lvnðr, sa er Glasir er kall-
aðr, en lavf hans alt er gyllt raft.
Sva sem her er quæþit, at:

Glasir stendr
með gyllnu lavfi
firir Sigtys savlvu.

Sa er viðr fegrstr með goþvum oc
monnum.

9.

Þessi erv hestaheiti i Þorgrims-
þvlo:

Hrafn oc Sleipnir
hestar agætir,
Valr oc Lettfeti,
var þar Tialdari,
Gylltoppr oc Goti,
getit heyrþac Sota,
Mór oc Lvngr með Mari.

Vigg oc Stvfr
var með Skæfaði,
þegn knatti Blackr bera,
Silfrintoppr oc Sinir,

7. SnE. I, 288. Prosastykket i rWU;
Ordene þa quaf Þorr og Verset kun i U.
— 1. mangler i W. — geirroþar r;
geirraþar U. — 3. gesta hús U; geita hús
rW. — 7. vpp vndir raft U; saa og L. 8.
— 9-10. r har mikill ogsaa efter skrækr.
— þa varþ skrækr mikill ok fylgði brestr
U. — 12. geirroþar r; geirraðar WU. —
greip rW; gneip U. — Verset er i U
skrevet: Eino neytta ek allz megins iotna
gavrþvum i. þa er gialp ok gneip dætr
geirraþar villdo hefia mik til himins. —
15. sinni tilføiet med Udg. efter Formod-
ning af Rask. — 16. neyttac henfører Rask
til L. 15. — ásmegins, saa ændret efter
Formodning af Skule Thordlacius. — 19.
Geirraþar dætr Rask og Eg.

8. SnE. I, 340. I rWU. — 5. Rask
og Eg. i Reyk. Udg. begynde Verset med
At; Hskrr. have dette Ord med stor A

og derforan Punctum. — 6. gyllnu W;
gyllnu r; gylligo U. — 7. sigtys U. —
8. fegrstr W; fegrst er r; frægr U.

9. SnE. I, 480. I rUA (SnE. II, 458 f.)
leß (SnE. II, 595). — 1-2. Þessi—Þor-
grimsþvlo mangler i U. — 3. slettfeti U.
feilagtig for sleipnir. — 6. U har Punctum
efter þar, men ikke efter lettfeti. — 8.
heyrþa ek U; ogsaa Aleß har ek særskilt.
— 9. mór r; mór U; mór A; mar leß. —
langr A. — 10. Kun A har Vigg med
stor V. — vng U feilagtig. — skvfr
A for stvfr. — 11. var mangler i U. —
skæfaði A; skæfaði rleß; skæfaxa U fei-
lagtig. — 12. øfen for þegn og a haki
for blackr U feilagtig. — matti leß for
knatti. — bakkr A. — 13. Jfr. Grinn.
V. 30, L. 3. — Silfrintoppr U; silfrtoppr
rleß; saltoppr A. — Sinir, saa ændret;
synir rleß; simr U; sinarr A. —

sva heyrþac faks of getit,
 15 Gvllfaxi oc Ior með gopvm.

Blöðvghofi het hestr,
 er bera quæþv
 avfligan Atriþa;

Gils oc Falhofnir,

20 Glær oc Skeiðbrimír,

þar var oc Gyllis of getit.

10.

Þessi oxnaheiti erv i Þorgrims-
 þvlv:

Gamalla vxna nofn

hefic gerla fregit,
 þeirra Ravðs oc Hæfiss;
 5 Rekinn oc Kyrr,
 Himinhriotr oc Apli,
 Arfr oc Arfvni.

11.

Þessir (hestar) ro en talþir i
 Kalfsvisv:

Dagr reið Dravslí,
 en Dvalinn Moðni,
 Hialmþer Háfeta,
 5 en Haki Faki;

— 14. heyrþa ek U; ogsaa A leß har ek særskilt (det sidste Hskr. har efter heyrdá ek feilagtlig þa nefnda heyrdá ek ok). — of r; vm A; mangler i U leß. — 15. gvþvm U. — 16. blotoghofi U. — 17. er U A leß; 7 (d. e. ok) r (ogsaa dette kunde forsvares). — kodv A. — 18. vngan at riþa U. — 19. Jfr. Grímn. V. 30, L. 4. — gils r U leß (gil^s r); gisl A. — Falhofnir, saa rettet; falofnir UA; faliáfñir leß; falliáfñir r. — 20. Jfr. Grímn. V. 30, L. 2. — glær r A; glær U; gler leß. — 21. gyllis of gætit A; gyllis vm getið U leß; gyllir of getinn r.

10. SnE. I, 484. Ir U leß (SnE. II, 595). — Jfr. oxnaheiti SnE. I, 586—88; II, 483; 566 f.; 625 f. — 1-2. Ordene þessi — Þorgrimsþvlg mangle i U. — 3. vxna r; avxna U; yxna leß. — heiti U for nofn. — 4. hefi ek giorla fregit U; hefig giorla talið leß; hefi ee gerþa. r. — 5. Efter þeirra tilfæir leß er. — hæfiss r; hefiss U; hæfss leß. — 6. Reginn U. Denne Form findes ogsaa blandt oxna heiti SnE. I, 587 II, 483. 566; dog har de samme Fortegnelser som Oksenaen rekningr; jefr. ogsaa rökñ. — kyrr r; kyr leß; hlyrr U. At Sproget har kjendt et Hankjønnsord kyrr, synes mig tvilsomt. — 7. Himinhriotr er vistnok Navnets rette Form. himins hriotr r; himinriotr U; himinhriodr leß. — I SnE. I, 168 har V himinhriotr, r himinhriotr, U himinriotr; blandt oxna heiti i SnE. I, 587 staar i

r himinhriotr, i leß himinhriodr, i A himinhriotr, i 737 hriotr. — apli r; arfi U; atli leß. Blandt oxnaheiti i SnE. I, 587 har r A apli, leß afli. — 8. For arfvni har leß feilagtig arfvni. I A (SnE. II, 483) skrives Ordet orfvni, i 737 (II, 567) orfuni; denne Form burde kanske foretrækkes, da der derved bliver Vokalskifte i Rimstavene.

11. SnE. I, 482. Ir U A leß. — De pro-saiske Indledningsord lyde i A: Þessir hestar ærv taldir i kalfs visv; i r og leß: þessir ro (ero leß) en talþir i alsvinnz malvm; U har kun Overskriften fra hestvm. Alle Udgg. have optaget Teksten i r og leß; men jeg tror, at A har det rette. alsvinnz mal, som SnE. I, 486 citeres i r, er det samme som (og rimelig blot en Skrivefeil for) Alvissmál (se i denne Udg. S. 129 Anm.); men dertil kunne ikke de her omhandlede Vers med Hestenaenve høre; og at der skulde være to aldeles forskellige Digte, af hvilke det ene kaldtes Alvissmál (i enkelt Hskr. Alsvinnsmál), det andet Alsvinnsmál, er ikke sandsynligt; hertil kommer, at mál er sjældent ved Navne paa Kvæder, som ere digtede i Starksdrilag. — 3. U hrafi for dravslí. — 5. hialmþer háfæta A; havð hialmþir U, og saa Eg. i AM. Udg.; hialmþir eller hialmþer r (og ikke mere); haulda huaþra leß. — Há Hjalpmþer Rask og Eg. i Reyk. Udg. — 6. fæxa U for faki.

- reið bani Belia
Bloðvghofa,
en Skævaþi
10 skati Haddingia.
Vesteinn Vali,
en Vivill Stvfi,
Meinþiofr Moi,
en Morginn Vakri,
15 Ali Hrafni,
er til iss riðv,
enn annarr avstr
vnd Aðilsi
grar hvarfaþi
20 geiri vndaþr.
Biorn reið Blacki,
en Biarr Kerti,

Atli Glavmi,
en Aðils Slvngni,
Havgni Havlqi,
en Haraldr Favlqi,
Gvnnarr Gota,
en Grana Sigrþr.

12.

Sægr hæitir sar,
ænn Simvl stöng,
Bil ok Hivki
bera hann.
Þat ær kallat, at þar sæ i 5
tvngli.

— 9. skævaþi r; skæfaði A; skofaþi U; skeuadi leß. — 12. vífill U A leß. — stvfa U. — 13. meinþiof leß. — 14. en morginn vakri r; morginn vakri A; en mynnenn vakri U; hinn morginvakri leß. *Rask og Eg. optage den sidste Læsemaade og oversætter „mane evigilans“; men dette maa være urigtigt. Symmetrien kræver, at Morginn her er Mandsnavn og Vakr Hestenavn; vakr findes virkelig ogsaa blandt hestaheiti i SnE. II, 487. 571 og bruges saaledes af Skaldene. Det er neppe tilfældigt, at den, som selv heder Morginn, har Hesten Vakr.* — 16. ær til A; en til U; til r leß og Udgg. — 17. Einn med stor E og derforan Punctum i r og leß; en U (Punctum foran); ænn A. — 18. vndir U. — 19. gramr A. — 20. geri r. — 21. biorn med liden b i r U, med stor B i A leß. — 22. biarr r A leß; biar U. *Heder Navnet Bjarr, Gen. Bjárs? Jfr. Beaf er ver kollum Biar (Flatb. I, 27 og i Cod. AM. 281 qv.).* — 24. slvngni rUA; slaungui leß. — I SnE. I, 398 har W slungnir, r slvgnir, leß Slaunguir. — 25. havlkni U. — Jfr. med denne Linje og L. 27 Völs. Cap. 27 (Fas. I, 185): Gunnarr reið Gota, en Högni Hölkvi. *Disse Völsungasagas Ord er sikkerlig laante fra et Kvæde.* — 26. favlqi r;

folkvi A; faulkui leß; favlkni U. — 28. Grana riðr U for en Grana. — *Efter sigvrðr tilføier A vllr ymissvm ænn oðinn slæipni. Det prosaiske ymissvm (der ikke kan tages som Navn) viser, at disse Linjer, som mangle i de tre andre Hskr., ere senere.*

12. SnE. i A (II, 431) leß (II, 514). — Jfr. SnE. I, 56: Máni stýrir gönga tungls ok ræðr nýjum ok niðum; hann tók tvau börn, er svá hétu: Bil ok Hjúki, er þau göngu frá brunni þeim er Byrgir (Byggvir U) heitir ok báru á öxlum sér sá, er heitir Sægr, en stöngin Simul. Viðfinnr nefndr faðir þeirra; þessi börn fylgja Mána, svá sem sjá má af jörðu. — *Jeg har med Möbius og med Eg. i Reyk. Udg. optaget dette Stykke og skrevet L. 1—4 som Vers, fordi Rimstavene ere sikre; dog er jeg ikke overtydnet om, at vi forøvrigt her have den ægte poetiske Form, denne kan mulig have været:*

Sægr heitir sár,
en Simul stöng,
Bil ok Hjúki bera.

1. Segr leß; Segr A (ø tvilsom). — 5. þat A; þetta leß. — þar mangler i leß. — Eg. i Reyk. Udg. skriver som Vers:
þat er kallat,
at þau sæ i tungli.

15.

Floterrinn hætir Glæipnir, ær
honom (Fenrisúlfi) hælldr. Gervir
voro tvær flotrar til hans fyrst
þær Dromi ok Læðingr, ok hælht
þ hvargi; þa var Glæipnir síþan
gerr or sex lvtvm:

Or kattar dyn
ok ór konv skæggi,
or fisks anda

ok or fvgla miólk, 10
ór bergs rótvm
ok or biarnar sinvm,
or þvi var hann Glæipnir gerr.

14.

Flugu hrafnar tveir
af Hnikars oxlvm,
Huginn til hanga,
enn a hræ Mvninn. 4

13. SnE. i A (II, 431 f.) leß (II, 515).
— Jfr. SnE. I, 108: Hann (Gleipnir)
var gjörr af sex hlutum: af dyn kattarins
ok af skeggi konunnar ok af rötum bjargs-
ins ok af sinum bjarnarins ok af anda
fisksins ok af fogls hráka. Den Form
af Verset, hvorpaa dette grunder sig, har
haet L. 11—12 foran 9—10 og hráka

istedenfor miólk. — 1. glæifnir A; gle
..nir leß. I SnE. I, 108 har r U gleip-
nir, W gleifner. — 5. gleipnir leß;
glæifnir A. Ligesaa i L. 13. — 11. bergs
A; biargs leß. — 12. ok or leß; ok A.

14. SnE. II, 142: Málskrúðsfræði,
alene i W.

BRUDSTYKKER

I

VÖLSUNGA SAGA.

1.

Sigmundr tekr nú blodrefilinn,
ok ristú nú í milli sín helluna, ok
letta eigi fyrr, enn lokit er at
rista, sem kveðit er:

5 Ristú af magni
mikla hellu
Sigmundr hiorfi
ok Sinfíotli.

2.

Síþan ridr Sigurðr ok hefir
Gram í hende ok bindr gyllspora
a fétur ser. Grane hleypr fram at
elldinum, er hann kende sporans.

5 Nu verðr gnyrr micill, er elldr-
inn toc at gæst, enn iorð toc at
skialfa, loginn stóð við himin;
þetta þorde engi at gera fyrr, ok
var sem hann ride í myrkua;
10 þa lögðizt elldrinn, enn hann geck
af hestinum inn í salinn; sva er
kveðit:

Elldr nam at gæst,
enn iorð at skialfa,
15 ok hár loghe
við himne gnefa;
fár treystizt þar
fylkiss recca

elld at riða
ne yfir stigha.

Sigurðr Grana
sverdi keyrde,
elldr sloknaðe
fyrir auðlinge,
logi allr lögþizt
fyrir lofgjörnum,
bliku reiði
er Reginn átte.

3.

Brynhilldr svarar: „Sigurðr
væ at Fáfnir, ok er þat meira
vert enn alt ríki Gvinnars konungs“
svá sem kveðit er:

„Sigurðr væ at orme,
enn þat síþan mun
engum fyrnast,
meðan aulld lifir;
enn hlyre þinn
hvarke þorði
elld at riða
ne yfir stigha.“

4.

Svá segir í Sigurðarkviðu:
Vt geck Sigurðr

1. Cap. 8 (Fas. I, 134). — 3. letta, saa Cod., ikke lettu.

2. Cap. 27 (Fas. I, 185). — 10. lögðizt elldrinn skrevet lagðizt (med Król under a) elldrinn i Cod. — 13. nam, saa ændret med Udgg.; man Cod. — 27. reiði, saa ændret; reið Cod. og Udgg.

3. Cap. 28 (Fas. I, 190) — 2. fáfnir Cod. — 5-12. Dette Vers kan mulig have hørt til det Kvæde, hvis Slutning er es bevaret i Brot af Sigurðarkviðu; se Anm. til dettes V. 1.

4. Cap. 29 (Fas. I, 197). Den her nævnte Sigurðarkviða er rimelig det samme

anspialle fra,
hollvinr lofpa,
ok hnipnaðe,
sva at ganga nam
gunnarfusum
sundr of sidur
serkr iarnofinn.

5.

Þeir (Gunnarr ok Högni) tokv orm
einn ok af vargsholld ok letv sioda

ok gafv honum (Gutthormi) at eta, —
sem skalldit kvad:

Svmir vidfiska tokv,
svmir vitnishrę skifðv,
svmir Gvtthorme gafv
gera holld
vid mvngate
ok margha lute
aðra i tyfrum

5

10

Digt, som det, hvoraf vi have Slutningen tilbage i det S. 237—241 aftrykte Brod af Sigurðarkviðu. — 3. anspialle, saa Cod. og Udgg.; jeg formoder anspille; jefr. Sig. III, 46; Guðr. II, 11. — 4. hollvið Cod., d. e. hollvinur. — 5. hnipnaðe, saa ændret med Bjørner; hnipaðe Cd. — hnipa har i Præter. hnippti; dog oldeng. hnipian hnipode.

5. Cap. 30 (Fas. I, 199). Sammenlign Brod af Sigurðarkv. V. 4, hvor Formen i det hele er bedre. — 5. Svmir, saa Cod., aldeles ikke Svipir, som Udgg. læse. — 5. vidfiska, saa Cod. og Udgg.; jeg formoder vidfisk; jefr. i Prosastykket: þeir tokv orm einn og Brod af Sig. V. 4: svmir orm snido. — 6. hręskifðv skrevet sammen i Cod. — 7. gafv drage Udgg. hen til næste Linje.

Dog er gafv gera holld rimelig blot en Forvanskning istedenfor af gera deilldu. — 9. mvngate Cod., ikke mvnngate. — 11. Efter tyfrum mangler en Linje, skjønt dette ikke paa nogen Maade er betegnet i Cod. eller af Udgg. — tyfrum (i Cod. skrevet tyfr^m), hvilket Eg. tyder som taufrum, forstaar jeg ikke. Naur jeg sammenligner Brod af Sig. V. 4, vækkes endog Formodning hos mig om, at alle de tre sidste Linjer ere fuldstændig forvanskede, og at det kanské skulde hede omtrent saaledes:

aðr þeir mætti
iaords um lystir
á hal týfrönum
[hendr um leggja].

SVIPDAGSMÁL.

I.

GRÓGALDR.

Sonr kvað:

1. „Vaki þú, Gróa!
vaki þú, góð kona!
vek ek þik dauðra dura;
ef þú þat mant,
at þú þinn mög bæðir
til kumbldysjar koma.“

Móðir kvað:

2. „Hvat er nú ant
mínum einga syni,
hverju ertu nú bölví borinn,

er þú þá móður kallar,
er til moldar er komin
ok ór ljóðheimum liðin?“

Sonr kvað:

3. „Ljótu leikborði
skauf fyr mik hin lævís kona,
sú er faðmaði minn föður:
þar bað hon mik koma,
er kvæmtki veit,
móti Menglöðu.“

Dette Digt er kun bevaret i Papir-afskrifter, af hvilke ingen er ældre end anden Halvdel af 17de Aarhundrede. Det har i dem Overskriften Gróu galdr, hvortil de allerfleste føie er hon gól syni sinum dauð. Jeg skriver med M. og Cod. 1111 fol. ny kgl. Sml. Grógald. — Overskriften Svipdagsmál. I. findes i intet Hskr.; den er tilsat af mig, se Excurs. Overskrifterne Sonr kvað og Móðir kvað ere overalt tilsatte af mig; de mangle i Hskrr. og Udgg. (undtagen hos Möb., der har Overskrifterne Sonr og Gróa).

1, 3. Af Hskrr. have nogle dura, saa Rask, Lünig, andre dyra, saa K. dura M. (af dürr, Slummer). Dog er Teksten kanske foreansket, ti dauðra kan neppe være Epitheton til dura.

2. einga, saa ændret med M.; einka Hskrr. og Rask K., men dette er en senere (Stjórn S. 516 i Hskr. fra Midten af 14de Aarh.), mindre rigtig Form i denne Betydning. — 3. nú mangler i BS. — 4. móðir OCS uriktig.

3. 1. leiksbordi (eller leiks borði) L og de stockholmske Hskrr.; leiks alene

Cß. Jfr. Grell. s. Cap. 74, S. 166. — 2. skaut, saa ændret; skauztu Hskrr. (skrevet skaut þú O; scatzto BS; skauts þu Ca; skauztu Cß L) og Udgg.; skaut sú Send Grundtvig i Damm. gl. Folkev. II, 665b. — fyr, indsat med M. for den yngre Form for. — 3. fopur O; i de fleste Hskrr. skrevet uden u i anden Stæle. — 5. kvæmtki, saa ændret; kveþki Udgg. og de fleste Hskrr.; kiveþei La (kveþei Lß); kiveþke Cß (kveþki Ca); hveþki B. Se min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógald. og Fjölsvinnsmál i Forhandlingerne i Videnskabs-Selskabet i Chria. Aar 1860, S. 130. Som Subject til veit maa vel snarere tages hin lævís kona end ek. — 6. Menglöðu, saa ændret; menglöðum Hskrr. og Udgg. (men er i de fleste Hskrr. skrevet -ð eller -u). menglöðu som Appellativ („spondan“) Finn Magnussen i den AM. Udg. II, 968; i Den ældre Edda overs. III, 176 synes han at ville læse Menglöðum som Egenavn. Petersen nord. Myth. 195 lever menglöðu og forklarer det „Jorden“.

Móðir kvað:

4. „Löng er för,
langir 'ru farvegar,
langir 'ru manna munir;
ef þat verðr,
at þú þinn vilja biðr,
ok skeikar þá skuld at sköpum.“

Sonr kvað:

5. „Galdra þú mér gal,
þá er góðir 'ru,
bjarg þú, móðir! megi;
á vegum allr
hygg ek at ek verða muna,
þykkjumk ek til ungr afi.“

Móðir kvað:

6. „Þann gel ek þér fyrstan,

þann kveða fjölnýtan,
þann gól Rindi Rani,
at þú of öxl skjótir
því er þér atalt þykkir;
sjálfr leið þú sjálfan þik.

7. Þann gel ek þér annan,
ef þú árna skalt
viljalauss á vegum:
Urðar lokur
haldi þér öllum megum,
er þú á smán sér.

8. Þann gel ek þér inn þriðja,
ef þér þjóðár
falla at fjörлотum:
Horn ok Ruðr

4, 2. farvegir B.

5, 2. ero CL, saa og Rask (uden at anføre Variant) og M. — 5. muni OS. — 6. þykkjumk i Hskrr. skrevet med y eller i i første Stavelse, med kk (cc) eller k (c), og med umz eller unz eller unst i Endelsen; þicciz BS. — afi er i mange Hskrr. (Bæ LS) skrevet afvi; heraf forvansket apne O, aphi Bβ, afri (?) C. Eg. formoder arfi, Luning arfi eller aldri, men se Skirn. 1, G. 2, 6 med Anm.

6, 3. Rindi, saa ændret efter Formodning af Guðbrandr Vigfússon; Rindr Hskrr. og Udgg. Der siges rimelig her: den gól Odin for Rind; jevfr. seið Yggtr til Rindar SnE. I, 236, 4 og Sazo Gr. p. 128 (ed. Müll.); (Rindam, Ruthenorum regis filiam, Othinus) cortice carminibus adnotato countingens lymphanti similem reddidit. — Rani, skrevet saaledes uden Accent i LO og de stockh. Hskrr. Det maa være et Odins Navn og er, som jeg tror, det samme som Hrani, hvilket Navn Odin giver sig, da han som Bonde møder Røve Krake og hans Kjæmper paa deres Færd til og fra Adils (Fas. I, 77-79. 94). Rigtig nok vækker det Betænkning, at h her er udstødt foran r, men jevfr. Háv. V. 151, L. 3. Guðbrandr Vigfússon formoder Rammi, hvilket han sammenstiller med Odinsnavnet Hrammi (Hrami). Ráni Udgg., hvilket af Rask og

i K. tom. II tydes som Dat. af et Mandsnavn; Finn Magnusen (lex. myth. p. 660. Den ældre Edda overs.), Petersen (Nord. Myth. S. 199) o. fl. forstaa det derimod som Dativ af Rán fem. (Hgers Kone); men en saadan Dativ er umulig: dette Kvindenavn tyder ogsaa i Dativ Rán (der forudsætter en ældre Form Ránu). — 5. Feilagtig atlaþ Lα; ætlaþ Cβ; at alt BS. — þykkir i de fleste Hskrr. skrevet med i i første Stavelse. — 6. leiþ þú S; i de fleste Hskrr. leiþtu; leiþtu B.

7, 2. ef L, Rask (uden at angive Var.) og M.; er K. efter de fleste Hskrr. — 5. haldi þér henføres af Rask og M. til L. 4. — O har a foran øllum. — megin Lα, megom Lβ; i O synes først at have været skrevet vegum, men dette er rettet til megum.

8, 1. inn mangler i O. — 2. þjóðár, saa Udgg. (og Stockh. Qv. Hskr. ?); þjópar L Cβ, Cod. Stockholm. oct.; þjópir OBCα S, Cod. Stockh. fol. og Eddubrot Rask. — 3. For falla staar feilagtig fara i Lβ Cβ. — fjörлотum, saa Hskrr. og Udgg. Kanské fjörlokum? jevfr. aldrlok. — 4. De to mythiske Elvenavne ere ellers ukjendte og maaske forvanskede (for Horn kunde man tænke paa Hrönn, for Ruðr paa Hrið, eller som U har i SnE. I, 40 Hriþr), men noget sikkert lader sig herom neppe sige.

snúisk til heljar meðan,
en þverri æ fyr þér.

9. Þann gel ek þér inn fjórða,
ef þik fjáendr standa
görvir á gálgsvegi:
hugr þeim hverfi
til handa þér,
ok snúisk þeim til sátta sefi.

10. Þann gel ek þér inn fimta,
ef þér fjöturr verðr
borinn at boglimum:
leysigaldr læt ek þér
fyr legg of kveðinn,
ok stökk þá láss af limum,
en af fótum fjöturr.

— Hskrr. skrive det andet Navn dels med u, dels med ú, og i Endelsen dels med r, dels med ur. — 5. meðan, som man forklarer „medens du vader over dem“, synes underligt; men neðan, hvorpaa Lünning tænker, vilde her aldeles ikke passe, derimod vel heðan, jefr. Grímn. V. 28, L. 12; Fúfn. V. 34, L. 3 (to Ord, som begge begyndte med h, vilde kunne taales i denne Linje, se Anm. til Grímn. V. 36, L. 4. 5). — 6. þveri L. — fyr, indsat med M. for fyrir.

9, 3. Mange Hskrr. skrive görvir. — gálgsvegi O S B Cα Lβ og Eddubrot Rask; gálgsvegi Lα Cβ og de Stockh. Hskrr. — 4. For þeim har Lα Cβ þinn. — hverfi, saa O Bβ Sβ; hryggvi Bα Sα C, saaledes ogsaa Udg. — 5. til, saaledes Bβ, Rask uden Angivelse af Var., K. M.; det mangler i O L C Bα. — Efter handa tilfæie Hskrr. (foruden O) og Udg. mætti. Rask giver følgende Forklaring: „hryggvi Adrir: hverfi, sem er sömu meiningar, nst. hugr þeirra snúist til þin fyrir mátt (krapt) galdrsins“ (Eg. tror, at Rask forstaar hryggvi som hrökkvi). I K. forklares derimod hryggvi „trepidat“ (derefter maatte da sættes Komma) og til handa þér mætti som en egen Sætning, hvis Subject er mætti og hvis Verbum snúisk (Andre tænke veri til som Verbum). mætti synes, hvordan man end forklarer det, at give et tvungent og uklart Udtryk og er vel kommet ind her ved en eller anden Feil (er det en Variant, som egentlig hørte hjemme paa et andet Sted??); ogsaa Eg. kalder Læsemaaden i O „notabilis“. — 6. þeim mangler i O. — til mangler i C.

10. Sammenlign Hávam. I. 149. —

1. inn mangler i O L. — 2. fjöturr, saa ændret med M.; fjötur Hskrr. (flætr B) og Rask K. — verðr, saa ændret med M.; verða Hskrr. og Rask K. — 3. Hskrr. have enten borinn, saa M, eller borin, saa Rask K. — boglimum, saa Eg.; boglimum Udg. Maaské er det oprindeligt her i Overensstemmelse med Hæ.

ef þér fyrðar (eller fjörvar?) bera
bönd at boglimum.

Herfor taler verða i Hskrr., desuden synes det betænkeligt, at fjöturr er sat to Gange, først i mér omfattende Betydning (ti ved boglimir kan ikke menes Fødderne alene), derpaa i mér indskrænket „Følelsen“. — 4. leysigaldr, saa ændret; leifniz elda O; leifnis eldir Lα; leifnis elda B C Lβ S og Eddubrot Rask; leifnis eldu de stockh. Hskrr. og Cod. 1867 qv. i ny kgl. Sml.; Leifnis elda Udg. Det sidstnævnte Udtryk har ingen tilfredsstillende kunnet tyde; nævlig er elda uforeneligt med Udgaverne kveðna, og at det er forvansket, siger Kildernes saagodt som énstemmige kveðinn. Med leysigaldr jefr. Beda hist. eccles. IV, 22: interrogare coepit, quare ligari non posset, an forte literas solutorias, de quibus fabulae serunt (i den oldengelske Oversættelse på alýsendlican ráne), apud se haberet. Allerede Udgiverne af K. og endnu mér Lünning var paa ret Spør, men forlod det. — 4. læt ek þér hofors i K. til næste L. — 5. fyr, saa M; skrives i Hskrr. fyr, saa Rask K, eller for. — kveðinn, saa Hskrr. (i enkelte, f. Eks. B, skrevet med én n) og Rask (som bemærker: Adrir: qveðna); kveðna K. M. — 7. Denne Linje udelades af M. uden tilstrækkelig Grund. — For en har O ok. — flætr B.

11. Þann gel ek þér inn sétta,
ef þú á sjó kemr
meira en menn viti:
logn ok lögr
gangi þér í lúðr saman
ok ljái þér æ friðdrjúgrar farar.

12. Þann gel ek þér inn sjaunda,
ef þik sökja kemr
frost á fjalli há:
hávetrar kulði
megit þínu holdi fara,
ok haldisk æ lík at liðum.

13. Þann gel ek þér inn átta,
ef þik úti nemr
nótt á niðfvegi:
at því firr megi þér
til meins göra
kristin dauð kona.

14. Þann gel ek þér inn níunda,
ef þú við inn naddgöfga
orðum skiptir jötun:
máls ok manvits
sé þér á munn ok hjarta
gnóga of gefit.

11, 3. meir **BS**. — 4. gogn feilagtig
for logn **O Cα Bβ**. — lögr, *saa Hskrr.*
og *Udgg.* Jeg formoder logn ok lægi
(*Vindstille og Harblik*), *jeufr. Alvisum.*
V. 22, L. 2 og norsk løgje hos I. Aasen;
lög kan sidestilles med lopt, men ikke
med logn. — 5. gangi þér *henføres af*
Rask og M. til L. 4. — lúðr, *saa Hskrr.*
(*undtagen S, der har lauþr*) og *Udgg.*
K. forklarer „in culeo“, Eg. „in navem“,
Fritzner „i dit Gjemme, i din Forvaring“,
Gisl Brynjúlfsson (Ant. Tskr. 1852-54,
S. 136 f. Ann.) „paa det oprørte Hav“.
í lið *vilde give et klart og passende Ud-*
tryk; saaledes heder det i det rimede
(i Fas. II, 503 udelatte) Slutningsønske,
hvormed Afskriveren af Friðþjófs saga
slutter sin Afskrift Cod. A. M. 510 qv.:
allt gott gangi oss í lið. — 6. liá **L** og
Eg. — friðdrjúgar feilagtig **ORS**. —
farir feilagtig **OSBβCβ**.

12, 2. kemr **BS**; komr *Eddubrot Rasks*
og **Lβ**; komir **C** kynni **OLα** og *de stockh.*
Hskrr., *saaledes og Udgg.* I de tilsvarende
Verslinjer staar efter et overalt Indicativ.
— 4. hávetrar, *saa ændret*; hvera **O**; hræva
de andre Hskrr. og alle Udgg. Jfr. *f. Eks.*
Bisk. ss. II, 27. — kuldi *Hskrr. og*
Udgg. — 5. *Udgg. henføre megit til L. 4.*
— 6. haldisk *w*, *saa ændret med Tvíl;*
haldit or Hskrr. (Rask bemærker dog, at
hans Eddubrot synes at have er); haldit
er K. M. Jeg har formodet, at haldiz
er blevet forvansket til haldit og w til
es. Eller haldisk þér? K. oversætter
„neque constringat tibi artus corporis“,

men der maatte da skrives haldit þér;
ok haldit er maatte oversættes „og ved-
ligeholdet er“, men her kræves Coniunctiv
(jeufr. V. 8, L. 6; V. 9, L. 6; V. 11, L. 6).

13, 4. *Kanské: því at firr? jeufr. Háv.*
V. 12, L. 4, hvor vel bør skrives því at
som to Ord. — fyrr **C**, fyr **BS** feilagtig *for*
firr. — megi, *saa ændret med M.*; megit
S og **K**; megi at **OCL**; megit at **B**; megiat
Rask med Anmærkn. „kanské rétt. megni
(at) þér“. — *Udgg. henføre þér til L. 5.*

14, 1. inn mangler i **OB**. — 4. man-
vits, *saa ændret*; mannvits *Hskrr. og Udgg.*
manvit er vistnok den ældste og retteste
Form, saa skrives f. Eks. Ordet overalt
(7 Gange) i R, i SnE. I, 320 i rU 737
(medens U i SnE. I, 64, hvor r har manvit,
skriver Ordet med nn); hertil slutter sig
Skrivemanden monvit, munvit i andre
gamle Hskrr. (Gislason Um frump. 126);
de yngre Hskrr. (saaledes f. Eks. F i
Hyndl. V. 3) skrive heller mannvit. Sam-
mensætningsformen man- findes ogsaa
i andre Ord, saaledes i Manheimar, hvil-
ket Unger i sin Udgave af Heimskringla
med rette har beholdt; hermed stemmer
den faste Udtale mannen i maneimen i
telemarkske Viser. man- finder sit Side-
stykke i got. man-, mana- (f. Eks. mana-
söps), oht. mana- (f. Eks. manahoupit).
— 5. munn ok, *saa ændret*; minnis **BSLα**
Cβ og *de stockh. Hskrr.*, *saaledes og K.*
M.; mimis O Cα Lβ, Eddubrot Rasks
og Rasks Udgg. Jeg tror, at mun z (d. e.
ok) feilagtig er blevet læst som miniz. —
6. For gefit har **O Cα Bβ Lβ** getit.

15. Far þú nú æva,
þars forað þykkir,
ok standit þér mein fyr munum!
á jarðföstum steini
stóð ek innan dura,
meðan ek þér galdra gól.

16. Móður orð
ber þú, mögr! héðan
ok lát þér í brjósti búa;
æ gnóga heill
skaltu of aldr hafa,
meðan þú mín orð of mant.“

15, 1. nú mangler i **OSB**. — 2. þars, saa ændret; þar er *Rask M.*; þar **BS** og *K*; þer **OCL**; af de *Hskrr.*, som *Rask brugte*, havde nogle þar, andre þer. — forað, saa *M.*, i *Hskrr.* skrevet forraþ (forraþ, for Raþ). — þykkir eller þikir *Hskrr.* — 3. For standit har **SB** og *cod. Stockh.* oct. No. 5 urigtig standi. — fyr,

saa skriver **B**, andre *Hskrr.* fyrer (**O**) eller fyrir. — 5. dura i *Hskrr.* skrevet dyra.

16, 2. ber þú henføre *Udgg.* til *L. 1.* **C** skriver som ét Ord berþu. — 4. æ gnóga, saa ændret; því nóga *Hskrr.* og *Udgg.* (þi **C**, þý *Rask*). — 6. For mant har **BS** den senere *Form* manz; i **O** staar mant, neppe mantz.

SVIPDAGSMÁL.

II.

FJÖLSVINNSMÁL.

1. Utan garða
hann sá upp um koma
þursa þjóðar sjöt:
„Hvat er þat flagða,
er stendr fyr forgörðum
ok hvarflar um hættan loga?

2. Hvers þú leitar,
eða hvers þú á leitum ert,
eða hvat viltu, vinlauss! vita?
úrgar brautir

árnaþu aptr héðan,
áttattu hér, verndarvanr! veru.“

Kómumaðr kvað:

3. „Hvat er þat flagða,
er stendr fyr forgarði
ok býðrat líðöndum löð?
sæmdarorða lauss
hefir þú seggr of lifat,
ok haltu heim héðan.“

4. „Fjölsviðr ek heiti,

Dette Digt er, ligesom Grógald, kun bevaret i sene Papirafskrifter; i de fleste følger det efter Grógald, i andre efter Vegtamsskviða.

Hskrr. kjende kun Overskriften Fjölsvinns-mál; den anden Overskrift Svipdagsmál II er tilsat af mig; se Excurs.

Overskrifterne over de enkelte Vers ere overalt tilsatte af mig.

1, 2. For hann sá har **O** sá hann. Orðet hann synes at vise, at Fjölsvinns-mál ikke skulde begynde med denne Stro- phe, men at der foran har været en an- den, som nu er tabt. — um mangler i **BOSL**α. — 3. þursa, saa Hskrr. og Udg.; da maa hann (Subj.) være Fjölsvinn, og Subjectaccus. for upp koma er da ikke ud- trykkelig sat. Men mulig er det rette þursa á, som alt formodes i K. og af Petersen (Nord. Myth. 1ste Udg. S. 413 og sidste Side blandt Rettelser), der forstaa þurs som Seipdag; men þurs maatte være Fjölsvinn. — þioþir **O**. — siol Cα **L**β, her med Tillæg „rectius“. — 4-6. Som anden Halvdel af V. 1 har Hskrr. L. 4—6 af

V. 2; de begynde V. 2 med L. 4—6 af V. 1 (Hvat er þat flagða — loga) og har som anden Halvdel af V. 2 de Linjer, der her danne L. 1—3 af V. 2. Saaledes ogsaa Udg. undtagen Mðb., der for Om- sætningen henviser til Begyndelsen af Hár- barðsljóð. — 5. For fyr staar fyrir i **CL**, fyre i **O**, for i **BS** og hos Rask (som ingen Var. anfører). — 6. høgstan **B**β **S**β.

2, 5. Hskrr. skrive arnaþo eller arna þu (arnastu **O**). — 6. Hskrr. skrive attato eller attattu. — verndar **BCL**S, alle Stockh. Hskrr., og med dem Rask M.; venþar **O** (som stadig skriver þ inde i Ord for d); vernaþar K. (som — vistnok urigtig — bemærker: Ita omnes Libri, præ- ter S). — vero Cα og Rask (uden at anføre Var.) M.; vera, de andre Hskrr., og saa K.

3, 2. Hskrr. skrive for eller fyrir. — seipgardi feilagtig for forgarði i **BS**. — 3. biþrat **BS**; biþur at **O**. — líðöndum i Hskrr. med -öndom, -öndum eller -öndom i Endelsen; **B**β **S**β feilagtig liföndom. — lof **O** feilagtig; lífs **B**β **S**β. — 4. orþ for orþa **C**β **L**α. — 5. oflifat **CL**.

en ek á fróðan sefa,
þeygi em ek míns mildr matar;
innan garða
þú kemr hér aldregi,
ok dríf þú nú vargr at vegi.“

Kómumaðr kvað:

5. „Augna gamans
fýsir aptr fán,
hvars hann getr svást at sjá;
garðar glóa mér þykkja
of gullna sali,
hér munda ek eðli una.“

Fjölsviðr kvað:

6. „Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn
eða hverra ertu manna mögr?“

Kómumaðr kvað:

„Vindkaldr ek heiti,
Várkaldr hét minn faðir,
þess var Fjölkaldr faðir.

7. Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr hér ræðr

ok ríki hefir
eign ok auðsölum?“

Fjölsviðr kvað:

8. „Menglöd of heitir,
en hana móðir of gat
við Svafþorins syni;
hon hér ræðr
ok ríki hefir
eign ok auðsölum.“

Vindkaldr kvað:

9. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat sú grind heitir,
er með goðum sáat
menn it meira forað?“

Fjölsviðr kvað:

10. „Þrymgjöll hon heitir,
en hana þrír gerðu
Sólblinda synir;
fjöturr fastr verðr
við faranda hvern,
er hana hefr frá hliði.“

4, 3. er for em **OCL**. — 5. hér mang-
ler i **BL**. — 6. nú mangler i **B**. — at,
saa **CβLα** og *K. M.*; af **BOCαLβ**,
Stockh. Hskrr., og *Rask. Kanske*: at
viði, *jevr. Helg. Hund. I, 41; II, 33*;
Sól. I. 9.

5, 1. gaman **O**. — 2. aptur at fán **O**;
aptr at fa **Bβ**. — 3. For svást feilag-
tig soast **CβLα**; hvaz **B**; hvarz **O**;
svast, først skrevet svazs, **Cα**. — 4.
*Kanské oprindeligt þykkjumk, og dette at
henføre til L. 5.* — 6. *K. anfører af
S mundae, som er det oprindelige.*

6, 2. of mangler i **BOCα**. — 4.
*Med denne Linje begynde K. og Rask
et nyt Vers.* — 5. Valcaldr **Bα**.

7, 3. vilja, saa **BS** og *Udgg.* (*Rask
anfører ingen Var.*); vilda **CL**; vylþa
O. *Jfr. Skirn. V. 3, L. 3.* — 4. hverr
i *Hskrr.* skrevet hver. — 5. hefr **L** (*men
i 9, 5 hefir*); styrr **B** (*saa og i 9, 5*).

— 6. aþsölun; *al. solum C (saa og i
V. 9)*; aþsölun **Bα**; aþsölom **Bβ** (*saa
og i V. 9*); aþsölun **O** (*i V. 9 aþsölun*).
— auðsölum *Udgg.* (*Rask uden Var.*).

8, 1. of mangler i **O**. — 3. Svafþorins,
saa *Rask M.*; Svafþorins *K.*

9, 2. munt **L** *her; deraf gjør K. munc.*
— 5. siaat; *al. sa at C*; „*Adrir sjá-at*“
Rask. — 6. menn i *flere Hskrr.* skrevet
men; 1867 *har her með, men i V. 11
men (jeg tør deraf ikke slutte, at den op-
rindelige Form her er meðr).* — it **S** og
saaledes 1867 i *V. 11 (men her hit)*; hit
C (*men i V. 11 i Teksten iþ*) **L**; hytt
O. — mera **L** (*men i V. 11 meira*) **Cβ**.
— forað skrevet forat i *Hskrr.*

10, 1. *Flere Hskrr. skrive þrim g.;*
þrymgjöll **O**; þrimgavill **Bβ Sβ**. — 4.
fjöturr, *saa Udgg.*; fiötur **O**; fiötr **Bβ
Sβ**; *de andre Hskrr. fiötrar.* — 6. hefr
BC.

Vindkaldr kvað:

11. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat sá garðr heitir,
er með goðum sáat
menn it meira forað?“

Fjölsviðr kvað:

12. „Gastropnir heitir,
er ek hann gürvan hefð
ór Leirbrimis limum;
svá hefð studdan,
at hann standa mun
æ meðan öld lifir.“

Vindkaldr kvað:

13. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þeir garmar heita,
er gífrari hefð
önga fyrr í löndum litit?“

Fjölsviðr kvað:

14. „Gífr heitir annarr,
er Geri annarr,
ef þu vilt þat vita;
varðir † ellifu
er þeir varða,
unz rjúfask regin.“

Vindkaldr kvað:

15. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,
þat er megi inn koma,
meðan sókndjarfir sofa?“

Fjölsviðr kvað:

16. „Missvefni mikit
var þeim mjök of lagit,
síðan þeim var varzla vituð;
annarr of nætr sefr,
er annarr of daga,
ok kemsk þá vætr, ef þá kom.“

11, 5. síaat **CO** og *Stockh. Hskrr.*; síaat **L**. — 6. meir for menn **L** og **Cβ**.

12, 1. Gastropnir, *saa Hskrr. og Udgg.*; **O** skriver Gastropnir; *K.* Gastrópnir, *men Nævnet kan ikke betyde „hospites adelamans“.* Maaské for Gastropnir af gat, Hul, Aabning, og **STRUP**, norsk ströypa, kníðe, indklemme, tilsnøre. — 2. *Hskrr.* skrive gorrann eller gorfan eller giorvan. — hefð **M**. — 3. leyrbrimis, *al.* brims **C**; leirbrims **Lα**. — 4. hef ee **L**.

13, 5-6. er gífrari hefð önga fyrr í löndum litit, *saa ændret.* Jfr. *Vers i Ketils s. Hængs Cod. AM. 471 qv. (Fas II, 127):*

Hvat er þat flagða,
er ek sé á fornu nesi
ok glottar við guma?
at uppiverandi sólu
hef ek önga fyrr
leibiligri litit.

Mindre rimeligt er det at tænke paa: er gífrari hefka gördum fyr í löndum litit eller er ek gífrari æva görða fyrr í löndum litit eller er ek gífrari æva gördum fyr í löndum leit. — gífrari af Adj. gífr = oldeng. gífre. Hskrr. har: er gífur reka

(*saa LCβ; Roka O; rata Bβ; rekar BαCα, saa og Rask uden Var.*) giorþa (*saa L og Stockh. Hskrr.*; gorþa **C**; giorþu **BO**) fyrir (eller fyri) löndin lim (*kúir Lα; knyr Cβ; líni Stockh. fol. Hskrr.*).

14, 1. annarr mangler i **O**. — 4. *Rask vilde heller varðir 'ro. Sænd Grundtvig (Danm. gt Folkev. II, 471 a) oversætter varðir ved „Mær“, andre ved „Vagter“.* Jeg skjønner ikke denne Linje; man venter den Tanke udtrykt: „de holde altid Vagt, indtil Verden gaar under.“ Skulde der staa verðir for varðir? men ellifu?? *Hskrr.* skrive ellefu (-o) eller ellifu (-o). Skjuler sig heri en Form af eillir?

15, 3. hvárt, *indsat med K. M. for Hskrr.'s hvert (denne Form ogsaa ellers almindelig i sene Hskrr.); saa og i de fgd. Vers.*

16, 2. of lagit, *saa B og Rask uden Var.*; of mangler i **CLO**. — 3. meðan for síþan **OCαLβ**; oprindelig vel síðans eller síz. — 6. kemsk, *saa M.*; kemz **Bα** og *Rask*; keint **CβLα**; komt **O** Eddubrot *Rasks BβLβ Cα*; kent *Stockh. Hskrr.* — *K. formoder þó for det første þa. — Hskrr. skrive vøttr, vettr eller vættur, Cβ vetr. — ef, saa*

Vindkaldr kvað:

17. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé matar nökkut,
þat er menn hafi,
ok hlaupi inn, meðan þeir eta?“

Fjölsviðr kvað:

18. „Vegnbráðir tvær
liggja í Viðofnis liðum,
ef þú vilt þat vita:
þat eitt er svá matar,
at þeim menn of gefi,
ok hlaupa inn, meðan þeir eta.“

Vindkaldr kvað:

19. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þat barr heitir,

er breiðask um
lönd öll limar?“

Fjölsviðr kvað:

20. „Mínameiðr hann heitir,
en þat mangi veit,
af hverjum rótum renn;
við þat hann fellr,
er fæstan varir;
fellirar hann eldr né járn.“

Vindkaldr kvað:

21. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat af móði verðr
þess ins mæra viðar,
er hann fellirar eldr né járn?“

Fjölsviðr kvað:

22. „Út af hans aldni
skal á eld bera
fyr † kelisjúkar konur;

Udgg.; K. anfører denne Læsemaade af S; alle andre Hskrr. har of (i C først skrevet oc). — For på har Bβ sa. Kan-ské: ok kemsk því vætr, ef þar kemr?

17, 5. þat er menn hafi *Hskrr. og Udgg. Burde vistnok hede: þat er þeim menn of gefi, som i 18, 5. Den almindelige Læsemaade kan neppe støttes ved 29, 5. — 6. laupi O Cα Lβ; hlaupa B; laupi Rask uden Var. — For hlaupi inn har Cβ Lα feilagtig kapa vin. — a meþað O her og i V. 18.*

18, 1. Vegnbráðir, *saa Lα Cβ, Rask uden Var. og M.; Vengbráðir Cα Lβ og K. Af Vð. vegna? — 2. vaþofnis O. Viðofnis forstaar jeg her med de fleste Fortolkere som Hanens Nævn; Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 67 D) forklarer Viðofnis liðum som Viðofnis hliðum. — 3. vita þat vilt Cα O. — 6. hlaupi?*

19, 5. breiðask, *saa B C L O 1867 og Rask uden Var. (skrevet med ass, az elter ast i Endelsen); breiðiz K. M. — 6. öll limar, saa C L O og Bβ (dog her all); öll ok limar Bα 1867 og Udgg. (Rask uden Var.).*

20, 1. Munameiðr *Lα Cβ. — sa for*

hann O. — 2. mangi veit, saa ændret med Thaaen (Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 90) efter Háv. V: 138, L. 8; det samme var alt foreslaat i K.; fáir vitu (vita) Hskrr. og Udgg., hevarhos K. forandrér en (enn) til menn. — 3. hverjum, saa Hskrr. og Udgg.; det oprindelige Udtryk er vel, som Thaaen anf. Sted mener, hers hann, ligesom i Háv. V. 138, L. 9. — renn, saa O, jefr. Háv.; rennar de øvrige Hskrr. og alle Udgg. — 6. fellirar, saa ændret; flær at (flærar) Hskrr. og Udgg.; kun O og Cα har blot flær (uden at), mulig er derfor det Oprindelige blot fellir, jefr. Anm. til Sig. I, V. 21, L. 5.

21, 5. af móði *L, Stockh. Qv. og Oct. Hskr.; á mópi Stockh. fol. Hskr. — móði = Kraft? Guðbrandr Vigfússon (Ný Félagsrit XVII, 152) oversætter fructus og jefr. lat. maturus. — 6. ef for er Rask (uden Var.) og M. — fellirar, saa ændret; flærar Rask (uden Var.) og M.; ellers har Hskrr. flær ei, saa og K.*

22, 3. fyr i *Hskrr. tildels skrevet fyrir. — kelisjúkar, saa Hskrr. og K., Rask. Dette giver neppe nogen Mening. Egilsson formoder „hystericae, vel: nervis labo-*

utar hverfa
þaz þær innar skyli,
sá er hann með mönnum mjötuðr.“

Vindkaldr kvað:

23. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat sá hani heitir,
er sitr í enum háva viði,
allr hann við gull glóir?“

Fjölsviðr kvað:

24. „Viðofnir hann heitir,
en hann stendr veðrglasi
á meiðs kvistum Míma;
einn um ekka

þryngr hann orófsaman
svartrar Sinmöru.“

Vindkaldr kvað:

25. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé vápna nökkut,
þat er knegi Viðofnir fyr
hníga á Heljar sjöt?“

Fjölsviðr kvað:

26. „Lævateinn hann heitir,
en hann gerði Loptr rýninn
fyr nágrindr neðan;
í seigjárnkeri

rantes, coll. Norv. Brystkjöl (= Dan. Hjerterangst)“ men det norske kjøl passer ikke efter sin Betydning (kold Gysen, Skræk), og et deraf afledet Ord maatte hede kælsjúkar (kel-sj.). M. indsetter kvellsjúkar, men dette betyder „svage-lige“, hvilket her ikke synes brugeligt. killisjúkar? jefr. got. kilþei γαστῆρ. — 5. þaz, saa ændret; þess Hskrr. og Udg. — þær, BOS; þeir LCβ Rask uden Var., K. M.; er Cα. — skulu O. 23. 5. a for i Cα. — 6. gull BOS Cα, Rask uden Var. og M.; gulli LCβ og K. Jfr. allr reidingr hestanna þa gloade vid gull Flat. I, 359.

24. 1. Viðofnir blandt hanaheiti i SnE. II, 488. 572. — Eg. skriver Viðofnir (= Viðopnir). — 2. veðrglasi, saa Udg. Alle Hskrr. skrive veþir (Rask uden Var. veþr). glasi B O. — 4. einn um, saa ændret med Teil efter Formodning i K.; einum Hskrr. og Udg. — 5. þryngr, saa ændret med M.; þrúngr K. og Rask (uden Var.); þrungur Bβ C O; þryngvz Bα; þrúngvuz Cod. 1867 qv. ny kgl. Sm. Udg. henføre Ordet til L. 4. — 5. orófsamañ O; orófsaman L; orófsaman C; órofsa mañ B; ó-rof saman K; óróf saman Rask (uden Var.); oróf saman M. — 6. svartrar, saa ændret med Teil (eller surtrar af isl. surtr, gusten?); surtar Cα Lβ O Stockh. Fol. og Eddubrot Rasks; surtr BCβ Lα, og saaledes Udg. (Rask og M. som Egennavn); Surtur Stockh. Qv. Hskr. — Sinmöru, saa ændret

efter Formodning i K.; sinn maðtv Bα Stockh. Oct. Hskr., saa ogsaa K. og Rask; sinn mantu Bβ Cα Lβ O Eddubrot Rasks; sem mautu Lα Stockh. Fol. og Qv. Hskr.; sem mantu Bβ; sin mötu M. — Thaaens Forklaring i Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 89 f. kan ikke støtte Hskrr.'s Tekst.

25. 5. fyr i Hskrr. skrevet for.

26. 1. Lævateinn, saa ændret; Læva-teinn Hskrr. og alle Udg. (Höma t. Bβ; Hevia Sβ; Hevet. efter K. i Fidalins Hskr.). Navnet, som det staar i Hskrr., forklares gjerne af hæfa, men maatte da hede hæfteinn. Rimvægten heiler desuden i L. 2 langt bedre paa Loptr end paa hann; om Foreanskning af L til H se Anm. til Sigdr. V. 34, L. 1; Fjölsv. V. 36, L. 1. — hann heitir, saa ændret; heitir hann Hskrr. og Udg. — 2. rýninn, saa ændret; rúinn Hskrr. og Udg. Petersen (Nord. Myth. 2 Udg. S. 357) forklarer dette „opblæst og løs, fyldende meget, men liden af Indhold“ af det jydskte Verbum at rue, men herimod strider den norske, mér oprindelige Form rúva; K. oversætter „despoliatius“, hvilket neppe giver nogen brugbar Mening; Seend Grundtvig (Dann. gl. Folkev. II, 671 a) forstaar görði rúinn som rúði, plukkede, men rýja kan aldrig bruges om at plukke en Kvist eller Gren. Guðmundr Magnússon formoder runi curxor, destructor, eller rúni, fabulator, incantator. — 3. fyr skrives i de fleste Hskrr. fyrir, i andre fire. — 4. seigjárn-keri, saa skrevet efter

liggr hann hjá Sínmöru,
ok halda njarðlášar niu.“

Vindkaldr kvað:

27. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt aptr kemr,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka?“

Fjölsviðr kvað:

28. „Aptr mun koma,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka,
ef þat færir,
er fáir eigu,
eiri örglasis.“

Vindkaldr kvað:

29. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé mæta nökkut,
þat er menn hafi,
ok verðr því hin fölva gýgr fegin?“

Fjölsviðr kvað:

30. „Ljósan ljá

skaltu í lúðr bera,
þann er liggir í Viðofnis völlum,
Sínmöru at selja,
aðr hon sóm telisk
vápn til vígs at ljá.“

Vindkaldr kvað:

31. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat sá salr heitir,
er slunginn er
vísium vafroga?“

Fjölsviðr kvað:

32. „Hyrr hann heitir,
en hann lengi mun
á brodds oddi bifask;
auðranns þess
munu um aldr hafa
frétt eina firar.“

Vindkaldr kvað:

33. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr þat görði,

Forklaring af Eg., som beholder Hskrr.'s Skrivemaade. Eller seigjarns kerí? segiarne kerí O; segiarns k. C og Eddubrot Rask; segiarns k. B L og de stockh. Hskrr.; efter K. har S i Teksten Segiarn, i Margen Sægiarna; Sægiarns k. Rask M. — 5. liggr hann henføres af Udg. til L. 4. — Rask og M. skrive Sinmæru.

28, 5. er, saa ændret; sem Hskrr. og Udg. — 6. eiri, saa Hskrr. (dog anfører K. eyrv af S) og Udg. — örglasis, saa Eg.; jefr. Ringen Glæsir (vettene Glæsir) i Fas. II, 390; aurglasis Udg.; arglasis Hskrr. eller arglassis (saa C L, de stockh. Hskrr. og Eddubrot Rask).

29, 2. hvert þat se Rask uden Var. — 6. verði? jefr. V. 17, L. 6. — fylva O B β C α for fölva.

30, 3. Ogsaa her forstaar jeg med de fleste Fortolkere Viðofnis om Hanen. Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 671a)

tyder i Viðofnis völlum = i Viðopnis völlum eller válum? — For völlum har O og B β rotom. — 4. Rask og M. skrive Sinmæru. — 5. sóm, saa K., det er med Eg. at forstaa som Nom. sg. f. af samr; sœm Rask (uden Var.) og M. sœm tēliss B α; samtēliss B β; som teliss C α; somteliss C β; semteliss O; som t. L α; soni t. L β.

31, 5. stunginn L α C β.

32, 1. Hyrr, saa K. M. (d. e. Ild); i de fleste Hskrr. skrevet Hyr. Man skulde her vente et Naen, som begyndte med L. saa at lengi (ikke hann) i næste Linje blev Rimord. Grimm formoder hått for lengi. — 4. auðranns i Hskrr. skrevet med én n. — 5. mun O; man B β. — 6. ena O B β for eina.

33, 4. hverr, saa ændret med Luning for hver Hskrr. og K., Rask M. — görði skrevet i Hskrr. gorpi eller giorpi eller georpi.

er ek fyr garð sák
innan, ásmaga?“

Fjölsviðr kvað:

34. „Uni ok Iri,
Bari ok Ori,
Varr ok Vegdrasill;
Dori ok Uri,
Dellingr, Atvarðr,
Liðskjálfr, Loki.“

Vindkaldr kvað:

35. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þat bjarg heitir,
er ek sé brúði á
þjóðmæra þruma?“

Fjölsviðr kvað:

36. „Lyfjaberg þat heitir,
en þat hefir lengi verit
sjúkum ok sárum gaman;
heil verðr hver,
þótt hafi árs sótt,
ef þat klífr, kona.“

Vindkaldr kvað:

37. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þær meyjar heita,
er fyr Menglaðar knjá
sitja sáttar saman?“

Fjölsviðr kvað:

38. „Hlífr heitir,

— 5. fyr *i de fleste Hskrr.* skrevet fyrir. — For sák har flere Hskrr. søk. — 6. For innan ásmaga har **L** og **Cβ** minium erfumaga. — Jeg har sat Komma foran ásmaga som styret af hverr; Ordet er mig dog her uforstaaeligt, da flgd. Vers indeholder Dvergenavne.

34, 1. Vnni for Uni **B**. — Iri **K**, Rask; Íri **M**. — 2. Bari **OCL** og Rask (uden Var.); Barri **B** og **K. M.** — Ori **K**, Rask, Óri **M**. Navnet er vistnok forvansket, se Anm. til **L. 4.** — 3. Varr som Dværgenavn SnE. II, 470. 553. — 4. Dori, saa de stockh. Hskrr.; Dóri Eddubrot Rasks; Dorri **CL Bα** samt **K. M.**; Dari **Bβ**; Darri **O**. Se Völuspá I, V. 15, L. 5 og SnE. II, 470 (II, 553 Duri). — **M.** skriver Uri. For Uri har **Cα Lβ Ori**; at dette er det rette, synes rimeligt paa Grund af Dori, Ori i Völuspá I, V. 15, L. 5 og fordi Dori og Ori danne med hinanden Stavelserim, hvilket er hyppigt ved Navneopregning (Fili, Kili. Skirfir, Virfir. Alföðr, Valföðr). Men da maa Ori i **L. 2** være feilagtigt (for Jari?) — 5. Atvarþr **Lα Cβ** og **K**; oc varþar **Cα Lβ**; at var þar Stockh. Oct. Hskr.; at varþar Stockh. Fol. og Qv. Hskrr.; oc var þar **BO** og Rask; ok Atvarðr **M**. — 6. Liðskjálfr **M**; liþsei alfr **Bα Cα** og **K**. Rask (uden Var.);

liþski alfur **O**; leþsei alfr **Bβ**; Lidscialfr **L Cβ**. — Loki er neppe rigtigt. Luning formoder Lóni.

35, 4. hve **O** (for hvat); dette er kanske det oprindelige her og i de øverige Vers.

36, 1. Lyfjaberg, saa ændret; jvfr. V. 49, L. 2. Se min Afhandling om Forbindelsen mellem Grág. og Fjölsv. — Hyfia berg **Bα**, **Lβ** og **K. M.**; Hyfuija berg **O**; Hyfwia berg **C**; Hivnga horn **Bβ**; Hlyfwia ber **Lα**; Hlyfwia ber de stockh. Hskrr.; Hyfwia berg; „kannske røttara Hyfina“ Rask. — 3. sjúkum, saa Eg.; suikum **Bα** og Rask **M**; siuk **C** og **O** (snarere end suik) det stockh. Quart-Hskr. og **Bβ Lβ**; sink stockh. Fol. og Oct. Hskr.; svie **Lα** og **K**. — sárum, saa ændret med Eg.; sári Hskrr. og Udgg. — 5. þótt **LO**, Rask (ud. Var.) og **M**; þó **BC** og **K**. — Det er stødende, at hafi er Rimord; jeg formoder derfor, at árs sótt (arsott **C**) er forvansket; þótt helsótt hafi vilde give god Mening. — 6. klífr i enkelte Hskrr. skrevet med **ý**. 37, 5. fyr, saa **M**; de fleste Hskrr. skrive for, saa **K**. Rask; fyrir **L**. — 6. sitia **B** og **K. M**; singia **C**; syngia **LO** og Rask (uden Var.). — sattir **C**. 38, 1. At tilsætte ein efter heitir synes ikke nødvendigt, jvfr. Grimm. V. 28, L. 1.

önnur Hlífþrasa,
þriðja † Þjóðvarta,
Björt ok Blíð,
† Blíðr, Frið,
Eir ok Örboða.“

Vindkaldr kvað:

39. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt þær bjarga
þeim er blóta þær,
ef görask þarfar þess?“

Fjölsviðr kvað:

40. „[Bjarga] svinnar,
hvar er menn blóta þær
á stallhelgum stað;
eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema.“

Vindkaldr kvað:

41. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,

þat er knegi á Menglaðar
svásam armi sofa?“

Fjölsviðr kvað:

42. „Vætr er þat manna,
er knegi á Menglaðar
svásam armi sofa:
nema Svipdagr einn,
hánum var sú ín sólbjarta
brúðr at kván of kveðin.“

Vindkaldr kvað:

43. „Hrittu á hurðir,
látu hlið rúm,
hér máttu Svipdag sjá;
en þó vita far,
ef vilja muni
Menglöd mitt gaman.“

Fjölsviðr kvað:

44. „Heyrðu, Menglöd!
hér er maðr kominn,
gakk þú á gest sjá!
hundar fagna,
hús hefir upp lokizk,
hygg ek, at Svipdagr sé.“

Menglöd kvað:

45. „Horskir hrafnar

— 2. Hlífþrasa, *saa ændret*; Hlífþrasa Hskrr. og Udgg., dette kan ikke betyde „tutela gigantum“. Jfr. Lif ok Leifþrasir og SnE. I, 300, hvor W har avrþrasir, r avrþrsis. — 3. Þjóðvarta *giver ingen Mening og maa være forvansket. Þjóðvakra??* — 5. Blíðr (i Hskrr. skrevet Blíþr, Blíþur) eller Blíð i L. 4 maa vistnok være forvansket. K. formoder Blikvr. — 6. Örboða M. Eg.; Aurboða Hskrr. og K. Rask.

39. Dette V. og flgd. mangle i O. — 4. Efter bjarga tilføies L og K. nockvp. — 6. görask i de fleste Hskrr. skrevet goraz. — þarfar BC og K. M.; þarfir L og Rask (uden Var.).

40. 1. Bjarga mangler i alle Hskrr. og Udgg. — svinnar, *saa ændret*; Sumur Hskrr. (Sumr C) og Udgg. Man tør neppe formode Svinnar [bjarga]. — 2. hvar, *saa Hskrr.*; hver Udgg. (Rask uden

Var.), der henføre det til L. 1. — 4. eigi, *saa ændret med M.*; ei Hskrr. (ey Ca; er Cβ; er Lα) og K., Rask. Eller kan ei (ey) forsvares ved ey i Vaf. V. 55, æ i Vaf. V. 36? — forað i mange Hskrr. skrevet forrat. — 6. or Ca Lβ og Udgg.; mangler i B Cβ Lα og de stockh. Hskrr. 41, 4. hvart CO; de øvrige Hskrr. hvert. — 5. þat mangler i O.

42, 1. Flere Hskrr. skrive Vetr. — 6. K. henfører brúðr til L. 5.

43, 2. K. skriver med flere Hskrr. som ét Ord hliþ-rúm. — 4. fair Cβ; fair Lα; får Lβ og de stockh. Hskrr. — muni CO, Rask (uden Var.) og M. — myni BL og K.

44, 3. at sia O.

45, 1. Horskir skrives i de fleste Hskrr. Hoskir. En lignende Brug af dette Adjectiv kan neppe paavises; jeg har derfor tænkt paa hræskærir, jfr. hræskæri ari

skulu þér á hámm gálga
slíta sjónir ór,
ef þú þat lýgr,
at hér sé langt kominn
mögr til minna sala.

46. Hvaðan þú íórt,
hvaðan þú för görðir,
hvé þik hétu hjú?
at ætt ok nafni
skal ek jartegn vita,
ef ek var þér kván of kveðin.“

Svipdagr kvað:

47. „Svipdagr ek heiti,
Sólbjartr hét minn faðir,
þaðan rákumk vindar kalda vegu;
Urðar orði
kveðr engi maðr,
þótt þat sé við löst lagit.“

Menglöð kvað:

48. „Vel þú nú kominn!

hefik minn vilja beðit,
fylgja skal kveðju koss;
forkunnar sýn
mun flestan glaða,
hvars hefir við annan ást.

49. Lengi ek sat
Lyfjabergi á,
beið ek þín dægr ok daga;
nú þat varð,
er ek vætt hefi,
at þú ert kominn, mögr! til minna
sala.

50. Þrár hafðar
er ek hefi til þíns gamans,
en þú til míns munar;
nú er þat satt,
er vit slíta skulum
ævi ok aldr saman.“

*Ísl. ss. II, 271. — 2. skulu þér hen-
føres af Rask M. til L. 1. — haum O.*

46, 2. görpir L; i de fleste Hskrr.
skrevet med gi i Fremlyden. — 5. iartegn
C og M.; iarteikn de andre Hskrr. og
saa K., Rask. — 6. For þér har O Cα
Bβ þess. — kván, saa Hskrr. og Udg.;
burde vel hede at kván, som i V. 42, L. G.

47, 3. rákumk, saa M.; i Hskrr. skre-
vet rákumz, saa og K., Rask. Bør vist-
nok udtales som vrákumk. — 5. qveþir B.
kveðr efter Eg. af kveðja = kviðja. Kanské
viðr (Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev.
II, 670a). — 6. löst i Hskrr. skrevet
laust eller lavst.

48, 2. hefik i flere Hskrr. skrevet hefi
ec. — 5. flestum Lα Cβ. — 6. hvars

Cβ Lα og M.; hvers B Cα Lβ og K.,
Rask (uden Var.); huerz O.

49, 2. Lyfja, saa ændret; liúfu Hskrr.
(lufu L) og Udg.; jefr. V. 36, L. 1. —
5. vølt Cβ Lα for vætt. — For hefi
skrive Hskrr. og Udg. hefir. — 6. Mellem
ert og kominn har alle Hskrr. og Udg.
aptr (de dele derhos L. G i to Linjer),
hvilket forstyrrer Metrum og Mening og
som jeg derfor har udeladt. Jfr. min Af-
handl. om Erbind. mll. Gróg. og Fjölsv.

50. K. lægger dette Vers i Svipdags
Mund „cum non sit verisimile cum plane
mutum fuisse ad præcedentem sermonem
amantis suae“. — 2. er ek hefi henfører
Rask til L. 1. — 5. at Cα O for er.
— 6. ok mangler i C L O.

Excurs til Grógaldr og Fjölsvinnsmál.

De to Kvæder Grógaldr og Fjölsvinnsmál er Dele af én og samme Digtning, hvis Hovedperson er Svipdag, Groas Son. Jeg har derfor forenet dem ved Navnet Svipdagsmál; Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 668 a) har foreslaaet „Svipdagsför“. Denne Digtning foreligger os, endnu udelte, i en senere Form i en dansk-svensk Folkeviser om ungen Sveidal (Sveidal, Svendal, Svedendal, Silfverdal): mange (gamle og nye) danske Optegnelser er trykte hos Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. Nr. 70 (II, S. 239—254. III, S. 841—843); to svenske Optegnelser: Geijer og Afzelius Svenska Folkvisor Nr. 10 (I, S. 57—59) og Arwidsson Svenska Fornsånger Nr. 143 (II, 284—288) give Visen i en mindre oprindelig Form.

Svend Grundtvig paapegede først (Danm. gl. Folkev. II, 238) det traditionelle Slægtskab mellem Visens første Del og Grógaldr; jeg fandt dernæst (D. g. F. II, 667 f.), at Visens sidste Del svarte til Fjölsvinnsmál, og godtgjorde, at den dansk-svenske Vise havde bevaret den oprindelige Enhed i en Digtning, som fra Island kjendtes spaltet i to Kvæder. Dette blev videre udviklet af Svend Grundtvig (D.

g. F. II, 668—673) og af mig i min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál (Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania Aar 1860, S. 123—140).

Visen er af Vigtighed for Tekstkritiken i Grógaldr og Fjölsvinnsmál, og jeg aftrykker derfor her næsten hele den ældste danske Optegnelse og det meste af en anden, som i flere Henseender har en rettere Sagnform (begge gives her i almindelig Sprogform og med uvæsentlige Forandringer af Udtrykket hist og her efter andre Optegnelser).

A.

(I Haandskrift fra det 16de Aarhundrede.)

1. Det var ungen Sveidal,
han skulde Bolden lege:
Bolden drev i Jomfruens Bur,
det gjorde hans Kinder blege.
Og lader du dine Ord vel!
2. Bolden drev i Jomfruens Bur,
Svenden efter gik:
før end han kom der ud igjen,
stor Sorg han i Hjærtet fik.
3. „Du tørst ikke kaste
din Bold efter mig:
der sidder en Mø i fremmede Land,
hun længes efter dig.
4. Du skalt aldrig Roen bide
og aldrig Roen faae:
før end du faar løst det sorgfulde Hjerte,
som længe haver ligget i Traa.“
5. Det var ungen Seidal,
han søber sig Hoved i Skind:
saa gaar han i Stuen
alt for sine Hørmænd ind.

6. „Her sidder I, alle mine Mænd,
drikker Mjød af Skaale:
mens jeg gaar til Bjerget,
med min kjære Moder at tale.“

7. Det var ungen Sveidal,
han tog til at kalde:
der reened Mur og Malmersten,
og Bjerget tog til at falde.

8. „Heem er det, der kalder
og vækker mig saa mod?
maa jeg ikke med Freden ligge
op under den sorte Jord?“

9. „Det er ungen Sveidal,
kjære Sønne din:
han vil fuld gjerne have gode Raad
af kjære Moder sin.

10. „Jeg haver fanget en Stiemoder,
hun er mig vorden haard:
hun haver mit Hjerte i Tvangen lagt
for den, jeg aldrig saa.“

11. „Skal jeg mig nu opreise
af Søvn og haardene Kvale:
udi de samme Veie
da skalt du end fuld vel fare.

12. Jeg skal give dig en Fole,
han skal vel bære dig fram:
han gaar saa vel over salten Fjord,
som paa det grønne Land.

13. Jeg skal give dig Dugen,
alt om du kan den brede:
al den Mad, du ønsker dig,
den skal dig staa tilrede.

14. Jeg skal give dig et Dyreshorn,
og det er spændt med Guld:
al den Drik, du ønsker dig,
da skal den staa al fuld.

15. Jeg skal give dig Sværdet,
er hærdat i Drageblod:
ihvor du rider gjennem mørken Skov,
da brænder det som et Baal.

16. Jeg skal give dig Snekken,
hun staar i salten Fjord:
alle dine Fiender, dig imod ville seile,
dem løber hun under i Flod.

17. De vandt op deres Silkesail
saa høit i forgylde Raa:
saa seiled de for det samme Land,
alt som den Jomfru var paa.

18. De kasted deres Anker
paa den hvide Sand:
det var ungen Sveidal,
han tren der først paa Land.

19. Det var ungen Sveidal,
han gaar paa hviden Sand:
den første Mand, han mødte,
var Hyrden paa det Land.

20. Det var goden Hyrde,
og han lod spørge først:
„Hvad da skader denne Ungersvend?
hvi er hans Hjerte saa tørt?“

21. „Hans Hjerte ligger i Tvangen lagt
for den, han aldrig saa:
Svenden heder ungen Sveidal,
saa gaar Sagen af.“

22. „Her er ogsaa en Jomfru paa dette
Land,
hun ligger i stærken Traa:
alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa.“

23. „Hør du goden Hyrde,
hvad jeg siger dig:
vedst du, hvor den Jomfru er,
da døl det ikke for mig.“

24. „For oven ved den grønne Lund
der staar min Jomfrus Gaard:
Porten (?) er af det hvide Hvalsben
og Porten er lagt med Staal.

25. Uden for min Jomfrus Port
der stander en Løve saa gram:
men er I den rette Sveidal,
saa frit maa I gaa fram.“

26. „Er det nu saa Sanden,
alt som du siger for mig:
bliver jeg Konge paa dette Land,
til Ridder gjør jeg dig.“

27. Han gik til den gyldne Port,
og ind der han saa:
alle da var de Laase,
de fuldt selv derfra.

28. Løven med de Hvidebørne
de faldt den Herre til Fod:
Linden med sine Grene
hun bugner neder til Jord.

29. Midt udi den Borgegaard
der aksler han sit Skind:
saa gaar han i Høieloft
for hedenske Konning ind.

30. „Hil sidder I, hedenske Konning,
over eders eget Bord:
vil I mig eders Datter give
og vide mig Andsvarord?“

31. „Jeg haver ikke Datter, for-
uden én,
hun ligger i stærken Traa:

alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa.“

32. Det da svared den liden Smaadrenge,

stod klædt i Kjortel hvid:
„Længes hende efter Sveidal,
da er han nu kommen hid.“

33. Saa braadt kom Bud i Høieløst
for skjøn Jomfru ind:
„Nu sidder ungen Sveidal
næst hos Fader din.“

34. „Da tager I bort de høie Raa
og saa de Ligebaar:
følger I mig i Høieløst
ind for min Hjærtenskjær.“

35. Det da møtte den skjønnne Jomfru,
hun ind ad Døren tren:
„Vær velkommen, ungen Sveidal,
Hjært-Allerkjæreste min!“

Denne Optegnelse fortæller
endnu, at Moen spør sin Fader,
om han vil lade sig dobe: ellers
drager hun bort med Sveidal;
baade Fader og Datter tage da
ved den kristelige Tro, inden
Brylluppet holdes; Sveidal slaar
Hyrden til Ridder og sætter ham
øverst til Bords. Til Slutning
heder det:

42. Nu haver ungen Sveidal
forvunden al sin Harm:
saa haver og den stolte Jomfru,
hun sover forinden hans Arm.
Og lader du dine Ord vel!

C.

(I to Afskrifter fra 17de Aarhundred.)

Begyndelsen af denne Optegnelse stemmer overens med A i det væsentlige. Svendal siger i V. 11: „Min Søster og min Stivmoder haver lagt mit Hjerte i Traa“; men dette er rimelig kun en Forvanskning.

13. „Jeg skal give dig den Hest
som skal være dig saa god:
rid du hannem baade Dag og Nat,
han vorder ret aldrig mod.“

14. Jeg skal give dig det gode Sværd,
som man kalder Adelring*):
du kommer ret aldrig i den Strid,
du skal jo Seiren vinde.“

15. Det var ungen Svendal,
han bandt sit Sværd ved Side:
han satte sig paa sin gode Hest,
han agted ikke længer at bide.

16. Det var ungen Svendal,
han tog sin Hest med Spore:
saa red han over det brede Hav
og gjennem de grønne Skove.

17. Han red over det vilde Hav
og gjennem de mørke Skove:
til han kom til det samme Slot,
hans Fæstemø monne inde sove.

18. „Hør du, goden Hyrde,
hvad jeg siger dig:
er her Jomfru paa dette Slot,
du dalg det ikke for mig.“

19. Er her Jomfru paa dette Slot,
du dalg det ikke for mig:
bliver jeg Konning paa dette Land,
til en Herre saa gjør jeg dig.“

20. „Plankerne ere af haarde Jern,
og Porten er af Staal:
det er vel atten Vintre siden
den Jomfru Solen saa.“

21. Løven og den vilde Bjørn
de stander der inden fore:
der kommer aldrig nogen levendes ind,
foruden hin unge Svendal.“

22. Det var ungen Svendal,
han satte sig paa sin Hest:
saa red han til den samme Mur,
som han kunde allerbedst.

23. Det var ungen Svendal,
han tog sin Hest med Spore:
saa sprang han saa listelig
alt i den Borgegaard.

24. Saa sprang han saa listelig
udi den Borgegaard:
Løven og den vilde Bjørn
de falder ned for hans Fod.

*) Saa heder ogsaa et Sværd, som Kong Diderik kommer i Besiddelse af. Adelring er en Fordreilse af Nagelring,

der i tydske Kilder er Navnet paa Dideriks Sværd. Ogsaa Beovulfs Sværd hedte Nægeling.

25. Løven og den vilde Bjørn
de falder den Herre til Fod:
Linden med sine forgyldene Blade
bugned neder til Jord.

26. Linden bugned neder til Jord
med sine forgyldene Blade:
op da stod den stolte Jomfru,
som længe havde ligget i Dvale.

27. Det da var den stolte Jomfru,
hun hørte de Sporer klinge:
„Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,
jeg maatte end blive løst af Pine!”

28. Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,
jeg maatte blive løst af Tvang:
og Skam saa faa min Stiemoder,
mig haver gjort Tiden saa lang!”

29. Det var ungen Svendal,
han ind ad Døren tren:

det da var den stolte Jomfru,
hun stander ham op igjen.

30. Ind kom ungen Svendal,
han var baade fævr og ung:
det da var den stolte Jomfru,
saa vel fævned hun hans Komme.

31. „Velkommen, ungen Svendal,
ædelig Herre min:

Tak have Gud Fader i Himmerig,
os baade haver løst af Pine!”

32. Nu haver ungen Svendal
forvunden baade Angest og Haru:
nu sover han saa gladelig
udi sin Jomfrus Aru.

33. Nu haver den stolte Jomfru
forvunden baade Angest og Kvide:
nu sover hun saa gladelig
ved ungen Svendals Side.
Og lad dine Ord vel!

T I L L Æ G.

S Ó L A R L J Ó Ð.

1. Fé ok fjörvi
rænti fyrða kind
sá hinn grimmi greppr;
yfir þann veg,
er hann varðaði,
náði engi kvíkr komask.

2. Einn hann át
opt harðla,
aldri bauð hann manni til matar,

áðr en móðr
ok meginlitill gestr
gangandi af götu kom.

3. Drykks of þurfi
lézk hinn dæsti maðr
ok vanmettr vera;
hræddu hjarta
hann lézk trúá
þeim, er áðr hafði vályndr verit.

Dette Digt findes i Papirafskrr., af hvilke neppe nogen er ældre end anden Halvdel af 17de Aarhundred; C L omtaler en Skindbog, som har indeholdt Digtet. Det nævnes efter Gudbrandr Vigfússon først af Björn fra Skarðsd (død 1656) i hans Commentar til Völuspá skreven efter 1643 (Kgl. Bibl. i Kjøb. ny kgl. Sml. 1886 qv.) „svo segir í Sólárljóðum gömlu“.

Overskriften er (jængiven med almindelig Orthographi) Sólárljóð B; Hér skrifast Sólárljóð G I K; Hér hefstast Sólárljóð Sæmundar ins fróða C L; Hér skrifast Sólárljóð, sem sagt er Sæmundr prestr fróði hafði kveðið, þá hann lá andaðr á börnum O. — De forskjellige Afsmít ere ikke betegnede i Hskrr.

1, 2. rænti henfører K. og flere Afskrifter til første Linje. — fyrða B; i de fleste Afskrr. firða eller firda. — 3. B skriver her og ellers enn for hinn. — 4. þann veg, saa ændret, jvfr. Skirn. V. 11, L. 3; þá götu alle Hskrr. og Udgg.; er kan ikke være Rimord. Bergmann (Les chants de sol, p. 39) mener, at Forfatteren har tilladt sig den Frihed at

lade yfir danne Stavrim med hann; dog bemærker han, at Alliterationen vilde være mér regelret, hvis Digteren f. Eks. havde sat: yfir þá vega er hann varðaði. — 6. For náði har I B C B L B mátti. — einginn G C a L a.

2, 2. harla G K O. — 5-6. Udgiverne dele saaledes megin litill | gestr gangandi | af götu kom; flere Afskrr.: meginlitill | gestr gangandi af götu kom. For den sidste Inddeling taler f. Eks. Aloísm. V. 14, L. 3; V. 18, L. 6; V. 34, L. 6. — 6. ad gardi kom G.

3, 1. þurfti B C a L a. — 2. lézk (skrevet liest eller lest) har G I K O C B L B paa dette Sted; de øvrige Hskrr. og alle Udgg. indsætte det i L. 3 foran vanmettr. — 3. vanmattur K; vanmáttugur O. — 4. hræddu i enkelte Afskrr. skrevet hræþo. — 5. hann er Rimord. — Rask formoder: traupu hjarta | hann lézt trúá þeim | er á. h. v. v. — lét tína feilagtig for létz trúá B a. — 6. hefði O; harþo B; mangler i L a. — vályndr, saa Udgg. (Rask uden Var.); volindur G K; vollindur O; volendr B L; volendur C a; vællindur I; vallindur C B.

4. Mat ok drykk
veitti hann þeim er móðr var,
alt af heilum hug;
guðs hann gáði,
góðu hánnum beindi,
því hann hugðisk váligr vera.

5. Upp hinn stóð,
ilt hann hugði,
eigi var þarfsamliga þegit;
synd hans svall,
sofanda myrði
fróðan, fjölvaran.

6. Himna guð
bað hann hjálpa sér,
þá hann veginn vaknaði;
en sá gat
við syndum taka,
er hann hafði saklausan svikit.

7. Helgir englar
kómu ór himnum ofan
ok tóku sál hans til sín;
í hreinu lífi

hon skal lifa
æ með almatkum guði.

8. Auð né heilsu
ræðr engi maðr,
þó hánnum gangi greitt;
margan þat sækir
er minst of varir,
engi ræðr sættum sjálfr.

9. Ekki þeir hugðu
Unnarr ok Sævaldi,
at þeim mundi heill hrapa;
naktir þeir urðu
ok næmðir hvivetna,
ok runnu sem vargar til víðar.

10. Munaðar ríki
hefir margan tregat,
opt verðr kvalræði af konum;
meingar þær urðu,
þó hinn mátki guð
skapaði skirlíga.

4, 1. drykk (*skrevet* drick eller dryck eller dryce) **B G I O C β L β**; drykkju **K C α** og *Udgg.* (*Rask uden Var.*). — 2. veitti hann *henferer Rask og M. til L. 1, ligesaa B* han veitti. — er mangler i **C β L β**. — 5. beindi *Hskrr.* — 6. váligr, *saa Rask og M.*; vo-ligr *K.*; valegr **C α L α**; vælegur **G K**; vællegur **I**; væligr **O**; vællegr **C β**; vèlligr **B**; vèlegr **L β**.

5, 1. hinn, *saa I og Udgg.* (*Rask uden Var.*); *de øvrige Afskrr.* hann. — 3. eigi, *saa ændret med M.*; ei *Hskrr.* (*i B foran þegit*) og *K.*, *Rask.* — 5. sofanda, *saa ændret*; sofandi *Hskrr.* og *Udgg.*, *dette er en nyisl. Form*; *jeft. f. Eks. Isl. fornkv. Nr. 52 C. V. 18: hún vill við þig lifandi tala.* — myrði **O**; mirde **G**; myrdti **B**; mirdti **I**. — 6. *For fróðan har G frómann, B fryðann.* — *Med V. 5 ender G.*

6, 2. **B** *henferer* bað hann til *L. 1.* — 3. *Oprindelig vel þá er hann.* — 6. hefði **O**.

7, 2. af for ör (*úr andre Hskrr.*) **C β L β**. — himni **I C β L β**. — 4. hreinlífi **B L β**.

— 5. *myt for skal B.* — 6. *Alle Hskrr. og Udgg. har æ foran og ikke efter lifa. I almatkum maa a (ikke m) være Rimstoe, jeft. V. 17, L. 6; æ kan desuden ikke vel være tonløst.*

8, 1. Auð, *saaledes Udgg. med B O C α L α*; Auði **I K C β L β**. — 3. hann fer honum **I C β L β**. — 5. of **B K L β**; af **I O C α**; um **C β L α**. — *varar C α L α; varaz B.* — 6. *For sættum har I O α sættum, C sællum. Man tør neppe tænke paa sæla.*

9, 1. þær **C β L β**. — 2. um **I**, *d. æ Unar = Unarr, saa og Rask. Dette er maaske rettere.* — 3. *myndu B.* — 5. næmðir **I**; næmir *Udgg. med de andre Hskrr.* — *hvetna, saa Udgg., heilken Læsenaade K. anfører af Vidalsins Hskr.; ellers har de af mig benyttede Hskrr. hvervetna, I huoruetna.* — 6. víða **B**.

10, 1. Mundar **K O**. — 2. tregat, *saa skrevet i B*; tregað *de fleste Hskrr.* — 5. þott **O**. — 6. skapaði, *saa de fleste Hskrr. (skrevet skap^{ði} i I)*; skapti **C β L β** og *Udgg.*

11. Sáttir þeir váru
Sváfaðr ok Skartheðinn,
hvárgi mátti annars án vera,
fyrir en þeir æddusk
fyr einni konu:

hon var þeim til lýta lagin.

12. Hvárskis þeir gáðu
fyr þá hvítu mey,
leiks né ljósra daga;
öngvan hlut
máttu þeir annan muna
en þat ljósa lík.

13. Daprar þeim urðu
hinar dimmu nætr,
öngvan máttu þeir sætan sofa;
en af þeim harmi
rann heipt saman
millum virktar vína.

14. Fádæmi verða

í flestum stöðum
goldin grimmliga;
á hölm þeir gengu
fyr hit horska víf
ok féngu báðir bana.

15. Ofmetnað drýgja
skyldi engi maðr,
þat hefik sannliga sét;
því at þeir hverfa,
er hánun fylgja,
flestir guði frá.

16. Rík þau váru
Ráðný ok Véboði
ok hugðusk gott eitt gera;
nú þau sitja
ok sárum snúa
ymsum elda til.

11. 1. Sáttir **I** og *Udgg.*; Sáttir **BC KLO**. — *For voru har BCLO urðu.* — 2. Sváfaðr skriver jeg med **I** med á i første Stavelse, *Udgg.* med a. svafödur **O**. — 3. hvárgi, saa **K** og **M**. (*der skrive Ordet med rr*); huorgi **I**; huorge **K**; hvorgi **O**; hvergi *de øvrige Hskrr.* og *Rask.* — 5. fyr, saa **B** og **M**.; i andre *Hskrr.* fyrir, fyrer, firir. — eina **Cβ**; jefr. *V. 12, L. 2 og V. 14, L. 5.* — 6. lagin; oprindelig kanské lagid, jefr. *V. 51, L. 3.*

12. 1. Hvárskis skrevet Huorskis **I**; Hvórskis **K**; Hvörzkis **O**; Hverskis **Cβ**; Hvorkis *Cod. 1110 fol. ny kgl. Sml.*; Hverkis **BCαL** og *Rask uden Var.*; Hvárkis **K**. — 2. fyr, saa **M**.; i *Hskrr.* skrevet fyrir (saa **B**) eller firir (saa **O**). — 4. eingann **B**. — 5. máttu þeir henfere *Rask og M.* til *L. 4.* — 6. þat it ljósa *Stockh. Qv. Hskr. i Randen og derefter Rask og M.*; jefr. *L. 2.*

13. 1. Daprir þeir **CβLβ**. — þær for þeim **I**. — 2. hinar, saa **KO**; i andre *Hskrr.* enar. — daukvo **Bβ**; daukkvu **CβLβ** for dimmu (*der i flere Hskrr.* skrives med y). — 3. aunguann **K**.; aungvann **CL**; onguann **I**; öngvann **O**; engan **B**. — 6. milli **Cβ**. — virktar, denne ældre Skrivemaade har jeg indsat med **M**.;

virtar **CβLβ** og *Rask uden Var.*; virta **I**, hvilket kanské er det rette; virta **KOCαLα**; vitra **B**. *Jfr. f. Eks. Völs. rim. V. 54: með virtum.*

14. 4. ganga **CβLβ**. — 5. fyr, saa **M**.; i de fleste *Hskrr.* skrevet fyrir eller firir. — hid **IKO**; ip **BCL**. — hoska **BIK**; hóska **O**.

15. 2. skyli for skyldi **B** og **K**. *Mange Hskrr.* skrive skiljdi. — 3. hefik, saa *Rask (uden Var.) og M.*; hefig **I**; hef ek **BCL**; hef eg **O**; heffe eg **K**. — 4. For því at þeir har **BαCαLβ** blot þviat, **BβCβ** því þeir. — hverba **C** og *Rask (uden Var.)*; hveba **Lα**. — 5. þeim filgia **I**. — 6. frá guði **KO**.

16. 1. urdu **I** for voru. — vóru þaug **O**. — 2. Ráðný **IKO**; Ráðey **BαCL** og *Udgg. (Rask uden Var.)*; Ráðri **Bβ**. — Véboði (*skrevet med ie i første Stavelse*) **IKO**; Vebapi **Bβ**; Véboði **Bα** (*og skrevet med ie*) **CL** og *Udgg. (Rask uden Var.)*. — 6. ymsumm **O**; i de fleste *Hskrr.* skrevet med i. — elda, saa ændret; eldi (*elldi*) *Hskrr. og Udgg.*; dette forsvares af *Eg. lex. poet 815 a.* — *K. anfører af Langebeks Hskr. at for til, men ogsaa B, som i de fleste Læsemaader stemmer overens med dette, har til.*

17. Á sik þau trúðu
ok þóttusk ein vera
allri þjóð yfir;
en þó leizk
þeirra hagr
annan veg almáttum guði.

18. Munað þau drýgðu
á marga vegu
ok höfðu gull fyr gaman;
nú er þeim goldit,
er þau ganga skulu
milli frosts ok funa.

19. Óvinum þínum
trúðu aldregi,
þó þér fagrt mæli fyrir;
góðu þú heit,
gott er annars
viti hafa at varnaði.

20. Svá hánnum gafsk
Sörla hinum góðráða,
þá er hann lagði á vald hans
Vígúlfs;

tryggliga hann trúði,
en hinn at tálum varð,
sínnum bróðurbana.

21. Grið hann þeim seldi
af góðum hug,
en þeir létu hánnum gulli í gegn;
sáttir létusk,
meðan saman drukku,
en þó kómu flærðir fram.

22. En þá eptir
á öðrum degi,
er þeir höfðu í Rýgjardal riðit,
sverðum þeir meiddu
þann er saklauss var
ok létu hans fjörvi farit.

23. Lík hans þeir drógu
á leynigötu
ok brytjuðu í brunn niðr;
dylja þeir vildu,
en dróttinn sá
heilagr himnum af.

24. Sál hans bað
hinn sanni guð

17, 1. Rimord er Á. — 2. vera mang-
ler i CαKΛαO; det sidste Hskr. har
ein þóttust, *hvilket kanské er det rette.*

18, 1. Munað ICβLβ, og Rask (uden
Var.) M.; Munadlífi KBCαLα og K. —
2. vega K. — 3. fyr, saa M., de fleste
Hskrr. skrive firir. — gaman ICβLβ;
gamann KO; gamni BCαLα og Udg. —
5. er ICβLβ og Rask M.; at BKO Cα
Lα og K. — 6. millum for milli BCβ.

19, 2. alldri I. — 3. þér, saa Udg.
(Rask uden Var.); mangler i I; þeir þer L
med den Bemærkning, at Andre udelade en-
ten þeir eller þer; þeir CK. — fyrir, saa
BCβLβ; firir þier (fyrir þer) IKO (som
har firir þier mæle) CαLα. — 6. Foran
hafa har Udg. og Hskrr. foruden BI at.
— at BICβLβ; jvfr. Njál's s. Cap. 13. 37;
Bart. s. S. 51; fyrir CαLα og Rask; firer
K; fyri K.; fyr M. — O har denne Linje
saaledes: vilti sier varnadar veña . . . (vita).

20, 3. þá mangler i B. — lagði, jvfr.
Eg. lez. poét.; lagda O. K. anfører
flúþi (for lagði) som Læsemaade, der er

skreven til i Margen i Erichsens Hskr.;
derefter M. flýði. — Vígulfs I; Wígulff
K; Vígulf O; Vígulfs BCαL; Vigills
Cβ. — 4. trygglega K; tryglega B;
trigglega Cβ; triglega I; tryggilega L;
tryggiliga Cα.

21, 2. hug BO og Rask M.; huga K.
med de andre Hskrr. — 3. hánnum mang-
ler i O. — gull L. — gen BβCβ; gien
ILO. — L bemærker til denne L. og L. 6:
„Chartæ duas has lin. mutant“. — 4. þeir
lietust O. — 6. en mangler i I, *maaské*
med rette. — komu KO; andre Hskrr. har
kuomu. — fram O; andre Hskrr. skrive
Ordet med én m.

22, 3. á for i O. — rygiardal K,
ryardal B Cβ I Lβ; eirardal Cα Lα;
eyardal O. — 5. er mangler i flere
Afskrr.

23, 6. helgr (helgur) Cβ I. — himni
Cβ I.

24, 1. baup K. — 2. For hinn har
CαLα heim, der henføres til 1ste Linje;
K. har baade i 1ste Linje heim og i 2den

í sinn fögnuð fara;
en sökudólgar
hygg ek síðla muni
kallaðir frá kvölum.

25. Disir bið þú þér
dróttins mála
vera hollar í hugum;
viku eptir
mun þér vilja þíns
alt at óskum ganga.

26. Reidiverk,
þau þú unnit hefir,
bæt þú eigi illu yfir;

grættan gæla
skaltu með góðum hlutum;
þat kveða sálu sama.

27. Á guð skal heita
til góðra hluta,
þann er hefir skatna skapat;
mjök fyrir verðr
manná hverr,
er seinar finna föður.

28. Æsta dugir
einkum vandliga
þess er þykkir vant vera;
alls án æ verðr

inn. — 4. enn **BI** og **K**; mangler i de fleste Hskrr. og hos Rask M. — 5. hygg ek hénfære Rask M. til L. 4. — at síðla **B**. — síðar (syðla) **O**. — munu **I**; mano Högnason's Afskr. Kanské oprindelig: en sökudólga hygg ek síðla munu | kallaða frá kvölum.

25, 1. Disir i de fleste Hskrr. skrevet med y (opstaaet af ij). Dijiø **K**; Dysi **I**. — 5. mun **I**; man andre Hskrr. — 6. óskum **ICβLβOα** (som skriver óskum); aðnu **BK Oβ** og Udgg. (Rask uden Var.); odro **CαLα**. — ganga **O** og **M**; ga andre Hskrr. (opstaaet af gga:; ganga); gá **K**. Rask.

26, 1. Reidiverk maa udtales Vreidiverk. — 2. þau, oprindelig kanské þau er. — unnit (unnid) Hskrr.; vunnit Udgg. Jfr. Guðbrandr Vigfússon i Eyrb. s. S. XXXVII, Anm. 1; efter ham findes en saadan v foran u paa Island først sent i 13de Aarhundred. Men ogsaa i de hedenske Kvæder danne Ord, der begynde med v, Stavrím med Ord, der begynde med en Vokal; se f. Eks. Lokas. V. 10, L. 1. 2. — Fra og med Ordene þú unnit til og med hrei (i Ordet hreina) i V. 56, L. 5 mangler i **K**. — 3. **K**. udelader þú efter Guðm. Högnason's Afskr. — eigi i de fleste Hskrr. skrevet ei. Oprindelig kanské Bætattu. — 4. gæla, saa ændret; gala **IO** og Udgg.; galla **BβCβLβ**; hala **CαLα** og de stockh. Hskrr.; halla **Bα**. Vístnok forudsættes gala som transitivt Vb. med Personens Accus. ogsaa af galinn. Men gæla modættes stadig græta; se Barlaams s., S.

55: I dagh gæler hann, i morgon græter hann; (det egentlige norske eller islandske?) Ordsprog: En Dag Gud göler, annan han græter (P. Syø, Danske Ordspr., Udg. 1688, I, S. 310). — 5. skaltu hénfære Rask og M. til L. 4; **Bα** har Letto — 6. kveða, indsat med Udgg.; mangler i Hskrr.; **O** har þat er sálu. Jfr. Sigrdr. V. 22, L. 6.

27, 1. skal **CαLα**; skaltu **CβILβO**; sealt **B**. — 4. For fyrir har **O** firir, **CαLα f**. — Rask formoder fyrir gerir eller i L. 5 hveim for hverr. — 5. Flere Hskrr. skrive hver. — 6. seinar finna, saa ændret; jeffr. Gl. norsk Hom. S. 25; Leidarvísan V. 39; seint þiona **BαCαLα** og stockh. Hskrr.; ser finna **BβCβLβ**; sier finna **O**; sier fiona **I**; seint finna **M**; sinni fíóna **K**. (som i Annærkn. foreslaar: seint sinna) og Rask; seint fjóna Petersson, Solsängen öfver s. (Köpenh. 1862). — föður i flere Hskrr. skrevet med r for ur.

28, 1. Æsta, saa Hskrr. (gæta **B**); Æstanda **K**. **M**. Men ogsaa Eg. (lex. poet.) mener, at Feilen stikker i þikur. — dugir, saa ændret; þikur Hskrr. og Udgg. — 2. varliga **CαLα** og stockh. Hskrr. — 3. þat for þess **CαLα**. — þikkir (þikur) vant vera **CL** og Rask (uden Var.) **M**; vant þikur **K**. med andre Hskrr. — 4. án æ, saa ændret; án **M**; áni **K**. Rask. a ne eller Ane anfører **K**. af Vidalíns Hskr., á nei af Guðmundr Högnason's; a me **CαLα**; ami **B** og stockh. Hskrr.;

sá er enskis biðr,
fár hygg þegjanda þörf.

29. Síðla ek kom,
snemma kallaðr,
til dómvalds dyra;
þangat ek ætlumk,
því mér heitit var:
sá hefir krás er krefr.

30. Syndir því valda,
at vér hryggvir förum
ægisheimi ór;
engi óttask,
nema ilt göri;
gott er vammalausum vera.

31. Úlfum líkir
þykkja allir þeir,
er eiga hverfan hug;
svá mun gefask
þeim er ganga skal
þær inar glæddu götur.

32. Vinsamlig ráð
ok viti bundin
kenni ek þér sjau saman;
görla þau mun
ok glata aldregi,
öll eru þau nýt at nema.

33. Frá því er at segja,
hvé sæll ek var
ynðisheimi í,
ok hinu öðru,
hvé ýta synir
verða nauðgir at nám.

34. Vil ok dul
tælir virða sonu,
þá er fikjask á fé;
ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

a vel Cβ; a vgl Lβ; a vgl I; á vil O. C har ved denne Linje i Randen følgende Bemærkning: „Membrana hanc Stropham (v: 27?) continuat usque ad alls a &c.“ — 5. er mangler i B. — enskis M.; einskis IO og Rask uden Var.; einkis B; enkis CL og K. — 6. þeigiandi B; þeigandi I.

29, 1. Sijda C. — 2. snimma B. — For kallaðr har CβLβ ek kalladest, I eckallaði, O eg kallapi. — 3. dómvalds, saa Udgg. (Rask uden Var.); K. anfører denne Læsemaake af en Randbemærkn. i Erichsens Hskr.; dóms valds de af mig benyttede Hskr. (vals CL); dette kunde mulig beholdes. — dyr' CαL. Oprindelig vel dūra. — 4. ætlumk i de fleste Hskr. skrevet ætlunzt. — 5. því, saa CβILβ og Rask M.; því at B CαLαO, de stockh. Hskr. og K. (som sætter Punctum efter var). — 6. Flere Hskr. skrive heft. — er mangler i I.

30, 2. Hvis Teksten er feilfri, er vér Rimord; men dertil synes det at have for liden Vægt. at við ugg förum?? K. (og derefter Rask) indsætter syrgir for hryggvir, formoder derhos i Anmærkn. Hrekkir for

Syndir. — 4. engi, saa skriver B, andre Hskr. eingi. — 6. vammalæs at Cβ.

31, 2. þykkja i Hskr. skrevet þikia. — 3. er, saa ændret; sem Hskr. og Udgg. — hverban skrive de fleste Hskr. — 4. mun I; man andre Hskr. O har derefter ok giefast. — 5. er, saa B Cβ; sem de andre Hskr. — skal mangler i B Cα Lα O. — 6. glædu O.

32, 3. kennik B; dette er vel det oprindelige. kunni ec I. — 4. görla B; andre Hskr. skrive giorla, — þau I (skrevet þ^u) CβLβ; þú Udgg. med de andre Hskr. — mun IO CβLβ; nem B CαLα og Udgg. — 5. aldregi B og Rask (uden Var.) M.; andre Hskr. aldri og alldrei; dog jefr. V. 2, I. 3.

33. C har den Bemærkning „33—34 Chartae transponunt“. — 2. hve CβILβ; hvat B CαLαO (her hvad); ogsaa Rask uden Var. hvaþ. — 3. ynðis heimi, saa efter I (som skriver indis h.); ægisheimi (ægish.) Udgg. med de andre Hskr. — 5. De fleste Hskr. skrive ita. — 6. naþvgir B. — nám, saa Udgg.; námi (nami) Hskr.

35. Glaðr at mörgu
þótta ek gumnum vera;
þvrat ek vissa fátt fyrir;
dvalarheim
hefir dróttinn skapat
munafullan mjök.

36. Lútr ek sat,
lengi ek hölluðumk,
mjök var ek þá lýstr at lifa;
en sá réð
er ríkr var;
frammi eru feigs götur.

37. Heljar reið
kómu harðliga
sveigð at síðum mér;
slíta ek vilda,
en þau seig váru;
létt er lauss at fara.

38. Einn ek vissa,
hversu alla vega
sullu sútir mér;
Heljar meyjjar

er mér hrolla buðu
heim á hverju kveldi.

39. Sól ek sá
sanna dagstjörnu
drúpa dynheimum í;
en Heljar grind
heyrða ek á annan veg
þjóta þungliga.

40. Sól ek sá
setta dreyrstöfum,
mjök var ek þá ór heimi hallr;
máttug hon leizk
á marga vegu
frá því er fyrri var.

41. Sól ek sá,
svá þótti mér,
sem ek sæja göfgan guð;
henni ek laut
hinzta sinni
aldaheimi í.

42. Sól ek sá,
svá hon geislaði,
at ek þóttumk vætki vita;

35, 2. þótti ek *Hskrr.* — 3. at mangler
í *I.* — vissi *B.* — *Hskrr.* skrive fyrir,
fyrir eller firir. — 4. dular heim *I.*;
dvala heim *C.L.* — 5. hefir *B.* — 6.
For muna har *B* munaf, *Cβ* munad.

36, 1. Lútr, *saa BαCβ* (som skriver
Lutr) *IO* og *Udgg.* (*Rask uden Var.*);
Latr *BβCαL.* — sat ee lengi *B* í *L. I.*
— 2. For ek har *B CαLαO* oe. —
hölluðumk, *saa M.*; hölluþum *Rask uden*
Var.; hölluðust *I.*; hölluðunst *O.*; hællu-
þunst *Lβ*; kælluðunst *Cβ*; hællonz *B*
(som henfører miær til denne *L.*); holluz
Cα; hollust *Lα*. — 3. þó for þá *Peters-*
son. — 5. er, *saa ændret*; sem *Hskrr.*
og *Udgg.* — 6. frammi *Hskrr.* (frami *I*) og
Eg.; fram (fram) *Udgg.*

37, 2. komu *I* og *Rask uden Var.*;
komo *B.* *Andre Hskrr.* skrive komu.
— 4. vilda, *saa M.*; vildi *Hskrr.* og *K.*,
Rask. — *L* har í *Margen den Bemærkning*
„37, 4—38, 3 omittunt chartae“. — 5. seig,
saa I.; stork *de andre Hskrr.* og *Udgg.*

38, 1. vissi *B* og *Rask uden Var.* —

2. hvorsv *O.*; hve (som vel er det oprin-
delige) *K.* efter *Guðm. Högnasons* og *Jón*
Olafssons Afskrr. — vegu *O.* — 5. er *I.*,
mangler i *de andre Hskrr.* og i alle *Udgg.*
— 6. *I* har heima for heim á.

39, 3. drúpa, *saa I.* og *K.M.*; *andre*
Hskrr. og *Rask uden Var.* har driúpa. —
4. helgrind *CβO.*; *L* har heljar og der-
til den *Bemærkning* „iar omittunt chartae“.
— 5. *K.* anfører af *Högnasons Afskr.* heir-
þæ. — „ee deest in chartis“ *L.* — á mang-
ler i *IO*; „á deest in chartis“ *L.*

40, 3. ór i *Hskrr.* skrevet úr. — 4. hon
mangler i *B CαLα*. — leizk, *saa M.*; leitz
K. og *Rask (uden Var.)*; leisti *CβLβ*; leisti
B CαLαO.; liest *I.* — 5. á mangler i *B Cα*
LαO. — vegu mangler i *CαLαO.* — 6.
er, *saa ændret*; sem *Hskrr.* og *Udgg.*

41, 3. sæja, *saa M.*; sæi a, sæe á *de*
fleste Hskrr.; sæe *Cβ*; sæi *K.* og *Rask*
(uden *Var.*). — 4. ek henni *Cβ*. — 5. *De*
fleste Hskrr. skrive innsta.

42, 3. þóttumk *M.*; þóttiz *Hskrr.* og
K. *Rask*; *K.* anfører af *Guðmundr*

en Gylfar straumar
grenjuðu á annan veg,
blandnir mjök við blóð.

43. Sól ek sá
á sjónum skjálfandi,
hræzlufullr ok hnippinn;
þvíat hjarta mitt
var heldr mjök
runnit sundr í sega.

44. Sól ek sá
sjaldan hryggvari,
mjök var ek þá ór heimi hallr;
tunga mín
var til trés metin,
ok kólnat alt fyr utan.

45. Sól ek sá
síðan aldregi

eptir þann dapra dag,
þvíat fjallavötn luktusk
fyr mér saman,
en ek hvarf kallaðr frá kvölum.

46. Vánarstjarna flaug,
þá var ek fœddr,
brot frá brjósti mér;
hátt at hon fló,
hvergi settisk,
svá at hon mætti hvíld hafa.

47. Öllum lengri
var sú hin eina nótt,
er ek lá stirðr á strám;
þá merkir
þat er guð mælti,
at maðr er moldar sonr.

Högnasons Afskrift þóttönz. — 4. Gylfar, saa I; gylvar O; gilvar BβCβ; Rask og Var. og K.; gilnar BαCαL; Gjallar M. — Gylfr, Genit. Gylfar, Stamme Gylfi maa være dannet ligesom Sylgr, Ylgr, af en Rod GILF (gjalfa, gelf, galf, gulfum, golfinn) hvoraf gjálfr, neutr., Sögang, Dönnung; i nyere Norsk gjelv, masc. (fra Nordlandene, se I. Aasen Ordab.); gylfi Konge; Stammeverbet har rimelig havt Betydningen „bruse, fare frem med Hæftighed“. Eg. læser Gilvar og jvfr. tysk Gilbe, gelb; derefter Petersson „Svovlstrømme“. — 5. á mangler i CβILβ og hos Rask. greniþo á moti B. — 6. blandnar O; blandr L; blandader C. — „mice deest in chartis“ L.

43. O har dette Vers efter V. 44. — 2. sjónum (uden á) K. — 4. at mangler i BO. — 5. hardla for heldr I; heldr mangler i BαCαL (da henføres runnit til L. 5). — 6. sega IO; siga BαCαL og Udgg.; sefa Bα; i Randen af CL anføres baade sefa og seva.

44. 3. ok var eg þá miog O. — ór skrevet úr i Hskrr. — 5. var henfører K. til L. 4. — triepz CL. — 6 kólnat alt, saa ændret med Tril; kólnat at Udgg. (man oversætter: friguerat circum exteriús); kólnud ad Cβ (med Tillæg „forte kólnat“) ILβ; kólnad O; klofnad CαLα;

klofnap B; klofnat Stockh. fol. Hskr. Jfr. Gislason Prøver S. 450: þvi næst féllu öll dauða mörk á hann :... allir líkams líðir ok limir hans kólnuðu. — fyr B; i andre Hskrr. fyrir eller firir. 45, 2. alldri I. — 4. þvíat mangler i CβILβ. — 5. Hskrr. skrive fyrir eller firir. — 6. kalldr BβCβILβO.

46, 1. Vonar de fleste Hskrr. — 3. broti Hskrr., K. og hos Rask skrevet burt. — briostum CβLβ. — 5. hvargi Cβ; hvorgi O. — 6. at mangler i BCL O og hos Rask (uden Var.).

47, 2. er I for var. — hin I, mangler i de andre Hskrr. og i Udgg. — 3. stram I; stráum O; strám Lβ; strami BCLα. — 4. þat I, þad O for þá. — 5. er IO, mangler i de andre Hskrr. og i Udgg. — guð mælti BIO og de stockh. Hskrr.; C har i Margen: „Char-tæ: þat merkir þat | Guð mælti adur“ (adur vel Forvanskning af ad maður); guð mæli CαL; guðmæli Udgg. — For den optagne Læsemaade taler, om end ikke afgjørende, Alliterationen; Læsemaaden guð mæli er Feillæsning af guð ml'i. — 6. Udgg. udelade at (Rask uden Var.). — moldar CαLα og de stockh. Hskrr.; moldu BCβIO og Udgg.; mollandur Lβ. — sonr, saa ændret; samr Hskrr. (foruden I, som har sami; de

48. Virði þat ok viti
inn virki guð,
sá er skóp hauðr ok himin:
hversu einmana
margir fara,
þó við skylda skyli.

49. Sinna verka
nýtr seggja hverr,
sæll er sá er gott görir;
auði frá
er mér ætluð var
sandi orpin sæng.

50. Hörundar hungur
tælir hölða opt,
hann hefir margr til mikinn;
lauga vatn
er mér leiðast var
eitt allra hluta.

51. Á norna stóli
sat ek níu daga,

þaðan var ek á hest hafinu;
gýgjar sól
er skein grimmliga
ór skýdrúpnis skjjum.

52. Utan ok innan
þóttumk ek alla fara
sigrheima sjau;
uppi ok niðri
leitaða ek æðra vegar,
hvar mér væri greiðastar götur.

53. Frá því er at segja,
hvat ek fyrst um sá,
þá ek var í kvölheima kominn:
sviðnir fuglar,
er sálir váru,
flugu svá margir sem mý.

54. Vestan sá ek fjúga
Vánar dreka,
ok féll á glævalds götu;

stockh. Hskrr. har efter Rask „samr eda saur“ og Udgg.

48, 1. þat ok viti, *saa K. efter Ólafason, Rask (uden Var.) og M.; ok viti þat de af mig brugte Hskrr. — 2. sá inn Rask (uden Var.) og M. — vitki Cα Lα. — 3. er (uden sá) Rask (uden Var.) og M. — 4. einmana B Cα Lα, stockh. Hskrr. og Udgg.; einmáðalausir Högnasons Afskr. efter K.; ein muna lauser O; munadarlausir Cβ I Lβ. — 6. skyli, saa M.; skli K. og Rask; skilie B C I O.*

49, 3. sá er, *saa Lβ og Udgg. (Rask uden Var.); sá sem B C I Lα O. — giorir Hskrr. — 5. er mangler i B; e° I. — 6. i sandi B C β O.*

50, 2. haulda Hskrr. — opt, *saa Hskrr. undtagen B, som i Teksten har sono, men i Margen (opt). — 3. hann — mikinn, saa C I O stockh. Hskrr., og Rask M.; þat — mikitt B og K. — 4. lauga CL, lánga O for lauga. — 5. er mangler i B. — leidist Cα Lα. — vard Cα Lα O; þotti B.*

51, 1. nornar B. — stol I. — 3. Oprind. vel hafðr. — 4. De fleste Hskrr. skrive gyar. — 4-5. For sól er skein har B C β I O sóler (sólr) skinu, Lβ soler seeinu. — 5. grim-

legu O. — 6. skýdrúpnis M.; skýdrupnis K., hvor denne Form anføres af *Vidalins Hskrr.*; skýdrypnis Rask efter *de stockh. Hskrr.*; skydripnis Cβ I Lβ; ski dripnis B; skyddripnis O; sky deipnis Cα; K. anfører af andre Afskrr. skíp rofnis. *Jón Ólafason fra Grunnavík formodede ský-rofnis. — skýdraupnis? — skjjum i flere Afskrr. skrevet skyom, forvansket i Cα Lα skyrmi, i stockh. Hskrr. skirmi.*

52, 2. þóttiz B; þóttiat Cα Lα; andre Hskrr. skrive þóttumz (þóttunzt). — 3. sigurhimna O. — 4. uppi ok niðri, *saa Cβ Lβ og Udgg.; upp ok niðr de andre Hskrr. — 5. leitaða, saa M.; leitapi Hskrr. — æðri (epri) B C I L.*

53, 2. er for ek C. — firstum sá O. — 3. þá var eg O. — 5. ok for er Cα Lα; ogsaa dette passer. — 6. svá mangler i I, *kanaké med rette.*

54, 1. Vitar for Vestan Bβ Cβ Lβ O. — 2. vonar de fleste Hskrr. Rask og M. skrive Ordet med liden Bogstav. — 3. féll á, *saa Hskrr. (fell a CL; fell á B; fiell á O; fiellá I) og Rask M.; men Entalsformen vækker Anstod. — fella K., hvor det forklares „operire“ (man maatte da*

vængi þeir skóku,
svá víða þótti mér
springa hauðr ok himinn.

55. Sólar hjört
leit ek sunnan fara,
hann teymðu tveir saman;
fœtr hans
stóðu foldu á,
en tóku horn til himins.

56. Norðan sá ek riða
Niðja sonu,
ok váru sjau saman;
hornum fullum
drukku þeir hinn hreina mjöð
ór brunni Baugregins.

57. Vindr þagði,
vötn stöðvaði,
þá heyrða ek grimmligan gný;
sinum mönnum
svipvísar konur
mólu mold til matar.

58. Dreyrga steina

þær hinar dökku konur
drógu daprliga;
blóðug hjörtu
héngu þeim fyr brjósti utan,
mædd með miklum trega.

59. Margan mann
sá ek meiddan fara
á þeim glæddu götum;
andlit þeirra
þóttu mér öll vera
rýgjar blóði roðin.

60. Marga menn
sá ek moldar gengna,
þá er eigi máttu þjónustu ná;
heiðnar stjörnur
stóðu yfir höfði þeim
fáðar feiknstöfum.

61. Menn sá ek þá,
er mjök ala
öfund um annars hagi;
blóðgar rúnar

skrife fela); *Eg. forklavar fella* (= ferla) „insistere viam“. — glævalds, *saa M.*; glævalldz **I**; glævallz **O**; glævalls **B**, stockh. *Hskrr.* og *K.*, *Rask*; glævells **Cβ** **Lβ**; glorvalls **Cα** **Lα**. — *Kanské*: ok fella glæv-ellds (jefr. himinglæfa) götu, *fælde en Vei af lysende Ild, d. e. efterlade en lysende Ildstrib?* — 5. mér þótti *K. efter Högnasons Afskrift*.

55, 2. *Rask M. henføre leit ek til L. 1.* — 5. *Rask henfører stóðu til L. 4.*

56, 2. *Niðja Bergmann, jefr. Völuspá I, V. 37; niðja de andre Udgg. („majorum“ Eg.).* — 5. *Rask M. henføre drukkum þeim til L. 4.* — þeir mangler i **Lβ**. — 6. *Baugregins Bergmann; baugregins de andre Udgg., og saaledes Cα, de stockh. Hskrr. (skrevet — reigins); baugreyens O Lα; Baugreyns K; baugreirs Cβ **Lβ**; *baugreirz I.**

57, 1. *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr. þagnaði.* — 2. *viti for vötn Bα* **Cα** **Lα**; *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr. Vatn staupradiz.* — 6. *mólu, saa ændret af Jón Ólafsson, K. (sain af*

Guðm. Högnasons Afskr. anfører mots), M.; möludu Hskrr. (tildels skrevet moludu) og Rask.

58, 2. *hinu O.* — *doecku C;* *dökku de andre Hskrr. og Udgg.* — 3. *dröga K og M;* *drón de andre Hskrr. og K, Rask.* — 5. *Udgg. henføre héngu þeim til L. 4.* — *De fleste Hskrr. skrive fyrir eller firir.* — *brióst Cβ **K** **Lβ**. — 6. *viþ mikinn Cβ **Lβ**; *viþ miklom K. efter Guðm. Högnasons og en anden Afskr.***

59, 2. *sá ek henføre Udgg. til L. 1; saa og i fgd. V.* — *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr. mæddan.* — 5. *þótti B (som henfører Ordet til L. 4) K; syndust I.* — 6. *De fleste Hskrr. skrive ryar.*

60. *Margan mann C K (dog i L. 2 gengna). Menn sá eg marga O.* — 3. *Hskrr. og K, Rask skrive ei for eigi.* — 4. *heidvar Bβ* **Cβ** **K** **Lβ** **O**. — 5. *stóðu henføre Rask M. til L. 4.*

61, 4. *rúnar saa B;* *rúnir de andre Hskrr. og Udgg. (denne Form „neppa ferend i det 15de Aarh.“ Gulaason Oldnord. Forml. S. 94).*

váru á brjósti þeim
merktar meinliga.

62. Menn sá ek þar
marga ófegna,
þeir váru villir vega;
þat kaupir sá,
er þessa heims
apask at óheillum.

63. Menn sá ek þá,
er mörgum hlutum
væltu um annars eign;
flokkum þeir fóru
til Fégjarns borgar,
ok höfðu byrðar af blýi.

64. Menn sá ek þá,
er margan höfðu
fé ok fjörvi rænt;
brjóst í gegnum
rendu brögnum þeim
öflugir eitrdrekar.

65. Menn sá ek þá,
er minst vildu

halda helga daga;
hendr þeirra
váru á heitum steinum
negldar nauðliga.

66. Menn sá ek þá,
er af mikillæti
virðusk vánum framar;
klæði þeirra
váru kynliga
eldi um slegin.

67. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
orð á annan logit;
heljar hrafnar
ór höfði þeim
harðliga sjónir slitu.

68. Allar ógnir
fær þú eigi vitat,
þær er helgengnir hafa;
sætar syndir
verða at sárum bótum;
æ koina mein eptir munuð.

62, 1. þa for þar **BCβLβ**. — 2. ofegra **BβCβLβ**; ófegri **O**. — 3. Foran villir indættir **K**. med de stockh. *Hskrr.* allir. — 5. sem **B**. — 6. afaz **B** for apaz.

63, 2. er i **Cβ**. — hlutum **O**; *flere Hskrr.* udelade h. — 3. væltu i *flere Hskrr.* skrevet vælttu; villtu **CβIKβLO**; de samme *Hskrr.* har eigu. — 5. Fegarins **Bα**; Fegarins **Bβ**; feigjarns **K**; feygjarns **O** for Fégjarns. — 6. byrðar, *saa K. (efter Guðm. Högnasons Afskr.) og M.*; byrðir de fleste *Hskrr. og Rask*; byrdr **CL**.

64, 4. gognvm **B**. — 6. öflugir **IKO** og *M.*; öflugir **BCLα** stockh. *Hskrr. og K., Rask*; öflegir **Lβ**.

65, 1. þar for þá **CL**. — 5. váru (*Hskrr.* voru) hénfære *Rask, M.* til **L. 4.** — 6. negldar *Hskrr.*

66, 2. mikiletti **B**, *saaledes K.* — 3. virðusk, *saa M.*; virðuz **K.** (som af *Guðm. Högnasons Afskr.* anfører virtuz) og *Rask* (uden *Var.*); virðaz (eller virðast) **BβIKO**; vyrþast **Lβ**; riedust **C**; rieþuz

Lα; reþoz **Bα** (*K. formoder høvi en Forvanskning af vædduz*). virðask kunde forsvares ved **ala 61, 2**; **pina 73, 6.** — 5. kynliga, *saa M.*; denne *Læsemaade anfører K. af Guðm. Högnasons Afskr.*; kýmiliga alle de af mig benyttede *Hskrr. og saaledes K., Rask* (som bemærker; „*Adrir: kynu-*liga). kýmiligir (*hos Erik Jonason kimiligir; jeft. nu paa Island kimilyrði, n. pl. Spottegloser; kiminn, apodsk*) forekommer, *saavidt jeg véd, først i Romanstilen (Grettis s. S. 200; Mágu s. S. 15) oger vistnok et nyere Ord.* — 6. vomm for umm **CLα**.

67, 2. *Hskrr.* skrive margt. — hafa **IKO**. — 6. **O** har, *kanské med rette, harðlega efter slitu. — K. forandrer med urette harðliga til sárliga.*

68, 2. ei **B** og *Rask* uden *Var.* — 3. þær **Lβ**, mangler i de fleste *Hskrr.* — er, *saa ændret; sem Hskrr. og Udgg.* — 5. *Rask og M. hénfære verða til L. 4.* — á **KO**, a **BC** for at. — 6. *For æ har B opt, O er. — með for mein KO.*

69. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
gefit at guðs lögum;
hreinir kyndlar
váru yfir höfði þeim
brendir bjartliga.

70. Menn sá ek þá,
er af miklum hug
veittu fátökum frama;
lásu helgar bækur
ok hinna skript
† englar yfir höfði þeim.

71. Menn sá ek þá,
er mjök höfðu
hungri farit hörund;
englar guðs
lutu öllum þeim;
þat er æzta unað.

72. Menn sá ek þá,

er móður höfðu
látit mat í munn;
hvíkur þeirra
váru á himingeislum
hafðar hagliga.

73. Helgar meyjar
höfðu hreinliga
sál af syndum þvegit
manna þeirra,
er á mörgum degi
þína sjálfa sik.

74. Hávar reiðir
sá ek með himnum fara,
þær eiga götur til guðs;
menn þeim stýra,
er myrðir eru
alls fyr öngvar sakir.

75. Hinn mátki faðir!
mæztr sonr!

69, 1. þar **O**. — 2. mart **Bα** (først skrevet mark); margt **IO** og Guðm. Högnaðs Afskr.; mark **CKL** og stockh. Hskrr.; makt **Bβ**. — 5. Rask, **M**. hénføre voru (saa Hskrr.) til **L**. 4. — 6. breiddir **I**.

70, 2. af mangler i **K**. — 5. ok hinna skript **I** (Jón Ólafsson har fulgt denne Læsemaade), mangler i de øvrige Hskrr. og i Udgg. — 6. englar staa i alle Hskrr. og Udgg. umiddelbart efter lásu; jeg har sat det hid, fordi derved idetmindste **L**. 4, 5 faa en ulastelig Form, medens endnu Stavrim mangler i **L**. 6. Udgg. læse:

lásu englar
helgar bækur
yfir höfði þeim.

K. foreslaar:

ljósir englar
lásu bækur
helgar yfir höfði þeim.

Bergmann:

lásu himins englar
helgar bækur
yfir höfði þeim.

Er yfir höfði þeim feilaglig kommet ind fra **V**. 69, **L**. 5 og har fortrængt det rette? englar yfir öllum þeim??

71, 2. hafa **O**. — 3. hungur i **IKLβO** for hungri. — 6. *K.* anfører af Guðm. Högnaðs Afskrift vnoð.

72, 2. hafa **IKLαO**. — 3. látit de fleste Hskrr. — 5. váru hénføre Udgg. til **L**. 4.

73, 5. á mangler i **CLα**. — helgum for mörgum **BαCLα**.

74, 1. Hár (Har) for Hávar **CLα** stockh. Hskrr. — reiðir (reider) saa **CKL**, stockh. Hskrr. og **M**.; reidar **K**. Rask med andre Hskrr.; Hareipir som ét Ord **B**. — 2. ek mangler i **CKLαO**; **L** har i Randen „addunt Chartae ec“. Rask og **M**. hénføre sá ek til **L**. 1. — 3. áttu gotu **Lβ**. — 4. þeir **Lβ**. — 5. sem **BCLα** for er. — 6. Hskrr. skrive fyrir eller firir. — eingar **K**.

75. *Keyser sætter Tegn til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers og ikke med følgende.* — 2. mæztr, saa ændret; mestr (mestur) **CIKLaO**; mesti **BLα** og Udgg. (Rask uden Var.). Christus kaldes mæztr mildingr dýrrar dagmætar i Leidarvisan **V**. 23; mæztr hildingr mildi i Harmsól **V**. 19; Jomfru Maria kaldes mæztr Líknarbraut **V**. 12; Korset mæztr Andreas drápa **V**. 1; Gud kaldes ofte mætr. Nyere isl. Hskrr. skrive ofte

heilagr andi himins!
þik bið ek skilja,
er skapat hefir,
oss alla eyndum frá.

76. Bjúgvör ok Listvör
sitja í Herðis dyrum
organs stóli á;
járna dreyri
fellt ór nösúm þeim,
sá vegr fjón með fyrðum.

77. Óðins kván
rœr á jarðar skipi,
móðug á munað;
seglum hennar

verðr síð hlaðit,
þeim er á þráreipum þruma.

78. Arfi! faðir
einn þér ráðit hefi,
ok þeir Sólköttlu synir,
hjartar horn,
þat er ór haugi bar
hinn vitri Vígdvaliun.

79. Hér 'ru rúnar,
er ristit hafa
Njarðar dœtr níu:
Ráðveig hin elzta
ok Kreppvör hin yngsta
ok þeirra systir sjau.

st for zt; i *Sig. I*, 7 er möztr i **R** i *Papirafskrrr.* forandret til mestr. *Jeg véd ikke at have set mestr som Epithet til Frelseren.* — 4. biþr (biðr, biþur, uden ek) **Bæ C Læ**. — leysa (leisa) **C I K Læ O** for skilia. — 5. sem **B C I K O** for er. — *Flere Hskrr.* skrive heft (hefur). — 6. syndum **C I K Læ O** for eyndum (*saa eller eyndum skrive Hskrr.*).

76, 1-2. *I det første Linjepar mangler Staerim, og et af Navnene er da vistnok foresaet; snarest Herdis.* — 1. Bingvör **I K L**; Wijngvör **O**. Vigvör?? — 2. a for i **B**. — **O** skriver herðiz for herdis. — 3. *K. anfører af Høgnasons Hskr.* Augans. **O** skriver orgafiz. — 4. iærñ **Lß**. — „kanske norna edr enn ná?“ *Rask.* *Jeg har tænkt paa, at man i L. 5 kunde læse fellr æ ör eller dryþr for fellr.* — 5. *Rask henfører fellr til L. 4.* — 6. fyrðum, *saa ændret; firdum C I K L O*; flrum **B** og *Udgg.* (*Rask uden Var.*). *Jfr. 1, 2; 83, 4. Da sene Papirafskrifters Vidnesbyrd næsten ingen Vægt har ved Spørgsmaal om i eller y, saa har jeg indsat det almindelige fyrðar, uagtet firdar er sikret ved Ól. s. helga Hskr. Cap. 186, V. 4 (— stírd) og SnE. I, 634 (— virði).*

77, 1. kvon *Hskrr.* — 2. móðug á, *saa Udgg.*; móþug a **L** (*hvor det i Randen bemærkes, at andre forudsikikke Præp. i; at andre læse móþugum, og „a deest in Chartis“*); moduga **C**; i móðuga **K O**;

i móðugum **B I**. — 5. síþhlaþit som *ét Ord K. Rask.* — 6. For þrá har **C Læ** varþ, **Lß** þrad. — þruma, *saa Udgg.*; *K. anfører denne Læsemaade af Olavens Afskr.* — þrymur **O**; þrumar **L**; þumar **B C**; þum^{oo} **I**; þum^{ur} **K** (*utydeligt*). *Begyndelsen sen af Ordet har i Stammehskr. vistnok været skrevet þ^m, der baade kunde læses þrvn og þrym; skulde det oprindelige være þrymr (Subject i Flertal med Vb. i Ental) som i Sig. II, V. 14?*

78. *Keyser tror, at der bør sættes Mærke til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers.* — 2. ek for þér **I K O Lß**; ek staar i **B** i *Randen som Var. til einn.* — *Kanské: einn ek þér.* — 6. vitki **Lß** *Rask.*

79, 1. 'ru i *Hskrr.* skrevet ro; eru **O**, ero **C**. — *Derefter indskyder I þær, ligesaa har L i Randen: „þær inser. Ch.“* — *Hskrr. og Udgg. skrive rúnir.* — 2. sem for er **I O B Læ**. — 4. Ráðveig, *saa Rask*; Baugvör *K., Bergmann*; Ráðvör *M.* — badueing **I**; Baudveing **O**; Baudveig **K**; Baugveig; *al. Raþveig L*; Baugvör; i *Randen* Scaþveig **B**; Baugveig **C** og *de stockh. Hskrr.* — 5. en for ok **B**. — *Kreppvör, saa Udgg.* (*Kreppvavr Rask uden Var.*); kreppvor **I**; Kripvor, *al. Kreppor L*; Kripvor **C**; Krippvor **B**; kryppvar (eller krypp var) keypp **O**; Kripp var **K**.

80. Hverju [bölvi]
þeir belt hafa
Svafr ok Svafrlogi;
blóð þeir vöktu
ok benjar sugu
illum ey vana.

81. Kvæði þetta,
er ek þér kent hefi,
skaltu fyr kvikum kveða:
Sólarljóð
er sýnask munu
minst at mörgu login.

82. Hér vit skiljumk,
ok hittask munum
á feginsdegi fíra;
dróttinn minn!
gefi dauðum ró,
hinum líkn, er lífa!

83. Dásamligt fræði
var þér í draumi kveðit,
en þú sátt it sanna;
fyrða engi
var svá fróðr um skapaðr,
er áðr heyrði Sólarljóðs sögu.

80, 1. Hverju skrevet hvoriu i **O**,
huoiu (sic) i **K**. — bölvi, indsat efter
Formodning; mangler i *Hskrr.* og *Udgg.*
— 2. belt hafa *Hskrr.* (billt **OLβ**). —
Udgg. læse: Hverju þeir | hafa belt. —
3. For Svafr anfører **K** af Högnasons
Afskr. Svafrar; Svafrni **O**. — svafrar logi
L; Svafrarlogie **K**; Svafrarlogie **O**; Svafrar-
laugi Högnasons *Afskr.* efter **K**. — 6.
Efter sugu har *Hskrr.* undir, der i **KO**
er skrevet vunder. Den sidste Skrive-
maade viser, at det har været forstaaet
som *Subst.* (Saar). Dette Ord, som alle
Udgg. beholde, har jeg strøget, da jeg
holder det for Variant eller Glossem til
benjar. — illum **I**; öllum de fleste *Hskrr.*
og alle *Udgg.* — ey vana, saa **O**; ei vana
KL; eyvana *Udgg.* og **IB**; Eivana **C**.
Jeg forstaar vana som *Substantiv*.

81, 2. ek mangler i **KOCL** (det
sidste *Hskr.* har i Randen „Chartae in-
serunt ec). Jeg formoder, at det oprin-
delig har manglet og at det for hefi har
hedt hefik. — 3. *Hskrr.* skrive fyrir, firir.
— 5. er mangler i **KOB**; **L** bemær-
ker „addunt chartae er“. — 6. a for at
Lα. — mörgum **KOLβ**; mærg **B**.

82, 1. *Hskrr.* skrive ikke skiljumk, men

skiliumz eller — umzt ell. lign. — 3.
fegins i flere *Hskrr.* skrevet feigins, som
igjen er blevet forvansket til fergins &c.
— fíra i flere *Hskrr.* skrevet fírra, som
videre blev forvansket til fírra, fírra &c.
— 5. þeim dauðu **IKO**. — 6. Foran
hinum har **KO** eñ, **I** og.

83. Dette Vers mangler i **O**, som efter
liikn har **Θελος** (sic), **CK** og de stockh.
Hskrr.; **L** har i Randen „inserunt char-
tae“. Vistnok kunde Digtet passende slutte
med *V. 82*, og *V. 83* kunde være bleven til-
føjet efter det Sagn, som fulgte Digtet, at
Sønnen i Drømme havde hørt det kvædet;
og Sólarljóðs i *L. 6* i Modsætning til *Fler-
talsformen* Sólarljóð i *V. 81* vækker Mør-
tanke, ligesaa kvætt i *L. 2*; men disse Grunde
er dog neppe tilstrækkelige til at stryge
Verset. — 1. **I I** var først skrevet
kvæði, men dette er rettet til fræði. —
2. i mangler i **I**; **L** har draumi i. — kveðit,
saa ændret med *M*; *Hskrr.* har kvætt,
kvædt eller qvædt. — 3. sast **IL**. — 4.
Nogle *Hskrr.* skrive fírra; ferpa *K*. *Jfr.*
76, 6. — eingiñ **I**; eingin **B**. — 5. var
henføre *Udgg.* til *L. 4*. — um mangler i
IBL. — 6. at **B**. — h'ði heirt **I**.

FORSPJALLSLJÓÐ

æða

HRAFNAGALDR ÓÐINS.

1. Alföþr orkar,

álfar skilia,
vanir vitu,
vísa normir,
elr ívíþia,
aldir bera,
þeyia þursar,
þrá valkyrior.

2. Ætlun æsir

illa gátu,
verpir villtu
vættar rúnom;

Óþhrærir skyldi

Urþr geyma,
máttk at veria
mestum þorra.

3. Hverfr því hugr

hinna leitar,
grunar guma
grand, ef dvelr;
þótti er Þráins
þunga draumr,
Dáins dulo
draumr þótti.

Detto Digt findes kun i sene Papirhskr.; disses Skrivemaade har jeg, ligesom tidligere Udgg., i det hele fulgt, uden at stræbe efter Consequents. Om dets Ælde og Navn se Fortalen. De af mig benyttede Hskr. har begge Navne Hrafnagaldur Óðins og Forspjalls-ljóð (tildels med al. imellem); K. kjender ogsaa Titelen Forspjallsmál.

1, 3. vita flere Hskr. — 8. þia BCL Mß og de stockh. Hskr. Dette er kanske det rette.

2, 2. illa, saa Udgg.; denne Læsemaade staaer efter K. som Var. i Erichsens Hskr.; alla ellers alle Hskr. — 3. Guðm. Magnússon formodede verpar. — 4. vettir M. — 5. Óþhrærir, saa Hskr.; jeg forstaaer dette som en nyial. Accus. eller Dat., jefr. Möbius Edda Sæm., S. XIV; Óþhræris Udgg. efter Formodning af Gunnarr Pálsson. — 6. Urþr, saa ændret med Udgg. efter Gunn. Pálsson; Urþar Hskr. — 7. máttk at, saa K., Rask (uden

Var.) og Scheving; máttkat de af mig brugte Hskr.; K. anfører ogsaa Læsemaaden mættigat; máttig at M. — Jeg tror med Scheving S. 23, at máttk er en efter máttkan og lign. af Forfatteren feilagtig dannet Form. — 8. mestum i Hskr. skrevet mest um. — þeirra C. Den gamle Form er þori.

3, 1. því, saa Udgg. (Rask uden Var.); K. anfører dette af Gunnar Pálssons og Vidalins Hskr.; þur CL; þurr M (hvori Guðm. Magn. formodede þyrr af þyrja); þar B. — hugr Hskr. og K., Scheving; Hugr M.; Huginn Guðm. Magnússon og Rask (der skriver Hugin). — 2. hinna de fleste Hskr. og K. M.; hinnar M; hinna Guðm. Magnússon og Rask; hennar Scheving. — leitar Hskr. og K. Rask M.; leita Scheving. Kanské hinnar leiðar? — 4. Scheving er for ef. — Scheving interpungerer ikke efter dvelr. — 5. For þótti indsætter Scheving þóttá her og i L. 8,

4. Dugir með dvergum
dvína, heimar
niðr á Ginnungs
niði sauckva;
opt Alsviðr
ofan fellir,
opt of föllnum
aptr safnar.

5. Stendr æva
strind nè rauðull,
lopti með lævi
linnir ei strauni;
mærum dylsc
í Mímis brunn
vissa vera;
vitid enn eða hvat?

6. Dvelr í daulom
dis forvitin,
Yggdrasils frá
aski hnigin;
álfa ættar

Íþunni hëto,
Ívallds ellri
ýngsta barna.
7. Eirdi illa
ofankomo,
hárbæms undir
halldin meifi;
kunni sít
at kundar Nörva,
vön at væri
vistom heima.

8. Siá sigtívar
syrgia naunno
Viggjar at veom,
vargsbelg seldo;
let í færáz,
lyndi breytti,
lek at lævisi,
litom skipti.

9. Valdi Víþrir
vaurþ Bifrastar

og han stryger er; han forstaar dvelr =
tefur fyrir, tálmar og þóttá (= þopta)
þráns (og Dáins) = Dúrin 3: svefninn.

4. 3. niði B. — á, saa efter K. en Var.
i *Erichsens Hskr.*, og saa *Udgg.* (*Rask uden*
Var.); at de fleste *Hskrr.* — 4. niði, saa
efter K. en Var. i *Erichsens Hskr.*, og
Udgg. (*Rask uden Var.*); niðir ellers
Hskrr. — at niði kunde beholdes, hvis
man her turde finde et Subst. nið, beslægtet med
niðr; jefr. *Scheving* S. 33. Eller efter
B niði at G. | niðr? — 7. af for of
B, Gunn. Pálssons og *Vidalins Hskrr.*

5. 3. Jfr. *Völuspá* I, 25, L. 5. 6. —
4. straumi, „máské stormi, þó getur hitt
stadist“ (*Scheving*). — 5. dylsc M; dylst
de andre *Hskrr.* — 5-6. Jfr. *Völ.* I, 28,
L. 9. 10. — 8. *Efterligning af Völuspá.*

6. *Rask* og M. betegne ved en Streg
efter V. 5, at der begynder et nyt Af-
snit med V. 6. — 2. Flere *Hskrr.* skrive
dys. — 3. *Scheving* henfører frá til L. 4.
— 7. Gunn. Pálsson formodede Ývallds
(arcipotentis).

7. 3. hárbæms BCL, *Stockh. fol.* og

qv. *Hskr.* — „hárbæms ætti at vera hábæ-
ms“ (*Scheving*); men hárbæms er vist-
nok dannet af Forfatteren efter hárbæmr
Völuspá II, V. 18 (skrevet som ét Ord
i R), hvilket han har misforstået som
„det haarrige (løvrige) Træ“. — 7. vön
at væri kan neppe være = vön því, at
hon væri, men snarere væri = værri
(hvortil *Scheving* forandrer det), Compar.
af værr; dog gjør herved at Vanskelighed.

8. Gudm. Magn. formodede, at dette
Vers skulde staa efter V. 9. 10. — 2.
For naunno har BCLM naumo; dette
passer ligesaa godt. — 3. Viggjar at
veum efter *Scheving* = at Yggjar (Óðins)
veum; Viggjar er da en af de flere For-
mer, som Forfatteren vilkaarlig og med
Sprogets Love har dannet for at give
sit Dig et rigtig ældgammelt Præg.
Eller skulde viggjar at veum betegne
„hos Hel“? og skulde det have sin
Grund i en Misforstaaelse af Udtrykket
jóðls Úlfs ok Narfa om *Hel* *Yngl.* s.
Cap. 20, som om dette kom af jör (hvæl-
ket ogsaa *Petersen Nord. Myth.* 2 *Udg.*
S. 368 feilagtig antager)??

gíallar sunnu
gátt at fretta,
heims hvívetna
hvert er vissi;
Bragi ok Loptr
báro kvíþo.

10. Galdr gólo,
gaundom ríþo
Rögnir ok regin
at ranni heimis;
hlustar Óþinn
Hlípskiálfo í,
let braut vera
lánga vego.

11. Frá enn vitri
veiga selio
banda burþa
ok brauta sinna,
hlýrnis, heliar,
heims ef vissi
ártíþ, æfi,
aldrtila.

12. Ne mun mælti,
ne mál knátti
† gívom greiþa,
ne glaum hialdi;
tár af týndoz
taurgum hiarnar,
eliun faldin,
endrrióþa.

13. Eins kemr austan
ór Elivágom
þorn af acrí
þurs hrímkalda,
hveim drepr dróttir
Dáinn allar
mæran of Miþgarþ,
meþ nátt hver.

14. Dofna þá dáþir,
detta hendr,
svífr of svimi
sverþ áss hvíta;
rennir örvit

9, 4. *Fære Hskrr. skrive gat.* — 5. hvítuna *M.* — 6. hvert, *saa B;* *de fleste Hskrr. skrive hvort* 3: hvört (*saa Rask*), *ynge Skrivemaade for hvert;* hvort (= hvárt) *Scheving, der forstaar hvívetna som Accus.*

10, 4. *rann flere Hskrr.* — 7. letz *Scheving. Kanské: leit braut vera* (= ferð þeirra, *jvfr. V. 16, L. 2)*?

11, 3. *Istedenfor burþa indsætter Scheving vörþr, hvilket synes nødvendigt for Meningen.* — 4. *For brauta sinna indsætter Scheving brautar sinnar, hvilket synes nødvendigt.*

12, 3. *gívom Hskrr.; tivom? Rask; gívrum* (3: *avidis M.; gefiun* (*d. e. Ibunn*) *Scheving* (*ligésaa nær laa gefn um*). — 5. týndoz *Scheving; tindoz Hskrr. og de øvrige Udg.* — 6. *For taurgum formodede unødvendig Scheving taurgum, Rask taurgom.* — *Gunn. Pálsson og Rask formodede hiarna for hiarnar.* — 7. feldin *CM og stockh. Hskrr.; feldinn B. eljum fallin Gunn. Pálsson;* „*kanske røttast væri elju feldinn eda eljunnar feldinn*“ *Rask. eljun-*

faldin som ét Ord? — 8. endrrjóða = *uppskertr, þrotinn efter Scheving, som siger, at Ordet endnu bruges i denne Betydning i Múla sjála; jvfr. Fas. II, 116 (s. Ketils hænge): Hallbjörn kvæð þá mjök endrrjóða.*

13, 1. *Ein Mß. K. og Scheving indsætte ok efter Eins.* — 3. *acri, saa ændret af Scheving; atri (atre) Hskrr.; atv* (= ötu, *af etja*) *K.; ati M.* — 4. *hrímkaldi C.* — 6. *dáin Gunn. Pálsson efter sit Hskr.; dæin Rask efter Stockh. fol. og oct. Hskr.* — 7. *Jfr. Völuspá I, 4, L. 3—4.* — 8. *mid nátt Gunn. Pálssons Hskr.; dette holder Rask for det rette.* — *hver (saa B) eller hvort (saa CL) eller hvor (saa M) de fleste Hskrr.; hvör Rask og Scheving; jeg construerer efter den sidstnævnte hvör nátt kemr með þorn. hvörri Stockh. qv. Hskr.; hverri K. M.*

14, 3. *svrmi BL, svurmi C, svimt M for svimi.* — 4. *sverþ áss, saa BL og Scheving; sverð oss M; sverðás K., Rask M.* — *sverð áss hvíta, Heimdalls Sværd, d. e. Hovedet.* — 5. *örunn L og K. for*

rýgiar glyggvi,
sefa sveiflom
sókn giörvallri.

15. Iamt þótti Iórunn
iólnom komin,
sollin sútom,
svars er ei gátu;
sóttu því meir
at syn var fyrir,
mun þó miþr
mælgí dugði.

16. Fór frumqvauþull
fregnar brauta
hirpir at Herians
horni Gíallar;
Nálar nepa
nam til fylgis,
greppr Grímnis
grund varþveitti.

17. Vingólf tóko
Viþars þegnar
Fornióts sefum
fluttir bápir;
þar gánga,

æsi kvedia
Yggiar þegar
viþ aulteti.

18. Heilan Hángatý,
heppnaztan ása,
virt öndvegis
vallda bádo;
sæla at sumbli
sitia día,
æ með Yggiungi
yndi halda.

19. Beckiarsett
at Baulverks rápi
siöt Sæhrimni
saddiz rakna;
Skaugul at skutlum
skaptker Hnikars
mat af miþi
minnis hornum.

20. Margs of frágu
máltiþ yfir
Heimdall há goþ,
haugar Loka,
spár eþa spakmál

örvit. — 6. rýgiar *Udgg.* og *C*; rygar *de feste Hskrr.* — glyggvi, *saa ændret*; glýju *Rask* (uden *Var.*) *M.* og *Scheving*; glygiu *CLM*; glyggio *B*; glyu *Vidalins Hskrr.*; gylv *Gunn. Pálssons Hskr.*; rýgjær glýju *o: gaman eda gamanrædr kvennmannsins o: kvennfólksins (Scheving).* Men et *Hunkjensord* glýja eller glý findes ellers ikke. *Jfr. SnE. I, 540: huginn skal svá kenna at kalla vind tröllkvenna.*

15, 1. Jorna *BC*, Tiorna *L*, Jórún *Rask* (uden *Var.*) for Jórúnn. Er dette Skrifteit for Iðunn? *Scheving* mener, at Skalden har dannet Jórún af Flodnavnet Orún, som skulde være sat for Iða og dette igjen for Iðunn (*Jvfr. Grett. s. Cap. 66 omvendt Braga kvánar for Iðunnar*); men dette er endog ved et Diglt af den Natur som *Forspjallsljóð* høist usandsynligt. — 5. sókte stockh. *Hskrr.* og *Var.* i *Erichsens Hskr.* — 6. þeckia for syn var stockh. *Hskrr.* og *Var.* i *Erichsens*

Hskr. — 8. dugði *BL*; dygði *C* og stockh. *Hskrr.*; dygdi *M.*

16, 5. nepa *BCL*, alle *de i K. benyttede Hskrr.* og *K.*; nefa *M.*, *Rask* uden *Var.* og *M.* Formen nepi har Forfatteren mulig laant fra *Cod. reg. af Snorra-Edda (I, 534)*, hvor den blot er Skrifteit. — 7. Grímis stockh. *Hskrr.*, *Var.* i *Erichsens Hskr.* og *Rask.*

17, 2. Viþars. *Rask* vilde forandre dette til Viþris, men ligesaa nær ligger, som *Scheving* og *Lüning* bemærke, Viþurs. Dog kan Forfatteren mulig have brugt Viþars vilkaarlig for Óðins. — 5. i-þar *C*, i þar *LM* for iþar. — 6. Æsir *Rask* uden *Var.*; ásu *M.*

18, 7. *Jfr. Völuspá I, 28, L. 3.*

19, 2. er for at stockh. *Hskrr.* — 5. af for at *L.* — 8. minnis stockh. *Hskrr.*, *Vidalins* og *Gunnar Pálssons Hskrr.*, *Var.* i *Erichsens Hskr.* og *Rask, Scheving*; Mímis *BCLM* og *K. M.*

sprund ef kendi,
undorn of fram,
unz nam húma.

21. Illa letu
ordit hafa
eyrindisleysu,
ofítillfræga;
vant at væla
verða myndi,
svá af svanna
svars of gæti.

22. Ansar Ómi,
allir hlýddo:
„Nótt skal nema
nræða til,
hugsi til myrgins,
hverr sem orkar
ráð til leggja
rausnar ásom!“

23. Rann með raustum

Rindar móþr
fóþrlarþr
Fenris valla;
gengu frá gildi
goðin, qvöddo
Hropt ok Frigg,
sem Hrimfaxa fór.

24. Dýrum settan
Dellings maugr
ið fram keyrði
iarknasteinom;
mars of manheim
maun af glóar,
dró leik Dyalins
drösull í reid.

25. Iormgrundar
í iodyr nyrdra
und rót yztu
adalþollar
gengu til reckio

20, 7. vndaðu B. — of fram M.; of-
fram M.; ofram eller oframm de andre
Hskrr.; áfram Scheving (= framá); ófravm
Rask (til spakmál). — 8. húma, saa æn-
dret med Rask og M.; hinia Variant i
Erichsens Hskr. og K.; hinna Gunnar
Pálssons og Vidalins Hskrr. og Var. i
Erichsens Hskr.; himin BCLM. hymia
Scheving.

21, 4. Udg. skrive of litilfræga som
to Ord; Scheving forandrer of til ok. —
7. at for af Rask uden Var. og Scheving.

23, 2. móþr, saa Scheving og M., og
denne Læsemaade anfører K. som Var.
af Erichsens Hskr.; móþir Gunn. Pál-
ssons og Vidalins Hskrr. og Rask uden
Var.; móþur K.; mosar BCL; mosa
M. — 3. For fóþrlarþr har BCL stockh.
fol. og oct. Hskr. fauþr larþr (fauþur
larþur), M faþr lærdr, Rask faþur
Jarþar. — 4. valda Var. i Erichsens Hskr.,
de stockh. Hskrr. og K. (der forstaar
det som Vala) — 5-6. Jfr. Völuspá I,
23, L. 7—8. K., Rask og M. sætte
Komma efter gildi, men ikke efter goðin.
— 8. Scheving forandrer sem til senn. —
Tør man i dette Vers tænke paa at læse og

construere omtrent paa følgende Maade:
Fenris fódur (d. e. sól) rann með röstum Rind-
ar (d. e. i vestr, efter Vegt. II); valla (d. e.
varla) kvöddo goðin Hropt ok Frigg, gengu
(d. e. ok gengu) frá gildi, sem (d. e. þá er)
móðir Jarðar (d. e. nótt) fór Hrimfaxa??

24, 4. rokna eller iokna st. de stockh.
Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.; jorkna-
steinom Rask. — 5. manheim C (i Mar-
gen: forte manheim) L, Gunn. Pálssons og
Vidalins Hskr., og Scheving; mannheim
K., Rask M. — 6. of for af Var. i
Erichsens Hskr.; Forfatteren har vist-
nok efterlignet Vafþr. V. 12, L. 6. —
7. leiku for leik Scheving; men vi tør
vel tiltro Forfatteren her vilkaarlig at
have brugt leik.

25, 2. iodyr, saa BCLM og de i
K. brugte Hskrr.; indyr de stockh. Hskrr.
(dog har gv. Hskr. i Randen iapir);
jadar Rask, Scheving, M. Jeg tror, at
Forfatteren har indsat iodyr (hvilket han
har forstaat som jadar) fra Völuspá V. 5,
L. 4 i R. — nepra Var. i Erichsens
Hskr. og de stockh. Hskrr. — 3. und B,
Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr., Rask
uden Var. og M.; und' CL; undir K.,

gýgiur ok þursar,
náir, dvergar
ok dökkálfar.

26. Riso raknar,
rann álfraudull,
nordr at nifheim

nióla sótti;
upp nam ár Giöll
Úlfrúnar nidr,
hornþytvalldr
Himinbiarga.

Scheving. — 6. gýgiur *de fleste Hskrr.* (gygr *M*); *Forfat'eren* har tilladt sig denne nye Form i Lighed med hafgýgja og margýgja, som nu bruges paa Island (*Scheving S. 22*); gýgjar *M.*

26, 4. *Flere Hskrr.* skrive sókti, heil-

ken Form er almindelig i *sene Hskrr.* — 5. nam *B C L M*, *de stockh. Hskrr.* og *Scheving*; rann Gunn. Pálasons og *Vidalins Hskrr.*, og *K., Rask, M.* — *Udgg. læse som ét Ord árgiöll.* — 7. *Vel ikke horn þytvalldr eller hornþyt valldr?*

NAVNE-FORTEGNELSE.*)

Aða. <i>Se</i> Auða.	Allvaldi (Ölvaldi), jötunn, 99b.	Arngrímr, 157b.
Aðal, 148a.	Álmveig (Álfný, Alvig), 154b.	Árvakr, hestr, 84a. 230b.
Aðils, 334.	Álof*, 171a. 172b.	Ásabragr, Þórr, 95b.
Añ, 143b.	Alaviðr (<i>Gen.</i> Alavinnu), hestr, 84a. 230b. [372a.]	Ásaþórr, 103a.
Agnarr, Auðu bróðir, 229a.	Alaviðr, jötunn. <i>Se</i> Ásviðr.	Ásgarðr, 106b. 126a. 332a.
Agnarr, Geirröðar sonr, 76b. 77a. 88b.	Alavinnsmál <i>Se</i> Kálfsvisa.	Askr, 3b. 14a. 21a. 29a.
Agnarr*, Hraðunga sonr, 75—76.	Alþjófr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.	Ásmundur, 87a.
Ái, dvergr, 3b. 13. 20. 27b.	Alvig. <i>Se</i> Álmveig.	Ásólf, 156b.
Ái, maðr Eddu, 141b.	Alvís, dvergr, 129—134.	Asviðr (Alaviðr?), jötunn, 61b.
Aldafóðr, Óðinn, 65b. 73b.	Alvitr (= Hervör alvitr), 163. 164a. 165b.	Atla, jötunnmæ, 160a.
Alfaðir, Óðinn, 185b. <i>Jfr.</i> Alfóðr.	Ambátt, 143a.	Atli (Hrings sonr?), 188a.
Álfheimr, 77a.	Amma, 143b. 144a.	Atli, Buðla sonr, 238b. 246a.
Álfhildr*, 171a.	Ámr, 155b.	252b—253. 254. 256b—257a. 264. 265a. 270b. 272—276a. 279b—281a. 282. 283b. 285—286b. 287b—292. 295a. 298b. 300—301. 303—309. 311a. 313b. 317b. 334b.
Álfný. <i>Se</i> Álmveig.	Ánarr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27.	Atli, Íðmundar sonr, 171—172. 173b—175a. 176a.
Álfr, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.	Andhrímnir, 79a.	Atriði, 333a.
Álfr, 156a.	Andvarafors*, 212.	Atriðr, Óðinn, 86b.
Álfr*, Hjálpreks sonr, 203a.	Andvaranautr*, bringr, 213b. 264b.	[Atvarðr, dvergr, 349a. <i>Se</i> Tillæg.]
Álfr, Hróðmars sonr, 177b. 178a.	Andvari, dvergr, 3b. 28a. 212. 213.	(Auða) Auðu bróðir, 229a. 262a.
Álfr, Hundings sonr, 181a. 193b.	Angantýr, 153b. 161a.	Auðr djúpaðga (djúpúðga), 158b.
Álfr inn gamli (Hrings sonr?), 188a.	Angantýr, Arngríms sonr, 156b.	Augustus*, keisari, 324a.
Álfr inn gamli, Daga sonr, 155b.	Angeyja, jötunnmæ, 160a.	Aurboða, Gýmis kván, 159.
Álfr inn gamli, Úlfs sonr, 154a.	Angrboða, gýgr, 160b.	Aurboða, mæ, 350a (<i>Jfr.</i> Tillæg).
Álfróðull, 72b.	Ánn, dvergr, 26. 13a. 20a.	Aurgelmir, jötunn, 69b.
Álfóðr, Óðinn, 86b. [371a.]	Apfi, uxi, 333b.	Aurvangi, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
Algren, ey, 99a.	Arasteinn*, 193b. <i>Jfr.</i> 181a.	
[Ali, Loka sonr, 123a. <i>Jfr.</i> Vali.]	Arfi, 148a.	
Áli, 154b. 334a.	Arfr, uxi, 333b.	
	Arfuni (Örfuni) uxi, 333b.	
	Arinnefja, 143a.	

*) Navne, som her kun forekomme i Prosa, ere mærkede med Stjerne. Citater, som have Hensyn til Forspjaltsjód, eller til Anmærkninger, eller angaa fællagtige Navne, ere satte i skarpe Klammer.

- Aurvangr, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
- Austri, dvergr, 2b. 13a. 20a.
- Báfurr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.
- Baldr, 6. 11a. 15b. 18b. 26a. 33a. 40b. [74a.] 78a. 117b. 135a. 136. 137a. 138b. 139b. 159a. 331.
- Báleygr, Óðinn, 86a (*Jfr. Tíllæg*).
- Bari, dvergr, 349a.
- Barn, 148a.
- Barri, Arngrims sonr, 157a.
- Barri, lundr, (Barrey), 96.
- Baugregin, 366a.
- Beiti, 301b.
- (Beli) Beljabani, Freyr, 10a. 17b. 24b. 334a.
- Bera, 297b. 300b. *Jfr.* Kostbera.
- Bergelmir, jötunn, 69b. 70b.
- Bestla, gygr, 61a.
- Beyggvir. *Se* Byggvir.
- Beyla, 113b. 121.
- Bifindi, Óðinn, 87a.
- Bifröst, 85b. 222a. [372b.] *Jfr.* Bilröst.
- Bifurr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.
- Bikki, 258a. 285a (*Jfr. Tíllæg*). 311a.
- Bil, 334b.
- Bildr, dvergr, 3a. 20b.
- Bileygr, Óðinn, 86a.
- Billingr, dvergr, 3a. 20b. 54b.
- Bilröst, 85b. 222a. *Jfr.* Bifröst.
- Bilskirnir, 80b.
- Bjarr, 334a.
- Bjúgvör (?), 369a.
- Björn, 334a.
- Björt, 350a.
- Bláinn, dvergr, 2b. 20a. 27a.
- Blakkr, hestr, 332b. 334a.
- Blöð, 350a.
- Blöðr (?), 350a (*Jfr. Tíllæg*).
- Blindr inn bölvisi, 191a.
- Blóðughófi, hestr, 333a. 334a.
- Boddi, 145a.
- Bólmi, ey, 157.
- Bónði, 145a.
- Borghildr, 179a. 190a. 202.
- Borgný, 276a. 277.
- Borgundar, 286.
- Borr. *Se* Burr.
- Bragalundr, 192a.
- Bragi, áss, 85b. 113a. 115. 116a. 231a. [373a.]
- Bragi, Högna sonr, 195b. 196a.
- Brálundr, 179a. 190a.
- Brami, 156b. 157a.
- Brandey, 182b.
- Brattskeggr, 145a.
- Brávöllr, 186a.
- Breiðablik, 78a.
- Breiðr, 145a.
- Brímir, jötunn, 7a. 13a. 16a. *Jfr.* 29b. 30a.
- Brímir, sverð, [85b.] 230b.
- Brisingamen, 125b. 126.
- Broddr, 156a. 158a.
- Brúðr, 145a.
- Brunavágar, 191b. 192a.
- Brúni, dvergr, 3a. 20b.
- Brynhildr, 208a. 209a. 210b. [227b. 228a. 237.] 238a. 239a. 240a. 245b—246. 248a. 250. 251b—264a. 270b. 278b—279. 336b.
- Bubli, 208a. [227b. 237b.] 239a. 240a. 245b—246. 250a. 252a. 256b. 259b. 261a. 270b. 271a. 274a. 298a. 300b. 302a. 304b. 307a. 308a.
- Budlungar, 291a.
- Búi, Arngrims sonr, 156b. 157a.
- Búi, Karls sonr, 145a.
- Bundinskeggi, 145a.
- Buri, dvergr, 3a. 20b.
- Burr (Borr), Bura sonr, 1b. 12a. 19a. [26b.; *Jfr. Tíllæg*.] 29a. 159a.
- Burr, Jarls sonr, 148a.
- Byggvir (Beyggvir, Böggvir), 113b. 119b. 120a. 121b.
- Byleiptr (Byleiftr, Byleistr), 9b. 17a. 24a. 32b. 160b. [Byrgir, brunnr, 334b.]
- Böðvildr, 163a. 166b. 167a. 168—170.
- Böggvir. *Se* Byggvir.
- Bölþorn, jötunn, 61a.
- Bölverkr, Óðinn, 56a. 86. [374b.]
- Bömburr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.
- Dagr, 333b.
- Dagr, Dellings sonr, 68b.
- Dagr, er átti þóru dreng-jamóður, 155b.
- Dagr*, Högna sonr, 195b. 196b. 197.
- Dáinn, dvergr, 2b. 20a. 153a. [371b. 373b.] álfr, 61b.
- Dáinn, hjörtr, 83a.
- [Dalla, 68b.]
- Danir, 262b. 269a.
- Danmörk, 202b. 246b. 267b. 324.
- Danpr, 149—151. 283a.
- Danr, 149—151.
- danskr, 268a. 324a.
- Dellingr, Dags faðir, 68b. [375b.]
- Dellingr, dvergr, 63b. 349a.
- Digraldi, 143a.
- Dólgþrasir, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
- Dori, dvergr, 3b. 349a.
- Draupnir, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
- Drengr, 144b.
- Drómi*, fjöturr, 335a.
- Drumba, 143a.
- Drumbr, 143a.
- Dröull, hestr, 333b.
- Dröttir, 143a.
- Dúfr, dvergr, 3b. 28a.
- Duneyrr, hjörtr, 83a.
- Durnþróir, hjörtr, 83a.
- Darinn, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27.

- Dvalinn, 333b.
Dvalinn, dvergr, 2b. 3a. **13**.
20. 61b. 131a. 221b.
[375b.]
Dvalinn, hjörtr, 83a.
Edda, 141b. 142a.
Egðir (Eggþér), 7b. 16b.
22b.
Egill, jötunn, 106b.
Egill, Völundar bróðir, **163**.
164.
Eikinskjaldi, dvergr, **3**. 13b.
20b. 28b.
Eikintjasna, 143a.
Eikþýrnir, hjörtr, 80b.
Eir, 350a.
Eistla, jötunnmæ, 160a.
Eitill, 264a. 290a. 317b.
Eldhrímnir, kotill, 79a.
Eldir, 113b. **114**.
Élívágar, 70a. 106a. [373b.]
Embla, 3b. 14a. 21a. 29a.
Erna, 147b.
Erpr, Atla sonr, 264a. 290a.
317b.
Erpr, Jónakrs sonr, 311a.
318b. **319**. 322a.
Eyfura, 157b.
Eyjólf, 181a. 193b.
Eylini, faðir Hjörðisar,
158a. 203a. 204a. 205b.
215b.
Eylini, faðir Sváfu, 173b.
176. 177b.
Eymóðr, 269a.
Eymundur, 154b.
Eygjafa, jötunnmæ, 160a.
Faðir, 145a.
Fáfnir, 57a. 158a. 205b.
206. **214**. **215**. 218b—
226. 242a. 262a. 264a.
279a. 336b.
Fákr, hestr, **333**.
Falhófnir, hestr, **82**. 333a.
Farnatýr, Óðinn, 86b.
Féggjarn, 367a.
Feima, 145a.
Fengr, Óðinn, 216b.
Fenja, jötunnmæ, 324b. **325**.
Fenrir, 7a. 16a. 21b. 72b.
119a. [375b.]
Fenrisúlfr*, **31**. 32a. 33b.
113b. [335a.]
Fensalir, 6b. 15b.
Fili, dvergr, 3a. 13b. 20b.
28a.
Fimafengr*, 113b. 114a.
Fimbultýr, Óðinn, 11a, 18a.
25b.
Fimbulþul, **4**, 81a.
Finnakonung*, 163a.
Finnr (Fiðr), dvergr, 3b.
13b. 28b.
Fitjung, 52a.
á Fívi, 268a. *Kanské Skriv-*
feil for á Fjón, som Völs
har.
Fjalarr, dvergr, 3b. 13b. [28b.
29a.] jötunn, 45a. 100b.
Fjalarr, hani, 7b. 16b. 22b.
Fjón. Se á Fívi.
Fjósni, 143a.
Fjölkaldr, 344a.
Fjöltnir*, konungur í Svíþjóð,
324b.
Fjöltnir, Óðinn, 11a. **86**.
216b.
Fjölsviðr (*Gen. Fjölsvinna*),
jötunn, 343—350. *Jfr.*
341b.
Fjölsviðr (*Gen. Fjölsvinna*),
Óðinn, **86**.
Fjölvarr, 99a.
Fjörgyn (*Gen. Fjörgynjar*),
10a. 18a. 103b.
Fjörgynn (*Gen. Fjörgyns*),
117a.
Fjörm, **4**, 81a.
Fjörnir, 284a.
Fjörsungar, 194b.
Fjöturlundur, 196b. 197a.
Fljóð, 145a.
Fólkvangr, 78a.
[Fornjótr, 374a.]
Forseti, 78b.
Fraðmarr, 155b.
Frakkland*, **202**. 227a.
Fránangrs fors*, 122b.
Fránmarr*, 171a. 172b.
Frár, dvergr, 3a. 13b. 20b.
Frekar báðir, 155b.
Frekasteinn, 178a. 186b.
188a. **194**. 195a. 196a.
Freki, úlf, 79a.
Freyja, 29a. 78b. 113b.
117b. 118a. 124—127.
152a. 153a. **161—162**.
277b.
Freyr, 32a. 77a. 85a. **90**.
—91. 93b. 95b. 96b.
113b. **119**. 120a. 159a.
251b.
† Friaut, **154**.
Frið, 350a.
Fribleifr (Frilleifr), 324a.
325b.
Frigg, 6b. 10a. 15b. 17b.
24b. 65a. 76a. 113a. **117**.
138b. 139b. 277b. 331a.
[375b.]
Fróðafriðr, 181a. 324a.
325a.
Fróði, 156a.
Fróði, faðir Hlódísar, 154a.
Fróði, Fribleifs sonr, **324**
—**326**. 328—329.
Frosti, dvergr, 3b. 13b. 28b.
Frægr, dvergr, 3a. 13b. 20b.
Fulla*, 76a.
Fúlnir, 143a.
Fundinn, dvergr, 3a, 13b.
20b.
Fólkvir, hestr, 334b.
Gagnráðr, Óðinn, **66**. 67a.
Gandúlfr, dvergr, 3a. 13a.
20a.
[Gangleri, Gylf, 29b. 43a.
69b.]
Gangleri, Óðinn, 29b. 85b.
Garðrofa, merr, 331a.
Garmr, hundr, 7b. **8**. **10**.
16b. 17a. 22b. 23a. **24**.
25a. 32a. 85b.
Gastropnir (Gastropnir?),
garðr, 345a.
Gautr, Óðinn, 88a. *Jfr.* 135a.
Gefjun, **116**.

[Geirahöð, 84a. *Jfr.* Geirönnul.]
 Geirmundr, 280b.
 Geirniðung, 287b.
 Geirröðr, Hraðunga sonr,
 75—76. 87a. 88.
 Geirröðr, jötunn, 332a.
 Geirskögun, 6a. 15b. 42b.
 Geirvimul, 4, 81a.
 Geirönnul, 84a. *Jfr.* Geirahöð.
 Geitir, 204. 205a.
 Gerðr, 92—94a. 96. 159a.
 Geri, hundr, 345b.
 Geri, álfr, 79a.
 [Gestr, 260.]
 Gífr, hundr, 345b.
 Gíls. *Se* Gísl.
 Gímlé, 11. 18b. 26b. 33b.
 Ginnarr, dvergr, 3b. 13b.
 28b.
 [Ginnung, 372a.]
 Gípul, 4, 81a.
 Gísl (Gíls), hestr, 82. 333a.
 Gíslaug, 242b.
 Gíallarhorn, 8a. 17a. 23a.
 31b. [374a.]
 Gíalp, jötunnmæ, 160a. 332a.
 Gjúki, 158b. 206a. 208b.
 210b. 211. 225b. [237b.]
 238b. 239. 241b. 242b.
 244—245. 247. 248a.
 252a. 253b. 261. 262b.
 265. 272b. 274a. 276a.
 280. 282a. 292a. 300a.
 310a. 313a. 316a. 320b.
 Gjúki*, Högnæ sonr, 264b.
 Gjúkunar, 253b. 264.
 Gjöll, 4, 82a.
 [Gjöll, horn, 376b. *Jfr.* Gjall-
 arhorn.]
 Glæðr, hestr, 82a.
 Glæðsheimr, 77b.
 Glæpsviðr, Óðinn, 86.
 Glasir, lundr í Ásgarði,
 332b.
 Glasislundr, 171b.
 Glaumr, hestr, 288b. 334b.
 Glaumvör, 264b. 293a. 295b
 —297a.
 Gleipnir, fjöturr, 335.
 Gler. *Se* Glær.

Glitnir, 78b.
 Glóinn, dvergr, 3b. 13b.
 20b. 28b.
 Glær, hestr, 82a. 333a.
 Gná*, 331a.
 Gnúpahellir, 7b. 8b. 10. 16b.
 22b. 23a. 24. 25b. 32a.
 Gnúpalandr, 32a. 184. 185a.
 186a. 187b.
 Gnítaheiðr, 205b. 215a.
 219a. 283a.
 Goðthormr. *Se* Guthormr.
 Goðþjóð, 6a. 15a. 40b. 42b.
 262a. 312b. 314a.
 Góinn, ormr, 83a.
 Gotar (*Gen.* Gota), 239a.
 (*Gen.* Gotna), 76b. 209a.
 287a. 312a. 316b. 321a.
 322b.
 Gothormr, 327b.
 Gothormr, bróðir þeirra
 Gunnars ok Högnæ. *Se*
 Guthormr.
 Goti, hestr, 332b. 334.
 Gotland*, 324a.
 gotneskr, 268b.
 Grábakr, ormr, 83a.
 Gráð, 4, 81b.
 Grafvitnir, ormr, 83a.
 Grafvöllubr, ormr, 83a.
 Gramr, sverð, 215b. 223b.
 227b. 251. 336a.
 Grani, hestr, 166a. 186a.
 205a. 206a. 212a. 226b.
 231a. 245b. 254a. 262b.
 266a. 280a. 334b. 336.
 Granmarr, 182a. 184b. 187a.
 193a. 194a. 195b. 196a.
 201b.
 Gréip, jötunnmæ, 160a.
 332a.
 Gríðarvöl*, 331b. 332a.
 Grímhildr (Grímildr), 209a.
 211b. 268a. 269b. 270b.
 271. 278b. 304a. 305b.
 307b.
 Grímnir, Óðinn, 76. 86.
 [374a.]
 Grímr, Óðinn, 85b. 86.
 Grímr harðskafi, 156.

Gripir, 204—211.
 Gróa, 338.
 Grotti (Grotta), kvern, 324.
 325. 326b.
 grölenzskr*, 282. 291b.
 292. *Jfr.* Tölleg.
 Guðmundr, 184b. 185a. 186.
 187b. 193a. 194—195.
 201.
 Guðrún, 158b. 209a. 210b.
 211b. 238. 239b. 241b
 —246. 247b. 248b. 251.
 256—258a. 262b. 264
 —275. 280b. 282a. 283b.
 288b—290. 299a. 301a.
 303—309. 311—318a.
 320.
 Gullfaxi, hestr, 333a.
 Gullinkambi, hani, 7b. 16b.
 22b.
 Gullnir, jötunn, 186b.
 Gullrönd, 244. 245b.
 Gulltoppr, hestr, 82b. 332b.
 Gullveig, 4b. 14a. 22a. 38.
 39a. 42a.
 Gungnir, spjót, 32a. 231.
 Gunnarr bákr, 156b.
 [Gunnarr, bróðir Borghildar,
 202a.]
 Gunnarr, Gjúka sonr, 158a.
 209—211a. [237b.] 238a.
 239b. 240. 245b. 248b—
 251. 252b. 253a. 255a.
 256a. 264. 266b. 268b.
 271b. 275a. 276a. 278a.
 279b. 281a. 282—288a.
 289a. 290b. 293a. 295b
 —297a. 301b. 302b. 312a.
 314b. 317b. 334. 336b.
 [337a.]
 Gunnlöß, 44b. 55b. 56.
 Gunnr, 6a. 15b. 42b. 192a.
 Gunnþorin, 4, 81b.
 Gunnþró (Gunnþrá), 4, 81a.
 Gust, dvergr, 213b.
 Guthormr, (Gothormr, Guð-
 thormr, Goðthormr, Gut-
 thormr), bróðir þeirra
 Gunnars ok Högnæ, 158b.

- 211a. 238a. 250b. 251a.
266b. 337b.
[Gylfi, 43a. 330a.]
Gylfr, á, 364a.
Gylfir, hestr, 82a. 333a.
Gýmir*, jötunn, er öðru nafni hét Ögir, 113a.
Gýmir, jötunn, faðir Gerðar, 91a. 92. 93a. 94a. 119b. 159a.
Gyrðr, 155b.
Göll, 84a.
Gömul, á, 81a.
Göndilr, Óðinn, [84a.] 87a.
Göndul, 6a. 15b. 42b.
Göpul, á, 81a.
- Hábrók, haukr, 85b.
Haddingjaland, 270a.
Haddingja skati. *Se* Helgi Haddingja skati.
Haddingjar tveir, 136b. 157a.
Háfeti, hestr, 333b.
Hagall, 190a. 191a.
Haki, 333b.
Haki, jötunn, 159b (*Jfr. Tíllæg*).
Hákon, 246b. 267b.
Hálfðan*, faðir Káru, 201b.
Hálfðan, Skjöldungar, 154b. 329a.
Hálfr, 267b.
Halr, 144b.
Hamall, 190b. 191a. 192a.
Hamðir, 311a. 312. 317a. 320b. 321a. 322. 323b.
Hamskerpir, hestr, 331a.
Hámuðr*, 202a.
Hanarr. *Se* Hannarr.
[Hangatýr, Óðinn, 374b.]
Hannarr, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
Hár (*Gen. Hárs*), Óðinn, 86a (*eller her Hárr?*). 330a.
Haraldr, 334b.
Haraldr hilditönn, 158b.
Hárbarðr, Óðinn, 87a. 97 —104.
- Hárr (*Gen. Hárs*), dvergr, 3b. 13b. 20b. 28.
Hárr (*Gen. Hárs*), Óðinn, 4b. 14b. 22a. 42a. *Jfr. Hár*.
Hatafjörðr, 173b.
Hati, jötunn, 173b. 174b. 175a.
Hati, úlfr, 84b.
Hátún, 180a. 183a.
Haugspori, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
Hauldr, *Se* Hölðr.
Hávarðr, 181a. *Rettere* Hervarðr.
Hávi, Óðinn, 43a. 56. 64b.
Heðinn, 171a. 176—178.
Heðinsey, 183a.
Heiðdraupnir, 230b.
Heiðr, völva, 4b. 14b. 22a. 39a. 41a. gygr, 159b.
Heiðrekr, 276a.
Heiðrán, geit, 80b. *Jfr.* 161b.
Heimdallr, 1a. 5a. 8a. 12a. 15a. 17a. 19a. 21b. 23b. 31b. 32a. 37a. 41b. [68b.] 78a. 120. 126a. 141a. 330b. [374b.]
Heimir, 206b. 208. 210a. 261b.
Hel, 7b. 9b. 16b. 23a. 31b. 82b. 135b. 223a. 300b. 331b. 347b. 363.
Helblindi (*Herblindi*), Óðinn, 86a.
Helgi, 206a. *Jfr. Tíllæg*.
Helgi, Haddingjaskati, 171a. 201. 334a.
Helgi, Hjörvarðssonr, 171a. 173—178. 190a.
Helgi, Hundings bani, 179 —202a.
Hemingr, 190b.
Hengikjöptr*, jötunn, 324b.
Hepti, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
Herborg, 243a.
Herðir (?), 369a.
Herfjötur, 84a.
Herföðr, Óðinn, 5b. 15a. 41a.
- Herjaföðr, Óðinn, 7b. 16b. 23a. 65a. [71b.] 79. 80b. 152a (*Jfr. Tíllæg til dette Sted*).
Herjann, Óðinn, 6b. 15b. 42b. 85b. 245a. [374a.]
Herkja, 274a. 275b.
Hermóðr, 152a.
Hersir, 147b.
Herteitr, Óðinn, 86a.
Hervarðr, Arngrims sonr, 156b. 157.
Hervarðr, Hundings sonr, 181a. 193b.
Hervör alvit, 163a. 166a. *Jfr. Alvit*.
Hildigunnr, 155a (*Jfr. Tíllæg*).
Hildisvíni, göltr, 153a.
Hildólfr, 98a.
Hildir, 6a. 15b. 42b. 83b. — 196b. 261b.
Himinbjörg, 78a. [376b.]
Himinhrjótr, uxi, 108b. 333.
Himinvangar, 180a. 181b.
Hindarfjall, 226a. 227a.
Hjalli, 287. 301b. 302b.
Hjálmbéri, Óðinn, 85b.
Hjálmgunnarr, 229a. 262a.
Hjálmpér, 333b.
Hjálprekr*, 203a. 212a. 215b. 218b.
Hjúki, 334b.
Hjördis, 158a. 202b. 203a. 204.
Hjörleifr, 183a.
Hjörvarðr, Arngrims sonr, 156b. 157.
Hjörvarðr, faðir Helga, 171 —172. 173b. 176a. 178. 190a.
Hjörvarðr, Hundings sonr, 181a. 193b.
Hjörvarðr, jötunn, 159b.
Hlaðguðr svanhvít, 163a. 166a. *Jfr. Svanhvít*.
Hlébarðr, jötunn, 100a.
Hlébjörg (*Gen. Hlébjarga*), 196a.
Hlédis, 154a.

- Hleibr, 328b.
 Hlésey (Hléssey), 101b.
 192a. 280b.
 Hlévangr (Hlévangr?),
 dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
 Hlíðekjálfr, 76a. 90a. [373a.]
 Hlífr, 349b.
 Hlífrassa, 350a.
 Hlín, 9b. 17b. 24b.
 Hlödýn, Jörð, 10a. 17b.
 32b.
 Hlórriði, Þórr, 106a. 108a.
 109b. 110a. 111b. 121b.
 125. 128a.
 Hlymdalir, 261b.
 Hlößvarðr, 174b.
 Hlößvér, 163a. 165b. 166a.
 270b.
 Hlökk, 84a.
 Hnífungur, 307a. — Hníf-
 lungar, 187b. *Jfr.* Níf-
 lungar, Níflungar.
 Hnikarr, Óðinn, 86a. 216b.
 217a. 335b. [374b.]
 Hnikuðr, Óðinn, 86b.
 Hoddmimis holt, 72b.
 Hoddrofnir, 230b.
 Hófvarpnir, hestr, 331a.
 Horn, 4, 339b.
 Hornbori, dvergr, 3a. 13b.
 20b. 28a.
 Hrafn, hestr, 332b. 334a.
 Hrani, Arngrims sonr, 156b.
 157a.
 Hrani, Óðinn. *Se* Rani.
 Hraðungur*, faðir Geirrö-
 ðar, 75.
 Hraðungur, er Hjördis var
 frá komin, 158a.
 Hreiðgotar, 66b.
 Hreiðmarr*, 212. 213b. 214.
 Hreimr, 143a.
 Hríð, 4, 81b. [339b.]
 Hrímfaxi, hestr, 66b. [375b.]
 Hrímgæðr, jötunnmæ, 173b.
 —176a.
 Hrímgrímnir, jötunn, 95b.
 Hrímnir, jötunn, 94b. 159b.
 Hríngs synir, 188a.
 Hringstaðir, 180a. 189b.
- Hringstöð, 180a.
 Hrist, 83b.
 Hróðmarr, 172b. 173b. 177b.
 Hróðrglöß, 320b.
 Hróðvitnir, álfr, 84b.
 Hróflr inn gamli, 158a.
 Hrollaugs synir, 196a.
 Hroptatýr, Óðinn, 63b. 88a.
 Hropttr, Óðinn, 11a. 18b.
 26a. 61b. 77b. 120a. 230b.
 [375b.]
 Hrossþjófr, jötunn, 159b.
 Hrotti*, sverð, 226b.
 Hrungr, jötunn, 99a. 108a.
 122. 230b. (*jfr.* Tíllag).
 326b.
 Hrymr, jötunn, 9a. 17a.
 24a. 31.
 Hraesvelgr, jötunn, 71a.
 Hraerekkr, slöngvanbaugi,
 158b.
 Hrónn, 4, 81b. [339b.]
 Huginn, hrafn, 79b. 335b.
 371b.
 Humlungur*, 171a.
 Húmaland, 243a. 276b.
 Húnar, 268a. 282. 283b.
 [284b.] 285b. 286a. 288a.
 289b. 290a.
 Hundingr, 179. 180b. 181a.
 188b. 190—191. 192b.
 193b. 198a. 203a. 205b.
 215b. 217b.
 Hundland*, 190a.
 Húnkonungar, 312.
 Húnlenzkr, 318b.
 Húnmörk, 284b.
 húnskr, 246a. 248. 250b.
 270b. 309a.
 Hveðna, gýgr, 159b.
 Hvergelmir, brunnr, 81a.
 Hýmir, jötunn, 105—112.
 118b.
 Hymlingr*, 171a.
 Hyndla, gýgr, 152. 153a.
 154a. 161b. 162a.
 Hyrr. *Se* Lýr.
 Hæfir, uxi, 333.
 Hæfir, 4a. 11a. 14a. 18b.
 21a. 26a. 212a.
- Hóðbroddr, 182a. 185a.
 187a. 188a. 193. 194b.
 195a. 196a. 201b.
 Hóðr, 6a. 11a. 15b. 18b.
 26a. 33a. 136b. 137a.
 Högni, Gjúka sonr, 158a.
 209b. 211a. 237a. 238.
 250a. 255a. 264. 266b.
 267a. 268b. 271b. 275a.
 277a. 280b. 283. 284b.
 286b—288a. 293—295a.
 297—299a. 301b. 302.
 303b. 307. 312a. 317a.
 334. [337a.]
 Högni, faðir Sigrúnar, 181b.
 188a. 189b. 191b. 193a.
 194a. 195b. 196. 199b.
 200a.
 Hóldr (Hauldr), 144b.
 Hólkvir, hestr, 334.
 Hóll, 4, 81b.
 Hórvir, 156a. 158a.
 Hósvir, 143a.
 Hóvöllr, 2a. 10b. 12b. 18a.
 19b. 25b. 27a.
 Hði, jötunn, 326b.
 Hðmundr, 171.
 Hðunn, 113a. 116a. [372b.
 374a.]
 Hðng, 4, 67a.
 Imð, jötunnmæ, 160a. *Jfr.*
 Tíllag.
 Ímr, jötunn, 65b.
 Ingunar-Freyr, 119b. 120a.
 Innsteinn, 153a. 154a.
 Iri, dvergr, 349a.
 Ísóflr, 156b.
 Ísungur, 182a.
 Ívaldi, dvergr, 85a.
 [Ívaldr, 372b.]
 Ívarr (viðfaðmi), 158a.
 Jafnhár, Óðinn, 87a.
 Jalangrshéiðr*, 324b.
 Jákr, Óðinn, 87a. 88a.
 Jari, dvergr, 3a. 13b. 20b.
 [349a.]
 Jarizleifr, 269a.
 Jarizskárr, 269a.

Jarl, 146b. 147b. 148.
Járnaxa, jötunnar, 160a.
Járnviðr, 7a. 16a. 21b. 30b.
Jöð, 148a.
Jónakr, 257b. 258a. 311a.
314a. 322a.
Jór, hestr, 333a.
[Jórunn (?), 374a.]
[Jöðurr, 2a.]
Jörð, 122a. 124a. [375b.]
Jörmunrekr (Jörmunrekkr),
158a. 258a. 311. 312b.
316b. 319b. 320a. 321.
Jöruvellir, 3a. 13b. 20b. 28.
Jösarmarr, 155b.

(Málfr) Kálfsvisa*, 333b.
Kára*, 201b.
Kári, 156a.
Karl, 144.
Kefsir, 143a.
Kerlaugar tver, ár, 82a.
Kertr, hestr, 334a.
Ketill, 155b.
Kili, dvergr, 3a. 13b. 20b.
Kjalarr, Öðinn, 87a.
Kjarr, 163a. 166a. 283b.
Kleggi, 143a.
Klarr, 143a.
Klyppr, 156a.
Knefröðr (Knefruðr), 264a.
282a.
Knúti, 327b.
Kólga, 183b.
Konr, 148.
Kostbera, 264b. 293—295a.
Jfr. Bera.
Kreppvör, 369b.
Kristr*, 324a.
Kumba, 143a.
Kundr, 148a.
Kýrr, uxi, 333.
Körmt, á, 82a.
Langbarðr, 269a.
Laufey, 121a. 126. 331b.
Leggjaldi, 143a.
Leifprasir, 72b.
Leiptr, á, 82a. 197a.
Leirbrímir, jötunn, 345a.

Léttfeti, hestr, 82b. 332b.
[Liðskjálfr, dvergr, 349a. *Se Tíllæg.*]
Líf, 72b.
Lífprasir. *Se* Leifprasir.
Limaþjóðr, 292b.
Listvör, 369a.
Littr, dvergr, 3a. 13a. 20a.
27b. 28a.
Loddfáfnir, 56b—60. 63b.
Löðinn, jötunn, 175a.
Löðurr, 4a. 14a. 21a.
Lofarr, dvergr, 3. 13b. 20b.
28b.
Lofnheiðr, jötunnar, 214b.
Logafjöll, 181a. 193b.
Loki, 6b. 9a. 15b. 17a. 24a.
31b. 32a. 111b. 113b—
126. 138a. 160b. 212—
214a. 331b. [374b.]
[Loki, dvergr, 349a. *Se Tíllæg.*]
Lóni, dvergr, 3a. 13b. 20b.
Loptr, Loki, 114b. 116b.
160b. 347b. [373a.]
Lungr, hestr, 332b.
Lútr, 143a.
Lyfjaberg, 349b. 351b.
Lynghейðr, jötunnar, 214b.
Lyngrvi*, 217b.
Lýr, salr, 348b. *Se Tíllæg.*
Læðingr*, fjödur, 335a.
Læræðr, tré, 80a. 81a.
Lævateinn, 347b.
Magni, 73b. 98b. 103a.
Máni, 68a. 217b. [334b.]
[Mardöll, 68b.]
Marr, hestr, 332b.
Meili, 98b.
Meinþjófr, 334a.
Melnir, hestr, 188a.
Menglöd, 338b. 344b. 349b.
350b. 351a.
Menja, jötunnar, 256a (?).
324b—326a.
Miðgarðr, 1b. 10a. 12a. 17b.
19a. 30a. 32b. 85a. 100a.
154a. 155a. [373b.]
[Miðgarðsormr, 31.32a.33a.]

Miðviðnir, jötunn, 87.
Mímameiðr, 346b. 347a.
Jfr. Mímir.
Mimir, 5b. 15a. 31b. 32a. 37a.
41b. [341b. 372a. 374b.]
Mímur (*kun i Formen Míma*)
= Mímir, 8. 17a. 23b.
32a. 230b.
Mist, 83b. 187a.
Mjöðvitnir, dvergr, 2b. 13a.
20a. 27b.
Mjöllnir, hamarr, 29b. 73b.
111b. 121b. 122. 128a.
Móði, 73b. 111a.
Móðinn, hestr, 333b.
Móðir, 145. 146b.
Móðsognir, dvergr, 2b. 13a.
20a. 27.
Móinn, ormr, 83a.
Móinsheimar, 187a. 195b.
Mór, hestr, 332b. 334a.
Morginn, 334a.
Mornaland, 276a.
Munarheimr, 171b. 178b.
Mundilfæri, 68a.
Muninn, hrafn, 79b. 335b.
Múspell, 9. 17a. 24a. 31.
119b. 222a.
Mýlnir, hestr, 188a.
Myrkviðr, 119b. 163b. 188a.
282b. 283a. 284b.
Mýsingr*, 325a.
Mögr, 148a.
Mögprasir, 73a.
Nabbi, dvergr, 153a.
Naglfar, skip, 9a. 17a. 24a.
31a. 32b.
Náinn, dvergr, 2b. 20a.
[Nál, 374a.]
Náli, dvergr, 3a. 13b. 20b.
[28a.]
Nanna, Nökkva dóttir, 156a.
Nar, dvergr, 2b. 20a. 27b.
Jfr. 13a.
Narf*, Lokasonr, 122b. 123.
Narf, faðir Náttar. *Se*
Nörvi.
Nari*, Lokasonr, 122b. 123.
Náströnd, 7a. 16a. 23a. 30a.

- Nauð, rún, 229b.
 Nerí, 179b.
 Níðafjöll, 7a. 11b. 16a. 18b. 26a. 30a.
 Níðavellir, 7a. 16a.
 Níðhögg, ormr, 7a. 11b. 16a. 23a. 26b. 82b. 83b.
 Níði, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Níðja synir, 366a.
 Níðjungur, 148a.
 Níðr, 148a.
 Níðubdr, 163. 164b. 165b — 168a. 169a. 170.
 Nifhel, 72a. 135a.
 Niflungur, 306b. — Niflungar, 240a. 264. 284a. 286a. 288a. 299b. 300a. *Jfr.* Hniflungur, Hniflungar.
 Nípingr, dvergr, 2b. 20a. 27b. (Njarar) Njara dróttinn, 164b. 165b. 169a.
 Njörðr, 71a. 78b. 85a. 90a. 96. 113b. 118. 127a. 330a. 369b.
 Nóatún, 71a. 78b. 127a. 330a.
 Norðmenn*, 324a.
 Norðri, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Noregr, 176.
 Nori, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Nótt, 68b.
 Nýi, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Nýr, dvergr, 3a. [13a.] 20a. 28a.
 Nýráðr, dvergr, 3a. 13a. 20a.
 Nyt, á, 81b.
 Nökkvi, 156a.
 Nönn, á, 81b.
 Nörr (*Dat.* Nörvi), 68b. 133a. [Nörvi = Nörr, 68b. 372b.]
 Nöt, á, 81b.
 Oddrún, 256b. 264b. 276 — 281.
 Óðinn, 4a. 5. 6a. 8b. 9b. 10a. 14. 15. 17. 21a. 22b. 23b. 24b. 25b. 31b. 32. 37a. 41. 42a. 54b. 56a. 60b. 61b. 65—74. 76a. 77b. 78b. 79b. 85b. 87b. 88b. 93b. 94a. 95b. 98a. 100b. 103b. 109a. 111a. 113. 115a. 116b. 117b. 126b. 128b. 135—137. 139a. 161a. 181a. 196b. 197b. 198a. 199a. 200b. 212a. 213b. 228a. 229a. 262a. 324a. 334b. 369a. [373a.]
 Óðr, 5a. 14b. 21b. 29b. 42b. 161.
 Óðrerir, 56a. 61a. [Óðhrærir, 371b.]
 Ofnir, Óðinn, 88a.
 Ofnir, ormr, 83a.
 Óinn, dvergr, 2b. 27b. 213a.
 Ókólnir, 7a. 17a. 30a.
 Ómi, Óðinn, 87a. [375a.]
 Ori, dvergr, 3b. 349a.
 Orkningar, 297a.
 Óski, Óðinn, 87a.
 Óskópnir, hólmr, 221b.
 Otr*, 212a. 214a.
 Óttarr, Innsteins sonr, 153. 154a. 155a. 156. 157a. 158. 159a. 162.
 Petlandsfjörðr*, 325b.
 Ráðbarðr, 158b.
 Ráðgríð, 84a.
 Ráðný, 359b.
 Ráðseyjarsund, 98a.
 Ráðsviðr, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
 Ráðveig, 369b.
 Rán, 174b. 184a. 212b. [339b.]
 Randgríð, 84a.
 Randvör*, Jörmunreks sonr, 311a.
 Randvér, Ráðbarða sonr, 158b.
 Rani, Óðinn, 339.
 Ratatoskr, 82b.
 Rati, nafarr, 55b.
 Rauðr, uxi, 333b.
 Reginleif, 84a.
 Reginn, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28b. — Hreiðmars sonr, 205b. 212a. 214—216a. 218—219a. 223—225. 336b.
 Reifnir, 157a.
 Rekinn (Reginn), uxi, 333.
 Rekkur, dvergr, 28a. *Jfr.* Reginn.
 Rennandi, á, 81a.
 Riðill*, sverð, 223b.
 Rígr, 141—151.
 Rín, á, 81a. 166a. 215b. 238b. 250a. 286a. 288a.
 Ríndr, 137a. 339b. [375b.]
 Ristill, 145a.
 Rogheimr, 178b.
 Ruðr, á, 339b.
 Rýgjardalr, 360b.
 Rævill, 216a.
 Ræðulsfjöll, 178b.
 Ræðulsvellir, 173a.
 Röggnir, 230b (*jfr.* *Tílæg.*) [373a.]
 Saðr, Óðinn, 86a.
 Sága, 77.
 Ságunes, 185b. 186a.
 Salgofnir, hani, 200b.
 Sámsey, 117a.
 Sangetall, Óðinn, 86a.
 Saxi, 275a.
 Sefafjöll (Sevafjöll), 196a. 197. 199. 200a.
 Seggr, 145a.
 Sevafjöll. *Se* Sefafjöll.
 Sið, á, 81a.
 Siðgrani, Óðinn, 130a.
 Siðhöttir, Óðinn, 86b.
 Siðskeggr, Óðinn, 86b.
 Sif, 102b. 105b. 107b. 111a. 113a. 121a. 127a. 161a (*jfr.* *Tílæg.*)
 Sigarr, 177b. 178a. — 191b — 268a.
 Sigarshólmr, 173a.
 Sigarsvellir, 177b. 190a. — Sigarsvöllr*, 177b.
 Sigfaðir, Óðinn, 10a. 17b. 122a.
 Sigföðr, Óðinn, 86b.
 Siggæirr, 186a. — 268a.

- Sigmundr, Sigurðar sonr, 271a.
- Sigmundr, Völsungs sonr, 152a. 180. 190a. 193. 200b. 201a. 202. 203a. 204b. 215a. 218a. 220a. 228a. 253a. 254a. 268a. 336a.
- Sigrdrifa, 226b (*Jefr. Tillæg*). 227. 229a. 232a.
- Sigrínn, 171—172. 177b.
- Sigrún, 184a. 188b. 191b—194a. 195b—201.
- Sigtryggr, 154b.
- Sigtýr, Óðinn, 288b. 332b.
- Sigurðr, 158a. 203—212a. 214b—216b. 217b—228. 232a. 237—239. 241—242a. 244a. 245. 246b—251. 258. 260. 262b. 263b. 264a. 265b—267. 271a. 279b. 308b. 311a. 312a. 313a. 314b. 315a. 317. 334b. 336.
- Sigyn, 6b. 15b. 22b. 123a.
- Silfrintopp, hestr, 82a. 332b.
- Simul, stöng, 334b.
- Sindri, dvergr, 7a. 16a. 30a.
- Sinfjötill, 180a. 184b. 185b—186. 194b—195a. 201. 202. 336a.
- Sinir, hestr, 82a. 332b.
- Sinmara (*kun i Formen Sinmöra*), gýgr, 347b. 348.
- Sinrjóð, 171a.
- Skaði, 78a. 90a. 113b. 120b. 123a. 159a. 330.
- Skaflíðr, dvergr, 3b. 13b. 20b.
- Skartheðinn, 359a.
- Skatalundr, 262a.
- Skeggjöld, 83b.
- Skeiðbrimir, hestr, 82a. 333a.
- Skekkill, 156b.
- Skíðblaðnir, skip, 85.
- Skilfingar, 153b. 154b.
- Skilfingr, Óðinn, 88a.
- Skinfaxi, hestr, 66b.
- Skirfúr, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
- Skírnir, 32a. 90—96.
- Skjöldr*, 324a.
- Skjöldungar, 153b. 154b. 324a.
- Skrýmir, jötunn, 122b.
- Skuld, norn, 4a. 14a. 21a. 29a. 41b. 339a (*Jfr. Tillæg*). — valkyrja, 6a. 15a. 42b.
- Skúrhildr, 156b.
- Skævaðr, hestr, 332b. 334a.
- Skögul, 6a. 15a. 42b. 83b. [374b.]
- Sköll (*oprindelig Skoll, se Tillæg*), úlfr, 84b.
- Slagfiðr (*Gen. Slagfinns*), 163. 164.
- Sleipnir, hestr, 85b. 135a. 160b. 231a. 332b. [334b.]
- Slið, á, 81b.
- Sliðr, á, 6b. 16a. 81b. *Jfr. Slið.*
- Slungnir (*Slöngvir*), hestr, 334. *Jfr. Tillæg.*
- Smiðr, 144b.
- Snót, 145a.
- Snæfjöll, 180a.
- Snævarr, 264b. 297a.
- Snör, 144b.
- Sól, 68a.
- Sólarr, 264b. 297a.
- Sólbjartr, 351a.
- Sólbindi, 344b.
- Sólfjöll, 180a.
- Sólheimar, 187a.
- Sólkatla, 369b.
- Sonr, 148a.
- Sóti, hestr, 332b.
- Sparinsheiðr, 188a.
- Sporvitnir, hestr, 188a.
- Sprakki, 145a.
- Sprund, 145a.
- Stafnesnes, 183a.
- Starkaðr, 193a. 196a.
- Strönd, á, 82a.
- Stúfr, hestr, 332b. 334a.
- Styrkleifar, 196a.
- Suðri, dvergr, 2b. 13a. 20a.
- Sumar, 69a.
- Surtr (*Gen. Surts, Surtar, Surta*), 8b. 9b. 10a. 17b. 23b. 24. 29b. 31b. 32. 67. 73. 221b. 347b (*Jfr. Tillæg*).
- Suttungr (*Gen. Suttungs og Suttunga*), 55b. 56. 95b. 133b.
- Svaðilfari (*Svaðilfæri*), hestr, [68a.] 160b.
- Sváfa, Eylima dottir, 173b. 176. 178. 191b.
- Sváfa, móðir Hildigunnar, 155a.
- Sváfaðr, 359a.
- Sváfakonungr*, 172b.
- Sváfaland*, 172b.
- Sváfnir, konungr, 171. 172b.
- Sváfnir, Óðinn, 88a. [138b.]
- Sváfnir, ormr, 83a.
- Svafr, 370a.
- Svafrlogi, 370a.
- Svafrþorinn, 344b.
- Svalinn, skjöldr, 84a.
- Svanhildr, 256b. 258a. 264a. 311a. 313a. 314a. 316a.
- Svanhvit, 163 (*Jfr. Tillæg*). 164. *Jfr. Hladguðr svanhvit.*
- Svanni, 145a.
- Svanr enn rauði, 154a.
- Svárangr, jötunn, 101a.
- Svarinshaugr, [28a.] 184b. 193a.
- Svarri, 145a.
- Svarthöfði, 159b.
- Svásuðr, 69a.
- Sveggjuðr, hestr, 187a.
- Sveinn, 148a.
- Sviðrir, Óðinn, 87a.
- Sviðurr, Óðinn, 87a.
- Svipall, Óðinn, 86a.
- Svipdagr, 338. 343. 350b. 351.
- Svipuðr, hestr, 187a.
- Sviþjóð, 163a. 324b. 327a.

- Svíurr (Svíorr), dvergr, 3a.
13b. 20b. 28a.
- Svöl, á, 81a.
- Sylgr, á, 81b
- Sæfari, 154a.
- Sæhrímnir, göltr, [72a.]
79a. [374b.]
- Sækonungr, 155a.
- [Sæmingr, 157a.]
- Særeiðr*, 171a.
- Sævaldi, 358b.
- Sævarstöð, 166b. 167b. —
Sævarstaðr*, 167a.
- Sægr, sár, 334b.
- Sækin, á, 81a.
- Sökkmímir, jötunn, 87a.
- Sökkvabekkr, 77b.
- Sörli, 360a.
- Sörli, Jónakrs sonr, 311a.
318a. 320b. 322. 323a.
- Tindr, 157a.
- Tjaldari, hestr, 332b.
- Trönubeina, 143a.
- Trönueyrr, 183a.
- Týr, 32a. 106a. 111a. 113a.
119. 229b.
- Tyrtingr, 157a.
- Tötruglyppja, 143a.
- Þakkráðr, 170b.
- Þegn, 144b.
- Þekkr, dvergr, 3a. 13a. 27b.
- Þekkr, Óðinn, 85b.
- Þír, 142b. 143a.
- Þjálfí, 102a.
- Þjazi (Þjassi), jötunn, 78a.
99b. 120b. 121a. 159a.
326b. 330a.
- [Þjóðmarr, 274b. Se Þjóð-
rekr.]
- Þjóðnuma, á, 81b.
- Þjóðrekr, 265a. 274. 275a.
- Þjóðreyrir, dvergr, 62b.
- †Þjóðvarta, 350a.
- Þolley, 175b.
- Þóra, drengjamóðir, 155b.
- Þóra, Hákonar dóttir, 246b.
267b.
- (Þorgrímr) Þorgrímsþula*,
332b. 333a.
- Þorinn, dvergr, 3a. 13a.
20a. 27b.
- Þórir jarnskjöldr, 156b.
- Þórr, 5a. 14b. 21b. 29b.
32a. 42b. 77a. 82a. 97
—104. 106a. 109a. 110a.
113a. 121b. 122. 125a.
126a. 129—134. 152b.
331b. 332a.
- Þórsnes, 186a.
- Þráinn, dvergr, 3a. 13a.
20a. 27b. [371b.]
- Þrár (Þrór), dvergr, 3a.
13a. 20a. 27b.
- Þriði, Óðinn, 29b. 85b.
- Þrór, Óðinn, 87a.
- Þrúðgelmir, jötunn, 69b.
- Þrúðheimr, 77a.
- Þrúðr, 83b.
- Þrymgjöll, grind, 344b.
- Þrymheimr, 78a. 330a.
- Þrymr, jötunn, 124—128.
- Þræll, 142b. 143a.
- Þuðr (Þunnr), Óðinn, 86a.
- Þundr, Óðinn, 62a. 88a.
- Þurs, rún, 96a.
- Þýðverskr, 241a.
- Þyn, á, 81b.
- Þökk, 331b.
- Þöll, á, 81b.
- Uðr, Óðinn, 86a.
- Úlfadalir, 163. 164b. 165b.
- Úlfr, Sæfara sonr, 154a.
- Úlfr ginandi, 156b.
- Úlfrún, jötunmæ, 160a.
[376b.]
- Úlfsjár*, 163a.
- Ullr, 77a. 85a. [138a.] 289a.
[334b.]
- Unavágar, 184a.
- Uní, dvergr, 349a.
- Unnarr (Unarr?), 358b.
- Urðarbrunnr, 4a. 14a. 21a.
41b. 56b.
- Urðr, norn, 4a. 14a. 21a.
29a. 41b. 339b. 351a.
[371b.]
- Uri, dvergr, 349a.
- Vaðgelmir, á, 213a.
- Vafþrúðnir, jötunn, 65—
74.
- Vafuðr, Óðinn, 88a.
- Vakr, hestr, 334a.
- Vakr, Óðinn, 88a.
- Valaskjálf, 77a.
- Valbjörg, 271b.
- Valdarr, 269a.
- Valföðr, Óðinn, 1a. 5b. 12a.
15a. 19a. 21b. 29b. 34b.
37a. 41b. 86b. [138b.]
- Valglaumnir, á, 79b. [80a.]
- Valgrind, 80a.
- Valhöll, 6b. 15b. 77b. 80a.
152a. 198a. 332a.
- Vali, áss, 73b. 137a. 159a.
- Vali, dvergr. Se Náli.
- Vali, Loka sonr, 6b. 22b.
[122b. 123.]
- Valir, 153b. 258b.
- Valland, 100b. [103b.] 163a.
261a.
- valneskr, 272a.
- Valr, hestr, 332b. 334a.
- valskr, 279a.
- Valtamr, 136a. 137b.
[139a.]
- Ván, á, 82a. 365b.
- Vandilsvé, 197b.
- Vár, 128.
- Varinsey, 185b.
- Varinsfjörðr, 183b.
- Varinsvik, 175a.
- Várkaldr, 344a.
- Varr, dvergr, 349a.
- [Vásuðr, 69a.]
- Vé, 117a.
- Vébóði, 359b.
- Vegdrasill, dvergr, 349a.
- Veggr, dvergr, 3a. 13a. 20a.
27b.
- Vegsvinn, á, 81b.
- Vegtamr, Óðinn, 135. 136a.
137b.
- Véorr, Þórr, 107a. 108a.
109a.
- Veratýr, Óðinn, 77a.

Verðandi, norn, 4a. 14a.	Vinbjörg, 271b.	105b. [139a.] 226a.
21a. 29a. 41b.	Vindálfr, dvergr, 3a. 13a.	[374b.]
Verland, 103b.	20a.	Ýfingar, 153b. [154a. 155a.]
Vésteinn, 334a.	Vindkaldr, 344—350.	179b. 185a. 187b. 190a.
Vestri, dvergr, 2b. 13a. 20a.	Vindsvafr, 68b. 69a.	191b. 192a. 200a.
Vetr, 69a.	Vingi, [61a.] 264a. 292b.	Ylgr, á, 81b.
Víð, á, 81a. 82a.	297a. 298.	Ýmir, jötunn, 1a. 12a. 19a.
Viðarr, 10a. 17b. 25a. 32.	Vingnir, Þórr, 73b.	67b. 69a. 84b. 159b.
73b. 79a. 113b. 115a.	[Vingólf, 374a.]	Ynglingar, [153b. 154a.]
[374.]	Vingskornir, hestr, 226b.	155a.
[Viðunnr, 334b.]	Vingþórr, Þórr, 124a. 130a.	Yngvi, er Ynglingar eru frá
Viði, 79a (<i>jfr. Tillæg</i>).	Virfir, dvergr, 3b. 13b. 20b.	komnir, [153b. 154a.]
Viðofnir, hani, 346a. 347.	28b.	188b. 215a.
348b.	Vitr, dvergr, 3a. 13a. 20a.	Yngvi (Hrings sonr?), 188a.
Viðólfr, 159b.	28a.	Yngvi, dvergr, 3b. 13b. 20b.
Viðrir, Óðinn, 117a. 181a.	[Væringi, 128.]	28b.
[372b.]	Völsungar, Völsungr, [155a.]	Yrsa, 329a.
Viðurr, Óðinn, 87a.	188a. 190a. 193b. 194b.	Ysja, 143a.
Víf, 145a.	196a. 216b. 247a. 248a.	
Vífill, 334a.	249b.	Ægir, jötunn, 85b. 105a.
Vígblær, hestr, 197b.	Völsungr, faðir Sigmundar,	[106b.] 112b—116a. 117b.
Vígdalir, 197b.	158a. 190a. 202a.	184a.
Vígdvalinn, 369b.	Völundr, 163—170.	Ækin, á, 81a.
Vigg, hestr, 332b.	Vönd, á, 82a.	
[Viggr = Yggr? 372b.]	[Vör, 128.]	Öðlingar, 153b. 154b. 158a.
Vigríðr, völlr, 81b. 67b.		Ökkvinkálfa, 143a.
Vígúlf, 360.	Ýdalir, 77a.	Ölmóðr, 156b.
Vili, bróðir Óðins, 117a.	Yggdrasill, askr, 4a. 8b.	Ölrún, 163. 164b. 166a.
Vili, dvergr, 3a. 13b.	14a. 17a. 21a. 23b. 29a.	Ölvaldi. <i>Se</i> Allvaldi.
Vilmeiðr, 159b.	31b. 41b. 82. 83. 85b.	Örboda. <i>Se</i> Aurboda.
Vilmundur, 276a. 277a.	[372a.]	Örfuni. <i>Se</i> Arfuni.
Vimur, á, 331b.	[Yggjungur, Óðinn, 374b. <i>Jfr.</i>	Örmt, á, 82a.
Vín, á, 81b.	5b.]	Örnir, jötunn, 326b.
Vína, á, 81b.	Yggr, Óðinn, 65b. 67b. 88a.	Örvasund, 183a.

TILLEG OG RETTELSE.

V Ö L U S P Á .

I.

1, 5. viltu ikke Spærmaal, da Volven kjender Odins Vilje, se *Excurs*; for *Subiectets Stilling* jfr. f. Eks. scalatv Lok. 15, 2. — 6. fyr telja (= telja fyr þér) burde kanské foretrækkes, da fram støder lidt paa Grund af fremst i L. 8.

3, 2. Jeg antager nu for vist, at Ymir ogsaa var den gamle Form; dette be- styrkes derved, at vi i gammel Tid oftere (se SnE. I, 168—170; Fagrsk. S. 5) finde dette Navn sammenblandet med Hymir, der sikkert havde lang Vokal. — 5-6. Ogsaa oldengelsk Digtning forbinder eorðe and upheofon.

4, 2. Tidligere vistnok bjöðom uf, hvor- ved det ildeklingende falder bort. Merl. 2, 68 munu blöðgar ár af bjöðum falla maauské ved Efterligning af Vspá.

5, 4. Allerede Papirafskrr. har efter Gjetning himinjadar, se S. LIX, LXIII. — 9-10 maa vistnok være senere, dog allerede indkomne i Folkemunde: de give Verset en uregelret Længde; den Plads, paa hvilken de baade i R og II ere ind- kilede, røber dem som yngre, og de for- styrre Symmetrien med første Vershalvdel, hvor kun Sol og Maane træde frem.

6, 5. niðjum maa være det samme som niðum (jfr. Vaff. V. 24. 25), men jeg kjender intet, som støtter hin Form.

8, 1. Læs Teflðu.

10, 1. I Móðsognir synes móðr mindre passende som første Led og kan neppe

forsvares ved Fjölsv. 21, 4; Eg. oversæt- ter „mulsum sugens“, men intet Hskr. har Mjöðsognir. R har Motsognir med t, ligesaa A (dog her — sognir) og 737 blandt dverga heiti; dette er mulig det rette: jeg formoder, at Motsognir er en fra en ældre Sprogperiode bibeholdt Form for Máttsognir „Kraftsuger“; jfr. f. Eks. mottogr, mottogt, omotkan i Elue. — 5. Læs manlíkun; dette er vist den ældre Form, jfr. manvit, Manheimar, o. s. v., got. manleika.

11, 7. For Bafurr læs Báfurr; havde Stammevokalen været kort, maatte den have faat u-Omlyd.

13, 4. Hannarr antager jeg nu sikkert for det rette, se Tidskr. f. Philol. VI, 90 f.

— 10. Det er ikke rimeligt, at Eikin- skjaldi staar med rette baade her og i 16, 2. Da ogsaa Odd. af SnE. i 16, 2, hvor Papirafskrr. og med dem Rask ind- sætte Eitr ok Óinn, har Navnet i samme Form, er Eikinskjaldi rimelig med urette kommet ind i 13, 10; men hvad der skulde staa isteden, lader sig nu neppe bestemme. Jeg tør ikke tænke paa at stryge L. 9—10, uagtet Verset er tilinjet.

14, 5. Med Nominativ þeir jfr. Hund. I, 35, 5: sa; Þrym. 32, 3 hin; Ksp. S. 28 Chria Udg.: Eigi veit ek fleiri hluti . . vera, þeir er mér þykkja til þess fallnir vera; Ól. s. helga Heimskr. C. 156:

Átti jarl at sætta
ok, þeir er optast tóku,
allfrakr búendr gamla
Alcif, af því máli. o. s. v.

15, 3. Hárr (den graa) er vist det rette.

21, 3. Accus. Gullveig (for Gullveigu) jfr. Álmveig Hyndl. 15, 5.

22, 6. Jeg læser nu: seib hon hugleikinn (Acc. sg. masc., se. seib), jfr. róa kröpturligan, og lign.

24, 5. Formen bordvegr i R om Borgens Gjærde kan vel være den rette, da bordvegs sæng Ól. s. helga Heimskr. C. 259 siges om et Træskrin og bordvegr i Prosa bruges om Skibsrælingen.

27, 6. Da der er skrevet örgum i H (som rigtignok ogsaa har örvanga i I, 14) og da „dyndet“ her neppe passer, saa læser jeg nu örgum forsi „med strid Fos“ (som örbigt vatn Fms. VI, 173; örbigt vedr Fms. IV, 135): örgum = ördgum, som örga = ördga s. Sig. Jóns. Heimskr. C. 30 (29), skurguð = skurdguð, vergangr = verðgangr o. s. v. Jfr. Tillæg til Lok. 48, 4. Udtrykket her i V. 27 kan vel gjerne adskilles fra hvíta auri i V. 19.

29, 3-4. Jfr. S. 36 Anm. Gg. bemærker med rette, at det er altfor haardt, at f ikke skal være Rimstav i det sammen-satte fésþjöll; at þjöll spaklig ok spá ganda (saa bør man vistnok læse som to Ord og forklare gandasþá ved Forudsigtelse af Begivenheder, som Volven faar at vide ved Trolddom) umulig kan være noget, som Odin giver Volven, men netop maa være det, som han kræver og faar af hende. Jfr. Merl. 2, 94: spár fyrir | þjöll um rakti; Merl. 2, 96: þjöll spá-manna; Merl. 1, 1: spár spaklegar. Gg. har formodet fyr for fe; men da Verset er glimjet, tror jeg, at noget er faldet ud mellem fe og spioll. Det manglende kan maaské udfyldes saaledes:

Valdi henni Herföðr
hringa ok men,
fé [ok fjölb meidma,
at hon fræði segði,]
þjöll spaklig
ok spá ganda.

fé ok fjölb meidma forbindes i Herv. s. (Fas. I, 444, 508); Skriveren kunde let springe over fra 7 Fjölb til spioll. Med L. 4 jfr. Oddr. V. 26; man kunde ogsaa gjætte paa at hon fræði rekði; at hon fram teldi, og lign.

31, 2. Den almindelige Tydning er vist ikke den rette, ti „den blodige Gud“ kan ikke være „den Gud, som skal segne i sit Blod“. Jfr. formoder nu i blodgom Dativ af et Adj. bláðugr, efter gammel Skrivemaade blóþogr, dannet af et Subst. blóþr, Gen. bláþar, Dat. blóþe = oldeng. blød, status, spiritus, beatitudo, gloria, dignitas, oht. plät, sellesgerm. blādu-s = lat. flātu-s. Paa samme Maade er f. Eks. máttugr (móttogr) dannet af mátt, got. vulþags af vulþus. Altsaa „den herlige Gud“. Denne Tydning støttes ved blóþrekinn Hund. I, 9. — tivor i Hskr. vover jeg ikke at mistænke: det kan være Dativ af tivorr, som Jösur Hálfs s. C. 4 (min Udg.). Ordet er dannet som f. Eks. Véorr. — Har denne Linje dunkelt foresvævet Tjodolv fra Hvin ved Udtrykket fróðgum tivi i Haustlög (SnE. I, 310)?

32, 2. Jfr. Tskr. f. Philol. VI, 96 f. er corresponderer neppe med þeim i L. 1, men man bør vel forklare „efter hvad der viste sig for mig“; „som jeg tydelig saa“.

34, 8. Efter höpt sættes Komma; Vala er, som Eg. har sét, styret af þörmun; heldr váru harðgörr höpt er en parenthetisk Sætning, jfr. 19, 2-3. 66, 7.

35, 2. und, som Rask har, er vist her den oprindelige Form. — 7. velgjyður burde vistnok med R have været skrevet som ét Ord, da ver og vel ere de to stærkt betonedes Stavelser i Linjen.

36. Dette Vers synes med Petersen og Maurer (Bekehrung II, S. 35 f.) at burde sættes i umiddelbar Forbindelse med (de første Linjer af) V. 39. Sidstnævnte Vers er da vel Sammensmeltning af to.

37, 2. Hórr Niðavöllum til oldeng. nið abyssus eller til nið, hvf. niðamykr?

39, 1-2. Man vent: þar sá hon vaða | þunga strauma; dette har dog intet Hskr.

42, 4. Efter R burde den ældre Form Eggþér optages, jfr. Sigþér = Sigðir, Hjálþér; Eggþér forholder sig til det oldeng. Nævn Egþeow, som oldn. blé til oldeng. hleow. — 6. í gálgviði synes mig nu mistænkeligt: nogle forklare det ved „i Luften“, men dette har ikke tilstrækkelig Analogi i de folkelige Digte, og det er mindre naturligt, at Hanen siges at gale i Luften; andre „i Fugleskoven“, men gálg kan ikke i en saadan Forbindelse bruges for Fugl i Almindelighed, og „den Skov, hvori Gaaseunger holde til“ passer ikke. Jeg tror nu, at í gálgviði i II er det rette: „i Galgetræet“, d. e. i det Træ, som var Galgen, hvori Odin (Váfudr, gálga farmr SnE. I, 248) hang, i Yggdrasel. Den fagerøde Hane Fjalar i Yggdrasel er da væsentlig det samme mythiske Billede, som i det senere Digt Fjölsv. (V. 23. 24) fremtræder som den guldstraalende Hane Vidøener, der sidder i Mimetræet. Yggdrasels Grene tænktes at brede sig ud over al Verden, saa at vi neppe tør undres ved, at den Hane, der sidder i Galgetræet, siges at gale over Jotunen.

43. Maaské har dette Vers fra først af ikke hørt til Vspá, men er bleven indsat her, fordi der i frgde Vers er Tale om en Hane; i dette Tilfælde er i L. I det oprindelige Udtryk Gelr.

44, 1. garmr er efter Maurer Bekehring II, 30 f. her Fenrer, der i samme Vers kaldes freki. — 8. „Mon ikke: raun eller et andet Narneord af lignende Bemærkelse (og da Komma efter forrige Linje)? ti sigtíva ragna rök er en slem Pleonasma“ Gg. — raun har allerede Papir-afskrr. og Rask; róm eller maaské run Bergm. Jeg formoder, at sigtíva er styret af ragna og at dette her er brugt i en oprindeligere abstract Betydning, jfr. got. ragin guþs; altsaa „den voldsomme Oplosning af de herlige Guders Kræfter“.

45 indeholder vel ialfald, som Petersen o. fl. har antaget, Brudstykker af to Vers, men disse lade sig neppe med nogen Sikkerhed restituere. Jeg har snarest tænkt paa, at følgende Ordning kunde være den oprindelige:

Hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ro klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk,
grundir gjalla,
gífr fljúgandi.

Bræðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systungar
síffjum spilla;
.....
.....,
mun engi maðr
öðrum þyrma.

Dog kommer herved andet Stevjemal til uregetret at bestaa af 5 Vers (jfr. Anm. til I, 44. 49).

46, 2. Gg. bemærker: „mjötuðr forstaas alm. om Træet Yggdrasill (= mjötviðr i V. 5...) og kyndisk forklares af at kynda som antændtes, kom i Brand; og paa denne Forstaelse af denne ene Linje grunder da atter Nutidens Mythologer det oldnordiske Dogme, at Yggdrasill skulde brænde i Ragnarok, endskjønt vi straks efter i V. 47 have det staaende skjælvende og knagende, og endskjønt det maa være det samme som Mírameiðr, Hoddmísmisholt, i heis Loe Stammeparret til den nye Menneskeslægt Líf og Lífþrasir overleve Forstyrrelsen... Mon ikke mjötuðr her i sin alm. Bemærkelse som Guden (oldeng. og oldsaks. metod, metod) egentl. Skaberen, Skjæbnestemmeren, her brugt om Heimdall, som kyndisk (rettere vel Nutid kyndisk) at horni = kyndisk horni, kyndisk við horn 9: kjendes ved, gjenfinder sit Gjallarhorn, der ifølge V. 27 har været skjult under det hellige Træ, .. men som Heimdall da gjenfinder, løfter høit og blæser i til Stærne!“ — Jeg er enig med Gg. deri, at mjötuðr her maa være samme Ord som ellers og ikke kan være = mjötviðr, ligeledes deri at kyndisk er Datidsform af kyndask, skjønt man snarere skulde vente Nutidsform, endelig indser jeg nu, at

Komma maa stryges efter kyndisk, men forøvrigt kan jeg ikke følge hans Tydning: mjötudr brugt om én bestemt af Æerne, her Heimdall, har ingen Støtte i oldnorsk Sprogbrug, ligesaa lidt kynnask at horni. Jeg forstaar mjötudr her som Betegnelse for Ragnarok, for den forudbestemte sidste Kamp, der afgjør Æers og Menneskers Skjæbne, sætter Maal for deres Virken: „(at) den skjæbnesvangre Kamp (er forhaanden) forkynnes ved det klingende (galla, hvilket jeg nu holder for det rette) Gjallarhorn“. Ellers bruges mjötudr som Betegnelse for fatum, den skjæbnebestemmende Magt, navnlig forsaavidt den sætter Grænse for et Menneskes Liv (Sig. III, 71; Oddr. 16; mjötudr = bani SnE. II, 594), deraf ogsaa om det dødbringende Vaaben. Hos Englænderne maa meotud i hedensk Tid navnlig have været brugt om den skjæbnesvangre Afgjørelse paa Slagmarken, som meotudwang Andr. 11 viser.

47, 5. Bergmann indsætter maaské med rette halir for allir, jfr. 52, 7.

49. Ogsaa L. 5—8 af V. 44 burde have været gjentagne her og i det følgende som Stes. Gg. bemærker med rette: „Det er netop det sidste Halvers, der tjener til at afslutte hvert Afenit af Ragnaroks-Besyngeisen og at vise fremad til det næste; og det har maaské ogsaa været Skriverens Mening, at Verset skulde indføres hêlt paa alle disse Steder“.

50, 7. Jeg foretrækker nu nefölur „blegnedbet“ (om Ornen), skjønt niðfölr er støttet af flere Hskr.

51, 8. I Anm. læs oldeng. hæste for hæst. Byleistr forekommer som Tilnævn Fms. VIII, 392. Hører hid det norske Navn Bellest, som jeg kjender f. Eks. af et utrykt Diplom af 1562 fra Sogndal i Stavanger Amt? Dette vilde da tale for kort y i Byleistr. Eller er Bellest opstaaet af et Bilgestr?

56. Ikke uden stor Betænkelighed foreslaar jeg at restituere de to Vers om Thors Kamp saaledes:

a. Ginn lopt yfir
gjörð jarðar,

. . . . ar
. . . . dum;
[mun] Óðins sunr
ormi mæta
vargs át[tungi]
Viðars [bróðir].

b. Gengr fet niu
Fjörgynjar burr
neppr frá (el. af) naðri
niðs ókviðnum,
— munu halir allir
heimstöð ryðja —
er af móði drepr
Midgarðs véor.

drepr om Ormen; véor Accus. Men endnu staar da tilbage i det første af disse Vers at restituere L. 3—4, af hvilke Brudstykker skimtes i II. Jfr. Tillæg til II, V. 48.

57, 6. aldrnari kaldes Ilden som den, der indsnævrer, hemmer Livsvirksomheden, jfr. oldeng. nearwian, indenævre, klemme, trykke, oldn. nara leve et uselt Liv. Ikke med Bergmann La fasc de Gulfp. 198 aldrnari.

59, 4. iðjagrænn betyder vel „som grønes paa ny“, jfr. holl. etgroven, eng. Dial. edgrew, Eftergræs, Haa; i første Led iðja stikker da vel et af Partikelen ið (=lat. re) afstedet Substantiv. Man tør neppe læse iðja, græna og forstaa iðja som Acc. sg. f. af et Adj. iðr, Stamme iðja, fornyet, gjenfødt. „iðja græna, grænne Vange?“ Jessen i Tskr. f. Philol. II, 289. Jfr. SnE. I, 200 f.: upp skýtr jörðunni þá ör senum, ok er þá græn ok fögr.

60, 1. Hittask æsir burde have været optaget fra II, ti der kræves Symmetri i Udtryk med V. 7, hvor baade R og II har Hittusk. — 3-4. Finn Magnusen (Edda Sæm. ed. AM. III, p. 238) formoder imod SnE. I, 202, at moldþinur betegner Yggdrasil, jfr. Grimm 29.30, og herefter foreslaar Gg. ok und moldþinur mátkum dæma Dette er meget tiltalende, men det ligger vel nærmere at forstaa moldþinurr máttugr om Midgarðsormen.

62, 5. ok Baldr mangler hos Rask, men at udslette disse Ord synes mig usadigt.

64, 4. I SnE. I, 38 har r gimlé, WU gimle, i SnE. I, 78 har rWU gimle. Formen Gimli maa ganske forkastes.

66. I dette Vers forudsiger ikke Volven, hvad der vil ské efterat den uævnede Mægtige er kommen, men hun afbryder her sin Spaadom og henpeger paa et ildvarselende Syn, som viser sig for hende, medens hun kvæder: „Se der kommer den mørke Drage flyvende.“ Nidhogg, som flyver med Misdådernes Lig, er et Vidne om Ondskaben og Fordævelsen i

Verden, et Varsel om den kommende Undergang, om Ragnarok, som skal fremkaldes ved Fordævelsen. Man har ingen Ret til at kalde dette Vers „uægte“, men det støtter den Mening, at de Vers, hvori Volven føres frem og som danne Digtets Indklædning, ere yngre end mange af de Vers, hvori Verdens Skjæbne skildres.

II.

Ved gjentaget Eftersyn tror jeg bestemt at skjelne, at der i R har været en Overskrift med rødt, som dog ikke nu kan læses.

1, 5. Læs vildo; Prikken over ð er mulig tilfældig.

2, 8. Læs neðan, saa Hskr.

7, 8. Læs tól, saa Hskr.

8, 2. Læs teitir, saa Hskr.

10, 8. Læs durir, saa Hskr.

11, 7. Læs ánaa, saa Hskr.

12, 4. Det efter litr oc udraderede Ord er mulig vitr.

13, 3. Efter villi sættes Punctum, saa Hskr.

14, 8. Læs ioro, saa Hskr.

16, 6. og i megandi kan sikkert skjelnes. — 11. l i lœti kan skimtes.

21, 6. I R er hana skrevet h'a.

25, 7. Læs uigspá, saa Hskr.

27, 2. Læs móði, saa Hskr.

29, 1. Læs úti, saa Hskr.

33, 6. Læs snemma, saa Hskr.

36, 5. Læs stöð, saa Hskr.

44, 5. Læs heimi, saa Hskr.

45, 1. I Leica er L meget stor, og i þyrma, som ender foregaaende Linje, er a større end almindelig. — Over galla (mellem g og a) er der en Krøl, som er skreven sammen med den nederste Krumning af y i þyrma (hvortil den dog neppe hører); den synes betydningsløs (og kan ikke læses som Forkortningstegn for m).

49, 3 Læs heimr, saa Hskr.

50, 6. Læs gifr, saa Hskr.

59, 1. Læs osámir, saa Hskr.

61, 6. Læs dróttir, saa Hskr.

62, 3-4. Læs neþan | fra nipa, saa Hskr. Efter neþan er noget udraderet; fra er lidt utydeligt (men ikke udvisket).

III.

u og v, ligesom ð og þ kan ikke sikkert adskilles i H.

1, 6. Kanské snarere framn i Hskr.

13, 4. Ved fornyet Eftersyn synes det mig altfor usikkert, om Afskriveren har villet skrive svior.

35, 8. Mulig framn gengna (ialfald som to Ord) i Hskr.

38, 4. Gg. formoder, at gifr ro fjúgandi er det oprindelige.

48, 2. Jeg tror nu, at Linjen bør slutte

med iardar, og i det følgende Ord tør jeg ikke lenger søge neðan. — 4. Jeg har nu, da jeg ikke kan undersøge Hskr., Teil om orms er rigtig læst, da ormi følger efter i L. 6. — 5. man odins svn? dog véd jeg ikke nu, om man lader sig forlige med Trækkene i Hskr. — 7-8. Disse Linjer kan maaské udfyldes: vargs át[tungi] Viðars [bróðir] Ordet áttungi skylder jeg Gg.

IV.

5. *SnE. I, 50.* Börs læs Bors. *I SnE. I, 46. 48. 52.* 244 skrive **rW** overalt borð; **U** har i *SnE. I, 46 og 52* bors, *I, 48 to* Gange bors, *I, 244* forvansket børs; **737** (*SnE. II, 520*) bors; **F** i *Hyndl. 30* burs; *Völs. rim. 2* bors (— fors). *Formen Börr* er uhjemlet og urigtig. — *For det feilagtige gáfu* staðar i **r** har **W** gáfu stað.

10, 5. manlikvñ **rW**; mannlikvñ **U**. — 6. giorðuz **W**. *I Prosastykket læs* manvita for mannvits.

11, 3. austr ok vestri **W**. — 6. *Jfr. blandt dverga heiti A* (*SnE. II, 469*) nifængr, i **737** (*SnE. II, 552*) nifeinng. — 7. **W** har bauuk. — 8. bombvú, neppe bombor **W**. — 9. Onarr ogsaa blandt dverga heiti i **A** (*SnE. II, 470*).

13, 6. Buri. *Jfr. blandt dverga heiti i A* (*SnE. II, 469*) bvrinn, i **737** (*II, 552*) buinn. — 8. Lóni. *Jfr. loinn blandt dverga heiti i A* (*SnE. II, 470*). — 9. *Forvanskning af iari* er vel iaki blandt dverga heiti i **A** (*SnE. II, 470*), toki i **737** (*SnE. II, 553*).

14. *SnE. I, 66* har **rU** avrvanga, **W** orvanga.

15, 3. havr **r**; havr **W**. — 5. *Jfr. blandt dverga heiti i A* (*SnE. II, 470*) dori, i **737** (*SnE. II, 553*) duri.

16, 3. *Jfr. Fjalarr ok Frosti Fas. III, 397.* — 4. fiþr i **r** er usikkert; maaské har først været skrevet finar og dette rettet til fiþr, eller omvendt.

25, 4. um **W** (ikke of). — 5. loft **W**.

28, 12. morgin **WU**; morgun **r**. — 14. vitv (ikke vituð) þer **W**.

40, 5. af **WU**; or **r**. — 8. trallz **rW**; trollz **U**.

41, 8. vitv þer (ikke vituð ér) **W**.

45, 5. haldvrm **r**; holdvrm **W**. — 6. hordqmr **r**. — 7. skalmplld rimelig **W**, men q og d er ikke ganske sikre. — 11. enn **U** for engi.

48, 3. gnyr **W**, ikke gnygr. — 4. ro **rU**; ero **W**. — 7. viðir **rW**. — 8. uitu þer **W**.

50, 1. *Med Hrymr begynder en ny Linje i W*, og herved har staat en egen Overakrift. — 2. fyrer **W**.

51, 1. kiøll **W**.

E x c u r s.

S. 38b. *I I, 23, L. 7* henfører jeg nu öll til gildi „fuldstændig Erstatning“.

S. 39b. *Jeg tror nu, at I, 22 oprindelig har begyndt:*

Heiði hétu,

hvars til húsa kom,

völu vélspá,
og at det virkelig har været første Vers i Vspá. Naar dette Vers først var skudt ind paa feilagtigt Sted, kunde hana let indsnige sig i L. 1.

H Á V A M Á L.

1, 2. fram **W**, ikke fram. — 6. firir **r**; fyrir **W**.

3, 4. Læs váða, saa **R**.

4, 6. Skulde orþz forandres til orþ og Komma stryges efter mætti? ellers synes ef ser geta mætti temmelig indholdsløst. —

endrpavgo, *Nom. endrpaga, af þegja; forholder sig til þögn, som saga til sögn (Rask); ikke af þiggja, hvoraf þága, Gen. þágu.*

6, 6. vórom **R**.

12, 4. *Der bør vistnok med Eg. skrivi*

ves þvi at (derved saameget mindre); ligesom disse to Partikler her staa sammen foran Comparativ, saaledes ellers þess at.

14, 4. baztr i R og Udgg. burde kanske forandres til bazt. öldr er sikkert brugt som Intetkjønssord Fms. VII, 266, jfr. Hym. 32, 8, men ingensteds ellers som Hankjønssord; og da Skriven her først feilagtig har sat æðr for ældr, kan han ogsaa let have skrevet det ved æðr nødvendige baztr, men siden have glemt at rette dette til bazt.

16, 4-5. Inddelingen: enn elli gefr hanom | engi friþ er bedre.

21, 6. Kan maaské kann evagi sins vm mals maga her og haðða ec þess vøtkis vifs 102, 9 forsvares ved Daniel så enskis heidar á Bel Nokkur blöð úr Hauksb. 21, L. 4; litils ígöðs vissi Barl. 20; þeir máttu aldri síðan höfuðs hefja Stjórn 397; eigi tjá tanna?

23, 6. Læs vil, saa R.

24, 3. vini R.

26, 3. ef hann a ser i va vero havde jeg med Keyser opfattet som „hvis han i Farens Stund har et Tilholdssted“; men jeg foretrækker nu Guðbrandr Vigfússons Forklaring i Eyrb. S. I af í vá som „i en Vraa“, da den giver skarpere Mod-sætning. Dog tror jeg ikke, at Skrive-maaden her og i Sig. III, 29 (jfr. Tillæg) giver tilstrækkelig Støtte for en Form vá (= vrá, rá), der er tværtimod den almindelige Lydbevægelse. va kan være en Af-skrivers Forvanskning af vrá, som han ikke forstod, ligesom vaungum i SnE. II, 601 af vraungum. Derimod i Verset i Eyrb. S. 73 er Forklaringen af vá víða som „noxa arborum, tempestas“ sikkert at foretrække for Vigf.'s „angulus silvarum“.

32, 3. virþi. Jfr. á úlfsvirði Eyrb. S. 83; ef hann er visvítandi at verði eðr at virði við þann Grágús ed. AM. II, 92. Jeg tror nu for vist, at Ordet er af Intetkøn og at Nom. lyder virði.

36, 1. Læs Bv, saa R. — 2 og 37, 2. Jeg tror nu, at bvcot bør indsættes stedenfor litit. Jfr. Fms. VI, 337:

[Konungr sagði:] „kona þin sú fari með búkot þat, sem þið haðð áðr haft“... Sveinn konungr gaf Karli bú mikit.

39, 4. Læs fiár, saa R.

60, 3. Jeg vover ikke her at foreslås miotvð og dermed at jævnføre got. mitafs f. Maal.

61, 1. For mettr har Papirafskriv. kembdr, som kunde synes at passe bedre. Men jeg vover ikke deri at finde Spor af en selvstændig Tradition (jfr. S. LVIII. LXI), og mettr kan forsvares; jfr. Reginsm. V. 25.

63, 6. þriro; jfr. ogsaa værom SnE. I, 526, 2 i r = vér erum; leyster ó Stockholmske Homiliebog fol. 68a²³; svmir o Mork. S. 101¹⁰; bapíro Mork. S. 169²⁴, (hvor dog o er underprikket i Hskr.).

65. Resen gjentager her L. 1—3 i V. 64; dette synes at give Mening: man skal ikke være altfor myndig; ti man maa ofte bøde for overmodig eller altfor stræng Tiltale.

66, 6. Det got. Ord forekommer kun i Acc. leiþu, der ikke viser Kjønnet. Om lið sé nu ogsaa Gislason i Aarb. f. n. Oldk. 1866, S. 268 f.

69, 1. Læs Érat, saa R.

70, 4. Læs Vp brenna.

72, 4. Formen bautarsteinn forekommer ogsaa i Hskrr. af Eg. s. (ed. AM. S. 94, Anm. b). Den er en Sammendragning af bautadarstinn; med denne Form lader den almindelige Forklaring sig ikke forlige: bautuðr, Gen. bautaðar kan kun have activ Betydning „en som sløder“. Ordet bruges i Skaldskab som Betegnelse for Hest og Okse og betegner i bautadarsteinn vistnok „en drabelig Kjempe“.

74, 2. Læs tréir, saa R. — 6. Læs á, saa R.

75, 3. R har ápi.

78, 1. Man skal vel snarere læse grindr: ti Krøllen efter d i R kan betegne r, jfr. Fortale S. XV. Dog maa man i W (SnE. I, 212, Anm. 18 og I, 271, Anm. 11) vistnok læse aasgrindr, ti her kan Krøllen neppe oplæses ved r.

79, 2. eignaz er snarere Pep. = eignazk end Inf. = eignask.

- 82, 3. *R* har mån.
 87, 1. *Læs* Siðcom, *saa R.* — 4. *Med* Anmærkningen *jfr. Fortale S. LIV. LXI. LXII.*
 89, 3. *Læs* húi, *saa R.* — 6. *Læs* fótr, *saa R.*
 95, 4. *Læs* sót, *saa R.*
 97, 4. *R* har iárls.
 99, 2. *vna* bær beholdes, *jfr. Grip. 32; Oddr. 33.*
 100, 6. *Gg. forandrer* *saa* til så (nærmere *laa* *siá*) og interpungerer ikke efter *vakin*, sætter derimod Semikolon efter *vipi*; men *Versets* Bygning taler herimod, og *svá* optager vel med *brennandum* *ljósum* ok *bornum* viði.
 102, 9. *vætki jfr. Tillæg til Háv. 21, 6.*
 105, 1. *Guðbrandr Vigfússon* formoder vistnok med rette, at det oprindelige Udtryk for *mær* *vm* *gaf* har været *gáfome*, som i *Sonartræk V. 23*; netop i *Afsnittet* om *Suttungsmjoden* ere *Former* *paa* *ome* oftere brugte.
 111, 1. *M* i *Mál* er i *R* *neppe* større end almindelige store Initialer i Begyndelsen af en Linje. — 10. *R* har hóflo.
 112, 1. *Mærk* fáfnir Ól. s. helga Chria 49, S. 91 i et Hskr., hvor *Streg* over *Vokalen* stadig betegner *Længde*; *jfr. ogsaa Dietrich Aussprache d. Goth. S. 63, Not. 54.*
 121, 7. *Pfeiffers* og *Fritzners* Forklaring af *flaumselit* er vist den rette, ti det første *Led* *maa* betegne det, som brydes.
 123, 3. *Læs* lán, *saa R.*
 124, 4. *R* har bétra. — 6. Se *Rosenberg Univ. Tskr. VIII, 3, S. 42.*
 125, 6. *Ordstillingen* þer við *verra* *forsvares* ved *sins* til *geds* 12, 6 og *lign.*;

ved denne *Stilling* fremhæves bedre *Rimstaven*.

126, 5. *scósmiþr* skulde have været forandret til *scósmiþr*.

127, 6. *Læs* qeþv þat bæli at; *R* har, som jeg nu tror, sikkert þat; *Hagen* ved þ staar for *hvit* oppé til, at der kan læses þer. Den alderdommelige *Skrivemaade* *qeþv* (=kved þú) kunde have været beholdt.

135, 6. *Gg. forstaar* *hrökkir* som *hrökkvir*; *Nygaard Syntax S. 5* som *hrækr*, „*øpyt* *ham* ikke *paa* *Dør*“.

137, 5. *Læs* dreckr; *Krøllen* efter *k* i *R* kan læses som *r*, se *Anm. til Lok. 6, 1* og *Fortale S. XV.*

142, 2. *Anmærkningen* stryges. At *raðna* er det rette, viser en *Runcindskrift* *paa* en *Sten* fra *Holms Kirke*, i *Borge Præstegjeld*, *Smaalenene*, hvori det heder: RUNAR EK RIST AUK RAÐNA STAUE. *Jfr. ogsaa Sigrdr. 13, 3-5.* — 7. *Snarere* bør skrives *Hropt* *raðna*, *jfr. oldeng. Beðwulf Geáta* og *lign.*

143. *Dette Vers* bør vel med *Gg. forbindes* med *V. 142* og *L. 4-5* bør da skrives som én Linje.

148, 1. *Med þripia* uden it *jfr. f. Eks. Sigrdr. 24, 1; Grip. 37, 4.*

150, 6. *Læs* sóc, *saa R.*

152, 2-3. *Man* bør vistnok ordne ef ec se havan loga sal *vm* *sessmargom*, da kan *Læsemaaden* i *R* beholdes; *loga* kan i *L. 3* staa foran det *Ord*, der indeholder første *Rimstav*, ligesom *biarga* i *V. 154.*

155, 5. I *Anm.* læs *vábeida* (*denne Form* i *Membran* af *Eg. s. Cap. 67*).

V A F Þ R Ú Ð N I S M Á L.

I *R* *sés* yderst i *Randen* ved *V. 18* og *20* lidt af en *o*, ved *V. 19* lidt af *v*, hvilke *Bogstaver* angive den *Talende*.
 7, 4. *comir. Coniunctiv* kan her *neppe*

forsvares; jeg tror, at det rette er *comr* : *komr* (*jfr. Fjölsv. 4, 5*), og saaledes kan mulig *Skrivemaaden* i *R* *forstaas*, *jfr. Fortale S. XI*. — 5. *Læs* fra; *R*

har ofra: under o er en Prik med samme Blæk, som betegner, at o skal stryges.

10, 6. Læs hveim, saa R.

12, 5. Runicindskriften paa Røstenen i Østergøt., hvis sproglige Betydning dog ikke er tilfulde opklaret, har HRAIFKUTUM.

14, 3. Læs nótt, saa R. — 4. mál for miðl eg. Midtstykke (paa Bidsel).

15, 4. Jfr. Fortale S. VIII.

18, 2. Læs vígi, saa R. — 3. hin W. — guð W. — 4. hvndrat W.

22, 5. svá at í R kan forklares som så er, jfr. Fritzner Ordb. svá 4.

27, 4-6. Disse Linjer har jeg ogsaa tænkt mig saaledes:

er Vindsvalr

Vásaði borinn,

öll er sú kaldrifjuð kind.

Gg. formoder efter SnE., at de tabte Linjer har lydt:

er så sullifr,

en svölu brjósti ræðr

Vásuðr Vindsvals faðir.

Ikke alene SnE. viser, at de Linjer, som Papirafskrr. her indskyde, ere uægte, men disse ere ogsaa i sig selv fejlagtige: bæði þau er umuligt, ti Sumar kan ikke tænkes som Kvinde.

28, 6. Læs i, saa R.

29, 1. R har Óróð. — 6. Augelmir skrives SnE. I, 42 baade i r og W med av, I, 42 i r med av, i W med av.

30, 4-6. I de af SnE. (I, 42) anførte prosaiske Ord har W den rette Form vafþrðnir.

31, 3. W har varð or, ikke or varð. — 4-5. Efter W bør optages: þar órar gettir | kómo allar saman.

32, 4. Oprindelig vel børn vm gat.

34, 2. De af Heiðr. s. anførte Verslinjer findes ikke i noget gammelt Hskr.

35, 2. skopot W.

36, 6. & med negtende Betydning ogsaa gl. norsk Hom. 3¹³: Eigi vinr manne þorfi, at hann gere æ illt, der vel kan beholdes; æ er Sideform til ei og ey, jfr. Eg. lex. poet.

37, 3. Efter iotvnn bør sættes Komma.

38, 6-7. Jfr. V. 43, L. 6-7.

39, 4. R har ráv.

40. Dette Vers tør vist ikke efter Papirafskrr. (L inde i Teksten) skrives:

Segðv þat et ellipta,

allz þu tiva ráv

all, Vafðrðnir! vitir:

hvar ytar

tvnom i

hæggvaz hverian dag?

allz og i ere her mislige Rimord, og det er ikke karakteristisk for Valhall, at Kjæmperne slaas i Tunet hner Dag.

40, 4 og 41, 4. Læs kíosa, saa R.

42, 3. Læs vitir!

43, 6. Læs nio, saa R. — 7. Læs Nifhel. — 6-8. I Stedet af SnE. mangler þat er i U. — 8. Formen hinig er dog den ældste, da det er dannet af Pron. Stammen hi, ikke af hinn.

48, 4. Hveriarro som ét Ord A.

51, 2. guða W. — 3. sortnar ogsaa W.

52, 5. Den underprikkede og urigtige e i aldrelogi R har heller ikke den almindelige Form, da den ikke er lukket oventil.

54, 5. Læs bál, saa R.

55, 5. Læs mína, saa R. — 6. Skrive her heller som to Ord ragna ráv.

GRÍMNIS MÁL.

S. 75, 5. Læs tvøir á, saa R. — 9. Læs cinn, saa R.

S. 76, 1. Foran Opinn synes i R at have været skrevet cap. (d. e. capitulum), dog er dette nu afbleget og næsten ulæseligt. — 20. Læs hegómi, saa R. —

21. Læs matgóþr, saa R. — 27. Læs spvrþr, saa R.

2, 7-8. Forandring er ikke nødvendigt, jfr. V. 44. 47. 48. 51; lignende Fælden i Versemaalet andensteds (dog er der i V. 44. 47. 48 Opregning af Næne,

hvorved især ljóðaháttir let slaar over i kvíðuháttir).

11, 4. bysír **W**. — 5. guða **W**. — 6. toptír **RAU**; toftír **rW**.

12, 1. sívndo i **R** er maaské ingen Skrifteíl, ti Hskr. af Eluc. fra omtrent 1300 har sívnda (*Ann. f. n. O. 1858, S. 150*). Jfr. siondi i **U** fra omt. 1300 i *SnE. II*, 380; i seneve Hskrr. forekommer denne Form oftere. — 3. of giorfa **W**. — 4. þi **W**.

13, 4. guða **W**.

15, 3. hið **W**. — 4. byggir ogsaa **W**. — 6. sakir **W**.

17, 3. Viði med kort Stammevokal er dog vel det rette: da bliver Gudens Navn beslegtet med Landets. At Stedsnavnet i Hálfs s. C. 2 (er menn kalla Viði) i *Nom. heder Viðir*, som *Munch* antager, kan neppe godtgøres.

18, 2. Læs Eldhrimne, saa **R**. — 4. bast **W**.

21, 1. **I A** bør snarere læses þytr þrindr, se *Fortale S. XX*. — Oldeng. þindan, svulme, gjenfendes i sønderjysk (*Lyngby, Udsagnsordenes bøjning i jyske løv, S. 77*); frisisk (fra *Sild*) thünð, thōanð, thūnðen (*Tskr. f. Philol. III, 204*).

23, 1. hund' dyra **W**. — 2. tægvn **r**. of florum tvgvn **W**. — 3. valhøll **W**, ikke Valhællo. — 5. dyrum **W**.

24, 2. tægvn **r**.

25, 4. For at skapker, og ikke skaptker, er den oprindelige Form, taler seaccer i *Morkins*.

26, 3. **R** har himom. — 5. **I A** bør snarest læses drypr, se *Fort. S. XX*.

27, 1. Læs Sif, saa **R**. — 3. **W** har i *SnE. I*, 40 Gunnþra. — 4. **I SnE. I**, 40 skriver r fimbvl þvl; **W** fimbvl | þul (uden Prik, der sættes mellem to Navne, som stilles sammen uden ok). — 9. **R** har þýn.

28, 2. veg. svinn **W**. — 4. nýt **R**. — (2det Navn) naut **W**.

29, 9. heilog **WU**; heilug **r**.

30, 5. Læs Lettfeti, saa **R**.

32, 1. ratatoskr **rW**.

33, 1. Oprindelig vistnok Hirtir ro. — 3. Jfr. *Tskr. f. Philol. VI, 87 ff.* — 5. dvneyr **R**.

34, 6. græprollvör **W**. — 8. mvni **W**, ikke myni.

36, 3. skeggiöld **W**. — 6. geira .høð **W**. — 9. ál **R**.

37, 6. isarneol som ét Ord **r**; isarn kol snarest afdelet i to **W**.

39, 1. Sköll **A**; skoll i *Prosastykket i SnE. WU*. Skoll maa være den ældste Form, deraf Sköll, som tröll af troll; Navnet er Intetkjensord.

40, 2. skavpt **r**; skopt **W**. — 3. siar **W**. — 4. biogr **r** (sic).

41, 1. En med stor **E r**. — 2. giorðu **W**. — 5. eñ for in **W**. — 6. of **W**. skavpt **r**.

44, 9. Ogsaa i **r** er ra i *Gramr* betegnet ved Forkortningstegn. — Man kunde formode, at en Brimir sverða, som i **A** staar efter *L. 10*, hvor det er aldeles udenfor Verset, ikke var en af en Afskriver vilkaarlig lavet Linje, men Udtryk, som hørtes af andre i *L. 7* istedenfor en Bragi skálda. Dog har dette ingen Støtte i *Hskrr.*, og vi finde paa et andet Sted uægte Verslinjer i **A**, se *S. 334b Anm.*

46, 3. heriafi **W**.

47, 4. Báleygr for Böleygr kunde forsvares ved gata = got. gatvö og lign.; dog støttes Formen Báleygr ved Skrive-maaden baallæys i **W** (*SnE. I, 322*), skjønt **W** af og til bruger aa for kort a, f. Eks. naarbauta *SnE. I, 309 Anm. 17*.

48, 1. síðhvatr med liden s **r**. — 2. Sigfæðr **r**. — 4. atriðr **r**, ikke atriði.

54. Rosselet (*Isl. Lit. S. 251a*) mener, at denne Strophe burde følge umiddelbart efter *V. 50*, saa at de Stropher, som opregne Odins Navne, kom til at staa sammen. Dette er dog neppe rigtigt: i *V. 51* er vistnok allerede Odin nævnt, men ikke hans Identitet med Grimner udtalt i klare Ord; dette sker først i *V. 53* og *54*, som derfor bør staa sammen. nu knáttu Óðin sjá vilde blive mat, naar Óðin ek nú heiti var sagt længe før.

SKÍRNISMÁL.

S. 90 L. 7. *Læs* scemmo, saa R.

3, 5. Jeg tror nu, at endlanga sali er det rette, at disse to Ord bør forbindes og forklares som *Acc. pl.*, ikke med Nýgaard Syntax S. 25 som *Dativ sg.*

5, 2. mikla svá i A kan mulig være det oprindelige, ligesom miklu kan sættes efter det Ord, det bestemmer.

8, 2-3 og 9, 2-3. *ym myrcqvan* — *visan vafrloga* tør ikke mistænkes. Ogsaa Fjölsv. 31, 6 har *visum vafrloga*, der vel betegner „Trylletuen“, jfr. Brinhild hos Hammershaimb *Sjúððar kvæði V. 34*:

Og so miklan vaðaluga
læt hann hærur vera
sum teir kundu dvörgar tveir
betst við rúnum skera.

myrkvan forklares ved Völs. s. Cap. 27 (min Udg. S. 144): var, sem hann riði i myrkva om Sigurd som rider gennem Vaverfuen; jfr. eldrinn kámi Bergbúaþ. S. 125. Smnlign Fibiger om Fjölsv. (Haderslev 1854, S. 12).

12, 3. Denne Linje udfyldes af Gg. ypperlig saaledes: maðr á mars baki. Jfr. V. 15 og Vers i Herv. s. Fas. I, 492.

13, 6. lag A, d. e. lagit.

15. Jeg har tænkt mig, at de tabte tre sidste Linjer kan have lydt saaledes:
andspillis þurfi
læzk inn ungi mögr
góðrar meyjar Gýmis.

Jfr. 4, 2; 11, 4-6; Vaffr. 8, 4-6; Sól. 3, 1-2.

16. Ved dette Vers og V. 17. 20. 24 har R oprindelig havt Angivelse af den Tælendes Navn i Randen; endnu ses q, d. e.

qvaþ, helt eller halvt ved de fleste af disse Vers.

17, 5. fúr har lang Vokal; se Verset i s. af Har. gráf. Cap. 15, hvor fúrs danner Helrim med skúrum, som i SnE. I, 424 fúr med skúrum. Jfr. Gislason i Aarbøger f. nord. Oldk. 1866, S. 267 f.

21, 1. Læs Búg, saa R.

24, 6. Burde kanske skrives som to Linjer, jfr. Rosenberg i Nord. Univ. Tskr. VIII, 3, S. 42.

29, 5. Oprindelig vel: enn ec þer segia mæn, jfr. 26, 2. — 6. Første Led i súsbreki hænger vel sammen med sýsa, sýsla, oldeng. súsæl (labor, afflictio, tormentum, supplicium, cruciatus. Grein), seðslig (dolore vexatus. Grein).

30, 1. Jfr. Rietz Ordbog under Trami.

31, 4-5. Jeg tror nu, at det rette snarest er:

þic ged gripi,
þic morn morni.

„Dine Følelser skal otervalde dig“. Gg. indsætter:

þitt ged gripi
þik, mörn mörna!

Men om end Skirner lægger den Forbandelse paa Gerd, at hun ikke skal faa anden Mand end en Turs og om hun end er en Jotundatter, kan han ikke vel ligefrem tiltale hende som en Troldekrinde.

— 7. Kanske oprindelig þrvnginn var.

38, 5. Har vi i þrosca af þroskr en Adjectivdannelse, som er ensartet med got. gaþaurbs, galubs, eller er þrosca Skrivfeil for þrosca?

42, 6. hy nótt som to Ord i W, derimod som ét Ord i r.

HÁRBARÐSLJÓÐ.

12. Den rette Ordning er vel snarest: Enn þot ek sakar eiga, | fyr slicom sem þv ert | þa mæn ec forþa flörvi mino, | nema ec feigr se.

19. Til Anmærkn. I R staaer ved V. 47 i Randen þ q; ved V. 57 kan man nu blot se q. — 2. þrvdmogða synes R vistnok at have, men Ordet er utydeligt og

ikke sikkert. Den oprindelige Skrift synes i dette Ord næsten aldeles at være udsløttet, men med senere Haand at være opfrisket. — 4. Jotunens Navn skrives i **r** avlvaldi, i **W** Olvalldi, d. e. alvaldi (jfr. ölværr, Ölviss SnE. II, 34f), oldsaks. alowaldo; dette er vel den ældre Form.

20, 7. æn **A**.

23, 8. Oprindelig vel und Miðgarði, som i Hyndl. 11. 16.

31. Der burde have været skrevet med **A** og Udgg. Goð atto þer (ikke þeir) m. þ. þa. Jfr. 18, 1. 3.

32, 1. Der burde have været skrevet med **R** og Udgg. vora (ikke var) ec þa þvri. Jfr. Nygaard Syntaz S. 60 § 4.

37, 3. Anmærkningen stryges.

39, 1. I **R** maa vistnok læses vora þer, ikke þat (ti Krøllen staar for

langt nede dertil). Læsemaaden i **R** burde have været foretrukken.

40, 3. gnęfa er vel snarest Adj. og gnęfa gvnnsfana absolut Accusativ.

41, 2. óluban **R** som det synes.

44, 3. Læs heimis, saa **R**.

50, 4. litvm fyrir jfr. Bergþía þáttir S. 126: fer ek opt litum. litum for hlítum? men jeg har ikke ellers sét hlít i Flertal.

57. Synes at være Prosa, og Staerim bær her neppe søges.

58. L. 2. 3 bær vel skrives som én Linje, saa at vil og erfiþi danner Staerim med vprennandi (eller vppverandi). Verset skrives kanske rettest:

Taka við vil oc erfiþi

at vpverandi solo, er ec get þána.

Ti L. 2 og 5—8 i V. 3 antyder vel, at Thor og Haarbard ikke mødes tidlig paa Dagen.

H Ý M I S K V I D A.

1, 1. Ar forandres til Ár, saa **R**.

2, 8. gęfa i **A** kan henpege paa gozfa i Stammeskr.

4, 1. ne, der staar først i Sætningen adskilt fra Verbet i det Vers, som krædes af Gnaa: S. 331a No. 4, maa efter mit Skjøn forstaas som „non“. Dog her i Hým. lader ne sig forklare = got. nih, neque; jfr. Sig. III, V. 38, L. 7.

5, 1. Byr forandres til Býr, saa **R**. — 2. **R** har snarere vęa. — 3. Det skal hede hvndviss, saa **R**. — 7. Det skal hede ręmbrvgðinn, saa **R**.

6, 3. Ogsaa i **A** bær vel læses vinr, se Fortale S. XX.

7, 1. **A** har dring.^ω

9, 5. fri i **R** bliver betænkeligt, om man endogsaa ansér det for sammendraget af frii; ti frija er et svagt Verba, og af svęge Verba dannes ikke Nomina agentis paa i (Stamme an); jeg er derfor nu tilbøielig til at ansé fri for en Forvanskning af friþill, derfor taler maaské ogsaa Forvanskningen fadir i **A**. Eller er fri (for frii) Masc. til oldsaks. fri, n. en

Kvinde? jfr. oldeng. fręo, homo liber, vir, pl. frige hos Grein.

14, 4. Det skal hede gólf, saa **R**.

18, 7. Det skal hede stóþ, saa **R**.

21, 1. Den imod mętt anførte Grund, at der til Hýmír staar et andet Adjectiv, er ikke afgjørende, se V. 10, L. 1 og 3.

24, 1. Gg. holder hrvtó for det ældste Udtryk. Derfor taler, at det giver Enderim, jfr. f. Eks. Vępd I, 52, L. 5. 6; Hund. I, 27, L. 2.

25, 3. sva er vel her = svá at (jfr. Oddr. 7), at Pręp. og ár Subst. („ved Aaren“); for svá er vel det ældre Udtryk svát.

26. Verset har mulig oprindelig været indledet med Linjerne:

Þá kvað þat Hýmír
hundviss jötunn;

det bliver da Slinjet.

28, 2. asafrendi (d. e. af afrendi) i **A** henpeger paa et ældre of afrendi. afrendr, oprindelig afr-hendr (Mork. S. 213, L. 3f), jfr. got. abrs.

29, 4. i tvę læs gleri. **R** har i tvę;

Ordet er underprøvet for at betegne det som urigtigt. Derefter har været skrevet gleri, som siden — med urette — er udraderet; da Ordet gleri saaledes findes i begge Hskr., er det utvilsomt det rette.

31, 1. R har forþiz.

32, 1. R har Mörq. — 4. R har kanské vr; første Bogstav synes snarere at være en egen Form af v end af y. — 5. karl ord vm qvab forstaar jeg nu

med Finn Magnusen som Del af Hymers Tale.

37, 6. abaxi R (N nede i Linjen).

38, 5. Det skal hede hránbúa, saa R.

39. L. 5—8 forstaar jeg ikke. Er vear (vearr) i L. 5, scolo i L. 6, eitt i L. 8 foreansket for Veors — skal — øtt?? Ogsaa harrmeitiþ i L. 8 synes mig meget mistænkeligt; jeg kjender intet Ord, der er dannet paa samme Maade.

LOKASENNA.

S. 113 b Anm. Gg. forklarer Byggvir af bygg og forstaar ham som en allegorisk Figur, der er nær i Slægt med den skotske „Allan Maule“ og hans engelske Frænde „Sir John Barclaycorn“. — Baaed r og W har sikkert Finafengr, ikke Funafengr; den sidste Form har altsaa ingen traditionel Hjemmel.

2, 6. Jeg tror nu afgjort, at naar orði og vinr danner Stavrim sammen, har v i vinr været betragtet som Vokal; ti et Ord, som begynder med v, danner oftere Stavrim med et Ord, som begynder med Vokal og som aldrig har havt v i Fremlyden: se Hde. 22, 1-2; Þrym. 28, 5-6; Guðr. II. 19, 1-2.

14, 3. For kominn formoder jeg orðinn; jfr. 33, 5. — 6. Jeg foreslaar nu at læse:

litt [sperþa] ee þer þat fyr lygi.

„ikke skulde jeg forskaane dig for det til Straf for din Løgn, — for den Straf for din Løgn.“ spara konstrueret ligesom det tilsvarende Verbum i Oldengelsk: ne he heora sawlum deað (Accus.) swiðe ne sparude „non pepercit a morte animabus eorum“ Psalm. 77, 50 (Grein ags. Bibl. II, S. 184); dog betyder spara manni eitthvat ellers: opepare noget til En. Det i Teksten indsatte litt [qveþ] ee giver et altfor overdrevent Udtryk.

19, 4. „Varla getr Lopzki verið samandregið fyrir Loptr es (er) eigi, því þetta es (er) d ecki við, enda veit eg hvörgi annarstadar þess samandrúttar dæmi“

(Rask). Brugen af es kunde dog forsvares ved nogle af de i Anm. til Hde. 94, 2 anførte Steder. — 6. Gg. beholder friá og forstaar Gevjons Ord „der siges for at berolige, ikke for at ophidses Loke“ saaledes „Lopt véð ikke, at man kun gjør Løier med ham og at alle Guderne dog have ham kjær.“ Men hann leikinn er „han er holdt for Nar“ kan ikke være sagt for at berolige Loke, og hann fjörg öll frjá synes mig at være en grov Usandhed, som vilde være Gevjon uærdig. Mod Rasks fjörgöll kan ogsaa anføres, at göll, n. pl. = galli er uden Hjemmel.

21, 2. orviti r; grúti W; avrviti U.

27, 3. Guðbrandr Vigfússon bemærker med rette, at Formen glíkr, ikke líkr, overalt er den oprindelige i disse Kvæder.

29, 4. ærlog r.

31, 5. Denne Linje har oprindelig vistnok lydt:

vreiðar 'ro þér ásynjur;

jfr. Skirn. 33, 1-2.

32, 4. brq þ' er i R skrevet adskilt blot fordi der ikke var Rum til þ umiddelbart efter q paa Grund af en lang Bogstav i Linjen ovenfor.

33, 1. váltit i samme Bet. Sturl. I, 13, 4: jeg tør derfor ikke med Gg. indsætte vá litil. — 2. varper, jfr. ogsaa vörð i Guðr. III, 3, se Tillæg. — 4-5. Er det oprindelige: hitt er undr, er áss ragr er hér inn of (eller: inni?) orðinn?

Jfr. Tillæg til 14, 3.

36, 6. Tys Svar gjør det rimeligt, at mögr bør forstaaes som Subject for era; Adverb. vort er da sat for Adj., jfr. Anm. til Háv. 22, 1.

39, 4—5. Jeg formoder nu, at det oprindelige Stavrim førstes tilbage ved istedenfor i bondom at indsætte i ongom (i öngum) „i Klemme“.

40, 6. Som Interpunctionen viser, har jeg forstaaet Stedet: „Hverken Alen eller Penning fik du nogensinde for den Uret, du Usling!“ ligesom Genitiv ved gjalda betegner det, for hvilket man undgjælder; jfr. ogsaa Gudr. III, 11, L. 8; ligesaa i Græsk Σωπράτης οὐδένα τῆς συνουσίας ἀργύριον ἐπάρτετο. Nygaard Syntax S. 36 § 13 c vil forbinde þess vanrættiss med vesall „elendig over“ d. e. „opfyldt af Sorg over“, jfr. Atlam. 62: vesall lez vigs þeira. Men herimod taler Ordstillingen, da aldregi staar efter þess; og at vesall alene er Tiltaleord, bestyrkes ved 42, 6.

43, 3. sælict = sælligt, jfr. f. Eks. farsælegum gl. norsk Hom. S. 142; farsæliga Stjórn S. 603. — 4. málþa kan vistnok ikke være af mylja, ti da er Vokalen uforklarlig. þelði, þerði er

ikke analoge, ti her er s i-Omyd af o i þola, þora; men i mylja er Grundvokalen u, ikke o (Substantivet moli godtgjør intet for Verbet). Jeg forklarer málþa, mældu som Præt. Conj. af málva. Vistnok boies nu paa Island mólva, mólvaði, ligesom bölvadi (i Modsætning til got. balvida), men at det engang i Præt. har havt mældi = got. malvida (jfr. gærði afgarvida), viser hausaamsölvir (hausamplvir A; hausa móluir 737; hausa móluer leß; kun r har h. máluir, ti Substantiver paa ir, Gen. is (Stamme ja) aftedes ikke af Verba, der boies som elska, hvis Stamme ender paa a (læknir kommer af lækn, ikke af lækna).

48, 4. argo forstaar jeg nu som örgu = ördgu Dativ af ördugr: „du skal altid staa med ret Ryg og vaage“, du skal aldrig faa lægge dig til Hvile; jfr. Tillæg til Vspá I, 27, 6.

8. 123, L. 10. landsciaptar i R er maaské ikke Skrivefeil, men skrevet efter Udtalen. Ligesa skriver W i SnE. I, 184 land skiapta. Stedsnavnene Eftelöt, Eftang, Eftedal (i Jarlsberg og Larviks Amt) har tidligere vistnok lydt Elftaleyti, Elftangr, Elftadalr.

Þ R Y M S K V I D A.

4. Maaské mangler første Vershalvdel af omtrent følgende Indhold:

Mun ek þér fagrs
fjadrhams ljá,
ef þú þinn hamar
hitta mættir.

7. þymr q. staar i R inde i Linjen.

13, 7. „Maaské varþa, Eief. Fl. af vörð, Kvinde.“ Gg. — Jeg forklarer mik verða vergjarnasta ved „at jeg viser mig som den mest giftelystne Kvinde“. verða er her brugt som i Morkinsk. S. 183, L. 34: sumir vinir hans tiaþo hverso

mikill mvnr orþinn var vizeo þeira; Vspá I, V. 10; Fms. VII, 173: furðu álíkir urðu þér Magna.

16, 3. Formen kvenvåðir kan neppe forsvares ved got. qvinakunds.

19. Denne Strophe er vel egentlig en Sammensmeltning af to: ét Brudstykke L. 1—4, hvortil første Vershalvdel er tabt, og én fuldstændig Strophe, som begynder med Leto vnd hanom; jfr. V. 15. 16.

20, 5. tveir kunde her give Mening, men tvær er et til Situationen og hele Diglets Tone mer passende Udtryk.

A L V Í S S M Á L.

4, 6. *Kanské er det rette: sa einn er giæf er at meþ godom „den eneste hos hvem Gæven er (at faa) blandt Guderne“ d. e. den eneste af Guderne, som kan bortgifte hende til dig.*

5, 4. *I en Ordsamling fra Hol i Haltingdal forklares faraflæin ved „en Person, som farer stubende og uforsigtigt frem og derved fordærver og river omkuld.“*

11, 5. *enn hvarkendi Gg.; det rette*

er efter min Mening endnu ikke fundet.

13, 4-5. *Jfr. endnu Fáfn. 14, 4-5.*

26, 3. *Med væg jfr. Ildens Navn væginn SnE. II, 486. 570. — 4. frekan bør vistnok efter Formodning af Gg. forandres til freka i Lighed med Navneformen freki i A og 757, da et Adjectiv alene ellers ikke her i Digtet forekommer som Navn paa nogen Naturgjenstand.*

V E G T A M S K V I D A.

7, 5. *Om A har as mægir som to Ord eller asmægir som ét, er usikkert. — 6. Jeg antager, at of i ofvæni betegner en overvættis høi (ikke netop: altfor høi) Grad, jfr. ofléttir, ofljótr.*

9, 2. *Jeg tror nu med Gg., der jfr. höfuðbædmr (höfuðbarmr), ættbædmr (ættbarmr), hróðrsonr, hróðrbarn, hróðmöggr, at hróðrbarm skal forstaaes om Balder (ikke om Misteltenen), ti þinigr betyder ikke „derhen“, men „herhen“, og maa*

her være = til Heljar; Misteltenen kunde desuden vel neppe kaldes bædmr.

13, 2. *Jeg tror nu, at Hakræts Tekst her kan være den rette, ti ikke alene Ertattu, men ogsaa Vegtamr kan danne Stævrin med ek, se Tillæg til Lok. 2, 6; og ek kan vel have saa megen Vægt, at det kan bære Rimstaven, jfr. H. Hund. I, 40, L. 3—4: ollom ellri, sva at ec mæna.*

14, 7. *Gg. stryger røgh, men Linjen er da rytmisk ufuldstændig.*

R Í G S Þ U L A.

Alene Navnet Rígsþula burde have været beholdt, Navnet Rígsmaál burde have været forkastet 1) fordi Navnet Rígsmaál ikke passer til et rent episk Digt, der ingensteds indfører Personerne, og navnlig ikke Ríg, talende (kun Kraaken i V. 47); 2) fordi Navnet Rígsþula, der slutter sig til Þorgrímsþula, har gammel Hjemmel, Rígsmaál derimod ikke.

2, 1-2. *Gg. mener, at disse Linjer bør stryges.*

7. hærfi i L. 5 kan, som ogsaa Gg. bemærker, alene ikke betegne den grove Klud, hvori Trællebarnet svæbes (hörr bruges jo af Skaldene stadig til at betegne

Kvindens hvide Lin). Gg. tror derfor, at to Linjer mangle og at der i en af disse har staat et Epithet med Bet. grov eller lign. til hærfi. Men det vilde desuden ikke være heldigt, at hörvi stod i en anden Vershalvdel end det Verbum, hvoraf det var styret. Jeg formoder nu, at det rette er:

jösu vatni

hösvan ok svartan.

hærfi² kunde være forvansket til hærfvi. Jfr. rauban ok riðan 25, 5 og Trælle-navnet Hösvir. Efter þræl er da mulig 4 Linjer faldne bort, hvori har været sagt noget om Barnets Øine.

8, 1-2. Hann nam at vaxa ok vel dafna burde vistnok danne *Begyndelsen af V. 9*. Kun naar disse Linjer gaa umiddelbart i *Forveien*, faar meirr at þat i 9, 1 *Mening*; hvor Linjerne nu staa, splitte de *Beskrivelsen af Træls Udseende*. Endelig faa ved denne Omflytning baade V. 8 og 9 regelret Længde, medens nu det ene Vers er før langt, det andet for kort. — 6. Da kropnir knúar gaar foran og fingr digrir følger efter, saa maa den tabte Linje have nævnt en Lyde paa Hænderne: „Kartnegle“ vilde her være paa sit Sted (jfr. *Njáls s. C. 35*), men kartnegl kunde ikke udfylde Linjen og et tilføjet *Epitheton ornans* (ljótir, hrjúfir el. lign.) vilde her ikke passe. Tør jeg vove at foreslaa kartnir negl? Björn Hald. har kartinn i *Betydn. halsstarrig, stiv, haardnakket*; og da nu Riets har katig, karti(g) med Forklaring „skroftig; som den grofve barkytan på næfver“, saa er der vel god Grund til at tro, at kartinn i det gamle Sprog ligeledes har været brugt med *Betydning „ru“*. kartinn afledet af kart (se *I. Aasen*), som gullinn, i det norske *Folkesprog auren, gråten*. — 9. Er lotr Skrifteil for lútr?

10, 6. Þir jfr. Þin blandt kvenna heiti ókend i *A (SnE. II, 486)*.

14. Dette Vers bør vistnok slutte med 16, 9-10:

Afi ok Amma
aattu hús.

Disse Linjer kunne ikke høre hjemme i et Vers, som skildrer *Hustruens Sysse*l og Dragt; Parrets Navne maa nævnes tidligere. Jfr. V. 2, 27. — Eller skal Afi ok Amma áttu hús indvæntes umiddelbart efter eldr var á gólfu og Hjón sátu þar begynde V. 15? derved vil vi faa regelret Linjetal i begge Vers.

15, 1. W har ikke tegldi.

24, 4. hölþom Mork. S. 200, L. 9 a; holþar Mork. S. 210, L. 32. Om hölþr, hölþr jfr. *Gislason i Aarb. f. nord. Oldk. 1866, S. 264 f.*

28, 4. sterti; jfr. endnu hosnasterta = hosnareim. sterte, binde stramt, ogsaa i *Guðbrandsdalen (I. Aasen)*; i norske

Diall. halstert, rumpestert, Bagrem i en *Hestesæle*.

32 Jeg formoder, at det i L. 4 manglende Ord er sufls. Man tør vist ikke stryge a biðþ og læse:

Framm setti hon skutla
fulla silfri varða,

skjönt man derved vilde faa 8linjet Vers. — Jeg tror nu med *Guðbrandr Vigfússon*, at det rette i L. 5 er faan fleski; Adj. faan forholder sig til får, som gránn til grár.

37. Foran L. 1 er rimelig 4 Linjer faldne ud, i hvilke Jarl var nævnt som Subject; som nu Teksten er, synes hann mindre naturligt, da det fygde Vers kun har nævnt Rig (den ældre) ved Navn. Skapt nam at dýja har da oprindelig begyndt et eget Vers.

39, 6. Med miofingraða jfr. mefingr Hamð. 22, 3; jeg antager, at miofingraða først blev forvansket til miofingrabri derved, at meý átti blev forvansket til mætti. Gg. indsætter miöfa i garði.

44. Mellem lægja L. 4 og af L. 5 maa mangle to Linjer, ti nam (han lærte) kan ikke være Verbum til afi ok eljun; til disse Objecter vilde derimod eignabisk eller átti passe.

47, 2. Jeg tror nu, at man med K. og Gg. maa indsatte: sat [4] kvisti ein; jfr. Hamð. 30, 4: ernir a qvisti; *Ejöls*. 24, 3: á meids kvistum Míma. Hvad Lund Ordfoiningst. § 52. b og *Nygaard Syntax* S. 25 § 19 anføre for at vise, at den blotte Dativ kan bruges som Paa-stedsbetegnelse, er neppe tilstrækkeligt: sáli Skirn. 3, 5 maa være Acc. pl.; auri Guðr. hvót 16, 9 forklarer jeg som instrum. Dativ. öðrum megin og lign. beviser heller intet, ti deraf, at disse Udtryk ikke har bevaret den formelle Sammenhæng med Stammeordet (vegr), sér man, at de har været opfattede som adverbiale, og dermed hænger Mangelen af *Præposition* sammen; jfr. brott, brottu, mótt, o. s. v.

Anmærkningen til *Rigsbula*. Arngrims Værk bærer i Hskr. Aarstallet 1596. Ved Gjengivelsen af Cap. VII i ed. AM. ere flere os her uvedkommende Stykker af

Forfatterens Fremstilling udeladte. Og-
saa Arngrim har i sit Værk Rækken:
Fróði — Vermundr hinn vitri — Ólöf, og

han har da sikkert benyttet det S. 151
nævnte gamle Slægtregister.

HYNDLULJÓÐ.

I Overskrifterne ved de enkelte Vers
skulde have været skrevet kuad (for qvaþ
og qvad).

2, 1. Istedenfor Heriafaudur burde vel
indsættes Heriafaudr. En Form Herja-
faðir, Gen. Herjaföður findes ellers ikke;
ti det er aabenbart en Feil, naar A i Grímn.
25, 2 har heria föðvr, da samme Hskr. i
26, 2 har heria föðrs, hvilken Form R
har i begge Vers. Dog har R i Hund.
I, 38, 4 at alfadvr, og ved Siden af Sig-
föðr bruges Sigfaðir.

3, 1. For sonum bør indsættes sumum,
jfr. Svend Grundtvig den heroiske Digt-
ning S. 77. Feilen er rimelig opstaaet
derved, at Stammeskr. havde svom,
hvilket blev læst som svom. — 3-4. Jeg
har tænkt paa, at man mulig skulde fore-
tage følgende Omflytning: mælsku ok
manvit | mörgum frum, jfr. L. 8; men
dette er vistnok ikke nødvendigt, og ved
Ordstillingen i F kan mörgum ligeledes
forbindes med frum, jfr. Vafpr. 15, 5-6;
Sól. 3, 1-3.

4, 4. Ligesom i F her skrives latti for
láti, saaledes i Flat. II, 333 latt for lát.

6, 3-4. For visar þu augum | aa oss
þannig formoder jeg villir þu augu |
oss (Dat.) þannig. Ved denne Forandring
af L. 3 kan aa foran oss neppe beholdes.

7, 1. Dulin; oprindelig Dulid, jfr.
Hjörv. V. 19. — 2. ætlig; oprindelig vist-
nok ætlak.

8, 6. Svend Grundtvig (den heroiske
Digtning S. 77) vil forstaa godum som
göðum, men efter min Mening med urette:
er frá göðum komu vüde være et altfor
lidet betegnende Udtryk; jfr. derimod Ól.
s. helga Heimskr. C. 96 (Ungers Udg.
S. 317) Uppsvia ætt ... er kominn frá
göðunum sjálfum. Det vil ikke kunne

godtgjøres, at Forestillingen om Høv-
dingeætters Nedstammen fra Guderne er
yngre end den Tid, paa hvilken Hyndl.
er blevet til.

10, 5. Finn Magnusen og Benedict
Grøndal (Ann. f. nord. Oldk. 1862, S. 377)
vil læse: rauð hann í nju nauta blóði; jfr.
Iliad. VI, 174: ἐννέα βοῦς ἱερευθεν.
Men her kan vel være Tale om gjentagne
Ofringer; man maa kunne sige nytt blóð
(friskt Blod) ligesaa vel som nytt kjøt,
nýr fiskar. I Sanskrit forekommer navn
(novus) som Epitheton til rudhira (sanguis).

15, 3-4. Oprindelig kanské: en hann
Sigtrygg vá | svölum eggjum.

17, 1. Hildigunn = Hildigubr for Hildi-
gunnr, jfr. renn, tenn o. lign.

19, 6. Finn Magnusen forstaaer enn
som Adv. („end før“), da bør sættes
Komma efter Froði. Dog taler herimod
det, at enn er stillet ubetonet efter fyrr.
— 7. elldri senere Form for elldri.

20, 7-8. Disse Linjer, som komme igjen
i 25, 1-2, bør vistnok efter Bemærkning
af Gg. her stryges.

32, 1. Haki som Jotunnavn ogsaa i
Þrymlur V. 58.

37, 4. Er Eyrgjafa = Örgjafa „hun
som ikke har Gave at give“? — 7. Imdr
er vel forvansket af Imð, hvilken Form
overalt ellers bruges.

41, 2. lindi er vel af et lina, línða,
linat, der forholder sig til lina, línða
paa samme Maade, som varir til vara,
varaða, jfr. lat. placere: placare, sedere:
sedare. — 4 og 6. Gjentakelsen af konu
støder lidt, og mulig er Ordet paa et af
Stedene feilagtigt. Uagtet F paa første
Sted har komu, kunde det mulig der
være rigtigt, men i L. 6 være forvan-
sket for kind.

42, 8. *Brugen af Verbet þrjóta taler for, at Haandskriftets regn er det rette og at her er Tale ikke om Guderne, men om Regn. Meningen bliver da, at der mod Verdens sidste Tider ikke skal være Sommer og Regn mere, men uafbrudt Vinter, Sne og skarpe Vinde.*

43, 6. *Thors Rigdom fremhæves aldrig, og istedenfor stóraudgazstann er derfor vistnok det oprindelige Udtryk, som Gg. formoder, stórúðgastan, ligesom i 28, 5 djúpaugða er en Forandring af djúpúðga; stórúðgr forekommer ogsaa i Hárð. 15 og i Vallal. s. Cap. 3, S. 208. — 7-8. Der bør skrives*

Sif síðadann,

síotum giorfaullum

„ved hellige Baand knyttet til Siv og til alle Folk“; jfr. barna sífiar Lok. 16. Et Appellativ sif i Ental kjendes ikke. Finn Magnusen forstaar med rette Sif

som Navn, men oversætter: „Den Fyrste siges langt vældigere være — Sifs Ægtelinge — end andre Fyrster alle“. Det er dog neppe rigtigt at forbinde síotum giorfaullum med stóraudgazstann, uagtet vi i Grip. 7 har høstr borinn hveriom iofri.

44, 3. *For þori ek eigi, som ikke giver god Rythmus, da baade þó og þori bærer Rimstaven, er det oprindelige Udtryk vistnok þorigak, som i Völund. 26, 7.*

45, 2. *gelli þer, som Gg. paaviser, beholdes; det er Gallen, der egentlig er Ottar, som skal have Huskedrikken.*

48, 4. *Jeg tror nu, at aaburt er Forvanskning af út: Hyndla er endnu i sin Hule, se V. 46. Maaské Linjernes oprindelige Form er:*

svá at þú æva

kemsk út héðan.

VÖLUNDARKVÍÐA.

Om R i Overskriften foran V. 1 har nidaþi eller nidþi, tør jeg ikke sige.

S. 163, Prosastykke L. 1. Níðubr maa have lang Vokal, fordi det kommer af níð og paa Grund af Rimet grjótníðaðar — síðan SnE. I, 312. — 16. En R med stor E og derforan Prik. — 20. For Svanhvittr her og i L. 25 ventede man Svanhvítar, jfr. Svanhvito 4, 10, ti naar Tilnavnet alene bruges som Navn, kan det vel ikke længer boies som Adjectiv. Alvittr har mulig givet Anledning til Feilen.

1, 3. Alvittr unga i Apposition til meyrar, Delen til det hele: Møerne, af hvilke A. var én. Nærbeslægtet er det almindelige Udtryk þeir Haraldr (H. og de andre). — 7. drósir er her vistnok senere Udtryk for disir.

2. Foran Ein nam mangler vel snarest 4 Linjer, der har dannet ét Vers med 2, 1-4, og onnor i 2, 5 har da begyndt et eget Vers. — 5. Man bør her kanské med Gg. snarere skrive svanhvít som

Adjectiv, da heller ikke de to andre Valkyrjer i dette Vers ere navngiene.

3, 9. Efter vnga skulde staa Komma. — 9-10. Wién mener, at disse Linjer her med urette ere komne ind fra V. 1. Men det uregelrette Linjetal i V. 3 synes at burde opfattes ligesom i V. 18 (se Tillæg) og 41.

4. Gg. mener vistnok med rette, at Verset, der efter L. 2 maa suppleres med L. 8, 7-8, egentlig slutter med L. 6. 4, 7-10 + 5, 1-4 ordner han som et andet fuldstændigt Vers og mener, at 5, 5-10 er de seks sidste Linjer af et Vers, som har tabt sine to Begyndelseslinjer. Dog forekommer det mig rimeligere, at 5, 3-4 skal begynde følgende Vers. Jeg formoder, at to Linjer fattes mellem Vlfðalóm og hann sló; disse mangle vi dog Midler til at restituere (man kunde maaské tænke paa: unz Alvittr unga | apttr kæmi). — 2. Maaské bedre forklarer Benedict Grøndal (Ann. f. n. Oldk. 1863, S. 173 Anm. og

Clav. poet. p. XIII) Ordet vedrøyr ved „tempestatem vel æris statum videns, i. e. praevidens, praeagiens“; dog er — eygr ikke dannet af eygja, men af auga. — 3. Efter Egill bør sættes Komma, da kom, skjønt særlig knyttet til Volund, ogsaa gjælder Brødrene.

5, 4. fastan se. slått; saadan elliptisk Accusativ findes ogsaa brugt absolut, hvor der staar Object til Verbet, se Bárð. s. Snæf. S. 15: dró fiska handstinnan (se. drátt). Jfr. Tillæg til Fjölsv. 24, 5.

9, 1. b^vki R. — 3-4. hátt brann lírisi hallþvrr fvra Gudbr. Vigfússon. Den rette Tekst er neppe endnu funden.

12, 3. Keyser forklarte Stedet saaledes: þeir er lögðu bestis-átma á byr (= bur). Men det er i et folkeligt Digt haardt, at de to Led af et sammensat Ord skilles.

17, 1. Om Betydningen af ámonr, ámunr se Tillæg til Hund. II, 11.

18. Gg. tager 18, 1-6 som ét Vers, der har tabt sine to første Linjer, hvori Ordet gaves til Volund, og forbinder 18, 7-10 med V. 19. Jeg tror snarere, at V. 18 fra først af kun er ét Vers, som

er blevet udvidet udover det regelrette Linjetal derved, at til L. 3—4 har slutet sig Linjeparret 5—6 af beslægtet Udtryk og Indhold; ensartet Udvidelse i Völund. 41; Þrym. 29; Rígsp. 36. Liggende Udvidelse findes oftere i ljóðahátt.

20, 6. Jeg tror nu med Luning, at dyr er usædvanlig Skrivemaade for dyrr, hvilken Form ellers bruges i disse Kvæder. Forøvrigt kan efter min Mening Linjen beholdes, som R har den: de ilede til Døren (Smidjens Dør) for at se (head der var indenfor).

28-29. Jeg formoder, at 28, 5-8 oprindelig har dannet ét Vers med 29, 1-4.

28, 7. eisa R, ikke einra.

36, 4. bād víldi R.

37, 4. Jeg formoder, at der i Stamme-skr. stod neita (= got. naitjan), hvilket blev misforstået som „negte“ og da let kunde forandres til nita, der har samme Betydning.

39. Verset har vel oprindelig begyndt med þá kvad þat Níðubr Njara dróttinn.

HELGA KVÍÐA HJÖRVARÐSSONAR.

Dette Digt har i R ikke Overskriften Helgakvíða hin forna, som Keyser (Eft. Skr. I, 158) angiver.

S. 171. Forvirringen i den prosaiske Fortælling skriver sig maaské mest fra senere Afskrivere; den hæves nogenlunde ved, med Gg., at indsætte Ordene Hann dvalþiz — Atli heim (S. 171, L. 14—19) mellem aþr Atli fõri og en er hann com heim (S. 172a).

1, 5. Gg. formoder myno for ero. Jeg har tænkt paa istedenfor þo ero at indsætte er þó „da dog“ (uagtet Sigrlinn er den fagreste Kvinde) eller þó er i samme Betydning (paa þecciar for þiccia tør man vist ikke tænke).

S. 172b, Prosastykke L. 3—4. Læsemaaden i R bør beholdes: Enn er þeir komo vp a flall, oc sa á Svavaland lanz-

brvna oc ioreyki stora. Reip o. s. s. oc indleder her Eftersætningen, ligesom i det prosaiske Stykke i Fáf. S. 224, L. 9. Jfr. Ól. s. helga Heimskr. C. 273 første Sætning. (Derimod tør jeg ikke i oc konvngr spvrrþi S. 172a forstaa oc ligedan, ti da maatte det hede oc spurþi konvngr.) S. 173a, L. 1: „nío“ læs „nio“. Ligesaa 16, 4.

6, 3. Gg. formoder, at det oprindelige Udtryk istedenfor rógapaldr er Roga valdr, jfr. 43, 3. Jeg havde ogsaa havt en lignende Tanke, men en saadan Antagelse synes mig unødvendig, ti i Sigdr. 5 er efter mit Skjen brynþinga apaldr i R og ikke brynþinga valdr i Föls. det rette Udtryk. Desuden vil det neppe passe, at Valkyrjen tiltaler Helge som „Rogernes

mægtige Behersker" paa samme Tid som hun siger „Ei vil du snarlig raade for Ringe eller for Rodulsvoldene, hvis du altid tier."

9, 1. Hringr harmonerer ikke med hugr i L. 2 og ðgn i L. 3. Benedict Grøndal, som ogsaa har været opmærksom herpaa, mener (Ann. f. n. Oldk. 1860 S. 273) at dette er „en Sammenblanding af aandelige og physiske Ideer", som er fremkaldt ved Rimatavene; men maaské stikker i Hringr en Forvanskning.

11, 8. at foran rapa er vel senere indkommet; det findes i de her udgivne Digte i ensartet Forbindelse kun i Atlam. 63, 5. (Det af Nygaard anførte Sted Guðr. II, 18, L. 2 hører ikke hid.)

Jeg tænker, at der mellem V. 19 og 20 mangler et Vers, hvori Atle har talt. Gg. formoder, at han deri har lignet Rimgerd med en Hoppe.

20, 6. hreina bør forandres til reina, og dette forstaas som Gen. sg. af reini, en Hingst, der ogsaa forekommer i Korm. s. S. 194 (hvor Udgiven feilagtig har reyni), se Gjalason (Ann. f. nord. Oldk. 1863, S. 400). Vistnok har reini tidligere havt vr i Fremlyden, jfr. sv. vrena, vrensk, dansk vrinsk, vrinske, oldeng. wræne; men ved flere Ord, som oprindelig har begyndt med vr, er v i disse Digte aldeles forsvundet, saaledes ved rata, rög, røgja. Man tør vel ikke forklare reina som Acc. sg. fem. af et Adj. reinn = oldeng. wræne, libidinosus.

21, 1. Remi bør forandres til Reini, Hingst. Man tør vel ikke læse Reinni som Compar. af et Adj. reinn = ags. wræne.

23, 4-6. Jeg har forstaaet Teksten saaledes, at Atle udtaler Frygt for at, medens han og Rimgerd mødes paa Land, en anden Troldekvinde kan skade Skibet og dets Besætning. Men man venter vel her Conjunctiv i den af era mer orvønt

afhængige Sætning; og Gg. indsætter vel derfor med rette:

nef oro komir,
scass! rp rndir scipi.

29-30. Wisén vil tillægge Atle det første, Helge det andet af disse to Vers.

29, 2. Wisén vil indsette en for ef, hvilket ikke synes nødvendigt.

32, 2. Herefter er rimelig to Linjer udfaldne, som har indeholdt en med en indledet Sætning, hvorved meiri bestemtes. Eksempelvis har jeg tænkt mig:

en ek þér, bróðir!

bæta megak.

S. 177 b. þat q. helgi R med liden þ.

36, 5. Mod Forandringen Biþ taler den Omstændighed, at þú saa sjældent mangler ved 2den Ps. Sg. Imperativ.

40, 2. hvg scaltv deila oversættes almindelig ved: „Sind skal du skifte; du skal overføre din Kjærlighed til en anden"; men denne Oversættelse har neppe sikker Støtte i det gamle Sprog og synes upassende at foregribe det, som siges i V. 41. Jfr. derimod lengi hvgr deildoð Guðr. II, 6 og Deildisk hugr svá at hieldu húskarlar grams varla vatni Har. s. harðr. Heimskr. Cap. 28. Jeg forklarer derfor: dit Hjerte maa føle Smerte (en smertelig Afsked forestaar dig). Først omtaler Helge (i V. 40) sin egen forestaaende Død, der maa fremkalde Smerte hos Sværa, men derpaa beder han hende ikke at lade sig overvælde af sin Sorg, ti en ny Kjærlighed venter hende. Gg. læser: hvg scaltv deila „sørg ikke!"

41, 2. gráttattv jfr. látt Magn. s. góða Heimskr. C. 15 (saal. Cod. ac. I eft. Asgeir Jonassons Afskrift; andre Hskr. lattv).

43, 3. Man kan tvile, om Navnet lyder Rögheimr af rög n. (jfr. Munarheimr) eller Rogheimr af Rogar (jef. Rogaland; Rugii).

HELGAKVÍÐA HUNDINGSBANA I.

Overskrift. Den S. 179 nævnte Forordning om Overskriften i R er urigtig:

þa h. (= hina) I. kan der ikke have været skrevet, da nærværende Digt senere i R

citeres som Helgakviða uden videre (se S. 201a) og da det følgende Digt om Helge ikke i Hskr. kaldes Helgakviða. Heller ikke den S. III fremsatte Formodning rammer det rette, ti Hskr. har qœþi, ikke qviþo, og dette Ord kan her ikke være ment, da det maatte forbindes med Genitiv (Helgakviða, ikke kviða frá Helga). Ved gjentaget Eftersyn finder jeg, at Ordet efter bana. er þa, d. e. þeira, hvorefter sikkert følger har, og endnu sener jeg det øverste af en ret Stav. Jeg læser da: her hefr vp qœþi fra helga hvdinds bana. [oc] þeira harþ[broddz]. Ogsaa Sakse kjender disse Helges to Tilnavne: Ipsum quoque Hothbrodum cum omnibus copiis navali pugna delevit. . . . Quo evenit, ut, cui nuper ob Hundingi caedem agnomen incesserat, nunc Hothbrodi strages cognomentum inferret (Müllers Udg. S. 82).

1, 6. hvgomstora bedre som ét Ord.

3, 3-4. þa er borgir brát | i Brálvndi ansér jeg for rigtig Tekst og forklarer med andre: „da (medens) Borge brædes i Braalund“, nemlig af Stormen. V. 1 skildrer jo, hvorledes Naturen er i Oprør, da Helge fødes. Jfr. braut mjó borb, de tynde Planker brædes, i SnE. I, 504, og Udtrykket húsbjórtr om Stormen.

4, 8. ej forstaar jeg her som „altid“ og ikke med N. F. S. Grundtvig (Nordens Mythol. 1832, S. 213) og P. E. Müller (notæ uber. in Sax. p. 179) som „ikke“. Det Baand, som Nornen slynger mod Nord og som altid skal holde, sikrer Helge evigt Minde i Norden (hans navn mun aldrig fyfnast i Nordríldundum, meðan heiminn stendr). Jeg kan ikke med Simrock og Gg. forstaa Traaden mod Nord som en Ulykkestraad, et ondt Var-sel, hvormed den ene Norn krydser sine Søstres gode; ti i L. 1 staar þær uden Tillæg, ligesom i det frgde, og det maa da gjælde alle de Nørner, som ere til-stede ved Helges Fødsel; nipt Nera kan heller ikke betegne saadan Modsætning mellem forskellige Nørner. Hertil kommer, at Enderne mod Øst og Vest ikke egentlig fæste de Traade, hvortil Helges

Lykke er knyttet, men betegne, i hvelket Omfang han skal udstække sin Magt (þar átti lofðungr land á milli), jfr. Reginm. 14: þrymr um öll lönd örlög-simu; en lignende Betydning maa da Traaden mod Nord have.

9, 8. Jeg formoder nu, at blöþrekinn er ret og at forklare af et forældet blöþr, bláþar, blöþe = ags. blæd, gloria (se Tillæg til Vspá I, 31, 2) og rekinn = rökinn (jfr. rekia Atlam. 97, 2 = rækja), altsaa: ærekjær, hæderslysten. Jfr. dul-rökinn, frændrökinn, trúrökinn, veg-rökinn o. fl.

10, 2. Efter þiþa sættes vel bedre Kolon; oc i L. 5 indleder da Eftersætnin-ger til þa er fylkir var fimtán vetra. For denne Brug af ok jfr. f. Eks. Háv. 151, 4; Fáfn. S. 224 b.

14, 5. Herruðr i Nornag. er vistnok Forvanskning af Heruðr d. e. Hervarðr.

15. Jeg udfylder nu det manglende saaledes:

[så þar mildingr
meyjar riða]
hávar um hjálmum
á himinvanga.

Gg. har først gjort mig opmærksom paa, at meyjar har været et af Rimordene i det bortfaldne Linje-par. Med hávar jfr. hverri hþri Herians disi Guðr. I, 19. Så þar har vel oprindelig begyndt en Strophe, og 15, 1-4 er vel anden Havedel af en forudgaaende Strophe, hvis første Havedel er tabt.

16, 2. víf íþi R bør sikkert med Eg. forstaas som álfinni, Ulvebo, Ulvehjem, og saaledes har vistnok ogsaa Forf. af Völs. forstaaet det, som man tør slutte af hans Udtryk við skóg einn (jfr. glamma stöð og glamma ferðar tröð om en víld Skovegn eller Bjergegn). Ogsaa foran en Vokal gaar nn undertiden over til ð, næntlig i víða Brot af Sig. 5 og oftere = vinna.

19. Gg. bemærker vistnok med rette, at der efter L. 2 (og ikke efter L. 6) mangler et Linje-par, og udfylder det manglende fortræffelig ved:

ok hefir heim með sér
Högná dóttur.

21, 3. *vm* lög, *saa R*, ikke of lög.

22, 6. *Jeg tror nu, at Ændringen* þingat bør opgives: *R* har ellers kun þingat, ikke þingat. Þing bør med Grimm beholdes og forklares „til Støvet“; Stedet, hvortil man kommer, udtrykkes oftere ved *Accus. alene*: *Vaffr.* 43: *hvern hefi ec heim vm komit: nio kom ec heima; H. Hjörv.* 26: *her ste hon land; Atlam.* 10: *Sþing foru siþan sina; Fjuckbysten* en i *Upland*: *kuam an (= hann) Krikhafnir* (efter *Lyngbys Forklaring*).

23, 1. Er af stöndö i *R* snarere en *Forvanskning af af stvndo? Har Forf. af Völs. feilagtig læst af sundom? — 3. Teksten* maa her vistnok være forvansket: *hér passer ikke til þar i L. 1, og en Dativ* her vilde give et Udtryk, hvortil *Sidestykke* sævnes. Ogsaa vt synes underligt, da der her maa være Tale om de ankomende *Hjælpetropper*. *Jeg formoder, at der i her vt* stikker et *Adjectiv* til *beit*: *men heilket?* (hæsvt over jeg ikke at foreslaa.) or *Stafnsnesi* betegner *Skibenes Hjemsted*. — *Gg. indsætter: beit* sér vt scriþa; *men en saadan Tekst kan Forf. af Völs. vist ikke have havt for sig.*

25, 6. *erom er ikke Skrivfeil, se S. XV; jfr. endnu Mjök erum (saa Membranen) tregt Sonart. V. 1.*

28, 5-6. *Jeg forklarer: „som om det var Klipper og Bølger, der sønderbrødes mod hinanden“: eða er her som ofte væsentlig det samme som ok (det forbindes, og adskiller ikke).*

32, 1. *godþorinn, jfr. Tillæg til Hamð.* 16, 3.

35, 3. *flægtraþan* bør, som *Gg.* antager, forandres til *flvgtraþan*, ti *flaug* findes ikke med *Betydningen „fuga“*.

36 er vistnok *Sammennælmning af to Vers*: *L. 1—4* er et *Brudstykke*, hvortil en *Vershalvedel* mangler, og *L. 5—12* er et *Vers for sig*.

37, 3. „*scollris kona* tager jeg som *Apposition til valva*, ikke som *Tilraab til Gudmund* (altsaa ganske som segg *bryniþan* straks efter staar som *Appo-*

sition til mann“ Gg. Min Opfatning stattes dog ved sveis kona 38, 7, der maa være Tilraab.

38, 1-2. *Jeg formoder: þv vart, it sceþa | scass! valkyria; ti Forbindelsen* scass valkyria støder, *hvad enten man tager valkyria som Gen. pl. eller som Nom. sg.*

39, 2. *Paa Onavnet Sága SnE. II, 492* tør man neppe tænke. *Kanské á nesi Lagar?*

47, 3. *Svegiop. At dette Navn rettere skulde skrives med gg, bestyrkes ved Sveggjuðr, Navn paa en Ø paa Nordmøre (Munch Beskriv. over Norge; S. 85).* — 8. *For hvor er det oprindelege Udtryk vistnok hvars.*

48. „*L. 1-4 sætter jeg for sig som Fragment af et eget Vers efter L. 5—10, der ere Fragment af et forudgaaende Vers: Kongen staar ude og ser sine Slægtninger ilsomme ride og gjør Bemærkning derom, inden de komme til ham i Borgeled“ Gg. Dette er vistnok det rette; jeg beholdt den traditionelle Linjefølge, fordi ogsaa Völs. forudsætter den samme.*

49. *Digtet selv antyder ikke, at dette Vers udsiges af Gudmund. Sendebudet er ikke nærmere betegnet.*

50 er vel en *Sammennælmning af to Vers*; af det første er kun den ene *Halvdel* bevaret (*L. 1—4*), det andet (*L. 5—12*) er fuldstændigt.

51. *L. 5—6* bør vistnok stilles foran *L. 3—4*, ti først derved faar en foran *Sporvitnir Betydning*.

54, 2. *R* har *hialm vitr* og ikke *Hage* efter *r* (hvad jeg tog derfor, er vistnok *Streg* over *v* i *Sigrvín*). *Eg. forklarer hialmvitr som Nom. sg. af vitr f. = vættr, og Gg. finder vitr f. = vættr, got. vaihts, Acc. sg. vitt, Nom. pl. vitr i Nom. pl. hialmvitr, i Nom. sg. sárvitr H. Hund. I, 54, L. 6, i Acc. sg. fólkvitt Fáf. 43, som han læser for folc vitr, samt endelig i alvitr, Alvitr, heilket han overalt forandrer til álmvitr. For Vokalforholdet mellem vitr (vitr) og got. vaihts anføres oqueþins vitr, Dat. pl. oqueþins vitum i Gotlands-Loven, vitt, vett hos Aasen; jfr.*

ogsaa Rydqvist II, 625 og eyvit = oldeng. *āwihit*, hotvitna. Men mod den antagne *Beining* taler det, at konsonantiske *Hun-* kjensstammer i Nordisk ikke bevare *Nominativmærket* *r* i *Nom. sg.* Og navnlig synes Forklaringen mig at strande paa *alvitr*, *Alvitr*, der er altfor vel støttet

til at kunne forandres til *ālmvitr*, og *alvitr* kan dog vel kun forklares af *vitr vis.* — 5. Læs *Sigrvín*; *R* har *sigrvín*.

56, 10. Denne *Linje* er efterlignet i *på* var søkn lokit *Fms. VII, 49* i et *Vers* af *Gial Illugessøn*.

HELGAQVIÐA HUNDINGSBANA II.

2. Dette *Vers* skal, som *Ettm. og Gg.* bemærke, retteligt begynde med:

Þa qvaþ [þat] Blindr
in þarlvisi.

4. *Gg.* mener med stor Sandsynlighed, at efter *L. 4* (*hrqrir*) umiddelbart skulde følge *L. 11—14* (systir — *Yflinga* man), hvorved ét *Vers* var afsluttet, og at et andet *Vers* skulde begynde med: *Hon segrapi.* Dette andet *Vers* mangler vel i Slutningen to *Linjer*, som mulig har havt omtrent følgende *Indhold*:

áðr hana Helgi
höptu görði
[ok máttka mey
at mani hafði].

9, 2. Som et løst *Indfald* nævner jeg følgende: Skulde *hvaþan* *sacar* *gordvz* være *Forvanskning* af *hvaþan* *sercir* *gvrðvz*? *gyrja*, der forekommer i *Hálfs s. Cap. 5*, betyder maaské „tilsøle med *Blod*“ og er afledet af *gor* (jfr. *smyrja* af *smjör* og *spyrja* af *spor*) = eng. *gore* levert *Blod*, svensk *Dial. går* 2) hos *Rietz*.

11. *L. 1—4* maa efter *Gg's* og min Mening nødvendig restituere saaledes:

Hvat vissir þv,
at vér sem,
snot svinnhvgvð!
er seva hefndom?

Første *Person* *hefndom* i *Helges Mund* svarer til anden *Person* *hefndop* i *Sigruns*, og først ved *vér* faa vi tilfredsstillende *Alliteration*. (Naar *v* er bleven forekslet med *þ*, maa vi deraf slutte, at *v* i *Stammehskr.* var skrevet ved det saakaldte *angelsaksiske Bogstavtegn.*) Men

til denne *Tekst* passer slet ikke i det følgende: „der er mange raske *Kongesønner* og *fiendtlige* mod vore *Frænder*.“ Jeg oversætter: „der er mange *Kongesønner*, som ere raske og lige vore *Frænder*“. Betydningen „lig“ for *ámunr* passer ogsaa godt i *Völund. 17*:
amon ero argo

ormi þeim enom frána

„*Öinenie* ere lige *Ormens*“. Udtrykket er her, som saa ofte ved *Sammenligning*, mindre næiagtigt: ormi þeim enom frána for *augum* orms þess ins frána; jfr. *Sig. III, 61* (se *Tillæg*): øtti hon hvg oss vm líkan; ormr så enn fráni er sagt om *Ormen* i *Almindelighed* (ikke om en bestemt *Orm*), jfr. þau in *hardmóðgu* ský *Grimm. 41*. Min *Forklaring* af *ámunir* i *Hund. II, 11* styrkes ved *Örv. s. i Fas. II, 318*:

ítran son
eiga görbak
ok ólíkan
ossu niðjum

(saaledes *cod. AM. 471. 4to*). Flere *Vers* i *Örv. s.* efterligne tydelig de gamle folkelige heroiske *Digte* og særlig *Digtene* om *Helge Hundingsbane*: ossu niðjum er da uden *Tvil* laant fra *H. Hund. II, 11*, og den *Omstændighed*, at dette *Udtryk* i *Örv. s.* er styret af *ólikan*, gjør det høist sandsynligt, at den, der har digtet *Verset*, har forstaaet *ámunir* i *H. Hund. II* som *likir. ámunr* minder i sin *Dannelse* om *áþekkr, áþokkadr*.

12, 1-4. Den almindelige *Læsemaade* og *Forklaring* maa vistnok være feilagtig, ti man kan ikke sige *mörg* *grams* *aldrlok*

for „mangen Konges Endeligt“; ogsaa er ger å en underlig Forbindelse. Man maa forbinde fiarri grams aldriocom; ti her gjælder det, om Sigrun netop var tilstede, da Hunding faldt; og morgö i R maa vistnok ligesom H. Hund. II, 30 læses morgon. Disse Iugttagelser har Gg. og jeg gjort uafhængig af hinanden; Gg. foreslaar desuden at læse ger i morgon og oversætter: „Ei var jeg fjærnt stedt i Morges fra (ved) Kongens Fald.“ Dette synes mig rimeligt, skjønt ger endnu vækker Tvil hos mig.

14, 1. Man tør mulig tænke paa, at det oprindelige Udtryk istedenfor Sotti er þátti (Ak se) jfr. Oddr. 17, 8.

18, 7-8. Gg. indsætter:

glatlav, in gopa!
er ec siame,

„tro ikke, kjære! at jeg frygter!“ men da kræves Coniunctiv og sjæsk kunde i Præs. Conj. 1 Ps. sg. i et saa gammelt Hskr. vistnok ikke have Formen sjámk, neppe heller sjáimk, men maatte snarest hede sémk (for séimk).

19, 5. Gg. bemærker med rette, at (skip) þikkja mér fríð er en flau Ytring og at i farar broddi da staaar ganske overflødig; han antager derfor den af Grimm fremsatte Opfatning af Meningen og indsætter: þickia (= þikki-a, jfr. Þrym. 27) mer friþr.

21, 1-4. Jeg tror nu snarest, at det rette er:

Þvi fyrr seolom
at Frekasteini
sattir saman
vm sakar dōma.

sattir saman ironisk; at Frekasteini er med Vægt stillet foran og udtaler klart nok, at det er med Sværdenes Tunger, der skal tales paa det Ting. Man tør neppe tænke paa sverbum saman. Imod at beholde scola og forstaa Helge og Hædbrodd som Subjecter, taler Svaret. — 5. Gg. indsætter vel med rette Hædbroddi for Hædbroddr, da denne ikke er tilstede ved Samtalen.

24, 1. Uagtet þicciat, som H. Hund. I, 46 har, vistnok er det oprindelige Udtryk,

kunde þicciat, som R her har, forsvares som 3 Ps. sg., jfr. Lund Ordfein. S. 8 f.

27. „De fire sidste linjer om den ene kæmpe kunne ikke henføres til de to nærmest foregående om Hrollaugssønnerne, men må høre til de forrige om Starkaðr konungr, og linjeparrene i første halvvers bør da ombyttes. Hvad der så siges om denne kong Starkad, den grummeste helt, hvis krop kæmpede, efterat hovedet var borte, det er jo netop samme træk, som Sakse [p. 406 Müller] henfører til vor [d. e. den jætteebarne, uhyre store, stærke, stygge] Starkad, når det hedder, at hans hoved bed i græsset, efterat det var afhugget“ Svend Grundtvig (Heroiske Digting S. 71).

29. Gg. tager med rette, ligesom K., det hele Vers som Helges Ord: „Det er ikke heldigt — især paa et saa pathetisk Sted som her — at lade to Personer dele et Vers...; L. 4—6 synes mig at afgjøre Sagen til Fordel for Helge. At hun kunde ønske sine Frænder Livet, behøver ei at siges; men det faar Betydning, naar det er ham, der saaledes udtaler sig.“ — 5. Oprindelig vistnok lipnir ro.

30. L. 9-10 ere vistnok senere tilføiede i Folkemunde; jfr. H. Hjörv. V. 39. 43.

31, 8. Gg. forstaaar Vnna som Naen, ligesom Leiptrar i L. 6.

33 er vistnok Sammensmeltning af to Vers; til L. 1—4 er anden Vershalvdel tabt; L. 5 har oprindelig begyndt et eget Vers. — 11. Oprindelig kanske hefðira mat.

40, 5. Maaské er dog et Partikel og et andet er udfaldet foran ríða i L. 4; derved faar man endnu bedre Parallelisme med 41, 4-6.

41, 7. Nærmere end heldr, som jeg har indsat for n. i R, ligger nema, jfr. Oddr. 22, 7; Barlaam S. 12, L. 11. Werner Hahns Forsøg (i Herrigs Archiv XX, 184) paa at forsvare né ved at antage, at der efter V. 41 mangler et Vers, i hvilket Helges Tale har været fortsat, holder jeg for mistykket.

44. Ettm. antager, at 2 Linjepar ere

faldne bort efter L. 4, og begynder nyt Vers med Hár er þitt (L. 5).

50, 6. Gg. støtter min Forklaring af

grónaz ved: væri lífs vánir mér gránar
Gisl. s. Súrss. S. 66 (i Udg. læses vónir
—grónar: der blomstrede Haab for mig).

FRÁ DAUÐA SINFJÖTLA.

S. 202, L. 18: Giorotr er dryccrinn, ai!
Gg. bemærker med rette, at der neppe findes
noget Eksempel paa en saadan Interjections
Anbringelse paa denne Plads i Talen
(det kvindagtige ai passer vel heller ikke
i Sinfjötles Mund), og at Analogien med
Sigmunds Ord: Lattv gron sia þá, sonr!

gjør det høist sandsynligt, at ai maa
være Tiltaleord til Sigmund: det er gan-
ske humoristisk, at Sinfjötle kalder Fæ-
deren ai: Oldefader, Gamle!

S. 203, L. 10. I det af Nornag. anførte
Sted har Hskrr. framast (ikke framastr).

GRIPISSPÁ.

Alene dette Navn burde have været
brugt, og Navnet Sigurdarkvíða hin fyrsta
forkastet, jfr. Anmærkn. til Sigurd. in
skamma.

S. 204, Prosastykke, L. 1. Völs. har, hvor
Navnet er skrevet forkortet (Fas. I, 156),
vistnok gripir.

2, 5. þarfi; jfr. got. þarba, oldeng.
þearfa, oht. tharpo.

13—14. Se Tillæg til Fáf. V. 40—41.

15, 4. eptir bana Helga synes mig
høist betænkeligt. Sigrdríva blev stukken
med Sovntorn, fordi hun havde fældet
Hjalmgunnar, men at tage Helgi som et
andet Navn for denne, er aldeles vil-
kaarligt, og urimeligt vilde det være at
nævne en af Hjalmgunnars Mænd, der
da skulde hede Helge, istedenfor ham
selv. Ligesaasandsynlig er Lünings
Forklaring, at Ordene „efter Helges Død“
skulde være fremkaldte ved en Stræben
efter at sammensmelte Sagnet om Helge
med Sagnet om Sigurd. Jeg formoder,
at eptir bana Helga er en Forvanskning
af und (undir) bana selju (eller et
lignende omskrivende Navn for Ilden
styret af und). At Ildsluerne spille over
Stedet, hvor Valkyrjen sover, er et saa

væsentligt Træk, at vi skulde vente at
finde det udtrykkelig nævnt her i Grip-,
saameget mere som det heder leikr yfir
lindar váði i Fáf. 43, hvilket Kvæde
den, der digtede Gripisspá, ellers har
fulgt (se Tillæg til Fáf. V. 40—41).

17, 7. Jfr. ogsaa Gl. norsk Hom. S. 162,
hvor lækning og lyf stilles sammen.

22, 7. goriz R, ikke giöriz.

26, 6. Jeg tør ikke beholde vilkit i R
og forstaa det som vilt-gi, ti enskis =
eins-gi og nydansk intet = entgi giver
ikke tilstrækkelig Analogi.

32, 1. Jeg tror nu, at Hvart i R,
d. e. Hvært, er det rette. Jfr. Tillæg til
48, 1.

33, 6. Efter man burde for Tydelig-
heds Skyld sættes Komma, ti man maa
være Object.

36, 8. Oprindelig vel þeirar er (þeirars)
ek.

48, 1. Jeg tror nu, at Hvart i R maa
forandres til Hvært, ti der er her toledet
Spørgsmaal og der kræves samme Udtryk
som i 32, 1, hvor R har Hvart. — 2.
getþv jfr. áþv Atlam. 81, 8.

50, 6. Lader síðvgom i R sig forsvare
ved viljugr?

51, 3. *Foran brøþr tilføier Gg. vistnok med rette er.* — 4. *K. henfører þer til L. 3.*

52 og 53 *bør vistnok, som Gg. har indset, bytte Plads: Spørsmåal og Sear afveksle da overalt i Digtet regelmæssig.*

Digtet afsluttes særdeles godt ved:
munat mætri maðr
á mold koma
und sólar sjöt,
en þá, Sigurðr! þíkkir.
53, 4. gort R, ikke giört.

REGINSMÁL.

Dette Navn for Digtet burde have været brugt istedenfor Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur; se første Anm. til Sig. Fáfn. in skamma.

Den nu saagodtsom ulæselige Overskrift i R begynder maaské med fra regin (jfr. S. IV).

1, 6. *lind er i Forbindelsen log lindar brugt i et Vers af Vellekla i Ól. s. Tryggv. i Heimskr. C. 50. Eller skal linar R, lionar Völs. forandres til lónar? af lón fem., der i det nuværende norske Folkesprog betyder „en dyb, stillerindende Bæk; ogsaa en Vandpyt, Vandhule“ i Telemarken og Mandal (I. Aasen), jfr. Dipl. Norv. IV, No. 374 (Aar 1355, fra Stavanger) vppi j lónenne. I det gamle Sprog er Ordet ellers af Intetkjøn; mærk navnlig lóns log i Ól. s. helga Heimskr. C. 238 og Eg. s. C. 67.*

2, 5. *ardaga R som ét Ord.*

3—4. *Disse Vers synes feilagtig at have trængt sig ind her, fordi der i V. 4, ligesom i V. 2, af en Dværg gives Oplysning om en paalagt Straf, der bestaar i at vade i en Strøm. Om Navnet Andvari eller et andet Dværgenavn var nævnt i V. 3, L. 1, for dette Vers blev sat ind i Reginsmål, lader sig vel nu ikke bestemme.*

4, 5. *Nominativ hvert maa forklares som Attraction: Ordet er draget ind som Subject i den relative Sætning; jfr. Hdv. 124, 2.*

6, 6. *ykkar Völs.*

8, 2. *Gg. indsætter:*

Enn er verra,
þat [er] vita þíciome,
nidia stríð vm nept;

jfr. Lok. 54; Hund. II, 40. Forandringen er tillalende, men neppe nødvendig.

9, 5. *I ecki lyf „ikke et Grand“ finder jeg nu det almindelige Ord lyf, der oftest bruges i Flertal; altsaa egentlig ikke en eneste Partikel (ikke et eneste Korn) af et paa Organismen stærkt virkende Middel. (Men i Fas. III, 11 er lilil lyf kveða höfð til lyða sona tvílsomt).*

11. *Er dette Vers her kommet feilagtig ind fra et andet, nu tabt, Kvæde og har det fortrængt det Vers, som oprindeligt har staat her? Det er her aldeles ørkesløst, hvis det ikke virkelig gaar i Opfyldelse, at Lyngheids Dattersøn hævner Reidmar, men dette synes uføreneligt med de Sagn, vi kjende. siclingi synes ogsaa snarest at forudsætte, at den Mand, som derved menes, har været nævnt før. Det Digt, hvori Verset oprindeligt hørte hjemme, har vel ligesom Fáfn. behandlet det Sagnmotiv, at en Datter skal hævne sin Fader, og dette har vel givet Anledning til, at Verset kom ind i Fáfn.*

12, 4. *høft, d. e. hæft af hafa; ikke hæft af hóf.*

14, 7-8. *qrlogsimo er Nominativ og Subject med det forudgaaende Verbum þrymr i Ental. Saaledes f. Eks. H. Hund. I, 50, L. 3; Grott. S. 324, L. 8; Merl. I, 17: þó hefir gumnum grandað mörgum hvítrar ulla hverskyns litir; Merl. I, 23: þá man ör moldu mæla steinar; Merl. II, 49: Ríkir enn at þat ormar tvönnir; Eyrb. Cap. 4, S. 5: sá þeir, at skarst (af Vigfússon unødig forandret til skárust) i landit inn árdír*

stórir; *Magn. s. berf. Heimskr. C. 2:* Magnúsi líkaði illa stórgjafir; *Morkinskr. 151*²⁴: fylgði henne heiman iarpir. *Jfr. Ann. til Sól. 77, 6.*

S. 215 b. Prosastykke, L. 6. sverþ er, saa R, ikke sverþ þat er.

S. 216, L. 1. bergs-nars, jfr. biargs naus Egils s. (Udg. 1809), S. 389 Ann. q.

18, 2. þá er ek Völs.

20, 5. **R** skriver her ikke deyqva, men deyqva.

22, 6. fyrí 62.

24, 4-5. Der bør vel deles: talardisair standa þer | a tvær hliðar.

S. 218 b. Prosastykke, L. 2. Sigvrþ til at, saa R, ikke Sigvrþ at.

F Á F N I S M Á L.

5, 6. Den optagne Tekst kan ikke være den rette; Læsemaaden i **R** burde indtil videre have været beholdt. *Jfr. S. XVI; dog taler mulig Searet for, at vi her har en Form af barn. Tør man tænke paa: er bornom sciött a sceiþ?*

11. Dette Vers er aldeles misforstaaet i Völs. hafa norna dóm maa være det samme som njóta norna dóms *Yngl. Cap. 52, at finde sin Død. fyr neslom er et figurligt Udtryk, der ligesom Udtrykket i L. 4—6 er hentet fra Sølvet; jfr. den figurlige Brug af drukna nærri landi Vallaljóts s. Cap. 8. Altsaa: „Du vil finde Døden foran (lige udfor) Næssene!“ d. e. du vil finde Døden lige i din Vei, du er dødens, nemlig hvis du trods min Advarsel (jfr. V. 9) bemægtiger dig Skatten. Men L. 3 gjør Vanskelighed, ti osvinnz apa kan neppe være styret af norna dóm, saa at det skal forstaaes som Nornernes Dom over den ukloge Taabe. Jeg formoder: oc[orlog]osvinnz apa; jfr. f. Eks. örlög (exitus) konungs Merl. II, 26.*

12, 1. Det skulde, som Gg. bemærker, hede: Segdv mer þat, Fafnir! ligesom i V. 14. — 5. Læsemaaden i **R** kunde ogsaa forstaaes som nærganglar, saa at ð af Skriveren selv var rettet til g. Rask indsætter någönglar, hvilket støttes derved, at någöngull er et ellers brugeligt Ord, og ved Udtrykkene náverukona, nærkona om en Jordemoder.

13, 4. ero, oprindelig vistnok ro.

16, 3. á meniom vilde være i Overens-

stemmelse med almindelig Udtryksmaade, jfr. 18, 2 og SnE. I, 356; og maaski er vm. feilagtig kommet ind her fra L. 2.

17, 3. Det oprindelige Udtryk for hvor er hvars, se Fáf. 30, 3; *Sigrdr. 27, 3; dog har R ogsaa H. Hund. I, 47* hvor for hvars.

18, 1. Man kan tvile, om fnæsa eller fnæsa er den gamle Form; for det første taler navnlig mht. pfnæsen fremere. —

3. I Völs.'s Gjengivelse er vel arfi mins bróður Afskriverfeil for a. m. föður.

29, 2-3. Ordfølgen i **R**:

letir þv þann lyngvi i
inn aldna iotvn

burde vistnok have været beholdt; jfr. *Vafþr. 32; Lok. 40.*

30, 3. Oprindelig vel: hvars skolo reidbir vega; jfr. Fáf. 17, 3; *Sigrdr. 27, 3.*

— 5. ec sá (ikke se, som **R** har) harliga vega er sikkerlig det rette; jfr. *Háv. 70, 4: eld sa ec vp brenna; Háv. 78: Fvllar grindr sa ec fyr Fitivngs sonom.*

32—38. Gg. bemærker: „**R** betegner ved Tal V. 32—35 som 1ste, 2den, 3dje og 4de Fugls Tale, og Völsungasaga fortsætter med þá mælti in fimta og in sétta. Men det dog ikke egentlig er Kvadets Hensigt at lade kun tre Fugler ester høre, og da at lade den ene Fugl ret kjendelig syngde med sit eget Næb? Efter de to rolige beskrivende og berettende fornyrbålags-Vers 32 og 33 følger det hvasse Raad V. 34 i ljóðaháttir, hvorpaa atter 1ste Fugl har Ordet i V. 35, 2den i V. 36, og saa høre vi paany det samme hvasse Næb i V.

37—38 som før i V. 34. Sigurd udtaler i V. 39 sin hastig fattede Beslutning i samme Toneart, hvorefter Fuglekoret i V. 40—44 atter holdes i det rolige fornrydslag. Er ikke dette snarere en bevidst og smagfuld Anvendelse af de to Verserarter (ligesom f. Eks. i Håkonarmål), end — hvad nogle have ment — en tilfældig Blanding af Stumper af forskellige Digte? Jeg er enig med Gg. deri, at de to Verserarter her ere anvendte med Valg og ikke tilfældig ere blandede mellem hinanden. Men det lader sig neppe bestemt afgjøre, hvormange Fuglerøster Digteren her har villet lyde; mod at antage blot tre Fuglerøster, hvorpaa ogsaa jeg havde tænkt, synes 35, 1—4 ut at stride, ti der synes Fuglen at udtale sig, som om den tidligere ikke havde givet noget Raad, og ved Gg.'s Opfatning skulde man vente ykkar, ikke yðvar (dog kunde jo dette Ord let komme ind istedenfor hint). I Fremstillingen af dette Sagnmotiv paa Kirkeportalet fra Hyllestad Kirke i Setersdalen (afbildet i Skilling-Magazin 1869, No. 5) ses tre Fugle siddende i Træet.

37, 6. Jeg formoder: við svicom at sia; jfr. f. Eks. Grett. S. 159: sjáit þit vel fyrir (Var. við) svikum.

40—44. At Forf. af Völa. har kjendt disse Vers, tør vel sluttet af nogle Ord, som forekomme i Gjengivelsen af V. 35: Þá væri hann vitrari, ef hann hefði þat, sem þær höfðu (þér höfðuð?) ráðit hánun, ok riði síðan til bóls Fáfnis ok tæki þat et mikla gull, er þar er, ok riði síðan upp á Hindarfjall, þar sem Brynhildr sefr, ok mun hann nema þar mikla speki (Fas. I, 164; min Udg. S. 123 f.).

40—41. Den Mø, om hvem Fuglene synge i V. 40, maa være Brynhild, ikke Gudrun; ti i ef þv geta möttir, hvormed maa sammenstilles Sig. III, 3: ef hann eiga knötti, ligger vistnok, at Skjæbnen ikke vil tillade Sigurd at eie hende. I Mod sætning hertil udtales i V. 41, at

Skjæbnen fører Sigurd videre frem: bort fra Brynhild, hvem han møder hos Heimer, til Gjukes Gaard, hvor Gudrun skal blive hans Hustru. Men uagtet nu først V. 42—44 omtale den sovende Valkyrje paa Hindeffjeldet, saa kan det ikke være Diglets Mening, at Sigurd skal gæste Gjuke før Mødet med den sovende Valkyrje: til et saadant tidligere Besøg hos Gjuke er der i andre Kilder, undtagen i Gripisspá (se herom straks nedenfor), intet Spor, og det vilde være aldeles ærkesløst. Heller ikke overer jeg fra V. 40 at læsrive V. 41, der altfor godt slutter sig til hint Vers; men jeg antager, at Fuglene fremhæve, hvad der danner Hovedvendepunktet i Sigurds Skjæbne, før det tidligere Møde med den sovende Valkyrje omtales. Her er da ingen Antydning af, at Brynhild og Sigdriva er den samme. Den, som har digtet det forholdsvis sene Digt Gripisspá, har benyttet Vers af Fáfnismál, saaledes som de foreligge os, og Grip. V. 13. 14 maa grunde sig paa en Misforstaaelse af Fáfn. V. 40. 41.

43, 2. Jfr. Tillæg til H. Hund. I, 54, 2. — 5-8 bør forandres saaledes:

Yggr stacc þorni,
er a þra feldi
hærgefn hali,
en hafa vildi.

Jfr. Sigdr. S. 229 a og Helr. Br. 8. — Gg. har først for mig paapeget den rette Mening og gjort mig opmærksom paa, at feldi her maa være Verbet, hvortil hærgefn er Subject.

44, 5-8. Det rette maa være:
ma-at Sigdrifa
svefni bregða,
scioldvnga ni þr!
fyr seapom norna.

Jfr. Sigdr. I, 2: hvi brá ec svefni og 2, 5-6: er ec eigi mattac bregða blvnn-starfom.

SIGRDRÍFUMÁL.

1, 5-8. Jeg opgiver nu Egilssons Fortælling: ikke alene Flertalsformen hrǫlvindir taler derimod, men en Sammensætning hrǫlund „Lyst til Aadsler“ synes heller ikke vel forligelig med Betydningen af lund. Jeg foreslaar nu at læse:

Sigmundar bvirr,
— sleit fyr scommo
hrafn hrǫlvindir —
hiorr Sigrþar.

lundir betegner omtrent det samme som bráðir: Isl. lundir f. pl. Mørbrad (hvoraf lundabaggi); Jydsk en lynd og pl. lynder, det skjære Kjød, der sidder under Lænderne, eller de Stykker Kjød, som ellers kaldes Mørbrad (Molbech Dialect-Lex.); lynd, Lænd hos Henrik Harpestreng; Skaansk lynger, pl. en del af ett djurs innanmäte, utgörande långa köttstycken utmed ryggen (Rietz); ved Christiania lund f. Lænd (I. Aasen); jfr. oldeng. lynd f. adeps, oht. lunda arvina. (I lund, Sind, Gemyt finder jeg en overført Anvendelse af samme Ord.) Den parenthetiske Sætning maa altsaa forklares: „Ravnen hakkede for nylig (Faavners) Lig.“ Der svares i omvendt Orden paa første og tredje Spørgsmaal; fra disse maa de to Prædicater tænkes til: „Sigmunds Søn løste dine Baand — han som for nylig gav Ravnen (Faavners) Lig at hakke —, Sigurds Sværd bed din Brynje.“ At Sigurd har dræbt Faavner, udhæves her udtrykkelig i den parenthetiske Sætning, fordi det var et Vilkaar, han maatte opfylde, for at kunne løse Valkyriens Tryllesøvn: Odin havde jo udtalt, at dette kun skulde gøres af den, der aldrig kunde ræddes (Helr. Br. 9); og Faavner kastede Rædsel over alle (Fifn. 16 og det dertil anførte Sted af Völs.). Mulig har Forfatteren af Völs. havt Teksten i den her formodede Form for sig, men feilagtig forstaaet disse Linjer som Sigrdrivas Ord. — Jeg opgiver nu en tidligere Tanke (jfr. S. XI) at læse hrafns hrǫlvindir og forstaa dette om den som feder Ravnen med Lig.

S. 229 a. At hele Sigrdrivas Fortælling oprindelig har været meddelt i Vers, hvis Indhold Samleren kun dunkelt og ufuldstændig mindedes og hvis Form han med Undtagelse af 4 Linjer rimelig havde glemt, tør nu siges at være vist, ti Gg. har fundet, at Prosastykket Sigrdrifa feldi — hrǫþas kynni (L. 11—18) er en Gjengivelse af Vers, som efter forskellig mundtlig Tradition ere meddelte i Helr. Br. V. 6. 8. 9. 10, hvilke Vers altsaa oprindelig hørte hjemme her. Det annarr Hialmgunnar — heitiþ (S. 229 a, L. 3—6) maa være en Gjengivelse af første Hælfedel af det Vers, hvis 4 sidste Linjer ere bevarede i L. 7—10. Hvorledes de 4 første Linjer har lydt, kan kun tilnærmelsesvis bestemmes. Hvis vi tage med en Prøve paa eksempelvis at restituere disse 4 Linjer, saa vi det hele saaledes:

- a. [Hét Hjalmgunnarr
hárr visir,
hafði hánun Herföðr
heitit sigri;]
en annarr hét Agnarr
Auðu bróðir,
er vætr engi
vildi þiggja.
- b. Lét hami vára
hugfullr konungur
átta systra
undir eik borit;
var ek vetra tólf,
ef þik vita lystir,
er ek ungum gram
eíða seldak.
- c. Þá lét ek gamlan
á Goðþjóðu
Hjalmgunnar næst
heljar ganga;
gaf ek ungum sigr
Auðu bróður,
þar varð mér Óðinn
ofreíðr um þat.
- d. Lauk hann mik skjöldum
í Skatalundi
rauðum ok hvítum,
randir snurtu;

þann bað hann slíta
svefni mínum,
er hvergi lands
hræðask kynni.

- e. Lét hann um sal minn
sunnanverðan
hávan brenna
her alls víðar;
þar bað hann einn þegu
yfir at ríða,
þanns mér færði gull,
þaz und Fáfní lá.

S. 229 a. L. 6-7. R har Enn annarr
med stor E og derforan Prik.

5, 5. hann mangler i Völs.

7, 2. a annaz i Völs. er vistnok For-
vanskning af at annars, og det oprinde-
lige Udtryk her er rimelig vilt, at ann-
ars, jfr. 12, 2.

9, 4. Hælo þer i R har þer vel
været ment som „tibi“, men Udtrykket
i Völs. stemmer overens med de tilsva-
rende Steder i andre Vers.

15, 6. Hrvngnis, som jeg af Hensyn
til Læsemaaden i R og til Stavrimet har
optaget, kan dog vel ikke være det rette:
Rungner ager ikke i Vogn; og om der
end kunde tillægges ham en Vogn, saa
vilde det være huist besynderligt, at dens
Hjul skulde nævnes blandt de Gjenstande,
paa hvilke de Runer, som stamme fra
Odin, vare ristede, og det umiddelbart,
før Sleipners Tænder nævnes. Jeg læser
nu: á því hveli er snyz
vndir reip Hrvngnis.

(R har her omtrent samme Feil som r i
SnE. I, 308, der skriver raungnir for
raugnir.) Hrvngnis = Rögnis: h trængte
sig allerede i gammel Tid oftere ind i
Fremlyden, hvor det oprindelig ikke hørte
hjemme, navnlig foran r og n, og hvor
h tiltrængtes som Rimstav, saaledes Hnif-
lung = Niflungur Atlam. 88; Hniflungar
H. Hund. I, 48; hrammastan i et Vers,
som tillægges Starkad gamle, SnE. II, 104;
hnýsumk Sonartorrek V. 14; jfr. Eg. lez.
poët. under hrann, hreyr, hrót, hjartteign
og S. 283a; Gislason Formlære S. 29.
At Odin ogsaa tænktes agende i Vogn,
viser det hollandske Navn paa arcturus

Woens wagen (Grimm, Myth. S. 138).
Som Hu-Runerne ere ristede paa de to
Heste, der hver Dag drage Solens Vogn,
saaledes og paa Hjulet under den funk-
lende Vogn, i hvilken Odin i de klare
Nætter ager over Himmelhvævet; Him-
melens Stjærner bære — som den hele
Natur — den altbelivende Aands Mærke.

17, 3-4. Præpositionerne bør sættes til
efter Völs. (jfr. L. 1—2), altsaa:

i vini oc i virtri
oc á vilisessi.

19, 4. mætar meginrúnar slutter sig til
Udtrykket mætar trygðir ok megintrygðir
i Gridformularen Ísl. ss. II, 381, lige-
som ævinrúnar ok aldrúnar Rtg. 43 til
ævintrygðir ok aldartrygðir Ísl. ss. II, 492.
Da nu Völs. har ok umiddelbart foran
meginrúnar, er det oprindelige Udtryk
mulig mætar rúnar ok meginrúnar.

29, 3—37. Af cod. Stockh. 64 fol. (se S.
L f.) anfører jeg ved det alene i Papir-
afskr. bevarede Stykke ikke alle de Læse-
maader, som ere anførte fra andre Af-
skrifter.

29, 5. skalltu cod. 64, men i Randen
med anden Haand (sikkert efter Gjæt-
ning) rettet til skalltattu.

30, 1. Er det rette Sumbl ok öl? —
3. sinnum (Forvanskning af sumum) for
at cod. 64. — 6. tregur firra cod. 64.

31, 1. it mangler her og i de fglde
Vers i cod. 64.

32. Det er feilagtigt, naar jeg har
sagt, at der til dette Vers ikke findes til-
svarende Ord i Völs.; de staa mellem
Paraphrasen af V. 22 og V. 24 og lyde:
Sé við illum hlutum, bæði við meyjar
ást ok manns konu, þar stendr opt illt
af. Herefter rettes Ytringerne S. 235a;
dog taler Forholdet til Völs. ved dette
Vers alligevel for Slutningsversenes Ægt-
hed. — 1. áttunda cod. 64.

33, 2. náum cod. 64. — 4. huars cod.
64. — 5. eru þeir cod. 64. — 6. eru
þeir cod. 64.

34, 2. ero, oprindelig vistnok ro.

35, 3. wasem (varom) cod. 64. — 4.
Nygaard Syntax S. 87 forkaster med
urette hverstu. Fra de ældste Tider er

hverr er *det faste Udtryk for det almindelige (ubestemte) relative Pronomen*; hverstu er for *hvers es þú*; es (er) er *her udeladt, ligesom i R ved hvar H. Hund. I, 47; Fáfn. 17 (se dog Tillæg hertil)*; ogsaa er *vel hve Guðr. III, 9 = hvegi er (sem)*; efter s maatte es *lettere falde bort. Altsaa „Troskabsløfter af hver den, hvis Broder du har dræbt“*. hvarstu „*overalt hvor du*“ giver her et *unaturligt Udtryk*. — 6. se hann *cod. 64*.

36, 3. harmin *cod. 64*. — 5. vatn *cod.*

64, med *anden Haand rettet til vant*. — 6. scal mangler i *cod. 64*.

37, 3. at veigi (3die og 5te Bogstav kludret) *cod. 64*. — 4. þikunst ok *cod. 64*, andet Ord med *forskjellig Haand rettet til ek ei*. — 6. af risum *cod. 64*.

Anmærkning. Jfr. *Fortale S. I—III*. — S. 235 b. hvárz, hvártz ogsaa i den *stockholmske Homiliebog, se Fritzners Ordbog*. Nygaards *Indvending mod hvárz i Sigdr. (Syntax S. 97) er ugrundet*.

BROT AF SIGURDARKVIDU.

1, 8. nēma = nēma, ikke nema, se *Tillæg til Guðr. II, 31*.

3, 3. Efter hvattan bør sættes Komma.

4, 7. a horscom hal kan vel *forsvares ved det i Prosa almindelige leggjá sverði, spjóti á manni*.

10—11 har *maaské oprindelig gaat forud for 8—9. Eller er V. 10 en folkelig Variant til V. 8—9, der ikke skulde forenes med disse Vers?*

9, 6. Gg. gjør, vistnok med *rette, opmærksom paa, at at fole róþi her efter Sammenhængen maa betyde „til at herske over Folket“*; jfr. *Sig. III, 18: meðan flórir ver folci rapom. Dog tror jeg ikke, at det er nødvendigt at indsætte folcráþi, men forstaar folcróþi som fólkræði, se*

Fortale S. X og Fritzners Ordbog under ræði, ræðismadr. Dette gjendrives neppe ved i fólkróði (i Kampen) Fas. II, 273. 280, uagtet Versene i Örv. s. jævnlig efterligne flere af de i Sæm. Edda optagne heroiske Kvæder.

13, 5. i bærþvi bør beholdes og *forklars = i börvi af börtr Træ (der f. Eks. ogsaa forekommer Atlam. 30), som badmr for barmr Lok. 26; Hjörv. 16; yðvart for yrvart = got. izvar. Præpositionen i her i samme Forbindelse som Fjölv. 23: i enum háva viði.*

19, 2. v i gylli har *nedentil en lang Hage, saa at Trækkene tillod at læse gylli, hvilket dog ikke synes at give nogen Mening.*

GUÐRÚNARKVIDA I.

1, 7. Ved *gjentaget Eftersyn tror jeg at sé, at der i R bør oplæses vm.*

4. Gg. *formoder, at det sidste Halvers oprindelig har lydt:*

hefi ek fimm sona (el. bræðra)

fjörspill beðit,

átta dætra (el. systra),

þó ek ein lifi.

4, 6. I *Verset af Einar Skulason, hvor*

Fagrsk. S. 173 har forspell, har Morkinsk. S. 235 fiarspell, og her er da vistnok ligeledes fjörspill det rette. — 10. þo ec ein lifi synes at kunne *forsvares, naar man forklarer: „dog — uagtet jeg saaledes er ene — lever jeg“*; „dog lever jeg, ene som jeg er“; ein giver *kraftig Modsætning til de i det fryde nævnte Tal. Fimm Magnusen oversætter „dog jeg end lever“*;

for Ændring af ein til enn kunde Vspá I, 21: þó hon enn lifr og Korm. s. S. 118: þó ek enn lifi tale.

8, 4. Foreanskningen af hrór til herfor er kanskje fremkommen derved, at der i Stammebskr. var skrevet hrór med lang Hage ved den første r. — 6. ein misseri jfr. Fms. XI, S. 26.

15, 2. R synes at have den feilagtige Form bolltri, der maa rettes til bollstri.

17, 1-2. Disse Linjer ere kanskje senere komne til; Sammenhængen kan uden særlig Angivelse vise, at det er Gullrond, som taler.

18, 9-10. Ettm. stryger disse Vers.

19, 7. R har iarlstrom som ét Ord, saa at det af Skrivemaaden i Hskr. ikke kan afgjøres, om i her hører til Ordet eller er Præposition. Man læser almindelig i ælstrom og forklarer det ved „i Lundene“; dette giver god Mening og støttes ved det i Middelalderens nordiske Folkeviser forekommende Udtryk: han hug ham alt saa smaa alt som det Lindeløv, i Lunden ligge maa. Men denne Forklaring har for svag sproglig Støtte: Eg. jfr. sv. alster, n. Foster, Yngel, men dette Ords Betydning ligger for fjærnt. — Heller ikke tør man tænke paa sv. alster m. (Navnet paa en Busk). Efter ed. AM. skulde ølstr være afledet af ølr Or (Elle) og egentlig betegne Oreholt (Ellekrat); men Suffixet str anvendes neppe nogensinde med saadan Betydning (jfr. blómstr: blóm, blómi). Jeg læser nu iarlstrom som ét Ord og forklarer det som Dat. af jölstr = sv. jolster, udtalt jällstr, fem., pl. jolstrar, salix pentandra, ogsaa i Dialekterne kaldet jülster, hilster, halster, ilster,

juster, ister (se Jenssen-Tusch Nord. Plantenævne S. 214; Dalin Se. Ordb.); heraf Afledningen ilstri, n. SnE. II, 383. 566. Hertil hører vel ogsaa det norske ister (istr), f. = Vider, salix cinerea; istervidja salix pentandra. Jeg formoder, at Gudrun her sammenligner sig selv med de smaa Stumper af Løv, som man ofte kan se staa igjen paa Træet, naar det er løvet. Denne Forklaring styrkes ved Hamð. 5, hvis vi der tør forstaa in kvistskaða om Kvinden, som løver Træet. Dativ (jölstrum) er her brugt som i Rig. 34 (yrmlingi); med Hensyn til Stavrimet jfr. Vspá I, V. 50, L. 3-4.

21, 9-10. Jeg holder med Ettm. og Gg. disse Linjer for senere tilkomne.

27, 2. elvi i R bør beholdes. Jeg tror nu, at elvi er sjældnere Skrivemaade for elfi som seva Háv. 95; liva Háv. 147; o. fl. elfi er Omsætning for effi, som alfi (saa Hskrr.) = afli — fjalfirs SnE. I, 302; ellfdir = elldir Gislason Formlære S. 61 § 120; innyfli = innyfli; kyldi Fms. VII, 165, hvor andre Hskrr. har kyldi, o. s. v. Omsætningen af vl til lv er vidt udbredt i nordiske Sprogarter. effi, n. er afledet af afl og forholder sig dertil som edli til aðal, kefli til kafi (ogsaa kaffi). Ordet forekommer endnu i det norske Folkesprog; i Søndmør bruges efter I. Aasen undertiden evle, n. „Kræfter til at bruge eller haandtere en Ting“. Med strengja effi jfr. strengja kappi Fms. XI, 318. — elri passer her ikke, ti Oretræet (Elletræet) egner sig, som Gg. bemærker, kun slet til at danne Støtter af.

SIGURDARKVIDA HIN SKAMMA

(SIGURDARKVIDA III).

1, 1. A i Ar er i R stor og rød.

3, 6. At vega i oc vega kunni dog maa være Acc. pl., viser Þidr. s. Cap. 226, hvor Sigurd siger til Gunnar om

Brynhild: þessa konu skyldir þú fá til eiginkonu, ok má ek því (bedre þér) þar til stoða, fyrir því at ek veit þangat allar leiðir.

4, 1. *Læs: Seggr* imm svðrøni. **R** har *Seggr*; anden Bogstav er tydelig forandret fra i til e; dette viser, at Skriveren har villet rette Sigurðr, som først fejlagtig faldt ham i Pennen, til Seggr; dette giver langt bedre Udtryk, jfr. *Atlakv.* 2, 7. — 7-8. Disse to Linjer ansér jeg for senere tilføiede. De spilde Udtryk-kets Kraft og Simpelt: efter ne hann kono kyssa gerði, som siger mere, kan ikke vel disse Linjer, som sige mindre, følge; og Gjenoptagelsen af Subjectet ved hýnsr konungr er uheldig. Naar vi stryge Linjerne, bliver Verset blinjet. — 8. Ordet foran armi er i **R** først skrevet af, men derpaa, som det synes, rettet til at.

8, 3. Udtrykket ills um fyllð, isa ok jökla (*Gen. pl.*) kan sammenstilles med Udtrykkene köld ráð, kaldrifjadr, kell mik i höfuð, þiðni sorgir og navnlig med *Merl. I, V. 51: köld hrími hverskonar hjörtu lýða. isa ok jökla kan ikke være Acc. pl., ti det vilde være meget besynderligt, om Gjukungernes Kongesæde skulde fremstilles som omgivet af Isflader og Bræer.*

9. Jeg formoder, at dette Vers, hvis L. 1—2 ere bortfaldne og hvis L. 3—4 vi har i 8, 9-10, oprindelig har lydt omtrent saaledes:

„[Nú mun Gjaka dóttur
á gamanþingi]
konungr inn húnski
kván frjá sína;
vön geng ek vilja
vers ok beggja,
verð ek mik gæla
af grimmum hug.“

10, 7. Istedensfor mun ec vna aldri er mulig det oprindelige Udtryk munca ec vna aldri; ti det synes betænkeligt at tage una aldri her i anden Betydning end i *Oddr. 14, jfr. una lífi H. Hund. I, 55; II, 36; Guðr. II, 27.*

11, 2. Efter varc bør sættes Komma. — 9-10. Er disse Linjer senere komne til? Udtrykket vinder i Kraft derved, at de ere borte.

12, 5. hálþa er usikkert i **R**; ved 3dje og 4de Bogstav synes Skriveren at have

rettet det, som først var skrevet; 3dje Bogstav synes først at have været skrevet þ.

13. Dette Vers er vistnok egentlig en Sammensmeltning af to: til L. 1—4 mangler den tilsvarende Halvdel. Et nyt Vers har begyndt med L. 5; det er udvidet ved L. 9—10 paa den Maade, som er omtalt i *Tillæg til Völund. V. 18.*

18—19. *V. 18* bør, som ogsaa *Gg.* bemærker, slutte med L. 8. *V. 19* bør begynde med 18, 9: Ef ver fimm sono og slutte med bæk ofmécil. Formodningen om, at Ordene ok hennar — skada i *Vols.* skulde grunde sig paa tabte Verslinjer, falder bort.

18, 8. Jeg har glemt med *K.*, *Rask* og *M.* at rette moldo (saa **R**) til foldo. moldo støder her baade, fordi moldo gaar forud i L. 1, og fordi L. 8 har et andet betonet Ord med m i *Fremlyden*. — 11. Istedensfor áttomgöpa er maaské det oprindelige Udtryk átt um göpa, der synes at passe bedre til *öxla*; jfr. *öxla áttir sínar Kongesp. S. 12*; kyn at *öxla Merl. I, 39*; auka ætt.

21—23. Disse tre Vers burde rimelig ordnes som to Vers: a. Dølt var at eggia — óbilgiornom. b. Flo til Gvðthorms — fell aptr i stað.

22, 7. kynbirt jfr. hlýrbirt. Gjetningen kynbiart er unødvendig.

25, 1-2. Jeg tror nu, at det rette her er:
Sva slo hon svaran
sinni hendi.

Se *Tillæg til 29, 3-4*; paa disse to Steder maa staa samme Udtryk.

26, 7. enn forstaar jeg her som „men“.

29, 3-4. **R** har her sva slo hon svarar sinni hendi. Istedensfor dette tror jeg nu, at man med *Rask* bør indsætte:
sva slo hon svaran
sinni hendi.

svaran ec. slag; jfr. sló fastan *Völund. 5.* Sammenlign hodom slá *Guðr. I, 1; Guðr. II, 11.* sló hon svarar sínar hendr synes at maatte betyde „hun slog sine Hænder, saa at de bleve tunge (besværlige, heftige)“, hvilket ikke giver passende Mening. — 6. iva i **R** beholdes af *Guðbr.*

Vigfússon i samme Betydning som i rá; men det er maaske snarest Forvanskning af ivra (d. e. i vrá), se Tillæg til Háv. 26, 3.

31, 1-2. Dietrich (Altnord. Leseb.) betegner disse Linjer som senere tilføiede. — 7-10. Der bør kanske snarere interpuergeres:

Hvi hafnar þv
inom hvita lit?
feicna seþir!
hygg ec, at feig ser.

33, 4. Hvi óvo og ófo Atlam. I er samme Ord som áfo Lok. 3, saa maa ó her være u-Omtyd af á. Beslægtet er maaske ogsaa æfr hidnig (dette, og ikke æfr, er den rette Form) og oht. eipar acerbus. — 5. Efter yccarr (yccar R) tilføier Gg. vistnok med rette láta.

34, 5. Det Ord, som er udraderet i R mellem varþ og ec, staar først i en Linje; det har indeholdt 3 eller 4 Bogstaver, sidste Bogstav har rimelig været t.

35, 7. þeira for bør vistnok med Gg. forandres til þeirar farar; þeira 3dje Person er høist paafaldende, da Brynhild i samme Aandedræt tiltaler Gjukungerne: þer ripot; þarrgi er ogsaa H. Hjörv. 39 Substantiv, og i Egils s. Cap. 38 heder det þörrgi væri þeirar (exar). Jfr. Guðr. I, 26, L. 5. 7.

36, 9-12. Gg. mener, at de to Linjer par maa udvise en bestemt indbyrdes Parallelisme, der kræver, at eiga og aura skulle være ensartede Ord, ligesom seldi og talði, og han tror derfor, at den optagne Tekst ikke er den rette. Hvis dette Hensyn var afgjørende, vilde jeg foreslå: þat er mer iöþvngri eigna selldi o. s. v.; baade eigna og aura blev da Gen. pl. styret af þat. Men en saadan gennemført Parallelisme synes mig ikke nødsendig; jfr. Hamð. 28, 5-8, hvor disir, der er Subiect, ikke er ensartet med vigi, der er styret af at; ogsaa Guðr. II, 17, L. 9—12 kan sammenlignes, hvis vildi i L. 12 er ægte.

37, 3. Rask (hos Grimm) foreslaar istedenfor uega at læse uegia, hvilket Gg. optager. Herfor kunde hvært ek skylda

[hlýða] hans vilja eða drepa margan mann i Völs. tale. Men Forandring synes mig unødvendig: eða forbinder ofte — og adskiller ikke — to synonyme Ord eller to Ord, som betegne Momenter i én og samme Handling; dette skér navnlig i afhængige, især conjunctiviske, Sætninger, og ved Spørgsmaal. Det andet Led efter hvært er, som ofte, underforstået. Jfr. t. Eks. Vafþr. 6, 8; H. Hund. II, 7, 3. Desuden forbindes vega og val fella oftere. — 5-6. Gg. sér i disse Linjer en senere Udvidelse. — 8. Efter vera bør med Gg. sættes Komma.

38, 1. Jeg formoder: Letom siga [saman], ti siga kan neppe bruges i samme Betydning som siga saman.

39, 7-8. Disse to Linjer synes at have givet Verset en Udvidelse omtrent af samme Art som omtalt i Tillæg til Völund. 18.

41, 5. þa mva a hefndom er mulig forvansket af þat mva at hefndom; men den rette Tekst er derved neppe restitueret, da Verset rimelig fattes to Linjer.

43. Gg. udfylder med rette dette Vers med 44, 1-2 + 14, 9-10. V. 44 kommer da til at begynde med Seggi, og V. 43 kommer til at lade:

Hratt [hon] af hálsi
hveim þar sér,
léta mann sik letja
langrar göngu.
Nam hann sér Höguna
heita at ránum,
[þar átti hann
alls fulltrúa].

44, 9. af mæli forklares af Eg. rigtig ved af stundu. mól Tid har lang Vokal; det betyder egentlig Mellemrum (jfr. stefjamól) og er opstaar af miðl, ligesom mól Midtstykket i Bidlet = oldeng. midl.

45, 9. Foran hon indsaetter Gg. var, hvilket synes rigtigt. Eller skal hon stryges?

46—48 bør med Gg. ordnes som to Vers:

a. Hvarf ser ohroðvgr — ok salkonor.
b. Gvillbrynio smó — hvgði at rapom.

49, 1. ganga maa her betyde: dø, fare

heden, ligesom ellers ganga fram, fara, líða; jfr. Háv. 72: eptir genginn gvma. Ellers passer Svaret i V. 50 ikke til Opfordringen. — 2-3. Udtrykket oc minna því „og mindre end det (Guldet)“ synes altfor mat og flaut. Jeg formoder nu:

þær er gvll villi
minna þýia.

De af þær styrede Genitiver ere skudte ind i den relative Sætning, ligesom ara 36, 12. hverri i L. 5 synes næsten med Nødvendighed at kræve, at der gaar et Subject i Hunkjøn forud. Stikker vilia i villi 7?

52, 5. Jeg har tænkt mig Muligheden af, at noget menio god kunde være forvansket af en mvinot meniom gøddar (noget af en mt; god af gød). Det vilde ikke være uden Sidsstyrke, at denne Sætning var kilet ind i þa er er fram comiþ min at vitia, saa at den splittede denne i to Dele; jfr. Vspá I, 12, L. 6—8; Rig. 41, L. 6—8; H. Hund. I, 14, L. 1—4. Dog lader Verset sig neppe sikkert restituere, ti der fattes vel to Linjer.

55. Gg. formoder, at dette Vers i Begyndelsen mangler to Linjer, der har indeholdt Angivelse af Stedet, hvor Gudrun kommer hen efter Sigurds Død og hvor hun føder Barnet. — 6. Man opfatter solar geisla som andet Sammentigningsled og som sideordnet med enn inn heiði dagr; dette finde Gg. og jeg meget haardt og vi søge i disse Ord et Tilnavn til Svanhild, der i de færreste Kvæder kaldes Svanhild sólarljóma (d. e. solarljómi). Jeg formoder derfor, at det rette er:

Svanhildr vera
solargeisli.

Jfr. Guðr. hvöl 15, L. 5--8.

56, 3. Gg. finder, som mig synes med rette, sceyti sceþa (eller sceþa) i R meningsløst; han forandrer det til scauti gedda (gædda), hvorefter da maa sættes Komma. Fra Indholdets Side er dette særdeles taltalende, men scauti kan jeg ikke holde for det rette Udtryk. Linjerne synes helt forvanskede. Man vilde saa godt Udtryk ved:

gvlli gødda,
gotna mengi;

men dette ligger fjærnt fra Ordene i R. — 9-10. Disse Linjer ere vel senere komne til.

57, 2. Der bør vel være samme Subject for foro og hæfðot; og derfor er vel foroþ det rette. — 5. Foran denne Linje er kanské to Linjer faldne ud.

58, 5-6. Gg. mener, at disse Linjer:

It munuð láta
á laun samau

skal danne Begyndelsen af V. 59 og at der efter dem er faldt to Linjer ud, som kan have haft omtrent følgende Indhold: þeygi lengi því
leyna meguð.

Han finder det rimeligt, at Gunnars og Oddruns Kjærlighed nævnes forud for deres ulovlige Tilnærmelse, ligesom i Oddr. V. 20. 22. Det Hskr. af Digtet, som Forf. af Völs. har benyttet, har høvt Verslinjerne i samme Orden som R.

60, 5-6. Linjerne:

sølo sinni
oc sona (sofa R) lífi

ere vistnok, som ogsaa Dietrich Altnord. Lesebuch antager, en senere Udvidelse. — 8. grymir i R af et hidtil ukjendt Verbum grýma er vel det rette. Tør jeg vove følgende Formodning?

þriat hanom Gvðrvn
grymir bæð.

grýma tilføle, besuile, af isl. gróma, neutr. Urenlighed, Snaus; beslagt med sv. Dial. gromm, m. (o her = å) „blandning af smuts och gorr; orenlighet, innanmäte i fisk“; „grums, det faste som fülles ur en flytande blandning; bottensats“; paa Gotland grum, n. (se Riets). Jfr. Atlakv. 41.

61, 8. Jeg tror nu, at oss vm likan er det rette; jfr. 39, 6 ypr vm likr og Barlaam S. 38: þui vm lika. Vi har her en i forskellige Sprog almindelig (jfr. Aubert i Tskr. f. Philol. I, 307) Korthed i Udtrykket, hvorved andet Sammentigningsled ikke er nøiagtig parallelt med første.

65, 9-10. *Gg. tror, at disse Verslinjer, som ogsaa fandtes i det af Forf. af Völs. benyttede Haandskrift, ere senere komne til, da 3dje Person þeim er sölto ikke kan forbindes med 1ste Person oss.*

66. *Gg. udfylder dette Vers ved efter scioldom at indsætte:*

sé þar gull ærit
ok gersimar.

HELREID BRYNHILDAR.

2, 3. *Istedenfor hvarfúst i R har G2 hvarflynt, F huerflynt. — 7. Efter mild bør sættes Komma, da Ordet bør forbindes med Tiltaleordet vár gullz.*

3, 1. *mer ægi F. — 3. Codd af Nornag. þ. har naturligvis ikke ek foran være ek. — 7. Der burde vel, med den Ordstilling som G2 har, indsættes: hvars gþli menn.*

6. 8. 9. 10 *hører, som Gg. har paa-
peget, oprindelig ikke hjemme i dette Digt,
men i Sigrdrífumál; se Tillæg til Sigrdr.
S. 229 a. Ved denne Iagttagelse fjærnes
den af mig paapegede Vanskelighed med
V. 7, der feilagtig skiller V. 6 og 8,
som begge handle om Agnar, og fjærner*

*sig fra V. 11, der ligesom V. 7 taler om
Brynhilds Ophold hos Heimer i Lyndale.
Af hvad der er eiendommeligt for Hel-
reið Brynh., er idetmindste tabt et til
V. 7 hørende Halveers, men rimeligvis
mere.*

7, 3. *vndir; oprindelig vistnok und.
Jfr. Anm. til Hamð. 19, 4.*

8, 7. *þvi i G2 er ikke sikkert; maaské
skal ogsaa der læses þar.*

10, 4. *allz mangler i Codd. af Norna-
G. þ.*

14, 4. *Istedenfor „kvikur um Codd. af
Norna-G. þ.“ les: kvikar G2; kvikur
um F.*

DRÁP NIFLUNGA.

S. 264. *L. 7. R har 7 (d. e. oc) foran gafo.*

GUDRÚNARKVIÐA II.

5, 8. *eigendr d. e. Sigurd og den unge
Sigmund.*

7, 8. *of gefinn, saa R; ok gefinn de fleste
Udgg., kanské rettere.*

9, 8. *Jeg tror nu, at Teksten i R kan
være rigtig og at man med K. kan for-
klare enn som heldr en og vitir manna
som et fyldigt Udtryk for „du skal leve“.
Lund Ordføin. S. 242 jfr. þar var ekki fólk*

*i enn greifar ok barónar Gislason Prover
S. 177, hvor dog annat let kan være fal-
det ud. I oldeng. Digtning bruges þonne
(end) oftere, uden at Comparativ gaar
forud.*

11, 9-10. *Gg. mener vistnok med rette,
at disse Linjer her ere komne feilagtig
ind fra V. 12. Dog er den Form, hvori
Linjerne her findes, ægte folkelig og vist-*

nok vel saa alderdommelig, som den i V. 12 og i Gudr. I, V. 1: om soltin har jeg nu ikke længer nogen Tvil; det maa være „forsmægtet, forkommet, udprint“; jfr. Lok. 62 (denne Betydning formidler „dø“ og „sulte“); som mere usædvanligt kunde det lettere ombyttes med sorgfull og sárla end omvendt. Ogsaa er uf Sigurði, der blev til um S., her vistnok ældre end yfir S.

12, 5-10. Teksten maa være forvansket, ti de to sidste Linjer passe her slet ikke. Man kan sikkerlig ikke forklare ulfar þottvmz ollo betri, ef þeir som þottvmz (þótti mér) ollo betra, ef ulfar og tage andet Subject til brændi end til leti. Jeg har derfor som Gg. tænkt paa, at L. 9—10, der give Verset en uregelret Længde, fejl-agtig ere komne ind andenstedsfra og skal stryges. En anden Mulighed, som jeg har tænkt mig, er følgende: da Völs. har (Gudrún) heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá bliðara at deyja, kunde dette vække den Formodning, at Skriveren havde sprunget over fra þutu til þottvmz og at en hel Del manglede mellem ulfar og þottvmz, saa at V. 12 altsaa indeholdt Brudstykker af to Vers. Det første af disse kunde man tænke sig udfyldt omtrent saaledes:

ulfar [þutu
á alla vega,
ernir gullu
æzli fegnir].

Jfr. V. 8. Men det andet Vers, som da maa have tabt de to første Linjer og lidt af den tredje, kan jeg ikke udfylde, ligesom jeg heller ikke vover at bestemme, hvem der da menes ved þeir (Gudruns Brødre?). Ogsaa behandler Völs. de Digte, som ligge til Grund for dens Fortælling, saa frit, at den kun giver en svag Støtte for denne sidstnævnte Formodning. Den førstnævnte, hvorefter L. 9—10 skulde stryges, synes mig derfor at ligge nærmere.

13—17. Disse Vers bør vistnok med Gg. ordnes saaledes:

13. For ee af fialli — i Danmorco.

14. Hon mer at gamni — hilmis þegna.

15. Randir ræðar — grafnir stafnar.

16. Byrþo víp a borða — hyggioþ . . .

17. Hon brá borpa — vildi gjalda.

16, 1-4. Med Overgangen fra Accusativer i det frgde (þegna, reeka, fylgio) til Nominativer (grafnir stafnar) jfr. V. 40.

16, 8. Fioni, som Völs. her har, er vistnok det rette, hvilket ogsaa Gg. antager: da Gudrun opholder sig i Danmark (d. s. nærmest Landet om Øresund) er Udtrykket „syd paa Fyn“ i sin Orden, ti det hedte at reise fra Skaane sydpaa til Sjælland og fra Sjælland sydpaa til Fyn; og Navnet Sigarr er i Sagnet nærmest knyttet til Danmark (Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. I, 259). Derimod kjendes Fivi ellers kun som Navn paa en Egn i Skotland, der her ikke kan være ment.

17, 3-4. Mod min Formodning har for hvad taler, som Gg. bemærker, Coniunctiven væge. — 12. Mod min Formodning vífi (istedenfor vildi) taler son systvr, ti vífi synes at maatte kræve mög móður.

19. Gg. formoder, at L. 1—4 er løbne ind med 18, 9-12 andenstedsfra: de her forekommende [tildels slaviske] Navne ere ellers fremmede for Sagnkredsen. Heis dette er rigtigt, maa Semikolon efter líkir i L. 6 stryges. Men ogsaa Navnet Langbarz lípar forekommer alene her. Mon ikke snarere endel mangler mellem V. 18 og 19 og 19, 1-4 er Brudstykker af et eget Vers? For at disse Linjer ikke med rette høre hjemme i V. 19, taler ogsaa Dativen Dænom, der nu staar altfor løst.

23, 6. íþrar blotnar. blótinn betyder ellers altid „den, som er dyrket; den, til hvem der er ofret“, aldrig „ofret“. Jeg tror derfor med Torfæus, at vi her har blotnar med o „udblødt“, der forholder sig til blautr, bloti, blotna, som roðinn til raubr, roði, roðna. blotnar stemmer ogsaa bedre overens med brunniinn og roðinn.

24, 1-4. Hvad foran er formodet om Betydningen af gleymþv i L. 1 og af geta i L. 2, tager jeg nu tilbage. Jeg formoder nu, at det rette er:

Enn þá gleymþæc,
er getiþ hafþa
arl, iofvrs
iarnbivgs i sal.

Den *Tekstform*, hvori den anden Linje her er meddelt, skylder jeg Gg.; for getiþ jfr. ef hann sylg um gøtr *Hðvam*. 17. *Mod at forandre æll til arl, vil man vistnok indvende, at Rythmen forbyder at tage dette Ord til det foregaaende og læsrive det fra iofvrs; men denne Indvending er ikke afgjørende, jfr. Hým. 13:*

stveco atta,
en einn af þeim
hvert harðsleginn
heill, af þolli:

Vspá I, 34 (se Tillæg):

Þá kná Vala
vígbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt, ör þörmum:

Vspá I, 19:

Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;

Helr. Br. 2 (se Tillæg):

þv befir, vár grvllz!
ef þic nita lystir,
mild, af hondom
mannz bloþ þuegit.

Gg. beholder æll (med Komma foran, ikke efter) og oversætter „glemte aldeles“; men jeg tror, at man i Oldn. ligesaa lidt kan sige gleymdak hans öll, som man i Latin kan sige tota ejus oblita sum. — iofvrs er styret af gleympæc, der ogsaa i *Stjórn* S. 78, *Öl. s. helga Chria* 49 Cap. 122 forbindes med Genitiv. — iarnbivgs er formodet baade af Gg. og mig istedenfor ior bivg; jarnbjúgr „sverdbøiet, fældet ved Sverdet“ er sammensat som hjörundaðr, egg-móðr; bjúgr bruges om den Faldne ogsaa i *Ólafsdrápa* V. 22: bjúgir liðsmenn (se Eg.). I sal man henføres til Sætningens Subject. Gudrun glemmer, at hun saa „hugborg jöfurs hjörvi skorna.“

25. 7. ar sal adskilt R; jfr. ar salr i U *SnE. II, 271.*

30. 4. framarst neqví er sikkert rigtigt:

Adv. framarst bruges stadig, hvor vi bruge Adj., se f. Eks. Magn. s. blinda Heimskr. C. 14 (13): þeir er framarst þóttu; for neqví jfr. Nokvri rikstr er heima hverr Mansöngskvæði i cod. reg. af SnE. V. 32; tuð (sár) uoru nokkui mest Flatöb. I, 501.

31. 9-12. Det synes naturligt, at V. 32 følger umiddelbart efter L. 8. Jeg formoder derfor, at L. 9—12 er Brudstykke (snarest anden Halvdel) af et Vers, hvis rette Plads er efter V. 34. Dog har det Hskr., som Forfatteren af Völs. brugte, havt Linjerne paa samme Sted som R: Bjóði þér mér eigi þenna konung, er illt eitt man af standa þessi ætt, ok mun hann sonu þína illu beita, ok þar eptir man honum grimmu hefnt verða. Grimhildr varð við hennar fortölur illa. — 9. R har læta snarere end lætta; jeg har ved fornyet Eftersyn ikke sét Spor til, at Skriveren har villet rette hint til dette; anden Bogstav er e, ikke e. — 10. Gg. finder, at lifshvatr „livsrask“ er en besynderlig Sammensætning (dog forbindes hvatr med Genitiv: hiorleics hvatir Reginsmál 23), og han forstaar derfor lifs adverbialt „i Live“. Dette er vistnok det rette, men rigtigt Udtryk kommer først frem ved følgende Omsætning:

Muncþ ec lætta
lifs, a þr hvatan.

Jfr. *Plant. Menæchm. II, 1, 20*: vivos (= vivus) numquam desistam exsequi. — 12. næmic maa med Gg. forklæres som 1 Ps. sg. Præs. Indic. af næma, næmda; den almindelige Forklaring som nemik, Præs. Conj. af nema, nam, er feilagtig, ti R bruger i 1 Ps. sg. Præs. Conj. altid Endelsen a, ikke i (undtagen i den negtende Form). I Lighed hermed maa næma Brot af Sig. 1 og Guðr. II, 43 forklæres af næma, næmda, ikke af nema, nam.

36—37. Disse to Vers tør vel med Gg. forbindes til ét Vers, uagtet de skildre Begivenheder, som ere adskilte ved et vidt Tidsrum. Jfr. Tillæg til Guðr. III, V. 6—7.

38. 3. uilsinnis i R maa beholdes og forklæres af vilsinni Slid og Slæb,

Nød og Fare (se Fritzner); altsaa: „*Han vilde, at jeg skulde tyde den ulykkespaende Drøm.*“

40, 4. låta betegner her: *tabe, give Slip paa, lade gaa til Grunde.* — 8. *bepit er Pep. og ikke 2den Ps. pl. Præt. Conj.; tyggva er vel snarere 1ste Pers. sg. Præt. Conj. end Infjn.*

43. I de hidtil fremsatte Forklaringer af dette Vers er der meget, som støder: þeir feigir skal gaa paa hvitinga, men feigr véd jeg aldrig at have sét brugt om Dyr, og det synes lidet rimeligt, at Gudrun her med Vilje skulde bruge om Dyr dette Ord, som egentlig gjaldt Mennesker. Desuden kan man neppe sige þeir munu (vera) feigir fára náttu for „de skal lide Døden om faa Nætter“. Nærlig voldes den sidste Linje Uklæmpe: den i Udg. fremsatte Forklaring var kun en Nødhjælp, som jeg nu opgiver; ved en Forandring drott um bergia bliver Udtrykket fremdeles haardt. Jeg overderfor at fremsætte en anden Fortolkning: þeir — feigir gaar ikke paa hvitinga, men paa seggir; Komma efter litlu stryges; drottom er Dativ ikke af drótt, men af dráttir, ældre dróttir (o i første Stavelse er u-Omyld af á, som i nottom Prym. 26. 28; jfr. S. IX f.) „Op-

trækken af Fiske ved Fiskesnor; derfra nu ogsaa alm. om den optrukne Fisk“ (Erik Jonsson). Ved hvitingar maa da forstaaes et slags hvidtlig Fiske, neppe den i Kongesp. Chria Udg. S. 29 omtalte Hvalart, ti den droges vel ikke paa Snor, men rimelig enten Hvittinger (Heidtinger) eller Kolgjer (Kuller), der i Jylland kaldes Heidtinger efter Vid. Selskabs Ordb., hvorpaa Gg. gjør mig opmærksom. harþi næma (= næma) oplyses ved norsk Folkespr. „avhovda, tage Hovedet af (især Fisk)“ (I. Aasen). Men ved disse Forklaringer synes hverken seing i R eller seing at passe; jeg formoder derfor nu: ym sefang „tale om Fangst ved Havfiske“ (fang ofte om Udbytte af Fiskeri, f. Eks. Fms. IV, 331); allerede Rask formodede sæfaung. Der bliver rigtignok ikke nogen klar Forbindelse mellem Drøm og Udtydning, men dette tør neppe være en afgjørende Indvending mod denne Forklaring. Og hvad skal det betegne, at Fiskene skal fortæres „lidt for Dag“? Vil det sige: for Mændene igjen drage til Havs for at fiske?

44. Det er vistnok, som Luning bemærker, kun anden Halvdel af Verset, vi har tilbage: første Halvdelen har rimelig begyndt med Hugða ek. Efter V. 44 mangler sikkerlig idetmindste ét Vers, hvori Gudrun har udtydet Altes sidste Drøm.

G U D R Ú N A R K V I Ð A III.

1. I L. 3 bør vel Læsemaaden i R beholdes, saa at L. 1—4 med K. og Gg. skrives:

Hvat er þer, Atli?
— e, Bydla sou!
er þer hrygt i hvg —
hvi hlgr þv æra?

Jfr. Hvat er þer, Hjálmar? Fas. II, 216.

2, 8. For verþit kunde man have ventet verþiz (verðizk), men den active Form støttes ved breiddo Oddr. 25, 7.

3, 7-8. vorþr, Fogter, giver her neppe Mening. Jeg tror nu, at man bør læse:

er vorþ ne verr
vinna knatti

„som hverken Kvinde eller Mand maatte udføre“; hvis Udførelse var Brøde baade for Kvinde (mig) og for Mand (Thjodrek). Jfr. det af Fritzner anførte Eksempel af Norg. gl. Love II, 496: vár kná engi blandask við búfé; Negtelsen er, som saa ofte (se Anm. til Grip. 21, 5), ikke sat ved det første af de to Led. Man tør vistnok ikke forstaa verr som adverb. Comparat. og forklare „end hvilket en Kvinde ikke kunde gjøre noget værre“.

4, 6. spekiar, som her almindelig læses, findes ingensteds ellers og synes mig nu meget tvilsomt: man oversætter „Taler, Samtaler“, men Sammenligningen med oldeng. spæc, spræc synes sprogstridig; spekiar maatte være en Afledning af spakr, men herfra lader neppe nogen her passende Betydning sig udlede. Ved fornyet Efter-syn synes det mig ogsaa høist tvilsomt, om R har spekiar; kun de 3 første og de 2 sidste Bogstaver ere sikre, men hvad der er herimellem, er utydeligt, fordi Skrивereren har rettet, hvad han først feilagtig havde skrevet. Jeg formoder spennor.

5, 3-4. Med þeir ne einir jfr. synir Erlings váru engir þar Ól. s. helga Heimskr. Cap. 186; avngir þeir Arna synir reru þenna leiðangr Ól. s. helga Chria 1853 Cap. 249 (engi þeira Árnasona reri Heimskr. i Ungers Udg. Cap. 262); kómust þau engi ór hafi Bisk. ss. I, 30. — Ved þriggja tega manna er þeir ne einir nærmere bestemt, aldeles som i Hálfs s. Cap. 11: vér skulum hálfir herjar þessa sökja frá sjó. — 5-8. Teksten maa være forvansket. Ordene, som de staa i R, kan ikke betyde „omring mig med dine Brødre o. s. v.“ Ved denne Tydning bliver at uforstaaeligt; desuden maatte Gudrun først bede Atle sende Bud efter den sydlandske Konge og derpaa opfordre ham til at omringe hende med alle sine Frønder. Heller ikke kan hringja

ellers paavises i Betydningen „omringe med —“. At Gg. med rette her søger den Mening „Du blottede mig for (berøvede mig) mine Brødre og mine brynjeklædte Mænd, du blottede mig for alle mine nærmeste Frønder“, bliver indlysende, naar vi sé, at V. 8 skal følge efter V. 5. Denne Mening har efter min Formodning oprindelig været udtrykt ved:

hnæcto mic at brþþrom
oc at brynioþom,
hnæcto mic at ollom
hofvþniþiom.

hnæcto = hnögtu, hnöggþ þú (jfr. bloþvet Atlakv. 22 og Kysto H. Hjörv. 43, knatto Atlakv. 36) af hnýggja, hnögg (ikke hnugða), hnugginn. at er her brugt omtrent ligesom i Hamð. 5: fallin at fröndom, vadin at villia, og i farinn at e-u.

6-7 kan vel med K, Rask og Gg. forbindes til ét Vers, uagtet de første 4 Linjer indeholde Gudruns Ord, medens de 4 sidste fortælle om noget, som ikke følger umiddelbart paa disse Ord; jfr. Tillæg til Gudr. II, 36-37.

8. Dette Vers bør vistnok indsættes umiddelbart efter V. 5 og Overskriften Gvðrvn qvaþ strýges.

11, 7. Sva er vel her omtrent det samme som þat, jfr. det hos Fritzer anførte Eksempel Björn þakkadi honum fyrir svá Bjarnar s. Hít. S. 48, og Genitiven sinna harma kan jævnføres med þess vanréttiss Lok. V. 40.

ODDRÚNARGRÁTR.

3, 7-8. Gg. strýger disse Linjer, der ialfald ikke kan staa, hvor de staa i R. Men L. 9-10 synes mig ligesaavel eller bedre at kunne undværes.

5-6 bør vistnok med K, Rask og Gg. forenes til ét Vers.

5, 3. Oprindelig vel Borgnyio; jfr. Vegt. I: hvi væri Ballðri (Rettelse i A for Ballðrs) ballir draymar.

10, 9-10. Har disse Linjer sluttet et forøvrigt tabt Vers, som har havt Plads mellem 16 og 17? Har Oddrun i dette forklaret, hvorfor hun efter sin Faders Død ikke blev gift med Gunnar?

17, 5. dvasapi forklares almindelig „slumrede, døsede, var stille.“ Men dette synes, som Gg. bemærker, ikke at passe i Sammenhængen, da her maa være Tale om

Sigurds Ridt gennem Vaverluen. Desuden viser baade den nyisl. og den norske Form, at *dúsa*, *døse*, *stíln*, i *Præter.* har *dústi*. Jeg tror, at *dúsaði* betyder „drønnede“ og er beslægtet med sv. *Dial.* *dus*, n. *don*, *susning*, *buller* (af vatten eller blåst). *Festerbotten* (*Rietz*), hvortil rimelig hører gl.svensk *dus*, *Bulder*, *Brag*, i *Forbindelsen* med *fullan dus* (*Kg. Erik XIV. krön.*).

18, 6. *valitíð* jfr. *vásjaldan Kongespeilet* S. 72.

21. Jeg tror nu, at *árla* i *L. 1* bør forandres til *Atla*, uden at dog oc i *L. 3* behøver at stryges; jfr. *Guðr. II*, 32:

er byrom sinom
bálva ugetti

oc mægom sinom
meina stórra.

34, 5-6. at *munum sinum*, at *mun sinum*, betyder i *Almindelighed*, „i Overensstemmelse med sin *Lyst*“, „som man vil“; jfr. navnlig hverr *lífiði sér* at *mun sinum Bjarn. s. Hít.* S. 27. Man kunde derfor tænke paa, at der manglede en *Negtelse* (eigi foran *maðr* eller a *efter lífir*), saa at oprindelig den *Mening* var udtrykt „ikke enhver lever som han vil, faar sine *Ønsker* opfyldte.“ Men *Versets* Form vilde lide ved en saadan *Forandring*; og *Teksten* i *R* kan vel beholdes, naar man forklarer: enhver lever for sin *Kjærlighed*; at er da brugt her som i *Udtryk-kene* starfa at e-u, vera virkr at e-u.

A T L A K V I Ð A .

Det synes meget underligt, at det særegne *Tilnavn grønlenzkr* (om dettes *Betydning* se *Tillæg til Atlamål*) skulde tilhøre to forskellige *Digte* om samme *Ættemne*. Jeg formoder derfor nu, at det med rette ene tilhører *Atlamål*, hvorved det er støttet ikke alene ved *Overskriften*, men ogsaa ved det forudgaaende *Prosastrykke*, og at det derfra feilagtig er overført til *Atla-kviða*.

1, 2. *ár* er vel ikke *Substantiv* „som *Ærindsvend*“, „med *Ærinde*“, men *Adverbium*.

4, 6-7. Istedendfor *serki val rǫþa* i *R* formoder jeg nu *serki val rǫna*; jfr. *Ól. s. Tr. Heimskr. Cap. 26, V. 2* *valserkjjar* (d. e. *brynju*) *veðr-hirðir*. *valrænn* er nærmest analogt med *hértænn*. Efter *valrǫna* sættes *Komma*; den i *Anmærkn.* til 14, 9 *givne Forklaring* af *dafar darr-ápar* opgiver jeg; se *Tillæg*.

5, 8. *meðr* er her rimelig senere kommet til i *Folkemunde*; jfr. *hrís þat it mæra* er *Myrkviðr* heitir i *Hervarar s. (Fas. I, 493)*.

6, 3. Den *givne Forklaring* af *ǫri* her

og 12, 5 er neppe den rette, ti en *Form ǫri* = *örvi* er neppe mulig i saa gammel *Sprogform*. Jeg tror nu, at *Comparativ ǫri* yngre (= got. *juhiza*) her er brugt for *Positiv*, ligesom i *Landn. Isl. ss. I, 45*: gott æ *gömlum mönnum*, gott æ *orum* (d. e. *ærum*; *Var. ungum*) *mönnum*; saaledes brugte ofte *Grækerne* *ναϊότερος*, *Ινδerne* *नाव्यार्थ*, hvor vi ikke bruge *Comparativ*.

7. Jeg tror, at *L. 7—8* og *L. 11—12* ere senere komne til. De to ensartede *Linjer* enn *møki hvassastan* og *hialm* oc *sciold* *hvitastan* maa høre sammen og kan ikke fra først af have været adskille ved de uensartede *Linjer* 7—8. I *L. 11* er minn uden tilføiet *Substantiv* uheldigt *Udtryk*, da baade *hialm* og *sciold* gaar forud. Naar vi skyde *L. 7—8* og *L. 11—12* ud, faa vi et 8linjet *Vers*. — I *L. 7* forstaar jeg *sema* med *Lünning* som *Adjectiv*; *Gg.* skriver *beccsema* (jfr. *bekkskrautuðr Lok. 15*), hvilket vel er bedre.

8, 6. *riþit* bør udtales som *vriðit*.

9, 5. *kvaddi þa Gvnnarr* er vist det rette. Man skal med *F. Magnusen* i

Glossar til Edda Sæm. ed. A.M. forklare det „tiltalte dem (på Acc. pl.) til Afsked“ „tog Farvel med dem“. Jfr. svå kvæð ek snyrtifreyju gandið vangs Korm. Cap. 8, V. 3.

11. Luning og Gg. forstaa dette Vers som en høitidelig Forsikring af Gunnar om, at han vil give Møde og komme til Atle efter Indbydelsen; denne Forsikring skal gives under en Slags Edsform, idet han siger, at det og det skal ské, om han ikke kommer. Men denne Forstaaelse er efter mit Skjøn uforenelig med mun. I Verset udhæves de Ulykker, som vil indtræde, hvis Gunnar omkommer paa Færden til Atle. ef Gunnars missir er euphemistisk Udtryk, som jævnlig i Prosa ef min missir við (se Fritznerns Ordbog). Istedenfor komræp i L. 8 formoder jeg komræp; jfr. Skirn. 10: bapir við comymc. Men skal Verset forstaas saaledes, saa kan det ikke (som Forf. af Völs. har ment) udtales af Gunnar, der her skal optræde freidig og tale opmuntrende Ord. Verset indeholder vel ikke Ejørners advarende Tale, om end i Nibelungenlied (XXIV Aventure) Kjøgemesteren Rumolt raader Burgunderne fra at reise; men det er vel, som ogsaa Keyser formodede, Gunnars Mænd i Almindelighed, der udtale sine bange Anelser. Jeg vover ikke at indsætte Verset efter V. 9, L. 4 eller efter V. 8. — 3. Gg. indsetter granvarþir af grön. — 5. Med birnir blaðfiallar jfr. mánuðr XII þriðgnáttar Íslendingabók Cap. 4. — 6. Vel snarere þreftannom. Kan þreftönn betyde en udstaaende Tand af þref i samme Betydning som þref en udstaaende Kant? — 7. gamna (mun) bør vel forstaas upersonligt.

12. 4. hvna kan neppe forsvares ved den givne Forklaring: som Appellativ betegner Ordet ellers ikke en Kjempe, en Kriger, men en ung Dreng; jeg formoder derfor nu hvnar. Gg. indsetter: or garði heiman; men jeg véd ellers ikke at have sét disse to Udtryk forbundne. — 5. þri se Tillæg til 6, 3. — 7. horskr betyder her vistnok ikke: klog, forsigtig; men

mulig tør man forklare: Heilir farit nu oc horscír „Gid I maa være saa lykkelige som kjække“. Gg. stryger oc og læser Heilir farit nu, horscír! — 8. hvans er sikkert det rette; jfr. Atlam. 4: foro þa sipan . . . þar er frœnir bioggo; Harð. s. Grímk. Cap. 11: vil ek hvergi (d. e. hvar + gi, ikke hvert + gi) fara.

14. Dette Vers bør deles i to, af hvilke det første ender med bleicom scioldom; se Tillægsanm. til L. 9—10. — Bieca greppar i L. 3 er meget paafaldende. Sagnet kjender ikke nogen Raadgiver af dette Navn hos Atle; havde der været nogen, maatte han ogsaa have optraadt andensteds. Ligesaas betænkeligt er det at forstaa Bikke som en Betegnelse for Atle selv „den falske“. Vanskeligheden maa vistnok løses paa en anden Maade. Sagnet kjender Bikke kun som Navn paa Jormunræks falske Raadgiver, og herved maa vi holde fast. Det er eiendommeligt for al folkelig Digtning, at de samme eller lignende Udtryk jævnlig vende tilbage, hvor den samme eller en lignende Situation skildres. Og intet er jo sædvanligere ved Folkedigtets Forplantelse fra Mund til Mund, end at Vers eller Versaliner eller enkelte Udtryk forvilde sig fra det ene til det andet af to Digte, som i nær overensstemmende Udtryk behandle ensartede Motiver. Nu har vi her i Atlakvida og i Hamðismál væsentlig samme Situation: to Brødre komme ridende over vilde Fjælde til sin Svoger en fremmed Konges Land; Vægtene spejdes fra dennes Borg, for at Overfald af Fjender ikke skal overraske; Kongen selv, der skildres som grusom og overmodig, sidder omgivet af sine Mænd inde i Hallen og drikker Vin. Jeg tror da, at der i Hamðismál engang har været et Vers, som har svaret til Atlakvida V. 14, L. 1—8, og at Udtrykket Bikka greppar er kommet ind i Atlav. fra hint Vers i Hamð., som er faldet bort paa sit Sted. En mærkelig Bestyrkelse tror jeg at finde hos Sakse i hans Fortælling om Jarmersik (Müllers Udg. S. 414). Jeg tror, at hans Beskrivelse af dennes Borg grunder sig

paa et gammelt Kvæde, og navnlig finder jeg i hans Ord en Gjengivelse af det Vers om Jormunreks Borg, som er tabt i den islandske Optegnelse af Hamðismál, men som lader sig spore i de Stumper, som ere komne ind i Atlaheida: propugnacula armatis implebat svarer til Bikka greppar standa á borg inni há og tydeligere fulgentes auro cetræ circumspensique clypei supremum aedis ambitum adornabant til sal . . sleginn . . bundnum röndum, bleikum skjöldum. — borg inni há Atlahe. 14, L. 4 bruges om Jormunreks Borg i Hamð. 22; og Sakse (p. 411) siger: in editissima rupe mirifico opere aedem molitur. Aggerem collatis glebis extruit, fundamentum crebris conjicit saxis. Gg., hvem jeg meddelte dette, sammenligner videre tricliniis media . . cinxit hos Sakse (p. 412) med sleginn sessmeiðum og quatuor portae magnitudine praestantes (ibid.) med liðskjálfar (om dette Ord jfr. Tillæg til Fjölsv. 34) djúpa. I sin Helhed hører, som jeg tror, Atlahe. 14, 1—8 baade hjemme i Atlahe. og i Hamð., om end Verset fra først af rimelig er digtet om Jormunreks Borg; kun i enkelte Udtryk maa der i de to Digte have været Afvigelse. L. 1 kan ikke have lydt saaledes i Hamð., men rimelig: Land sá þeir Gotna; jfr. Grímn. 2: Gotna lande. I L. 3 kan Bikka kun passe i Hamð., ikke i Atlahe., hvor jeg formoder at det rette Udtryk er Buðla greppar; jfr. Atlam. 38: bæ sá þeir standa, er Buðli átti og Atlam. 63: brás Buðla; den Omstændighed, at Budle er død, kan ikke gjøre dette Udtryk umuligt; smilgn. Atlahe. 1 at gördum Gjúka. I L. 5 passer suðrþjóðum godt i Atlahe., som segr inn suðræni i V. 2 viser; men jeg finder heller intet bestemt, som taler imod dette Udtryk i Hamð. Det i Hamð. tabte Vers maa have havt sin Plads umiddelbart foran V. 17; se Tillæg. — 3-4. Bicca (Buðla) greppar standa á borg inni há parenthesiske Sætning; jfr. Vspá I, 19, L. 1—4. — 9-10. Den givne Forklaring af dafa darraþar tager jeg tilbage; Gg. har overtydet mig

om dens Uholdbarhed. I V. 4, L. 7 maa dafar (Acc. pl.) darraþar være Naen for Spyd, jfr. stöng darraðar, og foran dafar maa sættes Komma. Gg. holder med rette fast ved, at Atlahe. 14 er to Vers, af hvilke det første ender med bleicom scioldom; men det andet Vers kan da ikke begynde med en løsreven enstaaende Linje dafa darraþar, der i Mening slutter sig til det foregaaende Vers, medens enn þar dracc Atli begynder en ny Sammenhæng. Gg. bemærker derfor skarpsindig, at dafa[r] darraþar ved Tankeløshed er kommet med her i den anden Opregning af Vaaben fra den første Opregning i V. 4, og han mener, at det andet Vers skal begynde med Enn þar dracc Atli. Herefter maa da en Linje være falden ud; denne udfylder Gg. ved ógnvaldr Húna, saa at Alliteration hviler paa Atli; jeg foreslaar derimod efter 2, 1 með dróttmögum. — 16. Maaské svarere som ét Ord gramhildi (forbitret Kamp, Kamp paa Liv og Død) jfr. oldeng. gramword. — Til Slutning meddeler jeg de to Vers, som ere blevne sammenblandede i V. 14, i den Form, som jeg nu holder for den rette:

- a. Land sá þeir Atla
ok liðskjálfar djúpa,
— Buðla greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
sleginn sessmeiðum,
bundnum röndum,
bleikum skjöldum.
- b. En þar drakk Atli
með dróttmögum
vín í valhöllu,
verðir sátu áti
at varða þeim Gunnari,
ef þeir hér vitja kvæmi
með geiri gjallanda
at vekja gramhildi.

[16. Dette Vers er vistnok en Sammensmeltning af to. Jeg tror, at to Linjer ere faldne ud efter

sétir þv í sæþlom
solheiða daga;

man kan eksempelvis tænke sig dem i følgende Form:

brygðir blám hjörvi
ok blóð vekðir.

*Et nyt Vers har da begyndt med L. 7.
— 7-8. Jeg tror nu, at Læsemaaden i
R snarest bør beholdes, saa at man med
Eg. læser:*

nár naþ faflva
letir nornir grata.

*Ved nornir menes Hunernes fremvise
Kvinder. Dette Udtryk stemmer vel over-
ens dermed, at der tillægges Atles Borg
valhöll og líbskjálfr, at en Konge, som
det synes, kaldes rögnir (V. 33) og Helte
sigtlivar. Disse nornir tænkes vistnok ikke
bestemt adskilte fra Húna skjaldmeyjar:
Norner og Valkyrjer ere nær beslægtede
Væsener, og Forestillingerne om dem gaa
ofte over i hinanden. når er rimelig
Adjektiv, men kan neppe være det samme
som knár; man finder aldrig negu for
knegu; men ligesom man har gnúa = núa,
gnæpr = neppr, gnaddr = naddr o. s. v.,
saa er når rimelig Sideform til gnár, der
er Stammeordet til Gná og gnæva. —
10. Formodningen hervig opgiver jeg, ti
hervi maa betegne Straffen. Det tages
bedst med Eg. som „Harv“; jfr. Danm.
gl. Folkev. No. 114 A, V. 13: han spændte
hannem baade i harve og plov. Der-
imod forklarer Ettm. (Altn. Leseb.) Ordet
„Schmach, Schande, viell. auch „herbes“
aga. hervjan contemnere, ahd. haraw asper
harwjan, harwen exasperare“; men denne
Forklaring ligesom Tanke paa Slægtskab
med herfligr ligger fjærne.*

*17. Verset burde vel, som Ettm. og
Gg. mene, begynde med:*

þá kvað þat Gunnarr
gunna dróttinn.

*18. Forud for dette Vers maa mangle
noget, hvori Kampen har været skil-
dret.*

*19, 3-4. Man bør snarere ordne Lin-
jerne saaledes:*

enn enom átta hratt hann
i eld heitan.

Ogsaa h bliver da Rimstav.

19—20. V. 19 afsluttes bedst med:

sva scal fröen
fiandom veriaz;

og derfor tror jeg nu, at

Hægni varði
hendr Gvnnars,

*som i R, bør begynde V. 20. Men disse
to Linjer maa da være forvanskede og i
sin oprindelige Form have udtrykt en
aldeles forskellig Mening (f. Eks. „Mænd
blev sendte til Gunnar“?).*

*21. Gg. begynder dette Vers med to
Linjer: Mætr qvæþ þat Gvnnarr
Geirniflvgr,*

som R har i Begyndelsen af V. 25.

*22, 2. Herefter mangle maaské to Lin-
jer, der har dannet Modsætning til
24, 3-4.*

*23, 1-2. Gg. mener vistnok med rette,
at disse to Linjer, som gjøre Verset 10-
linjet, her ere komne senere til, og han
flytter dem over i Spidsen af V. 17.*

*24. Gg. tror, at der mellem L. 4 og 5
mangler to Linjer, som han tænker sig
saaledes: hart hugakarn
hilmis tóku.*

*25, 1-2. Disse to Linjer flytter Gg.
herfra over i Spidsen af V. 21.*

*26, 2-3. Formodningen ændo for ægom
kan neppe ramme det rette, da den giver
skjævt Udtryk: ændu fjarri istedenfor ændu
firðr. Heller ikke kan i L. 3 det rette
være sem þ munt, da Rimstaven er m.
Jeg formoder nu:*

Sva scaltv, Atli!
ængo fjarri,
sem munt [órom]
meniom verþa.

*D. e. Svá fjarri skaltu verða ængu, sem
munt verða órum menjum. Istedenfor
ægo kunde let læses ægö. svá adskilles
oftere fra det Ord, som det bestemmer,
f. Eks. þrym. 26, 28. — 5. Jeg for-
moder nu, at der med Er vnt einom mer
begynder et nyt Vers, som bestaar af 26,
5-8 + 27, 1-4. 26, 1-4 bliver da et Brud-
stykket og 27, 5-12 et Vers af regelret
Længde.*

*27. I Stedet af Völs. læs vit (saa Hskr.)
for vér.*

*28. Gg. mener vistnok med rette, at
dette Vers har begyndt med to Linjer,
hvori Atle har været indført talende:*

Kallaði nú Atli
konungur Hána.

Ok meirr þáðan sluttar sig bedre til to
saadanne fortællende Linjer end til den
directe Tale. Ved disse to Linjer bliver
Verset Slinjet.

29. Den Form, hvori Verset er givet,
er lidet tilfredsstillende: man har et Hul
af en hel Linje; og desuden er det Adj.
manr, som Eg. antager i L. 2, uden Ana-
logi. Jeg tror, at Verset skal restitueres
saaledes:

Atli inn ríki
reiþ Gláwmí
ra'ndom sleginn
[oc] rógþornom;
sífivngur þeira
Grðrvn sigtífa
varnaþi víþ tærom
vapin í þysþarlló.

Dat. Glaumi ogsaa i *Kálfevísá* (S. 334b).
Med røndum sleginn ok rógþornum jfr.
14, 5-8. sífivngur maa, ligesaa vel som
bræðrungr, systrungr, kunne bruges om
en Kvinde.

30, 7. Jeg tror nu, at hvlqvi bør for-
andres til harlqvi, ti Hestenavnet heder
ellers overalt hólkvir. Med hólkvir hvil-
bedjar jfr. gólfhólkvir SnE. I, 372,
veggjar vigg, fletbjörn o. s. v. Keyser
forklarte derimod hvlqvi som Dat. af
hulk = oldeng. hule a cabin, a cottage.
Dette oldeng. hule er efter min Formod-
ning samme Ord som hokk n. „et lidet
Værelse; Aftukke, Sengekammer. Sogn,
Søndre Berg.“ (I. Aasen), ligesom sønden-
fjelds siges hokken = gl. svensk hulkin.
Men mod sidstnævnte Forklaring af hvlqvi
taler v, og denne Indvending fjærnes neppe
ved at sammenligne ölvi og lignende For-
mer.

31. Dette 12linjede Vers er i høi Grad
forkunstslet. Jeg formoder, at Verset er
en allerede før Nedskrivningen iværksat
Omdannelse af et ældre simplere Slinjet
Vers; maaské har der istedenfor de før-
ste 8 Linjer oprindelig været 4, der kan
have lydt omtrent saaledes:

Lifanda gram
lögðu í ormgarð,

en heiptmóðr Gunnarr
hörpu kníði.

33, 4. Kan at reifa giöld ragnis betyde
„for at fremkalde Erstatning for Kongen
(Hævn for Gunnars Drab)“? jfr 41, 8. Gg.
indsætter at reifa grvndragni. — 5-8. þiggja
betyder her: blive beværtet med, faa at
nyde, at æde, som ofte i Oldengelsk:
hie fira flæschoman þégon Andreas 24 f.
(Grein); nās hie þære fylla gefeān hæfdon
þāt hie me þégon Beowulf 562 f. (Grein).
gnadda niðfarna synes at være et tvetydigt
Udtryk, som vel kan forstaaes om slagtede
unge Dyr, men hvorved Gudrun mener sine
og Alles spæde Sønner, som hun har dræbt.
gnaddr = naddr (jfr. gneppr = neppr
o. s. v.), liden Pind, Spids; dette Ord kunde
let overført blive brugt om et Træ, Dyr
eller Menneske, som er lidet af Vækst.
Rietz har id-nadd „liten smal id“. I
norsk Bygdemaal bruges nudd m., der
ligeledes betyder en kort Pind eller Nagle,
om den som er liden af Vækst.

34, 6. Det synes mig nu med Gg. sand-
synligt, at herefter oprindelig har fulgt:
er frá morði þeira Gunnars
komnir váru ór myrkheimi

og at disse Linjer siden flyttedes til V. 42.

35, 2. Jeg tror nu med Gg. forvist,
at der foran velgar fattes to Linjer. —
3-6. Jeg har taget oc som Conjunction;
det er ogsaa 22, 3 stillet efter første Ord
i den tilknyttede Sætning; ved enn kan
den samme Ordstilling ikke være mere
paafaldende. neffalóm forbinder jeg helst
med Atla og forklarer det efter Egils s.
Cap. 44, V. 3: Ölvi öl gerir fölván. Gg.
forstaar oc som „ogsaa“, sætter Semi-
kolon efter bera, sætter ikke Komma efter
dls og naþvg, men derimod efter neffalóm.

36, 4. Jfr. Guðr. II, V. 41, L. 6. —
5. Den Hage, som i R er over t i melta,
betegner ellers, at t skal fordobles.

37, 6. seti Dativ af sæti. Gg. tager
det som Dat. af set, men vistnok med
urætte; i sin almindelige Betydning „Sove-
sted“ (se Fritzner) passer dette her ikke
godt i og for sig, og at det ikke har været
opfattet saaledes, viser L. 9—10, omend
disse Linjer rimelig ere senere tilføiede.

38, 9-10. Se Tillæg til Guðr. hvöt V. 12.

40, 7-8. fyr arþlingom passer neppe til fadmaz, og derfor bør der maaské sættes Komma efter fadmaz, saa at fyr arþlingom kommer til at høre til Hovedsætningen; arþlingom bliver da at forstaa om Atle og Gudrun; men kan fyr med Dativ omtrent i samme Betydning som Dativ alene forsvares ved Udtryk som illa ferr fyrir manni? optarr i L. 7 er rimelig forvansket.

42, 3-4. Se Tillæg til 34, 6. — 7. Der

bør skrives Brþlvinga med stor B. — 8. Jeg formoder hné istedenfor hnigo; da bliver brvnnu og scialdmeyiar inni aldrastamar en parenthetisk indskudt Sætning. Det er ikke heldigt, at L. 7 staar løse-
revet fra de andre Linjer i samme Halvers, idet her Brþlvinga danner en Fortsættelse af Subjekterne til det i forrige Halvers staaende Verbum rvko, og Udsagnet hnigo i öld heitan synes mig at passe mindre godt efter brvnnu inni om scialdmeyiar.

A T L A M Å L.

Digtets Tilnaen hin grønlenzku bør vistnok ikke med Finn Magnussen, Keyser og Munch forklares af det norske Landskabs Navn. Derimod strider Skrivemaaden grønlenzcom S. 291 b, grønlenzea S. 282a. Det norske Landskabs Navn skrives i islandske Hskr. regelmæssig (anderledes i norske) Grønland (kun, hvor æ bruges for kort e, Grænland) og adskilles fra det amerikanske Grønland (se f. Eks. Öt. s. helga Chr. 53, S. 10. 75. 125), ligesom der ogsaa skrives Grenmarr, saa at Navnet synes at have været opfattet som Sammensætning med gren n., en Hule hvor Røddyr (Ræv, Ulv el. lign.) holde til; men i R bruges q ikke for kort e (hrokir Háv. 135 synes vistnok at være = hrekir, men denne Skrivemaade er da rimelig fremkaldt ved Sammenblanding af hrekja og rækja). Desuden kjendes som et til Grønland svarende Adjectiv ellers kun grenskr (saaledes almindelig) eller grønskr (grønseca Fms. X, S. 395; jfr. Grøna Gulaf. C. 315; Grønir, grønskr forholder sig da i Vokal til Grønland omtrent som døllir, dølskr til dalr), og af de Navne paa land, af hvilke der ikke dannes Folkenavne paa lendingr, dannes der næsten aldrig Adjectiver paa lenzkr: saaledes forekommer, saavidt jeg véd, aldrig englenzkr, gautlenzkr, hálogalenzkr, jamtalenzkr, rogalenzkr, vallenzkr o. s. v., men altid bruges de af Indbyggernes Navne dan-

nede Adjectiver enskr, gautskr, háleygskr, jamtskr (jemtskr), rýgskr, valskr eller valneskr o. s. v.; kun sjelden bruges sælenzkr for det almindelige sæneskr, húnlenzkr for húnskr, og disse to Adjectiver ere dannede af fremmede Landes Navne; der er derfor al Grund til at tro, at man aldrig har sagt grenlenzkr. Jeg holder det derimod med B. Grøndal (Ant. Tskr. 1861—63, S. 373) for vist, at Tilnavnet skal forklares af det amerikanske Grønland (heorafogsaa grønlenzkr hátttr SnE. I, 686), om det end er uvist, i hvad Forbindelse Digtet staar med dette Land. Mulig har blot den Omstændighed, at Skriveren eller hans Hjemmelsmand havde hørt Digtet paa Grønland, givet Anledning til Tilnavnet. Jeg ser dog intet, der forbyder os at antage det for at være blevet til paa Grønland, ti Indfyldelse af kristelig Udtryksmaade, Skik og Tænkemaade lader sig paa flere Steder i Digtet ikke miskjende, se Lünning S. 472. 476 f., jfr. S. 474. Skulde ogsaa V. 17. 18 pege hen til Grønland?? Kostbera drømmer om en „Bjørn“, der kommer ind i Huset og forskrækker alle, og Høgne, der i sit Svar forklarer Drømmen om en rasende Østenstorm, taler som om Kostbera havde nævnt en „Hvidbjørn“, hvilket synes at forudsætte, at Hvidbjørnen var den eneste Art Bjørn, som man her kunde tænke paa.

1, 1-2. Þa maa, som forestaas i *K.*, forestaas som Tidspartikel og stilles i *Spide* en af *L. 2*; *Gg.* bemærker med rette, at de faa Eksempler paa, at Verslinjen i *Atlamål* ender paa en betonet Stavelse, ere ligesaa mange Feil. Om ólo jfr. *Tillægsanm. til Sig. III.* 33, 4. — 6. Formen yggur = uggr har ellers ingen Støtte (*Eg.* anfører ygglaustr af *Rekst.* 33, men det *Hskr.*, hvori dette Digt findes, skriver ofte y for u). yggur var þeim sípan er vel det rette snarere end uggr v. þ. s.

2, 1. *R.* har oxto, ikke oxto.

5, 3. *Jeg* formoder, at det oprindelige istedenfor hugðo er vgðo, der giver et klarere Udtryk; det er desuden mindre heldigt, at to Linjer i samme Vers begynde med hugðu.

6. Er i det hertil af *Völs.* anførte Sted fridust forvansket af fróðust, der skal gjengive gálíg i *Atlamål*?

7. *Gg.* har fundet Verset mistænkeligt paa denne Plads, fordi det skyder sig ind imellem *V. 6* og *8*, som slutte sig næse sammen. *Jeg* tror, at *V. 7* bør indsættes mellem *5* og *6*, og *jeg* finder en Slutte herfor i þa baþa i *6, 4*. Dette forklæres af alle om *Atles* Sendebud, men to maatte da i *Forveien* have været nævnte. *Jeg* forstaaer þa baþa om *Gunnar*, hvem *Kostbera* hilser som *Konge*, og *Hogne*, hvem hun hilser som sin *Mand*. Baade *Gunnar* og *Hogne* ere nævnte i *V. 7*. — 7-8. *Gg.* paapeger, at nitti ikke kan være rigtigt, da jo *Hogne* er bestemt paa *Færden*, som vi sé af den følgende Fortælling. *Ordene* Yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér i *Völs.* stemme heller ikke overens med nitti, skjønt den tilføier en úfúss em ek þessarrar ferðar. *Gg.* læser derfor vistnok med rette:

Hægni þvi iátti

er hinn vm røþi.

„*Hogne* sagde, at han vilde gjøre, hvad *Gunnar* maatte bestemme sig til.“

8. I *Udgaven* er allerede formodet, at *L. 1—2* i *V. 9* hører til *V. 8*; *Gg.* bemærker videre, at der mellem *8, 4* og *9, 1* maa mangle to Linjer. Det manglende kan eksempelvis maaské udfyldes ved efter fulldrukkit at fortsætte:

[risu at þat rekkar,
rédusk þeir at sofna;]
hjú görðu hvílu,
sem þeim hægst þótti.

13, 3. Þess, som *R.* har foran leita, bør rettes til læss d. e. læs; dette giver klarere Udtryk, stemmer bedre overens med: á ek ekki skap til þess at fara illu (saa *Hskr.*, ikke illa) i mótt við menn i *Völs.*, giver os to Rimstave, hvilket i dette Digt er det sædvanlige, og befrier os endelig fra det stødende i *Gjentagelsen* af þess.

16, 4. sátt i *R.* er vistnok feilagtigt, da Linjen derved kommer til at ende paa en betonet Stavelse; det rette er vistnok hugðir, ligesom *Völs.* har er þú hugðir blæjuna, ti Verbet gjentages fra hugða oc i *Fortællingen* af *Drømmen V. 15*, ligesom i *V. 18* fra *V. 17* og i *V. 27* (efter min Reconstruction) fra *V. 26*.

17, 5. i munn?

19, 5. Skal heitö i *R.* snarere læses heiton?

21. Foruden ét Ord i *L. 5* mangler vel endnu (efter *L. 5?*) to hele Linjer. Det ene Ord i *L. 5* er mulig faldet ud efter (ikke foran) við Gvinnarr.

25, 4. vápnum með blóði lituðum i *Völs.* forudsætter kanské, at *Forf.* feilagtig har læst geira laugun.

29, 3. for þo bør vistnok med *Gg.* forandres til for þessa; Linjen kommer da ikke længer til at ende paa en betonet Stavelse, den stødende *Gjentagelse* af þo fjernes og vi faa et bestemtere Udtryk.

30, 1. Naar vi sammenligne þegar er litt var lýst Ól. s. helga Heimskr. C. 123 og oftere, saa vækkes Formodning om, at det rette her er Litt er lysti. Lito synes dog bedre at passe til *Versemaal*. Tør man derfor tænke paa Litt oc er lysti? jfr. 38, 1. — 8. *Gg.* mener, at hermed et Vers er sluttet; det følgende Vers har begyndt med to nu manglende Linjer foran *Snevarr*, som han tænker sig i følgende Form:

Gunnarr og Högni

Gjúka arfar báðir;

de 4 første Linjer i dette Vers staa da

i Apposition til fimm i foregaende; L. 6—8 maa opfattes som Parenthes, da Huskarlene ei regnes med i Tallet fem.

32, 5. vetka þ i R er ikke Skrivefeil, men en gammel Form, som bør beholdes. Jfr. vetkat manskingskvæði i V. 55; vetka ek Fms. VII, 250²); Vetkað ek Hallfr. (i Fornsögur S. 107 med urette forandret); vetka ek Fms. II, 249⁴). Saaledes etke af eittgi, nekkverr for netkverr af neveithverr, flestr for fleistr, helgi for heilgi o.s.v.

38, 5. Det rette er vistnok: hátt grindr hrik þo; Linjen ender da paa en ubetonet Stavelse. — 6. Verset bør, som Gg. bemærker, suppleres ved herefter i dette Vers at indsætte 39, 1-2.

39, 6. scarlþ (= scolþ) kan beholdes.

43, 3. en har Forf. af Völs. vistnok opfattet som „men“, men det bør snarere med Finn Magnusen forstaaes som endu, endnu.

47, 3. Efter þeygi bør sættes Komma. — 5. Man vilde faa to Rimstave ved at skrive Hniðvnga, jfr. 88, 5. Nødvendig er dog Forandringen ikke.

48, 8. Eg. vilde heller skrive níkvæðo som ét Ord, men sammensat heder det vel blot níkvæða (eller neikvæða), Præt. níkvædda.

53, 3-4. Gg. bemærker: „Disse Linjer ansér jeg for afsjort uægte, ikke blot paa Grund af deres Verseform [L. 3 har kun to betonedede Stavelser, hvilket er sjældent i Atlamál, og L. 4 ender med det betonedede Ord dag] eller deres Overfædighed i det uden dem complete Vers, men ogsaa og især for Indholdets Skyld. Sagaen har heller ikke havt dem; det er kun de senere tyske Digte, der udstrække Kampen over to Dage, saa den Mening er der ingen Grund til at søge i dem. L. 1—2 sige: Morgenstunden og indtil Middag over, L. 3—4 sige: hele Otten (den tidlige Morgenstund) og Formiddagen; det gjælder ikke om 2 Dage, men staar overflødig gjentagende.“ — 7-10. De 18 som faldt maa være Huner, ti efter V. 30 var der ikke saa mange Nivlungar med paa Færden. De 3 sidste Linjer gjengives i Völs. ved synir

Högna ganga nú hart fram, ligesom F. Magnusen oversætter „over dem vandt Seier Beras toende Sønner, hendes Broder med“. Men Digteren kan, som Lünig og Gg. bemærke, ikke have villet udtrykke denne Mening; ti af det følgende synes det at fremgaa, at netop de 3 ere faldne og kun Gunnar og Høgne ere i Live. Det maa vel være Snævars, Solars og Orknings Død, som her skal berettes. Gg. læser:

átján aþr fello,
en efri þeir vrþo
Bero tveim sveinom
oc broþvr hennar.

Lünig tager efri þeir vrþo som Parenthes „Hunerne blev Seierherre“ og forstaar fello som Verbun ogsaa til Bero tveir sveinar oc broþir hennar, men Udtrykket þeir bliver da høist utydeligt.

54, 7. Gg. indsætter lifa for lifð. I forrige Vers er sagt, at 18 (af 30 Huner) var faldne; naar nu Atle her ikke regner sig selv med, kan han sige „der er 11 tilbage“. Ordene drepit nitján kappamina i Völs. synes ikke at stemme overens med Fremstillingen i Digtet. Eller er Digteren af Atlamál her kommen i Strid med sig selv?

55, 1. Gg. indsætter vistnok med rette: fimm varom for varom fimm, der ved den betonedede Stavelse i Linjens Slutning strider mod Versemaal.

56. kona valiga! i L. 3 og comt i L. 6 synes at kunne beholdes, uagtet Forf. af Völs. vel har læst anderledes. Da Gudrun svarer i følgende Vers, synes det naturligt, at Atle har henvendt sig særlig til hende. Først siger Atle „Jeg blev besvogret med en mægtig Æt, jeg fordølg det ikke“, derpaa henvendt til Gudrun „men det er din Skyld, du ulykkestiftende Kvinde! at jeg ikke kan nyde godt deraf, ti —“. — 7. Efter firþan indsætter Gg. hað; kanske er snarere noget faldet ud foran denne Linje.

60, 5. Oprindelig vel hoþvt ér, hvilket Versemaal synes at kræve. Forf. Völs. synes feilagtig at have læst hoþvrm.

62, 5-6. Jeg tror nu, at det rette er:

vesall lez, vígs þeira
er scyldi vās gjalda.

Genitiv ved gjalda betegner det hvorfor man undgælder, det hvorunder man liden (egentlig det hvorfor man betaler); men vās maa her vistnok betegne det, som Trællen udstaar (for andres Skyld), og dette maa udtrykkes i Accus. (egentlig det, man betaler for noget andet). Jeg tror altsaa nu, at Eg. har forklaret Linjen rigtig under gjalda, men ikke under vās. — vesall kan vistnok forbindes med Genitiv (se Fritznér), men Genitiven betegner da det, med Hensyn til hvilket man er i slette Vilkaar, det man har og over hvis Usselhed man beklager sig.

65. Gg. mener, at der efter dette Vers mangler i det mindste ét, som har fortalt om, hvad de gjorde med Gunnar. Antydningen i 59, 5-8 kan vel heller ikke gjøre en saadan Fortælling undværkelig.

75—77. Gg. forbinder 76, 1-4 til ét Vers med 75 og lader 76, 5-8 + 77 danne ét Vers, i hvilket han mener, at to Linjer ere senere komne til.

76, 4. Som jeg ved nærmere Eftersyn tror at sé, har Völs. her feilagtig svorpan.

78, 7. Er i Völs. et Substantiv af Hun-kjøn faldet ud efter skömm?

82—84 ordner Gg. som to Vers: 82 + 83, 1-4 og 83, 5-8 + 84. Men 83, 1-4 og 83, 5-8 slutte sig efter Indholdet naturligt sammen.

82, 3-4. Gg. bemærker: „Disse Linjer ere, skjönt baade Völs. og SnE. forudsætte dem, vistnok indløbne her med urette; (Drengene ere dræbte samme Dag, og Atle fortærrer deres Kjød; men han kan da ikke tænkes at drikke af deres blotte og uforarbejdede Hjærneskaller; hvorimod Nidud, der ikke aad sine Sønners Kjød, vel kunde komme til at drikke af deres Hjærneskaller, efter at Völund havde skjult dem under en Sølvbelægning;) de synes da egentlig at tilhøre en Besyngelse af Völundsagnet.“ Det forekommer mig dog muligt, at Forfatteren af det sene Digt Atlamd har optaget fra Sagnet om Nidud et Sagnmotiv, som ikke hørte

hjemme og heller ikke passede i Sagnet om Atle.

86 er maaské en Sammensmeltning af to Vers: 86, 1-4 er maaské et Brudstykke, hvortil den tilsvarende Vershalvdel (snarest den første) mangler, og 86, 5-12 et fuldstændigt Vers. — 6. Gg. mener vistnok med rette, at til, som er uforeneligt med Digtets Verselag, kun er Skriverens Tillæg ifølge almindelig prosaisk Sprogbrug og at det bør stryges: at det kan undværes, sér man af Ragn. s. Lodbr. Fas. I, 262: svá at ek vita dæmi.

87, 2. grioti áþr þar vistnok med Gg. omsættes til áþr grioti, saa at Linjen kommer til at ende paa en ubetonet Støvelse. — 6. ar mórgin har R, ikke á morgin, som Raak og K. læser. Hskr'ets Læsemaade kan beholdes: „Sig dig alige Sorger om Morgenentidlig“ d. e. i den tidlige Morgenstund vil du fremmane for din egen Sjæl slige Rædselsbilleder.

92—94. Gg. henfører 92, 5-6 til L. 93 og 93, 7-8 til 94. V. 92 er da vistnok et Brudstykke, som har tabt den tilsvarende Vershalvdel (snarest den anden). V. 93. 94 blive da at ordne saaledes:

93. Beiddr for ee heiman
at þipia þín, Gvðrvn!
leyfð vartv eckia

— — —
fylgþi oss herr manna.

94. Alt var itarlict
vm orar ferðir,
margs var allz sómi

— — —
fengo til margir.

94, 5. þiár þar her vistnok udtales féar (Formen fiar har aldrig været brugt); saaledes rimelig ogsaa i Egils s. C. 58, V. 2.

95, 5. Det vilde være tydeligere at sætte denne Linje mellem to Parenthestegn.

96, 1-2. Gg. har formodet, at disse Linjer skal slutte V. 95; men efter Indholdet synes de at passe bedre i Begyndelsen af V. 96. — 6. Er gerþit upersontligt „der modtoges intet“ nemlig: af mig; du var Skyld i, at jeg fik intet med dig??

97, 2. rekia d. e. rækja. — 4. hoftr
er vist ikke det rette, ti hefja kan vist-
nok ikke i saadan Forbindelse betyde:
forhøje, forege. Efter en miklu jök þú
á i Völs. formoder jeg nu hostv þo
storþir d. e. hás þú þó stærðir. Om
Formen hostv = hos þv se Gislason Forml.
S. 64; om hos = hás se Gislason Um frump.
S. 142—153. hás forstaar jeg som Maalets

Genitiv, jfr. nökkurs vildari en ádr Brand-
krossa þ. S. 60; þridjungs minna lið Fas.
I, 40. Eller hostv = hós þú?

100, 3. Eller er i Völs. i Sætningen
ok var þat litit et eigi faldet ud?

101, 8. Linjen udfyldes af Gg. meget
godt saaledes:

er konungr skyldit.

G U Ð R Ú N A R H V Ö T.

S. 311 a. L. 13. Naar det, hvortil þat
sagði Bice konungi skulde slutte sig,
ikke er udtrykt, saa er Feilen maaské
Samlerens, og den kan mulig være for-
anlediget derved, at dette Prosastykke,
som jeg (Fortale S. XXXI) har formodet,
er en forkortet Gjengivelse af Fortællin-
gen i SnE., hvor því næst sagði Bikki
þetta konungi (SnE. I, 308) har sin
nødvendige Forudsætning.

3, 2. þeim synes mig her betænkeligt,
ti Gudrun kan ikke ville sige „Ei har
I vist eder Gunnar og hans Mænd lige“,
men „Ei har I vist eder Gunnar lige“.
— 9-10 antager jeg med Gg. for at
være komne senere til. Disse Linjer
forstyrre Symmetrien med første Vers-
halvdel og med Hamders Svar, hvori han
udhæver, at Gudrun tidligere ikke har
havt Grund til at tale Lovord om sine
Brødre. Naar disse Linjer stryges, faar
Verset regelret Længde.

4. Dette Vers er vistnok en allerede i
Folkemunde foretagen Sammendragning af
to Vers, som vi har bevarede i Hamð.
V. 6. 7. Efter L. 6 mangler altsaa:

saxtu á bed,
en banar hlögu;

med Bger váro þinar begyndte oprindelig
et nyt Vers. Efter L. 10 mangler:

svalt þá Sigurðr,
saxtu yfir dauðum,
glylja þú ne gáðir,
Gunnarr þér svá vildi.

Herved faa vi to Vers af regelret Længde

og Symmetri med V. 3, hvor Gudrun
nævner baade Gunnar og Høgne.

5, 1. beggia, som jeg har formodet,
støttes ved Atlako. 15, 3 og derved, at
Høgne i de foregaaende Vers (se Tillægs-
anm.) har nævnt begge Brødre. Gg. ind-
sætter ballra, hvilket giver fyldigere
Udtryk.

6. I Begyndelsen af dette Vers mang-
ler vistnok 4 Linjer.

8, 3. Jeg formoder nu: sva [mavn]
comaz.

11, 1-2. Det i Anm. nævnte Indfald
om den oprindelige Tekst tager jeg til-
bage. sakaþ maa være = sákat (Jeg saa
ikke); Lin. 1—2 give kun Brudstykker
af en Sætning, som har været fuldstæn-
diggjort ved to Linjer der mangle efter
L. 2, og de 4 første Linjer har vistnok
udtrykt den Mening, som i Völs. gjæn-
gives ved: var þat mér inn mesti harmr.
Mulig tør man formode, at den oprin-
delige Tekst har været omtrent følgende:

Svara, sara
sakaþ ec ne kvnna
[mann svá hvergi
moldar svikinn].

Jfr. Sig. III, 57, og oldeng. sár and
swár gewin Crist 1412 (Grein). — 3.
Ettm. indsætter en foran meirr.

12. Efter L. 2 mangle vistnok to Lin-
jer, som maaské kan udfyldes:

unga, ófróða,
þá er ek við Atla gat.

I *Atlatv.* 38, L. 9—10 ere de tilsvarende Linjer rimelig senere komne til.

16. Gg. mener, at dette Vers er en Sammensmeltning af to, af hvilke det første har tabt hele anden Vershalvdel, som han tænker sig saaledes:

víf it unga,
er æva skyldak,
grimmgedjuðum
gömlum ver.

Det andet af de to Vers lader han begynde med Så er mér hardastr (istedenfor þat — hardaz i Overensstemmelse med V. 17); efter minna tror han at to Linjer ere faldne ud, hvilke han tænker sig saaledes:

knáka ek þess bót
bíða aldregi;

og of forandrer han med Rask til er. — Jeg har ogsaa tænkt mig, at L. 9—10 muligens ikke oprindelig høre hjemme her. Naar disse Linjer fjernes, dvæler Gudrun i et Halvers ved Sorgen over hver af de fire Kjære; of kan da blive staaende og vistnok ligeledes þat — hardaz. Linjerne

avri troddo
vnd iða fótom
slutte sig vistnok altfor godt til
þann inn hvíta
hadd Svanhildar,

til at jeg kan tro, at de ere digtede i senere Tid. Men dette Udtryk kunde være brugt i et (nu tabt, men af Völs. benyttet) Digt, hvori Svanhilds Død var episk fortalt, og derfra være kommet ind i Guðr. hvít. Naar vi tænke os Gudruns Opregning af sine Sorger

ligesom støttende sig til et saadant Digt, saa vil det lettere kunne undskyldes, at Svanhilds Dødsmaade her kun kort antydes ved:

þat er mér hardast
harma minna
of þann inn hvíta
hadd Svanhildar.

17, 9. Med Enn sa hvassastr þær, som ogsaa Gg. bemærker, begynde et nyt Vers, til hvilket ogsaa 18, 1-2 hører. Gg. foreslaar at udfylde dette Vers saaledes:

fjölð man ek bölvá,
[fjölð man ek harma,
hvi ek fleira böls
of bíða skyldak!]

Jeg vilde foretrække: [hvi skal ek bíða | böls um fleira!]. — V. 18 maa begynde med Beittv, Sigvrþr!

20, 2. Istedenfor eikiköstinn har vistnok det oprindelige Udtryk været eikiköst. — 7. Jeg tror nu, at der snarere bør sættes Komma efter hiarta, saa at dette bliver Objekt for brenna og vñ bliver udfylgende Partikel.

21, 1-2. At óðal kan bruges i samme Betydning som eðli er uden Eksempel baade i Oldn. og i de beslegtede Sprog, og i sin ellers kjendte Betydning synes óþal her at passe ilde; maaské er derfor Teksten forvansket. Corliom ollum | qvalar batni vilde give godt Udtryk og god Mening; jfr. *Atlav.* 66, 4-5. — 5. Det andet Led i tregrof maa være det samme som i stafrof (eller stafróf?); dette Ord er sikkert ikke oprindelig norsk, men Laanord: oldeng. stäfräwa.

H A M D I S M Å L.

- 1, 2. Efter iðir bør sættes Komma.
- 6, 3. myndir er, som Meningen viser, Indicativ, der ofte har Vokalen y.
- 7, 3. roþnar valvndom viser sig som det rette Udtryk ogsaa derved, at inar bláhvito først faar sin Betydning ved

Modsetningen til roþnar. Gg. jfr. roðinn undbáru *Geisli* 51.

10, 4. Eg. beholder leiþa og forstaar det som leiþ-a, men dette synes ikke at kunne være rigtigt, ti Sorle udtaler sig her om det, som Gudrun allerede har

gjort. — Efter V. 10 skal maaské V. 22 indsættes, se Tillægsanm. til dette Vers.

11. Gg. paaeger med rette, at L. 3—6 ikke passe her, ti Sorle og Hamder træffe Erp paa Veien (udenfor Gaarden), ikke efter først at have faret over vaade Fjælde; og efter Sammenstødet med Erp siges det i V. 16, at de gjør sig rede til Færden. Derfor maa 11, 3-6 danne anden Vershalvdel til 16, 1-4. — 11, 1-2 maa høre til samme Vers som V. 12; i dette mangler da vistnok L. 3-4:

Géngu ór garði
görvir at eiskra
.
.;
fundu á stræti
stórbrögðottan:
„Hvé mun jarpskór
okkr fultingja?

En Formodning om L. 3—4 se i Tillægsanm. til V. 22.

12, 3. Istedenfor iarp scår i R formoder Gg. med stor Sandsynlighed iarp scår d. e. jarpskór, Brunhaar, Bruntop, jfr. Guðlaugr gñitaskór Fms. VIII, 77. Smnlgñ ogsaa scarar iarpar Guðr. II, 19; scår iarpa Hamð. 20.

16. Dette Vers maa med Gg. (se Tillægsanm. til V. 11) udfyldes ved 11, 3-6:

skóku loða,
skálmir festu,
ok göðbornir smugu
í guðvefi;
liðu þá yfir ungir
úríg fjölli
mörum húnlenzkum
mörðs at hefna.

(Med göðbornir i L. 3 jfr. góð börn Gjúka i V. 21.)

Herefter er tabt et Vers, som vi kan spore i Atakv. 14 (se Tillægsanm.) og hos Sakse, og som efter min Formodning har haft følgende Form:

Land sá þeir Gotna
ok liðskjálfar djúpa,
— Bikka greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
eleginn sessmeiðum,

bundnum röndum,
bleikum skjöldum.

Det maa indsættes foran, ikke efter, V. 17, ti det sidstnævnte Vers skildrer Brødrenes Ridt, efterat de ere komne ind i Jormunreks Land. — Overensstemmelse mellem Hamðismál og Sakse finder jeg ogsaa i V. 17: systurson forstaa alle om Randve, men, som jeg tror, med urette. Man venter overhoved ikke, at Randve skal betegnes som Jonakers Sønners Slægtning; men skulde det ské, saa maatte han vel kaldes systurstjúpr. Jeg tror, at her er Tale om Jormunreks Søstersøn: en af Harlungerne (Örlungar), Emerca (Imbrecke) og Fridla (Fritele), hvem Jormunrek lod hænge; se om dette navn-kundige Sagn Rasmann Heldensage II, 575—581. Disse to Harlunger kaldes i alle tyske Kilder Jormunreks Brodersønner, men af Sakse (S. 413) hans Søstersønner. Mod denne min Forklaring tør ikke Entalsformen systurson sáran anføres, da der straks efter følger varigré vindköld i Flertal. Heller ikke kan man sige, at det er nødvendigt at opfatte systurson i Forhold til Sætnin-gens Subjekt, naar Jormunreks Land og Borg har været nævnt i et Vers, som har gaat umiddelbart foran V. 17.

18. Gg. udfylder dette Vers meget godt ved efter L. 6 at indsætte:

þá er tírar gjarnir
í tún riðu.

19, 6. Oprindelig vistnok: rikir ro.

20, 3. beiddiz at brango. Adjunct Nygaard udtaler sig med rette imod at tage at her som negtende enklitisk Partikel: i R findes aldrig at, men altid a, efter en paa Konsonant udllydende Verbal-form paa flere Stavelser. (Dog er der andre Hærr., for hvilke denne Regel ikke gjælder.) Foran den enklitiske Negtelse kan vistnok heller ikke i Reflexiv skrives z. Endelig synes „han forlangte ikke Tummel (Kamptummel)“ at give et lidet passende Udsagn. Men Præpositionen at lader sig neppe forlige med beiddiz, hvad enten man forbinder at med brango eller tager det absolut.

Jeg formoder derfor nu beindiz at brænngo; jfr. Karlam. S. 556: stravk þa scegg en beindi campā.

22. Dette vanskelige og tildels vistnok forvanskede Vers staa muligens ikke paa sin rette Plads. Der er flere Grunde, som tale for, at Verset ikke handler om en Scene i Jormunreks Hal, men indeholder Gudruns Ord, og at det skal følge umiddelbart efter V. 10. En saadan Episode med en ellers ubekjendt og i Handlingen ikke indgribende Person, som her skulde vise sig alene for at gjøre en Bemærkning, synes lidet rimelig. hróðr-glöb i L. 1 sér snarest ud som et Epitheton brugt om en ellers bekjendt kvindelig Sagnfigur og vilde, som allerede F. Magnusen har antydet, særlig godt passe til Gudrun. mefingr i L. 3 er = mæfingr „den smalfingrede“; mæ = mjór findes ogsaa i Stedsnavnet Mæveið paa Hjaltiland, se Tidskr. f. Philol. VI, 95; dette Udtryk vilde, som Gg. bemærker, være høist besynderligt om Jormunreks Moder, der maatte være ældgammel, da Jormunrek selv fremstilles som gammel; derimod kan det vel være sagt om Gudrun. Udtrykket við mög þenna i L. 4 synes snarest at forudsætte, at det er en Moder, som taler til en af flere Sønner. Gg. formoder, at ogsaa stóð uf hleðum i L. 2 mulig kunde støtte den Mening, at den talende var Gudrun, der stod paa Portværnet og talte ned til Sønnerne, der alt ere til Hest og i Begreb med at ride ud af Gaarden. — Men hvad enten V. 22 staa paa sin rette Plads i R eller hører hjemme efter V. 10, synes L. 5—10 i den Form, i hvilken R har dem, uforklarlige. Under Forudsætning af, at V. 22 staa paa sin rette Plads eller hører hjemme efter V. 23, har Gg. formodet, at L. 7—10 skulde lyde:

megut tvá menn eina
tiu hundruð Gotna
binda eða berja
í borg inni há?

Han gjør med rette opmærksom paa, at der fra de to Brødres Side ikke kan være Tale om at binde, men kun om at

slaa ned for Fode for at trænge frem til Kongen. — Og for det Tilfælde, at man, som jeg har foreslaaet, flytter V. 22 tilbage umiddelbart efter V. 10, vil Gg. foreslaa samme Tekstform, kun ikke som Spørgsmaal, men som forjættende Udsagn til Jonakers Sønner. Dog kan der mod en saadan ubetinget Forjættelse indvendes, at Brødrene virkelig bleve stenede (harðir grjóti). Den største Vanskelighed volder dog L. 5—6, der i R ere skrevne: þviat þat þetta (eller heita) at hlýþigi myni; ved nærmere Eftersyn har þat forekommet mig sikkert. Den foran i Anm. nævnte Formodning om disse Linjer bør aldeles opgives. Det forekommer mig nu ikke usandsynligt, at hlýþigi er forvansket af hlýrigi, saa at der ved hlýri menes Erp. Men jeg kan ikke ved nogen Forandring finde en Form for disse Linjer, hvori de vilde kunne passende begynde Talen i V. 22; og da dette Vers er 10linjet, saa vækkes Formodning om, at L. 5-6 ikke høre hjemme i dette Vers. Nu har, som netop nævnt, V. 22 muligens fulgt umiddelbart efter V. 10; efter V. 22 har da fulgt et Vers, som har begyndt med 11, 1-2: Gengo or garði gorrvir at eiskra og som har sluttet med 12, 1-4: Fvndy á stræti stórbraugðottan: „Hve mun iarpscamr ocr fvltingia?“ (se ovenfor Tillæg). I dette sidstnævnte Vers ere altsaa L. 3—4 faldne ud. Desuden synes det paafaldende, at Erp betegnes ved stórbraugðottan alene, naar han ikke i Forveien har været nævnt. Alt dette leder mig til den Formodning, at 22, 5-6 i en noget forandret Form oprindeligt har haft sin Plads umiddelbart efter 11, 2 og foran 12, 1. Jeg tænker mig, skjønt med megen Tvil, at dette Vers kan have haft følgende Form:

Géngu ór garði
görrvir at eiskra:
„Hví á þat þetta
hlýrigi myni?“
Fundu á stræti
stórbraugðottan:
„Hvé mun iarpskór
okkr fvltingia?“

Men jeg gjentager, at dette kun frem-sættes som usikkert Forsøg.

23. Dette Vers er vistnok kun et Brud-stykke, hvortil den tilsvarende Halvdel mangler. De her bevarede 4 Linjer af Hamð. maa Brage ved Forfættelsen af sin Ragnarsdraupe (SnE. I, S. 370—374) have kjendt og benyttet: Styrr varð i ranni ligger tydelig til Grund for Rósta varð i ranni hos Brage, og Gg. paapeger, at de følgende Linjer ogsaa ere benyttede i Skaldedigtet, hvor han vistnok med rette læser:

féll i blóði blandinn
brunn ölskálir runna
þat er á Leifa landa
laufi fátt at höfði.

(féll Verbet i Ental, som ofte, hvor Sub-ject i Flertal følger efter; Læsemaaden ölskakki (d. e. Jormunrek) i Brages Digt tør neppe forsvares ved Sakses Ord (S. 415 Müll.): *Jarmericus, utroque pede ac manibus spoliatus, trunco inter exanimis corpore rotabatur.*) Gg. gjør ogsaa med rette opmærksom paa, at Udtrykket i L. 3—4 i Hamð. er stødende, da bragnar netop er Gøter, og han tror, at Skaldedigtet giver Veiledning til at rette Teksten i Hamð. Men naar Gg. vil indsætte: i blopi bragna lago, saa bliver Udtryk-
ket fremdeles utaaelig (antologisk; og denne Læsemaade kan ikke støttes ved i Ragnarsdr. at forbinde runna (d. e. manna) blóði; man maa tværtimod forbinde á Leifa landa runna laufi. Da i Hamð. ogsaa den stærke Anakoluti ved comiþ støder, saa formoder jeg:

stveco aiscalir

i bloþ — oc bragnar lago —

comiþ or briosti Gotna.

bloþ z kunde let forvanskes til blopi. liggia bruges oftere saaledes absolut: lågu landsmenn gnógir Har. s. harðr. Heimskr.

Cap. 19, V. 3.; oldeng. þá hyra hláford læg Daniel 675 (Grein).

26—27. bül vantú bróðir! er þú þann belg leystir forklæres almindelig „du handlede ilde, da du udtalte de Ord“. Men i det foregaaende nævnes intet Ord særlig af Sorle, som denne Bebreidelse kan gjælde; desuden er det besynderligt, at den fremfusende Hamder siger om den kloge, forsigtige Sorle opt ór þeim belg böll ráð koma; endelig synes V. 27 ikke at være Sear paa Tiltale i V. 26. Ordene maa vistnok forklæres saaledes: „Det var ilde handlet af dig, Broder! at du løste den Bælg“ d. e. lod Jormunrek komme til Orde (ikke straks gjorde det af med ham og derved stoppede Munden paa ham, men tværtimod æggede ham til at tale). opt ór þeim belg böll ráð koma passer fortæreflig paa Jormunrek. L. 1—2 i V. 26 maa derfor stryges som fejlagtige; 26—27 maa forenes til ét Vers under Overskriften Sörli kvæð. Efter at dette var skrevet, fik jeg sé, at ogsaa V. B. Hjort i sin Oversættelse forstaa V. 26 som Sorles Ord.

28. I det af SnE. anførte Sted har leß: ef erpr broþir oekar lifdi. — 5. varr bør vistnok forandres til verr.

29—30. Jeg tror nu, at ogsaa disse to Vers snarest indeholde Hamders Ord. De kan ikke vel være Sorles, da Hamder i V. 28 ikke har søgt at føre Skylden over fra sig paa Broderen, men erklæret sig selv fuldt saameget skyldig i Erps Drab. Ogsaa synes det rimeligt, at Digtet, der har faat Navn efter Hamder, giver ham det sidste Ord, ligesom det lader ham falde sidst.

30, 2. Efter Gotna skal Komma stryges, ti man maa forbinde ofan a eggmoþom val Gotna; jfr. Grimm. V. 53, L. 1.

G R O T T A S Ö N G R.

S. 324b. L. 32. Fra leß bør med Gg. op- 2, 3. griá (grjá) her og 10, 2 forklages: fylgpi kverninni, at þat molz a, er sa. res almindelig af griár = grár. Men vi

har i det gamle Sprog neppe sikre Eksempler paa et lignende Indskud af j (efter r med en Konsonant foran); vistnok bruges brjá i samme Betydning som brá (glimre), men jeg er bleven gjort opmærksom paa, at brjá vel er = mht. brehen; Indskud af j i nyere Dialekter (i Telemarken brjón = bránn) beviser intet for det gamle Sprog. Jeg formoder derfor, at grjá skal henføres til oldsaks. mht. grīs graa; Forholdet er det samme som ved járn af isarn, várr til got. unsar, vár (Subst.) af oprind. usar (nordfris. uurs). — 4. beiddv synes ikke at kunne være rigtigt. grjóts grjá gangs of beiddu maatte vel med Eg. oversættes „effecerunt, ut saxa circumirent, lapides circumegerunt“; men dette passer ikke her, ti i V. 3 omtales Forberedelserne til Malingen og først i V. 4 berettes, at Søstrene virkelig begyndte at dreie Kværnen. Ordene her maa udsige omtrent det samme som ok bád þær mala i den prosaiske Indledning, men til beiddv kan ikke Frode og hans Mænd tages som Subject. Jeg tror derfor, at det rette er beiddar; dog finder jeg ingen Støtte for min Formodning deri, at denne Læsemaade findes i Papirafskr. (se Fortale S. LVIII).

3. I L. 3—4 opfordre Søstrene hinanden til at foretage de Forberedelser, som maa være færdige, inden de kan begynde at male: „Lader os lægge Kværnplankerne tilrette, lader os lette (løfte) Stenene.“ Med leggjum lúðra jfr. leggjá afla og det norske Folkesprogs lege hos I. Aasen 4) „Bjælker eller lignende Støtter, hvorpaa noget hviler“; létturn steinum oplyses ved Navne paa den Indretning, hvorved Kværnen stilles høiere eller lavere, i norske Dial. léttré n. (I. Aasen) og lóttoklave m. (i Telemarken), i svenske letá f., låtan n., ljetten m. (se Rietz). Frode bliver utaalmodig over Forberedelserne og gjentager i L. 5—6 sit Bud, at de skal male; først i V. 4 berettes da, at Møerne begynde at dreie Kværnen. Jeg holder det nu for afgjort, at þvltv i L. 1, som ellers, er Substantiv, og at der efter L. 2 mangler to Linjer, som har inde-

holdt Sætningens Verbum. De første 4 Linjer maa da vel have udtalt, at Søstrene med Sang begyndte paa Forberedelserne til Malingen.

4. Gg. mener, at der efter L. 6 mangler to Linjer.

7. Foran L. 1 mangler rimelig to Linjer, som vel snarest har udtalt, at Søstrene søvnbetyngede lod Kværnen stanse. — 6. Formodningen qveþi bør opgives og qveþac i r bør beholdes: „I skal ikke sove (og lade Kværnen stanse) længer end saa at jeg kvæder ét Vers“ d. e. længere Tid end jeg behøver til at tale til eder disse Ord. Jfr. med Eg. Hálfs s. C. 4 (min Udg. S. 7): þá kvæð þurs af bjargi annat ljöd (hlíð Hskr.).

10, 7-8. Gg. paaviser, at den almindelige Forstaaelse af disse Linjer maa være urigtig. De forklares „hvis nogen havde kjendt til Jotunkvinden (eller hendes Æt)“, men dette kan aldeles ikke passe som Betingelsessætning til „Ei var Grotte kommen ud af det graa Fjæld, ei heller den haarde Hald ud af Jorden“. Med rette forstaar Gg. vitt som vit vi to (ligesom allerede Jón Sigurðsson) og vissi som Iste Ps. Flertal Præt. Gj. = vissim (m, som almindelig, kastet bort foran Pronominets v). Videre forklarer Gg. hennar om Kværnen „om vi to ikke (alt forud) havde vidst noget om Kværnen“; i de følgende Vers kvæde da Søstrene om, at det er dem, som har ført Grotte fra Fjældet, væltet den over Risaernes Gaard og slynget Stenen, saa at Menneskene fik fat i den. — Men det forekommer mig meget haardt, at hennar skal betegne Kværnen, der i samme Vers, som ellers i Digtet, er nævnt Grotti, der er Hunkjænsord; denne Indvending bortryddes neppe derved, at A og 737 bruge den vistnok senere Form Grotta skiftevis med Grotti, og derved, at kvern er Hunkjænsord. Ogsaa synes Udtrykket mig at give uklar Tankeforbindelse, naar vi oversætte „ikke mol Bjergrismøen saaledes nu, hvis vi to ikke alt forud havde vidst noget om Kværnen“. Desuden bliver Forbindelsen med foregaaende Vers løs. — Med Tvil

nævner jeg følgende Formodning: mulig mangler mellem V. 9 og 10 et Vers, hvori Fenja og Menja har nævnt sin Moder, en vældig Jotunkvinde, og mulig skal hennar i V. 10 L. 8 forstås om denne deres Moder, saa at Meningen er: ikke var Grotte kommen ud af det graa Fjeld, eller den haarde Hald (Kværnstenen) ud af Jorden, ei heller mol Jotunmøen nu saaledes, hvis vi to ikke havde vidst noget af hende at sige, d. e. hvis vi to ikke havde kunnet kalde hende vor Moder. Da slutter dette Vers sig naturlig til at ætterni ekki spurdir i V. 8 og til V. 9.

11, 5. stop i r kan forsvares ved 24, 5-6.

14. Gg. formoder at dette Vers oprindeligt har fulgt efter Vers 15, hvilket synes rimeligt. — 6. Efter denne Linje tror Gg. at der mangler to Linjer, som rimelig har udsagt, at der i Sverige (hvor Frode jo efter Prosastykket fik dem), da de hjalp Guttorm i Striden, bleve de fangne. — Det got. Navn Cniva kan ikke være det samme som Knúi.

17, 4. leiti ogsaa i Flat. III, 575 (hvor der ikke er samme Skrivers som i Flat. II, 204). Derimod at sinu leyti cod. AM. 625 (Hskr. fra sent i 13de Aarh.) hos Gíslason frump. S. 67. leiti er snarest Objekt og of udfyldende Partikel. — 5. Med denne Linje maa, som Gg. paapeger, en anden af Sustræne (Fenja, hvis det er Menja, der begynder i V. 8, ligesom i V. 5) tage fat, ti første og andet Hælvers modsige hinanden, naar de udsiges af én.

21. I dette Vers tager rimelig en ny Person Ordet. At den ene Søster holder inde med V. 20 og den anden tager fat med V. 21, synes navnlig at antydes ved Udtrykket mins föður mær. — 7. Jeg formoder nu, at det rette er iarþar fiærri. I Stammebskr. kunde der feilagtig have været skrevet iarnar fiari og þar have været sat til som Rettelse i Randen ud for fiari, hvormed da en senere Afskriver feilagtig forbandt det. Jfr. Þiðr. S. 166: tongin brestr i sundr við sleggiðskaptið oc kemr fearri niðr;

Genitiven iarðar kan jævnføres med Stjórn S. 43: hann rakst víða veraldar.

22, 3. Rasks Formodning niðr Halfdanar rammer neppe det rette. Vistnok har den Indvending liden Vægt, at vi derved faa et Sagn, som ikke stemmer overens med den prosaiske Indledning, hvor Frodes Banemand Mysing drukner; ti der er i ethvert Tilfælde Uoverensstemmelse mellem Digtet og den prosaiske Indledning. Men Rolv Krake nævnes ellers ingensteds som Frodes Hæver. En saadan dobbelt genealogisk Betegnelse af Rolv baade som Yrsu sonr og som niðr Halfdanar synes ogsaa lidet rimelig, især da der i anden Vershalvdel fortsættes, som om han blot var kaldt Yrsas Søn. Og endelig synes det mig høist stødende, at den ulykkesvangre Sang, som Jotunkvinderne kvæde, idet de male Fordervelse over Frode, skal ende med en Spaadom om, at hans Død skal blive hævnnet, og klart skal betegne hans Hævner, medens derimod hans Død ikke fremhæves og hans Banemand ikke nævnes. Sangen maa ende med Frodes Død. Det rette er da rimeligt:

mon Yrsu sonr
víg's Halfdanar
hefna Froða.

Denne Forandring foreslaar N. M. Petersen Danm. Hist. i Hedenold 2 Udg. S. 157 (hvor han dog indsætter Accus. vlg, hvilket vilde give et sjældent Udtryk), og jeg var uden at have set Petersens Ytringer kommen til samme Resultat. Ogsaa Rolv Krakes Saga kjender en Frode, der er (sin Broder) Hævdans Banemand og som til Hævn derfor selv siden bliver indbrændt. Frode Fridleivs Søn (og efter Prosastykket Skjolda Sønnesøn), der havde Grotte og efter hjem Frodefreden har Navn, bliver da her den samme som Hævdans Banemand, uden at vi dog sé, hvorvidt Grottesangen kjender Hævdan som Frodes Broder. Og medens det i Rolv Krakes Saga er Hævdans Sønner Roar og Helge, som hævne Faderens Død paa Frode, bliver det her Hævdans Sønnesøn Rolv Krake. Fortællingerne om de

forskjellige Sagnkonger af Navnet Frode gaa over i hverandre. Gg. bemærker: „For den Anskuelse, at Fredfrode var den samme som Haledans Morder, kunde tale Sagnrækken i Saksens 2den Bog, hvor vi straks efter Fredfrode (Skjolds Sønnesøn) have Ro og Helge som Sønner af Halvdan, der gjøres til Søn (ikke Broder) af Frode og til Brodermorder (istedenfor til den myrdede Broder), medens vi i 7de Bog have Ro og Helge igjen under andre Navne (Halvdan og Harald) som Sønner af den myrdede Broder (Harald), og der heder Morderen Frode“. Ogsaa kan det nævnes, at efter det danske Sagn, som det oldengelske Digt Beowulf meddeler, er Healfdene (Halvdan), der har Sønnerne Hródgár (Roar) og Hálga (Helge) og Sønnesønnen Hróðulf (Rolv), en Sønnesøn af Seyld (Skjold). — Sagnet her, hvorefter det er Rolv, som hævner Halvdans Drab paa Frode, strider vistnok aldeles mod det i Rolv Krakes Saga fortalte Sagn, hvorefter Roar og Helge som Drengene hævne sin Fader og hvorefter Rolv Krake er født længe efter Roars Død. Men efter det i England bekjendte Sagn maa Hálga være død længe før Hródgár; Hróðulf bliver fra Barnsben af opfostret hos Hródgár; Farbroder og Brodersøn leve sammen i

lange Tider. Beowulfdigtet fortæller ogsaa, at Fróða (Frode) Heaðobardernes Konge i Hródgárs Dage blev dræbt af Danerne; og det var vel den samme Kamp mod Heaðobarderne ved den danske Kongeborg Heorot, i hvilken efter Vidsiddigtet (V. 45—49 Grein) Hróðwulf kæmpede ved Hródgárs Side. Trods al Forskjel forøvrigt mellem Beowulfdigtet og Grottesangen tør saaledes det engelske Digt bestyrke, at der kjendtes et Sagn, hvorefter Frode Halvdans Banemand blev fældet af Rolv, efter at dennes Fader Helge var død, men medens Farbroderen Roar endnu levede. Dette modsiges ikke derved, at Fróða Ingilds Fader i det engelske Digt paa den anden Side maa sammenlignes med de nordiske Kilders Frode frækni, Ingjalds Fader, der blev fældet af Svertlingerne; ogsaa denne Frode kaldes Fridleifs Søn.

23, 5. skaptré synes ikke at kunne være det samme som möndull, ti da vilde vi faa et altfor svagt Udtryk for Søstrenes Kraft. Keyser formodede, at det var det samme som norsk Dial. lúráls m. Bjælke under en Møllebænk, af skapa afpasse.

24. Foran L. 1 mangle rimelig to Linjer. — 4. Rasks senn munum hættu kan vistnok ikke være det rette, ti senn kunde ikke have været Maalfylling.

BRUDSTYKKER I SNORRA-EDDA.

11, 5. Hjálmpér nævnes i Slægtrækken i Flateyjarbók (Udg. I, S. 25) som Fader til Sigurd Faarnesbanes Morfader Øylime. — 24. I Udg. af Yngl. s. Cap. 33 kaldes Adilses Hest Sløngvir, men ogsaa der har to Hækr. Slungnir.

12. 13. Disse Stykker findes ikke i leß, men i 737.

12, 1. Den oprindelige Form er vistnok Søgr.

14. Dette Stykke findes ogsaa i A.

GRÓGALDR.

1, 3. dura kan ikke være af dúrr, ti vekja findes ellers ikke saaledes for-

bundet med Genitiv, og dúrr betegner ellers Blund (kort Søvn). Med Genitiv

dura jfr. f. Eks. mætti hann þó miðra garða Þrym. V. 9. dauðra maa vel med Nygaard Syntax I, S. 37 forstaas som Gen. af det substantivisk brugte daudir. — 5. Istedenfor bæðir formoder jeg beiddir, ti Coniunctiv lader sig her vistnok ikke forsvare.

2, 2. I Kongesp. S. 3 har cod. AM. 243 fol. (efter Unger fra omtrent 1300) einka son; Þíðr. S. 130 (Hskr. fra 2den Halvdel af 13de Aarh.) einca barn. — 4. mopið ogsaa i St.

3, 2. skauts þu St.

4, 4. Er ef forvanaket af en? — 6. Hskrr's Tekst kan neppe være rigtig, ti „Skjæbnen“ kan neppe betegnes ved Skuld. Jeg formoder ok skeikar þá Skuldar at sköpum; da bliver skeikar upersonligt her som i Udtrykket skeikar at sköpuðu. For Ordstillingen jfr. sins til geds Háv. 12; sins verca a vit Háv. 59; Önguls við ey Mork. 145³³; i oldeng. Digte lifes ät ende og lign.; i det oldtydske Hildebrandskvæde folches at ente, fireo in folche.

5, 2. ero St.

6, 2-3. Kanské oprindelig þannas for þann, jfr. Háv. 147. 153. 160. 163.

7, 6. er þú á smán sér, „naar du sér paa Forhaandelse“ synes her næsten meningsløst. Man venter her ligesom i Vafpr. 4, 3 heill þú á sinnum sér. síðö kunde let læses som smö, smon,

smán, men er ligger rigtignok langt borte fra heill.

8, 2. St. har þioþir, ikke þioþar. —

3. Gg. formoder fjörlátum, men lát bruges vistnok aldrig i Flertal, hvor Talen er om én Persons Død. — 4. Ruðr kan neppe forklares af renna. Kanské hrönn ok udr?

9, 5. til mangler i St. handa alene (istedenfor til handa) er i det senere Sprog almindeligt og kan vel her beholdes, jfr. Atlam. 16: lagat var drycio (Genit.).

11, 6. Det oprindelige Udtryk for hjái er vistnok lé.

12, 2. O har kemur, ikke kynni. —

4. Mod min Formodning hævetrar taler kanské, at há gaar umiddelbart i Forveien.

13, 4. fyr megi at þer St. — 6. Kristnj St., men i Randen med anden Haand Kristin.

15, 2. þer ogsaa St. Jeg tror nu, at det rette snarere er er þér forað þikkir — 3. stanþi ogsaa i O.

16, 4. Der bør vistnok indsættes iðgnóga heill. iþgnoga ligger baade nærmere ved þy noga i Hskrr. og passer bedre i Verset, da æ gnóga heill naturligt vilde læses som tre betonedes Stavelser, hvilket ikke gaar an.

FJÖLSVINNSMÁL.

Hvorledes Forbindelsesledene mellem Grógaldr og Fjölvinnsmál oprindelig har været givne, i hvilken Form Svipdags Reise har været skildret, kan ikke med Sikkerhed siges. Det kan ikke have været gennem en hel Versække i ljóðaháttir, ti dette Versemaal egner sig ikke for episk Digtning. Mulig har Forbindelsen været udfyldt ved Fortælling i ubunden Form, og foran Fjölv. V. 1 mangler der vel snarest kun ét Vers.

1, 2-3. þursa þjóðar sjöt stöttes maa-

ské ved Skirn. V. 10, L. 4. hann tór man vel forstaa om Svipdag og som Object for så, hvad enten dette er 3 Ps. sg. upersonlig brugt „han saaes“ eller 3 Ps. pl. „de saa ham“ (men Fjölvinn synes at være ene). — 5. St. har fyrir, ikke for.

2, 6. vero St.

5, 3. O har rigtig suast, men skriver huarz for hvars.

6, 1-2. Gg. mener, at Fáfn. V. 1 viser, at hverjum skal høre til L. 2, og han tror derfor, at L. 1 bør øges til: Segðu

mér [it sannasta] eller Segðu mér [sveinn].
Jeg holder denne Forandring for unød-
vendig: hverjum behøver ikke paa de to
Steder at have samme Plads; jfr. Fjölv.
V. 45, hvor kominn staar betonet i Slut-
ningen af 5te Linje, med V. 49, hvor
kominn i det tilsvarende Udtryk staar
som Maalfylling i Begyndelsen af L. 6.
— 2. of mangler ogsaa i St.

7, 3. St. har vilda, ikke vilja. — 6.
St. har aþsavlun her og i V. 8.

10, 2. gordo St. Der burde have væ-
ret skrevet gördú.

12, 1. Ga(t)stropnir. Det stærke Ver-
bum strúpa er endnu efter I. Aasen be-
varet i det norske Folkesprog: i Sandfjord
bruges strúpe = ströypa, i Tønsset strop-
en tilstoppet i Halsen; ligeledes siges i
Vesterbotten struup, straup, strupi strypa
(Riets).

13, 5. Der burde heller have været
skrevet hefk, som i V. 12, L. 2.

14, 4. Mit Spørgmaal, om der i ellifu
skjuler sig en Form af eillfr, maa be-
svares med nei, ti eillfr tilhører kun
kristelig Udtryksmaade. Man tør vel ikke
i ellifu søge hliði fyr? jfr. Skirn. S. 92a.

16, 2. of mangler ogsaa i St. — 6. of
i Hskrr. hæveds neppe ved Egilssons Be-
mærkninger i lex. poet. of IV).

18, 1. Vengbrápir ogsaa O. Væng-
bráðir burde vel optages. — 6. O har
lapi og hlaupi bør da her optages.

19, 6. æll limar St., ikke æll ok l.

21, 6. er hann flgr ei ogsaa St.

22, 5. Til innar maa fra det fore-
gaaende tænkes hverfa.

24, 2. vepir skriver ogsaa St. ligesom
ápir i 30, 5. — 4-6. St. har i L. 5
þrúngur og orófsaman, i L. 6 surtar sin
mautu (derimod det stockh. Fólíohskr.
sem mautu). — Den optagne Tekst for-
kaster jeg nu og formoder derimod:

einum ekki

þryngr hann orófsaman

Surt ok Sinnmöru.

orófsaman (eller vel rettere örófsaman,
örófs.) forstaar jeg som absolut (adver-
bialt) brugt Accus., jfr. Völund. V. 15:
hann sló gull rautt við gim fastan og

Bárð. s. Snæf. S. 15: dró fiska hand-
stinnan. ekki þryngr hann Surt „med
Sorg fylder han S.“, jfr. tár ekki þrungit
Hund. II, 45. Surtr kan efter den
islandske Folketro passe godt som Mand
til Sinmara, „hin fölva gygr“; jfr. Berg-
bláþ. S. 127: ek fer . . niðr til Surts
ins svartu. surt z blev forevansket til
surtr.

26, 1. hann mangler i O.

28, 6. Jeg tror nu, at aurglassis bør
foretrækkes, og at det kan forklares af
et tabt Substantiv aur Guld (lat. aurum,
lit. auksas), Stammeordet til eyrir, aurar,
hvoraf ogsaa Aurboba 38, 6.

29, 4. St. har hvert se, ikke hvert
þat se.

30, 3. völlum er vel omtrent det samme
som liðum i V. 18; jfr. völuspakir baugar
SnE. I, 398. — 5. sóm teliss St.

32, 1. Læs: Lyr hann heitir. H i
Hskrr's Hyr er vistnok Feil for L lige-
som i Sigrðr. 34, 1; Fjölv. 26, 1; 36, 1.
Lyr (Gen. Lys) er istedenfor Hlýr „den
som giver Ly, Varme“, besl. m. hlý n.,
Vb. hlýja. h er faldt bort ligesom i
líðskjálfar Fjölv. 34, 6, se Tillæg; Rani
Gróg. 6, 3.

33, 4. Gg. tror, at der efter þat er
udfaldet et Substantiv med g til Forlyd;
han finder det sært og flaut, at Seipdag
her spør om noget ved at pege paa det
uden at nævne det, hvad han gjør ved
de andre Ting, han spør om. Gg. ind-
sætter derfor hvert þat [gólfr] gördi. —
6. Jeg vover ikke at foreslaa Áns maga
af Dvergenavnet Ánn Vspá I, 11. At
forbinde garð ásmaga synes betænkeligt,
ti Menglode Borg synes efter V. 1 at
tænkes i Totunverdenen, ligesom Fjol-
svinn er en Totun (af Udtrykket er med
godum saát menn it meira forað tør
ikke sluttes, at den tænkes blandt Guderne).

34, 1. Skriv Íri. i forlænges i Old-
norsk foran r, jfr. sviri, flrar. — 5-6.
Der bør skrives:

Dellingr at var þar

líðskjálfar loki.

„Une—Delling var med ved det Arbeide
at lukke líðskjálfr (Taarnet eller lign.) i

Laas“. Ordet liðskjálf ogsaa i *Atlakv.* 14, 2: jfr. Hliðskjálf, Valaskjálf. Om vera at þar se *Eg.* under *Adverbiet* at; at maa her forbindes med loki. *Entalsformen* var, uagtet flere Personer ere nævnte i *Forvein*, er brugt her ligesom i *Völund.* 15, 2. Det bliver da ni *Dværge*, der deltage i *Arbeidet*, ligesom ni *Møer* sidde hos *Menglod* og ligesom *Karret* hos *Sinmara* er lukket med ni *Laase*. — Den før optagne *Tekst* kan ikke være den rette, ti de tre sidste *Dværge*navne ere altfor underlige.

36, 3. *St.* har siuk, ikke sink.

38, 4-5. *Gg.* formoder vistnok med rette, at *Bliðr* i *L. 5* er opstaaet ved *Forvanskning* af *Blið* z (d. e. ok). *Blið* maa da paa ét af *Stederne* være feilagtigt; hvis det beholdes paa første *Sted*, faa vi *Enderim*, *Blið* paa andet giver *Indvim*. Helst indsætter jeg i *L. 5* *Blið* ok *Frið*. Men i *L. 4* tiltaler *Gg's* *Formodning* *Blaud* for *Blið* mig ikke, uden at jeg kan give noget bedre (*Bót* eller *Bil* tør jeg ikke foreslaa). — 6. *Örboða* havde jeg tænkt mig som sammensat med örr gaemild. Men det første *Led* maa betegne det som bydes eller bebudes; derfor tror jeg nu, at det rette *Navn* paa denne *Mø*, ligesom paa *Gymers*

Kone, er *Aurboða*, som ogsaa alle *Hskrr.* har. Dette sætter jeg i *Forbindelse* med *eyrir*, *aurar*; aurr *Grus* synes her ikke at passe.

45, 1. Jeg tror nu, at *Horskir* bør beholdes: det betegner vel her, som i andre *germanske Sprog*: hurtig, heftig, voldsom.

46, 2. *gordir St.* — 5. *iærþeikn O*; *iarteikn St.*, men i *Randen* med anden *Haand* tegn.

47, 3. *Istedenfor* *vindar* kalda *vegu* formoder *Gg.* *vindkalda* *vegu*, som spiller hen paa det antagne *Navn* *Vindkaldr*; dette synes rimeligt: man maa da forstaa *rákumk* som *rak* (*upers.*) *mik*; to *Accusativer* i forskjelligt *Forhold*, ligesom i *Atlakv.* 13: *rako* þeir *vannstyggva* *vollo algröna*. — 5. *Istedenfor* *kveðr* formoder jeg nu *kviði*, jfr. *Hugsvinnsm.* (*S. 136 Scheving*): *Aldrlagi* *sina* *kviði* *engi maðr* og *Völs. s. Cap. 29* (*min Udg. S. 153*): *kann* ok *verða*, at *framm* *verði* at *koma* þat, sem *fyrir* er *spát*, ok *ekki* skal þvi *kviða*.

48, 6. *Jfr. 5, 3.* Jeg foretrækker dog nu *hvers*; *Nominativ* *forsvares* ved *Hdv. V. 124, Reginsm. V. 4.*

50, 6. ok mangler ogsaa i *St.*

S Ó L A R L J Ó Ð.

I St. *Overskrift* som i *CL.*

1, 6. *eingin I* her og *andensteds*; *einginn* ogsaa *O St.* — *quidur I* *feilagtig*.

3, 1. þurftu *St.* — 6. *volendur St.*

4, 1. *dryekiur St.* — 2. er mangler ogsaa i *I.* — 6. *valegur St.*

5, 4. *Consequent* skulde have været skrevet *synd*.

7, 4. *hreinlife St.*

8, 5. af *St.*; aff mulig *K.* — *varar St.*

9, 2. *Unar St.* — 4. *Den gamle Form* *nökðir* burde vistnok indaettes her.

11, 1. Sætter *St.* — *urðu* ogsaa *IK St.* — 3. *hvörge St.*

12, 1. *Hvorkis St.*

13, 6. *virtra St.*

15, 3. *hef ec I* (ikke *hefig*); *hef eg St.*

— 4. þeir mangler i *St.* — 6. *fra gude St.*

16, 3. *Læs göra.*

17, 2. *vera mangler i St.*

18, 1. *Munadlifi* ogsaa *O St.* — 3. *gamne St.* — 6. *medal I.*

19, 3. þo þeir *O St.* — *fyrir þier St.* — 6. *I Anm.* stryges *Prikkerne* efter *vefna*.

20, 4. *triggilega O*; *tryggelega St.*

21, 3. *gull K.*

22, 3. *Eyrdal K* (ikke *rygiardal*).

24, 1. *baud O.* — 5. at *foran* *siðla*

burde optages. — Den i Anm. nævnte Formodning om den oprindelige Tekst burde have været undertrykt.

25, 1-3. *Man tør vel ikke læse Disi* — holla og forstaa det om Jomfru Maria.

26, 3. eygi O. — 4. *Det fra P. Syv citerede Ordsprog er efter Molbech Dansk Gloss. egentlig svensk, men istedenfor „gräter“ maa det da heds „gröter“.*

28, 1. æsta, men i Randen med anden Haand æsca St. — 4. ame St. (vel opstaaet af anie); i ed. AM. I, S. 416 anføres af en Afskrift fra 17de Aarh. åni (men dette kan være unøjagtig Angivelse for ane). — 5. þeigande O; þeygiande St.

31, 4. mun O. — 5. skal mangler i St.

32, 4. þu nem St.

35, 3. vizi I.

36, 1. Latur St. — 2. höllust St.

38, 1. vissi O; vizi I. — 2. huo I; hvé bør optages. — vega I; det burde optages, jfr. 12, 5.

39, 3. dyrheimum St. — 4. helgrind ogsaa I.

40, 4-6. Mattug leyste marga fra, því sem St.

41, 3. sæe a St.

42, 4. gilnar St.

43, 5. heldr mangler i St.

44, 6. klofnad fyrir St.

46, 6. at mangler ogsaa i I.

47, 6. at staa i St. — samur og i Parenthes saur St. Jeg tror nu, at det rette er: at maðr er moldar saurr; jfr. guð gerði manniun af jarðar sauri Barl. S. 112.

48, 1. þad og viti ogsaa O; ok vite þad St. — 2. sa hinn St. — 3. sa er St. — 6. skille St.

49, 3. sa sem St.

50, 5. er mangler i St. — vard St.

51, 5. grimmelegu O. — 6. skydriþnis St. — Ordet er aldeles usikkert; man kunde kanské ogsaa tænke paa skydreþnis (som rofnir af rjúfa), jfr. Fas. II, 73: svá er nú drept skyjrum.

56, 6. K har snarere Baugreyrs; Baugreyins St., ikke baugregins.

57, 2. vite St.

58, 5. briöst ogsaa IO; brjöst burde vistnok optages. — 6. við miklum IK.

59, 5. þotti St.

61, 1. ec sa I.

62, 1. ec sa I (men i V. 63 ec sa).

63, 6. byrdar O.

65, 1. ec sa I.

66, 3. riedust St. væddusk, som formodes i K., er vel det rette: da er der større Overensstemmelse mellem Synd og Straf.

68, 2. ei IK; ey O.

70, 2. af mangler ogsaa i O.

74, 3. gotu, med en Krøl over o, O.

75, mestur St. — 4. bidur leysa St. — 5. sem St. — 6. syndum St.

76, 6. firdum St.

77, 3. moduga St. — 6. þrår reipum þumar St.; maaské burde þrår reipum optages og forklares: Attraaens, Længselens Reb.

78, 5. þat er hugie I. — 6. vitre St. (ligesaa stockh. fol. Hskr., men saa at man let feilagtig kunde læse vitke).

79, 1. þær burde vel optages. — 2. sem St. — 5. Kriþpvör St.

80, 3. Svafarloge St. — 6. eivana St.

81, 2. ek mangler i St. — 5. er mangler i St.

F O R S P J A L L S L J Ö Ð.

1, 8. þrá cod. Holm. 57.

2, 3. verpir bør vistnok forbindes med vættar, der i nyisl. er Hankjensord. — 7. Mulig er det oprindelige máttkat, hvilket Forfatteren har ment som mátti

eigi; jfr. bann munkat i Hskrr. af Grágás.

3, 1. því St. og cod. Holm. 57. — 5-8. Skat þráins þungi betegne Himmelen og Dáins dula (Dærgens Skjul) hulir-hjálmr, d. e. Skyen?

4, 4. niþi *St. og cod. Holm. 57.* Jeg formoder nu, at Forfatteren har skrevet: heimar | niþia ginnungs | niþr sauckva; ginnungs (= hauks) heimar = hendr; niþja = dverg. Ogsaa her peger da Udtrykket til meget sen Tid. I L. 4 er niþr blevet til niþir, ligesom veþr til vepir i *Fjölsv. 24, 2* og aþr til aþir i *Fjölsv. 30, 5.*

7, 3. hardbaþms ogsaa *St.*

12, 5. tynduzt *cod. Holm. 57.*

14, 4. sverþ *Ass St. og cod. Holm. 57.*

— 7. sveiflon?

15, 1. Jormi *St. (saa ogsaa stockh. fol. Hskr.) og cod. Holm. 57.* — 6. þeckia staar i *St.* i Randen, som det synes, med andet Blæk, men i *stockh. fol. Hskr.* inde i Teksten.

16, 5. nepa ogsaa *St., stockh. fol. Hskr. og cod. Holm. 57.*

17, 6. æsi *St. og stockh. fol. Hskr.*

19, 4. rakna. *Jfr. rekin = regin Gísla s. Súrss. S. 66.*

20, 8. himia *St.; hinna cod. Holm. 57.*

21, 7. af *St. og stockh. fol. Hskr.*

22, 1. ansa i Betydningen „svare“ tilhører ikke det ældste Sprog.

23, 2. moþir *cod. Holm. 57.* — 3. farþr lardr *cod. Holm. 57;* farþur lardur *St., men i Randen med nyere Haand* jarþar; farþur (larþur) jarþar *stockh. fol. Hskr.* — 4. vallda *St., dette indcirklet og understrøget af nyere Haand; (vallda) valla stockh. fol. Hskr.*

24, 5. manheim *cod. Holm. 57.* — 6. of *cod. Holm. 57.*

25, 2. jodyr *cod. Holm. 57.* — nyrdra *St., i Randen med nyere Haand* neþra.

26, 7. hornþyt valldur *St.; horn þyt valdr cod. Holm. 57.* Jeg tror nu snarest, at hornþyt valdr er det rette og at man skal forbinde Gjöll-horn-þyt.

TILLÆG TIL FORTALEN.

S. III, L. 22-23. Om Overskriften paa fol. 20a i R se Tillæg S. 407 f.

S. VIII, L. 18 f. n. Sammenstyngnet au ogsaa i værd *Grimm. V. 28.*

S. XXIV. Som en for R og H fælle Feil, der synes at maatte vise tilbage til én skriftlig Kilde, bør ogsaa nævnes Inddelingen af *Völuspá I, 17. 18 (II, 16. 17. III, 17. 18).*

S. XXXII øverst. I *Alvissm. 20. 30* er der saa store Afsigelser mellem *Hskrr.* af *SnE.* indbyrdes, at de synes at maatte forklares deraf, at nogle Afskrivere i disse Vers har forandret Udtrykkene efter afsigende mundtlig Meddelelse.

S. XXXIII, L. 9 f. I Stedet af *Sköldsk. (SnE. I, 264)* bør Læsemaaden *Heimdallar höfud heitir sverð beholdes fra r 737, fordi sverð höfud heitir i W* giver en unaturlig Ordstilling og fordi *Snorre i Háttatal V. 7* betegner Sværdet som *Heimdalls Hoved* (hjálmis fyllr Vindhús). Rigtignok skjønner jeg ikke, hvorledes dette kan forliges med Ordene: hann var lostinn manns höfði i gögnum, og er siden kallat höfud mjötuðr *Heimdallar, samt dermed at Hovedet af andre Skalde kaldes Heimdalls Sværd, saaledes i SnE. II, 499, i Grettis s. S. 147.* Jeg sér ikke rettere end, at *Snorres* Opfatning og Fremstilling her har været forvirret og selvmodsigende.

S. XLVII, L. 13 f. n. Dr. *Jessen* har gjort mig opmærksom paa, at *hárbaðms* ogsaa kunde have været ment som „det graa Træ“. Endog Opfatningen *hárbaðms (= Var. hárbb.), jfr. harla, „det haarde, faste Træ“* var vel mulig. Men i *Völuspá* synes ialfald Forstaaelsen *hár baðmr „det høie Træ“* at være naturligt.

S. LX. Haandskriftet af *Hávamál* i Oxford stammer, efter Meddelelse fra *Guðbr. Vigfússon, gennem flere Led fra R, vrimler af Feil og er uden Værd.*

S. L. XI. Endnu kan, efter Oplysninger som ere meddelte af Professor Th. Möbius, omtales den „codex Vidalinianus“, hvorefter Grüter har udgivet *Völuspá* Leipzig 1818 (jfr. v. d. Hagen *Lieder der älteren Edda*, 1812, S. XC). Haandskriftet var i Antiquaren M. F. Arendts Eie, siden kom det i Moyers Bibliothek og blev med andre Hskr. af dette for nogle Aar siden solgt fra Leipzig til Paris. Denne *Sæmundar-Edda* paa Papir fol. er skreven paa Reykir i Midsfærði 1762 af Halldórr Björnsson Vidalin efter den af Páll Jónsson Vidalin skrevene og efter ham opkaldte cod. Vidalinus; denne var igjen skreven efter Arne Magnussøns Afskrift af R. Foruden de i R bevarede Digte indeholder dette Hskr., der er uden selvstændigt Værd, ogsaa *Vegtamskv.*, *Getseki Heidr.*, *Hyndl.*, *Gróug.*, *Fjölsv.*, *Hrafn. Óð.*, *Grottas.*, *Sólarlj.* — Med dette Hskr. fulgte Afskrifter med Arendts Haand bl. a. af *Rígs-þula* og *Gunnars-slágr.*

TRYKFEIL.

Første Tal angiver Side. a betegner første Spalte, b anden Spalte. V. betegner Vers, L. Linje. Linjen regnes fra oven, naar ikke udtrykkelig f. n. (= fra neden) staar til.

VIII L. 5 f. n. XIII læs LXIII
IX L. 7 me læs me
X L. 23 id. læs iq.
XIX L. 19 værka læs værka
XLV L. 7 f. n. 27, 5 læs 37, 5
XLVIII L. 5 f. n. 18de læs 17de
5b V. 28 L. 2 þa læs þá
14a - 20 - 4 se ia læs seia
16b - 42 - 2 gul|lincambi læs gul|lin-
cambi
34b L. 6 villtu læs viltu
34b - 7 framtelja læs framtelja
34b - 21 fremtelja læs framtelja
37b - 12 I, 29 læs I, 28
39a - 8 f. n. V. 23 læs V. 32
47a - 11 f. n. Háv. 118 læs Háv. 116
50b - 6 f. n. Stavrim læs Stavelserim
52a - 2 f. n. sperria læs speria
58a V. 119 L. 5 skal staa Komma efter
ueitstív
58b - 125 - 7 Komma efter bilar
61a L. 19 f. n. vildkolde læs vindkolde
63b V. 160 L. 2 þiðreyrir læs þiðreyrir
63b - 162 - 5 skal staa Komma efter þv
71a L. 19 f. n. V. 17 læs V. 18
72b - 8 f. n. þa þa læs þa | þa
73a V. 50, L. 3 oc læs ec
76a L. 8 matnipingr læs matnipingr
90a - 23 Hliðskjálf læs Hliðskjálf
93a - 11 f. n. V. 15 læs V. 13
96b - 14 f. n. Niarþa læs Niarþar
108a - 9 f. n. Jotneus læs Jotunens
121a - 7 f. n. V. 34 læs V. 33
127b - 10 f. n. V. 26 læs V. 27
130b V. 11 L. 2 strygges Komma efter ára
156b L. 17 f. n. og læs ok
162a V. 49 L. 1 Hyr læs „Hyr
167a L. 2 f. n. 36, 3 læs 36, 6
169a - 4 f. n. vilialáss ec læs vilia ec láss
175b - 7 25 læs 26
190b - 4 f. n. 1, 2 læs 1, 1

201a L. 5 Helga læs Helgi
232b V. 32 L. 4 þrygiat læs teygiat
234a L. 20 f. n. 166b oct. læs 161 oct.
234a - 19 f. n. (P) læs (Q)
244a V. 10 L. 8 verri. læs verri.“
268b - 18 - 7 skal staa Komma efter
saþla
269a L. 18 4-12 læs 9-12
274b - 15 f. n. læs eckí
284a - 23 f. n. 25, 5 læs 21, 5
284b - 17-16 f. n. 22, 30, 32 læs 24.
32. 34
285b - 3 f. n. 628 læs 629
300b V. 56 L. 6 comt læs comt (lígesaa i
Anmærkn.)
309b L. 14 105 læs 104
312b V. 6 L. 2 hýnkonunga læs Hýnkon-
enga
321b V. 25 L. 3 hrynio læs brynio
334a L. 24 oversættar læs Eg. oversættar
340a L. 21 f. n. handa læs handa þér
344a - 1 f. n. (2 Gange) 9 læs 8 (samme
Feil endnu 3 Gange
paa næste Spalte)
345b L. 19 f. n. 471 læs 671
346 V. 17 L. 2
346 - 21 - 2
347 - 23 - 2
347 - 25 - 2 spyrja læs fregna
348 - 27 - 2
348 - 29 - 2
348 - 31 - 2
348a L. 6 f. n. 29, 2 læs 29, 4
374a V. 17 L. 5 þar læs íþar
375a - 22 - 4 n ræða læs nýræða
375a L. 23 f. n. hinia læs himia
391b - 18 II læs III
393b - 12 f. n. vélspá læs velspá
394b - 33 bautaðarstinninn læs bautaðar-
steinn
415a - 25 1869 læs 1865

